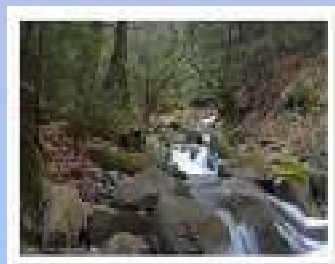

KALAMATA : 21
European Capital of Culture
Candidate City

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2015-2019 Α' ΦΑΣΗ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Εισαγωγή	12
1.1.	Κύρια χαρακτηριστικά – Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγράμματος	12
1.2.	Ομάδα έργου	13
1.3.	Μεθοδολογία Στρατηγικού Σχεδιασμού	14
2.	Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης - Εξωτερικό Περιβάλλον	16
2.1.	Εισαγωγή.....	16
2.2.	Εξωτερικό περιβάλλον	16
2.2.1.	Το ευρύτερο πλαίσιο: γενικά γεωμορφολογικά στοιχεία της Περιφέρειας Πελοποννήσου	16
2.2.2.	Η γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και των Δημοτικών Ενοτήτων	17
2.2.2.1.	Δήμος Καλαμάτας	18
2.2.2.2.	Σύντομη αναδρομή της κοινωνικο-οικονομικής εξέλιξης της περιοχής.....	19
2.2.2.2.1.	Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας.....	19
2.2.2.2.2.	Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Άριος.....	24
2.2.2.2.3.	Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών	24
2.2.2.2.4.	Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Θουρίας	24
2.2.3.	Δημογραφικά χαρακτηριστικά	25
2.2.3.1.	Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας	28
2.2.3.2.	Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Άριος.....	29
2.2.3.3.	Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών	29
2.2.3.4.	Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Θουρίας	30
2.2.4.	Δημοτικές Ενότητες Δήμου Καλαμάτας	31
2.2.4.1.	Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας	31
2.2.4.1.1.	Δημοτικές – Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Καλαμάτας.....	32
2.2.4.2.	Δημοτική Ενότητα Άριος.....	35
2.2.4.2.1.	Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Άριος.....	35
2.2.4.3.	Δημοτική Ενότητα Αρφαρών	36
2.2.4.3.1.	Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Αρφαρών	37
2.2.4.4.	Δημοτική Ενότητα Θουρίας	38
2.2.4.4.1.	Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Θουρίας	38
2.3.	Θεματικός Τομέας : Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	39
2.3.1.	Φυσικό περιβάλλον	39
2.3.2.	Πράσινο - Κοινόχρηστοι χώροι ευρύτερης περιοχής Καλλικρατικού Δήμου Καλαμάτας	43
2.3.2.1.	Πάρκα - Αλσύλλια.....	43
2.3.2.2.	Κοινόχρηστοι χώροι – πράσινο πόλης Καλαμάτας	44
2.3.2.2.1.	Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων ποταμού Νέδοντα - Κάστρου	44
2.3.2.2.2.	Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων Αριστομένου	44
2.3.2.2.3.	Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων παρακτίου μετώπου	45
2.3.2.2.4.	Πλατεία 23ης Μαρτίου – Αγίων Αποστόλων	45
2.3.2.2.5.	Ανατολικό και Δυτικό Κέντρο.....	45
2.3.3.	Οικιστικό περιβάλλον	47
2.3.3.1.	Οικιστική οργάνωση – Χρήσεις γης – Χωροταξική και πολεοδομική	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	οργάνωση διευρυμένου Δήμου Καλαμάτας.....	47
2.3.3.2.	Πολοδομική οργάνωση της πόλης της Καλαμάτας	47
2.3.3.3.	Η θέση της Καλαμάτας στο χωροταξικό σχεδιασμό	48
2.3.3.4.	Ιστορική αναδρομή πολεοδομικής συγκρότησης της Καλαμάτας.....	48
2.3.3.4.1.	Εφαρμογή εγκεκριμένου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου 1986	49
2.3.3.4.2.	Κατευθύνσεις πολεοδομικής οργάνωσης του αστικού κέντρου της Καλαμάτας – ΓΠΣ 2011.....	52
2.3.3.4.3.	Γενική Πολεοδομική Οργάνωση και Ρύθμιση της πόλης της Καλαμάτας με το ΓΠΣ του 2011	53
2.3.3.5.	Πολοδομική οργάνωση οικισμών.....	54
2.3.3.5.1.	Οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας.....	55
2.3.3.5.2.	Οικισμοί των Δημοτικών Ενοτήτων Θουρίας, Άριος και Αρφαρών	55
2.3.3.6.	Οικιστικό περιβάλλον – Πολιτιστική κληρονομιά.....	61
2.3.3.6.1.	Αρχαιολογικοί χώροι και ζώνες προστασίας.....	61
2.3.3.6.2.	Βυζαντινά – Μεταβυζαντινά μνημεία	64
2.3.3.6.3.	Νεώτερα διατηρητέα μνημεία	66
2.3.3.6.4.	Ιστορικό Κέντρο.....	72
2.3.4.	Αστικό Περιβάλλον – Μεταφορές – Δίκτυα Υποδομής	73
2.3.4.1.	Μεταφορικές υποδομές	74
2.3.4.1.1.	Οδικό δίκτυο.....	74
2.3.4.1.2.	Ποδηλατοδρόμοι – Πεζόδρομοι.....	78
2.3.4.1.3.	Μετακίνηση εντός της πόλης της Καλαμάτας.....	78
2.3.4.1.4.	Σιδηροδρομικό δίκτυο	81
2.3.4.1.5.	Θαλάσσιες συγκοινωνίες.....	82
2.3.4.1.6.	Αεροπορικές συγκοινωνίες	83
2.3.4.2.	Δίκτυα υποδομών ύδρευσης – αποχέτευσης – ομβρίων - άρδευσης	93
2.3.4.2.1.	Ύδρευση	94
2.3.4.2.2.	Αποχέτευση ακαθάρτων – Εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων	94
2.3.4.2.3.	Αποχέτευση ομβρίων	95
2.3.4.2.4.	Άρδευση	96
2.3.5.	Διαχείριση απορριμμάτων – ανακύκλωση	96
2.3.6.	Πολιτική προστασία.....	100
2.3.6.1.	Γενική περιγραφή υπαρχουσών αρμοδιοτήτων Πολιτικής Προστασίας.....	100
2.4.	Θεματικός Τομέας : Κοινωνική πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός.....	107
2.4.1.	Κοινωνική Πολιτική.....	107
2.4.1.1.	Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.....	107
2.4.1.2.	Τοπικό επίπεδο	114
2.4.2.	Φορείς Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής	114
2.4.2.1.	Διεύθυνση Πρόνοιας	114
2.4.2.2.	Κοινοφελής Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ».....	115
2.4.3.	Κοινωνικά Προγράμματα	117
2.4.3.1.	Πρόγραμμα τηλεϊατρικής	117
2.4.3.2.	«Βοήθεια στο σπίτι»	117
2.4.3.3.	Πρόγραμμα «Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους.....	118
2.4.3.4.	Πρόγραμμα «Στέγαση και επανένταξη στην Καλαμάτα: Πολυδύναμο σχέδιο δράσεων κοινωνικής παρέμβασης για τους αστέγους».....	118
2.4.4.	Κοινωνικές Δομές	118
2.4.4.1.	Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών Θυμάτων Βίας.....	118
2.4.4.2.	Δημοτικό Παντοπωλείο	119
2.4.4.3.	Δημοτικό Εστιατόριο.....	119

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

2.4.4.4.	Δημοτικοί Λαχανόκηποι.....	119
2.4.4.5.	Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων Δήμου Καλαμάτας	119
2.4.4.6.	Παιδικό σταθμοί.....	120
2.4.4.7.	ΚΕ.Φ.Ι.ΑΠ. – Κέντρο Φυσικής Ιατρικής Αποκατάστασης Μεσσηνίας (πρώην Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α. με Α.)	120
2.4.4.8.	Αλεξανδράκειο Γηροκομείο	121
2.4.4.9.	Άσυλο Ανιάτων.....	121
2.4.4.10.	Κέντρο Ψυχικής Υγείας	122
2.4.4.11.	Πρόγραμμα “Ψυχαργός”	122
2.4.4.12.	Β' Οικοτροφείο ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (ΘΑΛΠΟΣ Ι).....	122
2.4.4.13.	ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ	123
2.4.4.14.	Κέντρο Ημέρας Παιδιών & Εφήβων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας.....	123
2.4.4.15.	Ξενώνας “Η Κιβωτός”	125
2.4.5.	Υγεία.....	125
2.4.5.1.	Δομές υγείας	125
2.4.5.1.1.	Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας	125
2.4.5.1.2.	Δημοτικό Ιατρείο.....	126
2.4.5.1.3.	Κοινωνικό Φαρμακείο.....	126
2.4.5.1.4.	Κοινωνικό Ιατρείο	127
2.4.5.1.5.	Ιδιωτικές κλινικές και κέντρα.....	127
2.4.6.	Εκπαίδευση	127
2.4.6.1.	Υποδομές Εκπαίδευσης.....	127
2.4.6.1.1.	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.....	127
2.4.6.1.2.	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.....	129
2.4.6.1.3.	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	130
2.4.6.2.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	130
2.4.6.2.1.	Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.....	130
2.4.6.2.2.	Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	131
2.4.6.3.	Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας Πελοποννήσου.....	133
2.4.6.4.	Αποτύπωση της χωροθέτησης των σχολικών μονάδων της Τ.Κ. Καλαμάτας.	134
2.4.6.5.	Σχολικές Επιτροπές Δήμου Καλαμάτας	139
2.4.6.6.	Ιδιωτική Εκπαίδευση	139
2.4.7.	Πολιτισμός.....	140
2.4.7.1.	«ΦΑΡΙΣ»	140
2.4.7.2.	Πολιτιστικές Υποδομές.....	140
2.4.7.2.1.	Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας.....	140
2.4.7.2.2.	Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας	141
2.4.7.2.3.	Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας.....	141
2.4.7.2.4.	Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης	141
2.4.7.2.5.	Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α. ΤΑΣΣΟΣ»	141
2.4.7.2.6.	Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας.....	141
2.4.7.2.7.	Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας	142
2.4.7.2.8.	Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή»	142
2.4.7.2.9.	Κεντρική και Νέα Σκηνή Θεάτρου.....	142
2.4.7.2.10.	Δημοτικό Ωδείο.....	142
2.4.7.2.11.	Δημοτικό Εικαστικό Σχολείο	142
2.4.7.2.12.	Δημοτική Σχολή Χορού - Διεθνές Κέντρο Χορού	143
2.4.7.2.13.	Αμφιθέατρο Κάστρου	143
2.4.7.2.14.	Μέγαρο Χορού Καλαμάτας	144
2.4.7.2.15.	Μουσείο Σιδηροδρόμων στο Δημοτικό Πάρκο ΟΣΕ	144
2.4.7.2.16.	Δημοτικό Αναψυκτήριο.....	144
2.4.7.3.	Διεκδίκηση του τίτλου της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας 2021 - ΚΑΛΑΜΑΤΑ: 21.....	145
2.4.7.3.1.	Ο Θεσμός.....	145

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

2.4.7.3.2.	Ο διαγωνισμός και τα κριτήρια επιλογής της υποψήφιας πόλης	146
2.4.7.3.3.	Η Υποψηφιότητα του Δήμου Καλαμάτας.	146
2.4.7.3.4.	Μανιφέστο ΚΑΛΑΜΑΤΑ: 21	148
2.4.7.3.5.	Σχέδιο οργάνωσης, χρηματοδότησης και δημιουργίας υποδομών για την φιλοξενία του τίτλου.....	149
2.4.7.4.	Πολιτιστικές Εκδηλώσεις	151
2.4.7.5.	Πολιτιστικοί Σύλλογοι	153
2.4.8.	Αθλητισμός	154
2.5.	Θεματικός Τομέας : Τοπική Οικονομία & Απασχόληση	156
2.5.1.	Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός – Ανεργία	156
2.5.1.1.	Οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανά Δημοτική Ενότητα	156
2.5.1.2.	Οικονομική διάρθρωση – ακαθάριστο εγχώριο προϊόν	178
2.5.2.	Διαχρονική εξέλιξη της απασχόλησης – Απασχόληση κατά τομέα	196
2.5.2.1.	Πρωτογενής Τομέας.....	197
2.5.2.1.1.	Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας.....	199
2.5.2.1.2.	Δημοτική Ενότητα Άριος.....	200
2.5.2.1.3.	Δημοτική Ενότητα Αρφαρών	201
2.5.2.1.4.	Δημοτική Ενότητα Θουρίας	201
2.5.2.2.	Δευτερογενής Τομέας.....	202
2.5.2.2.1.	Οικοδομική Δραστηριότητα	204
2.5.2.3.	Τριτογενής Τομέας	211
2.5.2.3.1.	Τουρισμός	213
2.5.2.4.	Βασικές υποδομές συνδεδεμένες με την τοπική ανάπτυξη	224

3. Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης – Εσωτερικό Περιβάλλον 225

3.1.	Εισαγωγή	225
3.2.	Αιρετά όργανα Διοίκησης του Δήμου	225
3.2.1.	Δήμαρχος	225
3.2.2.	Εκτελεστική Επιτροπή	226
3.2.3.	Δημοτικό Συμβούλιο	227
3.2.4.	Οικονομική Επιτροπή	228
3.2.5.	Επιτροπή Ποιότητας Ζωής	229
3.2.6.	Επιτροπές Δήμου Καλαμάτας	229
3.3.	Εσωτερική οργάνωση Δήμου (διοικητική δομή, προσωπικό, υποδομές, εξοπλισμός)	234
3.3.1.	Διοικητική δομή	235
3.3.2.	Διάρθρωση Κεντρικών Υπηρεσιών	236
3.3.3.	Διάρθρωση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών	237
3.3.4.	Αρμοδιότητες – στοιχεία λειτουργίας των διοικητικών ενότητων	244
3.3.4.1.	Διεύθυνση Διοικητικών	244
3.3.4.1.1.	Συστήματα Πληροφορικής και Επικοινωνιών.....	244
3.3.4.2.	Διεύθυνση Οικονομικών	245
3.3.4.3.	Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων ...	246
3.3.4.4.	Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών	246
3.3.4.5.	Διεύθυνση Πολεοδομίας.....	247
3.3.4.6.	Διεύθυνση Παιδείας.....	248
3.3.4.7.	Διεύθυνση Πρόνοιας	248
3.3.4.8.	Διεύθυνση Γεωτεχνικών Υπηρεσιών	249
3.3.4.9.	Διεύθυνση Διαχείρισης Απορριμμάτων και Οχημάτων.....	249

3.3.4.10.	Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)	250
3.3.4.11.	Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας.....	250
3.3.5.	Ανθρώπινο δυναμικό.....	251
3.3.6.	Τοπική ηλεκτρονική διακυβέρνηση – αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών	259
3.3.7.	Ακίνητη Δημοτική Περιουσία	263
3.3.8.	Οχήματα – Μηχανοκίνητος εξοπλισμός.....	263
3.4.	Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα Δήμου Καλαμάτας	264
3.4.1.	Εισαγωγή.....	264
3.4.2.	Μεθοδολογία οικονομικής ανάλυσης.....	264
3.4.2.1.	Απολογισμοί των ετών 2011-2014	264
3.4.2.1.1.	Έσοδα	265
3.4.2.1.2.	Έξοδα.....	266
3.4.2.2.	Οικονομικές καταστάσεις.....	267
3.4.2.3.	Αριθμοδείκτες.....	268
3.4.3.	Ανάλυση εσόδων	269
3.4.3.1.	Ανάλυση εσόδων Δήμου Καλαμάτας για τα έτη 2011-2014	269
3.4.4.	Ανάλυση εξόδων.....	318
3.4.4.1.	Ανάλυση εξόδων Δήμου Καλαμάτας για την τετραετία 2011 - 2014.....	318
3.4.5.	Ανάλυση οικονομικών δεικτών	359
3.4.6.	Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων.....	369
3.5.	Νομικά πρόσωπα Δήμου Καλαμάτας	392
3.5.1.	Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας.....	392
3.5.2.	Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας	394
3.5.3.	Αθλητικός Οργανισμός.....	396
3.5.4.	Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο	398
3.5.5.	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Καλαμάτας (Δ.Ε.Υ.Α.Κ.).....	399
3.5.6.	Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ»	406
3.5.7.	Κτηματική Καλαμάτας Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε»	412
3.5.8.	Βιομηχανικά Σφαγεία – Αγορά Καλαμάτας Α.Ε. (Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.).....	414
3.6.	Συνεργασίες Δήμου.....	417
3.6.1.	Συμμετοχές, Συνεργασίες και Δικτύωση του Δήμου	417
3.6.2.	Αδελφοποιήσεις.....	420
3.6.3.	Διαδημοτικές Συνεργασίες στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας.....	421

4. Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης – SWOT

Ανάλυση.....	422	
4.1.	Ανάγκες – Ελλείψεις	422
4.1.1.	Σε ανθρώπινο δυναμικό και σε αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων.....	422
4.1.2.	Σε υποδομές και μηχανογραφικό εξοπλισμό	422
4.1.3.	Σε θέματα εσωτερικής επικοινωνίας και εξυπηρέτησης πολιτών και επιχειρήσεων.....	423
4.1.4.	Σε θέματα οργάνωσης και εφαρμογής ΤΠΕ	423
4.2.	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	424

4.3.	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα Κοινωνική Πολιτική - Υγεία – Παιδεία – Πολιτισμός – Αθλητισμός.....	430
4.4.	Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα Τοπική Οικονομία & Απασχόληση.....	440
5.	Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου Καλαμάτας.....	446
5.1.	Η Αποστολή το όραμα και οι αρχές του Δήμου Καλαμάτας.....	446
5.1.1.	Γενικά για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας.....	446
5.1.2.	Βασικές Αρχές πάνω στις οποίες πρέπει να στηριχθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.....	446
5.1.3.	Διατύπωση του οράματος (σύνοψη).....	447
5.2.	Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου Καλαμάτας	448
5.2.1.	Αρχές.....	449
5.2.2.	Εναρμόνιση με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό της Περιφέρειας Πελοποννήσου και με το σύνολο των Εθνικών και Ευρωπαϊκών Στρατηγικών.....	449
5.2.2.1.	"Ευρώπη 2020".....	449
5.2.2.2.	Το ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014-2020.....	450
5.2.2.3.	Αναπτυξιακό Σχέδιο της Περιφέρειας Πελοποννήσου.....	456
5.2.2.4.	Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020.....	462
5.2.2.5.	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2014-2020.....	463
5.2.2.6.	Πράσινο Ταμείο.....	463
5.2.2.7.	Πρωτοβουλία JESSICA.....	463
5.3.	Γενικοί Στρατηγικοί Στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	464
5.4.	Άξονες Προτεραιότητας. Μέτρα. Δράσεις.....	465
6.	Βιβλιογραφία – Πηγές.....	481

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 : Μεταβολή Μόνιμου πληθυσμού 2001-2011.....	25
Πίνακας 2 : Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλλο και πυκνότητα.....	26
Πίνακας 3 : Μεταβολή Νόμιμου πληθυσμού 2001-2011.....	26
Πίνακας 4 : Κατανομή του πληθυσμού της Καλαμάτας ανά φύλο & ηλικιακή ομάδα.....	27
Πίνακας 5 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Καλαμάτας.....	27
Πίνακας 6: Δημογραφικοί Δείκτες Περιφέρειας Πελοποννήσου – Περιφερειακών Ενοτήτων.....	27
Πίνακας 7 : Δ.Ε. Καλαμάτας - Εξέλιξη Πληθυσμού, Μεταβολή ανά Τ.Κ. 1961-2011.....	28
Πίνακας 8 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Άριος.....	29
Πίνακας 9 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών.....	29
Πίνακας 10 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Θουρίας.....	30
Πίνακας 11 : Δημοτικές – Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Καλαμάτας.....	31
Πίνακας 12 : Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Άριος.....	35
Πίνακας 13 : Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Αρφαρών.....	36
Πίνακας 14 : Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Θουρίας.....	38
Πίνακας 15 : Ακτές Δήμου Καλαμάτας.....	40
Πίνακας 16 : Πίνακας προστατευόμενων περιοχών Natura.....	42
Πίνακας 17 : Προστατευόμενες περιοχές από οδηγίες Ε.Ε.....	42
Πίνακας 18 : Έγκριση Πολεοδομικών Μελετών των Πολεοδομικών Ενοτήτων.....	50
Πίνακας 19 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Καλαμάτας.....	56
Πίνακας 20 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Άριος.....	59
Πίνακας 21 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Αρφαρών.....	59
Πίνακας 22 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Θουρίας.....	60
Πίνακας 23 : Διατηρητέα κτήρια κυριότητας Δήμου Καλαμάτας.....	67
Πίνακας 24 : Εθνικό οδικό δίκτυο Νομού Μεσσηνίας.....	75
Πίνακας 25 : Επαρχιακό οδικό δίκτυο Δήμου Καλαμάτας.....	75
Πίνακας 26 : Δρομολόγια Αστικού ΚΤΕΛ.....	79
Πίνακας 27: Αφίξεις Charter 2011 - 2014.....	84
Πίνακας 28: Κίνηση κρατικού Αερολιμένα Καλαμάτας.....	86
Πίνακας 29 : Γενικός Προγραμματισμός πτήσεων Κ.Α.ΚΛ.Κ 29/03/-31/10/2015.....	90
Πίνακας 30 : Αερολιμένας Καλαμάτας : αφίξεις – αναχωρήσεις εσωτερικού.....	91
Πίνακας 31 : Αερολιμένας Καλαμάτας : αφίξεις – αναχωρήσεις εξωτερικού.....	92
Πίνακας 32 : Χώροι καταφυγής σε περίπτωση σεισμού.....	102
Πίνακας 33 : Χώροι καταφυγής σε περίπτωση σεισμού στις Τοπικές Κοινότητες.....	103
Πίνακας 34 : Χώροι καταυλισμού σε περίπτωση σεισμού.....	105
Πίνακας 35 : Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης Δήμου Καλαμάτας - Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση.....	128
Πίνακας 36 : Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης Δήμου Καλαμάτας - Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.....	129
Πίνακας 37 : Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης Δήμου Καλαμάτας - Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.....	130
Πίνακας 38: Εισαχθέντες φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.....	130
Πίνακας 39 : Εισακτέοι φοιτητές ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 και ενεργοί φοιτητές.....	132
Πίνακας 40 : Πολιτιστικές εγκαταστάσεις.....	144
Πίνακας 41 : Σύλλογοι, οργανώσεις και μη κυβερνητικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού.....	153
Πίνακας 42 : Αθλητικές υποδομές στη Δ.Ε. Καλαμάτας.....	155
Πίνακας 43 : Αθλητικές υποδομές στις Δ.Ε. Άριος, Αρφαρών και Θουρίας.....	155
Πίνακας 44 : Αθλητικοί φορείς και σωματεία.....	155
Πίνακας 45 : Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης.....	156
Πίνακας 46: Οικονομικά μη Ενεργός Πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης.....	159

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 47: Απασχολούμενοι κατά τόπο εργασίας	162
Πίνακας 46: Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας.....	165
Πίνακας 49: Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας ως % επί του συνόλου.....	168
Πίνακας 50: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης.....	172
Πίνακας 51: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης ως % επί του συνόλου.....	174
Πίνακας 52: Ποσοστά ανεργίας στις Π.Ε. της Περιφέρειας Πελοποννήσου	177
Πίνακας 53: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό	179
Πίνακας 54: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό ως %	181
Πίνακας 53: Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	183
Πίνακας 56: Κατασκευές	185
Πίνακας 56: Εμπόριο, επισκευές, μεταφορές, εστίαση, καταλύματα.....	187
Πίνακας 58: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας.....	189
Πίνακας 58: Επαγγελματικές, υποστηρικτικές, διοικητικές κ.λ.π. δραστηριότητες.....	190
Πίνακας 60: Δημόσια Διοίκηση, Εκπαίδευση, υγεία, μέριμνα.....	192
Πίνακας 61: Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία κ.λ.π.	193
Πίνακας 62: Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες.....	193
Πίνακας 63: Ενημέρωση και επικοινωνία	194
Πίνακας 64: Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία.....	194
Πίνακας 65 : Ελαιοκαλλιέργεια	197
Πίνακας 66 : Πατάτα	198
Πίνακας 67 : Εγγειοβελτιωτικά έργα	198
Πίνακας 68 : Ζωική Παραγωγή	199
Πίνακας 69 : Παραγωγή μελιού.....	199
Πίνακας 70 : Συγκεντρωτικός πίνακας οικοδομικής δραστηριότητας	209
Πίνακας 71 : Πίνακας οικοδομικής δραστηριότητας / 1.000 κατοίκους.....	210
Πίνακας 72 : Ποιοτική διαβάθμιση καταλυμάτων και κλινών.....	215
Πίνακας 73: Λοιπά καταλύματα Δήμου Καλαμάτας κατά κατηγορία	216
Πίνακας 74 : Χωρική κατανομή καταλυμάτων	218
Πίνακας 75: Αφίξεις περιόδου 2010 - 2013	219
Πίνακας 76: Διανυκτερεύσεις περιόδου 2010 - 2013.....	222
Πίνακας 77 : Ποσοστιαία κατανομή αριθμού δημοτικών συμβούλων ανά συνδυασμό στο Δ.Σ. του Δήμου Καλαμάτας	227
Πίνακας 78 : Σημαντικότερες Επιτροπές Δήμου Καλαμάτας	230
Πίνακας 79 : Συστήματα Πληροφορικής και Επικοινωνιών.....	244
Πίνακας 80 : Μόνιμο προσωπικό ανά εκπαιδευτική κατηγορία.....	251
Πίνακας 81 : Προσωπικό ΙΔΑΧ ανά εκπαιδευτική κατηγορία.....	251
Πίνακας 82 : Προσωπικό Δήμου ανά εκπαιδευτική κατηγορία.....	251
Πίνακας 83 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Μόνιμοι – ΙΔΑΧ.....	252
Πίνακας 84 : Διοικητικό Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας ανά εκπαιδευτική κατηγορία.....	253
Πίνακας 85 : Τεχνικό Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας ανά εκπαιδευτική κατηγορία.....	253
Πίνακας 86 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Διοικητικό - Τεχνικό	254
Πίνακας 87 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Άνδρες – Γυναίκες.....	254
Πίνακας 88 : Πίνακας οχημάτων – μηχανημάτων Δήμου Καλαμάτας	263
Πίνακας 89 : Εισπραχθέντα 2011-2014 Δήμου Καλαμάτας - Ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εσόδων στο σύνολο	270
Πίνακας 90: Έσοδα και συσχέτιση εσόδων έτους 2011 του Δήμου Καλαμάτας.....	284
Πίνακας 91 : Συσχέτιση εσόδων έτους 2011 του Δήμου Καλαμάτας	288
Πίνακας 92: Έσοδα έτους 2012 του Δήμου Καλαμάτας.....	290
Πίνακας 93: Συσχέτιση εσόδων έτους 2012 του Δήμου Καλαμάτας	293
Πίνακας 94: Έσοδα έτους 2013 του Δήμου Καλαμάτας.....	295
Πίνακας 95 : Συσχέτιση εσόδων έτους 2013 του Δήμου Καλαμάτας	299
Πίνακας 96: Έσοδα έτους 2014 του Δήμου Καλαμάτας.....	301
Πίνακας 97: Συσχέτιση εσόδων έτους 2014 του Δήμου Καλαμάτας	305
Πίνακας 98: Συσχέτιση εσόδων Τελικώς Βεβαιωθέντων/Διαμορφωθέντα	306

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 99: Συσχέτιση εσόδων Εισπραχθέντα/Τελικώς Βεβαιωθέντα	308
Πίνακας 100: Συσχέτιση εσόδων Εισπρακτέα Υπόλοιπα / Τελικώς Βεβαιωθέντα.....	309
Πίνακας 101: Συσχέτιση εσόδων Εισπραχθέντα /Διαμορφωθέντα	311
Πίνακας 102: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2011	319
Πίνακας 103: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2012.....	320
Πίνακας 104 : Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2013.....	321
Πίνακας 105: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2014.....	322
Πίνακας 106: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία του Δήμου Καλαμάτας για τα έτη 2011- 2014	324
Πίνακας 107: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων ανά κατηγορία του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011-2014	326
Πίνακας 108: Πληρωθέντα έξοδα ανά υπηρεσία του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011-2014	328
Πίνακας 109: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2011 του νέου Δήμου Καλαμάτας	336
Πίνακας 110: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2012 του νέου Δήμου Καλαμάτας	338
Πίνακας 111: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2013 του νέου Δήμου Καλαμάτας	340
Πίνακας 112: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2014 του νέου Δήμου Καλαμάτας	342
Πίνακας 113: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων εξόδων 2011	348
Πίνακας 114: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων εξόδων 2012	349
Πίνακας 115: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων εξόδων 2013	350
Πίνακας 116: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων εξόδων 2014	351
Πίνακας 117: Δανειακές υποχρεώσεις του Δήμου Καλαμάτας στις 31 Δεκεμβρίου 2014	353
Πίνακας 118: Έλεγχος προϋποθέσεων λήψης δανείου.....	358
Πίνακας 119 : Οικονομικά στοιχεία 2015 (προϋπολογισμός).....	395
Πίνακας 120 : Ανθρώπινο δυναμικό Δημοτικής Φιλαρμονικής.....	395
Πίνακας 121 : ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ.....	401
Πίνακας 122: Ανθρώπινο δυναμικό Δ.Ε.Υ.Α.Κ.	402
Πίνακας 123 : Οχήματα Δ.Ε.Υ.Α.Κ.	403
Πίνακας 124 : Κτίρια που έχουν παραχωρηθεί στη «ΦΑΡΙΣ».....	409
Πίνακας 125 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΑΡΙΣ	410
Πίνακας 126 : Προσωπικό κοινωφελούς επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ».....	410
Πίνακας 127 : Οικονομικά στοιχεία της ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.	412
Πίνακας 128 : Ανθρώπινο Δυναμικό – Προβλεπόμενο από Ο.Ε.Υ.	413
Πίνακας 129 : Οικονομικά στοιχεία 2014 Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.	415
Πίνακας 130 : Ανθρώπινο δυναμικό Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.	416
Πίνακα 131:Αδελφοποιήσεις Δήμου Καλαμάτας.....	420
Πίνακας 132 : «Ευρώπη 2020» - Κρίσιμοι Στόχοι	450
Πίνακας 133: Χρηματοδοτικός πίνακας ΕΣΠΑ.....	452
Πίνακας 134: Χρηματοδοτικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020	452
Πίνακας 135: Αρχιτεκτονική Τομεακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020.....	452
Πίνακας 136: Αρχιτεκτονική Περιφερειακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020	453
Πίνακας 137: Άξονες προτεραιότητας - Θεματικοί Στόχοι.....	457

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1 : Κίνηση επιβατών εσωτερικού.....	93
Διάγραμμα 2 : Κίνηση επιβατών εξωτερικού	93
Διάγραμμα 3: Ποσοστά ανεργίας στις Π.Ε. της Περιφέρειας Πελοποννήσου.....	177
Διάγραμμα 4: ΑΕΠ Νομού Μεσσηνίας	180
Διάγραμμα 5: ΑΕΠ Νομού Μεσσηνίας ως %	182
Διάγραμμα 6: Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία.....	184
Διάγραμμα 7: Κατασκευές.....	186
Διάγραμμα 8: Εμπόριο, επισκευές, μεταφορές, εστίαση, καταλύματα	188
Διάγραμμα 9: Ενημέρωση, επικοινωνία κ.λ.π. Ν. Μεσσηνίας.....	190
Διάγραμμα 10: Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία Ν. Μεσσηνίας	195
Διάγραμμα 11 : Αριθμός νέων οικοδομών.....	205
Διάγραμμα 12 : Όγκος νέων οικοδομών και προσθηκών	205
Διάγραμμα 13 : Αριθμός νέων κατοικιών.....	206
Διάγραμμα 14: Οικοδομική δραστηριότητα.....	207
Διάγραμμα 15 : ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ / 1000 κατοίκους	207
Διάγραμμα 16 : ΟΙΚΟΔ. ΟΓΚΟΣ	208
Διάγραμμα 17 : ΝΕΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ / 1000 κατοίκους	208
Διάγραμμα 18 : Ποιοτική διαβάθμιση ξενοδοχείων.....	215
Διάγραμμα 19 : Ποιοτική διαβάθμιση ξενοδοχειακών κλινών.....	215
Διάγραμμα 20 : Ποιοτική διαβάθμιση λοιπών καταλυμάτων	216
Διάγραμμα 21 : Ποιοτική διαβάθμιση λοιπών κλινών	217
Διάγραμμα 22: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Μεσσηνία	220
Διάγραμμα 23: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Περιφέρεια Πελοποννήσου.....	220
Διάγραμμα 24: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Επικράτεια.....	221
Διάγραμμα 25: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Μεσσηνία	223
Διάγραμμα 26: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Περιφέρεια Πελοποννήσου	223
Διάγραμμα 27: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Επικράτεια.....	224
Διάγραμμα 28 : Οργανογράμματα – Διάρθρωση Υπηρεσιών Δήμου.....	238
Διάγραμμα 29 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας ανά εκπαιδευτική κατηγορία.....	252
Διάγραμμα 30 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Μόνιμοι – ΙΔΑΧ.....	253
Διάγραμμα 31 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Διοικητικό – Τεχνικό	254
Διάγραμμα 32 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Άνδρες – Γυναίκες.....	255
Διάγραμμα 33: Εισπραχθέντα 2011-2014 Δήμου Καλαμάτας - Ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εσόδων στο σύνολο	274
Διάγραμμα 34 : Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2011.....	276
Διάγραμμα 35: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2012.....	276
Διάγραμμα 36: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2013.....	277
Διάγραμμα 37: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2014.....	277
Διάγραμμα 38: Ποσοστιαίος Μ.Ο. ανά κατηγορία εσόδου για την τετραετία 2011-2014	278
Διάγραμμα 39: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων τακτικών εσόδων προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014.....	279
Διάγραμμα 40: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων εκτάκτων εσόδων προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014.....	280
Διάγραμμα 41: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων εσόδων Π.Ο.Ε. προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014.....	281
Διάγραμμα 42: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων από δάνεια και απαιτήσεις ΠΟΕ προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014	281
Διάγραμμα 35: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας χρηματικό υπόλοιπο προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014.....	282
Διάγραμμα 44: Ποσοστιαίος Μ.Ο. σημαντικότερων πηγών εσόδων για τη τετραετία 2011 – 2014 (άνω του 2%)	282

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Διάγραμμα 45: Προϋπολογισμοί εσόδων 2011 – 2014	318
Διάγραμμα 46 : Προϋπολογισμοί εξόδων 2011 - 2014	332
Διάγραμμα 47: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2011-2014 (Μέσος Όρος)	333
Διάγραμμα 48: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2011	333
Διάγραμμα 49: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2012	334
Διάγραμμα 50: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2013	334
Διάγραμμα 51: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2014	335
Διάγραμμα 52: Ποσοστιαία κατανομή ενταλθέντων εξόδων 2011-2014	346
Διάγραμμα 53: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων 2011-2014	347
Διάγραμμα 54: Προϋπολογισμοί εξόδων 2011 - 2014	347
Διάγραμμα 55: Αναλογία επιχορηγήσεων προς σύνολο εσόδων	362
Διάγραμμα 56: Δείκτης εσόδων ανά κάτοικο εσόδων	363
Διάγραμμα 57: Δείκτες αυτονομίας.....	364
Διάγραμμα 58: Αναλογία επιχορηγήσεων προς σύνολο εσόδων	365
Διάγραμμα 59: Δείκτες επενδύσεων.....	369
Διάγραμμα 60: Γενική ρευστότητα.....	389
Διάγραμμα 61: Ειδική ρευστότητα.....	389
Διάγραμμα 60: Ταμειακή ρευστότητα	389
Διάγραμμα 63: Ξένα προς ίδια κεφάλαια.....	391
Διάγραμμα 64: Ξένα προς ίδια συνολικά κεφάλαια.....	391
Διάγραμμα 63: Ίδια προς συνολικά κεφάλαια.....	391

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I	: Ακίνητη Δημοτική Περιουσία
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II	: Ερωτηματολόγια Διευθύνσεων Δήμου Καλαμάτας
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III	: Ερωτηματολόγια Νομικών Προσώπων Δήμου Καλαμάτας

1. Εισαγωγή

1.1. Κύρια χαρακτηριστικά – Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακού Προγράμματος

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν. 3463/2006), θεσπίστηκε η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. Με το άρθρο 266 του Ν.3852/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 10κα του άρθρου 18 του Ν.3870/2010 (Φ.Ε.Κ. 138/Α/2010) και εν συνεχεία με το άρθρο 79 παράγραφο; 1 του Ν.4172/2013 (Φ.Ε.Κ. 167/Α/2013, ορίζεται ότι για τον μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων εκπονείται το Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (Ε.Π.), το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης (Ε.Π.Δ.). Το Τεχνικό Πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ε.Π.Δ. και επισυνάπτεται σε αυτό ως παράρτημα.

Η θεσμική υποχρέωση σύνταξης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων αποσκοπεί στην εισαγωγή εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των δράσεων των Ο.Τ.Α., να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις τόσο το ανθρώπινο δυναμικό τους, όσο και το σύνολο, ει δυνατόν, της τοπικής κοινωνίας μέσα από την Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης (αρθ. 76 του Ν. 3852/2010).

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα των Ο.Τ.Α. και των Νομικών τους Προσώπων αποτελεί εργαλείο για την άσκηση του αναπτυξιακού και κοινωνικού τους ρόλου, καθώς:

αποτελεί πρόγραμμα αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών.

είναι πρόγραμμα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου του φάσματος των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή λειτουργία του ΟΤΑ και των Νομικών Προσώπων

καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων

στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανάκλαται η βούληση και το όραμα του Δημοτικού Συμβουλίου. Στο όραμα και στη βούληση των δημοτικών αρχών πρέπει να καταγράφεται σαφώς η επιδίωξη για ίσες ευκαιρίες και η ισότητα για όλες και όλους

Η σύνταξη του επιχειρησιακού προγράμματος είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων. Η διαδικασία αυτή αποτελεί το διαρκές αντικείμενο ενασχόλησης των αιρετών οργάνων, των προϊσταμένων και της αρμόδιας υπηρεσίας προγραμματισμού.

Κατά τη διαδικασία σύνταξης του πρέπει να συμμετέχουν με σαφώς καθορισμένο τρόπο Αιρετά όργανα, Υπηρεσιακά στελέχη, Τοπικοί φορείς και ομάδες πολιτών.

Η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού δεν στηρίζεται μόνο στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, αλλά και στις ανάγκες και προσδοκίες

των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα πρέπει να αποτελεί το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών των οργάνων διοίκησης και των υπηρεσιών και να είναι ευρύτερα γνωστό στην τοπική κοινωνία, προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του.

1.2. Ομάδα έργου

Με την υπ' αριθμό 41179/23-10-2014 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών (Φ.Ε.Κ. 2970/Β/4-11-2014) καθορίστηκε το περιεχόμενο, η δομή και ο τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α βαθμού, για τη δημοτική περίοδο 2014 – 2019.

Με την υπ' αρ. 453/72209/19-12-2014 απόφαση Δημάρχου Καλαμάτας, όπως τροποποιήθηκε με τις 26/6213/12-2-2015 και 64/12661/30-3-2015 όμοιες Αποφάσεις, αφού λήφθηκαν υπόψη όλες οι σχετικές διατάξεις και εγκύκλιοι, συγκροτήθηκε η Διεπιστημονική Ομάδα Έργου με αντικείμενο την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Καλαμάτας για την περίοδο 2015-2019.

Η σύνθεση της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου, έχει ως εξής:

Βεργόπουλος Δημήτριος, Δημοτικός Σύμβουλος – Αντιδήμαρχος Καλαμάτας,
Χαντζής Βασίλειος, Γενικός Γραμματέας Δήμου Καλαμάτας,
Ζαμπάρας Αθανάσιος, υπάλληλος της Διεύθυνσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών,
Χρυσανθακόπουλος Κωνσταντίνος, υπάλληλος της Διεύθυνσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών,
Κοφτερού Ελένη, υπάλληλος της Διεύθυνσης Διαχείρισης Απορριμμάτων & Οχημάτων,
Ξηρόγιαννης Γεώργιος, υπάλληλος της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών,
Κουφοσωτήρης Θεοφύλακτος, υπάλληλος της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών,
Διονυσόπουλος Γεώργιος, υπάλληλος της Διεύθυνσης Πολεοδομίας,
Τριανταφυλλίδη Βασιλική, υπάλληλος της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων,
Φράγκος Βασίλειος, υπάλληλος της Διεύθυνσης Διοικητικών, με παράλληλα καθήκοντα στο Γραφείο Δημάρχου & Αιρετών,
Κωτσάκος Νικόλαος, Διευθυντής της Κτηματικής Καλαμάτας Δημοτικής Ανώνυμης Εταιρείας «ΔΙΟΚΛΗΣ»,
Κουτσογιαννόπουλος Παναγιώτη, Ειδικός Σύμβουλος Δημάρχου.

Πρόεδρος της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου ορίστηκε ο Αντιδήμαρχος κ. Βεργόπουλος Δημήτριος, με αναπληρωτή τον Γενικό Γραμματέα κ. Χαντζή Βασίλειο.

Συντονιστής της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου ορίστηκε η υπάλληλος της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Τριανταφυλλίδη Βασιλική.

Έργο της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου ήταν η παρακολούθηση της σύνταξης του σχεδίου επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου για τα έτη 2015 έως 2019, σε συνεργασία με τα όργανα διοίκησης και τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων.

Η Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων, με όλο το στελεχιακό της δυναμικό, έφερε την ευθύνη κατάρτισης του επιχειρησιακού προγράμματος 2015 – 2019 και ήταν αρμόδια για την υποστήριξη της Διεπιστημονικής Ομάδας Έργου και των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

Σο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, η Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων συνέταξε ερωτηματολόγιο, το οποίο και απέστειλε με το υπ' αριθμό πρωτ. 70147/9-12-2014 έγγραφό της, σε όλες τις Διευθύνσεις και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου, με το οποίο τους ζητούνταν να καταγράψουν την υφιστάμενη κατάσταση των υπηρεσιών τους, τις ελλείψεις, τις προτάσεις τους και γενικά όλα εκείνα τα στοιχεία που αφορούσαν την οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών τους καθώς και το προγραμματιζόμενο για την επόμενη πενταετία πρόγραμμα δράσης τους.

Επίσης, με το υπ' αριθμό πρωτ. 6014/12-2-2015 έγγραφο στάλθηκε ερωτηματολόγιο στους όμορους Δήμους, προκειμένου να συμφωνηθούν κοινοί στόχοι και να αναζητηθούν δράσεις που μπορούν να αναληφθούν και προωθηθούν από κοινού. Επιπλέον, με το υπ' αριθμό πρωτ. 11215/18-3-2015 έγγραφο, ζητήθηκαν στοιχεία από τις Δημοτικές και Τοπικές Κοινότητες του Δήμου Καλαμάτας, για τα σημαντικότερα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης που αφορούσαν τις επιμέρους περιοχές.

Ερωτηματολόγιο προβλέπεται να συνταχθεί και να προωθηθεί με κάθε πρόσφορο τρόπο (ιστοσελίδα του Δήμου, αποστολή σε φορείς κλπ), προς συμπλήρωση, στους κατοίκους και επαγγελματίες της πόλης μας, στους χρήστες των υπηρεσιών του Δήμου, στους μαζικούς και κοινωνικούς φορείς και γενικότερα σε όλους, ατομικά ή συλλογικά, που τυχόν ήθελαν να συμμετάσχουν στην διαδικασία αυτή του Δήμου μας.

1.3. Μεθοδολογία Στρατηγικού Σχεδιασμού

Η μεθοδολογία του Στρατηγικού Σχεδιασμού για τη διαμόρφωση του Στρατηγικού Σχεδίου του Δήμου Καλαμάτας περιλαμβάνει την αποτύπωση και ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης, ώστε να διαμορφωθεί η γενική αντίληψη της στρατηγικής. Ακολουθεί η ανάλυση SWOT, η διαμόρφωση των κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης και τέλος, η αποτύπωση των Αξόνων Προτεραιότητας, των Μέτρων, των Ειδικών Στόχων και των Δράσεων. Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός διαμορφώθηκε με δυναμικό τρόπο ώστε να επιτρέπεται η αναθεώρηση του, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις που πιθανόν να τεθούν από πολίτες και τοπικούς φορείς αλλά και τις μεταβαλλόμενες συνθήκες στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον. Οι κρίσιμοι παράγοντες αποτελεσματικότητας του Αναπτυξιακού Σχεδιασμού είναι:

Η διαμόρφωση ενός ευρύτατα αποδεκτού οράματος για τη μελλοντική ανάπτυξη του Δήμου, ώστε να διασφαλίζεται η συστράτευση όλων των

φορέων του στην επιδίωξη της επίτευξής του.

Ο προσδιορισμός ενός αποτελεσματικού μηχανισμού υλοποίησης, ο οποίος να υποστηρίζεται από το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και εργαλεία.

Ο καθορισμός απλού και αποτελεσματικού πλαισίου παρακολούθησης, με προσδιορισμό συνεκτικού πλέγματος κατάλληλων δεικτών.

Η δημιουργία κινήτρων για την ενεργό και ουσιαστική συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να ενισχύεται το κύρος του.

Η αποτύπωση και η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης σκοπό έχει να βοηθήσει στον προσδιορισμό των στόχων που θα πρέπει να τεθούν από το Δήμο Καλαμάτας λαμβάνοντας υπόψη τις τάσεις, τους περιορισμούς και τις προοπτικές που επικρατούν σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου θα συμβάλλει στην ανάδειξη των σημείων που θα πρέπει να εστιάσει η ηγεσία του, προκειμένου να χαράξει την αναπτυξιακή στρατηγική του αναδεικνύοντας τα ισχυρά του σημεία και εστιάζοντας στην βελτίωση των αδυναμιών του. Συγκεκριμένα, μέσω της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης θα προσδιοριστούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και οι δυνάμεις του, καθώς και οι εγγενείς και μη αδυναμίες του, οι πιθανοί μελλοντικοί κίνδυνοι και οι ευκαιρίες ανάπτυξής του.

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης θα είναι εφικτή η διαμόρφωση των κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης και του αναπτυξιακού οράματος που θα οδηγήσουν στην αποτύπωση του επιχειρησιακού προγράμματος και στην οργάνωση και τον συντονισμό δράσεων που λαμβάνουν ή θα λάβουν χώρα στο Δήμο Καλαμάτας.

2. Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης - Εξωτερικό Περιβάλλον

2.1. Εισαγωγή

Σκοπός του παρόντος κεφαλαίου είναι η καταγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Καλαμάτας, όσο αφορά το εξωτερικό του περιβάλλον.

Η ανάλυση των στοιχείων του δομείται σε τέσσερις θεματικές ενότητες οι οποίες αφορούν:

τη γενική εικόνα του νέου Δήμου (διοικητική οργάνωση, βασικά πληθυσμιακά στοιχεία, παρουσίαση Δημοτικών Ενοτήτων)
το θεματικό τομέα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»
το θεματικό τομέα «Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»
το θεματικό τομέα «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»

2.2. Εξωτερικό περιβάλλον

2.2.1. Το ευρύτερο πλαίσιο: γενικά γεωμορφολογικά στοιχεία της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου καταλαμβάνει το νότιο τμήμα της ηπειρωτικής Ελλάδας. Βρέχεται δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος και συνορεύει με την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, βορειοανατολικά με την Περιφέρεια Αττικής, ενώ ανατολικά βρέχεται από το Μυρτώο Πέλαγος. Έχει συνολική έκταση 15.490χμ και καλύπτει το 11,7% της συνολικής έκτασης της χώρας, με χαρακτηριστικό της μορφολογίας της τους μεγάλους ορεινούς όγκους (50,1% της έκτασης), οι οποίοι καταλαμβάνουν το κεντρικό της τμήμα, ενώ μόνο το 19,9% αυτής είναι πεδινό (και το 30% ημιορεινό), κυρίως στις παραθαλάσσιες περιοχές όπου σχηματίζονται αρκετές πεδιάδες. Ωστόσο, παρά το μικρό ποσοστό των πεδινών εκτάσεων, η Περιφέρεια διαθέτει μερικές από τις πιο εύφορες περιοχές της χώρας, όπως ο Αργολικός και ο Κορινθιακός κάμπος, αλλά και τις ευφορες πεδιάδες της Μεσσηνίας, η οποία ήταν κατοικημένη από τα προϊστορικά χρόνια, κυρίως λόγω αυτών.

Η Περιφέρεια Πελοποννήσου περιλαμβάνει τις Περιφερειακές Ενότητες: Μεσσηνίας, Κορινθίας, Αργολίδος, Αρκαδίας, και Λακωνίας και έχει έδρα την Τρίπολη, πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας.

Εικόνα 1 : Χάρτης Περιφέρειας Πελοποννήσου

Μετά τη νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης (Ν. 3852/2010) στην Περιφέρεια Πελοποννήσου υπάρχουν 26 Δήμοι :

Έξι (6) Δήμοι στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας,
Τέσσερις (4) Δήμοι στην Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδος,
Πέντε (5) Δήμοι στην Περιφερειακή Ενότητα Αρκαδίας,
Έξι (6) Δήμοι στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας,
Πέντε (5) Δήμοι στην Περιφερειακή Ενότητα Λακωνίας.
Οι έξι (6) Δήμοι που βρίσκονται στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας είναι οι κάτωθι:

Δήμος Καλαμάτας,
Δήμος Πύλου – Νέστορος,
Δήμος Μεσσήνης,
Δήμος Τριφυλίας,
Δήμος Οιχαλίας,
Δήμος Δυτικής Μάνης.

2.2.2. Η γενική εικόνα της περιοχής του Δήμου και των

Δημοτικών Ενοτήτων

2.2.2.1. Δήμος Καλαμάτας

Εικόνα 2 : Χάρτης Δήμου Καλαμάτας

Ο Δήμος Καλαμάτας είναι ένας από τους έξι Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας και καταλαμβάνει έκταση 440,3 Km² στο σύνολο των 2.991 km² της Περιφερειακής Ενότητας. Δηλαδή ποσοστό 15%. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ο πληθυσμός του ανέρχεται σε 69.849 κατοίκους. Χωρικά, η ενότητα του Δήμου Καλαμάτας εντάσσεται στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα του Μεσσηνιακού κόλπου.

Από τα ανατολικά γειτνιάζει με τις Δημοτικές Ενότητες Πελλάνας και Μυστρά του Δήμου Σπάρτης της Περιφερειακής Ενότητας Λακωνίας. Βόρεια συνορεύει με τη Δημοτική Ενότητα Φαλαισίας του Δήμου Μεγαλόπολης της Περιφερειακής Ενότητας Αρκαδίας, δυτικά με το Δήμο Οιχαλίας και το Δήμο Μεσσήνης και νότια με τη Δημοτική Ενότητα Αβίας του Δήμο Δυτικής Μάνης της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας. Βρίσκεται σε απόσταση περίπου 240 χλμ από την Πρωτεύουσα και 220 χλμ. από την Πάτρα.

Με την εφαρμογή του προγράμματος Καποδίστριας το 1997, ο Δήμος διευρύνθηκε μέσω της υποχρεωτικής συνένωσης σε μια ενότητα, η οποία περιλάμβανε συνολικά 14 τοπικά διαμερίσματα.

Με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης» το 2010, προέκυψε ο νέος Δήμος Καλαμάτας, που τον απαρτίζουν (ως δημοτικές του ενότητες) οι τέσσερις (4) τέως Δήμοι Άριος, Αρφαρών, Θουρίας και Καλαμάτας.

2.2.2.2. Σύντομη αναδρομή της κοινωνικο-οικονομικής εξέλιξης της περιοχής

2.2.2.2.1. Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας

Η Καλαμάτα, στο μυχό του Μεσσηνιακού κόλπου, ανάμεσα στον επιβλητικό Ταΰγετο και τον ευλογημένο μεσσηνιακό κάμπο, προσμετρά βίο μακραίων. Ο τόπος κατοικείται από τους προϊστορικούς χρόνους, και η παλιά πόλη έχει χτιστεί στα ερείπια της αρχαίας πόλης Φαραί, η οποία, σύμφωνα με τον Όμηρο ήταν πολυάνθρωπη. Η παρουσία οικισμού μαρτυρείται αδιάλειπτα και κατά τους μετέπειτα χρόνους. Το όνομα διατηρήθηκε μέχρι τη Βυζαντινή Εποχή, ενώ στους προχωρημένους μεσαιωνικούς χρόνους αντικαταστάθηκε με το Καλάμαι.

Τα παλαιότερα ίχνη ανθρώπινης παρουσίας στην ευρύτερη περιοχή της Καλαμάτας χρονολογούνται στην Πρωτοελλαδική εποχή (2600-2300 π.Χ.) και έχουν εντοπιστεί στα Ακοβίτικα, περίπου 2-3 χλμ. νοτιοδυτικά της Καλαμάτας. Σώζονται ερείπια του Μεγάλου Πρωτοελλαδικής Εποχής, το Ιερό του Ποσειδώνα και Μυκηναϊκοί τάφοι (ΦΕΚ. 669/τ.Β/25-9-70).

Στην ακρόπολη των αρχαίων Φαρών και στην ευρύτερη περιοχή ως τα Ακοβίτικα, έχουν αποκαλυφθεί δείγματα ανθρώπινης παρουσίας τόσο κατά την Υστερορωμαϊκή όσο και κατά την Πρωτοβυζαντινή περίοδο – μια περίοδο κατά την οποία η σημασία της περιοχής ήταν μάλλον περιορισμένη.

Η γεωγραφική αυτή ζώνη χρησιμοποιήθηκε ως βάση και προπύργιο των Βυζαντινών, ιδιαίτερα μετά τον 7ο αι. Κατά τα φαινόμενα, μάλιστα, το κάστρο των Φαρών διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση των Σλάβων, που έφτασαν στην περιοχή στο δεύτερο μισό του 7ου αι., και απηχέει την επέκταση της βυζαντινής παρουσίας από τα παράλια προς τη μεσσηνιακή ενδοχώρα. Καθώς, μάλιστα, απέτυχαν να καταλάβουν την περιοχή των Φαρών, οι πληθυσμοί των Σλάβων εγκαταστάθηκαν αρχικά στην αρχαία κώμη «Καλάμαι», μετονομάζοντάς την σε Γιάννιτσα (σήμερα Ελαιοχώρι), στη Σέλιτσα (Βέργα) και στους ορεινούς όγκους του δυτικού Ταΰγету, για να εξουδετερωθούν οριστικά στα μέσα του 9ου αι.

Κατά τα μέσα του 12ου αι., η Καλαμάτα είχε ήδη αποκτήσει μεγάλη σπουδαιότητα, διέθετε μονή που σχετιζόταν με τη Σπάρτη (πιθανότατα αυτή του κάστρου, που αναφέρεται στο Χρονικόν του Μορέως, το οποίο γράφτηκε κατά το 14ο αι. και περιγράφει γεγονότα του 13ου αι.) και αποτελούσε κόμβο του οδικού άξονα που συνέδεε την ορεινή με την παράλια νοτιοδυτική Πελοπόννησο. Στην ίδια περίοδο άλλωστε (11ος-12ος αι.) χρονολογούνται και οι αρχικές φάσεις σημαντικότεων θρησκευτικών μνημείων, όπως οι Άγιοι Απόστολοι, ο Άγιος Χαράλαμπος, ο Άγιος Κωνσταντίνος της μονής Καλογραιών και ο Άγιος Δημήτριος στη θέση Τούρλες.

Η ιστορία της Καλαμάτας με βάση τις πηγές αρχίζει ουσιαστικά μετά το 1205, δηλαδή μετά την κατάληψή της από τους Φράγκους, υπό την ηγεσία των ευγενών της Καμπανίας Γοδεφρείδου Βιλεαρδουίνου και Γουλιέλμου Σαμπλίτη.

Η ηγεμονία της οικογένειας των Βιλλεαρδουίνων υπήρξε πολύ σημαντική για την ιστορία της πόλης. Οχυρώθηκε, αναπτύχθηκε και γνώρισε οικονομική ακμή. Το βασικό προϊόν της περιοχής ήταν το μετάξι, το οποίο ήταν και το μέσον πληρωμής του δόγη. Τότε εδραιώθηκε η οικιακή εκτροφή μεταξοσκώληκα, με αποτέλεσμα μερικούς αιώνες αργότερα να μην υπάρχει σπίτι στην περιοχή χωρίς τη δική του παραγωγή μεταξιού.

Κατά τους Ύστερους Βυζαντινούς χρόνους, λόγω της καίριας θέσης της στο μυχό του Μεσσηνιακού κόλπου, γνώρισε γοργή ανάπτυξη και έγινε αντικείμενο διαμάχης μεταξύ των αδελφών Δημητρίου και Θωμά Παλαιολόγου. Καταλήφθηκε από τον Μωάμεθ Β΄ το 1470 κατά τον Α΄ Ενετοτουρκικό Πόλεμο (1463-1479).

Η Καλαμάτα θα καταληφθεί εκ νέου το 1685 από τους Ενετούς του Φραντσέσκο Μοροζίνι, οι οποίοι είχαν και πάλι ως συμμάχους τους Μανιάτες. Το κάστρο θα υποστεί σημαντικές καταστροφές και κατά τη διάρκεια της Β΄ Ενετοκρατίας (1685-1715), όμως μια επίθεση των Μανιατών έπεισε το Μοροζίνι και τους Ενετούς να μην το ισοπεδώσουν και να το επισκευάσουν ως το 1693. Άλλωστε, κατά τη Β΄ Ενετοκρατία αναφέρεται η ύπαρξη στην πόλη ισχυρών στρατιωτικών δυνάμεων, για την άμυνά της.

Κατά τη Β΄ Τουρκοκρατία (1715-1821), που εδραιώθηκε στη διάρκεια του τελευταίου Ενετοτουρκικού πολέμου (1714-1718), η πόλη αποτελούσε το πιο πυκνοκατοικημένο από τα 24 βιλαέτια που ανήκαν στο πασαλίκι του Μοριά κι ένα από τα πιο ανθηρά εμπορικά κέντρα του.

Στην επανάσταση του 1769 (Ορλωφικά) με την υποκίνηση της Αικατερίνης Β΄, η Καλαμάτα πρωτοστάτησε με τον Παναγιώτη Μπενάκη.

Τα τελευταία χρόνια της Τουρκοκρατίας, η Καλαμάτα, κωμόπολη πια, αποτέλεσε τόπο συγκέντρωσης και εμπορίας της αγροτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής της ενδοχώρας (σιτηρά, βαμβάκι, κρασί, μετάξι, ξηρά σύκα, ελαιόλαδο, δέρματα, μαλλιά, τυρί).

Από το λιμάνι της εξάγονταν προϊόντα προς τη Σμύρνη, την Κωνσταντινούπολη, την Αλεξάνδρεια, τη Μασσαλία και τη βόρεια Ιταλία. Οι Γάλλοι είχαν ιδρύσει υποκαταστήματα των εμπορικών τους οίκων, και το 1721 υποπροξενείο, απόδειξη ότι η Μεσσηνία συμπεριλαμβανόταν στη ζώνη του ενδιαφέροντος των εμπόρων της Δύσης. Επίσης, αναδείχτηκαν ισχυρές οικογένειες γαιοκτημόνων και εμπόρων, οι οποίοι συγκροτούσαν την οικονομική αριστοκρατία της πόλης, η οποία ασκούσε πολιτικό και διοικητικό ρόλο.

Το 1805 είχε 400 οικογένειες, από τις οποίες έξι μόνο ήταν τουρκικές. Οι ξένοι περιηγητές δεν παραλείπουν να αναφερθούν στο εύφορο του εδάφους της, με τις χωρίς διακοπή ελιές, μουριές, συκίες, πορτοκαλιές, λεμονιές και κυπαρίσσια.

Όμως, η επαρχιακή αυτή πολίχνη κατάφερε να λάμψει στο ελληνικό στερέωμα χάρη στον πρωταγωνιστικό της ρόλο, τόσο κατά την προετοιμασία όσο και στα πρώτα βήματα της Επανάστασης. Εδώ έγινε η δοξολογία, στο ναό των Αγίων Αποστόλων που σήμανε την έναρξη του Αγώνα και της Απελευθέρωσης, στις 23 Μαρτίου του 1821. Και εδώ δημιουργήθηκε ο πρώτος πυρήνας κρατικής εξουσίας με τη συγκρότηση της Μεσσηνιακής Γερουσίας. Τότε γράφτηκαν και τα δύο μνημειώδη κείμενα ελευθερίας που σηματοδοτούν και το πρώτο διπλωματικό έγγραφο: «Η Προειδοποίηση προς τας Ευρωπαϊκάς Αυλάς» και η με αποδέκτη την αμερικανική κυβέρνηση «Προκήρυξις». Αξιομνημόνευτο είναι ότι η πρώτη έντυπη εφημερίδα στην

Ελλάδα εκδόθηκε την 1η Αυγούστου 1821 στην επαναστατημένη Καλαμάτα. Τυπώθηκε στο μικρό τυπογραφείο, που είχε φέρει ο Δημήτριος Υψηλάντης από την Τεργέστη, με «Επιστάτη και εκδότη» τον ιερωμένο Θεόκλητο Φαρμακίδη.

Πολύ σύντομα η Καλαμάτα εξελίχθηκε σε ισχυρό εμπορικό και οικονομικό κέντρο, κυρίως λόγω της γειννιάσής της με τη θάλασσα, αλλά και της παραγωγής και εξαγωγής των παραδοσιακών προϊόντων του μεσσηνιακού κάμπου: κουκούλια και μετάξι, σύκα, λάδι και σταφίδα. Ο πλούτος αυτός των προϊόντων δεν άργησε να τροφοδοτήσει και τις επιτόπιες μεταποιητικές μονάδες βυρσοδεψίας, μεταξουργίας, ελαιουργίας κ.ά. Έτσι συνεχίστηκε η παράδοση της μεταξοφαντικής τέχνης της φημισμένης από την περίοδο της τουρκοκρατίας, «Μονής Καλογραιών» και άνοιξε ο δρόμος και σε άλλους «βιομηχανικούς» κλάδους που αναπτύχθηκαν δυναμικά στην πόλη της επόμενες δεκαετίες. Το μετάξι ήταν το βασικό εξαγωγίμο προϊόν ως τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στα μέσα της δεκαετίας του 1870, η Καλαμάτα είχε αναδειχθεί στο πρώτο μεταξοπαραγωγικό κέντρο του νεοελληνικού κράτους. Στο μεταίχμιο του 19ου και του 20ου αι., υπήρχαν 500 αργαλειοί που δούλευαν για βιοτεχνίες και ιδιώτες. Το 1933, όταν διέκοψε τη λειτουργία του το εργοστάσιο Στασινόπουλου, ο κύκλος αυτός έκλεισε. (Τη μακραίωνη παράδοση των μεταξωτών υπηρετούν σήμερα τα λιγοστά αλλά εκλεκτά υφαντά της Μονής Καλογραιών και της βιοτεχνίας Γκόνου).

Το 1860 δραστηριοποιούνταν 108 μικροέμποροι, 8 μεγάλοι έμποροι, 225 κτηματίες και 800 «βιομήχανοι» (τεχνίτες και βιοτέχνες).

Μια σειρά από δημόσια και δημοτικά έργα έδωσαν νέα πνοή στην πόλη. Περί το 1860 τέθηκαν τα θεμέλια του πρώτου Γυμνασίου (σημερινού Δημοτικού Ωδείου), καθώς και των τριών σημερινών μεγαλοπρεπών ναών του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου, της Υπαπαντής του Σωτήρος και του Αγίου Νικολάου Φλαρίου.

Το 1860 ιδρύθηκε ο οικισμός Νέαι Καλάμαι στην παραλιακή περιοχή και το 1863 μεταφέρθηκε εκεί (στην απόληξη της σημερινής οδού Φαρών) το κατάστημα του Τελωνείου, προμηνύοντας τη μελλοντική επέκταση της πόλης προς τη θάλασσα. Η εμπορική ζωή της πόλης παλλόταν ουσιαστικά στην επάνω πόλη, γύρω από τις πλατείες Άνω (Παπλωματάδικα), Κάτω (23ης Μαρτίου) και Φραγκόλιμνα. Στη δεκαετία αυτή έγινε απόπειρα συστηματικής πολεοδομικής παρέμβασης, εκπονήθηκαν δύο χωριστά Σχέδια: ένα για την κυρίως πόλη το 1867 και ένα για την Παραλία της το 1868.

Μέχρι τα τέλη του 19ου αι., η Καλαμάτα διανύει τη μεταβατική περίοδο του οικονομικού, κοινωνικού και οικιστικού της μετασχηματισμού. Σε αυτό συνέβαλε αποφασιστικά η ολοκλήρωση βασικών έργων υποδομής, όπως η κατασκευή της επαρχιακής οδού Καλαμάτας – Νησίου, της λεωφόρου Παραλίας – Καλαμών (Αριστομένους) και της δημοτικής οδού Παραλίας – Καλαμών (Φαρών), η σταδιακή διευθέτηση της κοίτης του ποταμού Νέδοντα, που ταλάνιζε την πόλη με τις πλημμύρες του, η κατασκευή γεφυριών, η σιδηροδρομική σύνδεση της Καλαμάτας με την Αθήνα (1896) και κυρίως η κατασκευή του λιμανιού (1882-1901). Τα έργα αυτά έδωσαν ώθηση στην οικονομία της, κατατάσσοντάς την στα πέντε πρώτα βιομηχανικά κέντρα της χώρας, μετά τον Πειραιά, την Ερμούπολη, την Πάτρα και την Αθήνα.

Η οικονομική πρόοδος διέυρυνε τον αστικό πληθυσμό της – την 25ετία 1870-1896 σημειώθηκε η μεγαλύτερη κινητικότητα μετά την Αθήνα, τον Πειραιά και την Πάτρα – και ενθάρρυνε την οικοδομική δραστηριότητα. Στο νέο

Πολεοδομικό Σχέδιο του 1905, που σφράγισε τη φυσιογνωμία της μεσσηνιακής πρωτεύουσας τον 20ό αι., αποτυπώνεται ευκρινώς η σύνδεσή της με το λιμάνι και γενικότερα η επέκταση του πολεοδομικού ιστού.

Γύρω από το λιμάνι αναπτύσσεται μια πρώτη στοιχειώδης οικιστική συγκέντρωση, η οποία στις επόμενες δεκαετίες θα εξελιχθεί σε μια μικρή νέα αγορά, με ναυτικά γραφεία, αντιπροσωπεΐες ελληνικών και ξένων εταιρειών, αλλά και σε ψυχαγωγικό κέντρο για τους Καλαματιανούς, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, με πολυτελή για την εποχή σπίτι, ξενοδοχεία, κοσμικά καφενεία και εστιατόρια.

Η ενιαία Καλαμάτα είχε αποβάλει τον επαρχιώτικο χαρακτήρα της και είχε εξελιχθεί σε μια σύγχρονη πόλη με ηλεκτροφωτισμό, τραμ, δεύτερο σιδηροδρομικό σταθμό (Παραλίας), πολυσύχναστο λιμάνι και όμορφα διώροφα νεοκλασικά κτήρια. Τότε παρατηρείται και μια σημαντική πνευματική και πολιτιστική κίνηση (λέσχες, σωματεία, θέατρο, κοσμικά κέντρα, δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, εφημερίδες).

Την περίοδο του μεσοπολέμου συνεχίστηκε η ακμάζουσα οικονομική πορεία της πόλης, χάρη στην αλευροβιομηχανία (Ευαγγελίστρια) και την καπνοβιομηχανία (Καρέλια, Δαμηλάτη, Τσιλιβή, Πτωχούλη).

Το 1937 κατασκευάζεται το δίκτυο ύδρευσης. Φυσικό επακόλουθο ήταν η κατακόρυφη αύξηση του πληθυσμού της (1920: 20.800 κάτ., 1928: 28.960 κάτ.), παρά τη συνεχιζόμενη μεταναστευτική ροή προς την Αμερική και τα μεγάλα αστικά κέντρα της εποχής. Ταυτόχρονα όμως, η πόλη δέχθηκε αρκετές χιλιάδες προσφύγων της Μικράς Ασίας, για τη στεγαστική αποκατάσταση των οποίων δημιουργήθηκαν σταδιακά μεταξύ του 1914 και 1968 προσφυγικοί συνοικισμοί στις θέσεις Κορδία, Ανάληψη, Άγιος Ιωάννης Αβραμιού, Ανατολική Παραλία, Φυτεία, Αγ. Κωνσταντίνος Συντάγματος, Αγία Τριάδα, Πλεύνα και Νησάκι, γεγονός που διαφοροποίησε τον οικιστικό χάρτη της Καλαμάτας.

Το 1924, ο Νέδοντας πλημμύρισε για ακόμη μία φορά, αυτή το φορά με ανθρώπινα θύματα και πολλές υλικές ζημιές. Στις 9 Μαΐου του 1934 καταγράφεται η αιματηρή εξέγερση (9 νεκροί) των λιμενεργατών, με αφορμή τη δημιουργία του σιλό. Στις 28 Απριλίου 1941 η πόλη καταλαμβάνεται από τα γερμανικά στρατεύματα, έπειτα από σφοδρούς βομβαρδισμούς και τη μάχη με τα αποχωρούντα στρατεύματα του Βρετανικού Εκστρατευτικού Σώματος. Στις 8 Φεβρουαρίου του 1944, οι Γερμανοί εκτελούν ομαδικά 149 καλαματιανούς ως αντίποινα. Η πόλη απελευθερώθηκε στις 6 Σεπτεμβρίου του 1944. Από το 1945 ξεκινούν οι προσπάθειες ανόρθωσης του εμπορίου της πόλης. Όμως το λιμάνι αρχίζει να φθίνει. Το 1959, το όνομα Καλαμάτα αντικαθιστά το Καλάμαι (Β.Δ 76 11/11/1959 ΦΕΚ 16/Α/1960).

Το κέντρο βάρους της πόλης, ωστόσο, εξακολουθούσε να βρίσκεται πάντα στο νότιο κάθετο άξονα Κάστρο – λιμάνι, με τάση μετατόπισης από την πλατεία 23ης Μαρτίου, γύρω στο Σιδηροδρομικό Σταθμό και την Πλατεία Βασιλέως Γεωργίου Β'. Η τελευταία, παρότι προβλεπόταν από το Π.Σ. του 1905, διαμορφώθηκε ολοκληρωτικά το 1939.

Η εικοσαετία 1960-1980 σήμανε την αποβιομηχάνιση και την απώλεια της παλαιότερης οικονομικής ευρωστίας (Κλείνουν οι μονάδες Εργοστάσιο Οίνων και Οινοπνευμάτων, Γεωργική Βιομηχανία, Κυλινδρόμυλοι Μεσσηνίας «Ευαγγελίστρια», Βιομηχανία επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων κ. ά.).

Οι καταστρεπτικοί σεισμοί του Σεπτεμβρίου 1986 αποτέλεσαν το έναυσμα για τη νέα προσπάθεια ανόρθωσης.

Τη δεκαετία του '80, δημιουργήθηκαν νέοι θεσμοί στον πολιτισμό, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα πολιτιστικών δραστηριοτήτων, με στόχο την ανάδειξη της ιδιαιτερότητάς της. Από τις σημαντικότερες παρεμβάσεις είναι η δημιουργία του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας (1982) και της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης (1985) με τομείς Χορού, Εικαστικών και Μουσικής. Ταυτόχρονα έγινε προσπάθεια διάσωσης και αξιοποίησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της πόλης (αγορά και αναπαλαίωση παραδοσιακών κτιρίων, ανάπλαση Ιστορικού Κέντρου), δημιουργία θεσμών όπως το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού (1995). Από 1.12.2008 ο επίσημος φορέας της πολιτικής του Δήμου, στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση είναι η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ», η οποία προήλθε, από συγχώνευση των πρώην αμιγών επιχειρήσεων του Δήμου Καλαμάτας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3463/2006. Εν συνεχεία μετά την εφαρμογή της νέας αρχιτεκτονικής στην αυτοδιοίκηση, Ν.3852/2010, η «ΦΑΡΙΣ» απορρόφησε και την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Θουρίας.

Ουσιαστική και καθοριστική για το μέλλον της πόλης υπήρξε η παρέμβαση του Δήμου, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80, στη μεταμόρφωση της πόλης, στην ορατή παραγωγή έργων υποδομής. Ο εντυπωσιακός αριθμός τους την κατέστησε πρωτοπόρο στον ελλαδικό χώρο, από πλευράς ενεργού παρέμβασης της Τ.Α.

Η αναθεώρηση του Ρυμοτομικού Σχεδίου και το πρόγραμμα «ανασυγκρότησης της πόλης» μετά τον σεισμό είναι πρωτοφανείς επιχειρήσεις πολεοδομικής διευθέτησης στη χώρα μας.

Αποκτήθηκε γη αξίας πολλών εκατομμυρίων, χωρίς αντίτιμο, σ' εκείνα τα σημεία της πόλης όπου ήταν απαραίτητο (βλ. πάρκο σιδηροδρόμων, δυτικό κέντρο, ανατολικό κέντρο, μαρίνα κλπ). Η ρύθμιση και οργάνωση της ανάπτυξης οδήγησε στην απονομή, το 1991, του βραβείου αστικού σχεδιασμού από την ΕΟΚ και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πολεοδόμων.

Το Ανατολικό και το Δυτικό Κέντρο αποτελούν σημαντικούς συνοικιακούς πνεύμονες, συνδυασμένους με κοινωνικές εξυπηρετήσεις, σε περιοχές «αυθαίρετα» χτισμένες, πυκνοδομημένες και υποβαθμισμένες.

Η δημιουργία νέας περιμετρικής αρτηρίας, η διαμόρφωση της ζώνης του Νέδοντα ως άξονα κοινωνικού εξοπλισμού σε μήκος πέντε περίπου χιλιομέτρων (μαζικές αθλητικές εγκαταστάσεις και ψυχαγωγικές λειτουργίες, οργανωμένο δάσος, φυσικό πάρκο, δημοτικό κέντρο στάθμευσης μεγάλων οχημάτων, σταθμός υπεραστικού ΚΤΕΛ, εγκαταστάσεις συνεργείων Δήμου, δημοτικό πάρκινγκ, αναψυκτήριο κλπ). Η δημιουργία του δημοτικού πάρκου – άλσους σιδηροδρόμων στην καρδιά της πόλης (το πρώτο θεματικό πάρκο αναψυχής στην Ελλάδα), Η δημιουργία της Βιομηχανικής ζώνης και η κατασκευή του Βιοτεχνικού Πάρκου (1989), επιτακτική μετά τον καταστροφικό σεισμό. Η ανάπτυξη της υποβαθμισμένης – εγκαταλελειμμένης δυτικής παραλιακής περιοχής με τη δημιουργία της μαρίνας. Η ανάδειξη – ανάπλαση του υποβαθμισμένου και σε μεγάλο βαθμό εγκαταλελειμμένου ιστορικού κέντρου. Το Δημοτικό Οικιστικό πρόγραμμα (120 βιοκλιματικές κατοικίες σε τμήμα του πρώην στρατοπέδου).

Η Καλαμάτα, σε εποχές που δεν υπήρχαν ακόμη οι επιδοτήσεις της Ε.Ε. για παρόμοια έργα, ξεκίνησε με αυτοχρηματοδότηση την κατασκευή κεντρικού αποχετευτικού δικτύου και κεντρικού βιολογικού καθαρισμού λυμάτων το

1979. Είναι η πρώτη πόλη στην Ελλάδα που εγκατέστησε βιολογικό καθαρισμό λυμάτων, σε μία εποχή που τα λύματα αντίστοιχων ελληνικών πόλεων έπεφταν – και μερικών εξακολουθούν να πέφτουν – στη θάλασσα ή παρακείμενους ποταμούς χωρίς την παραμικρή επεξεργασία.

Η μονάδα αυτή έχει εν τω μεταξύ επεκταθεί και εκσυγχρονισθεί και έχει σήμερα δυνατότητα επεξεργασίας λυμάτων 120.000 ισοδύναμων κατοίκων.

Κατά την τελευταία δεκαετία, υλοποιήθηκαν πληθώρα παρεμβάσεων για τον εκσυγχρονισμό των βασικών λειτουργιών της πόλης, όπως στον τρόπο προσωρινής αποθήκευσης, συλλογής και διαχείρισης των απορριμμάτων, τη δημιουργία εκτεταμένου δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, την υλοποίηση πληθώρας παρεμβάσεων αισθητικού χαρακτήρα, αλλά και επένδυσης σε έργα πολιτισμού, π.χ. κατασκευή του Μεγάλου Χορού και τουρισμού, π.χ ο εκσυγχρονισμός της λειτουργίας του λιμένος για την υποδοχή πλοίων κρουαζιέρας, η εφαρμογή συστημάτων ασφαλείας σε αυτόν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα, η επιδίωξη λειτουργίας υδατοδρομείου σε συνδιασμό με τη ραγδαία ανάπτυξη του διεθνούς αερολιμένα και την ολοκλήρωση του νέου αυτοκινητόδρομου, δόθηκε σημαντική ώθηση στην οικονομική ζωή της πόλης.

2.2.2.2.2. Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Άριος

Ολόκληρη η περιοχή της κάτω Μεσσηνιακής πεδιάδας (το νότιο τμήμα της πεδιάδας η «Μακαρία γη») δεν είχε κατοικηθεί πριν την περίοδο της Φραγκοκρατίας, λόγω της βαλτώδους φύσης της.

Στο τέλος της Τουρκοκρατίας και στα πρώτα χρόνια μετά την Επανάσταση του 1821 το χωριό ονομαζόταν Ασλάναγα. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Μετονομασιών Ν.Γ. Πολίτης πρότεινε να μετονομαστεί το χωριό σε "Μακαρία", καθώς ήταν το μεγαλύτερο χωριό της Κάτω Μεσσηνιακής Πεδιάδας, γνωστής στην αρχαιότητα ως "Μακαρία γη". Τελικά προκρίθηκε η ονομασία Μεσοποταμία, ονομασία προφανώς εμπνευσμένη από το ότι το χωριό ήταν κτισμένο μεταξύ δύο ποταμών, του Άριος και του Πάμισου. Στη συνέχεια το χωριό άλλαξε εκ νέου όνομα, μετονομαζόμενο σε Άρι, από τον παρακείμενο ποταμό. οι πηγές του οποίου βρίσκονται στο χωριό Πήδημα.

2.2.2.2.3. Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών

Η Δ.Ε. Αρφαρών έχει έδρα το Αρφαρά που χτίστηκε γύρω στα 1834 και εγκαταστάθηκαν εκεί οι κάτοικοι των Άνω Αρφαρών, οικισμού εκ των πλέον παλαιότερων στη Μεσσηνία.

Στην τουρκοκρατία ήταν φωλιά κλεφταρματολισμού (τα ιστορικά Σαμπάζικα). Κοντά στην περιοχή που φέρει την ονομασία «Μάτια» βρίσκονται απομεινάρια αρχαίου Ναού του Ασκληπιού.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας δόθηκε μάχη στη θέση «Βρωμοβρυσάϊκα Καλύβια» εναντίον του Ιμπραήμ που έγινε στις 5 και 6 Ιουνίου του 1825 αμέσως μετά την καταστροφή στο Μανιάκι στις 20 Μαΐου 1825. Στη μάχη πήραν μέρος πολιανίτες, αρφαραίοι, βρωμοβρυσάϊοι και ακοβίτες.

2.2.2.2.4. Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Θουρίας

Η Δ.Ε. Θουρίας έλαβε το όνομά της από την αρχαία πόλη Θουρία, που βρισκόταν «επί λόφου υψηλού» και απείχε από την πόλη των Φαρών 80 στάδια. Η Αρχαία Θουρία είναι μια περιοχή με μακραίωνη ιστορία. Οι ρίζες της εντοπίζονται γύρω στα 2500-2000 π.Χ. Το ομηρικό της όνομα ήταν «Άνθεια Βαθύλειμος». Στο πέρασμα των αιώνων, είτε ανεξάρτητη είτε κάτω από την κυριαρχία των Λακεδαιμόνιων της Σπάρτης, η Θουρία αποτέλεσε την πιο σημαντική πόλη της περιοχής μέχρι το 369 π.Χ. Στη συνέχεια αποτέλεσε μέλος της ελεύθερης Μεσσηνιακής Πολιτείας και δεύτερη σπουδαιότερη πόλη μετά την Αρχαία Μεσσήνη. Είναι πολλά και σημαντικά τα ευρήματα που μαρτυρούν την ιστορία της περιοχής.

Στη θέση «Ελληνικά» ή «Παλιόκαστρο» έχουν εντοπιστεί μέχρι σήμερα : θέση του κοίλου του θεάτρου, λείψανα τείχους βόρεια και δυτικά της ακρόπολης, ίχνη από αρχαίο αμαξιτό δρόμο, μεγάλη λαξευτή δεξαμενή, οικοδομικά θεμέλια, λείψανα ναών, κ.α..

Επίσης, στον οικισμό της Αίπειας και πλησίον του Ιερού Ναού της Αγίας Ειρήνης, έχει ανασκαφεί ο μεγάλος ηγεμονικός θολωτός τάφος του 15ου αιώνα. Στην κορυφή των λόφων του οικισμού της Αίπειας βρίσκεται η μυκηναϊκή νεκρόπολη των ελληνικών με 15 μυκηναϊκούς τάφους. Σύμφωνα με τα σωζόμενα ερείπια ρωμαϊκού λουτρού, η πόλη συνέχισε να κατοικείται και να ευημερεί και στη ρωμαϊκή εποχή. Το ανασκαφικό έργο στην περιοχή συνεχίζεται από την εφορεία αρχαιοτήτων Μεσσηνίας φέρνοντας στο φως πολλά σημαντικά αρχαιολογικά ευρήματα.

Οι συστηματικές ανασκαφές που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια, με φορέα χρηματοδότησης το Δήμο Καλαμάτας, στην αρχαία Θουρία, την πρώτη πρωτεύουσα της Μεσσηνίας πριν από την ίδρυση της αρχαίας Μεσσήνης, έχουν φέρει στο φως σημαντικά ευρήματα, τόσο από τους μυκηναϊκούς όσο και από τους κλασσικούς χρόνους. Πέρα από τα επιβλητικά τείχη και τα ερείπια δημοσίων κτιρίων της κλασσικής εποχής, οι ανασκαφές ανέδειξαν δύο εντυπωσιακούς ταφικούς τύμβους μεσοελλαδικών χρόνων στη θέση Καστρούλια, ένα εκτεταμένο νεκροταφείο θαλαμωτών μυκηναϊκών τάφων στη θέση Ελληνικά και έναν ηγεμονικό θολωτό μυκηναϊκό τάφο στην Άνθεια, με πλήθος πολύτιμων και σπάνιων ευρημάτων, όπου μαρτυρούν ότι η πόλη απέκτησε τεράστια ακμή. Πολλά από τα ευρήματα αυτά εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας.

Ευρήματα από τις ανασκαφές υπάρχουν και από τη ρωμαϊκή εποχή, όπως το άριστα διατηρημένο ρωμαϊκό λουτρό.

2.2.3. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

Σύμφωνα με τα οριστικά αποτελέσματα της ΕΛ.ΣΤΑΤ. από την απογραφή του 2011, ο μόνιμος πληθυσμός του Δ. Καλαμάτας ανέρχεται σε 69.849 κατοίκους (ΦΕΚ 698/Β/20.03.2014).

Πίνακας 1 : Μεταβολή Μόνιμου πληθυσμού 2001-2011

Περιοχή	2001	2011	Μεταβολή %
Δήμος Καλαμάτας	70.006	69.849	-0,22
Π.Ε. Μεσσηνίας	166.566	159.954	-3,97
Περιφέρεια Πελοποννήσου	597.622	577.903	-3,30
Σύνολο Χώρας	10.934.097	10.816.286	-1,08

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Σημειώνεται ότι μόνιμος πληθυσμός είναι ο αριθμός των Ελλήνων και αλλοδαπών που διαμένουν μόνιμα. Επίσης στο 70.006 (2001) περιλαμβάνεται ο μόνιμος πληθυσμός για τους πρώην Δήμους Καλαμάτας, Άριος, Αρφαρών & Θουρίας

Ο Μόνιμος Πληθυσμός του Δ. Καλαμάτας σε σύγκριση με το 2001 παρουσιάζει οριακή μείωση (0,22%). Ομοίως παρουσιάζεται μείωση τόσο στην Π.Ε. Μεσσηνίας (3,97%) όσο και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (3,30%) αλλά και στο σύνολο της Χώρας (1,08%).

Πίνακας 2 : Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλλο και πυκνότητα

Περιοχή	Σύνολο	Άρρενες	%	Θήλεις	%	Πυκνότητα κατοίκων ανά τετρ. χλμ.
Δήμος Καλαμάτας	69.849	34.690	49,6	35.229	50,4	158,63
Π.Ε. Μεσσηνίας	159.954	80.589	50,38	79.365	49,62	53,48
Περιφέρεια Πελοποννήσου	577.903	291.777	50,5	286.126	49,5	37,31
Σύνολο Χώρας	10.816.286	5.303.223	49,0	5.513.063	51,0	81,97

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Εξετάζοντας την πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου Καλαμάτας και συγκρίνοντας την με τους αντίστοιχους δείκτες της Π.Ε. Μεσσηνίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου και της Χώρας διαπιστώνεται ότι ο δείκτης πληθυσμιακής πυκνότητας του Δήμου Καλαμάτας είναι κατά πολύ μεγαλύτερος του αντίστοιχου δείκτη τόσο σε επίπεδο επικρατείας (158,63 έναντι 81,97 κατοίκων ανά τετρ. χλμ.) όσο και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας (μόλις 53,48 κατοίκων ανά τετρ. χλμ.).

Πίνακας 3 : Μεταβολή Νόμιμου πληθυσμού 2001-2011

Περιοχή	2001	2011	Μεταβολή %
Δήμος Καλαμάτας	*66.677	66.363	-0,47
Π.Ε. Μεσσηνίας	192.849	175.594	-8,95
Περ. Πελοποννήσου	638.942	610.796	-4,40
Σύνολο Χώρας	10.964.020	9.903.268	-9,67

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Σημειώνεται ότι νόμιμος πληθυσμός είναι ο αριθμός των δημοτών με Ελληνική υπηκοότητα

Ο Νόμιμος Πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας ανέρχεται σύμφωνα με τα οριστικά αποτελέσματα της απογραφής του (2011) σε 66.363 κατοίκους (ΦΕΚ 697/Β/20.03.2014). Στον πίνακα 3 αποτυπώνονται οι μεταβολές του

νόμιμοι πληθυσμού μεταξύ των ετών 2001-2011. Διαπιστώνεται ότι ο νόμιμος Πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας καταγράφει μείωση κατά 0,47% τη δεκαετία 2001-2011 ενώ στην Π.Ε. Μεσσηνίας καταγράφεται μείωση 8,95%. Στην Περιφέρεια Πελοποννήσου κατεγράφη μείωση κατά 4,40% ενώ η μείωση σε επίπεδο χώρας κατά 9,67%

Ο de facto (πραγματικός) πληθυσμός του Δήμου Καλαμάτας, δηλαδή τα άτομα που βρέθηκαν παρόντα κατά την ημερομηνία αναφοράς της απογραφής, ανέρχεται σύμφωνα με τα οριστικά αποτελέσματα της απογραφής του 2011 σε 69.090 κατοίκους (ΦΕΚ 699 /Β/20.03.2014) έναντι 67.127 κατοίκων του 2001

Στον πίνακα 4 που ακολουθεί, ελλείπει νεώτερων στοιχείων αποτυπώνεται η ηλικιακή κατανομή του de facto (πραγματικού) πληθυσμού του 2001 στις Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Καλαμάτας.

Πίνακας 4 : Κατανομή του πληθυσμού της Καλαμάτας ανά φύλο & ηλικιακή ομάδα

Φύλλο	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	> 80	Σύνολο
Άρρενες	5.525	4.288	7.396	7.764	4.197	4.092	1.358	34.690
Θήλυς	5.169	3.930	7.457	8.202	3.867	4.484	2.120	35.229
Σύνολο	10.694	8.218	14.853	15.966	8.064	8.576	3.478	69.849
Ποσοστό	15,3%	11,8%	21,3%	22,9%	11,5%	12,3%	4,9%	100,0%

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Η μελέτη δομής του πληθυσμού κατά ηλικία είναι χρήσιμη, διότι συμβάλει στην εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με δημογραφικές προοπτικές, τη κοινωνική ανάπτυξη και με τη σύνθεση και το μέγεθος του γεροντικού πληθυσμού. Επίσης εξάγονται συμπεράσματα σχετικά με τη προοπτική της οικονομικής ανάπτυξης, την εξέλιξη του εργατικού δυναμικό και τη σύνθεση της αγοράς εργασίας.

Στο σύνολο των 69.849 κατοίκων του Δήμου Καλαμάτας σημαντικό ποσοστό έχει η ηλικιακή ομάδα 40-54 με ποσοστό 22,9% και ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα 25-39 με ποσοστό 21,3 %

Για τη καλύτερη ανάλυση του δημογραφικού προφίλ του Δήμου παρατίθενται οι κάτωθι δημογραφικοί δείκτες :

Πίνακας 5 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά του Δήμου Καλαμάτας

Δημογραφικοί δείκτες	2001	2011
Δείκτης Γήρανσης	0,94	1,13
Δείκτης Εξάρτησης	0,49	0,48
Δείκτης Αντικατάστασης	1,67	1,02

Ο δείκτης γήρανσης είναι ο λόγος των ατόμων ηλικίας 65 και άνω προς τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών. Σκοπός του δείκτη αποτελεί ο προσδιορισμός της αναλογίας "γέροι" προς "νέοι", δηλαδή πόσα άτομα ηλικίας 65-άνω αντιστοιχούν σε άτομα ηλικίας 0-14 ετών. Όσο μεγαλύτερος είναι ο δείκτης τόσο πιο "γηρασμένος" είναι ο πληθυσμός.

Πίνακας 6: Δημογραφικοί Δείκτες Περιφέρειας Πελοποννήσου –

Περιφερειακών Ενοτήτων

Περιοχή	Δείκτης Γήρανσης			Δείκτης Εξάρτησης			Δείκτης Αντικατάστασης		
	1991	2001	2011	1991	2001	2011	1991	2001	2011
Αργολίδας	0,74	1,17	1,48	0,53	0,49	0,55	1,09	1,22	0,76
Αρκαδίας	1,22	1,67	1,95	0,62	0,62	0,62	0,88	1,02	0,80
Κορινθίας	0,76	1,17	1,41	0,51	0,49	0,55	1,07	1,15	0,78
Λακωνίας	1,19	1,62	1,96	0,61	0,59	0,62	0,84	1,08	0,86
Μεσσηνίας	1,07	1,47	1,74	0,61	0,56	0,58	0,86	1,17	0,82

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Για το σύνολο του Νομού Μεσσηνίας (Πινάκας 6) ο δείκτης γήρανσης είναι 1,74 δηλαδή σε 1 άτομο ηλικίας 0-14 αντιστοιχεί 1,74 άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω. Ο δείκτης γήρανσης του Δήμου Καλαμάτας είναι 1,13 και αποκλίνει από εκείνον σε επίπεδο Νομού (1,74).

Από την σύγκριση των στοιχείων προκύπτει ότι ο Δήμος σε σχέση με το Νομό είναι λιγότερο «γηρασμένος».

Ο δείκτης εξάρτησης είναι ο λόγος του αθροίσματος ατόμων ηλικίας 0-14 ετών και 65 ετών και άνω (δηλαδή των μη παραγωγικών ηλικιών), προς τα άτομα ηλικίας 15-65 (παραγωγικές). Σκοπός του δείκτη είναι να βρεθεί η αναλογία μεταξύ εξαρτώμενων ατόμων, δηλαδή αυτών που δεν μπορούν να συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία προς τα άτομα που θεωρείται ότι συμμετέχουν στην παραγωγική διαδικασία.

Ο μέσος όρος του Νομού είναι 0,58 δηλαδή σε 1 άτομο 15-65 ετών αντιστοιχούν 0,56 άτομα ηλικίας είναι 65 και άνω ετών και 0-15, ενώ για το σύνολο του Δήμου ο δείκτης εξάρτησης είναι 0,48.

Ο δείκτης αντικατάστασης αποτελεί δομικό δείκτη. Δηλαδή εκφράζει την εναλλαγή μεταξύ των ηλικιών που μετέχουν στην παραγωγική διαδικασία. Υπολογίζεται ως ο λόγος των ατόμων ηλικίας 15-24 προς τα άτομα ηλικίας 55-64. Δηλαδή των ατόμων που ετοιμάζονται να εισέλθουν στην παραγωγική διαδικασία και αυτών που αναμένονται να εξέλθουν από την παραγωγική διαδικασία.

2.2.3.1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας

Εξέλιξη πληθυσμιακών χαρακτηριστικών

Η πληθυσμιακή εξέλιξη κατά τη διάρκεια της τελευταίας πεντηκονταετίας ακολουθεί τις γενικές τάσεις που διαπιστώνονται για ολόκληρη τη χώρα. Στο χρονικό αυτό διάστημα, ο πληθυσμός των ορεινών οικισμών μειώνεται δραματικά, ενώ αντίθετα αυξάνεται η σημασία των παραλιακών οικισμών ή των οικισμών της ενδοχώρας που γειτνιάζουν με την Καλαμάτα και σταδιακά ενσωματώνονται στην πόλη, αποτελώντας προάστιά της.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται αναλυτικά η πληθυσμιακή μεταβολή του Δήμου Καλαμάτας ανά Τ.Κ. σε σύγκριση με τη μεταβολή του πληθυσμού του Νομού, της Περιφέρειας και της χώρας.

Πίνακας 7 : Δ.Ε. Καλαμάτας - Εξέλιξη Πληθυσμού, Μεταβολή ανά Τ.Κ. 1961-2011

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Δημοτικό Διαμέρισμα	Πραγματικός πληθυσμός						Μεταβολή Πληθυσμού (%)					
	1961	1971	1981	1991	2001	2011	61-71	71-81	81-91	91-01	01-11	61-11
Δ.Κ. Καλαμάτας	38.714	39.462	42.075	44.000	49.550	53.491	1,9	6,6	4,6	12,6	7,9	38,17
Τ.Κ. Αλαγονίας	859	541	406	410	360	179	-37	-25	-1	-12,2	-50,27	-79,16
Τ.Κ. Αντικαλάμου	323	285	281	345	541	543	-11,8	-1,4	22,8	56,8	0,36	68,11
Τ.Κ. Αρτεμισίας	512	291	240	339	310	148	-43,2	-17,5	41,3	-8,6	-52,25	-71,09
Τ.Κ. Ασπροχώματος	1.029	940	1.160	1.240	1.231	1.443	-8,6	23,4	6,9	-0,7	17,22	40,23
Δ.Κ. Βέργας	680	896	1.060	1.271	2.110	2.390	31,8	18,3	19,9	66	13,27	251,47
Τ.Κ. Ελαιοχωρίου	696	562	488	352	385	274	-19,3	-13,2	-27,9	9,4	-28,83	-60,63
Τ.Κ. Καρβελίου	297	246	211	180	180	63	-17,2	-14,2	-14,7	0	-65	-78,78
Τ.Κ. Λαδά	292	218	192	231	223	131	-25,3	-11,9	20,3	-3,5	-41,25	-55,14
Τ.Κ. Λαϊκών	659	566	554	756	926	1.255	-14,1	-2,1	36,8	22,2	35,53	90,44
Τ.Κ. Μικράς Μαντινείας	207	212	301	606	688	711	2,4	42	101,3	13,5	3,34	243,48
Τ.Κ. Νεδούσης	408	229	180	206	158	130	-43,9	-21,4	14,4	23,3	-17,72	-85,78
Τ.Κ. Πηγών	239	142	115	149	103	87	-40,6	-19	29,6	-30,9	-15,53	-63,59
Τ.Κ. Σπερχογείας	778	621	627	554	855	825	-20,2	1	-11,6	54,3	-3,51	6,04
Δ.Ε. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	45.693	45.211	47.890	50.641	57.620	61.670	-1,1	5,9	5,7	13,8	7,03	34,96
Π.Ε. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	211.970	173.077	159.818	166.790	176.876	161.288	-18,3	-7,7	4,4	6	-8,81	-23,91
ΠΕΡ. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	668.323	581.997	577.030	607.428	638.942	584.989	-12,9	-0,9	5,3	5,2	-8,44	-12,47
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	8.388.553	8.768.641	9.740.417	10.259.900	10.964.020	10.940.777	4,5	11,1	5,3	6,9	-0,21	30,42

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

2.2.3.2. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Άριος

Πίνακας 8 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Άριος

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΙΟΣ							
Έκταση (τ.χμ.):	22,497						
Πραγματικός Πληθυσμός:							
1991	2.345	2001	2.189	2011	2.075		
Πυκνότητα Πληθυσμού:							
1991	104,24	2001	97,30	2011	92,23		
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):							
Σύνολο	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	> 80 ετών
2.189	324	243	427	363	265	451	116
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :							
Δείκτης Γήρανσης						1,75	
Δείκτης Εξάρτησης						0,69	
Δείκτης Αντικατάστασης						0,92	
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ							
<p>Η Δ.Ε. Άριος εμφανίζει το μεγαλύτερο δείκτη γήρανσης σε σχέση με τις άλλες Δημοτικές Ενότητες. Είναι η Δ.Ε. η οποία ουσιαστικά γερνάει. Επίσης είναι η Δ.Ε. με τη δεύτερη μεγαλύτερη πληθυσμιακή πυκνότητα στο Δήμο Καλαμάτας. Επισημαίνεται ότι, οι ανωτέρω δείκτες παραμένουν ίδιοι όπως έχουν αποτυπωθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2012-2014 του Δήμου Καλαμάτας διότι δεν έχει ανακοινωθεί μέχρι τώρα η ηλικιακή κατανομή του πραγματικού πληθυσμού με στοιχεία απογραφής 2011.</p>							

2.2.3.3. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών

Πίνακας 9 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΦΑΡΩΝ							
Έκταση (τ.χμ.):	87,620						
Πραγματικός Πληθυσμός:							
1991	3.081	2001	3.212	2011	2.665		
Πυκνότητα Πληθυσμού:							
1991	35,163	2001	36,658	2011	30,41		
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):							
Σύνολο	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	> 80 ετών
3.212	498	331	634	556	361	623	209
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :							
Δείκτης Γήρανσης					1,67		
Δείκτης Εξάρτησης					0,71		
Δείκτης Αντικατάστασης					0,92		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ							
<p>Η Δ.Ε. Αρφαρών εμφανίζει μεγάλο δείκτη γήρανσης, μεγαλύτερο της μονάδος. Είναι η Δ.Ε με τη μικρότερη πληθυσμιακή πυκνότητα. Τη τελευταία δεκαετία παρουσιάζει αυξομειώσεις του πληθυσμού της.</p> <p>Επισημαίνεται ότι, οι ανωτέρω δείκτες παραμένουν ίδιοι όπως έχουν αποτυπωθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2012-2014 του Δήμου Καλαμάτας διότι δεν έχει ανακοινωθεί μέχρι τώρα η ηλικιακή κατανομή του πραγματικού πληθυσμού με στοιχεία απογραφής 2011.</p>							

2.2.3.4. Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Θουρίας

Πίνακας 10 : Δημογραφικά χαρακτηριστικά Δημοτικής Ενότητας Θουρίας

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΘΟΥΡΙΑΣ							
Έκταση (τ.χμ.):	76,996						
Πραγματικός Πληθυσμός:							
1991	3.575	2001	4.106	2011	2.680		
Πυκνότητα Πληθυσμού:							
1991	46,430	2001	53,327	2011	34,81		
Ηλικιακή κατανομή πραγματικού πληθυσμού (2001):							
Σύνολο	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	> 80 ετών
4.106	629	669	830	736	435	643	164
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :							
Δείκτης Γήρανσης					1,28		
Δείκτης Εξάρτησης					0,54		
Δείκτης Αντικατάστασης					1,54		
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ							
<p>Η Δ.Ε Θουρίας εμφανίζει μεγάλο δείκτη γήρανσης, μεγαλύτερο της μονάδος. Εμφανίζει μικρή πληθυσμιακή πυκνότητα και αυξομειώσεις του πληθυσμού της την τελευταία εικοσαετία.</p> <p>Επισημαίνεται ότι, οι ανωτέρω δείκτες παραμένουν ίδιοι όπως έχουν αποτυπωθεί</p>							

στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2012-2014 του Δήμου Καλαμάτας διότι δεν έχει ανακοινωθεί μέχρι τώρα η ηλικιακή κατανομή του πραγματικού πληθυσμού με στοιχεία απογραφής 2011.

2.2.4. Δημοτικές Ενότητες Δήμου Καλαμάτας

Ο Δήμος Καλαμάτας αποτελείται από τέσσερις (4) δημοτικές ενότητες: Άριος, Αρφαρών, Θουρίας και Καλαμάτας.

2.2.4.1. Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας

Πίνακας 11 : Δημοτικές – Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Καλαμάτας

Δημοτικές – Τοπικές Κοινότητες	Οικισμοί
Δημοτική Κοινότητα Βέργας	Παραλία Βέργας, Άνω Βέργα, Κάτω Βέργα
Δημοτική Κοινότητα Καλαμάτας	Κουταλά, Μενινά, Μονή Βελανιδιάς, Μπουρνιάς, Προφήτης Ηλίας
Τοπική Κοινότητα Αλαγονίας	Αλαγονία, Μαχαλάς
Τοπική Κοινότητα Αντικαλάμου	Αντικάλαμος
Τοπική Κοινότητα Αρτεμισίας	Αρτεμισία, Θεοτόκος
Τοπική Κοινότητα Ασπροχώματος	Ασπρόχωμα, Ακοβίτικα, Καλάμι, Κατσικόβο
Τοπική Κοινότητα Ελαιοχωρίου	Ελαιοχώριο, Αράχοβα, Διάσελλα, μονή Δημιόβης, Περιβολάκια
Τοπική Κοινότητα Καρβελίου	Καρβέλι, Αγία Τριάδα, Εμιαλοί, Κάτω Καρβέλι
Τοπική Κοινότητα Λαδά	Λαδάς, Αγία Μαρίνα, Άγιος Βασίλειος
Τοπική Κοινότητα Λαιίκων	Λαιίκα, Κατσαρέικα, Ξηροκάμπι, Σπιτάκια
Τοπική κοινότητα Μικρής Μαντίνας	Μικρή Μαντίνα
Τοπική Κοινότητα Νέδουσας	Νέδουσα
Τοπική Κοινότητα Πηγών	Πηγές, Σκουρόλακκος
Τοπική κοινότητα Σπερχογείας	Σπερχογεία

Η Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας έχει έκταση 253,2 km² και πληθυσμό 61.670 (απογραφή 2011). Ήταν Δήμος του Νομού Μεσσηνίας που λειτούργησε με το πρόγραμμα Καποδίστριας την περίοδο 1999-2010. Συστάθηκε από τη συνένωση του παλαιότερου Δήμου Καλαμάτας και των γειτονικών του παλαιότερων κοινοτήτων, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου.

Το 2010 καταργήθηκε και εντάχθηκε από 01.01.2011 στον νέο διευρυμένο Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας ως Δ.Ε Καλαμάτας και βρίσκεται στην βόρεια ακτή του Μεσσηνιακού κόλπου. Αποτελείται από 2 δημοτικές και 12 τοπικές κοινότητες, με έδρα την πόλη της Καλαμάτας.

Τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της Δ.Ε Καλαμάτας αποτελούν μία σύνθεση από παραθαλάσσιες, πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις που έχουν σαν ιδιαίτερο γνώρισμα το μεγάλο μέρος που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του

Ταΰγέτου.

Καλύπτει μια έκταση 253,2 τ.χλμ. Από την έκταση αυτή το 4,4% καταλαμβάνουν τα πεδινά δημοτικά διαμερίσματα και συγκεκριμένα οι Τ.Κ. Αντικαλάμου, Ασπροχώματος και Σπερχογείας. Το 18,3% της συνολικής έκτασης καταλαμβάνεται από τα δημοτικά διαμερίσματα που χαρακτηρίζονται ως ημιορεινά, δηλαδή από τη Δ.Κ. Καλαμάτας και Τ.Κ. Μικρής Μαντινείας. Ενώ το υπόλοιπο 77,3% καταλαμβάνεται από τα ορεινά δημοτικά διαμερίσματα, δηλαδή από τις Τ.Κ. Αλαγονίας, Αρτεμισίας, Βέργας, Ελαιοχωρίου, Καρβελίου, Λαδά, Λαιίκων, Νέδουσας και Πηγών. Κυρίαρχο χαρακτηριστικό στην περιοχή του Δήμου είναι ότι ένα ποσοστό που προσεγγίζει το 70% του συνόλου της έκτασης, καταλαμβάνεται από βοσκοτόπους και δασικές εκτάσεις.

2.2.4.1.1. Δημοτικές – Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Καλαμάτας

1. Δημοτική Κοινότητα Καλαμάτας

Η Δημοτική Κοινότητα Καλαμάτας αποτελεί την έδρα του Καλλικρατικού Δήμου και συγκεντρώνει το 88,30 % του συνολικού πληθυσμού του Δήμου ή το 77,42 της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας.

Αναφορικά με το πολεοδομικό συγκρότημα της Καλαμάτας, αναπτύχθηκε κατά κύριο λόγο στα πεδινά επίπεδα του όρους Ταΰγετος, συνδυάζοντας το αμιγές αστικό περιβάλλον της πόλης της Καλαμάτας με τους προαστιακούς οικισμούς της, τις περιαστικές γεωργικές καλλιέργειες και το έντονα ορεινό ανάγλυφο προς Βορρά και Ανατολή, διαμορφώνοντας με όλα αυτά τα στοιχεία ένα ιδιαίτερα ποικιλόμορφο ανάγλυφο.

Αποτελεί μεσαίου μεγέθους αστικό κέντρο συγκρινόμενη με τα δεδομένα της χώρας. Αποτελεί όμως το κυρίαρχο αστικό κέντρο της Περιφέρειας Πελοποννήσου τόσο πληθυσμιακά όσο και σε σχέση με την αναπτυξιακή του δυναμική. Σύμφωνα με το Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Πελοποννήσου, η Καλαμάτα αποτελεί περιφερειακό αναπτυξιακό πόλο με τριτογενείς δραστηριότητες, κέντρο πολιτιστικών και τουριστικών δραστηριοτήτων εθνικής και διεθνούς σημασίας και εν δυνάμει συγκοινωνιακό κόμβο συνδυασμένων μεταφορών.

Οικισμοί Δημοτικής Κοινότητας Καλαμάτας

Ο οικισμός Κουταλά συνδέεται με την Καλαμάτα μέσω της περιοχής Προφήτη Ηλία με ασφαλτοστρωμένο δρόμο συνολικού μήκους 6 χλμ. Ο δρόμος είναι ορεινός με κλίσεις και στροφές, ωστόσο δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα στη διατομή ή την κατάσταση του οδοστρώματος. Εντός του οικισμού το δίκτυο είναι απλό σε δομή και επαρκές σε διατομή.

Τα Μενινά βρίσκονται στην αρχή του επαρχιακού άξονα προς Περιβολάκια, σε λιγότερο από 1 χλμ από το Εθνικό Οδικό Δίκτυο (ΕΟΔ) προς Σπάρτη. Ο δρόμος είναι καλός, ενώ ο οικισμός δεν διαθέτει εσωτερικό δίκτυο, πέρα από τις προσβάσεις των ιδιοκτησιών και τους αγροτικούς δρόμους.

Ο Μπουρνιάς είναι χωρικά και λειτουργικά ενταγμένος στο αστικό συγκρότημα της Καλαμάτας.

2. Τοπική Κοινότητα Αλαγονίας

Η Αλαγονία ή Σίτσοβα, έχει έκταση 22.093 στρέμματα. Βρίσκεται στο Δυτικό Ταΰγετο, σε υψόμετρο 750 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας. Στην περιοχή αυτή αφθονούσαν οι πατάτες, το λάδι, τα κάστανα, τα καρύδια, τα κεράσια και διάφορα οπωρικά. Αμέσως μετά και σε υψηλότερο επίπεδο βρίσκεται ο συνοικισμός της με το όνομα Μαχαλάς. Είναι χτισμένη στην αμφιθεατρική καταπράσινη πλαγιά της κεντρικής κοιλάδας της περιοχής που περικλείει και τα χωριά Πηγές και Αρτεμισία. Βορειότερα βρίσκεται η κοιλάδα της Νέδουσας ενώ νοτιότερα βρίσκεται η κοιλάδα του Λαδά και του Καρβελίου.

3. Τοπική Κοινότητα Αντικαλάμου

Ο Αντικάλαμος είναι αγροτική πεδινή περιοχή και βρίσκεται 6 χλμ βορειοδυτικά της Καλαμάτας. Ο Αντικάλαμος συνδέεται απευθείας με το εθνικό οδικό δίκτυο.

4. Τοπική Κοινότητα Αρτεμισίας

Η Αρτεμισία μέχρι το 1927 ονομαζόταν Τσερνίτσα ή Τζερνίτσα. Βρίσκεται στην δυτική πλαγιά του Ταΰγету, στο μέσον της διαδρομής Καλαμάτας - Σπάρτης, 24 χλμ. από την Καλαμάτα και 36 χλμ. από την Σπάρτη, αποτελώντας συγκοινωνιακό κόμβο που συνδέει τις δύο πόλεις. Η Αρτεμισία βρίσκεται σε υψόμετρο 700 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας και καλύπτει έκταση 38.797 στρεμμάτων.

5. Τοπική Κοινότητα Ασπρόχωματος

Το Ασπρόχωμα βρίσκεται 4 χλμ. δυτικά της Καλαμάτας. Είναι αγροτική πεδινή περιοχή και αποτελείται από τους οικισμούς Ασπρόχωμα, Ακοβίτικα, Καλάμι, Κατσικόβο. Οι οικισμοί Ασπρόχωμα-Ακοβίτικα αναπτύσσονται εκατέρωθεν του Εθνικού Οδικού Δικτύου Μεγαλόπολης – Καλαμάτας και της Σιδηροδρομικής Γραμμής, από το ύψος του Καλαμίου μέχρι την περιοχή του Μπουρνιά και τις εισόδους της πόλης (παλιά και νέα), με πλήθος παραγωγικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, με πληθώρα αποθηκευτικών χώρων εκατέρωθεν των αξόνων. Οι οικισμοί Καλάμι και Κατσικόβο συνδέονται απευθείας με το Εθνικό Οδικό Δίκτυο. Οι οικισμοί συνδέονται, επίσης, με το σύμπλεγμα των Λαιίκων.

6. Δημοτική Κοινότητα Βέργας

Η Βέργα βρίσκεται 8 χλμ. ανατολικά της Καλαμάτας. Παρουσιάζει μεγάλη πληθυσμιακή ανάπτυξη μετά τους σεισμούς της Καλαμάτας το 1986. Είναι αγροτική ορεινή περιοχή και αποτελείται από τους οικισμούς: παραλία Βέργας, Άνω Βέργα, Κάτω Βέργα. Το οδικό δίκτυο της περιοχής κυριαρχείται από τον άξονα Καλαμάτα – Καρδαμύλη πλησίον του αιγιαλού και την οφιοειδή χάραξη του δρόμου προς Κάτω Βέργα.

7. Τοπική Κοινότητα Ελαιοχωρίου

Το Ελαιοχώριο, παλιότερα Γιάννιτσα, βρίσκεται 12 χιλ. ανατολικά σε σχέση με την Καλαμάτα, σκαρφαλωμένο στις πλαγιές του δυτικού Ταΰγету, στους πρόποδες του όρους Καλάθι. Το Ελαιοχώριο βρίσκεται στην βορεινή πλαγιά

λόφου, στο μέρος που ήταν κτισμένη η αρχαία πόλη Καλάμαι. Είναι αγροτική ορεινή περιοχή και αποτελείται από τους οικισμούς: Ελαιοχώριο Αράχωβα, Διάσελλα, Μονή Διομόβης και Περιβολάκια. Καταλαμβάνει έκταση 24.448 στρεμμάτων. Σημαντική για την περιοχή είναι η ίδρυση της μονής Δημιόβης η οποία στις 15 Αυγούστου αποτελεί κέντρο προσέλευσης πολλών επισκεπτών.

8. Τοπική Κοινότητα Καρβελίου

Το Καρβέλι ή παλιότερα Κουτσαβά Καρβέλι είναι ένα από τα χωριά του δυτικού Ταυγέτου. Είναι αγροτική ορεινή περιοχή και αποτελείται από τους οικισμούς : Καρβελίου, Αγίας Τριάδος, Εμιαλών, Κάτω Καρβέλι. Καταλαμβάνει έκταση 29.891 στρέμματα. Βρίσκεται στους βοριοδυτικούς πρόποδες του Ταυγέτου σε υψόμετρο 650 μέτρα πάνω από το επίπεδο της θάλασσας, και σε απόσταση 20 χιλ. Β.Α της Καλαμάτας απέναντι από το χωριό Λαδά.

9. Τοπική Κοινότητα Λαδά

Το Λαδά ή παλιότερα Κουτσαβά Λαδά είναι ένα από τα χωριά του δυτικού Ταυγέτου. Είναι αγροτική ορεινή περιοχή και αποτελείται από τους οικισμούς: Λαδάς, Αγία Μαρίνα, Άγιος Βασίλειος. Η τοπική κοινότητα Λαδά έχει έκταση 12.597 στρέμματα. Βρίσκεται στους βορειοδυτικούς πρόποδες του Ταυγέτου σε υψόμετρο 680 μέτρα πάνω από το επίπεδο της θάλασσας, 24 χιλιόμετρα από τη Καλαμάτα.

10. Τοπική Κοινότητα Λαιίκων

Τα Λαίικα είναι αγροτική ορεινή περιοχή και αποτελείται από τους οικισμούς: Λαίικα, Κατσαράικα, Ξηροκάμπι και Σπιτάκια. Βρίσκονται 4χλμ. δυτικά της Καλαμάτας. Το σύμπλεγμα των Λαιίκων συνδέεται με το Εθνικό Οδικό Δίκτυο και την Καλαμάτα με μία κύρια σύνδεση ασφαλτοστρωμένης οδού.

11. Τοπική Κοινότητα Μικρής Μαντίνειας

Η Μικρή Μαντίνεια είναι αγροτική ημιορεινή περιοχή. Βρίσκεται 11 χλμ. νοτιοανατολικά της Καλαμάτας και περιλαμβάνει τον ομώνυμο παραθαλάσσιο οικισμό και τον ημιορεινό οικισμό Παλιό Χωριό. Αποτελεί δημοφιλές τουριστικό θέρετρο. Βρίσκεται σε υψόμετρο 160 μ.

12. Τοπική Κοινότητα Νέδουσας

Η Νέδουσα ή παλιότερα Μεγάλη Αναστάσοβα είναι αγροτική ορεινή περιοχή και βρίσκεται στις βορειοδυτικούς πρόποδες του Ταυγέτου και σε απόσταση 24 χιλ. από τη Καλαμάτα.

Είναι γνωστή για το καρναβάλι της με στοιχεία από την αρχαία διονυσιακή λατρεία. Η Νέδουσα είναι ο πιο απομακρυσμένος οικισμός της Δ.Ε. Καλαμάτας και η πρόσβαση σε αυτόν γίνεται, κυρίως, από ασφαλτοστρωμένη οδό που συνδέει τον οικισμό με το ΕΟΔ Καλαμάτας – Σπάρτης.

13. Τοπική Κοινότητα Πηγών

Οι Πηγές ή παλιότερα μικρή Αναστάσοβα είναι ένα από τα χωριά του δυτικού Ταυγέτου. Είναι αγροτική ορεινή περιοχή και αποτελείται από τους οικισμούς: Πηγές και Σκουρόλακκος. Έχει έκταση 11.492 στρέμματα. Βρίσκεται στους βοριοδυτικούς πρόποδες του Ταυγέτου σε υψόμετρο 760 μέτρα πάνω από το επίπεδο της θάλασσας, και σε απόσταση 27 χιλ. από τη

Καλαμάτα. Ανατολικά φθάνει μέχρι την κορυφή του Ταυγέτου και δυτικά μέχρι το ποτάμι της Καλαμάτας τον Νέδοντα.

14. Τοπική Κοινότητα Σπερχογείας

Η Σπερχόγεια είναι αγροτική πεδινή περιοχή και βρίσκεται βορειοδυτικά της Καλαμάτας από την οποία απέχει 7 χλμ. Επί τουρκοκρατίας ονομαζόταν Κουρτσαούσι. Η Σπερχόγεια συνδέεται άμεσα με το παλιό εθνικό οδικό δίκτυο προς Μεγαλόπολη – Αθήνα. Παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια αύξηση του πληθυσμού και δημιουργία νέων οικισμών γύρω από το κέντρο του χωριού και κυρίως βόρεια. Οι κάτοικοί της ασχολούνται και με την κτηνοτροφία καθώς επίσης και με γεωργικές καλλιέργειες.

2.2.4.2. Δημοτική Ενότητα Άριος

Πίνακας 12 : Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Άριος

Τοπικές Κοινότητες	Οικισμοί
Τοπική Κοινότητα Αλωνίων	Αλώνια
Τοπική Κοινότητα Άμμου	Άμμος
Τοπική Κοινότητα Ανεμόμυλου	Ανεμόμυλος
Τοπική Κοινότητα Άριος	Άρις
Τοπική Κοινότητα Αριοχωρίου	Αριοχώρι
Τοπική Κοινότητα Ασπροπουλιάς	Ασπροπουλιά

Η Δημοτική Ενότητα Άριος έχει έκταση 22,50 km² και πληθυσμό 2.075 (απογραφή 2011). Ήταν Δήμος του Νομού Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου. Λειτουργήσε την περίοδο 1999 -2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε ως Δ.Ε. στον νέο Δήμο Καλαμάτας. Βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα του Νομού, στην ενδοχώρα. Αποτελείται από 6 Τοπικές Κοινότητες που αναφέρονται στον παραπάνω πίνακα, με έδρα τον Άρι.

2.2.4.2.1. Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Άριος

1. Τοπική Κοινότητα Αλωνίων

Τα Αλώνια είναι χτισμένα σε πεδινή τοποθεσία με θέα προς τον Ταυγέτο. Απέχουν περίπου 17χλμ από την πόλη της Καλαμάτας.

2. Τοπική Κοινότητα Άμμου

Η τοπική κοινότητα Άμμου βρίσκεται 14 χλμ. Βορειοδυτικά της Καλαμάτας και είναι αγροτική πεδινή περιοχή.

3. Τοπική Κοινότητα Ανεμόμυλου

Η τοπική Κοινότητα Ανεμόμυλου βρίσκεται κοντά στο Πλατύ και απέχει 18

χλμ. από την Καλαμάτα.

4. Τοπική Κοινότητα Άριος

Η τοπική Κοινότητα Άριος βρίσκεται βορειοδυτικά της Καλαμάτας και σε απόσταση 14 χλμ. και είναι αγροτική πεδινή περιοχή. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια της ελιάς, παράγοντας εξαιρετικής ποιότητας και γεύσης παρθένο ελαιόλαδο, αλλά και ποικίλα οπωροκηπευτικά προϊόντα.

5. Τοπική Κοινότητα Αριοχωρίου

Η Τ.Κ. Αριοχωρίου βρίσκεται πάνω στο Εθνικό δρόμο Καλαμάτα – Τσακώνα και απέχει 15 χλμ. από την Καλαμάτα.

6. Τοπική Κοινότητα Ασπροπουλιάς

Η Τ.Κ. Ασπροπουλιάς βρίσκεται στον μεσσηνιακό κάμπο δίπλα στον ποταμό Άρι και σε απόσταση 12 χιλιομέτρων περίπου από την Καλαμάτα. Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τον αγροτικό τομέα και ιδιαίτερα με την καλλιέργεια της ελιάς, παράγοντας εξαιρετικής ποιότητας και γεύσης παρθένο ελαιόλαδο.

2.2.4.3. Δημοτική Ενότητα Αρφαρών

Πίνακας 13 : Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Αρφαρών

Τοπικές Κοινότητες	Οικισμοί
Τοπική Κοινότητα Αγίου Φλώρου	Άγιος Φλώρος, Χριστοφιλαίικα
Τοπική Κοινότητα Αγρίλου	Άγριλος
Τοπική Κοινότητα Αρφαρών	Αρφαρά, Άγιος Κωνσταντίνος, Άνω Αρφαρά
Τοπική Κοινότητα Βελανιδιάς	Βελανιδιά
Τοπική Κοινότητα Βρομόβρυσης	Βρομόβρυση, Άνω Βρομόβρυση, Δρέμι, Κρασοπούλα
Τοπική Κοινότητα Πηδήματος	Πήδημα
Τοπική Κοινότητα Πλατέος	Πλατύ
Τοπική Κοινότητα Σταματινού	Σταματινό, Πελεκητό

Η Δημοτική Ενότητα Αρφαρών έχει έκταση 87,62 km² και πληθυσμό 2.665 (απογραφή 2011). Ήταν Δήμος του Νομού Μεσσηνίας που συστάθηκε με το Πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου. Λειτούργησε την περίοδο 1998 -2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε ως Δ.Ε. Αρφαρών στο νέο Δήμο Καλαμάτας. Βρίσκεται στα βορειοανατολικά του Νομού. Αποτελείται από 8 τοπικές κοινότητες. Η Δ.Ε. Αρφαρών είναι ιδιαίτερα γνωστή καθώς σ' αυτή υπάρχουν πηγές από τις οποίες υδρεύονται η Καλαμάτα, η Μεσσήνη και άλλες περιοχές του Νομού. Στη Τ.Κ. του Αγίου

Φλώρου βρίσκονται οι πηγές του ποταμού Παμίσου. Βρίσκεται σε νευραλγικό σημείο της Μεσσηνίας αφού βρίσκεται στο μέσο των ορίων της Μεσσηνίας με την Αρκαδία και πάνω στην Εθνική οδό.

Έντονο είναι και το στοιχείο της κτηνοτροφίας με την εκτροφή κυρίως αιγοπροβάτων ενώ δραστηριότητα παρουσιάζεται και στη μελισσοκομία. Αυτό οφείλεται στην χλωρίδα και πανίδα της περιοχής με την πληθώρα των λουλουδιών, των αρωματικών φυτών αλλά και του υγρού στοιχείου από τα κεφαλάρια του Πηδήματος και του Αγίου Φλώρου. Στο Πλατύ, ένα από τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου, κάθε χρόνο οργανώνονται και διεξάγονται ιπποδρομίες προς τιμήν του Αγίου Γεωργίου.

2.2.4.3.1. Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Αρφαρών

1. Τοπική Κοινότητα Αγίου Φλώρου

Ο Άγιος Φλώρος είναι μία αγροτική ημιορεινή περιοχή με έκταση 820 στρεμμάτων στο βορειοανατολικό άκρο της Μεσσηνιακής πεδιάδας. Βρίσκεται σε μια απόσταση 18 χλμ. βορειοδυτικά της Καλαμάτας και μόνο 3 χλμ βορειοδυτικά των Αρφαρών. Είναι χτισμένος στις όχθες του ποταμού Παμίσου.

2. Τοπική Κοινότητα Αγρίλου

Ο Άγριλος βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 367 μ. και απέχει 23 χλμ. από την Καλαμάτα.

3. Τοπική Κοινότητα Αρφαρών

Παρουσιάζει πεδινό και ορεινό-ημιορεινό χαρακτήρα με έντονη παρουσία βοσκοτόπων. Κατά πλειοψηφία, οι κάτοικοι είναι γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Παράγονται ελαιόλαδο, σύκα, κτηνοτροφικές τροφές, κυρίως αραβόσιτο και σιτηρά αλλά και πολλά κηπευτικά προϊόντα.

4. Τοπική Κοινότητα Βελανιδιάς

Η Βελανιδιά βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 466 μ. και απέχει 25 χλμ. από την Καλαμάτα.

5. Τοπική Κοινότητα Βρομόβρυσης

Η Βρομόβρυση βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 300 μ. και απέχει από την Καλαμάτα 21 χλμ. Αποτελείται από τρεις οικισμούς: Κρασοπούλα, Σφενδάμι, Δρέμι. Σε υψόμετρο 1000μ. βρίσκεται το παλιό χωριό (Παλιά Βρομόβρυση) που κατοικείται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

6. Τοπική Κοινότητα Πηδήματος

Το Πήδημα απέχει 16 χιλιόμετρα από την Καλαμάτα. Σε αυτό βρίσκονται οι πηγές Πηδήματος, που το νερό τους τροφοδοτεί ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Μεσσηνίας. Οι κάτοικοι του χωριού ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία.

7. Τοπική Κοινότητα Πλατέος

Το Πλατύ είναι αγροτική πεδινή περιοχή και βρίσκεται σε απόσταση 16 χλμ.

Βορειοδυτικά της πόλης της Καλαμάτας. Είναι γνωστό για τις ιπποδρομίες που διοργανώνονται κάθε χρόνο την ημέρα της γιορτής του Αγίου Γεωργίου καθώς και την 15^η Αυγούστου.

8. Τοπική Κοινότητα Σταματινού

Η Τ.Κ. Σταματινού βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα του Νομού Μεσσηνίας, σε υψόμετρο 574 μ. και απέχει 24 χλμ. από την Καλαμάτα.

2.2.4.4. Δημοτική Ενότητα Θουρίας

Πίνακας 14 : Τοπικές Κοινότητες – Οικισμοί Δ.Ε. Θουρίας

Τοπικές Κοινότητες	Οικισμοί
Τοπική Κοινότητα Αιθαίας	Αιθαία
Τοπική Κοινότητα Άμφειας	Άνω Άμφεια, Κάτω Άμφεια, Μονή Γαρδικίου
Τοπική Κοινότητα Άνθειας	Άνθεια, Αίπεια
Τοπική Κοινότητα Θουρίας	Θουρία
Τοπική Κοινότητα Μικρομάνης	Μικρομάνη
Τοπική Κοινότητα Πολιανής	Πολιανή

Η Δημοτική Ενότητα Θουρίας έχει έκταση 76,99 km² και πληθυσμό 2.680 (απογραφή 2011). Ήταν Δήμος του Νομού Μεσσηνίας που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδίστριας από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του Δήμου. Λειτουργήσε την περίοδο 1999 -2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε ως Δ.Ε Θουρίας στον νέο Δήμο Καλαμάτας. Βρίσκεται στο νότιο τμήμα του Νομού, βόρεια της πόλης της Καλαμάτας. Αποτελείται από 6 τοπικές κοινότητες με έδρα τη Θουρία. Όλη η έκταση της Δ.Ε. διασχίζεται, με κατεύθυνση από βορειοανατολικά προς τα νοτιοδυτικά από το ρέμα του Ξερίλα (Τζιρόρρεμα), μεγάλου μήκους, αλλά εποχιακής ροής που χύνεται στον ποταμό Άρι. Αποτελεί φυσικό τοπίο με ιδιαίτερο χαρακτήρα για την ανάδειξη του και την αξιοποίηση του με ήπιες μορφής παρεμβάσεις. Ιδιαίτερου φυσικού κάλλους είναι και οι ορεινοί όγκοι που το περιβάλλουν από τη Θουρία έως και την Πολιανή.

Κατά μήκος του ποταμού Άρι, που σε ένα τμήμα του αποτελεί το δυτικό όριο της Δ.Ε και καταλήγει στο Μεσσηνιακό κόλπο υπάρχουν εύφορες γεωργικές εκτάσεις και έχουν πραγματοποιηθεί εκεί οι γεωργικοί αναδασμοί της Άνθειας, της Αιθαίας και της Μικρομάνης.

Περιλαμβάνει πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις (το βορειοανατολικό τμήμα του Δήμου αποτελεί ορεινή ζώνη με υψόμετρο μεγαλύτερο των 800 μ.) και αποτελείται από αγροτικού χαρακτήρα μικρούς και μεσαίους οικισμούς.

2.2.4.4.1. Τοπικές Κοινότητες Δ.Ε. Θουρίας

1. Τοπική Κοινότητα Αιθαίας

Η Αιθαία είναι πρόσφατα οριοθετημένος οικισμός. Η παλιά Εθνική οδός Τρίπολης – Καλαμάτας περνάει μέσα από τον οικισμό. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την καλλιέργεια εσπεριδοειδών, αμπελιών και ελιών.

2. Τοπική Κοινότητα Άμφειας

Η Άμφεια είναι χτισμένη σε ψηλό λόφο και είναι οικισμός υφιστάμενος προ του 1923. Αποτελείται από τους οικισμούς Άνω και Κάτω Άμφεια και τη Μονή Γαρδικίου.

3. Τοπική Κοινότητα Άνθειας

Η Άνθεια αποτελείται από τους οικισμούς Άνθειας και Αίπειας και είναι πρόσφατα οριοθετημένος οικισμός. Στα όριά του βρίσκεται αρχαιολογικός χώρος όπου έχουν γίνει ανασκαφές από την Ζ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Ολυμπίας. Ο ποταμός Άρις περνά και ποτίζει την Άνθεια, η οποία ανήκει στο πεδινό τμήμα της Δ.Ε. Θουρίας και η παλιά Εθνική Οδός Τρίπολης – Καλαμάτας την χωρίζει στα δύο. Από πλευράς καλλιεργειών, η Άνθεια παράγει εσπεριδοειδή, σύκα, σταφύλια και ελιές

4. Τοπική Κοινότητα Θουρίας

Η Τ.Κ. Θουρίας αποτελεί την έδρα της Δ.Ε. Θουρίας και διασχίζεται από τον ποταμό Ξερίλα. Είναι οικισμός υφιστάμενος προ του '23 και το κεντρικό μέρος του οικισμού έχει ρυμοτομικό σχέδιο από το 1935. Η Θουρία διαθέτει Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, παιδική χαρά, πλατεία αθλητικό κέντρο, γυμναστήριο. Επίσης έχει εργοστάσιο οινοποίησης και αναπτύσσονται μικρές βιοτεχνίες στα όρια του Δήμου, η κτηνοτροφία της είναι ανεπτυγμένη όπως και η παραγωγή της σε εσπεριδοειδή και κηπευτικά.

5. Τοπική Κοινότητα Μικρομάνης

Η Μικρομάνη είναι πρόσφατα οριοθετημένος οικισμός και αναπτύσσεται ανάμεσα στους ποταμούς Ξερίλα και Άρι. Νότια από τη Μικρομάνη βρίσκεται το αεροδρόμιο και ο αερολιμένας Καλαμάτας.

6. Τοπική Κοινότητα Πολιανής

Η Πολιανή είναι μία ορεινή κοινότητα, στα σύνορα με το Νομό Αρκαδίας, σε υψόμετρο 680 περίπου και σε απόσταση 21 χλμ. από την Καλαμάτα. Είναι η γενέτειρα του μεγάλου αγωνιστή του 1821, Γρηγορίου Δικαίου ή Παπαφλέσσα.

2.3. Θεματικός Τομέας : Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

2.3.1. Φυσικό περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας μπορεί να χαρακτηριστεί ως πλούσιο και ποικιλόμορφο, ως αποτέλεσμα της ιδιαίτερης γεωμορφολογίας και του εύκρατου κλίματος που επικρατούν σε αυτό. Αποτελεί μια σύνθεση από πεδινές, ημιορεινές και ορεινές εκτάσεις που έχουν σαν ιδιαίτερο γνώρισμα το μεγάλο μέρος που καταλαμβάνει ο ορεινός όγκος του Ταυγέτου.

Η αναγνώριση του φυσικού περιβάλλοντος στη συνολική έκταση των 440,3 (τ.χλμ) που καταλαμβάνει ο Δήμος δίνει μια παραθαλάσσια και πεδινή περιοχή με λίγα χαμηλά-ημιορεινά τμήματα όπου η πυκνότητα και το μέγεθος των καλλιεργειών είναι μεγάλο και ορεινά τμήματα που εκτός των καλλιεργειών κυριαρχούν τα δάση και οι δασικές εκτάσεις.

Μεταξύ των πολλών φυσικών χαρακτηριστικών του Δήμου Καλαμάτας, αξίζει να γίνει ιδιαίτερη αναφορά στα εξής:

Ορεινός όγκος Ταυγέτου

Δεσπόζουσα θέση σε όλο αυτό το φυσικό τοπίο έχει ο ορεινός όγκος του Ταυγέτου που αποτελεί μια οροσειρά με μακριά ράχη μήκους 115 χλμ. μεγίστου πλάτους 30 χλμ και συνολικής έκτασης 2.500 τ.χλμ. και αποτελεί ένα σπάνιο οικοσύστημα, τόσο για τη χλωρίδα όσο και για την πανίδα του.

Δάσος Ταυγέτου

Ο ορεινός όγκος του Ταυγέτου καλύπτεται σ' όλη του την έκταση από πυκνό δάσος με κυρίαρχα δέντρα τα έλατα και τα πεύκα. Το δάσος του Ταυγέτου αποτελεί το μεγαλύτερο πνεύμονα πρασίνου τόσο για την πόλη της Καλαμάτας όσο και της ευρύτερης περιοχής, αφού ξεκινάει από τις παρυφές της πόλης. Μαζί με τα ορεινά χωριά του Ταυγέτου αποτελούν ένα οικοσύστημα ιδιαίτερου φυσικού κάλλους που χρήζει προστασίας.

Χλωρίδα – Πανίδα Ταυγέτου

Περισσότερα από 700 είδη φυτών συνθέτουν τη σπάνια χλωρίδα του Ταυγέτου, από τα οποία 120 ελληνικά ενδημικά φυτά, ενώ 32 συναντώνται αποκλειστικά στον Ταυγέτο. Στο βιβλίο του Γεωργίου Σφήκα «Βοτανικοί Παράδεισοι της Ελλάδας» ο Ταυγέτος επιλέγεται, λόγω της σπανιότητας της χλωρίδας, στους 17 «Βοτανικούς Παράδεισους».

Αποτελεί επίσης καταφύγιο σημαντικού αριθμού άγριων ζώων και πουλιών. Έχουν παρατηρηθεί 85 είδη πουλιών, 19 θηλαστικών ζώων και 33 ερπετών, και αποτελεί ένα από τα δυο σημαντικότερα ενδιαιτήματα στην περιοχή της Πελοποννήσου για τις πεταλούδες και τα έντομα.

Οι ορεινοί σχηματισμοί του Ταυγέτου συνθέτουν την άγρια ομορφιά του και αποτελούν πρόκληση για τους περιπατητές και ορειβάτες. Οι περιοχές Φαράγγι Νέδοντα και Όρος Ταυγέτος έχουν ενταχθεί στο διεθνές δίκτυο Natura 2000 ως προστατευόμενες.

Ακτές

Ιδιαίτερα σημαντική για το φυσικό τοπίο αποτελεί η μεγάλη μήκους ακτογραμμή που φτάνει τα 10,3 χλμ καθώς και η εκτεταμένη παραλία, χαρακτηριστικό της οποίας είναι τα καθαρά νερά και οι οργανωμένες πλαζ της που αποτελούν πόλο έλξης πολλών επισκεπτών. Τα νερά και οι ακτές του Μεσσηνιακού Κόλπου έχουν βραβευτεί και διαθέτουν σήμα Γαλάζιας Σημαίας στις περιοχές Ανάσταση, Μικρή Μαντίνεια.

Ο παρακάτω πίνακας περιγράφει τις ακτές που υπάρχουν στο Δήμο Καλαμάτας.

Πίνακας 15 : Ακτές Δήμου Καλαμάτας

Όνομασία	Μέτρα
Ανατολική Καλαμάτα – Βέργα	2.600
Αγριλιά (Βέργα – Αλμυρός)	660

Μικρή Μαντίνεια	785
Δυτική Καλαμάτα	260
Ανάληψη – Αεροπορία	6.000

Ποταμός Νέδων

Ιδιαίτερα σημαντικό για την πόλη της Καλαμάτας είναι το ποτάμι Νέδοντας ως υδάτινο στοιχείο της φύσης μέσα στο αστικό περιβάλλον. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό αυτής περιοχής είναι η βαθιά στενή χαράδρα, μήκους εννιά χλμ που βρίσκεται μεταξύ της περιοχής Χάνι Λαγού και του στρατιωτικού πεδίου βολής, ακριβώς βόρεια της Καλαμάτας. Το γραμμικό ανάπτυγμά του και οι παραποτάμιες ζώνες του, εφ' όσον προστατευθούν μπορούν να αποτελέσουν ιδιαίτερο φυσικό πόλο αναφοράς της πόλης. Ήδη με το ΓΠΣ Καλαμάτας, ο ποταμός Νέδοντας χαρακτηρίζεται ως περιβαλλοντικό πάρκο με αυστηρούς περιορισμούς στις επιτρεπόμενες χρήσεις του παραποτάμιου χώρου.

Σημαντικοί επίσης για το Δήμο Καλαμάτας είναι ο ποταμός Πάμισος, αλλά και ο ποταμός Άρις.

Ποταμός Πάμισος

Ο ποταμός Πάμισος πηγάζει από τις πηγές Αγίου Φλώρου. Πρόκειται για μεγάλη καρστική ανάβλυση, το ολικό μήκος του μετώπου της οποίας ξεπερνά τα 400 μέτρα και βρίσκεται σε υψόμετρο 40 μ. Οι πηγές παρέχουν σταθερά τεράστιες ποσότητες καθαρού νερού, που κυμαίνεται από 6.000 έως 20.000 κυβικά την ώρα.

Η περιοχή χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη αισθητικά αξιόλογης παρόχθιας περιοχής με μεγάλα πλατάνια και άλλα είδη παρόχθιας βλάστησης, σημαντικά στοιχεία για την οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Η περιοχή των πηγών χαρακτηρίζεται από υδρόβιες φυτοκοινωνίες όπου κυριαρχούν είδη όπως: *Nymphaea alba*, *Typha domingensis*, *Equisetum telmateia*, *Zantedeschia aethiopica* και διάφορα είδη *Juncus*, *Carex* κτλ.

Η περιοχή «Πηγές και εκβολές Παμίσου» έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000.

Φράγμα ποταμού Παμίσου

Σημαντικό σημείο αναφοράς φυσικού πλούτου αποτελεί η περιοχή του φράγματος του ποταμού Παμίσου, πλάι στον οικισμό Άρι. Το συγκεκριμένο φράγμα έχει δημιουργήσει μια περιοχή με ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά, τόσο λιμναία, όσο και παραποτάμια. Φιλοξενεί σημαντικά είδη άγριας ζωής πολλά από τα οποία προστατεύονται από την οδηγία 79/409 Ε.Ο.Κ.

Χλωρίδα – Πανίδα φράγματος Παμίσου

Έχουν εντοπιστεί 9 είδη ψαριών γλυκού νερού, 2 από αυτά ενδημικά της Ν. Πελοποννήσου, 125 είδη πουλιών και το σπάνιο θηλαστικό «βίδρα» που αναφέρεται από τους ντόπιους με το αρχαιοελληνικό όνομα «Κυνοπόταμος». Επίσης έχουν εντοπιστεί ενδημικά υδροχαρή φυτά της Ν. Πελοποννήσου, παραποτάμια δάση πλατάνου, πεδινής φτελιάς, ιτιάς και ασημόλευκας καθώς και υδρόβια και υδροχαρή χλωρίδα με χαρακτηριστικά την Ίριδα των βάλτων, τα Νούφαρα, το Μυριόφυλλο, τον Ποταμογείτονα.

Ποταμός Άρις

Ο ποταμός Άρις πηγάζει από την περιοχή του Πηδήματος με μέση παροχή 900 κ.μ. ανά ώρα, τροφοδοτεί τα αρδευτικά έργα της περιοχής του Άρι, Αιθαίας, Άμφειας και χύνεται στη θαλάσσια περιοχή των Ακοβίτικων (Διασπορά).

Δάσος Μαυροζούμαινας (Οικότοπος προτεραιότητας)

Στο σημείο συμβολής του ποταμού Παμίσου με το βασικό παραπόταμό του Μαυροζούμαινα, στη θέση Διπόταμα, και σε ακτίνα 2 χλμ προς Βορρά, δημιουργείται το παραποτάμιο δάσος τύπου «Στοάς», που σύμφωνα με την οδηγία 92/43 Ε.Ε. αποτελεί οικότοπο προτεραιότητας, και χρήζει προστασίας, λόγω του ότι ο τύπος αυτός δάσους είναι ιδιαίτερα σπάνιος. Το συγκεκριμένο τμήμα διατηρεί σε μεγάλο βαθμό φυσικότητα με υψηλό δείκτη βιοποικιλότητας.

Προστατευόμενες περιοχές Natura

Εντός των ορίων του Δήμου Καλαμάτας υπάρχουν συνολικά 3 προστατευόμενες περιοχές:

Πίνακας 16 : Πίνακας προστατευόμενων περιοχών Natura

Όνομασία	Κωδικός	Έκταση (HA)
Φαράγγι Νέδοντα	GR2550001	1.241,86
Όρος Ταΰγετος	GR2550006	53.367,45
Πηγές και εκβολές Παμίσου	GR2550002	

Πίνακας 17 : Προστατευόμενες περιοχές από οδηγίες Ε.Ε.

Όνομασία	Οδηγία
Παραποτάμιο δάσος τύπου «Στοάς» Δάσος Μαυροζούμαινας	92/43 Ε.Ε.
Προστατευόμενα είδη πανίδας στο φράγμα Παμίσου στον οικισμό Άρις	79/409 Ε.Ο.Κ

Ελαιώνες

Θεωρούμε αναγκαίο για τη συμπλήρωση του φυσικού τοπίου να υπογραμμίσουμε την ύπαρξη σημαντικής έκτασης ελαιώνων που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της καλλιεργήσιμης γης του Δήμου Καλαμάτας και του Νομού Μεσσηνίας γενικότερα. Το οικοσύστημα «ελαιώνας» εκτός από τη συμβολή του στην οικονομία και την απασχόληση αποτελεί σημαντικό στοιχείο της φύσης που το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει αναδειχθεί η σπουδαιότητά του και η ανάγκη προστασίας του. Αξιόλογος αριθμός ζώων και αυτοφυών φυτών συμβιώνουν αρμονικά με την ελιά έχοντας αναπτύξει μια σχέση αμοιβαίας ωφέλειας. Η «συνεργασία» της ελιάς με την λοιπή χλωρίδα και πανίδα συμβάλει επίσης και στην διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας διότι, μεταξύ άλλων, βοηθάει στην συγκράτηση και ανανέωση πολύτιμων φυσικών πόρων, όπως το έδαφος και το νερό. Το δένδρο της ελιάς, με την αξιοθαύμαστη ανθεκτικότητα που το χαρακτηρίζει, παραμένει ζωντανό και αποδοτικό για αιώνες χωρίς ιδιαίτερη ανθρώπινη φροντίδα. Τέτοιες αιωνόβιες ελιές έχουν διατηρηθεί σε διάφορες περιοχές. Η ελιά που βρίσκεται στο ΕΘΙΑΓΕ (ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ) έχει

χαρακτηριστεί διατηρητέο μνημείο της φύσης, με την απόφαση 200995/7950 του Υφυπουργού Γεωργίας, ΦΕΚ 121Δ/21-2-80 ως αιωνόβιο δέντρο και αντιπροσωπευτικό της ποικιλίας «Ελαιών Καλαμάτας».

2.3.2. Πράσινο - Κοινόχρηστοι χώροι ευρύτερης περιοχής Καλλικρατικού Δήμου Καλαμάτας

2.3.2.1. Πάρκα - Αλσύλλια

Αλσύλλιο Αλμυρού

Καταλαμβάνει έκταση 16,5 στρεμμάτων και βρίσκεται σε απόσταση 7 χλμ από το κέντρο της Καλαμάτας, στην ανατολική πλευρά της πόλης, επάνω στον οδικό άξονα Καλαμάτας – Καρδαμύλης.

Είχε κηρυχθεί αναδασωτέα έκταση και είχε αναδασωθεί τεχνητά στο παρελθόν με δενδρύλλια θαλασσίας πεύκης και ευκαλύπτου και ανήκει στην κατηγορία των εκτάσεων του αρ. 4, παρ. 2Α (άλσος εντός οικισμού).

Ιδιοκτησιακά ανήκει στο Δασαρχείο Καλαμάτας, ενώ από το 1999 έχει παραχωρηθεί η χρήση στο Δήμο Καλαμάτας. Η υπάρχουσα βλάστηση που αποτελείται κυρίως από υψηλόκορμα δένδρα όπως πεύκα και ευκαλύπτους, και θάμνους όπως μυρτιές, σχίνους, κ.λ.π. σε συνδυασμό με τις διαμορφωμένες αθλητικές υποδομές (ένα γήπεδο μπάσκετ και ένα γήπεδο ποδοσφαίρου 5Χ5) αποτελεί σημαντικό πόλο έλξης για τους δημότες.

Πάρκο Πηδήματος

Βρίσκεται στο χωριό Πήδημα και απέχει 16 χιλιόμετρα από την Καλαμάτα. Καταλαμβάνει έκταση περίπου 20 στρεμμάτων η οποία χωρίζεται στη μέση από τον δρόμο που οδηγεί στο χωριό.

Στο Πάρκο υπάρχει υψηλή βλάστηση, με μεγάλα δένδρα λεύκης και ευκαλύπτου. Ο χώρος αυτός εφόσον διαμορφωθεί κατάλληλα θα γίνει πιο ελκυστικός για τους δημότες και θα μπορεί να δεχτεί τη διεξαγωγή πάσης φύσεως εκδηλώσεων. Η μελέτη ανάπλασης του συγκεκριμένου χώρου έχει εγκριθεί και ενταχθεί σε πρόγραμμα χρηματοδότησης(ΕΣΠΑ). Τα έργα που προτείνονται μέσα από την μελέτη έχουν σαν σκοπό να προσφέρουν στους επισκέπτες - περιπατητές της περιοχής τις στοιχειώδεις πεζοπορικές διευκολύνσεις ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις αισθητικές εντυπώσεις που είναι δυνατόν να αποκομίσουν από το τοπικό φυσικό περιβάλλον. Η αξιοποίηση και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής έχει σαν κύριο σκοπό, παράλληλα, να αυξήσει τις δυνατότητες προστασίας της περιοχής από διάφορους κινδύνους υποβάθμισης της (πυρκαγιές, παράνομες εκχερνώσεις κλπ.). Τα έργα είναι ήπιας μορφής απόλυτα προσαρμοσμένα στο περιβάλλον του τοπίου και ο κύριος στόχος είναι να μην δημιουργηθούν αρνητικές επιδράσεις από τις όποιες επεμβάσεις. Οι προτεινόμενες εργασίες αφορούν μικρές επεμβάσεις πλήρως προσαρμοσμένες στο περιβάλλον (πέτρινα & ξύλινα καθιστικά, ανάδειξη – διάνοξη (υπαρχόντων) μονοπατιών, πινακίδες πληροφόρησης κ.λπ.) με σκοπό την προστασία του οικοσυστήματος, την ανάδειξη – διάνοξη του υπάρχοντος περιπατητικού μονοπατιού, την αξιοποίηση και ανάδειξη του περιβάλλοντος,

την ανάπτυξη του οικοτουρισμού, την ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε θέματα περιβαλλοντικής συνείδησης και την ανάδειξη – χρησιμοποίηση του χώρου για περιβαλλοντική εκπαίδευση.

Άγιος Φλώρος – Πηγές Παμίσου

Βορειοδυτικά της Καλαμάτας και σε απόσταση 20 χλμ, επί της Εθνικής οδού Καλαμάτας – Τριπόλης, βρίσκεται το χωριό Άγιος Φλώρος και οι Πηγές του ποταμού Παμίσου. Ο χώρος έχει διαμορφωθεί με μελέτη που εκπονήθηκε από την Π.Ε. Μεσσηνίας (πρώην ΝΑΜ) και δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να απολαύσει όλες τις φυσικές ομορφιές της περιοχής. Κάνοντας έναν περίπατο στον διαμορφωμένο σήμερα χώρο, μήκους 800 μ. δίπλα από το ποτάμι μπορεί να απολαύσει μια διαδρομή πλούσια σε υψηλή βλάστηση (μεγάλα πλατάνια) αλλά και άλλες υδρόβιες φυτο-κοινωνίες και σημαντικούς οικοτόπους: υγρολίβαδα, καλαμώνες και εποχικά τέλματα, καθώς και τις πηγές, καταλήγοντας στα λεγόμενα «μάτια» του ποταμού Παμίσου, όπου βρίσκονται οι περισσότερες και πλουσιότερες πηγές του ποταμού. Η περιοχή έχει ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000.

2.3.2.2. Κοινόχρηστοι χώροι – πράσινο πόλης Καλαμάτας

Οι κεντρικές ανάγκες σε κοινόχρηστους χώρους στην πόλη καλύπτονται από τέσσερις υπερτοπικές ζώνες ελεύθερων χώρων-πρασίνου :

2.3.2.2.1. Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων ποταμού Νέδοντα - Κάστρου

Συνιστά μια ισχυρή ραχοκοκαλιά ελεύθερων χώρων, πρασίνου και πλατειών παρά τον ποταμό Νέδοντα, η οποία ξεκινώντας από το Κάστρο διέρχεται από τον εν μέρει καλυμμένο ποταμό Νέδοντα που χρησιμοποιείται ως πλατεία, την πλατεία Δημαρχείου και καταλήγει στις εκβολές του ποταμού.

Η συνολική έκταση της ζώνης του Νέδοντα από κοινού με τον ελεύθερο χώρο του Κάστρου υπολογίζεται σε 415 στρέμματα και απλώνεται σε μήκος 5 χλμ. Σε αυτή, εκτός από τη ζώνη πρασίνου με δενδροστοιχίες υπάρχουν και κοινωνικές υποδομές και συγκεκριμένα 3 γήπεδα μπάσκετ, 3 γήπεδα τένις, χώρος πάρκινγκ και παιδική χαρά.

Από το εγκεκριμένο ΓΠΣ Καλαμάτας προβλέπεται ειδική περιοχή προστασίας περιβαντολογικού πάρκου Νέδοντα (Π. ΝΕΔ) προκειμένου να γίνει η εξυγίανση και αξιοποίηση του χώρου και για να διατεθεί στη πόλη για δραστηριότητες ήπιας αναψυχής. Στο χώρο αυτό προβλέπονται μόνο υποδομές διαχείρισης πανίδας και χλωρίδας, καθώς και εγκαταστάσεις υποδομών για την οργάνωση και την εξυπηρέτηση των περιπατητών (μονοπάτια, ποδηλατόδρομοι, φυλάκια, καθιστικά στέγαστρα). Επειδή η περιοχή αποτελεί ένα εν δυνάμει τμήμα του αστικού χώρου με λειτουργία πάρκου οι διαμορφώσεις και τα έργα υποδομής θα πρέπει να ακολουθούν αρχές ήπιας επέμβασης με απομείωση στο απολύτως ελάχιστο επίπεδο μη απορροφητικών επιστρώσεων και ανάδειξη της τοπικής χλωρίδας.

2.3.2.2.2. Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων Αριστομένους

Η ζώνη αυτή αναπτύσσεται παρά την κεντρική οδό Αριστομένους και περιλαμβάνει την πλατεία Βασιλέως Γεωργίου, την πλατεία Δικαστηρίων –

Διοικητηρίου, το Πάρκο Σιδηροδρόμων και το Πάρκο του Λιμενικού Ταμείου στην παραλία και η συνολική του έκταση ανέρχεται περίπου στα 100 στρέμματα. Το Δημοτικό πάρκο Σιδηροδρόμων αποτελεί το πρώτο «θεματικό πάρκο αναψυχής» εκτάσεως 54 στρεμμάτων, με τα παλιά βαγόνια, τις ατμομηχανές και τις αυτοκινητάμαξες, το οποίο αποτελεί ένα κέντρο κοινωνικών λειτουργιών (αναψυχής, άθλησης, περιπάτου, εκδηλώσεων, ψυχαγωγίας). Το 1981 βραβεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ένα πιλοτικό πρόγραμμα διατήρησης της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς.

2.3.2.2.3. Υπερτοπική ζώνη ελεύθερων χώρων παρακτίου μετώπου

Η ζώνη ελεύθερων χώρων παρακτίου μετώπου συνιστά επιπλέον ισχυρό στοιχείο φυσικού περιβάλλοντος και περιλαμβάνει την περιοχή της μαρίνας (33 στρέμματα) στη Δυτική Παραλία, τη ζώνη ελευθέρων χώρων νότια της οδού Ναυαρίνου στην Ανατολική Παραλία (121 στρέμματα), με λειτουργίες αναψυχής και πράσινο και τέλος στην ΠΕ Δυτικής Παραλίας και δυτικά της μαρίνας τον ελεύθερο παράκτιο χώρο (99 στρέμματα), στον οποίο υλοποιήθηκαν έργα διαμορφώσεων κοινοχρήστου χώρου και χωροθετήθηκαν αθλητικές εγκαταστάσεις (γήπεδο ποδοσφαίρου - Σφαγείων, γήπεδα καλαθοσφαίρισης, τένις, κ.λ.π.).

Η συνολική έκταση της παράκτιας ζώνης ελευθέρων χώρων υπολογίζεται της τάξης των 253 στρεμμάτων, ανήκει δε στις ΠΕ Δυτικής και Ανατολικής Παραλίας.

2.3.2.2.4. Πλατεία 23ης Μαρτίου – Αγίων Αποστόλων

Η ενότητα αυτή ελεύθερου χώρου – πλατείας ανήκει στο Ιστορικό Κέντρο και συγκροτείται κυρίως από την Πλατεία 23ης Μαρτίου – Αγίων Αποστόλων από κοινού με τον ελεύθερο χώρο που δημιουργείται από την επιβολή ύπαρξης στους μέχρι και την οδό Αριστομένους. Η έκταση της ζώνης αυτής ελεύθερου χώρου είναι της τάξης των 6 στρεμμάτων.

Το γενικό σύνολο των ελεύθερων χώρων – πρασίνου – πλατειών υπερτοπικής σημασίας και των τεσσάρων παραπάνω ενοτήτων ανέρχεται περίπου στα 774 στρέμματα.

2.3.2.2.5. Ανατολικό και Δυτικό Κέντρο

Δυτικό κέντρο : Απλώνεται σε έκταση 150 στρεμμάτων περιλαμβάνει εκτός των 500 εργατικών κατοικιών που τιμήθηκαν με ειδικό έπαινο στο διεθνή διαγωνισμό στο πλαίσιο του προγράμματος «Habitat II» του ΟΗΕ: εμπορικό κέντρο 30 καταστημάτων, βρεφονηπιακό σταθμό της εργατικής εστίας, αθλητικό-πολιτιστικό κέντρο που περιλαμβάνει δυο ανοιχτά γήπεδα μπάσκετ - βόλει, κέντρο νεολαίας κλπ, αποκεντρωμένες δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες, 12θέσιο δημοτικό σχολείο, Τρία(3) συστήματα δημοτικών λαχανόκηπων έκτασης περίπου τριών (4,5) στρεμμάτων για 70 ωφελούμενους συμπολίτες μας, γέφυρα για την ασφαλή και άνετη κυκλοφορία οχημάτων και πεζών, τέλος υπάρχουν όλες οι εξυπηρετήσεις για το αυτοκίνητο , τους πεζούς, διάδρομοι για άτομα με ειδικές ανάγκες και πολύ πράσινο.

Ανατολικό κέντρο: αναπτύσσεται σε έκταση 110 στρεμμάτων του παλαιού στρατοπέδου (Στρατόπεδο Παπαφλέσσα 9ο Σύνταγμα Πεζικού) που παραχωρήθηκαν στο Δήμο Καλαμάτας. Περιλαμβάνει: 150 κατοικίες του Δήμου Καλαμάτας που διατέθηκαν σε σεισμόπληκτους, εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, καθώς και ειδικές εγκαταστάσεις για εκπαιδευτικά προγράμματα στα οπτικοακουστικά μέσα, αστικό κέντρο υγείας, εγκαταστάσεις του ραδιοφωνικού σταθμού Καλαμάτας, φοιτητική εστία για 300 φοιτητές, βρεφονηπιακό σταθμό, αθλητικό κέντρο που περιλαμβάνει κλειστό αθλητικό- πολιτιστικό κέντρο (τέντα), γήπεδο ποδοσφαίρου, πέντε ανοιχτά γήπεδα βόλει-μπάσκετ-τέννις, εγκαταστάσεις φιλογυμναστικού ομίλου Καλαμάτας, δύο συστήματα δημοτικών λαχανόκηπων έκτασης περίπου τριάμισι (3,5) στρεμμάτων για 62 ωφελούμενους συμπολίτες μας, τέλος υπάρχουν όλες οι εξυπηρετήσεις για το αυτοκίνητο, τους πεζούς, το ποδήλατο, διάδρομοι για άτομα με ειδικές ανάγκες και πολύ πράσινο.

Σε αντίθεση με την επάρκεια που διαπιστώνεται σε ελεύθερους χώρους και πράσινο υπερτοπικής σημασίας, η παρουσία πρασίνου σε ελεύθερους χώρους και σε επίπεδο γειτονιάς εντός του οικιστικού ιστού, είναι σχετικά περιορισμένη (ελεύθεροι χώροι επιπέδου Π.Ε.).

Τόσο στο κέντρο όσο και στις πιο απομακρυσμένες συνοικίες, ο χώρος είναι πυκνοδομημένος, τα πεζοδρόμια ανεπαρκή για να δεχθούν την επιθυμητή δένδροφύτευση και οι μόνοι χώροι αυτοφυούς πρασίνου είναι τα αδόμητα ιδιωτικά και δημοτικά οικόπεδα, τα οποία πολλές φορές γίνονται εστία προβλημάτων (π.χ πυρκαγιά, παρουσία τρωκτικών κλπ). Στις υπό ένταξη καθώς και στις μη ενταγμένες ακόμα περιοχές στο Σχέδιο Πόλης υπάρχουν εκτάσεις με αυτοφύες πράσινο αλλά και καλλιεργημένες (δενδρώδεις και ετήσιες καλλιέργειες) .

Η υλοποίηση μεγάλου Συντελεστή Δόμησης, σε συνδυασμό με την ανάγκη για εξασφάλιση θέσεων στάθμευσης στον ακάλυπτο χώρο και τις κλειστές ή ανοικτές θέσεις στάθμευσης των πολυκατοικιών, έχει στερήσει ακόμα και απο τα πεζοδρόμια ικανού πλάτους την παρουσία του πρασίνου. Αποτέλεσμα είναι η αύξηση της θερμοκρασίας και η υποβάθμιση της αισθητικής του χώρου. Παράδειγμα τέτοιας εικόνας είναι η περιοχή Νησάκι, μέχρι τη Δυτ. Παραλία.

Είναι λοιπόν κρίσιμο να εξασφαλιστούν οι ελεύθεροι χώροι (πλατείες, παιδικές χαρές κλπ) που έχουν χαρακτηριστεί ως τέτοιοι, αλλά προς το παρόν δεν έχουν αποζημιωθεί οι ιδιοκτήτες, ώστε να έρθουν στην κυριότητα του Δήμου με σκοπό να μετατραπούν σε χώρους αναψυχής, άθλησης και ψυχαγωγίας συμβάλλοντας έτσι στην καλύτερη κατάσταση της καθημερινότητας των δημοτών και στην ενίσχυση της σωματικής και ψυχική υγείας αυτών.

Ήδη, στις νέες μελέτες για τους κοινοχρήστους χώρους που εκπονούνται σε συνεργασία των Δ/σεων Τεχνικών Υπηρεσιών και Γεωτεχνικών, η φύτευση υψηλού πρασίνου είναι προτεραιότητα.

Ελεύθεροι χώροι με περισσότερο ή λιγότερο πράσινο είναι και οι παιδικές χαρές του Δήμου, που παρουσιάζουν ελλείψεις, σύμφωνα με τις σύγχρονες προδιαγραφές, για τη συντήρηση και τον εκσυγχρονισμό των οποίων απαιτείται χρηματοδότηση. Στο Δήμο Καλαμάτας υπάρχει αυτή την στιγμή σαράντα μία (41) παιδικές χαρές και αρκετές από αυτές έχουν πιστοποιηθεί. Η πιστοποίηση είναι μια διαδικασία διαρκής και απαιτείται επανάληψη των ελέγχων κάθε δυο χρόνια.

2.3.3. Οικιστικό περιβάλλον

2.3.3.1. Οικιστική οργάνωση – Χρήσεις γης – Χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση διευρυμένου Δήμου Καλαμάτας

Η χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση του διευρυμένου Δήμου Καλαμάτας βασίζεται στις υπάρχουσες εγκεκριμένες μελέτες αλλά και στο υπάρχον σήμερα νομοθετικό πλαίσιο όπως αναφέρονται πιο κάτω:

Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Καλαμάτας. Καλύπτει τον Καποδιστριακό Δήμο Καλαμάτας και δίνει τις χωροταξικές κατευθύνσεις και περιορισμούς τόσο για τον εξω-αστικό χώρο όσο και για τους οικισμούς της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας (ΦΕΚ 77/3-5-2011).

Πολεοδομικές Μελέτες για τις 8 πολεοδομικές ενότητες όπως αυτές προσδιορίζονται στο εγκεκριμένο ΓΠΣ Καλαμάτας και αναφέρονται λεπτομερώς στο κεφάλαιο «Πολεοδομική Οργάνωση της πόλης της Καλαμάτας».

Νομοθετικό Πλαίσιο Οργάνωσης Οικισμών ΠΔ 13-3-81/ΦΕΚ 138Δ που διέπει τους οικισμούς προ 1923 στους οποίους δεν έχει προχωρήσει η διαδικασία οριοθέτησής τους με τους όρους του ΠΔ 24-4-85/ΦΕΚ 181Δ.

Νομοθετικό Πλαίσιο Οργάνωσης Οικισμών ΠΔ 24-4-85/ΦΕΚ 181Δ για τους ήδη οριοθετημένους οικισμούς, όπως αυτό τροποποιήθηκε με το υπ' αριθμόν ΦΕΚ 289/4-11-2011.

Σε τελική φάση έγκρισης υφίσταται η μελέτη ΣΧΟΑΠ πρώην Δήμου Θουρίας, που έχει πλέον ενταχθεί στον Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας. Καλύπτει όλη την έκταση της Δημοτικής Ενότητας Θουρίας και δίνει τις κατευθύνσεις και τους περιορισμούς της χωροταξικής οργάνωσης της εν λόγω περιοχής.

Για τις δημοτικές ενότητες Αρφαρών και Άριος που αποτελούσαν αυτόνομους πρώην Καποδιστριακούς Δήμους δεν είχαν ανατεθεί σχετικές μελέτες ΣΧΟΑΠ. Η μελέτη του εξωαστικού χώρου των ενοτήτων αυτών θα πρέπει να γίνει πλέον μέσα από την μελλοντική αναθεώρηση του ΓΠΣ στα πλαίσια του Καλλικρατικού πλέον Δήμου Καλαμάτας.

2.3.3.2. Πολεοδομική οργάνωση της πόλης της Καλαμάτας

Η πολεοδομική οργάνωση της πόλης της Καλαμάτας βασίζεται στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο του 1986 (υπουργική απόφαση 27549/934 4-4-86, ΦΕΚ 281Δ/10-4-86) όπως τροποποιήθηκε με την υπουργική απόφαση 80370/5435 1-9-92, ΦΕΚ 1293Δ/11-12-92.

Το γενικό πολεοδομικό σχέδιο Καλαμάτας Γ.Π.Σ. '86 έχει ακόμη και σήμερα τον πιο καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της πόλης καθώς έχει θέσει τα θεμέλια μιας ορθής πολεοδομικής οργάνωσης της πόλης της Καλαμάτας. Μιας πόλης που ο σχεδιασμός και το στοιχείο του προγραμματισμού της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί πρωταρχικό μέλημά της.

Σήμερα, που έχουν περάσει 29 χρόνια από την έγκριση του ΓΠΣ του 1986,

συνεχίζει να διαδραματίζει την βάση για οποιαδήποτε πολεοδομική παρέμβαση στην πόλη.

Το νέο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Καλαμάτας (ΓΠΣ 2011), όπως εγκρίθηκε με την υπ' αριθμόν 1015/29-3-11 Απόφαση Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης διοίκησης Πελοποννήσου- Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων (ΦΕΚ 77/3-5-2011), αποτελεί τη συνέχεια του προηγούμενου ΓΠΣ '86 και καλύπτει όλη την έκταση της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας όπως προέκυψε από το Νόμο 2539 του 1997 "Καποδίστριας". Το ΓΠΣ του 2011 έρχεται να συμπληρώσει τους αρχικούς στόχους και τις κατευθύνσεις του σχεδίου του ΓΠΣ του 1986 :

λαμβάνοντας υπόψη το νέο αναπτυξιακό της ρόλο δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την ένταξη οικονομικών δραστηριοτήτων, την οργάνωση χρήσεων γης στον εξωαστικό χώρο δίνοντας έμφαση στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος με προγραμματικό ορίζοντα εκτίμησης πληθυσμού το 2024 που εκτιμάται σε 79.378 άτομα.

2.3.3.3. Η θέση της Καλαμάτας στο χωροταξικό σχεδιασμό

Η πόλη της Καλαμάτας σήμερα καλείται να διαδραματίσει έναν ουσιαστικό ρόλο στο οικονομικό-κοινωνικό γίγνεσθαι. Με βάση τον χωροταξικό σχεδιασμό και ειδικότερα :

το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης, ΦΕΚ 128 Α/3-7-2008,

το Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Πελοποννήσου, ΦΕΚ 1485Β/10-10-2003,

το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό όπως τροποποιήθηκε με το ΦΕΚ 3155Β/12-12-2013.

Η Καλαμάτα εντάσσεται στους κύριους πόλους ανάπτυξης δια-περιφερειακής εμβέλειας. Η ολοκλήρωση του νέου οδικού άξονα Αθήνα – Κόρινθος – Τρίπολη – Καλαμάτα, εθνικής εμβέλειας και η μελέτη του άξονα Καλαμάτα – Κυπαρισσία – Πάτρα – Ρίο – Αντίρριο, δυτικός άξονας διεθνούς και ευρωπαϊκής εμβέλειας, δίνουν στην πόλη της Καλαμάτας σημαντική θέση στους άξονες ανάπτυξης της περιφέρειας Πελοποννήσου.

2.3.3.4. Ιστορική αναδρομή πολεοδομικής συγκρότησης της Καλαμάτας

Κάνοντας μια ιστορική αναδρομή στην οικιστική οργάνωση της πόλης, προκύπτουν τα παρακάτω στοιχεία (ορόσημα) πολεοδομικών παρεμβάσεων:

Το **1867** διαμορφώνεται το πρώτο σχέδιο της Καλαμάτας. Η πόλη γνωρίζει περίοδο εμπορικής βιομηχανικής και πληθυσμιακής ανάπτυξης και ο πληθυσμός μεταξύ 1853 – 1880 υπερδιπλασιάζεται.

Το **1868** εγκρίνεται το σχέδιο της Παραλίας, το **1871** κατασκευάζεται η Εθνική οδός Παραλίας – Καλαμών, σήμερα οδός Αριστομένους και το **1890** η Δημοτική οδός Παραλίας – Καλαμών, η σημερινή Φαρών. Οι οδικοί αυτοί άξονες, παράλληλοι μεταξύ τους κατευθύνονταν από το κάστρο προς την παραλία, από βορρά προς νότο, διευκολύνοντας την ανάπτυξη του εμπορίου και υποδεικνύοντας παράλληλα την κατεύθυνση της οικιστικής ανάπτυξης.

Το **1882** τίθεται ο θεμέλιος λίθος του λιμανιού, έργο που ολοκληρώνεται το 1901.

Το **1899** η πόλη ηλεκτροφωτίζεται και ολοκληρώνεται η σιδηροδρομική σύνδεση Αθήνας – Καλαμάτας.

Το **1905** θα διαμορφωθεί το δεύτερο ρυμοτομικό σχέδιο της πόλης (Βασιλικό Διάταγμα της 17-6-1905 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 102, 20-6-1905) που ενοποιεί την επάνω πόλη με την παραλία, που αποτελεί στην ουσία το πρώτο ρυμοτομικό σχέδιο της πόλης.

Το **1922** δημιουργούνται οι πρώτοι προσφυγικοί συνοικισμοί με τους πρόσφυγες που έφθασαν από τη Μικρά Ασία στις περιοχές Κορδίας, Ανάληψη, Νικηταρά (Ανατολική παραλία), Αγίου Ιωάννη και Πλεύνας.

Το ρυμοτομικό όμως σχέδιο του 1905 σε συνδυασμό με τα σχέδια των προσφυγικών συνοικισμών (Κορδίας, Ανάληψη, Νικηταρά, Αγίου Ιωάννη και Πλεύνας) φυσικά δεν επαρκούσε για να οργανωθεί σε ορθή πολεοδομική βάση η πόλη της Καλαμάτας, η οποία είχε επεκταθεί και συμπεριελάμβανε τους συνοικισμούς Ράχη, Μπιτζανέικα, Αγία Τριάδα, Πλεύνα, Νέος Κόσμος, Ακοβίτικα, Αβραμιού, Πλάκες, Αγία Παρασκευή, Άγιος Σίδηρης, Άγιος Κωνσταντίνος, Παναγίτσα, Αγιάννα, Καλύβια και Πέταλο.

Με το θεσμικό πλαίσιο 947/79 και το μεταγενέστερο αυτού νόμο 1337/83 δίδεται το έναυσμα για την εκπόνηση νέων πολεοδομικών και ρυθμιστικών σχεδίων. Η πόλη της Καλαμάτας πρωτοπορεί στην κατεύθυνση αυτή και το έτος 1986 μετά από ενδελεχή μελέτη της πόλης αλλά και της ευρύτερης περιοχής που περιλαμβάνει τους προσφυγικούς συνοικισμούς, οικισμούς προ 1923 και τις υπάρχουσες οικιστικές περιοχές με αυθαίρετη δόμηση αποκτά το **1986 το πρώτο εγκεκριμένο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο** με την υπ' αριθμόν 27549/934 απόφαση υπουργού ΠΕΧΩΔΕ που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 281/10-4-1986. Με το εγκεκριμένο αυτό γενικό πολεοδομικό σχέδιο μπαίνουν τα θεμέλια πολεοδομικής οργάνωσης της πόλης της Καλαμάτας. Καλύπτει έκταση 5.500 στρεμμάτων και περιλαμβάνει όλες τις πυκνοδομημένες αλλά και αραιοδομημένες εκτάσεις της πόλης.

Οι αρχές και οι στόχοι στους οποίους βασίστηκε η συγκεκριμένη μελέτη είναι: ένταξη όλων των αυθαιρέτων κατοικιών (το σχέδιο πόλης είχε γίνει το 1905) απόκτηση της απαραίτητης για τους κατοίκους της πόλης κοινωνικοποιημένης γης, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα σταδιακής δημιουργίας του απαιτούμενου (από τα standards ποιότητας ζωής) κοινωνικού εξοπλισμού δημιουργία αυτοδύναμων βιώσιμων πολεοδομικών μονάδων (συνοικιών) βελτίωση της δομής της πόλης και της μικροδομής των περιοχών κατοικίας (σ.δ., ύψος, ενιαίοι ακάλυπτοι, πλατείες, πεζοδρομήσεις κ.λ.π.) ελάχιστη χρησιμοποίηση του όπλου των απαλλοτριώσεων με δεδομένη και την αστρονομική τιμή στη πόλη

Ο σχεδιασμός στη πόλη στηρίχθηκε στο προγραμματισμό της κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξής της, που είχε πάντα το πρώτο λόγο :

με στόχο τη σταδιακή πραγματοποίηση όσων ορίζει το Γ.Π.Σ. με αλληλεπάρλληλες διορθώσεις πορείας – συμπληρώσεις - προσαρμογές με βάση τις νέες δυσκολίες

ιδιαίτερη προσπάθεια για την κατά προτεραιότητα ανάπτυξη των υποβαθμισμένων και παραμελημένων περιοχών

2.3.3.4.1. Εφαρμογή εγκεκριμένου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου 1986

Το εγκεκριμένο γενικό πολεοδομικό σχέδιο του 1986 που αποτελεί ουσιώδες εργαλείο πολεοδομικής οργάνωσης της πόλης, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου έχει εφαρμοστεί και συνεχίζει να εφαρμόζεται και σήμερα, επεδίωξε και εν πολλοίς πέτυχε:

να εξισορροπήσει την κοινωνική εξυπηρέτηση των κατοικιών στα διάφορα τμήματα της πόλης, μειώνοντας την ψαλίδα ανάμεσα στο κεντρικό τμήμα και την περιφέρεια

να μειώσει σημαντικά τις περιττές μετακινήσεις με τροχοφόρα μέσα στην πόλη, αυξάνοντας τον διαθέσιμο χρόνο του καθένα για αναψυχή-μόρφωση-ψυχαγωγία-αθλητισμό-πολιτιστικές εκδηλώσεις

να αποσυμφορήσει το κέντρο της πόλης από ρέουσα και σταθμευμένη κυκλοφορία, κατευθύνοντας τις κινήσεις τροχοφόρων απ'ευθείας προς το στόχο τους με τη μικρότερη δυνατόν διαδρομή μέσα από πυκνοδομημένα και πολυάνθρωπα τμήματα της πόλης. Αυτό είναι απαραίτητο σχέδιο όχι μόνο για την καθημερινή ζωή αλλά και για την περίπτωση έκτακτης ανάγκης

να συσφίξει τους δεσμούς ανάμεσα στους κατοίκους και τις τοπικές μονάδες κοινωνικού εξοπλισμού και εργασίας (σχολεία, καταστήματα, πολιτιστικά, λέσχες)

να προωθήσει αποτελεσματικά τον θεσμό της αυτοδιοίκησης

να βελτιώσει τελικά τις συνθήκες ζωής των κατοίκων στην πόλη

Τα χαρακτηριστικά στοιχεία αυτού του γενικού πολεοδομικού σχεδίου είναι: το γραμμικό κέντρο της πόλης (σε σχήμα αντεστραμμένου ΤΑΦ) και τα δύο βασικά συνοικιακά κέντρα, το Δυτικό (Αγία Τριάδα) και το Ανατολικό (Στρατόπεδο)

η νέα περιμετρική αρτηρία, βόρεια και έξω από το σχέδιο πόλης που τροφοδοτεί τα διάφορα τμήματα της πόλης απ'ευθείας

ήταν βασική επιδίωξη του κυκλοφοριακού σχεδιασμού η δημιουργία ενός περιφερειακού άξονα βόρεια της πόλης και η σύνδεση με το εθνικό οδικό δίκτυο.

Ο προορισμός αυτού του άξονα:

εξασφάλιση μιας κυκλοφοριακής αυτοτέλειας του ανατολικού, του δυτικού και του κεντρικού τομέα της πόλης, αναφορικά με τις υπερτοπικές μετακινήσεις εθνικής και περιφερειακής κλίμακας. Η αυτοτέλεια περιορίζει δυσάρεστες συνέπειες των διαμπερών μετακινήσεων και της ανισομερούς υπερφόρτισης του δυτικού τομέα της πόλης, ενώ ταυτόχρονα πετυχαίνει να απαλλάξει σε μεγάλο βαθμό τις διάφορες πολεοδομικές ενότητες από κινήσεις οχημάτων που δεν έχουν στόχο ή αφετηρία μέσα στην ίδια αυτή πολεοδομική ενότητα.

Αυτή η προβλεπόμενη από το γενικό πολεοδομικό σχέδιο βόρεια της περιμετρικής της Καλαμάτας (μαζί με τις αρτηρίες διανομής προς τα διάφορα τμήματα της πόλης), αποτελεί την ιδεώδη λύση σύνδεσης με την Πελοπόννησο – την Αθήνα και την υπόλοιπη χώρα. Παράλληλα αποτελεί και την αναμφισβήτητη ενδεδειγμένη λύση για περίπτωση έκτακτης ανάγκης, σεισμούς κλπ.

Η εφαρμογή του γενικού πολεοδομικού σχεδίου του 1986 εξειδικεύθηκε με την έγκριση των πολεοδομικών μελετών όλων των πολεοδομικών ενοτήτων, όπως αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 18 : Έγκριση Πολεοδομικών Μελετών των Πολεοδομικών Ενοτήτων

Πολεοδομικές ενότητες	Οικιστικές περιοχές
ΠΕ1 Λαγκάδα (ΦΕΚ 531Δ, 13-6-86)	Ράχη, Μπιντζανέικα, Αγία Τριάδα, Φραγκοπήγαδο, Ο.Ε.Κ., Κοκορόγιαννη, Πλεύνα,

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	Νέος Κόσμος, Βιοτεχνικό Πάρκο, Ακοβίτικα
ΠΕ 2 Αβραμιού (ΦΕΚ 1019Δ/27-4-1986)	Αβραμιού, Πλάκες
ΠΕ 3 Στρατώνες (ΦΕΚ 92Δ, 16-2-90)	Αγία Παρασκευή, Άγιος Σίδερης, Άγιος Κωνσταντίνος, Παναγίτσα
ΠΕ 4 Γιαννισάνικα (ΦΕΚ 92Δ, 16-2-90)	Γιαννισάνικα
ΠΕ 5 Δυτική Παραλία (ΦΕΚ 248Δ, 27-4-89)	Δυτική Παραλία, Κορδίας
ΠΕ 6 Ανατολική Παραλία (ΦΕΚ 92Δ, 16-2-90 και ΦΕΚ 248Δ, 27-4-89)	Ανατολική Παραλία, Ανάσταση, Νικηταράς, Τουριστική Ζώνη
ΠΕ 7 Κέντρο – Βόρεια Περιοχή (ΦΕΚ 248Δ, 27-4-89 και ΦΕΚ1019Δ/27-4-1986 και ΦΕΚ821Δ/16-11-1988)	Κάστρο, Παλιά πόλη, Σύνταγμα, Βιοτεχνικό Κέντρο, Φυτειά, Αγιάνα, Καλύβια, Πέταλο
ΠΕ 7 / 2005 (ΦΕΚ1284Δ/31-12-2004)	Δυτικά της οδού Αρτέμιδος
ΠΕ 8 Νότια Συνοικία (ΦΕΚ 248Δ, 27-4-89)	Άγιοι Ταξιάρχες, Νησάκι, Μπαριάμαγα

Συγκεκριμένα εγκρίθηκαν οι κάτωθι πολεοδομικές μελέτες:

Έγκριση πολεοδομικής μελέτης της Βόρειας, Ανατολικής και Κεντρικής Περιοχής του Δήμου Καλαμάτας (ΦΕΚ 1019/Δ/27-4-1986).

Έγκριση πολεοδομικής μελέτης της Δυτικής Περιοχής και αναθεώρηση των ρυμοτομικών σχεδίων των προσφυγικών οικισμών Αγίας Τριάδας, Αγίου Ιωάννη και Πλεύνας (ΦΕΚ 531/Δ/13-6-86).

Αναθεώρηση του ρυμοτομικού σχεδίου του 1905 για τις περιοχές Κεντρική (VII), Νότια (VIII), Ανατολική (V) και Δυτική Παραλία (VI), καθώς και των προσφυγικών οικισμών Κορδία και Νικηταρά (ΦΕΚ 248/Δ/27-4-89, επαναδημοσίευση 448, 15-5-92).

Έγκριση πολεοδομικής μελέτης Ανατολικής Παραλίας (ΠΕ6), Γιαννισάνικα (ΠΕ4) και Στρατώνων (ΠΕ3) (περιοχή Παναγίτσας) (ΦΕΚ 92/Δ/16-2-90).

Έγκριση πολεοδομικής μελέτης τμήματος της πολεοδομικής ενότητας Λαγκάδα (ΠΕ1) (ΦΕΚ 288/Δ/20-5-91).

Χαρακτηρισμός τμήματος της πόλης ως παραδοσιακού και καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης (ΦΕΚ821/Δ/16-11-1988) και τη σχετική αναθεώρηση (ΦΕΚ 634/Δ/9-10-89).

Έγκριση πολεοδομικής μελέτης επέκτασης σχεδίου πόλεως στην περιοχή δυτικά της οδού Αρτέμιδος (ΠΕ7) (ΦΕΚ 1284Δ/31-12-2004)

Με όλες αυτές τις παραπάνω μελέτες υλοποιήθηκαν όλες οι δεσμεύσεις του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου και θεσμοθετήθηκαν οι απαιτούμενοι χώροι για υποδομές κοινωνικού εξοπλισμού ελεύθεροι χώροι για αναψυχή, περίπατο, άθληση, πολιτισμό, υγεία, μόρφωση κλπ. Συγκεκριμένα προβλέφθηκαν:

Το «πάρκο των τρένων» 54 στρέμματα πλούσια φυτεμένα

Τα Ανατολικό κέντρο κοινωνικής ζωής 110 στρέμματα (πρώην στρατόπεδο)

Το δυτικό κέντρο κοινωνικής ζωής (Αγία Τριάδα) 150 στρέμματα

Η πράσινη ζώνη του Νέδοντα συνολικού μήκους 5χλμ, 540 στρέμματα συνολικά

Η παραλιακή ζώνη πεζών κατά μήκος της Ναυρίνου
Η περιοχή της Μαρίνας, ανατολικά και δυτικά των εκβολών του Νέδοντα
Η ελεύθερη έκταση του Βιοτεχνικού Πάρκου 53 στρέμματα

2.3.3.4.2. Κατευθύνσεις πολεοδομικής οργάνωσης του αστικού κέντρου της Καλαμάτας – ΓΠΣ 2011

Οι κατευθύνσεις για τη μελέτη πολεοδομικής οργάνωσης του αστικού κέντρου της Καλαμάτας, προκειμένου να ανταποκριθεί στο ρόλο του, ως δυναμικό αστικό κέντρο της Χώρας, με έμφαση στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων κυρίως στους κλάδους : Υπηρεσίες, Πολιτισμός, Τουρισμός, Αναψυχή, που τέθηκαν είναι:

Ρύθμιση των γενικών και ειδικών χρήσεων, τόσο για Α' κατοικία και κεντρικές λειτουργίες, όσο και για παραγωγικές δραστηριότητες επιπέδου πόλης,

Ποιοτική αναβάθμιση του συστήματος πρασίνου και ανοικτών ελεύθερων χώρων, διασύνδεση πρασίνου αστικού χώρου με το περιαστικό πράσινο στις παρυφές του,

Πρόβλεψη συστήματος ποδηλατόδρομων και πεζοδρόμων διασύνδεσης ελεύθερων κοινοχρήστων χώρων στο συμπαγές /συνεκτικό οικιστικό σύνολο,

Ένταξη της λειτουργίας του περιμετρικού δακτύλιου της πόλης στην εξυπηρέτηση των λειτουργιών της πόλης με την πρόβλεψη χώρων αστικού – περιαστικού πρασίνου, αναπτύξεων νέων τοπικών κέντρων και εμπορικών χρήσεων.

Πρόβλεψη νέων οικιστικών υποδοχέων Α' κατοικίας στα νοτιο–ανατολικά της πόλης όπου παρατηρείται αυξημένη διάσπαρτη εκτός σχεδίου δόμηση με πρόβλεψη χαμηλών πυκνοτήτων, αυξημένους ελεύθερους χώρους και πράσινο για ομαλή – ελκυστική διασύνδεση με τον άμεσο εξωαστικό χώρο.

Αναπλάσεις του ανατολικού και δυτικού κέντρου για να ανταποκριθούν αποτελεσματικότερα στο ρόλο τους και διασύνδεσή τους με τα νέα προτεινόμενα κέντρα, σε σχέση και με τον περιμετρικό δακτύλιο.

Οργάνωση και διαχείριση της αειφόρου χρήσης της αστικής και περιαστικής παραλιακής ζώνης, και πρόβλεψη ελεύθερης και ευχερούς πρόσβασης των πολιτών.

Ένταξη της περιοχής εκατέρωθεν της Νέας Εισόδου και δυτικά της οδού Αρτέμιδος σε ζώνη παραγωγικών δραστηριοτήτων τύπου «επιχειρηματικού πάρκου» / ειδικού επιχειρησιακού κέντρου επιπέδου πόλης, με περιορισμένη ανάπτυξη της χρήσης της κατοικίας, με σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων τριτογενή τομέα και εγκαταστάσεων έρευνας – τεχνολογίας, σε συνδυασμό με την εγκατάσταση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων αναψυχής. Το πλαίσιο λειτουργίας της περιοχής αυτής θα πρέπει να είναι ευέλικτο σε όλες τις κατευθύνσεις που σε γενικές γραμμές περιλαμβάνει μια πλειάδα χρήσεων και εγκαταστάσεων που τόσο ο υπερτοπικός τους χαρακτήρας όσο και τα σχετικά μεγάλα μεγέθη των εγκαταστάσεων δυσκολεύουν την εξεύρεση λειτουργικών χώρων στο σημερινό ιστό της πόλης.

Ένταξη στο σχέδιο πόλης της περιοχής νότια της προηγούμενης και δυτικά της οδού Αρτέμιδος έως την παραλιακή περιοχή, με χρήση επίσης πολεοδομικού κέντρου επιπέδου πόλης, ως ειδικού επιχειρησιακού κέντρου

δραστηριοτήτων του τριτογενή τομέα, αλλά με αυξημένη τη χρήση της κατοικίας, ως εκ της ευχερούς προσπελασιμότητας της περιοχής προς την παραλιακή περιοχή της πόλης.

Ένταξη στο σχέδιο πόλης της περιοχής εκατέρωθεν του οδικού άξονα βορρά – νότου Ακοβίτικα – Καρέλια, ο οποίος διασταυρώνεται προς νότο με τη Νέα Είσοδο και προς βορρά με τη λεωφόρο Αθηνών. Μέρος του κέντρου αυτού εμπίπτει στα διοικητικά όρια του Ασπροχώματος.

Αποκατάσταση των υποδομών της υφιστάμενης ΒΙΠΕ με αντίστοιχη εγκατάσταση των Τσιγγάνων στη προβλεπόμενη θέση στο δυτικό όριο του Δήμου.

2.3.3.4.3. Γενική Πολεοδομική Οργάνωση και Ρύθμιση της πόλης της Καλαμάτας με το ΓΠΣ του 2011

Η οργάνωση της πόλης με το εγκεκριμένο ΓΠΣ του 2011 δεν διαφοροποιείται κατά βάση, αλλά η διάρθρωση των Π.Ε. η οποία είχε προβλεφθεί από το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. '86 διατηρείται, με οκτώ (8) Πολεοδομικές Ενότητες – γειτονιές, των οποίων τα διοικητικά όρια διευρύνονται ανάλογα με τις προτεινόμενες οικιστικές επεκτάσεις για χρήσεις κατοικίας και παραγωγικών δραστηριοτήτων, με την προσθήκη όμως και μιας επιπλέον Π.Ε. βόρεια της οδού Λακωνικής, έτσι ώστε να ενταχθούν στο σχέδιο πόλης οι περιοχές με υπάρχουσα σήμερα διάσπαρτη κατοικία προαστιακού τύπου. Μετά τα παραπάνω οι νέες Π.Ε. της πόλης της Καλαμάτας γίνονται εννέα (9).

Αντίστοιχα, όσον αφορά τη διάρθρωση των Πολεοδομικών Κέντρων επιπέδου πόλης και γειτονιάς, διατηρείται με μικρές προσαρμογές η υπάρχουσα κατανομή των κέντρων (παραδοσιακό κέντρο πόλης, δυτικό κέντρο, ανατολικό κέντρο και τοπικά κέντρα γειτονιάς), με την προσθήκη τριών επιπλέον νέων ειδικών Επιχειρησιακών Κέντρων επιπέδου πόλης στην περιοχή βόρεια και νότια της Νέας Εισόδου.

Ειδικότερα διατηρούνται:

Το σημερινό κέντρο επιπέδου πόλης με εξυπηρέτηση λειτουργιών υπερτοπικού χαρακτήρα και συγκέντρωση του απαραίτητου κεντρικού κοινωνικού εξοπλισμού για τις ανάγκες των κατοίκων.

Το κέντρο της πόλης αναπτύσσεται γραμμικά:

Κατά μήκος και εκατέρωθεν της οδού Αριστομένους, καθώς και της οδού Φαρών

Κατά μήκος μέρους της ζώνης του ποταμού Νέδοντα και κατά μήκος της λεωφόρου Αθηνών,

Κατά μήκος της οδού Μαυρομιχάλη μέχρι το Ανατολικό Κέντρο στη θέση του παλαιού στρατοπέδου.

Κατά μήκος της παραλιακής οδού Ναυαρίνου.

Το Δυτικό Κέντρο (δευτερεύον) στην ΠΕ της Λαγκάδας (περιοχή μεταξύ Πλεύνας – Αγίας Τριάδας και από τις δύο πλευρές της οδού Αθηνών), το οποίο αποτελεί το κέντρο εξυπηρέτησης των κατοίκων της Δυτικής περιοχής της πόλης.

Το Ανατολικό Κέντρο (δευτερεύον) στην ΠΕ Στρατώνες στο χώρο του τέως στρατοπέδου, όπου έχουν συγκεντρωθεί εξειδικευμένες χρήσεις επιπέδου πόλης και συγκεκριμένα : Πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις, Φοιτητική Εστία,

Διοίκηση, Κλειστό γυμναστήριο (Τέντα), γήπεδο ποδοσφαίρου και κατοικίες και το οποίο αποτελεί το κέντρο εξυπηρέτησης των κατοίκων της Ανατολικής περιοχής της πόλης.

Τα τέσσερα τοπικά κέντρα στις Π.Ε. Αβραμιού, Γιαννιτσάνικα, Παραλία και Δυτική Παραλία.

Αντίστοιχα, οργανώνονται πολεοδομικά με ένταξη στο σχέδιο πόλης και με γενική κατηγορία χρήσης «Πολεοδομικό Κέντρο επιπέδου πόλης με ειδικές επιχειρησιακές λειτουργίες και με διάκριση κατά περίπτωση των επιτρεπόμενων ειδικών χρήσεων»:

Η περιοχή ΕΠΧ0 εκατέρωθεν της Νέας Εισόδου και δυτικά της οδού Αρτέμιδος (περιοχή Γουλιμήδες) με εκτατικό χαρακτήρα. Στη ζώνη αυτή προβλέπεται περιορισμένη χρήση της κατοικίας.

Η περιοχή ΕΠΧ1 δυτικά της οδού Αρτέμιδος και νότια της προηγούμενης έως την παραλιακή περιοχή, στην οποία αναπτύσσονται παραγωγικές δραστηριότητες και εν γένει κεντρικές λειτουργίες (εμπόριο, τουρισμός, αναψυχή, υπηρεσίες, κ.λ.π.), σε συνδυασμό με αυξημένη χρήση της κατοικίας, καθώς και

Η περιοχή εκατέρωθεν του οδικού άξονα βορρά – νότου Ακοβίτικα – Καρέλια, ο οποίος διασταυρώνεται προς νότο με τη Νέα Είσοδο και προς βορρά με τη λεωφόρο Αθηνών.

2.3.3.5. Πολεοδομική οργάνωση οικισμών

Για την καταγραφή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των τοπικών – δημοτικών κοινοτήτων είναι αναγκαίο να αναδειχθεί η θέση τους σε σχέση με το πολεοδομικό συγκρότημα της πόλης της Καλαμάτας, το πολεοδομικό καθεστώς της οικιστικής οργάνωσής τους καθώς και ο φυσικός πλούτος και τα ιστορικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά τους, καθώς και τα ιδιαίτερα κοινωνικά και οικονομικά γεγονότα.

Με βάση τα παραπάνω γίνεται η διαφοροποίηση των οικισμών σε περιφερειακούς ορεινούς ή παραλιακούς και αναφέρονται οι διαπιστώσεις πολεοδομικής συγκρότησής τους.

Υφιστάμενη κατάσταση

Ανεξάρτητα από τη λειτουργική θέση και το ρόλο των οικισμών στο οικιστικό δίκτυο, είναι κοινή η διαπίστωση για την έλλειψη τοπικών εξυπηρετήσεων και κοινωνικής υποδομής στους οικισμούς των ως άνω κοινοτήτων. Η κατάσταση αυτή καθιστά απόλυτη την εξάρτηση των οικισμών από το αστικό κέντρο της Καλαμάτας, ακόμα και για τις καθημερινές ανάγκες και επιδεινώνεται λόγω ελλειπών εξυπηρέτησης των οικισμών από τα μαζικά μέσα μεταφοράς. Η κατάσταση αυτή αποτελεί σημαντικό ανασχετικό παράγοντα για τη συγκράτηση πληθυσμού και για την ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων. Ο Δήμος Καλαμάτας, προσπαθώντας να ενισχύσει τη συγκοινωνία στους ορεινούς και δυσπρόσιτους οικισμούς που θεωρούνται ασύμφοροι για εκτέλεση τακτικών δρομολογίων από το ΚΤΕΛ, έχει συνάψει προγραμματική σύμβαση από το έτος 2010 και επιδοτεί τη λειτουργία επιπλέον δρομολογίων στους συγκεκριμένους οικισμούς.

Σε ότι αφορά το θεσμικό πλαίσιο πολεοδομικού κανονισμού, η εφαρμογή του Π.Δ. 24-4-85, ΦΕΚ 181Δ καθώς και η τροποποίηση αυτού ΦΕΚ 289/4-11-

2011, δεν δίνει τη δυνατότητα εξασφάλισης διευρυμένων κοινοχρήστων αλλά και κοινωφελών χώρων. Συγκεκριμένα δεν μπορεί να εξασφαλιστεί η χωροθέτηση νέων αναγκαίων υποδομών τόσο στον τομέα του περιβάλλοντος (κοινόχρηστοι χώροι, πράσινο, πλατείες), όσο και στον τομέα του πρόνοιας – αθλητισμού (γήπεδο, παιδικός σταθμός κλπ).

Απαιτείται ως εκ τούτου η πρόβλεψη απόκτησης κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων και η απόκτησή τους μέσω της διαδικασίας απαλλοτρίωσης. Άλλως θα πρέπει να κινηθούν και για τους οικισμούς αυτούς οι διαδικασίες για την πολεοδόμησή τους.

2.3.3.5.1. Οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας

Οι οικισμοί της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας συμπεριλήφθηκαν στη μελέτη του ΓΠΣ Καλαμάτας και δόθηκαν οι κατευθύνσεις πολεοδομικής οργάνωσής τους. Συγκεκριμένα τονίστηκε:

Η ανάγκη ολοκλήρωσης των πολεοδομικών μελετών Βέργας, Μικρής Μαντίνειας και Ασπροχώματος ώστε να προχωρήσει η οργάνωση της πολεοδομικής λειτουργίας τους.

Η ανάγκη πολεοδόμησης των οριοθετημένων οικισμών βορειοδυτικά και βόρεια της πόλης και συγκεκριμένα των οικισμών Λείκα, Αντικάλamos, Σπερχογεία που συνιστούν προαστιακού χαρακτήρα επεκτάσεις του πολεοδομικού συγκροτήματος της Καλαμάτας με ενσωματωμένες υπερτοπικές λειτουργίες της πόλης.

Η απόκτηση των αναγκαίων τεχνικών και κοινωνικών υποδομών και συγκεκριμένα η απόκτηση κοινόχρηστων χώρων, χώρων πρασίνου, αθλητισμού κλπ, σε επιλεγμένες περιοχές των βορειοδυτικών προαστίων καθώς και αναβαθμίσεις των περιοχών στα σημεία που διέρχεται ο νέος εθνικός δρόμος.

Η ανάδειξη του παραδοσιακού πυρήνα των οικισμών με αναπλάσεις τμημάτων, με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και ενίσχυση των κοινωνικών υποδομών και του δημοσίου χώρου (πλατείες, εκκλησίες, δημόσια κτήρια, είσοδοι κ.ά.) καθώς και των πολιτιστικών υποδομών (πνευματικών – πολιτιστικών κέντρων).

Μέτρα και έργα βελτίωσης των δικτύων υποδομής (οδικό δίκτυο, ηλεκτροδότηση, υδροδότηση, λύματα, απορροή ομβρίων, απορρίμματα).

2.3.3.5.2. Οικισμοί των Δημοτικών Ενοτήτων Θουρίας, Άριος και Αρφαρών

Η πολεοδομική οργάνωση των οικισμών που απαρτίζουν τη Δ.Ε. Θουρίας, Αρφαρών και Άριος και φαίνονται στους παρακάτω πίνακες βασίζονται και αυτοί στο Π.Δ. 24-4-85, ΦΕΚ 181Δ, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει καθώς και στο Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ/13-3-1981). Η εφαρμογή του ως άνω θεσμικού πλαισίου δεν δίνει τη δυνατότητα απόκτησης νέων κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων σε λειτουργικό δίκτυο και διεύρυνσης των ήδη υπάρχοντων. Για την απόκτηση των χώρων αυτών απαιτούνται διαδικασίες αναγκαστικής απαλλοτρίωσης που είναι χρονοβόρες και δύσκολες στην εφαρμογή τους. Η σημερινή κατάσταση του υπάρχοντος οδικού δικτύου των

οικισμών αυτών είναι σε πολλές περιπτώσεις στενά δρομάκια δαιδαλώδους μορφής με πλάτος που οριακά επαρκεί για την κίνηση ενός οχήματος, ενώ σε πολλά σημεία η πρόσβαση στις κατοικίες γίνεται με πεζή μετακίνηση. Το οδικό αυτό δίκτυο φυσικά δεν μπορεί να αλλάξει για το κεντρικό συνεκτικό τμήμα του οικισμού, όμως για το πέριξ αυτού τμήμα θα πρέπει να θεσπιστούν όροι δόμησης με πρόβλεψη νέων κοινοχρήστων χώρων που θα εξασφαλίσουν τις ανάγκες του οικισμού.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στο **πολεοδομικό καθεστώς στην Τ.Κ. Θουρίας**, όπου βρίσκεται σε ισχύ το ρυμοτομικό σχέδιο (ΦΕΚ 208/18.6.1930), το οποίο χρήζει άμεσης αναθεώρησης, αφού δεν έχει εφαρμοστεί στο μεγαλύτερο τμήμα του. Η έκταση των 17 εκταρίων που καλύπτει, μαζί με την έκταση των 15 εκταρίων που έχουν οριοθετηθεί ως οικισμός προ του 1923, απαιτούν διαδικασίες άμεσης πολεοδόμησης ώστε να αρθούν τα πολλαπλά προβλήματα εφαρμογής αλλά και γενικότερης λειτουργίας του σχεδίου πόλης (αδιάνοικτοι δρόμοι κ.λ.π.).

Στα πλαίσια των όρων δόμησης είναι αναγκαία και η **μελέτη των υπαρχόντων μορφολογικών και αρχιτεκτονικών στοιχείων**, καθώς σήμερα δεν έχουν προσδιοριστεί τα αρχιτεκτονικά πρότυπα δόμησης και ο έλεγχος περιορίζεται μόνο στην κατασκευή υποχρεωτικής στέγης. Στα πλαίσια αυτά θα πρέπει να προσδιοριστεί και η ανάπλαση των κοινοχρήστων χώρων, η οποία απουσιάζει παντελώς.

Ο αξιόλογος ιστορικός πλούτος που υπάρχει σε όλα τα χωριά του Δήμου θα πρέπει να αποτελέσει τον πυρήνα για τη δημιουργία ενός ευρύτερου πολιτισμικού κέντρου. Γενικά, θα πρέπει να δημιουργηθούν πόλοι ανάπτυξης βασιζόμενοι στην τόνωση της γεωργίας, την ύπαρξη υποδομών, την ανάπτυξη του πολιτισμού και άλλων μέτρων που θα δώσουν το έναυσμα για μια δυναμική αντιμετώπιση όλων των υπαρχόντων προβλημάτων που δρουν ανασταλτικά στην οικονομική τόνωση της περιοχής και τη θέληση των κατοίκων για επιστροφή στις ρίζες τους.

Στον παρακάτω πίνακα αναγράφεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη δόμηση των οικισμών (όροι δόμησης, κ.λ.π.).

Πίνακας 19 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Καλαμάτας

Δ.Ε. Καλαμάτας			
Οικισμοί		Πολεοδομικό καθεστώς	
α/α	Ορεινοί οικισμοί	Οριοθετημένοι (Π.Δ. 24-8-85 ΦΕΚ 181/Δ')	Προ '23 (Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ'/13-3-1981) Στάσιμοι (Π.Δ. 6-12-1982 ΦΕΚ 588/Δ'/23-12-1982)
1	Αλαγονία		
2	Μαχαλάς		
3	Αρτεμισία	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 6989/90/617/92 απόφαση Νομάρχη	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Δ.Ε. Καλαμάτας			
Οικισμοί		Πολεοδομικό καθεστώς	
α/α	Ορεινοί οικισμοί	Οριοθετημένοι (Π.Δ. 24-8-85 ΦΕΚ 181/Δ')	Προ '23 (Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ'/13-3-1981 Στάσιμοι (Π.Δ. 6-12-1982 ΦΕΚ 588/Δ'/23-12-1982)
4	Θεοτόκος	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 6989/90/617/92 απόφαση Νομάρχη	
5	Καρβέλι		√
6	Αγία Τριάς		
7	Εμιαλοί		
8	Κάτω Καρβέλι		
9	Λαδάς		
10	Αγία Μαρίνα		
11	Άγιος Βασίλειος		
12	Νέδουσα		√
13	Πηγές		
14	Σκουρόλακας		
15	Αράχοβα		√
16	Διάσελλα		
17	Μονή Δημιόβης		
Οικισμοί παραλιακοί- προαστιακοί			
1	Βέργα (Παραλία Βέργας)	Π.Δ. 8-1-97 103090/97 ΦΕΚ67/97	
2	Άνω Βέργα		
3	Κάτω Βέργα	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 1196/1620/95 απόφαση Νομάρχη	
4	Μικρή Μαντίνεια	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 31306/97 απόφαση Νομάρχη	
Οικισμοί προαστιακοί			

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Δ.Ε. Καλαμάτας			
Οικισμοί		Πολοδομικό καθεστώς	
α/α	Ορεινοί οικισμοί	Οριοθετημένοι (Π.Δ. 24-8-85 ΦΕΚ 181/Δ')	Προ '23 (Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ'/13-3-1981 Στάσιμοι (Π.Δ. 6-12-1982 ΦΕΚ 588/Δ'/23-12-1982)
1	Αντικάλαμος	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 1039/389/90 απόφαση Νομάρχη	
2	Ασπρόχωμα	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 8554/2463/96 απόφαση Νομάρχη	
3	Ακοβίτικα	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 8554/2463/96 απόφαση Νομάρχη	
4	Καλάμι	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 5270/1089/89 απόφαση Νομάρχη	
5	Κατσίκοβο	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 5270/1089/89 απόφαση Νομάρχη	
6	Λαϊίκα	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 9799/3403/88 απόφαση Νομάρχη	
7	Κατσαρέικα	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 9799/3403/88 απόφαση Νομάρχη	
8	Ξεροκάμπι		√
9	Σπιτάκια	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 9799/3403/88 απόφαση Νομάρχη	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Δ.Ε. Καλαμάτας			
Οικισμοί		Πολεοδομικό καθεστώς	
α/α	Ορεινοί οικισμοί	Οριοθετημένοι (Π.Δ. 24-8-85 ΦΕΚ 181/Δ')	Προ '23 (Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ'/13-3-1981 Στάσιμοι (Π.Δ. 6-12-1982 ΦΕΚ 588/Δ'/23-12-1982)
10	Σπερχογεία	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 9568/87 απόφαση Νομάρχη, τροπ. 5525/1877/91	
11	Ελαιοχώρι		√
12	Περιβολάκια		√

Πίνακας 20 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Άριος

Δ.Ε. Άριος			
Οικισμοί		Πολεοδομικό καθεστώς	
α/α	Ορεινοί οικισμοί	Οριοθετημένοι (Π.Δ. 24-8-85 ΦΕΚ 181/Δ')	Προ '23 (Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ'/13-3-1981 Στάσιμοι (Π.Δ. 6-12-1982 ΦΕΚ 588/Δ'/23-12-1982)
1	Άριος	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 3583/927/90 Απόφαση Νομάρχη	
	Αλώνια		√
3	Άμμος		√
4	Ανεμόμυλος	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 6392/1670/88 Απόφαση Νομάρχη	
5	Άριοχώριον	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 3289/1128/90 Απόφαση Νομάρχη	
6	Ασπροπουλιά		√

Πίνακας 21 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Αρφαρών

Δ.Ε. Αρφαρών			
Οικισμοί		Πολεοδομικό καθεστώς	
α/α	Ορεινοί οικισμοί	Οριοθετημένοι (Π.Δ. 24-8-85 ΦΕΚ 181/Δ')	Προ '23 (Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ'/13-3-1981 Στάσιμοι (Π.Δ. 6-12-1982 ΦΕΚ 588/Δ'/23-12-1982)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

1	Αρφαρά	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 8073/2816/92 Απόφαση Νομάρχη	
2	Άγιος Κωνσταντίνος	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 8073/2816/92 Απόφαση Νομάρχη	
3	Άνω Άρφαρά		√
4	Άγιος Φλώρος	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 6871/1390/89 Απόφαση Νομάρχη	
5	Χριστοφιλαίικα		√
6	Άγριλος		√
7	Βελανιδιά		√
8	Βρομόβρυση		√
9	Άνω Βρομόβρυση		√
10	Δρέμιον		√
11	Κρασοπούλα		√
12	Πήδημα		√
13	Πλατύ	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 6332/1656/88 Απόφαση Νομάρχη	
14	Σταματινό		√
15	Πελεκητή		√

Πίνακας 22 : Θεσμικό πλαίσιο δόμησης οικισμών Δ.Ε. Θουρίας

Δ.Ε. Θουρίας			
Οικισμοί		Πολεοδομικό καθεστώς	
α/α	Ορεινοί οικισμοί	Οριοθετημένοι (Π.Δ. 24-8-85 ΦΕΚ 181/Δ')	Προ '23 (Π.Δ. 2-3-1981 ΦΕΚ 138/Δ'/13-3-1981 Στάσιμοι (Π.Δ. 6-12-1982 ΦΕΚ 588/Δ'/23-12-1982)
1	Θουρία (Φρουτζίλα)	Ρυμοτομικό σχέδιο(ΦΕΚ 208/18.6.1930)	
2	Αιθαία (Ντελιμέη)	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 2824/884/92 Απόφαση Νομάρχη	
3	Άνω Άμφεια		√
4	Κάτω Άμφεια		√
5	Μονή Γαρδικίου		
6	Άνθεια (Βειζόγα)	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 4748/1709/97 Απόφαση Νομάρχη	

Δ.Ε. Θουρίας			
Οικισμοί		Πολεοδομικό καθεστώς	
7	Αίπεια (Φαρμίσι)	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 4748/1709/97 Απόφαση Νομάρχη	
8	Μικρομάνη	Οριοθέτηση με την υπ' αρ. 6624/1241/97 Απόφαση Νομάρχη	
9	Πολιανή		√

2.3.3.6. Οικιστικό περιβάλλον – Πολιτιστική κληρονομιά

2.3.3.6.1. Αρχαιολογικοί χώροι και ζώνες προστασίας

Αρχαιολογικός χώρος Ακοβίτικα

(ΦΕΚ 669/Β/25.9.1970, ΦΕΚ 244/ΑΑΠ/24.6.2010)

Στις παρυφές του αστικού συγκροτήματος δυτικά της πόλης της Καλαμάτας βρίσκονται δύο σημαντικές αρχαιολογικές θέσεις στην ανατολική πλευρά του ποταμού Άρι.

Πρόκειται για το Πρωτοελλαδικό Μέγαρο της 3^{ης} χιλιετίας π.Χ. που φανερώνει την ύπαρξη κάποιας μορφής κεντρικής εξουσίας στην περιοχή. Το Μέγαρο αποτελείτο από μια κεντρική αίθουσα και βοηθητικούς χώρους, η ιδιαιτερότητά του όμως έγκειται στους διαδρόμους που το περιβάλλουν, που παραπέμπουν σε ελάχιστα σπάνιας αρχιτεκτονικής κτίρια της ίδιας εποχής που ανήκαν σε ισχυρούς άρχοντες με μεγάλη κοινωνική και διοικητική δύναμη.

Σε ξεχωριστό περιφραγμένο χώρο πλησίον, βρίσκεται σημαντικό ιερό του 6^{ου} αι. π.Χ. αφιερωμένο στο θεό Ποσειδώνα, όπως μαρτυρούν οι επιγραφές που βρέθηκαν εκεί, καθώς και τα χαρακτηριστικά αφιερώματα των αλιέων πιστών.

Για την προστασία του αρχαιολογικού χώρου οι περιφραγμένοι χώροι στους οποίους βρίσκονται τα μνημεία που έχουν ανασκαφεί, ορίζονται σαν αδόμητες ζώνες. Γύρω από αυτή τη ζώνη στο ΓΠΣ Καλαμάτας ΦΕΚ 77/2011 προβλέπεται ειδική ζώνη ΠΑΧΒ ελεγχόμενης δόμησης. Οι χρήσεις που επιτρέπονται είναι χρήσεις αγροτικού χαρακτήρα και κατ' εξαίρεση επιτρέπονται κατοικίες και αγροτικές αποθήκες μετά από έγκριση του ΥΠΠΟ.

Η ΛΗ' Ε.Π.Κ.Α. έχει εγκρίνει με σχετική απόφασή της την ανάδειξη του περιβάλλοντος χώρου (ανατολική όχθη ποταμού Άρι) των Πρωτοελλαδικών Μεγάρων και του Ιερού του Ποσειδώνα στα Ακοβίτικα.

Επίσης, στις πρόσφατες δραστηριότητες της ΛΗ' Ε.Π.Κ.Α. περιλαμβάνονται :

καθαρισμοί και αποψιλώσεις γύρω από τον αρχαιολογικό χώρο

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Τα πρόσωπα του χρόνου» για ευρύ κοινό και μαθητές που πραγματοποιείται κατόπιν συνενόησης. Έχει υλοποιηθεί το 2014 στην εκδήλωση του Υπουργείου Πολιτισμού για την Αυγουσιάτικη Πανσέληνο, στις Ευρωπαϊκές ημέρες Πολιτιστικής Κληρονομιάς (Σεπτέμβριος

2014) και στην εκδήλωση για την ανάδειξη του ποταμού Άρι (19-10-2014) σε συνεργασία με το Δήμο Καλαμάτας και τον τοπικό Σύλλογο «ο Ποσειδών».

Αρχαιολογικός χώρος Ελαιοχωρίου (ΦΕΚ 592/Β/16.6.1998)

Το Ελαιοχώρι στο σύνολό του με την γύρω περιοχή περιλαμβάνει ερείπια μνημειώδους πολυγωνικού τοίχου (αρχαία οχύρωση) το οποίο κτίστηκε μετά την ίδρυση της ανεξάρτητης Μεσσήνης. Η περιοχή ταυτίζεται με την αρχαία πόλη «Καλάμαι».

Η προστασία του συγκεκριμένου αρχαιολογικού χώρου απαιτεί μια σύνθετη αντιμετώπιση καθ' όσον περιλαμβάνει τον κατοικούμενο οικισμό αλλά και τον χώρο πέριξ αυτού. Οι ειδικοί όροι δόμησης που δεν έχουν ακόμα θεσπιστεί είναι ένα θέμα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί σε προτεραιότητα μαζί με την οριοθέτηση του οικισμού.

Στις πρόσφατες δραστηριότητες της ΛΗ΄ Ε.Π.Κ.Α. στο πλαίσιο του έργου της για την αποκατάσταση πυρόπληκτων περιοχών του 2007 (χρηματοδότηση από την Περιφέρεια Πελοποννήσου) πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες αποψιλώσεις, καθαρισμοί και αποτύπωση του αρχαίου τείχους.

Αρχαίο Ιερό της Λιμνάτιδος Αρτέμιδος στο Βόλιμο Αρτεμισίας (ΦΕΚ 863/β/6.7.2001)

Σε δύσβατη ορεινή περιοχή στις πλαγιές του Ταυγέτου βρίσκεται το περίφημο και εξαιρετικής ιστορικής σημασίας αρχαίο ιερό της Λιμνάτιδος Αρτέμιδος. Ο τόπος λόγω της μεγάλης στρατιωτικής του σημασίας αποτέλεσε αντικείμενο διεκδικήσεων μεταξύ Μεσσηνίων και Λακεδαιμονίων. Στο εξωκλήσι που βρίσκεται στο χώρο υπάρχει εντοιχισμένο άφθονο επιγραφικό υλικό, πολύτιμο για την ταύτιση του ιερού, ενώ πολλά από τα αρχαία ευρήματα εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Μεσσηνίας στην Καλαμάτα.

Αρχαιολογικός χώρος ερειπίων κλασικής πόλης Θουρίας, νεκροταφείο μυκηναϊκών θαλαμωτών τάφων στα Ελληνικά και ηγεμονικός μυκηναϊκός θολωτός τάφος Άνθειας στη θέση Ράχη (ΦΕΚ 963/Β/23-12-1994) και Λουτρά ρωμαϊκών χρόνων (ΦΕΚ145/Β/5-4-1983), Αναοριοθέτηση χώρου (ΦΕΚ 222/ΑΑΠ/15-6-2012)

Στην αρχαία Θουρία, την πρώτη πρωτεύουσα της Μεσσηνίας πριν από την ίδρυση της αρχαίας Μεσσήνης, έχουν έρθει στο φως σημαντικά ευρήματα, τόσο από τους μυκηναϊκούς όσο και από τους κλασσικούς χρόνους.

Η πόλη φαίνεται ότι κατοικήθηκε από την 3^η χιλιετία π.Χ. Στους μυκηναϊκούς χρόνους η περιοχή ταυτίζεται με την ομηρική Άνθεια και απέκτησε τεράστια ακμή όπως μαρτυρεί το εκτεταμένο νεκροταφείο των επιβλητικών θαλαμωτών τάφων στα Ελληνικά, που έχουν φέρει στο φως οι ανασκαφές καθώς και ο ηγεμονικός θολωτός τάφος με το πλήθος των πολύτιμων ευρημάτων στην Άνθεια, στη θέση Ράχη.

Από τα ευρήματα προκύπτει ότι η αρχαία πόλη ήταν πυκνοκατοικημένη κατά τους κλασσικούς χρόνους με τειχισμένη ακρόπολη και λαμπρούς ναούς, ενώ από τη ρωμαϊκή εποχή σώζεται το άριστα διατηρημένο ρωμαϊκό λουτρό.

Οι ανασκαφές συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Πολλά από τα ευρήματα

αυτά εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας.

Κατά τα πρόσφατα έτη 2012-2014 σχετικά με το χώρο πραγματοποιήθηκαν :

Προγραμματική σύμβαση για τα έτη 2012, 2013 της ΛΗ΄ Ε.Π.Κ.Α. με το Δήμο Καλαμάτας για τη χρηματοδότηση των ανασκαφικών εργασιών στη θέση «Παναγίτσα» Αρχαίας Θουρίας - ανασκαφή της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρίας που διενεργείται υπό τη διεύθυνση της επίτιμης εφόρου Δρ. Ξένης Αραπογιάννη.

Αναοριοθέτηση -επέκταση της κήρυξης του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Θουρίας για την αποτελεσματικότερη προστασία των μνημείων της αρχαίας πόλης (ΦΕΚ 222/ΑΑΠ/15-6-2012)

Ανασκαφή της ΛΗ΄ Ε.Π.Κ.Α. στη θέση «Ελληνικά», όπου ερευνήθηκε μεγάλων διαστάσεων δεξαμενή, ισόδομη τοιχοποιία κλασικών – ελληνοιστικών χρόνων που είχε χρησιμοποιηθεί για την υδροδότηση της αρχαίας πόλης της Θουρίας.

Καθαρισμοί και αποψιλώσεις στο μυκηναϊκό νεκροταφείο θαλαμωτών τάφων Ελληνικών, στο αρχαίο λατομείο στη θέση «Πριονιστά», στα τείχη της Αρχαίας Θουρίας, στο μυκηναϊκό θολωτό τάφο της Άνθειας, στο Ρωμαϊκό Λουτρό της αρχαίας πόλης.

Εποπτεία των ανασκαφικών και αναστηλωτικών εργασιών στη θέση «Παναγίτσα» καθώς και των διερευνητικών τομών στη θέση «Ελληνικά» της εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρίας.

5. Ιερό Παμίσου στον Άγιο Φλώρο.

Κοντά στις πηγές του ποταμού Παμίσου ερευνήθηκε το ιερό του ομώνυμου παραποτάμιου θεού, από το Σουηδό αρχαιολόγο Matthias Natan Valmin κατά τη δεκαετία του 1930. Στον Πάμισο αποδίδονταν ιαματικές ιδιότητες και λατρευόταν σαν θεραπευτής και επήκοος (αυτός που ακούει όσους έχουν ανάγκη). Η λατρεία του επιβεβαιώθηκε από επιγραφές και από πλήθος μικρών αναθημάτων.

Πρόσφατα (2014) σχετικά με το χώρο πραγματοποιήθηκαν από την αρμόδια ΛΗ΄ Ε.Π.Κ.Α.:

Τοποθέτηση ενημερωτικής πινακίδας στη θέση του ιερού του Παμίσου σε συνεργασία με τον τοπικό σύλλογο «Μεσσηνιακή Ένωση Αγιοφλωριτών «Ο Πάμισος»

Συμμετοχή σε εκδήλωση του ως άνω Συλλόγου με σκοπό την ανάδειξη του Ιερού.

Συνεργασία με τον ανωτέρω τοπικό σύλλογο για έκδοση ημερολογίου του 2015 με θέμα το ιερό του Παμίσου.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα με τίτλο «Πάμισος, το θεϊκό ποτάμι της Μεσσηνίας» για το ευρύ κοινό και για σχολεία του Δήμου Καλαμάτας που υλοποιείται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας.

Ανασκαφές κατά το έργο κατασκευής αυτοκινητόδρομου «Κόρινθος - Τρίπολη - Καλαμάτα»

Στα πλαίσια του έργου πραγματοποιήθηκαν από την ΛΗ΄ Ε.Π.Κ.Α. τα εξής :

Αποκάλυψη ελληνοιστικής οικίας στη θέση «Φυτώρια Κοντόπουλου»

Αποκάλυψη μυκηναϊκών αρχιτεκτονικών καταλοίπων στη θέση «Καλάμι»

Αποκάλυψη Κλασσικών - Ελληνιστικών αρχαιοτήτων στα ΤΕΙ Καλαμάτας

2.3.3.6.2. Βυζαντινά – Μεταβυζαντινά μνημεία

Η πόλη της Καλαμάτας διαθέτει ένα αρκετά αξιόλογο αριθμό κτηρίων των βυζαντινών, μεταβυζαντινών αλλά και νεώτερων χρόνων που διατηρούν μνήμες της ιστορίας του τόπου. Τα κτήρια αυτά βρίσκονται σε διάφορα σημεία του κεντρικού πυρήνα τη πόλης όπως αυτό εξελίχθηκε διαχρονικά τους τελευταίους αιώνες. Σε κείμενα διαφόρων Ελλήνων και ξένων περιηγητών αποτυπώνεται η εικόνα της πόλης και η αναφορά σ' αυτά μπορεί να βοηθήσει στο να διατηρούνται οι δεσμοί της ιστορίας του τόπου με τη σημερινή εξέλιξη του.

Ο γερμανός ζωγράφος και αρχιτέκτονας Karl Haller von Hallerstein που επισκέφθηκε την Καλαμάτα πριν την Επανάσταση γράφει: «Το Κάστρο της Καλαμάτας, άλλοτε έδρα των Βιλλεαρδουίνων και γενέθλιος τόπος του Γουλιέλμου του Β' που κτίστηκε στη θέση των αρχαίων Φαρών, κατέχει δεσποζουσα θέση στη μεσσηνιακή πεδιάδα. Μια γέφυρα με αλλεπάλληλη σειρά τόξων οδηγούσε το νερό στο κάστρο...». Η γέφυρα αυτή δεν σώζεται.

Ο Jean Bory de Saint-Vincent, ο οποίος επισκέφθηκε την Καλαμάτα το 1829, αναφέρει ότι δύο σπουδαίες εκκλησίες προσήλκυσαν την προσοχή του. Η πιο σημαντική βρίσκεται στο κάτω μέρος της πόλεως όπου γίνεται το παζάρι. Ανάγεται στη βυζαντινή εποχή. Η δεύτερη εκκλησία κτισμένη σε έναν από τους δρόμους της άνω πόλης, μια πλευρά της οποίας θα μπορούσε να αναχθεί στη βασιλεία του Βιλλεαρδουίνου του Καλαμάτη.

Οι δύο εκκλησίες στις οποίες αναφέρεται ο Σεν Βενσάν είναι ο ιστορικός Ιερός Ναός των Αγίων Αποστόλων και ο Άγιος Αθανάσιος ο οποίος δεν υπάρχει πλέον, κατεδαφίστηκε στις αρχές του 1913 για να στρωθούν οι σιδηροτροχιές του τραμ.

Σημαντικό ρόλο στη διάσωση των περισσότερων αξιολογών κτηρίων που υπάρχουν σήμερα στην πόλη της Καλαμάτας, είχε το πιλοτικό πρόγραμμα για την πόλη της Καλαμάτας, όπου μετά τον καταστροφικό σεισμό του 1986 ελήφθησαν τα παρακάτω μέτρα:

έγινε άμεση καταγραφή των παλαιών κτηρίων της πόλης και προχώρησε ο χαρακτηρισμός των αξιολογότερων

δημιουργήθηκε Γραφείο (Κλιμάκιο ΥΠΠΟ) στην πόλη, το οποίο διευκόλυνε τις επαφές των ενδιαφερομένων πολιτών με το ΥΠΠΟ

διατέθηκαν κονδύλια συμβολικής επιδότησης των ιδιοκτητών για την εκπόνηση των μελετών επισκευής και εργασίες αποκατάστασης των όψεων των διατηρητέων κτηρίων.

Σύμφωνα με τις προγενέστερες διατάξεις της αρχαιολογικής νομοθεσίας (Νόμος 5351/1932), έχει γίνει η έκδοση διοικητικών πράξεων κήρυξης των Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών μνημείων.

Στην πόλη της Καλαμάτας και στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου καταγράφονται μέχρι σήμερα στην παραπάνω ηλεκτρονική διεύθυνση, 86 κτήρια της βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου, όπου η αρμοδιότητα ελέγχου τους ανήκει στην 26^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Μετά την ισχύ του νόμου 3028/2002 δεν απαιτείται κήρυξη των μνημείων που χρονολογούνται μέχρι το έτος 1830. Εντοπίζονται από την αρμόδια υπηρεσία και καταγράφονται στον κατάλογο των βυζαντινών

μνημείων. Ο κατάλογος αυτός βρίσκεται στο παράρτημα των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του ο Δήμος Καλαμάτας.

Στο κεφάλαιο των Δημοτικών - Τοπικών Κοινοτήτων γίνεται ιδιαίτερη αναφορά σε όλα τα Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά μνημεία, για το λόγο ότι ο ιδιαίτερος αυτός οικιστικός πλούτος σε συνδυασμό με το απaráμιλλο φυσικό τοπίο μπορούν να δώσουν το έναυσμα για την πολιτισμική και την τουριστική ανάπτυξη των συγκεκριμένων περιοχών.

Βασικά βυζαντινά μνημεία στην πόλη είναι:

Το Κάστρο της Καλαμάτας:

Η κήρυξή του ως βυζαντινό μνημείο έγινε με το ΦΕΚ 28/26-2-1922. Είναι ενταγμένο στον πολεοδομικό ιστό της σύγχρονης πόλης και αποτελεί τυπικό δείγμα των κάστρων που ίδρυσαν οι Φράγκοι στην Πελοπόννησο προκειμένου να εδραιώσουν γρήγορα την κυριαρχία τους. Η σημερινή του μορφή ανάγεται στις πρώτες δεκαετίες του 13^{ου} αι., επί ηγεμονίας του Γοδεφρίγου Α' Βιλλεαρδουίνου και του Γουλιέλμου Β'.

Σήμερα, μετά τις εργασίες αναστήλωσης που έχουν γίνει από την 26^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, ο επισκέπτης θα δει το οχυρωματικό περίγραμμα του φράγκικου κάστρου, μια δεύτερη αμυντική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην ανατολική του πλευρά, καθώς και σημαντικό τμήμα του οχυρού πύργου-καταφυγίου στη βορειοανατολική γωνία του εσωτερικού περιβόλου.

Το Κάστρο σήμερα είναι κατάφυτο από πεύκα και θάμνους, αποτελεί πόλο έλξης, ζωτικό σημείο και αφετηρία της διαδρομής για τη γνωριμία με την πόλη.

Πρόσφατα από την 26^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων πραγματοποιήθηκε κατεδάφιση απαλλοτριωμένης ιδιοκτησίας (ελαιοτριβείο Σπυρίδη) πλησίον της πύλης του κάστρου και εντός της ζώνης προστασίας αυτού, με σκοπό την ανάδειξη του κάστρου.

Ιστορικός Ναός Αγίων Αποστόλων:

Ο αρχικός ναός χτισμένος με άψογη πλινθοπερίκλειστη τοιχοποιία και εξαιρετικά κεραμοπλαστικά κοσμήματα ανήκει στην παραλλαγή του ελεύθερου σταυρού με τρούλο και χρονολογείται στη Μεσοβυζαντινή Περίοδο (11^{ος} – 12^{ος} αι.). Ταυτόχρονα είναι το σημαντικότερο ιστορικό μνημείο της πόλης, καθώς εκεί, στις 23 Μαρτίου του 1821 κηρύχθηκε η Επανάσταση και αποτελεί σήμερα το έμβλημα της πόλης.

Πρόσφατα από την 26^η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων έγινε τοποθέτηση πινακίδας για τη βράβευση των εργασιών αποκατάστασης και συντήρησης τοιχογραφιών του μνημείου από την Europa Nostra.

Επίσης από την 26^η Ε.Β.Α. αναφέρονται εργασίες ή ανασκαφές που έγιναν κατά τα έτη 2012 - 2014 σχετικά με τα εξής μνημεία :

Αγ. Σώζων

Αποψίλωση του περιβάλλοντος χώρου και καθαρισμός των τοιχοποιιών που έχουν απομείνει από τον ιερό ναό του Αγ. Σώζοντος, το αρχικό τμήμα του οποίου δεν αποκλείεται να ανάγεται στους ύστερους ρωμαϊκούς χρόνους.

Σπηλαιώδης ναός Αγ. Ιωάννου

Στο μικρό σπηλαιώδη ναό που βρίσκεται στις δυτικές παρυφές του κάστρου της Καλαμάτας, πραγματοποιήθηκαν εργασίες εκ νέου στερέωσης των τοιχογραφιών.

Μεσαιωνικό υδραγωγείο

Στο πλαίσιο του έργου κατασκευής του αυτοκινητόδρομου «Κόρινθος - Τρίπολη - Καλαμάτα και κλάδος Λεύκτρο - Σπάρτη» στην περιμετρική οδό Καλαμάτας, στη θέση «Τούρλες», 500 μ. ΒΑ του κάστρου της Καλαμάτας, εντοπίστηκαν το 2012, αποσπασματικά, τμήματα του υδραγωγείου της πόλης, η κατασκευή του οποίου μπορεί να χρονολογηθεί με επιφύλαξη, στους χρόνους της Τουρκοκρατίας (16^{ος} - 18^{ος} μ.Χ. αι.)

Ιερός ναός Αγ. Νικολάου Αιπείας

Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες αποκατάστασης του ναού και διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου. Ο ναός περιλαμβάνει το σταυρεπίστεγο αρχικό κτίσμα του 12^{ου} αι. ένα γοθτικής μορφής πρόπυλο του 13^{ου} αι. και ένα μεταγενέστερο παρεκκλήσι.

Ιερός ναός Αγ. Νικολάου στη Μεσόρουγα Αλαγονίας

Το 2012 ξεκίνησε το ενταγμένο στο ΕΣΠΑ έργο αποκατάστασης του βυζαντινού ναού του Αγ. Νικολάου, η ανέγερση του οποίου χρονολογείται στις αρχές του 14^{ου} αι. Ο ναός έχει υποστεί αρκετές μετασκευές και στο εσωτερικό του διασώζει τοιχογραφίες του 17^{ου} αι. Η αποκατάσταση του μνημείου, η συντήρηση των τοιχογραφιών και η διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου έχουν ολοκληρωθεί.

Ι. Μονή Ζωοδόχου Πηγής Βελανιδιάς

Κατά το περασμένο έτος άρχισε η υλοποίηση του ενταγμένου στο ΕΣΠΑ έργου «Εσωτερικές διαρρυθμίσεις και εργασίες αποκατάστασης της Ιεράς Μονής Ζωοδόχου Πηγής Βελανιδιάς, Περιφέρειας Πελοποννήσου». Το έργο εκτελείται από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών & Μεταβυζαντινών Μνημείων με τη συνεργασία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Μεσσηνίας.

Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου Μικρομάνης

Πραγματοποιήθηκαν άμεσες στερεωτικές εργασίες για την αντιμετώπιση στατικών προβλημάτων του ναού, μερική συντήρηση των τοιχογραφιών και αποκατάσταση του τέμπλου. Παράλληλα έγιναν εργασίες κατασκευής αποστραγγιστικού συστήματος και διαμορφώθηκε ο περιβάλλον χώρος του μνημείου.

Μνημεία Αλαγονίας Ταυγέτου

Συνδιοργάνωση με τον Ορειβατικό Σύλλογο Καλαμάτας εκδήλωσης γνωριμίας με το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της Αλαγονίας, στο πλαίσιο της πανελλήνιας δράσης του ΥΠΠΑΙΘ «Πράσινες Πολιτιστικές Διαδρομές»

2.3.3.6.3. Νεώτερα διατηρητέα μνημεία

Τα κηρυγμένα διατηρητέα κτήρια της νεώτερης ιστορίας, στην πόλη της Καλαμάτας που ανήκουν στην αρμοδιότητα το ΥΠΠΟ ανέρχονται σε 116, ενώ υπάρχουν και άλλα 26 που βρίσκονται διασκορπισμένα στις λοιπές Δημοτικές – Τοπικές Κοινότητες.

Ανήκουν σε διαφορετικές περιόδους κατασκευής με ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά και αφορούν τα πρώιμα νεοκλασικά που έχουν κατασκευασθεί προ του έτους 1880, τα νεοκλασικά που χρονολογούνται μεταξύ 1880 και 1920, τα εκλεκτικιστικά που έχουν κατασκευαστεί στις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα καθώς και τα κτήρια της περιόδου του μεσοπολέμου.

Μεγάλος αριθμός νεοκλασικών κτηρίων ανήκουν στην κυριότητα του Δήμου και χρησιμοποιούνται για τη στέγαση δημοσίων υπηρεσιών. Τα κτήρια αυτά έχουν ανακαινισθεί και παρουσιάζουν σήμερα υψηλή αισθητική. Η άμεση πρόσβαση των κτηρίων στους πολίτες λόγω της στέγασης δημοσίων και άλλων κοινωφελών οργανισμών και επιχειρήσεων, συντείνει ακόμη περισσότερο στην ουσιαστική συμβολή τους στο πολιτισμικό γίνεσθαι της πόλης.

Υπάρχουν όμως ακόμη κτήρια στα οποία δεν έχει προχωρήσει η αναπαλαίωση-ανακατασκευή τους. Πρόκειται για το κτήριο του Ξενοδοχείου «Αχιλλείο» που βρίσκεται στον πεζόδρομο της οδού Αριστομένους και το κτήριο της «Πρώην Εμπορικής Σχολής». Σε εκκρεμότητα ευρίσκεται επίσης και το κτήριο Αλειφέρη που ανήκει στο Υπουργείο Οικονομικών. Τμήματα των παραπάνω κτηρίων παρουσιάζουν επικινδυνότητα απαιτείται η επείγουσα αποκατάσταση - ανακατασκευή τους. Προτεραιότητα του Δήμου είναι η ένταξη των κτηρίων αυτών σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα ώστε να ξεκινήσουν οι εργασίες αποκατάστασής.

Γενικά από τα κηρυγμένα νεώτερα διατηρητέα του ΥΠΠΟ έχουν σήμερα αποκατασταθεί τα 116 και απομένουν για επισκευή – ανακατασκευή 22 κτήρια, εκ των οποίων τα 15 παρουσιάζουν μεγάλα προβλήματα επικινδυνότητας και κινδυνεύουν άμεσα να καταρρεύσουν, με επιτακτική την ανάγκη άρσης της επικινδυνότητάς τους.

Πλην των κηρυγμένων νεωτέρων μνημείων του ΥΠΠΟ υπάρχουν ακόμη και κηρυγμένα νεώτερα μνημεία από το πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ, τα περισσότερα από τα οποία έχουν σήμερα αποκατασταθεί από τους ιδιοκτήτες τους.

Τα διατηρητέα που ανήκουν στην κυριότητα του Δήμου Καλαμάτας φαίνονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 23 : Διατηρητέα κτήρια κυριότητας Δήμου Καλαμάτας

Διατηρητέα κτήρια κυριότητας Δήμου Καλαμάτας	
Δημαρχείο Πεζόδρομος Αριστομένους 28 και Χρ. Κουμάντου	Διώροφο κεραμοσκεπές, εκλεκτικιστικό κτήριο της δεκαετίας του 1890. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Αρχοντικό Κυριακού Αγ. Ιωάννου 20 και Κυριακού	Διώροφο, κεραμοσκεπές, πρώιμο νεοκλασικό κτήριο (1870-90). Στεγάζει το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Ζουμπούλειο Μέγαρο Παναγιώτου Καίσαρη 8 και Αναγνωσταρά	Εκλεκτικιστικό διώροφο κτήριο του 1905. Στεγάζει τη Δημοτική Σχολή Χορού. ΦΕΚ 805/Β/22-978

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Διατηρητέα κτήρια κυριότητας Δήμου Καλαμάτας	
1 ^ο Γυμνάσιο Καλαμάτας Πλατεία Βιλλεαρδουίνου (Υπαπαντής)	Διατηρητέο κτήριο του 19 ^{ου} αιώνα. Στεγάζει το Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Γυμνάσιο Παραλίας Ναυαρίνου και Ρήγα Φεραίου	Διώροφο κεραμοσκεπές νεοκλασικό (1890-1910). Στεγάζει το Δημοτικό Εικαστικό Εργαστήρι. ΦΕΚ 467/Β/28-8-87
Κτήριο Τσίγκου Αριστοδήμου 22	Ξεχωριστό σύνθετο κτήριο δύο νεοκλασικών σε επαφή και ενός λαϊκής αρχιτεκτονικής, περιόδου 1890-1910. Στεγάζει υπηρεσίες του Δήμου (Διεύθυνση Διοικητικών). Έχει παραχωρηθεί για χρήση στα Γενικά Αρχεία του Κράτους. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Κτήριο Δασκαρόλη Παπατσώνη 4 και Μαντίκλου 13	Διώροφο κεραμοσκεπές, πρώιμο νεοκλασικό κτήριο. Στεγάζει υπηρεσίες του Δήμου (Διεύθυνση Γεωτεχνικών). ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Κτήριο Κρασσακοπούλου Μαντίκλου 17 και Περωτού	Διώροφο, κεραμοσκεπές, νεοκλασικό κτήριο. Στεγάζει υπηρεσίες του Δήμου (Διεύθυνση Καθαριότητας) καθώς και το Κέντρο Κακοποιημένων Γυναίκων. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Κτήριο Λαλέα Περωτού 5 και Γρηγορίου 26	Τριώροφο κεραμοσκεπές, πρώιμο νεοκλασικό κτήριο. Έχει παραχωρηθεί στο Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας και στεγάζει το Κέντρο Ψυχικής Υγείας. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Κτήριο Αναγνωστοπούλου Φαρών και Ασίνης 11	Τριώροφο εκλεκτικιστικό κτήριο. Στεγάζει τις διοικητικές υπηρεσίες της Κοινωφελούς Επιχείρησης ΦΑΡΙΣ.
Ξενοδοχείο Βασιλικό Αριστομένους 5 και Πολυβίου	Διώροφο κεραμοσκεπές νεοκλασικό κτήριο. Στεγάζει υπηρεσίες του Δήμου (Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκών Θεμάτων). ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Ξενοδοχείο Αχίλλειο Αριστομένους 3 και Πολυβίου	Διώροφο κεραμοσκεπές νεοκλασικό κτήριο. Μέχρι σήμερα δεν έχει γίνει αποκατάσταση του κτηρίου. Ο Δήμος έχει θέσει το θέμα σε άμεση προτεραιότητα καθόσον πρόκειται για κτήριο υψηλής αισθητικής και βρίσκεται στο κέντρο της πόλης ανάμεσα σε άλλα διατηρητέα. Αποτελεί επιτακτική ανάγκη η αποκατάστασή του διότι παρουσιάζει πρόβλημα επικινδυνότητας. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
Κληροδότημα Λυκούργου Σκιά Κεντρική Πλατεία Καλαμάτας	Διώροφο νεοκλασικό κτήριο με εμπορική χρήση.

Διατηρητέα κτήρια κυριότητας Δήμου Καλαμάτας	
Κτήριο Διοικητηρίου και κτήριο Λόχου	Πέτρινα κτήρια, κτισμένα γύρω στο 1910, για τις ανάγκες του 9 ^{ου} Συντάγματος Πεζικού. Μετατράπηκαν σε χώρους διδασκαλίας και διοίκησης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με συγχρηματοδότηση και του Δήμου Καλαμάτας. ΦΕΚ 189B/14-3-89
Κτήριο Πλεμματιά - Βογόπουλου	Διώροφο νεοκλασικό κτήριο που παρουσιάζει προβλήματα επικινδυνότητας και χρήζει ανακατασκευής. Έχει παραχωρηθεί κατά χρήση στο Λύκειο Ελληνίδων. ΦΕΚ 467/B/28-8-1987
Κτήριο Κατσουλέα (πρώην Εμπορική Σχολή) Κουμουνδουράκη 13	Κτήριο διατηρητέο που όμως έχουν παραμείνει μόνο η περιμετρική φέρουσα τοιχοποιία με στοιχεία επικινδυνότητας. Υπάρχει επιτακτική ανάγκη εύρεσης χρηματοδότησης για την αποκατάσταση του κτηρίου. ΦΕΚ 467/B/28-8-1987

Τα κτήρια αυτά καθώς και άλλα που ανήκουν σε ιδιώτες είναι συνδεδεμένα με σημαντικά ιστορικά γεγονότα. Τα κτήρια αυτά στεγάζουν σήμερα δημοτικές υπηρεσίες ή χώρους εστίασης-αναψυχής και αποτελούν ζωντανούς πόλους στην καρδιά της πόλης.

Ξεκινώντας από την παλιά πόλη και το Κάστρο και συνεχίζοντας στον πεζόδρομο της οδού Αριστομένους και στους κάθετους δρόμους αυτών, την πλατεία Βασ. Γεωργίου αλλά και το λιμάνι υπάρχει ένας κτηριακός πλούτος σε παλαιά ανακαινισμένα κτίρια πολλών ειδών αρχιτεκτονικής (νεοκλασικά εκλεκτικιστικά και κτίρια του μεσοπολέμου). Αξίζει να αναφέρουμε μερικά από αυτά μαζί με την ιστορική τους διαδρομή.

Σημαντικά νεότερα μνημεία στο Κέντρο της πόλης:

Μητροπολιτικός Ναός Υπαπαντής του Σωτήρος- Πλατεία Υπαπαντής:

Στην πλατεία Υπαπαντής δεσπόζει ο μεγαλοπρεπής μητροπολιτικός ναός της Υπαπαντής του Σωτήρος με το διπλό κωδωνοστάσιο και τους ευμεγεθείς τρούλους. Στην ίδια θέση προϋπήρχαν ναός που καταστράφηκε από τους Τουρκοαλβανούς το 1770 και μεταγενέστερος ναός, που επίσης καταστράφηκε από τον Ιμπραήμ το 1825. Ο ναός ξαναχτίστηκε για να υποστεί ζημιές από το σεισμό της δεκαετίας του 1840 και να ανακατασκευαστεί εκ νέου (εγκαινιάστηκε το 1854). Ο σημερινός καθεδρικός ναός θεμελιώθηκε το 1860 και εγκαινιάστηκε το 1873, για να υποστεί ζημιές στους σεισμούς του 1886 και του 1986, που αποκαταστάθηκαν αντίστοιχα το 1894 και στις μέρες μας. Ο ναός εορτάζει με ιδιαίτερη λαμπρότητα και επισημοτητα στις 2 Φεβρουαρίου, εορτή της Υπαπαντής του Σωτήρος του Χριστού. Οι τελετουργίες αρχίζουν στις 27 Ιανουαρίου και ολοκληρώνονται στις 9 Φεβρουαρίου με πανηγυρική ολονύχτια αγρυπνία. Πλήθος πιστών συρρέουν από πολλά μέρη για να προσκυνήσουν την ιερή εικόνα της Υπαπαντής του Σωτήρος.

Δημαρχείο Διώροφο κεραμοσκεπές εκλεκτικιστικό κτίριο της δεκαετίας του

1890 παλιό αρχοντικό. Εκεί το 1898 φιλοξενήθηκε ο βασιλιάς Γεώργιος και στεγάστηκε για αρκετά χρόνια η Εθνική Τράπεζα. Χαρακτηριστικό του κτιρίου είναι οι βορειοιταλικές επιδράσεις, η συμμετρία στα επιμέρους στοιχεία και η συμμετρία στη γενική σύνθεση, ενώ στα αξιόλογα στοιχεία του περιλαμβάνονται οι μαρμάρινοι εξώστες με τα γλυπτά φουρούσια, τα περίτεχνα χυτοσίδηρα κιγκλιδώματα, η οδοντωτή ταινία και οι γεισίποδες κάτω από το γείσο της στέγης. Κηρύχτηκε διατηρητέο με το ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987.

Αρχοντικό Μπενάκη Τριώροφο κεραμοσκεπές κτήριο λαϊκής αρχιτεκτονικής, επί των οδών Παπάζογλου και Μπενάκη. Συγκαταλέγεται στα πλέον αξιόλογα ιστορικά κτήρια της πόλης και δωρήθηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία από τον Αντώνιο Μπενάκη γιο του Εμμανουήλ (ιδρυτή του Μουσείου Μπενάκη στην Αθήνα). Μέχρι το 2009 στεγαζόταν το Αρχαιολογικό Μουσείο της πόλης, ενώ σήμερα στεγάζονται τα γραφεία της ΛΗ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων. Αρχιτεκτονικά ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ανοίγματα τα οποία στο ισόγειο είναι τετράγωνα με ανακουφιστικό τόξο, στον όροφο είναι μεγαλύτερα με ξύλινο πλαίσιο και προεξέχον γείσο. Κηρύχτηκε διατηρητέο με το ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987.

«Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή» Το διατηρητέο νεοκλασικό κτίριο αποτελεί δωρεά της αρχοντικής δέσποινας της Καλαμάτας Ρεγγίνας χήρας Πανταζοπούλου και κτίστηκε το 1910-11. Μετά από διαγωνισμό κτίστηκε δίπλα σε αυτό σύγχρονο τμήμα κτιρίου προκειμένου να αυξήσει τους ωφέλιμους χώρους του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου. Συστεγάζονται η Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας, η Πινακοθήκη Σύγχρονης Λαϊκής Τέχνης και Αμφιθεατρική αίθουσα εκδηλώσεων χωρητικότητας 450 θέσεων. Κηρύχθηκε διατηρητέο με το ΦΕΚ 1318Β/31-12-1980.

Ιστορικό ξενοδοχείο ΡΕΞ Δίπλα ακριβώς στον διαμορφωμένο πεζόδρομο της οδού Αριστομένους το ιστορικό ξενοδοχείο REX, ένα κομψό τετραώροφο νεοκλασικό της περιόδου 1890-1910 με συμμετρικά ανοίγματα. Ιδρύθηκε το 1899 με την ονομασία «Πανελλήνιο» και σήμερα, πλήρως ανακαινισμένο, παρέχει υπηρεσίες εξαιρετικά υψηλής ποιότητας, που δίνουν συνέχεια στην πλούσια ιστορία του.

Πρώτο γυμνάσιο (Δημοτικό Ωδείο) Νεοκλασικό τριώροφο κεραμοσκεπές κτίριο του 19^{ου} αι. σχήματος Π όπου στο εσωτερικό της αυλής του διαμορφώνεται στοά με λίθινους τοξωτούς πεσσούς. Στο κτίριο αυτό στεγάστηκε και λειτούργησε το πρώτο σχολείο της Καλαμάτας. Σήμερα έχει διαμορφωθεί και έχει εξοπλιστεί πλήρως και στεγάζει το Δημοτικό Ωδείο. Διαθέτει 450 τ.μ. επιφάνειες ορόφων με 18 αίθουσες για πιάνο, βιολί, πνευστά, κρουστά, κιθάρα, τραγούδι λυρικής και δραματικής τέχνης, αίθουσα συναυλιών 80 τ.μ. Εξυπηρετεί περίπου 600 μαθητές.

Ζουμπούλειο (Δημοτική Σχολή Χορού) Εντυπωσιακό εκλεκτικιστικό διώροφο κτίριο του 1905, με συμμετρία στα ανοίγματα και με ιδιαίτερα έντομα μορφολογικά στοιχεία. Ο σοβάς του μιμείται λιθοδομή και οι εξώστες έχουν μαρμάρινα φουρούσια και περίτεχνα μεταλλικά κιγκλιδώματα. Σήμερα στο ανακαινισμένο διατηρητέο κτίριο «Ζουμπούλειο» στεγάζεται η Δημοτική Σχολή Χορού. Στην ωφέλιμη επιφάνεια των 600 τ.μ. που διαθέτει λειτουργούν

τμήματα όλων των ειδών χορού μέχρι την ανώτερη βαθμίδα και περιλαμβάνει χώρους εκθέσεων.

Κτήριο Κυριακού (Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο) Διώροφο κεραμοσκεπές κτήριο του πρώιμου νεοκλασικισμού, πρώην αρχοντικό της οικογενείας Κυριακού στο οποίο στεγάζεται το Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας. Το Μουσείο ιδρύθηκε από τον τοπικό Σύλλογο προς Διάδοση των Γραμμάτων. Το κτήριο έχει αξιόλογα επιμέρους αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία στις όψεις, όπως η είσοδος με το καμπύλο υπέρθυρο, οι ψευδοπαραστάδες που τονίζουν τις ακμές του, ο εξώστης με το καλοδουλεμένο μεταλλικό κιγκλίδωμα και τα πέντε σιδερένια φουρούσια κ.α. Κηρύχθηκε διατηρητέο με το ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987.

Κτήριο Εφέσιου (Γαλλικό Ινστιτούτο Καλαμάτας) Η οικία Εφέσιου αποτελεί το σημαντικότερο και πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα του νεοκλασικισμού στην πόλη της Καλαμάτας, έργο Ιταλού αρχιτέκτονα του τέλους του 19^{ου} αι. Το μέγαρο έχει κάτοψη σε μορφή Π που διαμορφώθηκε σε διάφορες φάσεις με προσθήκες στον αρχικό πυρήνα του κτίσματος. Το ισόγειο λειτουργούσε ως μαγαζί και γραφείο με αρκετούς βοηθητικούς χώρους ενώ ο πρώτος όροφος είχε τη χρήση κατοικίας. Τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του είναι: τα πλαίσια σε όλα τα ανοίγματα από ψευδοπαραστάδες και υπέρθυρα νέο-κλασικής μορφολογίας, οι δύο εξώστες στις δύο όψεις συμμετρικής διάταξης που έχουν μαρμάρινο δάπεδο και κιγκλιδώματα από χυτοσίδηρο με μαρμάρινα γλυπτά φουρούσια καθώς και οι διακοσμητικές κορνίζες. Η διάκρισή του ως το σημαντικότερο και αντιπροσωπευτικότερο δείγμα νεοκλασικισμού οφείλεται στην πλούσια και μοναδική για την περιοχή διακόσμηση των ταβανιών όλου του πρώτου ορόφου και της εισόδου του κλιμακοστασίου με περίτεχνες οροφωγραφίες και τοιχογραφίες. Κηρύχθηκε διατηρητέο με το ΦΕΚ 654/Β/18-9-1984.

Ξενοδοχείο Βασιλικό Διώροφο κεραμοσκεπές νεοκλασικό κτήριο, το οποίο λειτουργούσε ως ξενοδοχείο με το όνομα Βασιλικό. Το κτήριο έχει μεσόροφο μικρού ύψους, του οποίου τα ανοίγματα είναι συμμετρικά με αυτά του ορόφου, που πλαισιώνονται με ψευδοπαραστάδες. Στον όροφο υπάρχουν μικροί εξώστες που στηρίζονται σε απλά φουρούσια. Κάτω από τα κεραμίδια υπάρχουν αλλεπάλληλες κορνίζες και οδοντωτή ταινία. Κηρύχθηκε διατηρητέο με το ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987.

Ξενοδοχείο Αχίλλειο Διώροφο κεραμοσκεπές νεοκλασικό κτήριο, το οποίο λειτουργούσε ως ξενοδοχείο με το όνομα Αχίλλειο. Τα ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του είναι τα ανοίγματα που πλαισιώνονται με ψευδοπαραστάδες με κορινθιακά επίκρανα, επιστύλιο και γείσο, οι εξώστες που στηρίζονται σε μαρμάρινα γλυπτά φουρούσια και το επιστύλιο κάτω από το γείσο της στέγης που έχει ανάγλυφη διακόσμηση με μαϊάνδρο. Επίσης κάτω από τα κεραμίδια υπάρχουν οδοντωτή ταινία και κορνίζες. Κηρύχθηκε διατηρητέο με το ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987.

Κοσμούν ακόμα την πόλη, κατά μήκος της οδού Αριστομένους το κτήριο της Τράπεζας της Ελλάδας, το κτήριο Κουνούσου, το κτήριο Βακαλόπουλου, το

κτήριο Καλλικούνη, το κτήριο Βαρβουσή, το κτήριο Κουτσομητόπουλου κ. ά.

Κτήρια Διατηρητέα στην περιοχή της Παραλίας

Γυμνάσιο Παραλίας Πρόκειται για διώροφο κεραμοσκεπές νεοκλασικό κτίριο (1890-1910) όπου λειτουργούσε το Γυμνάσιο Παραλίας. Έχει σχετικά απλή αρχιτεκτονική μορφή αλλά αξιόλογα γλυπτά φουρούσια. Σήμερα στεγάζει το Δημοτικό Εικαστικό Εργαστήριο. Έχει κηρυχθεί διατηρητέο με το ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987.

Κτηριακό συγκρότημα Τελωνείου – Λιμεναρχείου Κεντρική θέση στο λιμάνι κατέχει το κτηριακό σύμπλεγμα Τελωνείου – Λιμεναρχείου, διωρόφων και ισογείων κτηρίων εκλεκτικιστικού τύπου (1910-1930) με κάτοψη σε σχήμα Π και με νεοκλασικά στοιχεία τόσο στο ισόγειο όσο και στον όροφο. Αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν ελαφρά καμπύλα υπέρθυρα και οι γωνίες ρουστίκ, οι παραστάδες με το επιστύλιο και το γείσο που πλαισιώνουν τα ανοίγματα, οι εξώστες με τα γλυπτά μαρμάρινα φουρούσια και τα περίτεχνα κιγκλιδώματα. ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987.

Κυλινδρόμυλοι Μεσσηνίας Ευαγγελίστρια Ιδρύθηκαν το 1925 και εξελίχθηκαν σε μια από τις σημαντικότερες βιομηχανικές μονάδες της πόλης. Κατά τη διάρκεια της Κατοχής διεκόπη η λειτουργία τους. Από το 1949 άρχισε να λειτουργεί κα πάλι, μέχρι το 1991 όπου σταμάτησε οριστικά η λειτουργία τους. Έχει κηρυχθεί διατηρητέο με το ΦΕΚ 194/ΑΑΠ/30-4-2009.

Νεοκλασικά κτήρια, παλιά αρχοντικά στολίζουν την παραλιακή οδό Ναυαρίνου, όπως το κτήριο του αρχιτέκτονα Τσίλλερ (Ναυαρίνου και Ρήγα Φεραίου) καθώς και άλλα απομεινάρια μιας άλλης εποχής, τότε που το λιμάνι ήταν κέντρο εμπορικό, βιομηχανικό και οικονομικό.

2.3.3.6.4. Ιστορικό Κέντρο

Ο χαρακτηρισμός τμήματος της πόλης ως παραδοσιακού κέντρου και ο καθορισμός ειδικών όρων και περιορισμών δόμησης έγινε με το Π.Δ. 821/16-11-1988. Η περιοχή που καταλαμβάνει είναι η περιοχή γύρω από το Κάστρο και η περιοχή νότια και ανατολικά αυτού μέχρι την οδό Ζουμπούλη με όριο την οδό Νέδοντος και ένα τμήμα δυτικά της οδού Αρτέμιδος στο σημείο της γέφυρας της Πλατείας 23^{ης} Μαρτίου.

Σύμφωνα με τους όρους δόμησης που έχουν εγκριθεί για οποιαδήποτε οικοδομική εργασία (ανέγερση νέου κτιρίου, επισκευή, αποκατάσταση, προσθήκη) απαιτείται η έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου. Η περιοχή χωρίζεται στις ζώνες Κ, Λ, Μ, Ν, Ξ, Ο όπου στη ζώνη Κ που είναι η περιοχή γύρω από το Κάστρο επιτρέπονται κτίσματα μέγιστου ύψους 4,5 μ. Σε όλες τις ζώνες πλην της ζώνης Ο είναι υποχρεωτική η στέγη. Για όλες τις ζώνες υπάρχουν περιορισμοί στα μορφολογικά χαρακτηριστικά των όψεων, ώστε να ακολουθούνται τα πρότυπα των παλαιών οικοδομών. Ειδικά στα κτίσματα με όψη επί της Πλατείας 23^{ης} Μαρτίου καθώς και σ' αυτά που βρίσκονται στη ζώνη επιρροής του Κάστρου για κάθε είδους επέμβαση απαιτείται η έγκριση από την 26η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων.

Σήμερα στο τμήμα που οριοθετείται από το Κάστρο, την οδό Υπαπαντής, την οδό 23ης Μαρτίου και την οδό Νέδοντος όπου είναι και το παλαιότερο τμήμα της πόλης και έχει έκταση 90 στρέμματα με ελεύθερους κοινόχρηστους χώρους 25.000 τ.μ. έχουν ολοκληρωθεί οι εργασίες ανάπλασης των κοινόχρηστων αυτών χώρων. Εκκρεμεί μόνο η διαμόρφωση της πλατείας πέριξ του Ιερού Ναού Υπαπαντής.

Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή, η περιοχή μπορεί να χωριστεί σε δύο τμήματα βόρεια και νότια της οδού Τζάνε, όπου το ένα χαρακτηρίζεται από επικλινές έδαφος με πολεοδομικό ιστό ακανόνιστο και κτήρια παραδοσιακά, ενώ το δεύτερο με πολεοδομικό ιστό πιο αστικοποιημένο. Η περιοχή διαθέτει περισσότερους κοινόχρηστους χώρους με κτήρια παραδοσιακά ή νεοκλασικά.

Από τις παρεμβάσεις που έχουν γίνει μέχρι σήμερα έχει αναβαθμιστεί η όλη περιοχή, έχει αναδειχθεί το ιστορικό αυτό κομμάτι της πόλης και μπορεί πλέον να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην τουριστική ανάπτυξη της πόλης. Ειδικότερα με τους πεζοδρόμους δημιουργήθηκε ένα δίκτυο διαδρομών που περιλαμβάνει εναλλακτικές πορείες που ενθαρρύνουν τη διέλευση των επισκεπτών μέσα από την περιοχή του ιστορικού κέντρου. Με τις παρεμβάσεις ακόμα βελτιώθηκαν οι υποδομές, εξασφαλίστηκαν χώροι στάθμευσης και οι ελεύθεροι χώροι συμμετέχουν πιο ενεργά στην καθημερινή ζωή των πολιτών.

2.3.4. Αστικό Περιβάλλον – Μεταφορές – Δίκτυα Υποδομής

Η εναρμόνιση του αστικού περιβάλλοντος με το πλούσιο φυσικό περιβάλλον του Δήμου Καλαμάτας και η προστασία του δεύτερου από τις επιπτώσεις της ανθρώπινης δραστηριότητας αποτελούν πρωταρχικό στόχο.

Η πόλη της Καλαμάτας δεν παρουσιάζει σοβαρά προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, προερχόμενα από την κυκλοφορία των οχημάτων, όμως κατά διαστήματα δέχεται τους ρύπους από γειτονικές βιομηχανίες και ελαιολιβερία, καθώς και από την καύση υπολειμμάτων κλαδέματος στους γειτονικούς αγρούς.

Οι οικισμοί των νέων Δημοτικών Ενοτήτων παρουσιάζουν ανάλογα προβλήματα.

Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στο υδάτινο στοιχείο (θάλασσα, ποταμοί, ρέματα) που προστατεύεται από πλευράς Δήμου με τη λειτουργία βιολογικού καθαρισμού του οποίου υλοποιείται η αναβάθμιση και επέκτασή του.

Το δίκτυο αποχέτευσης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, δεν καλύπτει το σύνολο του νέου Δήμου Καλαμάτας.

Η αποκομιδή και διάθεση των απορριμμάτων γίνεται από την αντίστοιχη Υπηρεσία του Δήμου Καλαμάτας. Ιδιαίτερη έμφαση όσον αφορά την αποκομιδή δίνεται στην οικονομία κλίμακας, με τη λειτουργία υπόγειων κάδων σε 170 σημεία της πόλης και την προώθηση της ανακύκλωσης. Τα απορρίμματα συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένο χώρο όπου γίνεται η διαλογή της ανακύκλωσης και κομποστοποίηση. Το κυριότερο πρόβλημα παραμένει η τελική τους διάθεση, εφόσον μέχρι σήμερα δεν έχει καθοριστεί νόμιμος χώρος.

Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού συγκεντρώνεται στην πόλη της Καλαμάτας και προέρχεται απ' όλες τις περιοχές της Μεσσηνίας. Τον πληθυσμό της πόλης ενισχύουν οι φοιτητές του Πανεπιστημίου και του ΑΤΕΙ,

που δημιουργούν αυξημένες ανάγκες στέγασης και μετακίνησης. Η μεγάλη πυκνότητα πληθυσμού της πόλης της Καλαμάτας σε συνδυασμό με τη διασπορά των Δημοσίων Υπηρεσιών σε διάφορα σημεία της και την ανεπαρκή συγκοινωνιακή κάλυψη, οδηγεί τους πολίτες στη χρήση του ιδιωτικού αυτοκινήτου. Ο Δήμος στο πλαίσιο της προσπάθειας μείωσης της κίνησης του αυτοκινήτου προωθεί πολιτικές ενθάρρυνσης της χρήσης του ποδηλάτου, που αποτελεί ταυτόχρονα και μέσο αναψυχής.

2.3.4.1. Μεταφορικές υποδομές

2.3.4.1.1. Οδικό δίκτυο

Ο κυριότερος οδικός άξονας που διαπερνά την Περιφέρεια Πελοποννήσου ενώνοντας τα κυριότερα αστικά κέντρα μεταξύ τους είναι ο αυτοκινητόδρομος Καλαμάτα - Τρίπολη - Κόρινθος - Αθήνα, ο οποίος θα καταλήξει στον Περιφερειακό της Καλαμάτας που ήδη κατασκευάζεται και πρόκειται να ολοκληρωθεί και παραδοθεί σύντομα. Ανήκει στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο (TEN) και αναμένεται να αποτελέσει έναν από τους κύριους παράγοντες περιφερειακής ανάπτυξης των περιοχών της Κεντρικής και Νότιας Πελοποννήσου και ειδικότερα των Νομών Μεσσηνίας, Αρκαδίας και Αργολίδας.

Ο δεύτερος σημαντικός άξονας για τον Νομό και τον Δήμο της Καλαμάτας, είναι ο δρόμος Πάτρα – Πύργος – Τσακώνα – Καλαμάτα. Προβλεπόταν η κατασκευή 164 χιλιομέτρων στα τμήματα Πατρών - Πύργου και Αλφειού - Τσακώνας, με δύο λωρίδες κυκλοφορίας και λωρίδα έκτακτης ανάγκης ανά κατεύθυνση και διαχωριστικό διάζωμα για το πρώτο τμήμα, και δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση με διαχωριστικό διάζωμα για το δεύτερο τμήμα. Στην παρούσα χρονική στιγμή τα έργα δεν έχουν ολοκληρωθεί και είναι στάσιμα.

Με την ολοκλήρωση των παραπάνω αξόνων, αναμένεται να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στην πόλη της Καλαμάτας και θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής.

Οι υπόλοιποι σημαντικοί οδικοί άξονες που διέρχονται από τον Δήμο της Καλαμάτας είναι οι εξής:

Η Εθνική Οδός Καλαμάτας - Σπάρτης (Ε.Ο. 82), η οποία συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με τον Νομό Λακωνίας και την Σπάρτη αλλά και με τους ορεινούς οικισμούς του Ταυγέτου. Επισημαίνεται ότι τόσο λόγω φθορών όσο και λόγω συχνών καταπτώσεων βράχων επί της οδού, χρήζει επιτακτικής ανάγκης συντήρησης και βελτίωσης.

Η Εθνική Οδός Καλαμάτα – Μεσσήνη -Βελίκα – Πύλος - Μεθώνη (Ε.Ο. 9)

Η Επαρχιακή Οδός Καλαμάτα – Καρδαμύλη - Αρεόπολη (Επ.Ο. 1) η οποία συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με την Μεσσηνιακή και τη Λακωνική Μάνη αλλά και με τις Τοπικές Κοινότητες Βέργας και Μαντίνειας

Η Επαρχιακή Οδός Θουρία – Μικρομάνη – Άρις – Τρίοδος – Αριστομένης - Χώρα (Επ.Ο. 3)

Το συνολικό Εθνικό Οδικό Δίκτυο που διέρχεται από τον Ν. Μεσσηνίας, και η κατηγοριοποίησή του σε πρωτεύον και δευτερεύον, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 24 : Εθνικό οδικό δίκτυο Νομού Μεσσηνίας

ΒΑΣΙΚΟ (ΠΡΩΤΕΥΟΝ) ΕΘΝΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Ο αυτοκινητόδρομος «Κόρινθος – Τρίπολη - Μεγαλόπολη – Καλαμάτα» (νέα χάραξη)
ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝ ΕΘΝΙΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ
Η ΕΟ 7 «Κόρινθος – Νεμέα - Άργος - Τρίπολη - Μεγαλόπολη – Καλαμάτα»
Η ΕΟ 9 στο τμήμα της «Καλό Νερό - Πύλος – Μεθώνη»
Η ΕΟ 82 «Σπάρτη - Καλαμάτα - Μεσσήνη - Βελίκα - Χατζή – Πύλος»
Η ΕΟ 9 «Πύργος - Καλό Νερό - Τσακώνα (Ενωτική των ΕΟ9 και ΕΟ7) συνάντηση με νέο άξονα Μεγαλόπολη – Καλαμάτα»
Πηγή : Αποφ-ΔΜΕΟ/Ε/ο/779/95 (ΦΕΚ-800/Β/14-4-95)

Το σύνολο των επαρχιακών οδών που διέρχονται από τον Δήμο της Καλαμάτας, απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 25 : Επαρχιακό οδικό δίκτυο Δήμου Καλαμάτας

ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ (που διέρχεται από το Δήμο Καλαμάτας)			
A/A	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΟΔΟΥ	Συνολικό μήκος (χλμ)	
1	1 ^η Ε.Ο. Καλαμάτα – Κάμπος – Καρδαμύλη -Αγ. Νίκωνας - Όρια Ν. Λακωνίας (Πρωτεύον Ε.Ο.)	67,7	
2	3 ^η Ε.Ο. Θουρία – Άρις – Τρίδος – Διόδια – Αριστομένης – Μηλιώτι - Τουλούπα Χάνια - Χώρα (Πρωτεύον Ε.Ο.)	40	
3	4 ^η Ε.Ο. Θουρία – Άμφεια – Πολιανή - Όρια Ν. Αρκαδίας (Δευτερεύον Ε.Ο.)	18,5	
4	5 ^η Ε.Ο. Αγ.Κωνσταντίνος – Αρφαρά – Πήδημα - Διασταύρωση με 7 ^η Εθνική Οδό (Δευτερεύον Ε.Ο.)	5,8	
5	Οδός Ηρώων Πολυτεχνείου (Νέα Είσοδος Καλαμάτας) χαρακτηρισμένη με την ΔΤΕ/5844/2-11-1988 Απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ)	3,0	
Πηγή : Β.Δ. 8-2-1956 ΦΕΚ 47Α', ΦΕΚ 293 Β 1995			

Η αρμοδιότητα συντήρησης του Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου ανήκει τόσο στις υπηρεσίες της Περιφέρειας Πελοποννήσου, όσο και στις υπηρεσίες της Περιφερειακής ενότητας Μεσσηνίας (τέως Νομαρχίας).

Συγκεκριμένα :

Οι **υπηρεσίες της Περιφέρειας Πελοποννήσου** έχουν την αρμοδιότητα για την συντήρηση των τμημάτων των Εθνικών Οδών :

Καλαμάτα – Σπάρτη , Τμήμα της Ε.Ο. 82

Τρίπολη – Μεγαλόπολη - Καλαμάτα – Τμήμα της Ε.Ο. 7

(Μετά την ολοκλήρωση και λειτουργία τμημάτων του Α/Δ Τρίπολης – Καλαμάτας, τα αντίστοιχα τμήματα της Ε.Ο. θα περιέλθουν στη συντήρηση της Π.Ε. Μεσσηνίας).

Οι **υπηρεσίες της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας** (τέως Νομαρχίας),

έχουν την αρμοδιότητα για την συντήρηση των Οδών:
Καλαμάτα – Μεσσήνη – Πύλος (Τμήμα της Ε.Ο. 82)
Πύργος – Καλό Νερό – Τσακώνα (Τμήμα της Ε.Ο. 82)
Έξοδος Καλαμάτας – Βέργα – Σωτηριάνικα – Νέα χάραξη τμήματος της
Επαρχιακής οδού 1.
Το σύνολο του επαρχιακού οδικού δικτύου.

Η συντήρηση του Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού δικτύου από διαφορετικές υπηρεσίες, δημιουργεί προβλήματα τόσο στον προγραμματισμό – χρηματοδότηση των αναγκαίων έργων συντήρησης (ειδικά στις περιπτώσεις επειγόντων αποκαταστάσεων καθιζήσεων, κατολισθήσεων κτλ.), όσο και στην υλοποίησή τους.

Το Βασικό οδικό δίκτυο συμπληρώνεται από ένα εκτεταμένο δημοτικό και αγροτικό δίκτυο το οποίο χρήζει εκτεταμένων συντηρήσεων και βελτιώσεων.

Δομή κύριου οδικού δικτύου της πόλης της Καλαμάτας – Υφιστάμενη οργάνωση κυκλοφορίας

Ιστορικά, αναπτύχθηκαν τρεις βασικοί οδικοί άξονες υπερτοπικής σημασίας που συνδέουν την πόλη της Καλαμάτας με την ευρύτερη περιοχή, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι:

Η παλαιά Εθνική Οδός, στο Τμήμα Τσακώνας – Καλαμάτας, η οποία συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με τις με τις Τοπικές Κοινότητες των Δημοτικών Ενοτήτων Αρφαρών, Άριος και Θουρίας, με τις Τοπικές Κοινότητες (της Δημοτικής Ενότητας Καλαμάτας) Ασπροχώματος, Αντικαλάμου και Σπερχογείας. Επίσης εξυπηρετεί ένα σημαντικό αριθμό περιφερειακών μετακινήσεων, προς Αεροδρόμιο, Μεσσήνη κτλ.

Ο άξονας αυτός παρουσιάζει σημαντικό κυκλοφοριακό φόρτο, ενώ διασπάται σε δύο επί μέρους δυτικούς ακτινικούς άξονες:

Ο πρώτος δυτικός άξονας είναι η “Νέα Είσοδος Καλαμάτας” ο οποίος εξυπηρετεί εκτός από τις καθαρά υπεραστικές μετακινήσεις και ένα σημαντικό αριθμό περιφερειακών μετακινήσεων (ανατολική παραλία, βιοτεχνική δραστηριότητα κτλ.)

Ο δεύτερος δυτικός άξονας είναι η οδός Αθηνών η οποία έχει πολλαπλό ρόλο στο σημερινό κυκλοφοριακό σύστημα. Συγκεκριμένα, εκτός από την εξυπηρέτηση καθαρά υπεραστικών μετακινήσεων από και προς το πολεοδομικό συγκρότημα, παίζει το ρόλο πρωτεύουσας αστικής αρτηρίας η οποία συνδέει ένα σημαντικό τμήμα της δυτικής οικιστικής περιοχής (συνοικισμοί Ακοβίτικα, Πλεύνα, Αγία Τριάδα, Ράχη) με το κέντρο της πόλης.

Η Εθνική Οδός Καλαμάτας – Σπάρτης (Ε.Ο.)

Ο άξονας αυτός συνδέει την Καλαμάτα με τον Νομό Λακωνίας αλλά και με τους ορεινούς οικισμούς του Ταυγέτου, και αποτελεί «προέκταση» της οδού Αρτέμιδος. Έχει «πτωχά» γεωμετρικά χαρακτηριστικά, τα οποία δεν επιτρέπουν υψηλές ταχύτητες και συνεπώς δεν έλκουν υψηλούς κυκλοφοριακούς φόρτους. Εξακολουθεί όμως να παραμένει ένας νευραλγικός άξονας του υπεραστικού δικτύου της περιοχής, διατηρώντας κυρίως χαρακτήρα εξυπηρέτησης υπεραστικών μετακινήσεων, λόγω της ανυπαρξίας σημαντικών οικισμών στη ζώνη διέλευσής του, πλην ενός μικρού τμήματος

(Παναγίτσα) που ανήκει στο Πολεοδομικό Συγκρότημα Καλαμάτας.

Η Επαρχιακή Οδός Καλαμάτα-Καρδαμύλη-Αρεόπολη (Επ. Ο. 1)

Ο άξονας αυτός διασταυρώνεται, με την οδό Λακωνικής και την παραλιακή οδό Ναυαρίνου στα όρια του Πολεοδομικού Συγκροτήματος και συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με την Μεσσηνιακή και Λακωνική Μάνη αλλά και με τις Τοπικές Κοινότητες Βέργας και Μαντίνειας. Επίσης συνδέει την αστική περιοχή της Καλαμάτας με την ανατολική παραλία του Μεσσηνιακού κόλπου σε συνδυασμό με τις αρτηρίες Ακρίτα, Φαρών και Κρήτης. Παρουσιάζει δηλαδή ένα τουριστικό χαρακτήρα και για το λόγο αυτό η ένταση χρησιμοποίησής του και οι υψηλοί κυκλοφοριακοί φόρτοι εμφανίζονται κυρίως κατά τους θερινούς μήνες.

Πρόσθετα, τέσσερις ακόμη οδικοί άξονες μπορούν να χαρακτηριστούν σαν δευτερεύοντες άξονες υπερτοπικής σημασίας:

η οδός Αρτέμιδος,

η οδός Λακωνικής,

η οδός Κρήτης,

η οδός Στ. Κωστόπουλου (Διασποράς).

Επίσης, βασικές κυκλοφοριακές αρτηρίες αποτελούν οι οδοί: Αρτέμιδος, Βασ.Γεωργίου, Λυκούργου, Κρήτης, Καρακούση, Ναυαρίνου, Μεσσήνης, Είρας, Δακτύλιος (Υδρας, Ξενοφώντος, Βασ. Όλγας, Ακρίτα, Παλαιολόγου), Σταδίου, 23ης Μαρτίου, Αναγνωσταρά, Μαυρομιχάλη, Φαρών, Φραντζή.

Στην πόλη της Καλαμάτας λειτουργεί ήδη ένα αρτηριακό κύκλωμα δακτυλίου γύρω από τον κεντρικό πυρήνα της πόλης, με βάση την οργάνωση του υφιστάμενου οδικού δικτύου σε ζεύγη μονοδρομημένων παράλληλων αξόνων, στους οποίους δίνεται απόλυτη προτεραιότητα ως προς όλες τις εγκάρσιες κινήσεις.

Η εφαρμογή του συστήματος των δύο δακτυλίων οδήγησε σε εκτροπή των διαμετρικών ως προς το κέντρο μετακινήσεων σε διαδρομές περιφερειακές και έξω από τον κεντρικό πυρήνα, καθώς και στον ανακαταμερισμό του κυκλοφοριακού φόρτου πάνω στο αρτηριακό δίκτυο, με αποτέλεσμα τη μείωση της υπερβολικής φόρτισης σε ορισμένους κρίσιμους συνδέσμους. Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. Καλαμάτας (ΦΕΚ 77/2011) και τις προβλεπόμενες δράσεις για την αναβάθμιση του κέντρου της πόλης, καταγράφεται ως αναγκαία η επέκταση των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων σε ευρύτερη περιοχή σε συνδυασμό με τις ανακατατάξεις των λειτουργιών της πόλης. Στο Γ.Π.Σ. προβλεπόταν η δημιουργία Περιφερειακού άξονα, ο οποίος σήμερα βρίσκεται σε στάδιο κατασκευής και έχει ως βασικό στόχο την εξασφάλιση μιας κυκλοφοριακής αυτοτέλειας του ανατολικού, του δυτικού και του κεντρικού τομέα της πόλης, αναφορικά με τις υπερτοπικές μετακινήσεις εθνικής και περιφερειακής κλίμακας.

Η εικόνα και η κατάσταση του οδικού δικτύου διαφοροποιείται εντός της πόλης. Με εξαίρεση την Παλιά Πόλη και την ανατολική περικεντρική περιοχή, το οδικό δίκτυο σε όλο σχεδόν το παλαιό εγκεκριμένο σχέδιο πόλης (1905) παρουσιάζεται πληθωρικό, με σημαντικό ποσοστό καλυπτόμενης από δρόμους επιφάνειας.

Εντελώς αντίθετη εικόνα παρουσιάζεται στις νέες επεκτάσεις και ιδιαίτερα στις βορειοδυτικές και βορειοανατολικές περιοχές (Φραγκοπήγαδο, Αβραμιού, Καλύβια, Πέταλο, Αγία Άννα, Γουλιμίδες, Αγία Παρασκευή, Άγιος

Κωνσταντίνος, Άγιος Ισίδωρος κλπ), όπου η πυκνότητα δόμησης αντιστοιχεί σε συνεχή οικιστικό ιστό με εντελώς υποτυπώδες και ανεπαρκές οδικό δίκτυο. Έτσι παρουσιάζονται αυξημένες ανάγκες για τη διάνοιξη νέων οδών που προβλέπονται από σχέδιο πόλης.

Η στάθμευση στο κέντρο της πόλης της Καλαμάτας καλύπτεται κυρίως από τους ανοιχτούς χώρους στάθμευσης που έχουν διαμορφωθεί στην περιοχή Νέδοντος (από την οδό Περικλέους έως την οδό Λείκων), στην περιοχή του Μεγάλου Χορού και στην Δημοτική Αγορά. Επιπλέον, θέσεις ελεγχόμενης στάθμευσης υπάρχουν στις οδούς Υπαπαντής, Σταδίου, Νέδοντος, Αριστομένους, Σιδηροδρομικού Σταθμού, στην Ναυαρίνου (έμπροσθεν του Ναυτικού Ομίλου), καθώς και στο σκεπασμένο κεντρικό και βόρειο τμήμα του ποταμού Νέδοντα.

2.3.4.1.2. Ποδηλατοδρόμοι – Πεζόδρομοι

Στην πόλη της Καλαμάτας έχει κατασκευαστεί κεντρικός ποδηλατόδρομος μήκους 3,6 χιλιομέτρων, ο οποίος διατρέχει τον άξονα κεντρικών λειτουργιών της πόλης και την παραλιακή οδό Ναυαρίνου (αγορά, Δημαρχείο, κεντρική πλατεία, Διοικητήριο, πάρκο ΟΣΕ, λιμάνι, οδός Ναυαρίνου έως την Ανάσταση.) Η παραλιακή διαδρομή προς τα ανατολικά, θα επεκταθεί μελλοντικά έως το ξενοδοχείο Filoxenia και την οδό Λακωνικής.

Επιπλέον είχε υποβληθεί στο ΔΕΠΙΝ για χρηματοδότηση, πρόταση για την κατασκευή νέου ποδηλατόδρομου (μήκους 3,1 χλμ.), ο οποίος θα συνδέεται στο κέντρο της πόλης με τον υπάρχοντα κεντρικό ποδηλατόδρομο, και μέσω της οδού Νέδοντος θα καταλήγει στην περιοχή της Μαρίνας.

Ο Βασικός κορμός του «δικτύου πεζοδρόμων» διατρέχει τον άξονα κεντρικών λειτουργιών της πόλης σε κατεύθυνση Βορρά- Νότου και συνδέει το Ιστορικό Κέντρο (το οποίο διαθέτει δίκτυο πεζοδρόμων) και την παραλιακή οδό Ναυαρίνου, μέσω του πάρκου του ΟΣΕ. Σε αυτόν συμβάλλουν μικρότεροι πεζόδρομοι και όπου δεν υπάρχουν, η εξυπηρέτηση των πεζών γίνεται από τα πεζοδρόμια.

Πιο συγκεκριμένα, οι πεζόδρομοι της πόλης έχουν κατασκευαστεί επί των οδών : Αριστομένους, Κουτουμάνου, Κουμάντου, Πανταζοπούλου, Βαλαωρίτου, Ιατροπούλου, Δαγρέ, Ανδρέου Σκιά, Αντωνοπούλου, Μητροπέτροβα, Στρατή Μυριβήλη, Ποσειδώνος, καθώς επίσης και στη περιοχή του Ιστορικού Κέντρου.

2.3.4.1.3. Μετακίνηση εντός της πόλης της Καλαμάτας

Αστικό ΚΤΕΛ (Κοινό Ταμείο Εισπράξεων Λεωφορείων)

Η μετακίνηση εντός της πόλης της Καλαμάτας εξυπηρετείται και από το Αστικό ΚΤΕΛ. Το Αστικό ΚΤΕΛ, έχοντας έναν ικανοποιητικό στόλο λεωφορείων, διαθέτει τέσσερις (4) γραμμές διαδρομών που καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος της πόλης, από την παραλία ως την κεντρική πλατεία και από το Πανεπιστήμιο ως το ΤΕΙ και το Νοσοκομείο. Η σύνδεση με το Νοσοκομείο ξεκίνησε στα τέλη Ιουλίου του 2015 και πραγματοποιείται από τη γραμμή Νο2 που έχει αφετηρία το Άσυλο. Στο Νοσοκομείο μπορούν να έχουν πρόσβαση και οι πολίτες που χρησιμοποιούν τις γραμμές Νο1 (από Φιλοξένια) και Νο4 (γραμμή Λείκων) με μετεπιβίβαση στο Νο2 στη στάση του

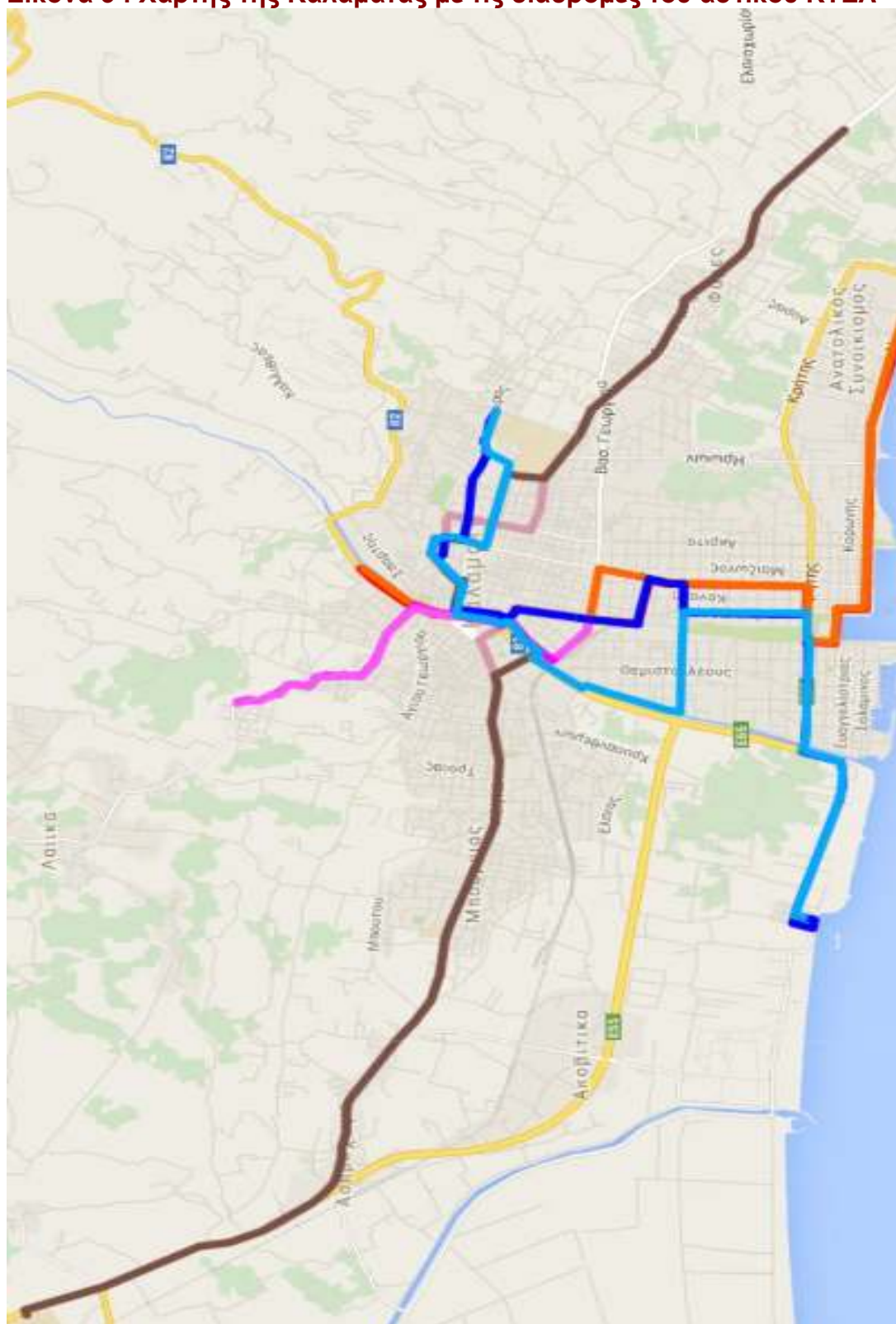
Αστικού ΚΤΕΛ που βρίσκεται έναντι του Σιδηροδρομικού Σταθμού, με ενιαίο εισιτήριο. Κατά την επιστροφή του Νο 2, θα υπάρχει ανταπόκριση με το Νο 1, στην πλατεία δυτικά του Δημαρχείου.

Ακολουθεί πίνακας των γραμμών του αστικού ΚΤΕΛ όπου δίνεται η αρχή και το τέλος των διαδρομών τους καθώς και το διάστημα λειτουργίας και η συχνότητα των δρομολογίων. Τέλος δίνεται χάρτης της πόλης με τις διαδρομές του Αστικού ΚΤΕΛ.

Πίνακας 26 : Δρομολόγια Αστικού ΚΤΕΛ

Αρ. Γραμμής	Αρχή	Τερματισμός	Διάστημα λειτουργίας	Συχνότητα
1	Αφετηρία (έναντι υπεραστικών ΚΤΕΛ)	Παραλία (Ξενοδοχείο Φιλοξένια)	06:30 – 22:45	ανά 15' περίπου
2	Άσυλο	ΤΕΙ Νοσοκομείο	06:30 – 21:30	ανά 30' περίπου
3	ΟΣΕ	Λέικα	07:15 – 13:15	ανά 3 ώρες περίπου (Κυριακή δεν λειτουργεί)
4	Πανεπιστήμιο	Συνοικία Κορδία	07:15 – 09:15	Δύο δρομολόγια (Κυριακή δεν λειτουργεί)
Πηγή : http://www.kalamata.gr/katoikoi/metakinisi-stin-poli/astikes-sygkoinonies.html				

Εικόνα 3 : Χάρτης της Καλαμάτας με τις διαδρομές του αστικού ΚΤΕΛ

	Γραμμή 1 Αφειτηρία – Φιλοξένια		Γραμμή 3 ΟΣΕ – Λείκα
	Γραμμή 1 Φιλοξένια - Αφειτηρία		Γραμμή 3 Λείκα – ΟΣΕ
	Γραμμή 2 Άσυλο – ΤΕΙ – Νοσοκομείο		Γραμμή 4 Πανεπιστήμιο –
	Γραμμή 2 Νοσοκομείο –ΤΕΙ – Άσυλο		Γραμμή 4 Κορδία – Πανερ

Υπεραστικό ΚΤΕΛ

Το Υπεραστικό ΚΤΕΛ Μεσσηνίας ΑΕ έχει την έδρα του στην πόλη της Καλαμάτας, στην οδό Νέδοντος, κοντά στη Νέα Αγορά, στο βόρειο τμήμα της πόλης.

Ο στόλος του αυτήν την στιγμή ανέρχεται στα 108 λεωφορεία εκ των οποίων 9 είναι ιδιοκτησίας του ΚΤΕΛ, 3 είναι τουριστικά και 2 μίνι Bus.

Συνδέει την πόλη της Καλαμάτας με όλες τις κοινότητες του Νομού Μεσσηνίας με καθημερινά δρομολόγια. Ο αριθμός των ημερήσιων δρομολογίων προς τις μεγάλες Δημοτικές Ενότητες (Κυπαρισσία, Γαργαλιάνοι, Φιλιατρά, Πύλος, Χώρα, Κορώνη κλπ.) είναι μεγάλος (φτάνει ή ξεπερνά τα 6 ανά ημέρα). Ειδικά προς τη Μεσσήνη τα δρομολόγια ξεκινούν στις 05:00 και σταματούν στις 22:10 με συχνότητα μισής ώρας έως τις 15:00 και μίας ώρας από τις 15:00 και ως το τέλος τους.

Εκτός από την εξυπηρέτηση των πολιτών με δρομολόγια εντός του Νομού Μεσσηνίας, το ΚΤΕΛ Μεσσηνίας πραγματοποιεί και διανομαρχιακά δρομολόγια συνδέοντας με την Καλαμάτα πόλεις όπως η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, τα Ιωάννινα και η Σπάρτη.

Υπάρχει καθημερινό (1) δρομολόγιο (πλην Σαββάτου και Κυριακής) προς τη Σπάρτη, δύο (2) δρομολόγια την ημέρα προς Πάτρα (με στάσεις και στην Κυπαρισσία, τη Ζαχάρω και τον Πύργο), τέσσερα (4) δρομολόγια την εβδομάδα προς τα Ιωάννινα (με στάσεις και σε Αγρίνιο, Μεσολόγγι), τρία (3) δρομολόγια την εβδομάδα προς Θεσσαλονίκη (με στάσεις σε Λαμία, Λάρισα, Κατερίνη) και δώδεκα δρομολόγια (12) ανά ημέρα για Αθήνα.

2.3.4.1.4. Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το Σιδηροδρομικό δίκτυο του Νομού Μεσσηνίας, όπως και το υπόλοιπο δίκτυο της Περιφέρειας Πελοποννήσου δεν είναι συμβατό με το υπόλοιπο εθνικό δίκτυο, λόγω της διαφοροποίησης στο πλάτος γραμμής μεταξύ δικτύων Πελοποννήσου (μετρικό δίκτυο) και Κεντρικής – Βόρειας Ελλάδας (κανονικό δίκτυο εύρους 1,44μ).

Οι δυο βασικοί κλάδοι που φτάνουν μέχρι την Καλαμάτα είναι οι:

Κόρινθος – Πάτρα – Πύργος - Καλό Νερό – Ζευγολατιό – Ασπρόχωμα - Καλαμάτα

Κόρινθος – Άργος – Τρίπολη – Ζευγολατιό – Ασπρόχωμα – Καλαμάτα.

Οι δύο κλάδοι συναντώνται στο Ζευγολατιό και από εκεί, μέσω μονής γραμμής, το δίκτυο καταλήγει στην Καλαμάτα. Στο σιδηροδρομικό δίκτυο υπάρχει μια βασική διακλάδωση από Καλό Νερό για Κυπαρισσία, ενώ μία ακόμη, από Ασπρόχωμα για Μεσσήνη. Το έτος 2003 η γραμμή Κόρινθος-Τρίπολη-Καλαμάτα, κλείνει για ανακαίνιση. Το 2009 τελικά επαναλειτουργούν τα δρομολόγια Κόρινθος – Άργος – Ναύπλιο και Κόρινθος – Άργος – Τρίπολη με πολύ αραιή συχνότητα και σταματούν οριστικά το 2011. Το 2011

διακόπτονται και τα δρομολόγια στις γραμμές Καλαμάτα - Πύργος – Πάτρα και Καλαμάτα - Μεσσήνη - ΤΕΙ – Καλαμάτα. Η γραμμή Καλαμάτας – Ζευγολατιού και Καλαμάτας – Μεσσήνης είχε χαρακτηριστικά Προαστιακού σιδηρόδρομου, ενώ εξυπηρετούσε και το ΤΕΙ.

Το αίτημα της πόλης είναι οι γραμμές αυτές να ενεργοποιηθούν εκ νέου προκειμένου η πόλη της Καλαμάτας να συνδέεται και με το σιδηροδρομικό δίκτυο με την Αθήνα αλλά και με την υπόλοιπη Ελλάδα. Η σύνδεση αυτή είναι αναγκαία δεδομένου ότι σε συνδυασμό και με την αεροπορική σύνδεση και το λιμάνι της Καλαμάτας θα προωθήσει και θα συμβάλλει στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών τόσο των εμπορευμάτων όσο και των επιβατών. Ιδιαίτερα τη σημερινή εποχή με την αύξηση του κόστους του πετρελαίου κίνησης καθώς και των διοδίων είναι επιβεβλημένη η επαναλειτουργία των γραμμών του ΟΣΕ που έχει χαμηλότερο κόστος και συγχρόνως είναι φιλική προς το περιβάλλον.

2.3.4.1.5. Θαλάσσιες συγκοινωνίες

Η υποδομή των θαλάσσιων συγκοινωνιών και μεταφορών του Νομού Μεσσηνίας σήμερα αποτελείται από:

Πέντε λιμάνια (Καλαμάτας, Πύλου, Κυπαρισσίας, Μεθώνης, Κορώνης)
Πέντε αλιευτικά καταφύγια (Μαραθούπολης, Φοινικούντας, Πεταλιδίου, Καρδαμύλης, Αγ. Νικολάου)

Η γεωπολιτική θέση του λιμένα της Καλαμάτας είναι μείζονος σημασίας καθότι αποτελεί το νοτιότερο άκρο της ηπειρωτικής Ελλάδας και της Ε.Ε. και αποτελεί απόληξη των Διευρωπαϊκών χερσαίων οδικών αξόνων.

Σήμερα παρουσιάζει περιορισμένη επιβατική και εμπορική κίνηση αφού ο υφιστάμενος λιμένας δεν μπορεί να ανταπεξέλθει στο ρόλο ενός σύγχρονου εμπορικού λιμένα. Ο εναγκαλισμός με την πόλη, η πολύ περιορισμένη διαθέσιμη χερσαία ζώνη, η αδυναμία συνδυασμένων μεταφορών καθιστούν αναγκαία στο μέλλον την ανάπτυξη ενός νέου λιμένα αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση της εμπορικής κίνησης, όταν βέβαια αυτή φθάσει στα κατάλληλα επίπεδα ή όταν διαμορφωθούν οι προβλεπόμενες νέες συνθήκες.

Σήμερα υφίσταται μόνο μια γραμμή Καλαμάτα – Κύθηρα – Αντικύθηρα – Κίσσαμος τους καλοκαιρινούς μήνες, η οποία έχει μέση ετήσια κίνηση 7.400 επιβάτες.

Στην μελέτη προγραμματικού σχεδίου (master - plan) του λιμένα Καλαμάτας (ΦΕΚ 386/Τεύχος Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων και Πολεοδομικών Θεμάτων / 10-12-2012), επιδιώκεται η βελτίωση των υποδομών και η αναδιοργάνωση της λειτουργίας τόσο του εμπορικού όσο και του επιβατικού τμήματος. Επίσης προβλέπεται η δημιουργία επιβατικού σταθμού για τα κρουαζιερόπλοια, στον οποίο θα στεγαστούν όλοι οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία αποβίβασης / επιβίβασης των επισκεπτών. Προτείνεται η αναδιάρθρωση της αποθήκης του Λιμενικού Ταμείου ώστε να περιλαμβάνει σταθμό εξυπηρέτησης των επιβατών των κρουαζιερόπλοιων, περίπτερα εκθέσεων, εμπορικά καταστήματα και τις υπηρεσίες Λιμεναρχείου και Τελωνείου.

Με την κατασκευή του νέου οδικού δικτύου της Πελοποννήσου μπορεί να επαναπροσδιοριστεί ο ρόλος του ως λιμάνι περιφερειακής σημασίας, του

οποίου η σημαντική λιμενική υποδομή μπορεί να χρησιμοποιηθεί από μεγαλύτερα τουριστικά σκάφη (κρουαζιερόπλοια, θαλαμηγούς, κλπ.). Δεδομένου ότι, ο «Τουρισμός Κρουαζιέρας» έχει έρθει στο αναπτυξιακό προσκήνιο τα τελευταία χρόνια με τη συνεχή ανάπτυξή του, (αύξηση 13% για το 2014 σύμφωνα με τον ΕΟΤ), καθώς και για τα οικονομικά οφέλη που αφήνει στα λιμάνια- σταθμούς, επιβάλλεται να γίνουν επιλεγμένες δράσεις δημοσίων σχέσεων και παραγωγή προωθητικού υλικού.

Στο πλαίσιο αυτό, ο δήμος σχεδιάζει τη δημιουργία ενός «οδηγού κρουαζιέρας» ο οποίος θα αποτελέσει το πληροφοριακό υλικό στις διεθνείς εκθέσεις κρουαζιέρας και θα προωθηθεί και σε σχετικά τουριστικά πρακτορεία.

Η προοπτική για την ένταξη του λιμένα στο δίκτυο ακτοπλοΐας του νότιου Αιγαίου και της Κρήτης τους καλοκαιρινούς μήνες σχετίζεται άμεσα με την ανάδειξη του Νομού ως τουριστικού προορισμού. Με την προώθηση κατάλληλων μέτρων και σε συνδυασμό με την σύγχρονη Μαρίνα μπορεί να αναδειχθεί σε σημαντικό πόλο έλξης μεγάλων τουριστικών σκαφών από τη νοτιοανατολική Μεσόγειο με προορισμό τα Ιόνια νησιά και την Ιταλία.

Για την εξυπηρέτηση της κίνησης μεταφοράς εμπορευμάτων και την σταδιακή μετατροπή του κυρίως λιμένα αμιγώς επιβατικού έχει προταθεί η δημιουργία νέου εμπορευματικού λιμένα στη Δυτική Παραλία.

Δυτικά του λιμανιού βρίσκεται η μαρίνα της Καλαμάτας, η οποία διαθέτει 250 θέσεις για ελλιμενισμό σκαφών μήκους μέχρι 25 μέτρων και 3 μ. βύθισμα. Όλες οι θέσεις είναι εξοπλισμένες με τις απαραίτητες παροχές ηλεκτρικού ρεύματος και νερού. Ο χερσαίος χώρος περιλαμβάνει 150 θέσεις εναπόθεσης σκαφών τα οποία ανελκύνονται και καθελκύνονται με σύγχρονο travel lift 60 τόνων. Η μαρίνα, σε συνεργασία με εξωτερικά συνεργεία και τεχνικούς, προσφέρει ολοκληρωμένες υπηρεσίες για την επισκευή και τη συντήρηση των σκαφών. Οι χερσαίες εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν ακόμη 860 τ.μ. κτιριακών εγκαταστάσεων στα οποία στεγάζονται καταστήματα, γραφεία, αναψυκτήρια, εστιατόριο, γραφεία ενοικίασης σκαφών και αυτοκινήτων, σταθμός ανεφοδιασμού καυσίμων, WC και ντους. Η μαρίνα λειτουργεί όλο τον χρόνο.

2.3.4.1.6. Αεροπορικές συγκοινωνίες

Ο Κρατικός Αερολιμένας Καλαμάτας «Καπετάν Βασίλης Κωνσταντακόπουλος» βρίσκεται περίπου 9 χλμ δυτικά από την πόλη της Καλαμάτας ανάμεσα στην Καλαμάτα και τη Μεσσήνη επί της Εθνικής Οδού Καλαμάτας- Πύλου (82) (Πύλος - Καλαμάτα - Σπάρτη) και δυτικά των σιδηροδρομικών γραμμών, δίπλα στον ποταμό Πάμισο.

Είναι το μοναδικό πολιτικό αεροδρόμιο στην περιφέρεια Πελοποννήσου, ενώ παράλληλα χρησιμοποιείται για εκπαιδευτικές πτήσεις στρατιωτικών αεροσκαφών, από την γεινιάζουσα σε αυτό πολεμική βάση της Αεροπορίας (120 ΠΕΑ).

Οι υπάρχουσες υποδομές, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Κρατικού Αερολιμένα Καλαμάτας, είναι ένας διάδρομος προσγείωσης runway 2771X45m ικανός να δεχθεί αεροσκάφη έως περίπου 300 θέσεων B767, A321, B757, Tristar, DC10 κλπ, ένα τροχόδρομο 3060X30m 4 θέσεις στάθμευσης αεροσκαφών. Δύο αίθουσες αφίξεων και 2 αναχωρήσεων, μια αίθουσα αναμονής, 4 check in counters, 2 ροές security, δύο ροές

διαβατηριακών ελέγχων, μια τελωνειακή ροή ελέγχων, αεροπορικά καύσιμα JET A1 από 2 εταιρίες . Ο Αερολιμένας είναι Διεθνής, δηλαδή μπορεί να παρέχει ευκολίες ελευθεροκοινωνίας (Τελωνεία – Διαβατήρια –Συνάλλαγμα) και τηρεί τα standard της Διεθνούς Υ.Π.Α (International Civil Aviation Organization I.C.A.O) στις υποδομές του, μπορεί να λειτουργεί ημέρα και νύχτα και διαθέτει σύγχρονα ραδιοβοηθήματα για ενόργανη προσέγγιση ILS, T/VOR-DME, με αποτέλεσμα πτήσεις εκτός Ευρώπης να μπορούν να κάνουν είσοδο – έξοδο από την Καλαμάτα.

Οι υποδομές προβλέπεται να αναπτυχθούν με την επέκταση της αίθουσας αναμονής, την υλοποίηση απαλλοτριώσεων 49 στρεμμάτων για την σταδιακή υλοποίηση του master plan και την κατασκευή πίστας 4 θέσεων αεροσκαφών business class. Επίσης κατασκευάστηκε κόμβος εισόδου για την ασφαλή είσοδο έξοδο οχημάτων και σύντομα θα υποστηριχθεί η νότια τάφρος και θα γίνει μικρή κάλυψη επέκταση της εσωτερικής περιμετρικής οδού και των χώρων στάθμευσης επιγείων μέσων εξυπηρέτησης αεροσκαφών.

Κατά τις ώρες αφίξεως των πτήσεων από το εξωτερικό λειτουργεί Γραφείο Τουριστικής Υποστήριξης του Δήμου Καλαμάτας, όπου δημοτικοί υπάλληλοι δίνουν χάρτες της Καλαμάτας και οδηγίες περιήγησης, απαντώντας στις ερωτήσεις των επισκεπτών.

Σήμερα εκτελούνται τόσο προγραμματισμένες πτήσεις , όσο και ένας αριθμός ναυλωμένων πτήσεων (charters) που διασυνδέουν την πόλη με ευρωπαϊκές και άλλες πόλεις του εξωτερικού, κυρίως κατά την τουριστική περίοδο.

Κατά το διάστημα 2011-2014 πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω ναυλωμένες πτήσεις (charters):

Πίνακας 27: Αφίξεις Charter 2011 - 2014

2011		2012		2013		2014	
ΤΣΕΧΙΑ	1444	ΑΥΣΤΡΙΑ	1734	ΑΥΣΤΡΙΑ	6092	ΑΥΣΤΡΙΑ	9239
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	5055	ΤΣΕΧΙΑ	1277	ΤΣΕΧΙΑ	1294	ΤΣΕΧΙΑ	2058
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	5184	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	2702	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	6541	ΓΑΛΛΙΑ	3304
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2639	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4170	ΙΤΑΛΙΑ	7406	ΓΕΡΜΑΝΙΑ	30188
ΡΩΣΙΑ	1692	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2416	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	3809	ΙΤΑΛΙΑ	6012
ΑΓΓΛΙΑ	1495 3	ΡΩΣΙΑ	3448	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2126	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	4599
ΑΛΛΗ ΠΡΟΕΛΕΥ ΣΗ	364	ΣΟΥΗΔΙΑ	2155	ΡΩΣΙΑ	7603	ΝΟΡΒΗΓΙΑ	2623
		ΑΓΓΛΙΑ	1537 4	ΣΟΥΗΔΙΑ	5342	ΠΟΛΩΝΙΑ	8323
		ΑΛΛΗ ΠΡΟΕΛΕΥ ΣΗ	193	ΟΥΚΡΑΝΙΑ	1748	ΡΩΣΙΑ	4864
				ΑΓΓΛΙΑ	1550 5	ΣΛΟΒΑΚΙΑ	998
				ΑΛΛΗ ΠΡΟΕΛΕΥ ΣΗ	619	ΣΟΥΗΔΙΑ	3095
						ΟΥΚΡΑΝΙΑ	726
						ΑΓΓΛΙΑ	28182
						ΑΛΛΗ ΠΡΟΕΛΕΥ	5187

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

						ΣΗ	
ΣΥΝ. ΑΦΙΞΕΩΝ	3096 7	ΣΥΝ. ΑΦΙΞΕΩΝ	3346 9	ΣΥΝ. ΑΦΙΞΕΩΝ	5808 5	ΣΥΝ. ΑΦΙΞΕΩΝ	10939 8

ΠΗΓΗ: ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Στο τέλος του 2014, πραγματοποιήθηκε το συνέδριο της γερμανικής αυτοκινητοβιομηχανίας VW, για την παγκόσμια πρώτη παρουσίαση ενός νέου μοντέλου αυτοκινήτου της, το οποίο διήρκεσε 2 μήνες και προσέλκυσε πάνω από 30.000 άτομα δημοσιογράφους, αντιπροσώπους της VW και άλλους. Στα άμεσα οφέλη της ενέργειας αυτής, συγκαταλέγονται, η δίμηνη παράταση των εργασιακών συμβάσεων των εργαζομένων συντοπιτών μας έως την 5/12/14, οι εκατοντάδες τόνοι αεροπορικού καυσίμου που χρησιμοποιήθηκαν, πληρώθηκαν φόροι, «σπατόσημα», έγιναν ενοικιάσεις διαφημιστικών χώρων, τουριστικών λεωφορείων, έγιναν έσοδα πάνω από 350.000 ευρώ τα οποία πήγαν όλα στον Κρατικό προϋπολογισμό, πληρώθηκαν στο Eurocontrol τέλη διαδρομής προς όφελος ανάπτυξης της αεροναυτιλίας. Τα έμμεσα οφέλη που προσδοκούμε από το γεγονός αυτό, είναι η προσέλκυση τουριστών από τη διαφήμιση που θα γίνει δια στόματος των επισκεπτών “word of mouth advertising”, μέσω των εμπειριών τους για την περιοχή, τη φιλοξενία και τα αγνά τοπικά προϊόντα.

Η επιβατική κίνηση του αερολιμένα κυρίως της θερινής περιόδου, προσδιορίζεται από τον προγραμματισμό των εγχώριων και διεθνών τουριστικών πρακτόρων και την ένταξη ή μη της πόλης της Καλαμάτας σε ελκυστικά τουριστικά πακέτα και άλλες προσφορές. Για τα έτη 2011-2014, οι κινήσεις (αφίξεις – αναχωρήσεις) εσωτερικού και εξωτερικού παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 28: Κίνηση κρατικού Αερολιμένα Καλαμάτας

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ		2011				2012				2013				2014			
		ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ
Ι. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΑΚΤΙΚΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (ΑΘΗΝΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΗΡΑΚΛΕΙΟ)																	
ΙΑΝΟΥΑΡΙ ΟΣ	52	416	543	423	14	317	423	22	387	486	18	309	428				
ΦΕΒΡΟΥΑ ΡΙΟΣ	44	358	365	359	16	340	359	16	371	363	22	381	405				
ΜΑΡΤΙΟΣ	52	546	502	552	24	618	552	26	377	378	32	290	325				
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	74	1.171	1.099	1.355	86	1.315	1.355	53	688	599	53	944	932				
ΜΑΙΟΣ	102	1.277	1.214	1.174	115	1.272	1.174	90	1.040	925	75	711	737				
ΙΟΥΝΙΟΣ	108	1.819	1.638	1.594	120	1.810	1.594	92	1.017	912	61	786	721				
ΙΟΥΛΙΟΣ	108	2.459	2.213	2.057	128	2.288	2.057	102	1.492	1.286	49	1.181	964				
ΑΥΓΟΥΣΤ ΟΣ	104	2.261	2.631	2.805	130	2.693	2.805	104	1.663	1.787	61	1.098	1.190				
ΣΕΠΤΕΜΒ ΡΙΟΣ	99	1.323	1.478	1.899	126	1.811	1.899	87	1.105	1.334	54	866	910				
ΟΚΤΩΒΡΙ ΟΣ	84	923	1.011	1.260	98	1.050	1.260	55	711	834	63	624	682				
ΝΟΕΜΒΡΙ ΟΣ	26	458	463	390	22	448	390	23	261	290	32	338	342				
ΔΕΚΕΜΒΡΙ ΟΣ	16	435	366	376	12	316	376	18	461	409	22	404	417				

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ															
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	2011				2012				2013				2014		
	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ	869	13.446	13.523	891	14.278	14.244	688	9.573	9.603	542	7.932	8.053			
II. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΜΗ ΤΑΚΤΙΚΗ / CHARTER															
ΙΑΝΟΥΑΡΙ ΟΣ															
ΦΕΒΡΟΥΑ ΡΙΟΣ													4	231	34
ΜΑΡΤΙΟΣ							16	880	597	44	1.329	1.229			
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	12	605	264	6	231	43	39	1.928	1.774	53	2.639	2.194			
ΜΑΙΟΣ	74	4.180	2.866	63	3.697	2.156	104	5.333	3.803	148	8.282	5.987			
ΙΟΥΝΙΟΣ	96	6.012	5.674	108	7.016	6.196	191	10.895	9.788	318	17.690	15.858			
ΙΟΥΛΙΟΣ	112	7.464	7.104	126	8.451	8.211	189	12.361	11.278	338	20.944	18.634			
ΑΥΓΟΥΣΤ ΟΣ	114	6.821	7.154	118	7.752	7.883	201	11.673	12.880	334	20.808	23.393			
ΣΕΠΤΕΜΒ ΡΙΟΣ	95	5.098	6.048	112	5.965	7.713	184	10.225	12.222	262	14.900	17.653			
ΟΚΤΩΒΡΙ ΟΣ	36	787	2.208	26	357	1.323	96	4.008	5.920	281	11.979	15.031			
ΝΟΕΜΒΡΙ ΟΣ							29	782	1.396	220	9.552	10.840			
ΔΕΚΕΜΒΡΙ ΟΣ							0	0	0	20	1.044	1.388			

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015– 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ															
ΠΕΡΙΟΔΟΣ	2011				2012				2013				2014		
	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΚΙΝΗΣ ΕΙΣ ΑΕΡ/Φ ΩΝ	ΑΦΙΞΕΙ Σ ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ	ΑΝΑΧΩ Ρ. ΕΠΙΒΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΟΛΟ	539	30.967	31.318	559	33.469	33.525	1.049	58.085	59.658	2.022	109.398	112.241			
III. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΑΕΡΟΤΑΞΙ & ΕΚΤΑΚΤΑ CHARTER (ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΑ)															
ΣΥΝΟΛΟ	240	5011	5203	224	2574	2775	253	695	914	332	642	639			
IV. ΓΕΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΕΣΩΤ. & ΕΞΩΤ. (ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ, ΑΝΑΨΥΧΗΣ Κ.Α.)															
ΣΥΝΟΛΟ	243			324			272	290	177						
V. ΓΕΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ															
ΣΥΝΟΛΟ	404			1089			1145								
ΠΗΓΗ: ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ															

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κατά τη διάρκεια του 2015, η Καλαμάτα συνδέεται αεροπορικώς με το Τελ Αβίβ (Ισραήλ), τη Μπρατισλάβα (Σλοβακία), το Κατοβίτσε (Πολωνία), τη Φρανκφούρτη, το Μόναχο, το Άμστερνταμ, το Μπέργκαμο (Μιλάνο - Ιταλία), την Πράγα, το Λονδίνο, τη Βιέννη, το Αμβούργο, το Βρότσλαβ (Πολωνία), τη Βαρσοβία, το Παρίσι, το Όσλο, τη Βιέννη, το Μάντσεστερ, το Μπέρμιγχαμ, την Μόσχα, την Αγία Πετρούπολη, σε κάποιες περιπτώσεις με περισσότερες από μία αεροπορικές εταιρείες. Ακόμη, η Καλαμάτα συνδέεται και πάλι αεροπορικώς με τη Θεσσαλονίκη 5 φορές την εβδομάδα, μέσω της Astra Airlines .

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνεται το αναλυτικό το πρόγραμμα των πτήσεων από 29 Μαρτίου μέχρι και τις 24 Οκτωβρίου 2015.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α΄ Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 29 : Γενικός Προγραμματισμός πτήσεων Κ.Α.Κ.Κ 29/03/-31/10/2015

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΚΑΠΕΤΑΝ ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

(ΕΚΔΟΣΗ 10/02/2015)

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΤΗΣΕΩΝ Κ.Α.Κ.Κ 29/03/2015-31/10/2015

AIRLINE CODES: A2=ASTRA, A3=AEGEAN, BA=BRITISH, DE=CONDOR, DY=NORWEGIAN AIR, ENT=ENTER, EZY=EASY JET, FR=RYAN, FPO=EUROPE AIRPOST, HG=NIKI FLY, IZ=ARKIA, P7=SMALL PLANET, QS=TRAVEL SERVICES, 6D=TRAVEL SERVICE SLOVAKIA, SK=SKANDINAVIAN, TCX=THOMAS COOK

ΗΜΕΡΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΠΤΗΣΕΩΝ	SLOT	ΕΤΑΙΡΙΑ AIRL/ ΑΡΙΘ.ΠΤΗΣΗΣ FLT NUMBER	ΘΕΣΕΙΣ & ΤΥΠΟΣ Α/Φ SEATS/-A/FT	ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΧΩΡΑ-ΠΟΛΗ ARR. FROM	ΩΡΑ ΤΟΠ. ΑΦΙΞ.	ΩΡΑ ΤΟΠ. ΑΝΑΧ.	ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΧΩΡΑ-ΠΟΛΗ DEST.TO	RMKS
ΔΕΥ/ΜΟΝ								
25/05-05/10	H	DE 1666/1667	174/A320	MUNCHEN	0925	1015	MUNCHEN	
20/04-12/10	H	HV 0738/0738	149/B73W	AMSTERDAM	1150	1235	AMSTERDAM	ΑΦ. ΜΕΣΩ ΚΥΘΗΡΩΝ
06/04	H	IZ 0217/0218	110/E90	TEL AVIV	1420	1520	TEL AVIV	
30/03-19/10		A2 404/405	60/ATR	THESSALONIKI	1930	2000	THESSALONIKI	
ΤΡΙ / ΤΥΕ								
07/07-25/08	H	FR 7167/7168	189/B738	BERGAMO	0930	0955	BERGAMO	
09/06-22/09	H	6D 6373/6373	189/B73H	BRATISLAVA	1310	1355	BRATISLAVA	ΑΦ. ΜΕΣΩ ΚΕΦΑΛΛΙΝΙΑΣ
09/06-22/09	H	QS 2210/2211	148/B73G	PRAGUE	1445	1535	PRAGUE	
31/03-20/10		A2 404/405	60/ATR	THESSALONIKI	2120	2150	THESSALONIKI	
31/03-23/06	H	EZY 5453/5454	180/A320	LONDON	2200	2240	LONDON	RQ 2020/2100
TET / WED								
03/06-30/09		P7 8590/8590	180/A320	KATOWICE	1220	1310	POZNAN	ΑΦ. ΜΕΣΩ ΑΘΗΝΩΝ
01/04	H	IZ 0217/0218	110/E90	TEL AVIV	1320	1420	TEL AVIV (SDV)	
01/04-21/10		A2 404/405	ATR	THESSALONIKI	1820	1850	THESSALONIKI	
03/06-30/09	H	P7 8390/8390	180/A320	POZNAN	2135	2225	KATOWICE	ΑΦ. ΜΕΣΩ ΑΘΗΝΩΝ
ΠΕΜ / ΤΗΥ								
28/05-01/10	H	DE 4664/4665	215/32B	FRANFURT	0830	0920	FRANKFURT	
06/08-27/08	H	FR 7167/7168	189/B738	BERGAMO	1025	1050	BERGAMO	
11/06-08/10	H	EZY 5451/5452	180/B320	LONDON	1120	1200	LONDON	
02/04-22/10	H	HG 3824/3825	112/E90	VIENNA	1430	1520	VIENNA	
02/04-22/10		A2 404/405	60/ATR	THESSALONIKI	1820	1850	THESSALONIKI	
25/06-27/08	H	EZY 3475/3476	156/A319	HAMBURG	1825	1910	HAMBURG	
ΠΑΡ / ΦΡΙ								
19/06-07/08	H	ENT 5547 / 5550	147/B734	WROCLAW	0730	0815	WROCLAW	
19/06-18/09	H	FPO 0207/0208F	147/733	PARIS	1025	1115	PARIS	
10/07-25/09	H	QS 7448/7449	189/B73H	WARSAW	1045	1135	WARSAW	
05/06-03/07	H	QS 7448/7449	189/B73H	WARSAW	1110	1200	WARSAW	
29/05-11/09	H	6D 6373/6373	189/B73H	BRATISLAVA	1240	1325	BRATISLAVA	ΑΦ. ΜΕΣΩ ΚΕΦΑΛΛΙΝΙΑΣ
14/08-25/09	H	ENT 5547 / 5550	147/B734	WROCLAW	1420	1505	WROCLAW	
19/06-07/08	H	ENT 5549/5548	147/B734	WARSAW	1420	1505	WARSAW	
29/05-02/10	H	QS 2210/2211	148/B73G	PRAGUE	1445	1535	PRAGUE	
ΣΑΒ / SAT								
11/06	H	IZ 0217/0218	110/E90	TEL AVIV	0920	0920	TEL AVIV	
04/07-29/08	H	FR 7167/7168	189/B738	BERGAMO	1015	1040	BERGAMO	
25/04-03/10	H	HV 1541/1542	189/B73H	AMSTERDAM	1055	1140	AMSTERDAM	ΑΦ. ΜΕΣΩ ΖΑΚΥΝΘΟΥ
04/04-24/10	H	EZY 5451/5452	180/A320	LONDON	1120	1200	LONDON	
09/05-10/10	H	SK 7465/7466	141/B73W	OSLO	1155	1255	OSLO	
04/04-24/10		A2 404/405	60/ATR	THESSALONIKI	1820	1850	THESSALONIKI	
ΚΥΡ / SUN								
24/05-27/09	H	OS 9043/9044	105/100	VIENNA	1000	1045	VIENNA	
29/03-18/10	H	DY 2492/2493	186/B73H	LONDON	1025	1105	LONDON	
17/05-04/10	H	EZY 5451/5452	180/A320	LONDON	1125	1210	LONDON	
03/05-27/09	H	TCX 2176/2177	326/B76W	MANCHESTER	1140	1255	MANCHESTER	RQ. 1150/1305
24/05-27/09	H	TCX 4136/4137	180/A320	BIRMINGHAM	1230	1330	BIRMINGHAM	RQ 1225/1325
03/05-18/10	H	BA 9220C / 9221C	205/A321	LONDON	1325	1425	LONDON	
29/03-18/10	H	HG 3824/3825	150/A319	VIENNA	1410	1510	VIENNA	RQ 1430/1520
24/05-27/09	H	TCX 1318/1319	220/32B	LONDON	1435	1535	LONDON	

Η επιβατική κίνηση του αερολιμένα κυρίως της θερινής περιόδου, προσδιορίζεται από τον προγραμματισμό των εγχώριων και διεθνών τουριστικών πρακτόρων και την ένταξη ή μη της πόλης της Καλαμάτας σε ελκυστικά τουριστικά πακέτα και άλλες

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

προσφορές. Διαχρονικά οι κινήσεις (αφίξεις – αναχωρήσεις) εσωτερικού και εξωτερικού παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

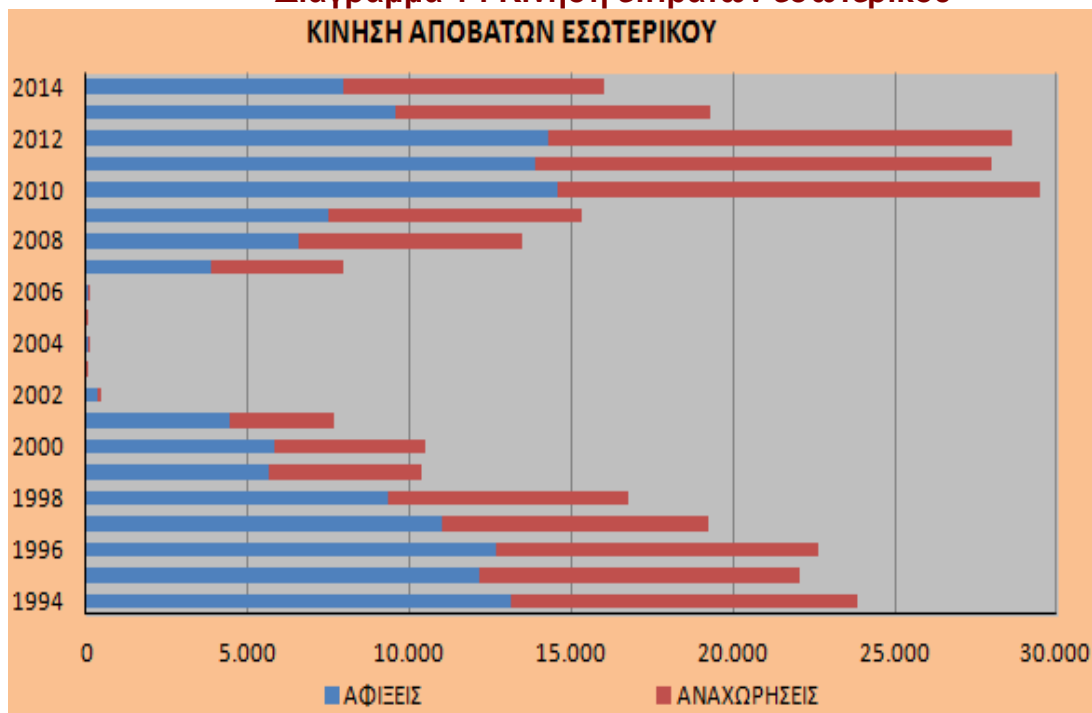
Πίνακας 30 : Αερολιμένας Καλαμάτας : αφίξεις – αναχωρήσεις εσωτερικού

ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ - ΚΙΝΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ					
ΕΤΗ	Α/Φ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		ΕΜΠΟΡ/ΤΑ σε τον.	
	ΑΦ.+ ΑΝ.	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΝΑΧΩΡ	ΑΦΙΞΕΙ Σ	ΑΝΑΧΩΡ
1994	728	13.150	10.676	31	12
1995	774	12.166	9.882	21	7
1996	679	12.642	9.990	17	7
1997	593	11.028	8.205	17	6
1998	604	9.348	7.402	12	5
1999	352	5.668	4.686	9	3
2000	346	5.796	4.694	7	2
2001	312	4.444	3.236	5	2
2002	48	334	147	1	1
2003	9	9	13	0	0
2004	17	41	50	0	0
2005	6	16	3	0	0
2006	10	44	39	0	0
2007	239	3.872	4.069	0	0
2008	584	6.563	6.890	0	0
2009	602	7.487	7.854	0	0
2010	1.072	14.578	14.882	0	0
2011	936	13.905	14.094	0	0
2012	941	14.310	14.331	0	0
2013	755	9.535	9.774	0	0
2014	542	7.932	8.053	0	0
Πηγή: Υ.Π.Α.					

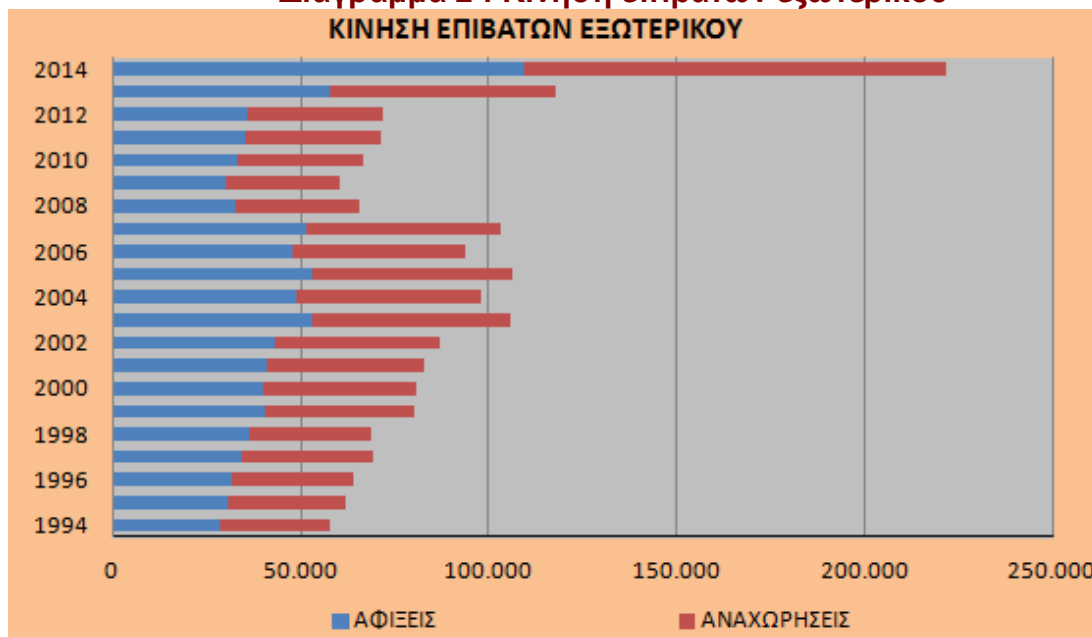
Πίνακας 31 : Αερολιμένας Καλαμάτας : αφίξεις – αναχωρήσεις εξωτερικού

ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ - ΚΙΝΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ					
ΕΤΗ	Α/Φ	ΕΠΙΒΑΤΕΣ		ΕΜΠΟΡ/ΤΑ σε τον.	
	ΑΦ.+ ΑΝ.	ΑΦΙΞΕΙΣ	ΑΝΑΧΩΡ.	ΑΦΙΞΕΙ Σ	ΑΝΑΧΩΡ .
1994	491	28.654	29.285	0	0
1995	633	30.793	31.053	0	0
1996	655	31.936	32.367	0	0
1997	755	34.454	34.737	0	0
1998	643	36.249	32.286	0	0
1999	652	40.723	39.279	0	0
2000	618	39.900	40.633	0	0
2001	680	41.119	41.505	0	0
2002	626	43.383	43.398	0	0
2003	789	53.280	52.279	0	0
2004	685	48.949	48.774	0	0
2005	778	52.931	53.644	0	0
2006	640	47.767	46.141	0	0
2007	741	51.641	51.616	0	0
2008	536	32.950	32.910	0	0
2009	494	30.272	30.187	0	0
2010	704	33.144	33.338	0	0
2011	716	35.502	35.950	0	0
2012	741	35.948	36.114	0	0
2013	1.221	57.947	59.736	0	0
2014	2.022	109.398	112.241		
Πηγή: Υ.Π.Α.					

Διάγραμμα 1 : Κίνηση επιβατών εσωτερικού

Διάγραμμα 2 : Κίνηση επιβατών εξωτερικού

Η ολοκλήρωση του αυτοκινητόδρομου Τρίπολης – Καλαμάτας σε συνδυασμό με την τουριστική ανάπτυξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού και τουριστικού δυναμικού της πόλης και του Νομού, παρουσιάζουν δυνατότητες προώθησης και αύξησης των διεθνών πτήσεων καθώς επίσης και αφίξεων από το εσωτερικό της χώρας.

2.3.4.2. Δίκτυα υποδομών ύδρευσης – αποχέτευσης – ομβρίων - άρδευσης

Στη Δημοτική Κοινότητα Καλαμάτας λειτουργεί η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης - Αποχέτευσης Καλαμάτας (ΔΕΥΑΚ) η οποία ιδρύθηκε το 1982, με αντικείμενο την

παροχή υπηρεσιών στους τομείς Ύδρευσης και Αποχέτευσης Ομβρίων και Ακαθάρτων. Η ΔΕΥΑΚ διαθέτει Εργαστήριο Ελέγχου Ποιότητας Νερού και Λυμάτων από το 1983, το οποίο διενεργεί επαρκείς ελέγχους σε ολόκληρη την επικράτεια του Δήμου.

2.3.4.2.1. Ύδρευση

Οι πελάτες της ύδρευσης ανέρχονται σε 80.000 (48.850 υδρόμετρα) ενώ το μήκος των αγωγών ύδρευσης φθάνει τα 534.000 μέτρα.

Το νερό του δικτύου της ΔΕΥΑΚ προέρχεται κυρίως από τις πηγές του ποταμού Άρι που βρίσκονται στην Τ.Κ. Πηδήματος της Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών, 17 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Καλαμάτας. Την εκμετάλλευση του νερού αυτού έχει ο Σύνδεσμος Ύδρευσης Δήμων Καλαμάτας – Μεσσήνης και Κοινοτήτων Περιοχής Καλαμάτας, ο οποίος προμηθεύει και τη ΔΕΥΑΚ.

Σε περιόδους αιχμής το σύστημα ενισχύεται από δεκατέσσερις γεωτρήσεις.

Εκτός του κεντρικού δικτύου της ΔΕΥΑΚ βρίσκονται τόσο η Τ.Κ. Λεϊκών που υδροδοτείται από τοπική γεώτρηση όσο και οι ορεινές τοπικές κοινότητες που υδροδοτούνται από τοπικές πηγές.

Στις τοπικές κοινότητες υπάρχει πρόβλημα ποιότητας του νερού επειδή οι πηγές είναι επιφανειακές. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος γίνονται έργα προστασίας των πηγών (περιφράξεις και εγκαταστάσεις απολύμανσης). Η φυσικοχημική και μικροβιολογική ποιότητα του νερού των πηγών του ποταμού Άρι είναι εξαιρετικά καλή. Πρόκειται για νερό μέτριας σκληρότητας, με μικρές συγκεντρώσεις ανεπιθύμητων ουσιών, όπως π.χ. νιτρικά, νιτρώδη, αμμωνία και βαρέα μέταλλα, πολύ χαμηλότερες από τα επιθυμητά επίπεδα και με πολύ καλή μικροβιολογική ποιότητα.

Η απολύμανση του νερού για προληπτικούς και μόνο λόγους, γίνεται συνεχώς με αέριο χλώριο στις εγκαταστάσεις του Πηδήματος και το νερό στο δίκτυο δεν παρουσιάζει καμία μικροβιολογική επιβάρυνση.

Καθημερινά σχεδόν γίνεται έλεγχος του υπολειμματικού χλωρίου στο δίκτυο, ενώ ο τακτικός μικροβιολογικός έλεγχος δείχνει μηδενική παρουσία στο νερό του δικτύου ανεπιθύμητων μικροβιακών δεικτών όπως ολικών και κοπρανωδών κολοβακτηριοειδών, E. coli και εντερόκοκκων.

Η ετήσια παροχή νερού από τη ΔΕΥΑΚ στους πελάτες της φθάνει τα 7.000.000 κυβικά μέτρα. Το νερό είναι κατάλληλο σαν πόσιμο και η ποιότητά του ελέγχεται τακτικά στα εργαστήρια της ΔΕΥΑΚ.

Ήδη κατασκευάζεται το έργο «Αντικατάσταση δικτύου ύδρευσης στη Δημοτική Κοινότητα Καλαμάτας» προϋπολογισμού 4.700.000 ευρώ με τον Φ.Π.Α. με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων 2007-2013».

2.3.4.2.2. Αποχέτευση ακαθάρτων – Εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων

Η πόλη της Καλαμάτας διαθέτει σήμερα αξιόλογο δίκτυο ακαθάρτων το οποίο καλύπτει σχεδόν το σύνολο της πόλης. Το μήκος του δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων ανέρχεται σε 280.000 μέτρα ενώ η μονάδα επεξεργασίας λυμάτων μπορεί να εξυπηρετήσει 90.000 κατοίκους.

Το δίκτυο αποτελείται από Κεντρικό συλλεκτήρα για την αποχέτευση της πάνω πόλης, μήκους 1,50 km, Παραλιακό συλλεκτήρα, μήκους 2,5 km, Συλλεκτήρα που εκτείνεται έως τα όρια του Δήμου Θουρίας, μήκους 4,50 km, Κεντρικό Αποχετευτικό

Αγωγό, μήκους 4,50 km, μέσω του οποίου τα λύματα μεταφέρονται στην εγκατάσταση επεξεργασίας της πόλης, και εσωτερικό δίκτυο. Οι δευτερεύοντες αγωγοί, μήκους 11,50 km, αφορούν την πόλη της Καλαμάτας και τις Τ.Κ. Λεϊκών, Ασπροχώματος, Αντικαλάμου και Σπερχογείας. Ολοκληρώθηκε πρόσφατα η κατασκευή κεντρικού συλλεκτήρα μήκους 20,30 km με εννέα (9) αντλιοστάσια για την αποχέτευση όλης της παραλιακής ζώνης από τη Βέργα έως τις Κιτριές.

Επίσης, το δίκτυο διαθέτει και ικανό αριθμό ανυψωτικών εγκαταστάσεων.

Ο αγωγός διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων αποτελείται από δίδυμο αγωγό με χερσαίο τμήμα μήκους 1,50 km και υποθαλάσσιο τμήμα μήκους 550 m.

Στο δίκτυο έχει συνδεθεί το μεγαλύτερο μέρος της πόλης της Καλαμάτας και σημαντικό τμήμα των πεδινών Τοπικών Κοινοτήτων Ασπρόχωματος, Σπερχογείας, Αντικαλάμου και Λεϊκών, ενώ μετά την ολοκλήρωση του παραλιακού δικτύου ανατολικά της Καλαμάτας, έχουν αρχίσει και οι συνδέσεις στην Τ.Κ. Μικρής Μαντίνας.

Στο δίκτυο επίσης έχουν συνδεθεί και εξυπηρετούνται η πόλη της Μεσσήνης, η ΒΙΠΕ Σπερχογείας και τα Βιομηχανικά Σφαγεία Καλαμάτας.

Στην εγκατάσταση επεξεργασίας οδηγείται με βυτιοφόρα και ποσότητα βοθρολυμάτων από τις περιοχές του Δήμου που δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων.

Η εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων (Βιολογικός Καλαμάτας) βρίσκεται στην Τ.Κ. Ασπροχώματος του Δήμου Καλαμάτας. Ξεκίνησε την λειτουργία της τον Ιούνιο του 1986. Η εγκατάσταση επεξεργασίας περιλαμβάνει όλα τα στάδια. Συγκεκριμένα, στη γραμμή επεξεργασίας λυμάτων γίνεται προεπεξεργασία, δευτεροβάθμια επεξεργασία, απολύμανση και χλωρίωση. Στη γραμμή επεξεργασίας ιλύος γίνεται πάχυνση και αφυδάτωση. Η επιτυγχανόμενη απόδοση καθαρισμού των λυμάτων είναι πολύ μεγάλη. Η διάθεση της επεξεργασμένης εκροής γίνεται στον Μεσσηνιακό Κόλπο.

Το Εργαστήριο Ελέγχου Ποιότητας Νερού και Λυμάτων πραγματοποιεί ελέγχους και των νερών της θάλασσας και των ακτών στην περιοχή εκβολής του αγωγού διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων, καθώς και των ακτών κολύμβησης στα όρια του Δήμου Καλαμάτας και σε ολόκληρο το Νομό Μεσσηνίας.

Έχει ολοκληρωθεί και βρίσκεται στο στάδιο των τελικών δοκιμών το μεγάλο περιβαλλοντικό έργο αναβάθμισης και επέκτασης του βιολογικού καθαρισμού της Καλαμάτας που χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων 2007-2013» με το ποσό των 5.245.950 ευρώ. Το έργο αφορούσε την αύξηση της δυναμικότητας του βιολογικού καθαρισμού στο επίπεδο των 120.000 κατοίκων, την αναβάθμιση των μονάδων που είναι λειτουργικά ανεπαρκείς, ώστε μετά από αυτή να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις επεξεργασίας της επόμενης 20ετίας και την εγκατάσταση νέου ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού.

Ήδη κατασκευάζεται το έργο «Αναβάθμιση και επέκταση Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων Καλαμάτας» προϋπολογισμού 4.265.000 ευρώ με τον Φ.Π.Α. με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων 2007-2013».

2.3.4.2.3. Αποχέτευση ομβρίων

Το δίκτυο ομβρίων της πόλης της Καλαμάτας αποτελείται από τον Κεντρικό Συλλεκτήρα της δυτικής πόλης, συνολικού μήκους 4.150 m με διατομές από Φ 1200 έως 4x2,5 m, ο οποίος εκβάλλει ανατολικά του οικισμού Κορδία, από τον Κεντρικό Συλλεκτήρα της ανατολικής πόλης, για τη διευθέτηση των ομβρίων των χειμάρρων

Βέλιουρα και Καλαμίτσι και της περιοχής της οδού Ηρώων συνολικού μήκους 2.700 m με διατομές από Φ1400 έως 4,30x2,40 m, και από δευτερεύον δίκτυο αγωγών. Στις υπόλοιπες τοπικές κοινότητες το δίκτυο ομβρίων περιορίζεται σε σημειακά τμήματα, χωρίς ωστόσο να επισημαίνονται σοβαρά προβλήματα, με εξαίρεση τα προβλήματα του κύριου οδικού άξονα εισόδου στην πόλη μέσω Ασπροχώματος, Σπερχογείας και Αντικαλάμου.

2.3.4.2.4. Άρδευση

Η άρδευση των χώρων πρασίνου της πόλης της Καλαμάτας είναι αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών, ενώ τα δίκτυα άρδευσης των Δημοτικών Ενοτήτων Άριος, Αρφαρών και Θουρίας είναι αρμοδιότητα της ΔΕΥΑΚ.

Υπάρχουν 5 γεωτρήσεις των οποίων το νερό χρησιμοποιείται για άρδευση, 20 χιλιόμετρα πρωτεύοντες αγωγοί άρδευσης και 50 χιλιόμετρα δευτερεύοντες και τριτεύοντες αγωγοί άρδευσης. Ένα μέρος των αρδευτικών δικτύων είναι αυτοματοποιημένο (υπάρχουν προγραμματιστές και ηλεκτροβάνες).

Τα προβλήματα που υπάρχουν στα αρδευτικά δίκτυα των χώρων πρασίνου οφείλονται σε φθορές από βανδαλισμούς, κυρίως στα τριτεύοντα δίκτυα και στα διάφορα εξαρτήματα άρδευσης (μπεκ, σταλάκτες κλπ.), αλλά και σε φθορές λόγω της παλαιότητας. Τόσο οι γεωτρήσεις, όσο και τα δίκτυα, είναι παλιά και παρουσιάζουν συχνά ζημιές. Η παλαιότητα των δικτύων και η έλλειψη αυτοματισμού δημιουργεί μεγάλη ανάγκη σε ανθρωποώρες εργασίας και πολλές και συχνές διαρροές νερού κατά τους θερινούς μήνες.

Οι υποδομές των αρδευτικών δικτύων των Δημοτικών Ενοτήτων είναι υποτυπώδεις. Πρέπει να αντικατασταθούν τα αρδευτικά δίκτυα που είναι παλιά και να γίνει αυτοματοποίηση της άρδευσης. Με αυτό τον τρόπο θα πετύχουμε αφενός την εξοικονόμηση νερού και αφετέρου την μείωση των απαραίτητων ωρών εργασίας. Γίνονται έρευνες και εκπονούνται μελέτες για την χρηματοδότηση αρδευτικών έργων που θα βελτιώσουν το δίκτυο.

2.3.5. Διαχείριση απορριμμάτων – ανακύκλωση

Η κατάσταση στη διαχείριση των απορριμμάτων στην Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι προβληματική λόγω της έλλειψης των απαιτούμενων υποδομών. Βρίσκεται σε εξέλιξη ο διεθνής διαγωνισμός της Περιφέρειας Πελοποννήσου για την δημιουργία Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ) ο οποίος ωστόσο δεν έχει ολοκληρωθεί. Παράλληλα εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Πελοποννήσου δεν υπάρχουν νόμιμοι χώροι τελικής διάθεσης των υπολειμμάτων της όποιιας διαχείρισης.

Μέχρι την υλοποίηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού ο Δήμος προσπαθεί να οργανώσει με τον καλύτερο τρόπο τη διαχείριση των απορριμμάτων του, με κύρια χαρακτηριστικά την προστασία του περιβάλλοντος και τη μείωση του κόστους διαχείρισης. Ως εκ τούτου, ο οποιοσδήποτε σχεδιασμός του Δήμου εδράζεται πάνω σε δυο πιθανά σενάρια. Το πρώτο σενάριο είναι η υλοποίηση του υφιστάμενου Περιφερειακού Σχεδιασμού και η ένταξη του Δήμου Καλαμάτας στην 2η Διαχειριστική Ενότητα. Το δεύτερο σενάριο περιλαμβάνει τη λειτουργία μιας αποκεντρωμένης μονάδας διαχείρισης σύμμεικτων απορριμμάτων με στόχο την ανάκτηση – αξιοποίηση όλων των παραγόμενων προϊόντων (Κόμποστ- Ανακυκλώσιμα υλικά κ.λ.π.).

Συνεπώς η υφιστάμενη κατάσταση στον Δήμο Καλαμάτας έχει ως εξής:

Από τον Νοέμβριο του 2013 διαχειρίζεται το σύνολο των Αστικών Σύμμεικτων Απορριμμάτων (ΑΣΑ), μέσω κινητής μονάδας μηχανικής διαλογής – κομποστοποίησης. Συγκεκριμένα στο χώρο που είχε αρχικά σχεδιασθεί (το 2008) από την Περιφέρεια Πελοποννήσου για την εγκατάσταση και λειτουργία του δεματοποιητή των σύμμεικτων απορριμμάτων, έπειτα από τροποποίηση της σχετικής ΑΕΠΟ, εγκαταστάθηκε και λειτουργεί σύστημα το οποίο αποτελείται από: τεμαχιστή, διαχωριστή, κινητό κέντρο διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών, δεματοποιητή με τυλικτικό, διάταξη κομποστοποίησης σε κλειστούς σάκους και ραφινερία.

Ο όγκος των απορριμμάτων που καλείται να διαχειριστεί ο Δήμος Καλαμάτας ανέρχεται σε 80 περίπου τόνους ημερησίως με τάση αύξησής τους κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και ο μέσος ετήσιος όγκος είναι περίπου 28.000 τόνοι. Η προσωρινή αποθήκευση των απορριμμάτων, μετά την προσυλλογή τους εντός νάιλον σακούλας από τους δημότες, γίνεται εντός μεταλλικών, γκρι χρώματος κάδων, που βρίσκονται κατανεμημένοι σε διάφορα σημεία της πόλης, των δημοτικών ενοτήτων και τοπικών κοινοτήτων του Δήμου Καλαμάτας. Συμπληρωματικά μέσα στην πόλη της Καλαμάτας έχουν τοποθετηθεί 171 υπόγειοι κάδοι προσωρινής αποθήκευσης ΑΣΑ. Το σύνολο των σύμμεικτων απορριμμάτων που συλλέγεται από τους μεταλλικούς γκρι και τους υπόγειους κάδους, οδηγείται προς διαχείριση στην κινητή μονάδα επεξεργασίας στο χώρο της Μαραθόλακας. Η επεξεργασία περιλαμβάνει μηχανική διαλογή του οργανικού κλάσματος - χειροδιαλογή των ανακυκλώσιμων – επεξεργασία του οργανικού κλάσματος (αερόβιες συνθήκες) _ δεματοποίηση του υπολείμματος. Ακολουθεί διάθεση των ανακυκλώσιμων σε μονάδες ανακύκλωσης και κομποστοποίηση του οργανικού κλάσματος που προκύπτει από τον διαχωρισμό. Το προϊόν που προκύπτει από την διαδικασία της κομποστοποίησης ονομάζεται κόμποστ και είναι εδαφοβελτιωτικό, το οποίο θα χρησιμοποιηθεί για την αποκατάσταση του ΧΑΔΑ Μαραθόλακας.

Πιο αναλυτικά, η αλυσίδα επεξεργασίας των ΑΣΑ περιγράφεται ως εξής:

α) Παραλαβή και τεμαχισμός με ειδικό τεμαχιστή. β) Διαχωρισμός των ΑΣΑ μέσω μεταφορικής ταινίας γ) Επεξεργασία του οργανικού κλάσματος (ανάμιξη με κλαδοκάθαρα και κομποστοποίηση αυτού) δ) Το άλλο κλάσμα των απορριμμάτων που προκύπτει από τον διαχωρισμό, δηλαδή τα ανακυκλώσιμα υλικά οδηγούνται προς περαιτέρω διαλογή σε κινητή επί τόπου μονάδα διαλογής, όπου τα υλικά διαχωρίζονται σε τέσσερα (4) ακόμη κλάσματα: 1. πλαστικό 2. Γυαλί 3. Μη σιδηρούχα μέταλλα 4. Χαρτί. Τα διάφορα κλάσματα υλικών και τα υπολείμματα που προέρχονται από τη διαλογή, οδηγούνται σε ειδική κινητή διάταξη συμπίεσης – δεματοποίησης – περιτύλιξης, με ειδικό ανακυκλώσιμο υλικό περιτύλιξης και με ειδική μεμβράνη για στεγανοποίηση.

Αυτή η αποκεντρωμένη διαχείριση με τη μέθοδο που περιγράφεται παραπάνω, βρίσκεται σε απόλυτη συμφωνία με τον νέο ΕΣΔΑ, που τέθηκε σε ισχύ με το υπ' αριθμό 258/24-7-2015 έγγραφο του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τ' αποτελέσματα που προέκυψαν από τη μέχρι τώρα λειτουργία της κινητής μονάδας επεξεργασίας, οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η συγκεκριμένη μέθοδος είναι ενδεδειγμένη και προτιμητέα με μόνο αγκάθι το γεγονός ότι δεν υπάρχει τελικός χώρος διάθεσης του υπολείμματος. Με τη μέθοδο αυτή ανακτάται σχεδόν το 100% των ανακυκλώσιμων υλικών τα οποία είχαν απορριφθεί από τους δημότες στους γκρί ή στους υπόγειους κάδους. Άλλο πλεονέκτημα της μεθόδου αυτής είναι ότι παρέχεται η δυνατότητα να επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό η μείωση των απορριμμάτων του Δήμου που θα χρήζουν περαιτέρω επεξεργασίας και ανάγκη διάθεσης, αφού το εν λόγω σύστημα θα μπορεί πλέον να χρησιμοποιηθεί και

ως σύστημα προεπεξεργασίας απορριμμάτων και κομποστοποίησης προδιαλεγμένου οργανικού.

Όσον αφορά το κομμάτι της αποκομιδής και μεταφοράς των απορριμμάτων, βρίσκεται σε εξέλιξη η εγκατάσταση κινητού Σταθμού Μεταφόρτωσης απορριμμάτων ο οποίος είναι εξαιρετικά χρήσιμος και αναγκαίος τόσο στην παρούσα φάση, όσο και στην περίπτωση υλοποίησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού. Η εγκατάσταση και λειτουργία του Σταθμού Μεταφόρτωσης θα επιφέρει ελαχιστοποίηση των δρομολογίων των απορριμματοφόρων, καθώς στον σταθμό μεταφόρτωσης θα πραγματοποιείται η μεταφόρτωση των σύμμεικτων απορριμμάτων μέσω σταθερής χοάνης σε κινητό press container χωρητικότητας 60m³ (στον εξοπλισμό του Δήμου περιλαμβάνονται 4 press container), μείωση των απαιτούμενων εργατοωρών και κατά συνέπεια εξοικονόμηση οικονομικών πόρων.

Επίσης στην προσπάθεια μείωσης των απορριμμάτων καθώς και στην ανάγκη συμμόρφωσης προς την Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία, πέραν του υφιστάμενου δικτύου οικιακής και συνοικιακής κομποστοποίησης είχε υποβληθεί στο ΕΣΠΑ, πρόταση για την χρηματοδότηση της πράξης με τίτλο «Προμήθεια εξοπλισμού για την επέκταση – ενίσχυση του τοπικού δικτύου οικιακής κομποστοποίησης» η οποία θα περιλαμβάνει 10 μηχανικούς κομποστοποιητές που θα τοποθετηθούν σε σημεία μαζικής παραγωγής οργανικών αποβλήτων (στρατόπεδα νεοσυλλέκτων, ξενοδοχειακές μονάδες, συγκροτήματα κατοικιών κ.λ.π.) και 1000 οικιακούς κομποστοποιητές, πρόταση η οποία θα επαναυποβληθεί στο νέο ΕΣΠΑ.

Σημειώνεται ότι στο Δήμο Καλαμάτας υπάρχει μονάδα ανακύκλωσης και λιπασματοποίησης απορριμμάτων (ΜΟΛΑΚ) η οποία δεν λειτουργεί από το έτος 2002. Η ΜΟΛΑΚ ήταν το πρώτο εργοστάσιο επεξεργασίας αστικών απορριμμάτων που κατασκευάστηκε στην Ελλάδα και ξεκίνησε την λειτουργία της το Μάιο του 1997. Το έργο είχε σχεδιαστεί με στόχο την επεξεργασία του οργανικού κλάσματος των απορριμμάτων για την παραγωγή εδαφοβελτιωτικού (compost) και την ανάκτηση ανακυκλούμενων υλικών (σιδηρούχα μέταλλα). Ο χώρος πλέον χρησιμοποιείται για την κομποστοποίηση της λυματολάσπης από την ΔΕΥΑΚ .

Πρόθεση του Δήμου Καλαμάτας, είναι η εγκατάσταση μιας ολοκληρωμένης μονάδας διαχείρισης των ΑΣΑ ιδιοκτησίας του Δήμου, στο χώρο της Μαραθόλακας προκειμένου να μειωθεί το κόστος της επεξεργασίας. Στο πλαίσιο αυτού του στόχου, έχει προγραμματιστεί σε πρώτη φάση, η μεταφορά του δεματοποιητή και του τυλιχτικού μηχανήματος που αποτελεί μέρος του εξοπλισμού της ΜΟΛΑΚ, στον χώρο της Μαραθόλακας. Θα επιδιωχθεί επίσης η ένταξη της προμήθειας των υπόλοιπων απαιτούμενων μηχανημάτων σε κατάλληλο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ.

Όσον αφορά την **ανακύκλωση** η υφιστάμενη κατάσταση έχει ως εξής:

Ακολουθείται το σύστημα «διαλογή στην πηγή» των υλικών συσκευασίας από τους δημότες και η προσωρινή αποθήκευσή τους σε ειδικούς μπλε κάδους. Η αποκομιδή των ανακυκλώσιμων, καθώς και το πρόγραμμα αποκομιδής που ακολουθείται, η συντήρηση, η ασφάλιση, η λειτουργία των οχημάτων, είναι ευθύνη του Δήμου.

Η προσωρινή αποθήκευση των ανακυκλώσιμων υλικών γίνεται σε 1.200 πλαστικούς μπλε κάδους οι οποίοι είναι διασπαρμένοι σχεδόν σε όλη τη γεωγραφική έκταση του Δήμου Καλαμάτας και βρίσκονται κατά κύριο λόγο δίπλα στους γκρι μεταλλικούς κάδους. Το περιεχόμενο των μπλε κάδων οδηγείται, μετά την αποκομιδή του από τα 6 απορριμματοφόρα ανακύκλωσης, προς διαχωρισμό στο Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) Καλαμάτας, όπου ανακτώνται τα ανακυκλώσιμα

υλικά τα οποία προωθούνται προς επαναχρησιμοποίηση.

Ο Δήμος παραχώρησε έκταση συνολικού εμβαδού 13 στρεμμάτων για την κατασκευή του Κέντρου Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) στη θέση Μπουρνιάς του Δ.Δ. Ασπροχώματος του Δήμου Καλαμάτας του Νομού Μεσσηνίας. Τη λειτουργία του ΚΔΑΥ ανέλαβε ιδιώτης εργολάβος που είχε αναπτύξει στο παρελθόν παρεμφερή δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχή της Καλαμάτας (δεματοποίηση ανακυκλώσιμου χαρτιού, μεταφορά απορριμμάτων Καποδιστριακών Δήμων κ.α.). Η ευθύνη της λειτουργίας του ΚΔΑΥ είναι της Ελληνικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ανακύκλωσης (Ε.Ε.Α.Α.) ωστόσο ο Δήμος ενημερώνεται και κρατά αρχεία για όλες τις εισερχόμενες ποσότητες και για τις ποσότητες του υπολείμματος.

Η ευθύνη της ενημέρωσης των δημοτών όσον αφορά την ανακύκλωση επιμερίζεται στο Δήμο και το «Συλλογικό Σύστημα». Από το 2013 ξεκίνησε η εφαρμογή προγράμματος ξεχωριστής συλλογής άδειων γυάλινων μπουκαλιών. Το ρεύμα αυτό προέκυψε ως υπορεύμα του ΜΠΛΕ κάδου και υποστηρίχτηκε με την τοποθέτηση 40 περίπου ειδικών κάδων συλλογής πλησίον των σημείων παραγωγής τους (των καταστημάτων διασκέδασης, εστιατορίων, μπαρ κλπ.)

Ακόμη, ο Δήμος Καλαμάτας συμμετέχει, στηρίζει ενημερώνει τους δημότες και επιτηρεί άλλα 15 δίκτυα και ρεύματα ανακύκλωσης τα οποία είναι τα εξής 1. Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ) 2. Λαμπτήρες φθορισμού και οδοφωτισμού. 3. Φορητές μπαταρίες 4. Χρησιμοποιημένα ρούχα, παπούτσια και γενικά υφάσματα 5. Δοχεία μελανιών εκτυπωτών 6. Ληγμένα Φάρμακα 7. Χρησιμοποιημένα βρώσιμα έλαια 8. Λάδια αυτοκινήτων και οι συσκευασίες τους 9. Ελαστικά αυτοκινήτων 10. Μπαταρίες αυτοκινήτων-βιομηχανικού τύπου 11. Ο.Τ.Κ.Ζ (Εγκαταλειμμένα οχήματα) 12. Απόβλητα Εκκαφών, Κατασκευών και Κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ) 13. Ζωικά Υποπροϊόντα (ΖΥΠ). 14. Επικίνδυνα Ιατρικά Απόβλητα (ΕΙΑ) 15. Συνοικιακή κομποστοποίηση

Για τα ρεύματα 1,2, 4 και 15 έχει την ευθύνη της παρακολούθησης της ορθής λειτουργίας τους. Στα υπόλοιπα ρεύματα η αρμοδιότητά του είναι συμπληρωματική ενώ υπάρχουν και κάποιες για τις οποίες ενώ δεν προκύπτει θεσμοθετημένη αρμοδιότητά του, τις παρακολουθεί προκειμένου να εξασφαλίζεται η καλλίτερη δυνατή προστασία του περιβάλλοντος και για τον λόγο αυτό υπάρχει σχετική πρόβλεψη στον Κανονισμό Καθαριότητας (Α.Δ.Σ. 79/2013). Στις προαναφερθείσες κατηγορίες δεν συμπεριλαμβάνονται βιομηχανικά και άλλα επαγγελματικά απόβλητα τα οποία σύμφωνα με τις Κοινοτικές Οδηγίες είναι υποχρεωμένοι να τα διαχειρίζονται οι παραγωγοί τους.

Ο Κανονισμός Καθαριότητας που ψηφίστηκε με την αριθμ. 79/2013 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου είναι ένα εργαλείο για τον προσανατολισμό των δημοτών προς την κατεύθυνση της εναλλακτικής διαχείρισης.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Απορριμμάτων και Οχημάτων πέρα από την ευθύνη για την αποκομιδή και τη μεταφορά των ΑΣΑ, την αποκομιδή και μεταφορά των ανακυκλώσιμων υλικών συσκευασίας, την στήριξη και παρακολούθηση των προγραμμάτων εναλλακτικής διαχείρισης (οικιακή και συνοικιακή κομποστοποίηση κ.λ.π.) έχει διοργανώσει με επιτυχία δύο Γιορτές ανακύκλωσης με τη συμμετοχή της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης καθώς και πολλών φορέων της πόλης. Επίσης διοργανώνει ημερίδες και εκδηλώσεις ενημέρωσης των δημοτών για θέματα ανακύκλωσης και εναλλακτικής διαχείρισης των απορριμμάτων με επισκέψεις σε σχολεία, συλλόγους, φορείς κ.λ.π. ώστε να γίνει όσο το δυνατόν σαφέστερο και αποδεκτό το γεγονός ότι κανένα σύστημα εναλλακτικής και ολοκληρωμένης διαχείρισης δεν μπορεί να έχει επιτυχία χωρίς τη συμμετοχή των δημοτών.

Σύμφωνα με το νέο εγκεκριμένο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, οι Δήμοι

υποχρεούνται να σχεδιάζουν και να εφαρμόζουν τοπικά σχέδια αποκεντρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, στο πλαίσιο των εθνικών και περιφερειακών σχεδιασμών. Εφαρμόζοντας την εγκεκριμένη διαδικασία, ο Δήμος Καλαμάτας με την υπ' αριθμό 366/2015 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ενέκρινε ότι η διαδικασία εκπόνησης του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης Αστικών Στερεών Αποβλήτων θα γίνει από τον ίδιο τον Δήμο Καλαμάτας, μέσω υπαλλήλων της Διεύθυνσης Διαχείρισης Απορριμμάτων & Οχημάτων, τη συγκρότηση ομάδας έργου, τον ορισμό του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης του εν λόγω σχεδίου και την ένταξη αυτού του Τοπικού Σχεδίου Διαχείρισης, μετά την ολοκλήρωση των διαδικασιών που προβλέπονται (ορισμός ομάδας έργου, συγκρότηση πρότασης, διαβούλευση, έγκριση από το Δημοτικό Συμβούλιο), στον Επιχειρησιακό Σχεδιασμό του Δήμου.

2.3.6. Πολιτική προστασία

Σύμφωνα με το Ν. 3013/2002, η Πολιτική Προστασία αποβλέπει στην προστασία της ζωής, υγείας και περιουσίας των πολιτών από φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, κατά τη διάρκεια ειρηνικής περιόδου. Επίσης, περιλαμβάνεται η μέριμνα για τα υλικά και πολιτιστικά αγαθά, τις πλουτοπαραγωγικές πηγές και τις υποδομές, με στόχο την ελαχιστοποίηση των συνεπειών των καταστροφών. Σε επίπεδο Δήμου αρμόδιο αποκεντρωμένο όργανο σχεδιασμού και εφαρμογής των μέτρων πολιτικής προστασίας είναι ο Δήμαρχος (αρθρ.10 του Ν.3013/2002 και αρθρ.282 του Ν. 3852/2010). Ο Δήμαρχος υποστηρίζεται διοικητικά από τους Αντιδημάρχους (αρθρ. 59 του 3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) και το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας. Στο Δήμο Καλαμάτας λειτουργεί στελεχωμένο Γραφείο Πολιτικής Προστασίας. Επίσης, στην έδρα του Δήμου συγκροτείται Συντονιστικό Τοπικό Όργανο (Σ.Τ.Ο.) σύμφωνα με την 57041/3-10-14 Απόφαση Δημάρχου, για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση καταστροφών. Με την επίσημη εφαρμογή σχεδίου έκτακτης κατάστασης, τίθενται στη διάθεση του Σ.Τ.Ο. το προσωπικό και τα μέσα του Δήμου που είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

2.3.6.1. Γενική περιγραφή υπαρχουσών αρμοδιοτήτων Πολιτικής Προστασίας

Οι αρμοδιότητες του Δημάρχου και του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (αρθρ.13 παρ.1δ του 3013/2002) περί «Αναβάθμισης της Πολιτικής Προστασίας»), συναρτώνται με την εξασφάλιση της αναγκαίας οργάνωσης και υποδομής, προς λήψη μέτρων πολιτικής προστασίας, όπως:

Η διάθεση και ο συντονισμός δράσης του απαραίτητου δυναμικού και των μέσων για την πρόληψη, ετοιμότητα, αντιμετώπιση και αποκατάσταση των φυσικών ή τεχνολογικών καταστροφών που συμβαίνουν στα διοικητικά όρια του Δήμου.

Η διατύπωση εισήγησης για το σχεδιασμό πολιτικής προστασίας της περιοχής, σε εναρμόνιση με τη σχεδίαση της Περιφέρειας και του Υπουργείου Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, μέσω της Εκτελεστικής Επιτροπής (αρθρ. 62 & 63 Ν.3852/2010).

Η εισήγηση στον Περιφερειάρχη για την κήρυξη κατάστασης έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας, περιοχών που πλήττονται από την εκδήλωση καταστροφικών φαινομένων και υπάγονται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου.

Το αίτημα στην Περιφέρεια για τις ενέργειες οριοθέτησης περιοχών του Δήμου που επλήγησαν από καταστροφικά φυσικά ή τεχνολογικά φαινόμενα

Η απόφαση για την οργανωμένη απομάκρυνση πολιτών για λόγους προστασίας από

εξελισσόμενη ή επικείμενη καταστροφή, μετά από εισήγηση των αρμόδιων κατά περίπτωση υπηρεσιών.

Η απόφαση για την διακοπή των μαθημάτων σε περίπτωση επικίνδυνων καιρικών φαινομένων, στις μονάδες Αθμιας και Βθμιας Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με τους αντίστοιχους Διευθυντές.

Ειδικότερα:

Α. Σχέδια και μνημόνια

Διατυπώνει εισηγήσεις σχετικά με τον ετήσιο σχεδιασμό της Πολιτικής Προστασίας του Δήμου.

Συντάσσει Μνημόνια Ενεργειών σχετικά με τα σχέδια δράσης σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης ανά κατηγορία κινδύνου (σεισμός, πυρκαγιά, πλημμύρες, ακραία καιρικά φαινόμενα, κ.λπ.).

Β. Προληπτικά μέτρα - εθελοντές - εκπαίδευση

Λαμβάνει προληπτικά μέτρα αντιμετώπισης των περιπτώσεων έκτακτης ανάγκης και εφαρμόζει τα σχέδια δράσης όταν απαιτείται, μέσω του Συντονιστικού Τοπικού Οργάνου (Σ.Τ.Ο.).

Μεριμνά για την συγκρότηση Ομάδων Εθελοντών οι οποίοι θα ενταχθούν στο προσωπικό του Δήμου σε περιπτώσεις εφαρμογής Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης.

Μεριμνά για την εκπαίδευση του προσωπικού του Δήμου, των εθελοντικών ομάδων και των δημοτών στην εφαρμογή των Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης.

Γ. Συνεργασία με άλλους φορείς

Συνεργάζεται με άλλους Δημόσιους Φορείς και Υπηρεσίες για την εφαρμογή όλων των σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης (π.χ. Κέντρο Επιχειρήσεων Πολιτικής Προστασίας Περιφερειακής Ενότητας, Πυροσβεστική Υπηρεσία, Αστυνομικό Τμήμα, ΔΕΔΔΗΕ, ΟΤΕ, ΔΕΥΑΚ, κ.λπ.).

Συνεργάζεται με τις Εθελοντικές Οργανώσεις και Μεμονωμένους Εξειδικευμένους Εθελοντές, που υπάγονται στο Μητρώο Εθελοντών της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Σε συνεργασία με κρατικούς φορείς, διοργανώνει και συμμετέχει σε ασκήσεις πολιτικής προστασίας, προβαίνοντας σε κάθε ενέργεια ή βοήθεια που ήθελε ζητηθεί.

Συνεργάζεται με φορείς και ιδρύματα (π.χ Πανεπιστήμια) για τη συμμετοχή του Δήμου σε προγράμματα που προωθούν την οργάνωση Πολιτικής Προστασίας.

Δ. Οργάνωση υποδομών - έλεγχος μέτρων ασφάλειας

Μεριμνά για την ύπαρξη και τον καθορισμό χώρων υποδοχής πληγέντων ανά είδος καταστροφής, καθώς και για την ανάπτυξη υποδομών στους χώρους αυτούς, ικανών για τη διαβίωση των εκεί διαμενόντων.

Μεριμνά για την προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού, εφοδίων και υλικών, καθώς επίσης για την ασφαλή φύλαξή τους, τα οποία είναι απαραίτητα στην εφαρμογή των σχεδίων.

Λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για την τήρηση μέτρων ασφαλείας και πρόληψη επικίνδυνων καταστάσεων στα σχολικά, νοσηλευτικά, προνοιακά και άλλα δημοτικά κτίρια.

Έχει την ευθύνη της ετοιμότητας των πυροσβεστικών μέσων και οχημάτων και την επάνδρωσή τους με προσωπικό κατάλληλα εκπαιδευμένο.

Ε. Ενημέρωση πολιτών

Ενημερώνει τις υπηρεσίες για λήψη προληπτικών μέτρων, με sms, για επικίνδυνα

καιρικά φαινόμενα.

Ενημερώνει τους πολίτες για τη λήψη προληπτικών μέτρων και τρόπους αντιμετώπισης των επιπτώσεων καταστάσεων έκτακτης ανάγκης μέσω της ιστοσελίδας του Δήμου και με έντυπο υλικό της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

Τηρεί αρχείο των εγκυκλίων, ΥΑ, νόμων, καθώς και την αλληλογραφία με τις αντίστοιχες κρατικές υπηρεσίες που συνεργάζεται μαζί τους (π.χ. Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας, Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ), Περιφέρεια, κ.λπ.).

Έχει κάθε άλλη αρμοδιότητα που ορίζεται κάθε φορά με ειδικές διατάξεις ή εγκυκλίου.

Ακολουθεί συνοπτικός κατάλογος με τις υποδομές, τον εξοπλισμό, τις δράσεις, τις ενέργειες και τα προγράμματα της Πολιτικής Προστασίας στο Δήμο Καλαμάτας.

Υποδομές

Με στόχο την ασφαλή παραμονή των πολιτών σε υπαίθριους χώρους μετά από σεισμό, ο Δήμος έχει προσδιορίσει από το 2010 τους χώρους συνάθροισης – καταφυγής, οι οποίοι έχουν επανελεγχθεί ως προς την καταλληλότητά τους και έχουν προστεθεί νέοι, από επιτροπή μηχανικών της Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων το έτος 2013, όπως στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 32 : Χώροι καταφυγής σε περίπτωση σεισμού

A/A	Δ. Ε. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ - ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ
1	ΠΛΑΤΕΙΑ “ΤΣΩΛΗ” ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ
2	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ
3	ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ “ΠΛΕΥΝΑΣ”
4	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΑΣ)
5	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ “ΑΒΡΑΜΟΓΙΑΝΝΗ” ΡΑΧΗΣ
6	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ “ΚΑΛΥΒΙΩΝ”
7	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ ΣΤΟ “ΠΕΤΑΛΟ”
8	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΓ. ΑΝΝΑΣ
9	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΝΕΔΟΝΤΟΣ
10	ΒΟΡΕΙΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟ PARKING ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
11	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΠΑΡΚΟΥ ΟΣΕ
12	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ)
13	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
14	ΠΛΑΤΕΙΑ 23ης ΜΑΡΤΙΟΥ
15	ΠΛΑΤΕΙΑ ΦΡΑΓΚΟΛΙΜΝΑΣ
16	ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΥΠΑΠΑΝΤΗΣ – ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
17	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΙ ΧΩΡΟΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (ΠΑΛΑΙΟ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

18	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
19	ΠΛΑΤΕΙΑ ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ - ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
20	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΝΙΚΩΝ
21	ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
22	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ “ΤΣΙΡΜΠΑ” ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, ΠΛΗΣΙΟΝ Ι.Ν. ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ “ΚΟΚΟΡΟΓΙΑΝΝΗ”
23	ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΘΩΝΟΣ – ΟΔΟΣ ΝΕΔΟΝΤΟΣ
24	ΧΩΡΟΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΧΑΡΑΣ (ΟΔΟΣ ΑΥΡΑΣ ΚΑΙ ΛΑΚΩΝΙΚΗΣ) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΝΙΚΩΝ
25	ΠΛΑΤΕΙΑ Β'ΚΑΠΗ “ΑΒΡΑΜΟΓΙΑΝΝΗ” ΡΑΧΗΣ – ΚΟΥΦΟΥ ΕΛΙΕΣ (προτεινόμενος)
26	7ο & 26ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΟΔΟΣ ΚΡΗΤΗΣ 117 & ΑΚΡΙΤΑ)
27	1ο ΛΥΚΕΙΟ (ΟΔΟΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ & ΣΠΕΤΣΩΝ)
28	ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΕΠΑΛ (ΟΔΟΣ ΚΡΗΤΗΣ & ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ)
29	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ (ΟΔΟΣ ΤΕΡΜΑ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΣ)
30	3ο ΛΥΚΕΙΟ ΠΑΡΑΛΙΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ)
31	13ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΛΕΪΚΩΝ)
32	6ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (ΡΑΧΗ – ΕΛΑΙΑΒΟΥΛΚΟΥ 24)
33	ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ ΣΧΟΛΕΙΩΝ (18ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ, 2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ) (ΒΑΣ.ΓΕΩΡΓΙΟΥ)
34	ΠΑΡΟΧΘΙΑ ΖΩΝΗ ΝΕΔΟΝΤΑ (ΑΠΟ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗ ΓΕΦΥΡΑ)
35	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΓΟΥΛΙΜΙΔΩΝ (ΣΧΙΖΑΣ & ΛΙΛΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ)

Για τις Τοπικές Κοινότητες:

Πίνακας 33 : Χώροι καταφυγής σε περίπτωση σεισμού στις Τοπικές Κοινότητες

Α/Α	ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΧΩΡΟΙ ΚΑΤΑΦΥΓΗΣ
1	Τ.Κ.Ελαιοχωρίου	Δεν υπάρχει ανοιχτός χώρος, όπως γήπεδο κ.λ.π. Οι κάτοικοι θα καταφύγουν σε ανοιχτούς δρόμους και οικόπεδα που δεν παρουσιάζουν επικινδυνότητα (μακριά από σπίτια, βράχους, κ.λ.π.)
2	Τ.Κ. Λαδά	γήπεδο
3	Τ.Κ. Καρβελίου	πλατεία
4	Τ.Κ.Νέδουσας	Οι κάτοικοι θα καταφύγουν σε ανοιχτούς δρόμους και οικόπεδα που δεν παρουσιάζουν επικινδυνότητα (μακριά από σπίτια, βράχους, κ.λ.π.)
5	Τ.Κ. Αλαγονίας	Πλατεία

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

6	Τ.Κ. Πηγών	Γήπεδο
7	Τ.Κ. Αρτεμισίας	Πλατεία
8	Τ.Κ.Λεικών	Προαύλιος χώρος εκκλησίας
9	Τ.Κ. Ασπροχώματος	Γήπεδο μπάσκετ (δυτικά νέας εισόδου Καλαμάτας)
10	Τ.Κ. Αντικαλάμου	Πάρκο
11	Τ.Κ. Σπερχογείας	Κεντρική πλατεία και προαύλιο δημοτικού σχολείου
12	Τ.Κ. Άμμου	Χώρος πέριξ ιερού ναού Αγ. Γεωργίου
13	Τ.Κ. Αλωνίων	Χώρος Δημοτικού σχολείου
14	Τ.Κ. Ανεμόμυλου	Χώρος πολιτιστικών εκδηλώσεων (γήπεδο μπάσκετ κ.λ.π.)
15	Τ.Κ. Ασπροπουλιάς	Χώρος πλατείας στην εκκλησία και το ιατρείο
16	Τ.Κ. Άνθειας	Γήπεδο μπάσκετ
17	Τ.Κ. Άμφειας	Πρώην Άσυλο, γήπεδο ποδοσφαίρου (κάτω Άμφεια), πλατεία (άνω Άμφεια)
18	Τ.Κ. Άριος	Γήπεδο
19	Τ.Κ. Βελανιδιάς	Πλατεία
20	Τ.Κ. Μικρομάνης	Γήπεδα μπάσκετ και ποδοσφαίρου 5x5
21	Τ.Κ. Θουρίας	Πλατεία
22	Τ.Κ. Αγ. Φλώρου	Πλατεία
23	Τ.Κ. Αρφαρών	Πλατεία, παιδική χαρά, χώρος στάθμευσης, προαύλιο νηπιαγωγείου-δημοτικού
24	Τ.Κ. Πηδήματος	Δημοτικό πάρκο
25	Τ.Κ. Πλατέος	Προαύλιο νηπιαγωγείου- δημοτικού

Στους παραπάνω χώρους μπορούν να καταφεύγουν οι πολίτες με στόχο την προστασία τους από τυχόν μετασεισμικές δονήσεις.

Ο Δήμαρχος, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του για τον συντονισμό των δράσεων πολιτικής προστασίας, συλλέγει δια του Γραφείου Πολιτικής Προστασίας πληροφορίες από τα Αστυνομικά Τμήματα, στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των συγκεντρωμένων πολιτών που έχουν καταφύγει σε υπαίθριους χώρους. Στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη την επικρατούσα κατάσταση (επιπτώσεις σε κτήρια, έντονη μετασεισμική δραστηριότητα κ.λ.π.) προχωρά σε πρώτη εκτίμηση του χρόνου παραμονής των πολιτών στους παραπάνω υπαίθριους χώρους.

Στην περίπτωση που γίνεται εκτίμηση για πολύωρη παραμονή των πολιτών σ' αυτούς τους χώρους, ο Δήμαρχος συνεκτιμώντας και τις λοιπές επιχειρησιακές ανάγκες, δύναται να δρομολογήσει δράσεις για την κάλυψη των στοιχειωδών αναγκών των συγκεντρωμένων πολιτών. Προς τούτο κινητοποιεί τις αρμόδιες υπηρεσίες για:

- την ακριβέστερη εκτίμηση του αριθμού των συγκεντρωμένων πολιτών στους υπαίθριους χώρους και καταγραφή των αναγκών τους,
- την ενημέρωση των πολιτών που δεν βρίσκονται σε ασφαλείς υπαίθριους χώρους και κατεύθυνσή τους προς τους πλησιέστερους χώρους καταφυγής,
- έλεγχο και εξασφάλιση λειτουργίας των βασικών δικτύων υποδομής στους χώρους καταφυγής εφόσον τούτο απαιτείται,

-- την κατά περίπτωση διάθεση πόσιμου ύδατος στους ευρισκόμενους στους χώρους καταφυγής κατά τις πρώτες ώρες παραμονής τους. Εν συνεχεία και εφόσον συντρέχει λόγος, εξετάζεται η δυνατότητα παροχής πρόχειρου γεύματος καθώς και εγκατάσταση χημικών τουαλετών

Οι χώροι αυτοί, όπως έχουν ενημερωθεί οι πρόεδροι και οι εκπρόσωποι των Τοπικών Κοινοτήτων μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σε περιπτώσεις πυρκαγιάς.

Πίνακας 34 : Χώροι καταυλισμού σε περίπτωση σεισμού

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ μ ²	ΑΡ. ΣΚΗΝΩΝ
ΔΥΤΙΚΗ ΣΥΝΟΙΚΙΑ Ο.Τ 820 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	35000	600
ΔΥΤΙΚΗ ΣΥΝΟΙΚΙΑ Ο.Τ 854 ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΟΣ ΧΩΡΟΣ	2000	35
ΑΓ.ΑΝΝΑ Ο.Τ 1091 ΧΩΡΟΣ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	5000	90
ΠΕΡΙΟΧΗ Ο.Τ 1268 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ (ΒΑΓΙΑ)	6000	100
ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΑΓΙΑ Ο.Τ 1264 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	3300	60
ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΑΓΙΑ Ο.Τ 1259 ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	7500	130
ΠΕΡΙΟΧΗ ΒΑΓΙΑ Ο.Τ 1296 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	4000	70
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΙΑ Ο.Τ 820 ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	3000	50
ΠΑΝΑΓΙΤΣΑ Ο.Τ 1237 ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ	3000	50

Για τις Τοπικές Κοινότητες, ως χώροι καταυλισμού, προτείνονται οι ακόλουθοι χώροι:

Πήδημα: Δημοτικό Πάρκο

Αρφαρά: Χώρος νότια Γηπέδου και Χώρος όπισθεν Γυμνασίου

Πλατύ: Γήπεδο

Λαδά: Γήπεδο

Πηγές: Γήπεδο

Άρις: Γήπεδο

Άμφεια: Γήπεδο Κάτω Άμφειας

Υδατοδεξαμενές

Έχουν καταγραφεί από την Πυροσβεστική Υπηρεσία. Υπάρχει δίκτυο υδατοδεξαμενών πυρόσβεσης, το οποίο με την έναρξη της αντιπυρικής περιόδου είναι έτοιμο προς χρήση. Με την 360/2014 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας, έχουν παραχωρηθεί κατά χρήση στη ΔΕΥΑΚ για συντήρηση, πλήρωση και λειτουργία.

Την αντιπυρική περίοδο 2015 τοποθετήθηκαν άλλες 3 πλαστικές υδατοδεξαμενές 5 τόνων στις Τ.Κ. Άνθειας και Αιθαίας.

Εξοπλισμός

Πυροσβεστικά οχήματα: 11 (κατά την αντιπυρική περίοδο, από 1 Μαΐου έως 31 Οκτωβρίου, τα 8 από αυτά διασκορπίζονται σε ευπαθείς περιοχές).

Βενζινοπρίονα: 6

Χορτοκοπτικά: 20

Ασύρματοι: 11

Φυσητήρας: 1

Κονταροπρίονα: 2

Επινώτιοι πυροσβεστήρες: 4

Μάσκες, γάντια, τσεκούρια.

2.4. Θεματικός Τομέας : Κοινωνική πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός

2.4.1. Κοινωνική Πολιτική

2.4.1.1. Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο

Σύμφωνα με το ΕΚΚΕ (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών), η ερευνητική δραστηριότητα στη θεματική περιοχή της **Κοινωνικής Πολιτικής**, αφορά τη θεωρητική διερεύνηση, μελέτη και ερμηνεία των διαφόρων πτυχών της κοινωνικής κατάστασης, καθώς και την παρακολούθηση και αξιολόγηση των τρεχουσών εξελίξεων στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής.

Η ερευνητική δραστηριότητα στο θεματικό πεδίο της Κοινωνικής Πολιτικής καλύπτει τους παρακάτω τομείς:

Διαστάσεις της κοινωνικής και οικονομικής ανισότητας: εισοδηματικές ανισότητες (φτώχεια), εκπαιδευτικές ανισότητες, παιδική φτώχεια, αποκλεισμός από την αγορά εργασίας, φύλο, διακρίσεις, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, ανισότητες πρόσβασης στις υπηρεσίες φροντίδας και υγείας κ.ά.

Πολιτικές κοινωνικής συνοχής: κοινωνική και οικονομική ένταξη των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, στρατηγικές της ΕΕ στο πλαίσιο της ανοιχτής μεθόδου συντονισμού, ενεργός ένταξη, δίκτυ προστασίας (ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα) κ.ά.

Χαρακτηριστικά, προβλήματα και ανάγκες των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού: ΑΜΕΑ, παιδιά με αναπηρία, μετανάστες, μονογονεϊκές οικογένειες, φυλακισμένοι, αποφυλακισμένοι κ.ά.

Δημογραφικές Εξελίξεις: Γενικές Τάσεις, Γονιμότητα, Γήρανση, ο θεσμός της οικογένειας, Δημογραφική και Οικογενειακή πολιτική, Μεταναστευτική πολιτική κ.ά.

Αγορά Εργασίας: Διάρθρωση και μορφές απασχόλησης, εργασιακές σχέσεις, ανεργία, πολιτικές για την απασχόληση και την αγορά εργασίας κ.ά.

Κοινωνική οικονομία και κοινωνική επιχειρηματικότητα: Χαρακτηριστικά των φορέων της κοινωνικής οικονομίας και των δραστηριοτήτων τους, συγκριτικά πλεονεκτήματα, προστιθέμενη αξία, ο ρόλος τους στην κοινωνική συνοχή, στην τοπική ανάπτυξη και στη βιωσιμότητα της ανάπτυξης κ.ά

Σύμφωνα με το ΕΚΚΕ και το «**Κοινωνικό Πορτραίτο της Ελλάδας**» που εκδόθηκε το 2012, η απώλεια θέσεων εργασίας, η οικονομική αβεβαιότητα, η αδυναμία εκπλήρωσης των οικονομικών υποχρεώσεων, έχουν ως συνέπεια την αύξηση της ψυχολογικής πίεσης και την αναζήτηση εναλλακτικών στρατηγικών επιβίωσης. Οι πλήρεις επιπτώσεις θα λειτουργήσουν μέσω ποικίλων διαδρομών σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες και εξαιτίας του βάθους της οικονομικής ύφεσης, ακόμα και σε ομάδες που δεν θα είχαν επηρεαστεί, αν δεν υπήρχε η κρίση.

Η Ελλάδα παρά την διεύρυνση της Ε.Ε., εξακολουθεί να καταγράφει τα υψηλότερα ποσοστά φτώχειας. Το 2010 σημείωσε το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό εργαζομένων φτωχών (13,8), μετά την Ρουμανία (17,3), ενώ το 2013 το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, αγγίζει μέχρι και το 36% και ξεπερνά το 40% στις ηλικίες 18-64. Καθώς η ύφεση βαθαίνει, οι μισθοί περιορίζονται, η ανεργία καλπάζει, ο αριθμός των εξαρτωμένων ατόμων αυξάνει, οι ανατροπές στην ελληνική αγορά θα είναι πρωτόγνωρες και θα επηρεάσουν κατά ένα μικρότερο ή μεγαλύτερο ποσοστό το σύνολο του πληθυσμού της χώρας. Οι προοπτικές είναι θολές για όσους χάνουν την θέση τους ή

προσπαθούν να επανέλθουν στην αγορά εργασίας.

Η κρίση δημιουργεί νέες ευάλωτες ομάδες, σπρώχνοντας ταυτόχρονα σε ακραία φτώχεια τις μονογονεϊκές οικογένειες, τους μετανάστες, τα παιδιά, τους νέους, τους ηλικιωμένους, τους μακροχρόνια άνεργους και όσους διαμένουν σε άθλιες συνθήκες στέγασης.

Η φτώχεια χαρακτηρίζεται σε γενικές γραμμές από το χαμηλό και κάτω από το όριο της φτώχειας εισόδημα και την αδυναμία πρόσβασης σε υπηρεσίες, δραστηριότητες και αγαθά. Συνδέεται στενά με τους ελλειμματικούς εισοδηματικούς πόρους και την αδυναμία συμμετοχής στην κοινωνική ζωή, όχι απαραίτητα μέσω της εργασίας, αλλά κυρίως μέσω της κατανάλωσης και της αδυναμίας να ανταπεξέλθει κανείς στις τρέχουσες οικονομικές του ανάγκες-υποχρεώσεις.

Παράγοντες όπως το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, η έλλειψη δεξιοτήτων, προβλήματα οικογενειακής αλληλεγγύης, προβλήματα υγείας, στέγασης κ.τ.λ., οι οποίοι αλληλοενισχύονται, μπορεί να οδηγήσουν σε έναν φαύλο κύκλο φτώχειας, σε αδράνεια της αγοράς εργασίας, σε διόγκωση της μακροχρόνιας ανεργίας, μείωση της κατανάλωσης κ.τ.λ.

Σύμφωνα με το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη, που εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2014, τον Ιανουάριο του 2013, για πρώτη φορά στην ιστορία του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής προστασίας, το Υπουργείο εγκαινίασε μία σύνθετη διαδικασία σχεδιασμού Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης. Η διαδικασία αυτή εντάχθηκε - παράλληλα με τις μεταρρυθμίσεις των πολιτικών εργασιακών σχέσεων και κοινωνικής ασφάλισης - στο ευρύτερο πλαίσιο ανάπτυξης ενός νέου μοντέλου «ενεργητικών πολιτικών» με την εισαγωγή μηχανισμών που αφενός θα ενισχύσουν την επάρκεια των κοινωνικών παροχών / υπηρεσιών, αφετέρου θα βελτιώσουν τις προοπτικές βιωσιμότητάς τους κατά τη διάρκεια της κρίσιμης περιόδου 2015-2020.

Η Εθνική Στρατηγική εξυπηρετεί την προώθηση του υποδείγματος της Ενεργητικής Ένταξης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, που συνδυάζει την επαρκή ενίσχυση του εισοδήματος, την προώθηση στην απασχόληση χωρίς αποκλεισμούς και την πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες φροντίδας, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τον αντίκτυπο των μέτρων στην κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των ευάλωτων ατόμων, όσο και τις πιθανές μεταξύ τους συνέργειες. Υπό το πρίσμα αυτό, η Εθνική Στρατηγική διαρθρώνεται σε τρεις Πυλώνες, που οριοθετούν τις βασικές προτεραιότητες δράσης των πολιτικών κοινωνικής ένταξης την περίοδο 2015-2020.

Κοινωνικοπολιτικοί Πυλώνες της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης

ΠΥΛΩΝΑΣ 1 «Καταπολέμηση της φτώχειας»

ΠΥΛΩΝΑΣ 2 «Πρόσβαση σε υπηρεσίες»

ΠΥΛΩΝΑΣ 3 «Αγορά εργασίας χωρίς αποκλεισμούς»

Από επιχειρησιακή άποψη, οι τρεις Πυλώνες της Στρατηγικής εξειδικεύονται με τα βασικά εργαλεία εξυπηρέτησης των Στόχων της, όπως προσδιορίζονται ως πακέτα παρεμβάσεων (**Επιχειρησιακοί Άξονες**):

Πακέτο καταπολέμησης της ακραίας φτώχειας

Πακέτο πρόληψης και καταπολέμησης του αποκλεισμού των παιδιών

Πακέτο προώθησης της ένταξης των ευπαθών ομάδων

Πακέτο καλής διακυβέρνησης των πολιτικών ένταξης

Οι Επιχειρησιακοί Άξονες εξυπηρετούνται με συγκεκριμένες Προτεραιότητες Πολιτικής, οι οποίες προωθούνται με θεματικά Μέτρα.

Μέτρα Πολιτικής

Πρόσβαση σε βασικά είδη διαβίωσης

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης εφαρμόζει από τις αρχές του 2015 το Πρόγραμμα «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής προς Απόρους», μία εξειδικευμένη παρέμβαση συνολικού προϋπολογισμού 330.000.000 ευρώ που αξιοποιεί εθνικούς πόρους και πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Απόρων, αναμένοντας να καλύψει σε πρώτη φάση 165.000 άπορες οικογένειες. Η υλοποίηση του Προγράμματος γίνεται με τη συνδρομή της Εκκλησίας, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, ενώ λειτουργεί συμπληρωματικά με την εφαρμογή του θεσμού του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εφαρμόσει - αξιοποιώντας πόρους του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Προσανατολισμού και Εγγυήσεων - το Πρόγραμμα «Δωρεάν διανομής φρούτων και λαχανικών στα Σχολεία» για το σχολικό έτος 2014 - 2015

Οι Περιφέρειες, οι Δήμοι και άλλα ΝΠΔΔ εξασφαλίζουν την πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε είδη πρώτης ανάγκης μέσω της λειτουργίας των Κοινωνικών Παντοπωλείων, που ιδρύονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4071/2012.

Πρόσβαση σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εφαρμόζει το «Πρόγραμμα δωρεάν νοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανασφάλιστων και οικονομικά αδύναμων πολιτών», καλύπτοντας ανασφάλιστα φτωχά άτομα που εντάσσονται στο Ενιαίο Μητρώο Ανασφάλιστων και Οικονομικά Αδυνάτων και λαμβάνουν «Ειδικό Βιβλιάριο Ανασφάλιστου». Σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις στο Μητρώο εντάσσονται άτομα που διαμένουν μόνιμα και νόμιμα στην Ελλάδα, είναι ανασφάλιστα και έχουν οικογενειακό ετήσιο εισόδημα κάτω των 6.000 ευρώ, προσαυξανόμενο κατά 30% για τη σύζυγο και κατά 20% για κάθε ανήλικο ή προστατευόμενο παιδί, με την προϋπόθεση ότι δεν προέρχεται από επαγγελματική δραστηριότητα που παρέχει δυνατότητα ασφάλισης.

Το Υπουργείο Υγείας εξασφαλίζει στο πλαίσιο λειτουργίας του Πρωτοβάθμιου Εθνικού Δικτύου Υγείας, την πρόσβαση των ανασφάλιστων στην παροχή υπηρεσιών υγείας, μέσω της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ιατρικές εξετάσεις και συνταγογράφηση). Επίσης, εφαρμόζει από τον Ιούλιο του 2014 το «Πρόγραμμα δωρεάν Φαρμακευτικής Φροντίδας» με βάση τις ρήτρες της παρ. 1 του άρθρου 8 του Ν. 4238/2014 (όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 182 του Ν. 4270/2014). Σύμφωνα με τις σχετικές ρυθμίσεις, στο Πρόγραμμα εντάσσονται οι ανασφάλιστοι Έλληνες πολίτες, οι νομίμως διαμένοντες στην ελληνική επικράτεια ομογενείς, οι υπήκοοι κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι υπήκοοι τρίτων χωρών, νόμιμα και μόνιμα διαμένοντες στην Ελλάδα, οι οποίοι στερούνται των προϋποθέσεων έκδοσης βιβλιαρίου ανασφάλιστου και δεν είναι ασφαλισμένοι σε κανένα δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα και οι ασφαλισμένοι που έχουν απολέσει την ασφαλιστική τους ικανότητα λόγω οφειλών στα οικεία Ασφαλιστικά Ταμεία, και τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειάς τους.

Οι Περιφέρειες, οι Δήμοι και άλλα ΝΠΔΔ εξασφαλίζουν την πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη μέσω της λειτουργίας των Κοινωνικών Ιατρείων.

Αντιμετώπιση κρίσεων

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης εξασφαλίζει μέσω του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) ένα πακέτο υποστηρικτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση έκτακτης κοινωνικής ανάγκης ή κινδύνου που περιλαμβάνουν: άμεση συμβουλευτική υποστήριξη σε ατομικό, ομαδικό και κοινοτικό επίπεδο, ψυχολογική υποστήριξη βραχείας διάρκειας σε άτομα, ζευγάρια, οικογένειες και πληθυσμιακές ομάδες, ενημέρωση και πληροφόρηση για υπηρεσίες και προγράμματα κοινωνικής ένταξης, βραχεία σε διάρκεια φιλοξενία και άμεση κάλυψη βασικών αναγκών στέγασης, διατροφής και ένδυσης, επιτόπια παρέμβαση σε χώρους που αναφέρεται ή καταγγέλλεται η ύπαρξη προβλήματος που χρήζει άμεσης κοινωνικής παρέμβασης, εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής αλληλεγγύης και εθελοντικής προσφοράς, για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών, ανάπτυξη δικτύου συνεργασίας με άλλους φορείς και υπηρεσίες που ασχολούνται με την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών.

Οι υπηρεσίες επείγουσας ψυχοκοινωνικής στήριξης σε ενήλικες και οικογένειες παρέχονται είτε τηλεφωνικά (μέσω της τηλεφωνικής γραμμής Άμεσης Κοινωνικής Βοήθειας 197 που λειτουργεί σε 24ωρη βάση), είτε με προσωπική επαφή στα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης, ενώ οι υπηρεσίες επείγουσας ψυχοκοινωνικής στήριξης και κοινωνικής προστασίας παιδιών παρέχονται είτε τηλεφωνικά (μέσω της τηλεφωνικής γραμμής Παιδικής Προστασίας 1107 που λειτουργεί σε 24ωρη βάση), είτε με προσωπική επαφή στα Κέντρα Κοινωνικής Στήριξης.

Το Υπουργείο Εσωτερικών εξασφαλίζει μέσω της Γενικής Γραμματείας Ισότητας ένα πακέτο υποστηρικτικών υπηρεσιών για την αντιμετώπιση έκτακτης κοινωνικής ανάγκης ή κινδύνου των γυναικών θυμάτων βίας και κακοποίησης

Πρόσβαση σε κατάλληλη στέγη

Το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εφαρμόζει στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Αντιμετώπιση του Προβλήματος της Έλλειψης Στέγης και του Ν. 4254/2014 το Πρόγραμμα «Στέγαση και Επανένταξη», που επιδιώκει την παροχή προσιτής και κατάλληλης στέγασης, παράλληλα με την ολική ή μερική κάλυψη λογαριασμών ΔΕΚΟ ή άλλων βιοτικών αναγκών, σε συνδυασμό με διαδικασίες εργασιακής επανένταξης και προώθησης των ωφελομένων στην αγορά εργασίας. Από την υλοποίηση του Προγράμματος αναμένεται να ωφεληθούν 1.200 άτομα που αντιμετωπίζουν πρόβλημα στέγης (480 από τα οποία θα ενταχθούν και στην αγορά εργασίας) και συγκεκριμένα:

- οικογένειες και άτομα που φιλοξενούνται σε Κοινωνικούς Ξενώνες Αστέρων ή Ξενώνες Ύπνου ή κάνουν χρήση των υπηρεσιών Ανοιχτών Κέντρων Ημέρας Αστέρων ,
- οικογένειες και άτομα που έχουν καταγραφεί ως άστεγοι από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Δήμων ή τα Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας
- γυναίκες που φιλοξενούνται σε Ξενώνες Γυναικών θυμάτων βίας
- άτομα που φιλοξενούνται σε Δομές Παιδικής Προστασίας, έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους και δεν σπουδάζουν.

Οι Περιφέρειες, οι Δήμοι και άλλα ΝΠΔΔ εξασφαλίζουν την πρόσβαση ευπαθών ομάδων σε υπηρεσίες προσωρινής φιλοξενίας μέσω της λειτουργίας των Κοινωνικών Ξενώνων.

Πρόσβαση σε ενέργεια

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, προωθεί ειδικές πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της ενεργειακής πενίας των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, με βάση το Ν. 4001/2011 «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού

Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις», που ενσωμάτωσε στην Ελληνική έννομη τάξη τις διατάξεις της Οδηγίας 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 «Σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της Οδηγίας 2003/54/ΕΚ» (ΕΕ L 211/14.8.2009):

Το Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο αντιστοιχεί σε ένα οικονομικό πλεονέκτημα ευάλωτων πελατών καταναλωτών ηλεκτρικού ρεύματος ή φυσικού αερίου, το οποίο εξασφαλίζει σημαντικές εκπτώσεις στο σύνολο της σχετικής τετραμηνιαίας κατανάλωσης (έως 42% έναντι του οικιακού τιμολογίου της ΔΕΗ που ισχύει από 1.1.2014) που κάνουν αποκλειστικά για δική τους χρήση

Το Δίκτυο Προστασίας Ευάλωτων Καταναλωτών Ηλεκτρικής Ενέργειας αντανακλά τις κοινωνικές ρήτρες του «Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας» που εκπόνησε η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 138 του Ν.4001/2011, ο οποίος ορίζει τις βασικές υποχρεώσεις και τα δικαιώματα καταναλωτών και προμηθευτών, προβλέποντας ειδικές ρήτρες προστασίας για τους Ευάλωτους Οικιακούς Πελάτες.

Πρόσβαση στο χρηματοπιστωτικό σύστημα

Το Υπουργείο Οικονομικών έχει κατοχυρώσει με το Ν. 4254/2014 το δικαίωμα κάθε πολίτη να διατηρεί έναν τραπεζικό λογαριασμό, συγκεκριμένο ποσό του οποίου δεν μπορεί να κατασχεθεί και προστατεύεται από κάθε πράξη μονομερούς συμψηφισμού απαιτήσεων τρίτων (περιλαμβανομένου του δημοσίου και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων). Η πρωτοβουλία αυτή διασφαλίζει την ομαλή πρόσβαση των πολιτών σε τραπεζικές συναλλαγές και διευκολύνει τη συμμετοχή τους στην οικονομική και κοινωνική ζωή (διενέργεια συναλλαγών, πληρωμή λογαριασμών, διαφύλαξη ενός ελάχιστου ποσού για την κάλυψη βασικών βιοτικών αναγκών, ιδίως σε καταστάσεις ανάγκης)

Πρόσβαση σε Επαρκείς Πόρους

Η πρόσβαση σε επαρκείς πόρους αποτελεί θεμελιώδη προτεραιότητα της Εθνικής Στρατηγικής, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει για κάθε άτομο που εγκλωβίζεται σε συνθήκες ακραίας φτώχειας ένα πλέγμα μη ανταποδοτικών οικονομικών παροχών που θα συνδυάζονται με κατάλληλες υπηρεσίες φροντίδας και ενεργοποίησης. Ως κύρια παρέμβαση οριοθετείται εδώ η σταδιακή ανάπτυξη ενός μοντέλου στοχευμένης εισοδηματικής ενίσχυσης των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, που θα εξειδικεύει τόσο το περιεχόμενο όσο και τις προϋποθέσεις πρόσβασης στις αντίστοιχες υπηρεσίες και παροχές.

Στις 15 Νοεμβρίου 2014 ξεκίνησε η διαδικασία πιλοτικής εφαρμογής του Προγράμματος ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος «Εγγυημένο Κοινωνικό Εισόδημα» με βάση τις διατάξεις του άρθρου πρώτου του Ν. 4093/2012 και της υπ. αρ. 39892/ΓΔ1.2/7.11.2014 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας «Καθορισμός των όρων και των προϋποθέσεων εφαρμογής του πιλοτικού προγράμματος Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα», που θεσπίζει για πρώτη φορά δείκτες του εγγυημένου από την πολιτεία ορίου συντήρησης και θέτει προϋποθέσεις πρόσβασης των ενδιαφερομένων σε ένα πακέτο επιδοματικών παροχών, υπηρεσιών και κοινωνικών πλεονεκτημάτων.

Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε άτομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- εισοδηματική στήριξη των δικαιούχων (μέσω μηνιαίας κλιμακούμενης επιδοματικής παροχής)

- εξασφάλιση πρόσβασης των δικαιούχων σε κοινωνικές υπηρεσίες και αγαθά

- υποστήριξη των δικαιούχων που μπορούν να απασχοληθούν για την ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας.

Οι δικαιούχοι προωθούνται, κατά περίπτωση, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ένταξης που εκπονείται από την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου, για ένταξη σε προγράμματα, δράσεις, παροχές και υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα, όπως:

- Ενημέρωση, πληροφόρηση και ατομική συμβουλευτική υποστήριξη των δικαιούχων της εισοδηματικής ενίσχυσης ή /και των μελών της οικογένειάς τους
- Παραπομπή και ένταξη σε δομές και υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας και υποστήριξης
- Χορήγηση βιβλιαρίου ανασφάλιστου (στην περίπτωση που δεν δικαιούνται παροχών υγείας για οποιοδήποτε λόγο)
- Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο της ΔΕΗ ή άλλου φορέα παροχής ενέργειας
- Κοινωνικό τιμολόγιο ΕΥΔΑΠ, ΕΥΑΘ, ΔΕΥΑ
- Κοινωνικό τιμολόγιο Δήμων και Δημοτικών Επιχειρήσεων
- Χορήγηση επιδόματος θέρμανσης
- Ένταξη σε πρόγραμμα Κοινωνικού Παντοπωλείου
- Ένταξη στα προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για του Άπορους
- Ένταξη σε άλλα προγράμματα αντιμετώπισης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι δικαιούχοι, εφόσον ανήκουν στον ενεργό πληθυσμό, μπορούν να εργασθούν και είναι κάτω των 67 ετών, προωθούνται, σε δράσεις που στοχεύουν στην ένταξη ή επανένταξή τους στην αγορά εργασίας, μέσω προγραμμάτων που περιλαμβάνουν:

Νέες Θέσεις Εργασίας

Προγράμματα κοινωφελούς εργασίας

Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης

Προγράμματα πρακτικής άσκησης και απόκτησης επαγγελματικής εμπειρίας

Ένταξη ή επανένταξη στο εκπαιδευτικό σύστημα

Προγράμματα συμβουλευτικής, κατάρτισης και προώθησης στην εργασία

Πρόσβαση στο επίδομα απροστάτευτων παιδιών

Το Πρόγραμμα επικεντρώνεται στη χορήγηση μηνιαίου επιδόματος ύστερα από έλεγχο περιουσιακών και εισοδηματικών πηγών σε παιδιά (0-16 ετών), τα οποία συγκεντρώνουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

παραμένουν στο οικογενειακό ή συγγενικό τους περιβάλλον

στερούνται πατρικής προστασίας (ο πατέρας έχει πεθάνει ή τα έχει εγκαταλείψει ή εκτίει ποινή φυλάκισης ή πάσχει από σοβαρή ασθένεια κλπ.)

ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας λόγω φυσικής ή οικονομικής αδυναμίας των γονέων / κηδεμόνων

Πρόσβαση στο ενιαίο επίδομα στήριξης τέκνων

Το Πρόγραμμα «Ενιαίο Επίδομα Στήριξης Τέκνων» θεσμοθετήθηκε το 2012 και εξασφαλίζει μία μη ανταποδοτική επιδοματική παροχή που απαλλάσσεται από κάθε φόρο, τέλος, εισφορά ή κράτηση υπέρ του Δημοσίου ή τρίτου και καταβάλλεται ανά τρίμηνο, λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των εξαρτώμενων τέκνων του νοικοκυριού, την κλίμακα ισοδυναμίας, το ισοδύναμο εισόδημα και την εισοδηματική κατηγορία.

Πρόσβαση στο επίδομα στήριξης Τρίτεκνων και Πολύτεκνων

Το Πρόγραμμα θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 40 του Ν. 4141/2013 «Επενδυτικά εργαλεία ανάπτυξης, παροχή πιστώσεων και άλλες διατάξεις», που εισάγει στην

Ελληνική έννομη τάξη μία νέα δημογραφική προνοιακή παροχή με την μορφή ειδικού επιδόματος τριτέκνων και πολυτέκνων για οικογένειες με τρία και άνω εξαρτώμενα τέκνα. Το επίδομα καταβάλλεται ανά τρίμηνο, μετά από έλεγχο εισοδήματος, και το ύψος του κυμαίνεται ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών.

Αξιοποίηση πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση για την Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνοχής

Στο επίπεδο αυτό θα αξιοποιηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες πηγές :

1. Το **Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας** προς τους Απόρους (συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 2,5 δις. Ευρώ) ως μηχανισμός άμεσης ενίσχυσης σε ομάδες υψηλού κινδύνου φτώχειας και αποκλεισμού, που θα συνεχίσει από το 2015 τις βασικές λειτουργίες του Προγράμματος Διανομής Τροφίμων σε άπορα άτομα. Το Ταμείο θα συμβάλλει στη μείωση της απόλυτης φτώχειας με:

- την υποστήριξη εθνικών προγραμμάτων παροχών σε είδος σε απόρους για την ανακούφιση της στέρησης τροφής, της έλλειψης στέγης και της υλικής στέρησης των παιδιών μέσω οργανώσεων εταίρων που επιλέγονται από τα Κράτη Μέλη,
- την υποστήριξη συνοδευτικών μέτρων που συμπληρώνουν την παροχή τροφίμων και αγαθών, συμβάλλοντας στην κοινωνική ενσωμάτωση των απόρων.

Για την άμεση αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου, η Γενική Γραμματεία Πρόνοιας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει εκπονήσει το ολοκληρωμένο Πρόγραμμα «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής προς Απόρους» 2014 – 2020, συνολικού προϋπολογισμού 330.000.000 ευρώ, που τέθηκε σε εφαρμογή στις αρχές του 2015, καλύπτοντας σε πρώτη φάση 165.000 άπορες οικογένειες.

2. Το **Ταμείο Αλληλεγγύης** ως μηχανισμός άμεσης συνδρομής των Κρατών Μελών που αντιμετωπίζουν έκτακτες ανάγκες εξαιτίας απρόβλεπτων συμβάντων και φυσικών καταστροφών.

3. Το **Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσαρμογής στην Παγκοσμιοποίηση**, συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 150.000.000 ευρώ, ως μηχανισμός στήριξης ατόμων που χάνουν τη θέση εργασίας τους είτε εξαιτίας σημαντικών διαρθρωτικών αλλαγών στο παγκόσμιο εμπόριο λόγω παγκοσμιοποίησης, είτε εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης.

4. Η **Ευρωπαϊκή «Πρωτοβουλία Απασχόληση Νέων»** ως μηχανισμός στήριξης της απασχόλησης των νέων κάτω των 29 ετών (συνολικού προϋπολογισμού για την Ελλάδα 342.000.000 ευρώ).

5. Προγράμματα της **Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων** για τη δανειοδότηση σχεδίων στους τομείς της συνοχής και σύγκλισης και της στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο της κοινωνικής φροντίδας.

6. Τα **Ευρωπαϊκά Ταμεία Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας** (συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 2 δις. Ευρώ), ως μηχανισμός στήριξης των κοινωνικών επιχειρήσεων, βελτιώνοντας την αποτελεσματικότητα της συγκέντρωσης κεφαλαίων από επενδυτικά ταμεία που επιθυμούν να διαθέσουν πόρους στις επιχειρήσεις αυτές.

7. Το Πρόγραμμα **«Για την Κοινωνική Αλλαγή και την Καινοτομία»** (συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 958.000.000. ευρώ), ως μηχανισμός στήριξης

κοινωνικών πρωτοβουλιών των Κρατών Μελών, αντικαθιστώντας τις συναφείς δράσεις της περιόδου 2007-2013.

8. Το Πρόγραμμα «**Ορίζων 2020**» (συνολικού προϋπολογισμού για τα Κράτη Μέλη 70 δις. ευρώ), ως μηχανισμός υποστήριξης δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας στο πεδίο της κοινωνικής ένταξης (σε εθνικό και διακρατικό επίπεδο).

2.4.1.2. Τοπικό επίπεδο

Η εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής από τον Δήμο Καλαμάτας γίνεται μέσω δράσεων που έρχονται να καλύψουν τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες που προκύπτουν σε πολύ μεγάλο βαθμό από την οικονομική ύφεση των τελευταίων ετών. Υλοποιείται μέσα στα πλαίσια των Εθνικών και των Ευρωπαϊκών Στρατηγικών και εφαρμόζεται μέσω των διαφόρων κοινωνικών-δημοτικών δομών. Ως **κοινωνική δομή** νοείται το σύνολο των επαναλαμβανόμενων, σταθερών και οργανωμένων σχέσεων που επικρατούν μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας, οι οποίες μάλιστα έχουν συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Την κύρια αρμοδιότητα για την εφαρμογή αυτής της κοινωνικής πολιτικής, στον Δήμο Καλαμάτας, έχουν η διεύθυνση **Πρόνοιας** και η **ΦΑΡΙΣ**

Η Κοινωνική Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «**ΦΑΡΙΣ**», είναι ο επίσημος φορέας της πολιτικής του Δήμου, στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση.

Συνοδοιπόρος στην ενίσχυση της προστασίας των ευπαθών ομάδων του Δήμου είναι και η Μητρόπολη Μεσσηνίας μέσω της λειτουργίας Ασύλου Ανιάτων, του Αλεξανδράκειου γηροκομείου, του γενικού φιλόπτωχου ταμείου και του ταμείου αρωγής απόρων φοιτητών και γενικότερα μέσω της υποστήριξης της στις υπάρχουσες κοινωνικές δομές του Δήμου.

2.4.2. Φορείς Άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής

2.4.2.1. Διεύθυνση Πρόνοιας

Η Διεύθυνση Πρόνοιας είναι αρμόδια για το σχεδιασμό και την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων, καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων. Διαρθρώνεται δε στα κάτωθι τμήματα:

- Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικών Ερευνών & Υγείας
- Τμήμα Εποπτείας, Ελέγχου και Ισότητας
- Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινωνικής Αρωγής.

Γενική περιγραφή υπαρχουσών αρμοδιοτήτων :

Εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας των οικονομικά αδυνάτων, η παροχή άμεσης περίθαλψης ή οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα, οικογένειες και κοινωνικές ομάδες που περιέρχονται σε κατάσταση ανάγκης εξαιτίας κοινωνικών γεγονότων ή φυσικών καταστροφών.

Χορήγηση Πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας & βιβλιαρίων ανασφαλιστών. Εισαγωγή σε Ιδρύματα Κοινωνικής Φροντίδας (ΜΦΗ).

Εφαρμογή προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα με αναπηρίες διαφόρων κατηγοριών.

Εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής και προάσπισης της δημόσιας υγείας.

Σχεδιασμός, εισήγηση και μέριμνα για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς.

Διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων Πρόνοιας και για την άσκηση της κοινωνικής εργασίας.

Εποπτεία, έλεγχος και ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ιδρυμάτων Ν.Π.Ι.Δ. κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, ΑΜΕΑ, ηλικιωμένων και παιδικής προστασίας καθώς και των ειδικώς αναγνωρισμένων και κοινωφελούς χαρακτήρα σωματείων και συλλόγων.

Χορήγηση αδειών Ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών & Ίδρυμάτων παιδικής προστασίας σε ιδιώτες.

Λειτουργία κοινωνικών δομών (Δημοτικό παντοπωλείο, ιατρείο, φαρμακείο, παιδικό Σταθμοί, ΚΑΠΗ)

Υλοποίηση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων (Κέντρο Συμβουλευτικής κακοποιημένων γυναικών και πρόγραμμα τηλεϊατρικής)

Η αποστολή της Δ/σης Πρόνοιας αφορά στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλλων και στην προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας. Αναλυτικότερα :την προστασία & αγωγή της οικογένειας και του παιδιού, την προστασία των ηλικιωμένων και των κοινωνικά αδύνατων, την κοινωνική κατοικία, τη χορήγηση αδειών ίδρυσης-λειτουργίας, την εποπτεία των φορέων κοινωνικής φροντίδας & την προστασία των ατόμων με ειδικές ανάγκες. Η πρόληψη και αντιμετώπιση ψυχοκοινωνικοοικονομικών προβλημάτων κατηγοριών πληθυσμού που περιήλθαν ή κινδυνεύουν να περιέλθουν σε κατάσταση αδυναμίας προσαρμογής στο κοινωνικοοικονομικό τους περιβάλλον. Η παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας σε όλους τους πολίτες που διαμένουν νόμιμα και μόνιμα στο Δήμο/Νομό χωρίς φυλετικές, εθνικές και άλλες διακρίσεις και αποκλεισμούς.

Όντας το μεγαλύτερο αστικό κέντρο της Μεσσηνίας η πόλη της Καλαμάτας συγκεντρώνει ένα υψηλό ποσοστό ατόμων που έχουν ανάγκη παροχής κοινωνικών υπηρεσιών πρόνοιας. Με βάση τα πιο πρόσφατα στοιχεία του Δήμου υπάρχουν 2.600 ΑμεΑ, (σε επίπεδο νομού), 25 άστεγοι και 760 μόνιμοι κάτοικοι ΡΟΜΑ και 100 περίπου εποχιακά μετακινούμενοι.

2.4.2.2. Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ»

Η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ», είναι ο επίσημος φορέας της πολιτικής του Δήμου, στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση.

Συστήθηκε με την υπ' αριθμ. 71713/14316/19-11-2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 2434/Β'/1-12-2008) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3463/2006, ως αποτέλεσμα συγχώνευσης των πρώην αμιγών επιχειρήσεων του Δήμου Καλαμάτας. Εν συνεχεία απορρόφησε την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Θουρίας (ΚΕΔΗΘ) με την υπ' αριθμ. 88/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας (ΦΕΚ 1059/Β'/30-5-2011) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010.

Σκοποί της κοινωφελούς επιχείρησης είναι η οργάνωση λειτουργιών ή δραστηριοτήτων και η παροχή υπηρεσιών που είναι συναφείς ή συνδέονται με τις

αρμοδιότητες που ασκεί ο Δήμος και που αναφέρονται στους τομείς του πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση. Ειδικότερα οι σκοποί της επιχείρησης στους τομείς της κοινωνικής αλληλεγγύης, της απασχόλησης και της κατάρτισης είναι:

Τομέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με τη δημιουργία και λειτουργία ενός δικτύου κοινωνικών υποδομών όπως, Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών κ.λ.π.

Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, με τη δημιουργία δημοτικών ιατρείων, κέντρων αρωγής υγείας, υποστήριξης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής υποστήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας. Η ενίσχυση και αναβάθμιση των ενεργειών υποστήριξης ατόμων που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και χρειάζονται στήριξη (συμβουλευτική, συναισθηματική, κοινωνική, οικονομική), ενώ χαρακτηρίζονται αποκλεισμένα ή είναι εν δυνάμει αποκλεισμένα από τον κοινωνικό ιστό και την αγορά εργασίας.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη Παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.

Η μέριμνα για τη στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών.

Η προώθηση και η ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικού δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου.

Η καταγραφή των κοινωνικών δεδομένων της περιοχής και η δημιουργία αντίστοιχης βάσης δεδομένων, με σκοπό τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας.

Η οργάνωση ενός δικτύου κοινωνικής προστασίας ευπαθών κοινωνικών ομάδων της περιοχής και η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης προς αυτές.

Η σχεδίαση, οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων για την πρόληψη της παραβατικότητας.

Η ανάπτυξη δικτύων που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή.

Τομέας Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση

Η λειτουργία πιστοποιημένου Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης με αποκλειστικό αντικείμενο δράσεως την παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και συναφών προς αυτή δραστηριοτήτων (έρευνες, μελέτες, ημερίδες, συνέδρια κ.λ.π.).

Λειτουργία πιστοποιημένου Κέντρου Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΚΕΣΥΥ).

Λειτουργία Γραφείου Απασχόλησης που θα παρέχει πληροφόρηση και ολοκληρωμένη συμβουλευτική υποστήριξη για την προετοιμασία και την ένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας.

Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε προγράμματα για την εφαρμογή πολιτικών προώθησης στην απασχόληση, καθώς και η ενημέρωση εργοδοτών και ανέργων για αυτά.

Η παροχή συμβουλευτικών δράσεων προς τους ανέργους.

Ο σχεδιασμός και η οργάνωση δράσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας.

Για την επίτευξη των σκοπών της η επιχείρηση.

Σχεδιάζει, υλοποιεί και συμμετέχει σε Εθνικά και συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, προγράμματα χρηματοδότησης, καταρτίζει και υλοποιεί πρόγραμμα προβολής του συνολικού προγράμματος δράσης της, όσο και των επιμέρους δραστηριοτήτων της και προωθεί τις υπηρεσίες και τα προϊόντα που παράγει από τους τομείς δράσεις της.

2.4.3. Κοινωνικά Προγράμματα

Ο Δήμος Καλαμάτας και η «ΦΑΡΙΣ» υλοποιούν προγράμματα, μέσω των οποίων γίνεται προσπάθεια εκπλήρωσης μέρους της αποστολής της κοινωνικής πολιτικής, σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Τα προγράμματα που υλοποιούνται και έχουν χρηματοδοτηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι τα εξής:

2.4.3.1. Πρόγραμμα τηλεϊατρικής

Η πράξη «Πρόγραμμα πρόληψης καρδιαγγειακών νοσημάτων και προαγωγής της υγείας των πολιτών, με αξιοποίηση εφαρμογών τηλεϊατρικής» εντάχθηκε στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 13, του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το ύψος της χρηματοδότησης ανέρχεται στο ποσό των 210,552.35 €.

Το πρόγραμμα είχε ως στόχο την πρόληψη των καρδιαγγειακών νοσημάτων και την προαγωγή της υγείας των πολιτών με την αξιοποίηση εφαρμογών τηλεϊατρικής που ενσωματώνουν τα επιτεύγματα της τεχνολογικής προόδου στους τομείς της Πληροφορικής, των Επικοινωνιών και των Βιοϊατρικών Οργάνων. Το πρόγραμμα έληξε το Φεβρουάριο του 2015 και μέχρι τότε έγιναν 997 εξετάσεις σε 344 δημότες. Εν συνεχεία πήρε παράταση μέχρι 30 Σεπτεμβρίου του 2015 με την εθελοντική συνεισφορά των γιατρών που απασχολούνταν στο πρόγραμμα, ενώ το οικονομικό αντικείμενο του προγράμματος λήγει 30 Δεκεμβρίου 2015. Ο συνολικός αριθμός των ωφελουμένων πολιτών είναι 600.

2.4.3.2. «Βοήθεια στο σπίτι»

Σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή υπηρεσιών κατ' οίκον σε ηλικιωμένα άτομα, σε άτομα με αναπηρίες και σε μη επαρκώς εξυπηρετούμενα, που διαβιούν κυρίως μοναχικά και το εισόδημά τους είναι χαμηλό, με απώτερους στόχους την παραμονή τους στο οικείο, φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, τη διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους και την αποφυγή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού. Η παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας που παρέχεται στους ωφελούμενους από το ειδικό – επιστημονικό προσωπικό, είναι στους τομείς: α) συμβουλευτικής και ψυχοσυναισθηματικής υποστήριξης των ωφελούμενων και των οικογενειών τους, β) νοσηλευτικής πρωτοβάθμιας φροντίδας, γ) οικογενειακής φροντίδας, δ) φυσιοθεραπείας και ήπιας αθλητικής άσκησης, ε) αγωγή υγείας και πρόληψης και στ) εργοθεραπείας.

Υλοποιούνται συνολικά τέσσερα προγράμματα, το ένα από το Δήμο Καλαμάτας και τα τρία από τη Κοινωνική Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ».

Στην περιοχή του ορεινού όγκου του Ταυγέτου εξυπηρετούνται 74 άτομα από 2

υπαλλήλους, στη Δημοτική Ενότητα Θουρίας εξυπηρετούνται 78 άτομα από 2 υπαλλήλους και στη Δημοτική Ενότητα Αρφαρών εξυπηρετούνται 90 άτομα από 4 υπαλλήλους.

Στη Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας εξυπηρετούνται 100 άτομα από 4 υπαλλήλους και παράλληλα διατίθεται για την εξυπηρέτηση των ωφελουμένων αυτοκίνητο με ειδικό εξοπλισμό για την εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες.

2.4.3.3. Πρόγραμμα «Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή» του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους.

Ο Δήμος Καλαμάτας με την 211/15 Α.Δ.Σ. (Α.Δ.Α. 7ΨΘΩΕΕ-Ι28), συμμετέχει σε Κοινωνική Σύμπραξη (ΑΔΑ: ΩΥΗ97Λ1-ΤΘ8) με τους υπόλοιπους Δήμους του Νομού, τις τρεις Ιερές Μητροπόλεις και την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας και άλλους φορείς. Επικεφαλής Εταίρος της Κοινωνικής Σύμπραξης ΠΕ Μεσσηνίας ορίζεται ο φορέας Περιφέρεια Πελοποννήσου δια της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας. Μέσω του προγράμματος θα διανεμηθεί, στοχευμένα, υλική βοήθεια και θα παρέχει συνοδευτικές δράσεις στήριξης και ενδυνάμωσης με τρόφιμα (μακράς διάρκειας και φρέσκα) καθώς και ειδικά τρόφιμα για βρέφη και βασικά υλικά αγαθά (ρουχισμός για παιδιά και ενήλικες/κυρίως αστέγους – είδη καθαρισμού και προσωπικής υγιεινής, παιδικά είδη/βιβλία, παιχνίδια, βρεφικός εξοπλισμός κλπ).

2.4.3.4. Πρόγραμμα «Στέγαση και επανένταξη στην Καλαμάτα: Πολυδύναμο σχέδιο δράσεων κοινωνικής παρέμβασης για τους αστέγους».

Ο Δήμος Καλαμάτας (444/2014 Α.Δ.Σ.) σε συνεργασία με τον Εταίρο Φορέα Παροχής Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών «Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό και Ερευνητικό Κέντρο Αθηνών» (Ε.Π.Ε.Κ.Α.) , υλοποιεί εγκριθέν Σχέδιο με τίτλο «Στέγαση και επανένταξη στην Καλαμάτα: Πολυδύναμο σχέδιο δράσεων κοινωνικής παρέμβασης για τους αστέγους». Ωφελούμενοι (ομάδα στόχος) του σχεδίου είναι 25 άτομα, που κάνουν χρήση ανοικτών κέντρων ημέρας ή που διαβιούν σε επισφαλή κατοικία ή που στερούνται κατοικίας ή που διαβιούν σε ανεπαρκή – ακατάλληλη κατοικία στην Περιοχή Παρέμβασης, σύμφωνα με τους όρους της σχετικής πρόσκλησης και του εγκριθέντος σχεδίου.

Το πρόγραμμα αφορά σε ενέργειες:

- α) συμβουλευτικής υποστήριξης/πληροφόρησης,
- β) στέγασης και κοινωνικής φροντίδας,
- γ) εργασιακής επανένταξης των ωφελούμενων, καθώς και
- δ) ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού.

2.4.4. Κοινωνικές Δομές

Οι κοινωνικές δομές που λειτουργούν στην πόλη της Καλαμάτας υπό την εποπτεία ή μη του Δήμου είναι οι κάτωθι:

2.4.4.1. Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών Θυμάτων Βίας

Το Κέντρο Συμβουλευτικής Γυναικών Θυμάτων Βίας του Δήμου Καλαμάτας, ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Αύγουστο του 2013 και στοχεύει στην παροχή εξειδικευμένων και εξατομικευμένων υπηρεσιών όπως:

- Συμβουλευτική και Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη των γυναικών.
- Υπηρεσίες παραπομπής όπου και όποτε απαιτείται.
- Υπηρεσίες νομικής συμβουλευτικής και πληροφόρησης.

-Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης της τοπικής κοινωνίας, με στόχο την πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών. Το Κέντρο Συμβουλευτικής του Δήμου Καλαμάτας στελεχώνεται από Κοινωνικό Λειτουργό και Κοινωνιολόγο και μέχρι σήμερα ο αριθμός των ωφελουμένων γυναικών είναι 116.

2.4.4.2. Δημοτικό Παντοπωλείο

Το Δημοτικό Παντοπωλείο αποτελεί κοινωνική δομή, που ιδρύθηκε το 2008, σε μια προσπάθεια του Δήμου για την κάλυψη πρωτογενών αναγκών επιβίωσης αναξιοπαθούντων δημοτών και μέχρι σήμερα εξυπηρετεί εκατοντάδες οικογένειες. Η λειτουργία του παντοπωλείου στηρίζεται σε εθελοντική προσφορά από μια ενδεκαμελή ομάδα, που έχει συγκροτηθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο. Κύρια πηγή χρηματοδότησής του είναι ο Δήμος Καλαμάτας, ενώ συχνά ενισχύεται και από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας και άλλους φορείς ή ιδιώτες, δωρητές - χορηγούς.

2.4.4.3. Δημοτικό Εστιατόριο

Το Δημοτικό Εστιατόριο έχει ως στόχο την παροχή φαγητού σε άπορους και άστεγους κατοίκους της Καλαμάτας και εξυπηρετεί 56 ωφελούμενους. Η παρασκευή πραγματοποιείται στις εγκαταστάσεις της 120 ΠΕΑ και το φαγητό μεταφέρεται με τη φροντίδα του Δήμου στο Α' ΚΑΠΗ Καλαμάτας για τη διανομή του.

2.4.4.4. Δημοτικοί Λαχανόκηποι

Ο Δήμος Καλαμάτας αφού ανέλαβε τις δαπάνες διαμόρφωσης (εκσκαφές και βελτίωση κηποχώματος, περίφραξη χώρου, αρδευτικά δίκτυα άρδευσης, χωροθέτηση τεμαχίων γης), λειτουργεί δημοτικούς λαχανόκηπους έκτασης 2,5 στρεμμάτων στο πάρκο Ανατολικού Κέντρου, 3,5 στρεμμάτων στο πάρκο Δυτικού Κέντρου, και 0,5 στρέμματος στην περιοχή του Ασύλου. Έχουν παραχωρηθεί 50 τετραγωνικά μέτρα σε κάθε έναν από τους 101 ωφελούμενους, στα οποία καλλιεργούν λαχανικά βιολογικής γεωργίας. Ο Δήμος παρέχει και την αναγκαία τεχνογνωσία με ειδικά σεμινάρια σε όσους αναλαμβάνουν για πρώτη φορά να καλλιεργήσουν λαχανικά.

2.4.4.5. Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων Δήμου Καλαμάτας

Στο Δήμο Καλαμάτας λειτουργούν 2 ΚΑΠΗ, το ένα σε κτίριο επί της οδού Μπούτση 1 και το άλλο σε νέο κτίριο στην περιοχή Κουφού Ελιές, τα οποία εξυπηρετούν 1.500 ηλικιωμένους. Το Α' ΚΑΠΗ λειτουργεί από τις 16 Ιουνίου 1983. Το σημαντικότερο σημείο στην έννοια της ανοικτής προστασίας των ηλικιωμένων είναι η παραμονή τους στην κοινότητα και σε ότι συμπεριλαμβάνεται μέσα σε αυτήν: στο οικείο περιβάλλον της οικογένειας, της γειτονιάς, του φιλικού περίγυρου. Φαινόμενα όπως η “ασυλοποίηση” και ο “ιδρυματισμός” και πολλές φορές η “κατάθλιψη”, έκαναν επιτακτική την ανάγκη προστασίας και παραμονής της τρίτης ηλικίας στον φυσικό της χώρο μακριά από τον απρόσωπο χαρακτήρα των Ιδρυμάτων κλειστής περίθαλψης και άλλης μορφής ασύλων.

Στα πλαίσια αυτά, σκοπός των ΚΑΠΗ είναι:

Η πρόληψη βιολογικών, ψυχολογικών και κοινωνικών προβλημάτων των ηλικιωμένων, ώστε να παραμείνουν αυτόνομα, ισότιμα και ενεργά μέλη του κοινωνικού συνόλου.

Η διαφώτιση και η συνεργασία του κοινωνικού συνόλου και των ειδικών φορέων σχετικά με τα προβλήματα και τις ανάγκες των ηλικιωμένων.

Η έρευνα θεμάτων σχετικά με τους ηλικιωμένους. Πολύ σημαντική τομή σε αυτό το

τρίτο σημείο είναι η πρόληψη όπου αυτή διακρίνεται σε:
πρωτογενή (εμβολιασμοί, συμβουλές για την αποφυγή ατυχημάτων)
δευτερογενή (ιατρικές εξετάσεις που έχουν σκοπό την έγκαιρη διάγνωση, ώστε να αποφευχθεί η μακροχρόνια πολλές φορές θεραπεία)
Η πρόληψη είναι μια αξιολογη προσέγγιση της τρίτης ηλικίας όπου οι ηλικιωμένοι δεν αντιμετωπίζονται ως άνθρωποι που έχουν ολοκληρώσει τον ανθρώπινο κύκλο της ζωής τους αλλά ως πρόσωπα με ιδιαίτερες ανάγκες περίθαλψης και προστασίας στην δεδομένη αυτή φάση της ζωής τους.

2.4.4.6. Παιδικοί σταθμοί

Για την εκπλήρωση των αναγκών των ευπαθών ομάδων στο Δήμο Καλαμάτας, λειτουργούν 7 Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί που δέχτηκαν συνολικά 505 αιτήσεις το 2015, με τους τελικούς αποδέκτες των υπηρεσιών να ανέρχονται σε 374 άτομα (209 μέσω της Δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής» και 165 με τροφεία), αλλά και 10 ιδιωτικοί.

Σκοπός των Παιδικών Σταθμών είναι:

- Να παρέχουν ενιαία προσχολική αγωγή σύμφωνα με τα πλέον σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα
- Να βοηθούν τα παιδιά να αναπτυχθούν ολόπλευρα, σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά
- Να εξαλείφουν κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις διαφορές που τυχόν προκύπτουν από το πολιτιστικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των γονέων τους
- Να εξυπηρετούν τους γονείς και παράλληλα να τους ευαισθητοποιούν πάνω σε θέματα σύγχρονης παιδαγωγικής και ψυχολογίας
- Να βοηθούν τα παιδιά της προσχολικής ηλικίας στην ομαλή μετάβασή τους από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον
- Να παρέχουν ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά που φιλοξενούν, τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφαλείας.

2.4.4.7. ΚΕ.Φ.Ι.ΑΠ. – Κέντρο Φυσικής Ιατρικής Αποκατάστασης Μεσσηνίας (πρώην Κ.Ε.Κ.Υ.Κ.Α. με Α.)

Το Κέντρο Φυσικής Ιατρικής & Αποκατάστασης (ΚΕ.Φ.Ι.ΑΠ.) Καλαμάτας αποτελεί μονάδα του Γενικού Νοσοκομείου Μεσσηνίας και βρίσκεται στο Ανατολικό Κέντρο της πόλης, στην Πύλη του Παλαιού Στρατοπέδου. Προσφέρει υπηρεσίες Φυσικής Αποκατάστασης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης σε ένα καλαίσθητο και προσβάσιμο κτίριο με σύγχρονες εγκαταστάσεις και εξοπλισμό.

Απευθύνεται σε:

- Άτομα με αναπηρία όλων των ηλικιών με νοητικά και κινητικά προβλήματα και στις οικογένειές τους.
 - Ασθενείς γενικότερα που πάσχουν από παθήσεις του μυϊκού, νευρικού, κυκλοφορικού, ερειστικού και αναπνευστικού συστήματος.
 - Σε όλους τους φορείς και πολίτες της περιοχής ως εν δυνάμει εθελοντές.
- Οι γενικοί στόχοι του είναι:
- Η έγκαιρη εκτίμηση και αξιολόγηση των αναγκών και των δυνατοτήτων των εξυπηρετούμενων σε επίπεδο αποκατάστασης.
 - Η πρόωμη και στοχευόμενη παρέμβαση στις παραπάνω ανάγκες τους.
 - Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση προγραμμάτων για την ημιαυτόνομη και αυτόνομη διαβίωση των ΑμεΑ.
 - Η δικτύωση και η συνεργασία με την κοινότητα και τους φορείς της.
 - Η κοινωνική ευαισθητοποίηση και η άμβλυση του φαινομένου του κοινωνικού

αποκλεισμού.

Οι υπηρεσίες και τα προγράμματα που παρέχει είναι τα εξής:

- Φυσικής και λειτουργικής αποκατάστασης.
- Ψυχοκοινωνικής στήριξης.
- Δημιουργικής απασχόλησης ΑμεΑ.
- Αγωγής υγείας.
- Μετακίνησης.
- Κοινωνικής ευαισθητοποίησης.
- Εθελοντισμού.

Η διασύνδεση με την κοινότητα αποτελεί στόχο σε κάθε δράση και προϋπόθεση για την κοινωνική ενσωμάτωση των μελών του Κέντρου. Σε αυτό το πλαίσιο αναπτύσσει συνεργασίες με τοπικούς, εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς υλοποιώντας προγράμματα προς όφελος των εξυπηρετούμενων.

Σημαντική ως προς τη λειτουργία του ΚΕ.Φ.Ι.ΑΠ. Καλαμάτας είναι και η συμβολή των δύο δομών στήριξης που έχουν συσταθεί με στόχο να συμπληρώνουν το έργο του:

- Ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων ΑμεΑ Ν. Μεσσηνίας «Η Υπομονή» &
- Ο Σύλλογος Φίλων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες Καλαμάτας

2.4.4.8. Αλεξανδράκειο Γηροκομείο

Το Αλεξανδράκειο Γηροκομείο βρίσκεται ανατολικά από τον Μητροπολιτικό Ναό της Υπαπαντής του Χριστού Καλαμάτας (Διεύθυνση: Αλαγονίας 3). Ιδρυτής του είναι ο Σπυρίδων Αλεξανδράκης, ευεργέτης της πόλης της Καλαμάτας, ο οποίος γεννήθηκε το 1807 στον Κάμπο Αβίας της Μεσσηνιακής Μάνης και απεβίωσε στην Καλαμάτα το 1871. Στις 19 Οκτωβρίου 1870 συνέταξε διαθήκη με την οποία κατέστησε το Αλεξανδράκειο Κληροδότημα ως Πτωχοκομείο. Με την υπ' αριθ. 343/ 10-5-1943 Πράξη του Συμβουλίου των Εκτελεστών της διαθήκης εγκρίθηκε ο Οργανισμός Διοικήσεως των Αλεξανδρακείων Κληροδοτημάτων, επί Μητροπολίτη Μεσσηνίας Πολυκάρπου (Συνοδινού). Το 1953 η Ακαδημία Αθηνών απένειμε το Αργυρό Μετάλλιο στο Αλεξανδράκειο Γηροκομείο. Το έτος 1972 ανεγέρθη ο βυζαντινός Ναός του Αγίου Σπυρίδωνος του Γηροκομείου. Κατά τους σεισμούς του έτους 1986 το κτίριο του Γηροκομείου καταστράφηκε ολοσχερώς. Τον Σεπτέμβριο του 1993 θεμελιώθηκε και τον Μάρτιο του 1999 εγκαινιάσθηκε το νέο κτίριο του Αλεξανδρακείου Γηροκομείου, από τον Μητροπολίτη Μεσσηνίας Χρυσόστομο (Θέμελη). Αξίζει να σημειωθεί πως το Αλεξανδράκειο Γηροκομείο δεν χρηματοδοτείται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό αλλά καλύπτει εξ ιδίων εσόδων τις ανάγκες του, αποτελεί δε πρότυπο Ίδρυμα προνοίας και παροχής υπηρεσιών στην Τρίτη ηλικία, με ίδιο Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας.

2.4.4.9. Άσυλο Ανιάτων

Το Άσυλο Ανιάτων « Η Στέγη της Εκκλησίας» βρίσκεται στην οδό Λακωνικής 333 στην Καλαμάτα. Ιδρυτής του ιδρύματος είναι ο Μητροπολίτης Μεσσηνίας Χρυσόστομος Δασκαλάκης. Ιδρύθηκε με Πράξη της 10ης Μαρτίου 1957. Η στέγαση του Ιδρύματος έγινε κατ' αρχήν στα κελιά της διαλελυμένης Ιεράς Μονής Γενεθλίου του Προδρόμου (Γαρδικίου) της κοινότητας Άμφειας. Η Ιερά Μητρόπολη αγόρασε, κατά το έτος 1970, οικόπεδο 32 στρεμμάτων, και ανεγέρθηκε μεγάλο κτιριακό συγκρότημα στην περιοχή Γιαννιτσάνικα της Καλαμάτας, από τον Μητροπολίτη Μεσσηνίας Χρυσόστομο (Θέμελη). Ήδη ετοιμάζεται επέκταση αυτού, εκπονήθηκε μελέτη και έχει προχωρήσει η ανέγερση νέας πτέρυγας (η οποία όμως δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη). Νοτιοανατολικά του ιδρύματος, το έτος 1982, ανεγέρθη Ναός

προς τιμήν του Γενεθλίου του Τιμίου Προδρόμου. Σήμερα φιλοξενεί 75 άτομα.

2.4.4.10. Κέντρο Ψυχικής Υγείας

Το Κέντρο Ψυχικής Υγείας Καλαμάτας είναι μια αποκεντρωμένη μονάδα παροχής υπηρεσιών πρωτοβάθμιας φροντίδας. Λειτουργεί από τον Μάρτιο του 2007 ως ανοιχτή κοινοτική υπηρεσία ψυχικής υγείας στο πλαίσιο του ΕΣΥ. Διοικητικά υπάγεται στο Γενικό Νοσοκομείο Μεσσηνίας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες αφορούν σε ψυχιατρική παρακολούθηση, ψυχολογική υποστήριξη, συμβουλευτική, ατομική και οικογενειακή ψυχοθεραπεία, ομάδες υποστήριξης ειδικού πληθυσμού (π.χ. ομάδες γονέων), λογοθεραπεία, προληπτική αγωγή ψυχικής υγείας, ψυχοκοινωνική παρέμβαση, κατ' οίκον επισκέψεις, δικτύωση – συνεργασία με άλλους φορείς της κοινότητας και εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης του πληθυσμού σε θέματα ψυχικής υγείας.

Το προσωπικό του Κέντρου Ψυχικής Υγείας αποτελείται από μία ψυχίατρο, μία ψυχολόγο, μία λογοθεραπεύτρια, δύο νοσηλεύτριες, μία επισκέπτρια υγείας, μία κοινωνική λειτουργό και δύο διοικητικούς υπαλλήλους.

2.4.4.11. Πρόγραμμα “Ψυχαργός”

Το Πρόγραμμα Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης με την ονομασία "Ψυχαργός" είναι ένα εθνικό σχέδιο για την αλλαγή του τρόπου παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας, με μετάθεση του κέντρου βάρους από την παρεχόμενη ασυλικού τύπου περίθαλψη, όπως συνέβαινε μέχρι σήμερα, στην κοινοτική φροντίδα.

Στόχος είναι να δημιουργηθούν αποτελεσματικά δίκτυα κοινοτικών δομών και υπηρεσιών ψυχικής υγείας, ώστε κάθε άτομο με προβλήματα ψυχικής υγείας να βρίσκει απαντήσεις στα προβλήματά του, στον τόπο που ζει και εργάζεται, μέσα στην κοινότητα και όχι στο ασυλικού τύπου, αναποτελεσματικό Ψυχιατρικό Νοσοκομείο, με τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις στιγματισμού, περιθωριοποίησης και αποκλεισμού. Με βάση αυτούς τους στόχους το Πρόγραμμα "Ψυχαργός" δημιουργεί δομές αποκατάστασης (Ξενώνες, Οικοτροφεία, Διαμερίσματα) για τον αποϊδρυματισμό των χρόνιων ασυλικών ασθενών που ζούσαν στα Ψυχιατρεία και ταυτόχρονα κοινοτικές δομές παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας (Ψυχιατρικά Τμήματα στα Γενικά Νοσοκομεία, Κέντρα Ημέρας, Κινητές Μονάδες, Κέντρα Ψυχικής Υγείας κ.α.)

Για τα παιδιά και τους έφηβους έχουν σχεδιαστεί αρκετές δομές κοινοτικής φροντίδας και ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και βεβαίως αφορούν τα άτομα με προβλήματα ψυχικών διαταραχών και όχι εν γένει τα άτομα με αναπηρίες, εκτός αν αυτά αναπτύσσουν παράλληλα και δευτερογενώς και ψυχικές διαταραχές.

Το ως άνω πρόγραμμα φιλοξενείται σε ένα βαρέως τύπου λυόμενο, στον περίβολο του παλιού νοσοκομείου Καλαμάτας.

2.4.4.12. Β' Οικοτροφείο ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης (ΘΑΛΠΟΣ Ι)

Είναι Οικοτροφείο Μακράς Παραμονής και Υψηλού Βαθμού Προστασίας για ασθενείς με νοητική υστέρηση, δευτερογενείς ψυχικές διαταραχές και οργανικά ψυχοσύνδρομα. Οι ένοικοι (15 άτομα), φιλοξενούνται για θεραπεία και υποστήριξη με σκοπό να διασφαλιστεί η παραμονή τους στην κοινότητα και η συνέχιση των σχέσεών τους με τη ζωή και τη δράση της τοπικής κοινωνίας. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους ενοίκους είναι: ψυχιατρική και νοσηλευτική φροντίδα και φαρμακευτική αγωγή, εκπαίδευση σε δεξιότητες ανεξάρτητης διαβίωσης και κοινωνικοποίησης, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη των ενοίκων και των οικογενειών τους, δημιουργική απασχόληση ανάλογα με την ηλικία και τις δυνατότητές τους. Επιπλέον η διεπιστημονική ομάδα του Οικοτροφείου διοργανώνει

και υλοποιεί προγράμματα στην τοπική κοινότητα με στόχο την εμπύχωση, συμβουλευτική υποστήριξη και ψυχοεκπαίδευση οικογενειών ατόμων με ψυχοκοινωνικά προβλήματα, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινότητας για την καταπολέμηση του κοινωνικού στίγματος και των προκαταλήψεων που σχετίζονται με τη ψυχική νόσο και την ενίσχυση της τοπική οικονομίας.

2.4.4.13. ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ

Το ΚΕΘΕΑ είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπηρεσιών απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης στη χώρα μας. Βρίσκεται δίπλα στους χρήστες ουσιών και τις οικογένειές τους από την ίδρυση της ΙΘΑΚΗΣ, της πρώτης ελληνικής Θεραπευτικής Κοινότητας, το 1983. Όλες οι υπηρεσίες του παρέχονται δωρεάν και χωρίς λίστες αναμονής: στο δρόμο, στα σωφρονιστικά καταστήματα, σε μονάδες σε όλη την Ελλάδα. Το ΚΕΘΕΑ απευθύνεται επίσης σε όσους αντιμετωπίζουν πρόβλημα με άλλες μορφές εξάρτησης, όπως το αλκοόλ, ο τζόγος και το διαδίκτυο.

Το ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ, με έδρα την Καλαμάτα, λειτουργεί από το 2009 με στόχο να καλύψει τις ανάγκες των εξαρτημένων χρηστών ναρκωτικών και των οικογενειών τους στη νότια Πελοπόννησο. Είναι θεραπευτικό πρόγραμμα διαμονής και απευθύνεται σε ενήλικες. Η πρώτη επαφή με το πρόγραμμα γίνεται στα Συμβουλευτικά του Κέντρα, στην Καλαμάτα και το Ναύπλιο, τα οποία παρέχουν υπηρεσίες ενημέρωσης, συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης στους χρήστες ναρκωτικών και τις οικογένειές τους, αλλά και ενημέρωση σε όποιον ενδιαφέρεται για τα θέματα της εξάρτησης από ναρκωτικά και της απεξάρτησης. Παράλληλα προετοιμάζουν όποιον το επιθυμεί για ένταξη στη Θεραπευτική Κοινότητα ΚΥΤΤΑΡΟ.

Η Θεραπευτική Κοινότητα ΚΥΤΤΑΡΟ, όπου γίνεται η κύρια φάση θεραπείας, βρίσκεται λίγο πιο έξω από την πόλη της Καλαμάτας και είναι δυναμικότητας 35 θέσεων. Η λειτουργία της στηρίζεται στην ενεργητική συμμετοχή των μελών της. Μέσα σε κλίμα συναισθηματικής ασφάλειας και αλληλοβοήθειας τα μέλη αναπτύσσουν τις ικανότητές τους και μαθαίνουν νέους τρόπους διαχείρισης των δυσκολιών. Συμμετέχουν σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες (καλλιτεχνικές, αθλητικές, περιβαλλοντικές κ.ά.), καλλιεργούν προσωπικά ενδιαφέροντα, έχουν την ευκαιρία να καλύψουν εκπαιδευτικά κενά, έρχονται σε επαφή με την τοπική κοινότητα και προετοιμάζονται για την κοινωνική τους επανένταξη.

Το Κέντρο Κοινωνικής Επανένταξης διαθέτει ξενώνα, στον οποίο μπορούν να διαμείνουν όσοι ολοκληρώνουν τη Θεραπευτική Κοινότητα έως ότου να βρουν δουλειά. Στη φάση αυτή στόχος είναι η ομαλή ένταξη του ατόμου στην κοινωνία. Ιδιαίτερη σημασία δίνεται στην επαγγελματική κατάρτιση και αποκατάσταση καθώς και στην πρόληψη της υποτροπής.

Οι οικογένειες των χρηστών ναρκωτικών μπορούν να απευθύνονται στο Πρόγραμμα Οικογενειακής Υποστήριξης, ακόμα και αν το εξαρτημένο μέλος τους δεν είναι ενταγμένο σε θεραπεία. Στο πρόγραμμα πραγματοποιούνται εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους γονείς, συγγενείς και φίλους, καθώς και ατομικές και ομαδικές συναντήσεις συμβουλευτικής και υποστήριξης.

Στην Καλαμάτα λειτουργεί επίσης Πολυδύναμο Ψυχοδιαγνωστικό Κέντρο που παρέχει υπηρεσίες σε άτομα που είναι εξαρτημένα από παράνομες ουσίες και αλκοόλ και συγχρόνως αντιμετωπίζουν προβλήματα ψυχικής υγείας (διπλή διάγνωση). Επίσης, απευθύνεται σε εξαρτημένους από τα τυχερά παιχνίδια και το Διαδίκτυο.

2.4.4.14. Κέντρο Ημέρας Παιδιών & Εφήβων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας

Το Κέντρο Ημέρας Παιδιών & Εφήβων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας λειτουργεί στις Εργατικές Κατοικίες Ασύλου.

Σκοπός της λειτουργίας του είναι η διασφάλιση της συνέχειας της θεραπευτικής φροντίδας παιδιών και εφήβων στη κοινότητα, η αντιμετώπιση των παθολογικών συμπεριφορών και των προβλημάτων της λειτουργικότητάς τους και η ενίσχυση της σταδιακής ψυχοκοινωνικής τους αποκατάστασης και της κοινωνικής προσαρμογής και ένταξής τους ή επανένταξης σε σχολικό ή άλλο εκπαιδευτικό πλαίσιο, καθώς και η στήριξη των οικογενειών τους. Το κέντρο ημέρας συμβάλλει στη μέριμνα για την πρόληψη της υποτροπής και παρέχει θεραπεία και εκπαίδευση σε παιδιά και έφηβους με αυτισμό καθώς και συμβουλευτική υποστήριξη σε αυτά και τις οικογένειες τους.

Απευθύνεται σε :

- παιδιά και εφήβους, άτομα που είναι ενταγμένα σε σχολικό πλαίσιο και χρειάζονται παράλληλες θεραπευτικές παρεμβάσεις τις οποίες δεν παρέχει το σχολείο καθώς και συμβουλευτική υποστήριξη των οικογενειών τους.

- παιδιά και εφήβους οι οποίοι έχουν δυσκολίες ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα για τον λόγο αυτό θα παρακολουθούν ειδικό θεραπευτικό – εκπαιδευτικό πρόγραμμα προκειμένου να επιτευχθεί η ένταξη – επανένταξη τους και παράλληλα θα υποστηρίζονται συμβουλευτικά οι οικογένειες τους.

Το θεραπευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει ατομικές και ομαδικές θεραπευτικές και εκπαιδευτικές παρεμβάσεις: παιδοψυχιατρική παρακολούθηση, ψυχολογική υποστήριξη, ατομική και ομαδική ψυχοθεραπεία, εργοθεραπεία, ψυχοπαιδαγωγικές παρεμβάσεις, υποβοήθηση της επικοινωνίας, λογοθεραπεία, αγωγή του λόγου, ψυχοκινητική, θεραπεία συμπεριφοράς, ειδική αγωγή – ψυχοπαιδαγωγική, ψυχαγωγικά προγράμματα και δραστηριότητες στην κοινότητα. Παράλληλα, το κέντρο προσφέρει συμβουλευτική υποστήριξη στις οικογένειες των ατόμων με αυτισμό όχι μόνο αυτών που παρακολουθούν το πρόγραμμα του κέντρου ημέρας και λειτουργεί και ως κέντρο πρακτικής άσκησης και εκπαίδευσης επαγγελματιών και προσωπικού ψυχικής υγείας και οι οποίοι εργάζονται ή θα εργαστούν στους τομείς ψυχικής υγείας και εκπαίδευσης. Το κέντρο προάγει τη μελέτη του αυτισμού και υλοποιεί προγράμματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, αγωγής κοινότητας και καταπολέμησης του στίγματος.

Οι Υπηρεσίες που προσφέρει είναι:

- Ειδικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας, ψυχοκοινωνικής φροντίδας, εκπαίδευσης σε ατομικές και κοινωνικές δεξιότητες και υποστήριξης για τα παιδιά, τους εφήβους με ΔΑΔ – αυτισμό και τις οικογένειές τους.

Συμβουλευτική υποστήριξη και καθοδήγηση οικογενειών σε κρίση. Λειτουργική διασύνδεση με οικογένειες που έχουν αυξημένες ανάγκες και εκπαίδευση των μελών της οικογένειας.

Κέντρο πρακτικής άσκησης και εκπαίδευσης επαγγελματιών.

Μελέτες, προγράμματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, αγωγής κοινότητας.

Ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Παρέμβαση στα σχολεία όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων.

Παρεμβάσεις στην κοινότητα με στόχο την ευαισθητοποίηση.

Οργάνωση ενός δικτύου συνεργαζόμενων φορέων και φυσικών προσώπων.

Λειτουργική διασύνδεση με άλλους φορείς των Τομέων Υγείας, Παιδείας, Ειδικής Αγωγής και Επαγγελματικής Αποκατάστασης ατόμων με Διάχυτες

Αναπτυξιακές Διαταραχές.

Στελεχώνεται από Ψυχολόγο, Κοινωνικό Λειτουργό, Εργοθεραπευτή, Λογοθεραπευτή, Ειδικό Εκπαιδευτή / Γυμναστή.

2.4.4.15. Ξενώνας “Η Κιβωτός”

Ο Ξενώνας βρίσκεται στο Παλαιό Νοσοκομείο και σύμφωνα με το Φ.ΕΚ σύστασής του με αρ.1887/Β/14-9-2007 είναι χώρος μακράς διάρκειας παραμονής και υψηλού βαθμού υποστήριξης. Η δυναμικότητά του δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15 άτομα. Παρέχει φιλοξενία σε ενήλικα άτομα με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα που δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον.

Σκοπός της δομής είναι η πλήρη κοινωνική επανένταξη των φιλοξενούμενων. Υπεύθυνος φορέας είναι το Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας.

2.4.5. Υγεία

Η Υγεία είναι ο παράγοντας που μετράει την φυσική, ψυχολογική ή ακόμα και την πνευματική κατάσταση ενός ζώντος οργανισμού.

Σύμφωνα με τον ορισμό που διατυπώθηκε στο καταστατικό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (1946) η υγεία είναι «η κατάσταση της πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απουσία ασθένειας ή αναπηρίας». Έτσι λοιπόν, η έννοια της υγείας, δεν αποδίδεται μόνο από την ιατρική, αλλά και από άλλους παράγοντες όπως είναι το περιβάλλον, η οικονομία, η εργασία κ.α.

Το πώς ορίζεται βέβαια η υγεία και η ασθένεια ως κοινωνική αναπαράσταση ίσως να διαφέρει ανάλογα με τις πολιτιστικές διαφορές, τις ιδέες και πεποιθήσεις, την εκπαίδευση και την παιδεία αλλά και τις θρησκευτικές αντιλήψεις (για τη ζωή, το θάνατο, την αμαρτία, την τιμωρία, το μίασμα), καθώς και τις αντιλήψεις για το σώμα (για τα όρια του, την καθαριότητα, την εικόνα του, το φύλο του) που υπάρχουν σε κάθε κοινωνία. Είναι γνωστό ακόμα ότι ο τεράστιος αριθμός παραγόντων που επηρεάζουν την κατάσταση της υγείας ενός πληθυσμού βρίσκονται σε άμεση συσχέτιση με την κοινωνική αναπαράσταση που έχει ο πληθυσμός για την υγεία του. Παράγοντες γενετικοί, περιβαλλοντικοί (τρόπος διαβίωσης, κατοικία, εργασία, συνθήκες εργασίας ρύπανση περιβάλλοντος) παράγοντες συνθηκών ζωής (διατροφή, κάπνισμα, άσκηση, χρήση εθιστικών ουσιών, συμπεριφορά), παράγοντες σχετιζόμενοι με το σύστημα και τις υπηρεσίες υγείας και παράγοντες εκπαίδευσης υγείας επηρεάζουν την υγεία των ανθρώπων αλλά και την κοινωνική αναπαράσταση του διπλόλου υγείας-ασθένειας.

2.4.5.1. Δομές υγείας

2.4.5.1.1. Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας

Σύμφωνα με το ΦΕΚ 3477/Β/31-12-2012, σκοπός του Γενικού Νοσοκομείου Καλαμάτας είναι: η παροχή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας φροντίδας υγείας στο πληθυσμό ευθύνης της Διοίκησης της 6ης Υγειονομικής Περιφέρειας Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων, Ηπείρου και Δυτικής Ελλάδος καθώς και σε ασθενείς που παραπέμπονται από άλλες Υ.ΠΕ. Η φροντίδα υγείας παρέχεται ισότιμα σε κάθε πολίτη ανεξάρτητα από την οικονομική, κοινωνική και επαγγελματική του κατάσταση, σύμφωνα με τους κανόνες του Εθνικού Συστήματος Υγείας και της Κοινωνικής Ασφάλισης.

Διάρθρωση ιατρικής υπηρεσίας : Η Ιατρική Υπηρεσία του Γ.Ν. Καλαμάτας αποτελεί Διεύθυνση και διαρθρώνεται σε Τομείς, στους οποίους λειτουργούν Τμήματα κατά ειδικότητα, Μονάδες, Ειδικές Μονάδες, καθώς και Διατομεακά και λοιπά Τμήματα, ως εξής:

Τομείς

Παθολογικός Τομέας με δυναμικότητα 162 κλινών

Χειρουργικός Τομέας με δυναμικότητα 122 κλινών

Εργαστηριακός Τομέας

Τομέας Ψυχικής Υγείας με δυναμικότητα 10 κλινών

Διατομεακά τμήματα με δυναμικότητα (51) κλινών

Τμήμα Βραχείας Νοσηλείας

Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ)

Αυτοτελές Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ)

Κέντρο Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης (ΚΕ- ΦΙΑΠ)

Λοιπά τμήματα

- Παραϊατρικού Προσωπικού
- Κοινωνικής Εργασίας
- Διαιτολογίας – Διατροφής

Στα όρια του Δήμου Καλαμάτας λειτουργούν τέσσερα (4) Περιφερειακά Ιατρεία, και είναι τα εξής:

- Άριος (υπάγεται στο Κ.Υ. Μεσσήνης)
- Αριοχωρίου (υπάγεται στο Κ.Υ. Μεσσήνης)
- Αρτεμισίας (υπάγεται στο Κ.Υ. Μεσσήνης)
- Αρφαρών (υπάγεται στο Κ.Υ. Μελιγαλά)

2.4.5.1.2. Δημοτικό Ιατρείο

Σημαντική επίσης είναι και η λειτουργία Δημοτικού Ιατρείου στην πόλη της Καλαμάτας από την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου «ΦΑΡΙΣ» στην οδό Σανταρόζα & Παπανικολή.

Το Δημοτικό Ιατρείο έχει ως σκοπό την παροχή υπηρεσιών υγείας σε ανασφάλιστους και ασφαλισμένους στον Ο.Γ.Α. δημότες.

Λειτουργεί ως συμβουλευτικό κέντρο προληπτικής ιατρικής και πρωτοβάθμιας περίθαλψης, στο πλαίσιο κοινωνικών παροχών για την αναβάθμιση της υγείας και της ποιότητας ζωής των πολιτών. Καθημερινά οι δικαιούχοι δημότες μπορούν να κάνουν μέτρηση αρτηριακής πίεσης, μετρήσεις σακχάρου, οποιαδήποτε αλλαγή και περιποίηση τραυμάτων, πρώτες βοήθειες, γενική εξέταση ασθενούς και συμβουλές περίθαλψης & θεραπείας. Επιπρόσθετα το Δημοτικό Ιατρείο υποστηρίζει συμπολίτες σε κοινωνικά θέματα και με τη συνεργασία του προγράμματος «Βοήθεια στο σπίτι», επιλαμβάνεται των διαφόρων περιστατικών.

2.4.5.1.3. Κοινωνικό Φαρμακείο

Το Κοινωνικό Φαρμακείο βρίσκεται στην Παραλία, δίπλα στο Δημοτικό Ιατρείο και λειτουργεί με την ευθύνη του Φαρμακευτικού Συλλόγου Μεσσηνίας και την υποστήριξη του Δήμου.

Σκοπός του είναι η κάλυψη απόρων, ανασφάλιστων και αναξιοπαθούντων συμπολιτών. Τα φάρμακα συγκεντρώνονται σε Φαρμακεία, στο Δημοτικό Παντοπωλείο, στο Δημοτικό Ιατρείο και στο Κοινωνικό Ιατρείο, παραδίδονται στο Κοινωνικό Φαρμακείο που κάνει και τη διαχείριση και στη συνέχεια προσφέρονται δωρεάν σε συμπολίτες μας που τα έχουν ανάγκη.

Η πιστοποίηση, της ανάγκης για χορήγηση δωρεάν φαρμάκων σε συμπολίτες, γίνεται από την Πρόνοια, την ομάδα του Δημοτικού Παντοπωλείου, τους κοινωνικούς

λειτουργούς του προγράμματος Βοήθεια στο Σπίτι, το Σύλλογο Φαρμακοποιών, τον Ιατρικό Σύλλογο και από τους γιατρούς του Κοινωνικού και του Δημοτικού Ιατρείου.

2.4.5.1.4. Κοινωνικό Ιατρείο

Το κοινωνικό ιατρείο δημιουργήθηκε για να στηρίζει αδύνατους και ανασφάλιστους πολίτες και λειτουργεί με την ευθύνη της Ιατρικής Εταιρείας Μεσσηνίας, του Ιατρικού Συλλόγου, του Οδοντιατρικού Συλλόγου Μεσσηνίας και της Ένωσης Νοσηλευτών/Νοσηλευτριών Μεσσηνίας.

Η κοινωνική αυτή δομή λειτουργεί από την άνοιξη του 2012 και παρέχει πρωτοβάθμια περίθαλψη σε ανασφάλιστα άτομα και σε όσους δεν έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, λόγω οικονομικής αδυναμίας. Φιλοξενείται σε χώρο του παλαιού νοσοκομείου της πόλης και συγκεκριμένα στο κτίριο της Νοσηλευτικής Σχολής. Τις υπηρεσίες τους στο κοινωνικό ιατρείο προσφέρουν εθελοντικά ιατροί διαφόρων ειδικοτήτων, όπως παθολόγοι, χειρουργοί, παιδίατροι, οδοντίατροι κλπ.

2.4.5.1.5. Ιδιωτικές κλινικές και κέντρα

Στην πόλη της Καλαμάτας λειτουργούν οι κάτωθι ιδιωτικές κλινικές:

1. «Η ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ» Οφθαλμολογική, στην οδό Αριστοδήμου 65 η οποία προσφέρει: πλήρη οφθαλμολογικό έλεγχο, μέτρηση πίεσης οπτικά πεδία γλαύκωμα. εγχειρήσεις- Laser, έμμεση οφθαλμοσκόπηση, παχυμετρήσεις.

2. ΜΕΣΣΗΝΙΟΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ «ΛΗΤΩ» Μικτή Χειρουργική Κλινική, Πινδάρου 5. Το Μεσσηνιον Θεραπευτήριον Λητώ είναι μια ιδιωτική μικτή - χειρουργική κλινική δυναμικότητας τριάντα κλινών, που παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες υγείας καθώς στελεχώνεται με ιατρούς σχεδόν όλων των ειδικοτήτων και νοσηλευτικό προσωπικό.

3. Ιατρικό Κέντρο «ΔΙΑΠΛΑΣΗ», Κέντρο Αποκατάστασης και Αποθεραπείας, στη Β' παρ. Αρτέμιδος.

Το Κέντρο Αποκατάστασης και Αποθεραπείας «ΔΙΑΠΛΑΣΗ» Μεσσηνίας δημιουργήθηκε για να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά περιστατικά ασθενών με κινητικά και λειτουργικά προβλήματα, λόγω σοβαρής ασθένειας ή τραυματισμού, μετά την έξοδο τους από το νοσοκομείο. Παρέχει υπηρεσίες αποκατάστασης με ευρωπαϊκές προδιαγραφές και διαθέτει υπερσύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό και εξειδικευμένο προσωπικό με συνεχή μετεκπαίδευση. Το κέντρο δέχεται ασθενείς εσωτερικούς νοσηλευόμενους και εξωτερικούς για θεραπεία.

2.4.6. Εκπαίδευση

2.4.6.1. Υποδομές Εκπαίδευσης

Στο Δήμο Καλαμάτας λειτουργεί μεγάλος αριθμός υποδομών εκπαίδευσης και των τριών εκπαιδευτικών βαθμίδων. Είναι χαρακτηριστικό πως το σύνολο των εκπαιδευτικών υποδομών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχονται σε 103. Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζονται συγκεντρωτικά οι υποδομές εκπαίδευσης που λειτουργούν στα όρια του Δήμου ανά Δημοτική Ενότητα.

2.4.6.1.1. Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

**Πίνακας 35 : Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης Δήμου Καλαμάτας
- Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση**

Υποδομές / Δημ. Ενότητα	Σύνολο	Δ.Ε. Καλαμάτας	Δ.Ε. Άριος	Δ.Ε. Αρφαρών	Δ.Ε. Θουρίας
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	69	61	2	3	3
Νηπιαγωγεία (όλες οι κατηγορίες)	38	34	1	1	2
Νηπιαγωγεία	33	29	1	1	2
Ειδικά Νηπιαγωγεία	1	1			
Ιδιωτικά Νηπιαγωγεία	4	4			
Δημοτικά Σχολεία (όλες οι κατηγορίες)	31	27	1	2	1
Δημοτικά Σχολεία	29	25	1	2	1
Ειδικά Δημοτικά Σχολεία	1	1			
Ιδιωτικά Δημοτικά Σχολεία	1	1			
<p>Σημείωση :</p> <p>Σε 2 νηπιαγωγεία λειτουργούν τμήματα ένταξης. Σε 12 δημοτικά σχολεία ακολουθείται το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Σε 8 δημοτικά σχολεία λειτουργούν τμήματα ένταξης και σε 1 τμήμα κωφών/βαρήκων. Σε 3 δημοτικά σχολεία λειτουργούν τμήματα τσιγγανοπαίδων και σε 1 δημοτικό σχολείο λειτουργεί τάξη υποδοχής. Τα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι εξαθέσια έως δωδεκαθέσια, ενώ υπάρχει ένα τριθέσιο στην τοπική κοινότητα Πλατέος και ένα τετραθέσιο στη δημοτική ενότητα Άριος.</p>					

2.4.6.1.2. Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

**Πίνακας 36 : Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης Δήμου Καλαμάτας
- Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση**

Υποδομές / Δημ. Ενότητα	Σύνολο	Δ.Ε. Καλαμάτας	Δ.Ε. Άριος	Δ.Ε. Αρφαρών	Δ.Ε. Θουρίας
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	32	28		2	2
Γυμνάσια (όλες οι κατηγορίες)	13	11		1	1
Γυμνάσια	10	8		1	1
Εσπερινά Γυμνάσια	1	1			
Μουσικά Γυμνάσια	1	1			
Ιδιωτικά Γυμνάσια	1	1			
Λύκεια (όλες οι κατηγορίες)	19	17		1	1
Γενικά Λύκεια	8	6		1	1
Μουσικά Λύκεια	1	1			
Εσπερινά Γενικά Λύκεια	1	1			
Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑΛ)	4	4			
Σχολικά Εργ/κά Κέντρα (ΣΕΚ)	1	1			
Εργαστήρια Ειδικής Επ/κής Εκπ/δευσης & Κατάρτισης (ΕΕΕΕΚ)	1	1			
Ιδιωτικά Λύκεια	1	1			
ΙΕΚ	1	1			
Ιδιωτικά ΙΕΚ	1	1			
Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας	2	2			
Δημόσιο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας	1	1			
Ιερατικό Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας	1	1			
Σημείωση : Λειτουργεί λυκειακή τάξη κωφών/βαρήκων					

2.4.6.1.3. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Πίνακας 37 : Υποδομές Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης Δήμου Καλαμάτας - Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Υποδομές / Δημ. Ενότητα	Σύνολο	Δ.Ε. Καλαμάτας	Δ.Ε. Άριος	Δ.Ε. Αρφαρών	Δ.Ε. Θουρίας
Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	2	2			
Πανεπιστήμιο	1	1			
ΑΤΕΙ	1	1			

2.4.6.2. Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

2.4.6.2.1. Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Στην Καλαμάτα λειτουργεί η Σχολή Ανθρωπιστικών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου ιδρύθηκε με το Π.Δ. 13/2000. Έχει ως έδρα του την Τρίπολη και αναπτύσσεται σε επίπεδο ολοκληρωμένων Σχολών στις πρωτεύουσες των Νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου. Η Σχολή Ανθρωπιστικών και Πολιτισμικών Σπουδών που έχει έδρα στην Καλαμάτα στεγάζεται σε πέτρινο νεοκλασικό κτίριο που διαμορφώθηκε ανάλογα, στο Ανατολικό Κέντρο της πόλης μέσα στο παλιό στρατόπεδο και αποτελείται από δύο τμήματα : Το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών και το Τμήμα Φιλολογίας.

Το πρώτο Τμήμα άρχισε να λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 και το δεύτερο από το ακαδημαϊκό έτος 2005-06.

Οι ενεργοί φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας, Αρχαιολογίας και διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών είναι 791 και οι εισαχθέντες φοιτητές για το ακαδημαϊκό έτος 2015 – 2016 είναι 143.

Οι ενεργοί φοιτητές του Τμήματος Φιλολογίας είναι 599 και οι εισαχθέντες φοιτητές για το ακαδημαϊκό έτος 2015 – 2016 είναι 173.

Ο αριθμός των εισαχθέντων φοιτητών ανά έτος εγγραφής δίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 38: Εισαχθέντες φοιτητές ανά ακαδημαϊκό έτος στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Έτος εγγραφής	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών	Τμήμα Φιλολογίας
2003 – 2004	60	-
2004 – 2005	60	-
2005 – 2006	73	45
2006 – 2007	73	56
2007 – 2008	97	87
2008 – 2009	133	102
2009 - 2010	126	100

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Έτος εγγραφής	Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας & Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών	Τμήμα Φιλολογίας
2010 – 2011	134	121
2011- 2012	102	78
2012- 2013	141	126
2013-2014	169	141
2014-2015	128	156
Εισακτέοι 2015- 2016	143	173

Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών:

Στο τμήμα Φιλολογίας λειτουργούν τα παρακάτω Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών.

1. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με τίτλο «Αρχαία και Νέα Ελληνική Φιλολογία», Κατεύθυνση «Αρχαία Ελληνική Φιλολογία» (Φ.Ε.Κ. 3382/Β/18-12-2012) και έχουν προκηρυχθεί 50 θέσεις για το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016.

2. Διαπανεπιστημιακό και Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Ηθική Φιλοσοφία» (Φ.Ε.Κ. 1597/Β/11-8-2008 & 1841/Β/12.09.2008), που οργανώνουν τα τμήματα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και Φιλοσοφίας – Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Για το εν λόγω Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχουν προκηρυχθεί για το ακαδημαϊκό έτος 2014-2016, 50 θέσεις.

3. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Cultural Heritage Materials and Technologies» (Φ.Ε.Κ. 1100/Β/11-6-2015), το οποίο λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 και υλοποιείται στην αγγλική γλώσσα. Έχουν εγγραφεί και παρακολουθούν 19 φοιτητές εκ των οποίων οι 2 είναι αλλοδαποί.

4. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διαχείριση και ανάδειξη πολιτισμικών αγαθών και περιβάλλοντος» (Φ.Ε.Κ. 2008/Β/31-7-2014), το οποίο λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016. Έχει δοθεί παράταση στην υποβολή των αιτήσεων έως 31/12/2015. Σύμφωνα με την πρόσκληση υποβολής αιτήσεων ο αριθμός των εισακτέων ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε 50.

5. Διακρατικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Ανάπτυξη δεξιοτήτων εκπαιδευτικών στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση για τη διαχείριση προβλημάτων σε μαθητές με σύνθετες γνωστικές, συναισθηματικές και κοινωνικές δυσκολίες και στις οικογένειές τους» (Φ.Ε.Κ. 1126/Β/10-4-2012 & 1707/Β/16-5-2012). Το οργανώνουν τα τμήματα Φιλολογίας και Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και η σχολή Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου του Τορίνο στην Ιταλία. Προκηρύχθηκαν θέσεις μεταπτυχιακών φοιτητών για τα ακαδημαϊκά έτη 2012-2013 και 2013-2014. Έχουν αποφοιτήσει μέχρι σήμερα 45 άτομα και αναμένεται να αποφοιτήσουν άλλοι 51.

2.4.6.2.2. Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα

Το ΤΕΙ Καλαμάτας ξεκίνησε τη λειτουργία του με βάση το ΠΔ 94/1988 ως παράρτημα του ΤΕΙ Πάτρας. Με το ΠΔ 502 / 1989 / ΦΕΚ215 /3.10.1989 /τ.Α' καταργήθηκε το παράρτημα Καλαμάτας του ΤΕΙ Πάτρας και ιδρύθηκε το ΤΕΙ Καλαμάτας.

Στην πόλη της Καλαμάτας έχουν έδρα τρεις σχολές:

Α) Σχολή Τεχνολογία Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής, με τα κάτωθι τμήματα:

-Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων.

-Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων.

Β) Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, με τα κάτωθι τμήματα:

-Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών.

-Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής.

Γ) Σχολή Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας, με το κάτωθι τμήμα:

-Τμήμα Λογοθεραπείας

Το τμήμα Λογοθεραπείας καταργήθηκε με το Σχέδιο Αθηνά και λειτουργεί έως το 2018.

Οι εγκαταστάσεις του Ιδρύματος βρίσκονται στο 6ο χλμ. της εθνικής οδού Καλαμάτας-Αθήνας. Το εκπαιδευτικό συγκρότημα είναι κατά το ήμισυ διώροφο με δομημένη επιφάνεια 16.000 τ.μ. Πέραν αυτού, αρδευόμενο αγρόκτημα 40.000 τ.μ. ιδιοκτησίας της Μονής Μεγίστης Λαύρας χρησιμοποιείται για ασκήσεις των σπουδαστών του ΤΕΙ στον αγρό, με μακροχρόνια σύμβαση ενοικίασης που έχει υπογραφεί από το Α.ΤΕΙ με τη Μονή.

Αυτή τη στιγμή στο ΤΕΙ Καλαμάτας είναι εγγεγραμμένοι 4.464 φοιτητές, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 39 : Εισακτέοι φοιτητές ακαδημαϊκού έτους 2015-2016 και ενεργοί φοιτητές.

Σχολές και τμήματα	Εισακτέοι 2015-2016	Ενεργοί Φοιτητές
Σχολή Τεχνολογία Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής		
Τμήμα Τεχνολόγων Γεωπόνων	151	751
Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων	129	601
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας		
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών	299	2000
Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	167	839
Σχολή Επαγγελματών Υγείας και Πρόνοιας		
Τμήμα Λογοθεραπείας	-	273

Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών

1. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με τίτλο «Επιχειρηματικότητα και Διακυβέρνηση» (Φ.Ε.Κ. 1100/Β/11-6-2015), το οποίο οργανώνουν και λειτουργούν τα τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών του Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου και Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2015-2016.

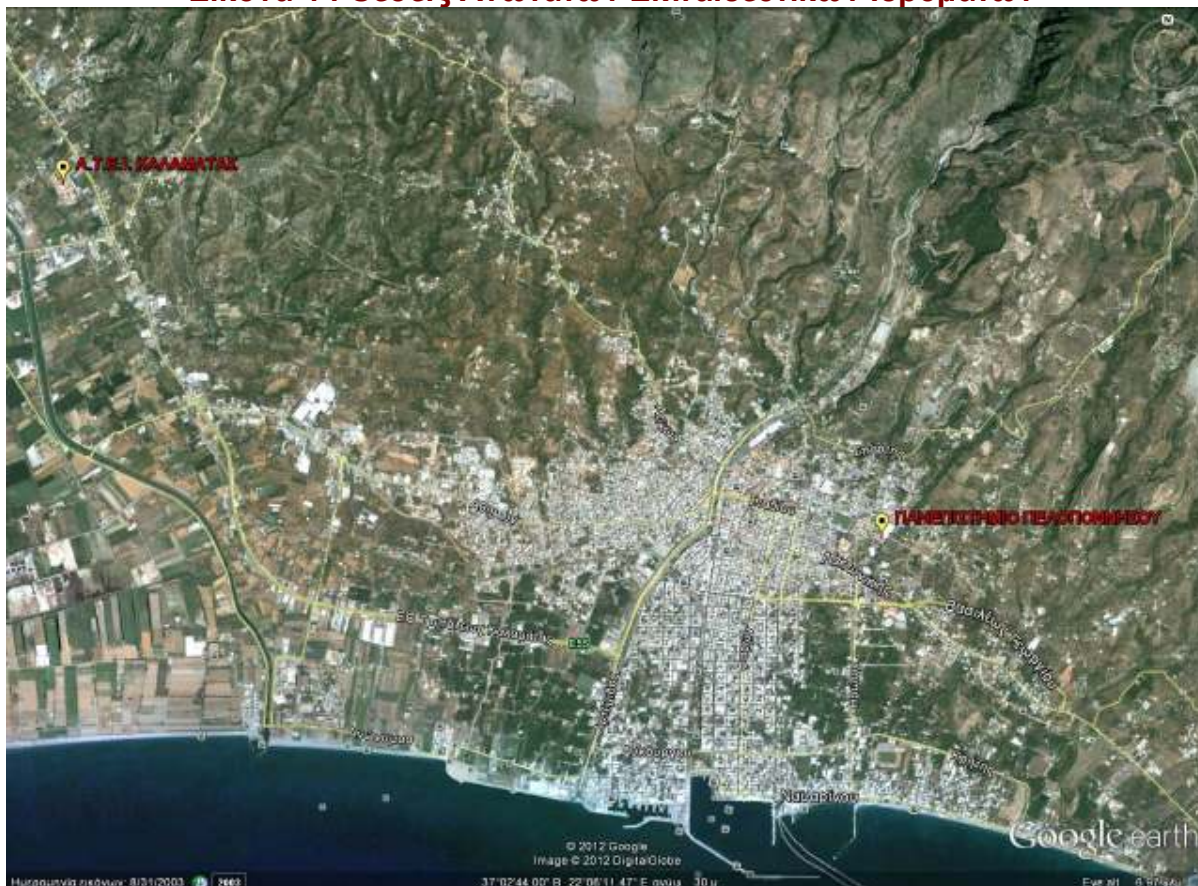
2. Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών με τίτλο «Χρηματοοικονομικά/Master of Science (M.Sc.) in Finance» (Φ.Ε.Κ. 1399/Β/7-7-2015), το οποίο οργανώνει το τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οικονομίας του Τ.Ε.Ι. Πελοποννήσου.

2.4.6.3. Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας Πελοποννήσου

Το Κέντρο Τεχνολογικής Έρευνας (Κ.Τ.Ε.) Πελοποννήσου, ιδρύθηκε με το Π.Δ. 143 (ΦΕΚ 123/Α'/20-06-01), είναι αυτοδιοικούμενο Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), με έδρα την Καλαμάτα και είναι συνδεδεμένο με το Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Α.Τ.Ε.Ι.) Καλαμάτας.

Στην εικόνα που ακολουθεί φαίνονται οι θέσεις του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και του Α.Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας σε σχέση με την πόλη της Καλαμάτας.

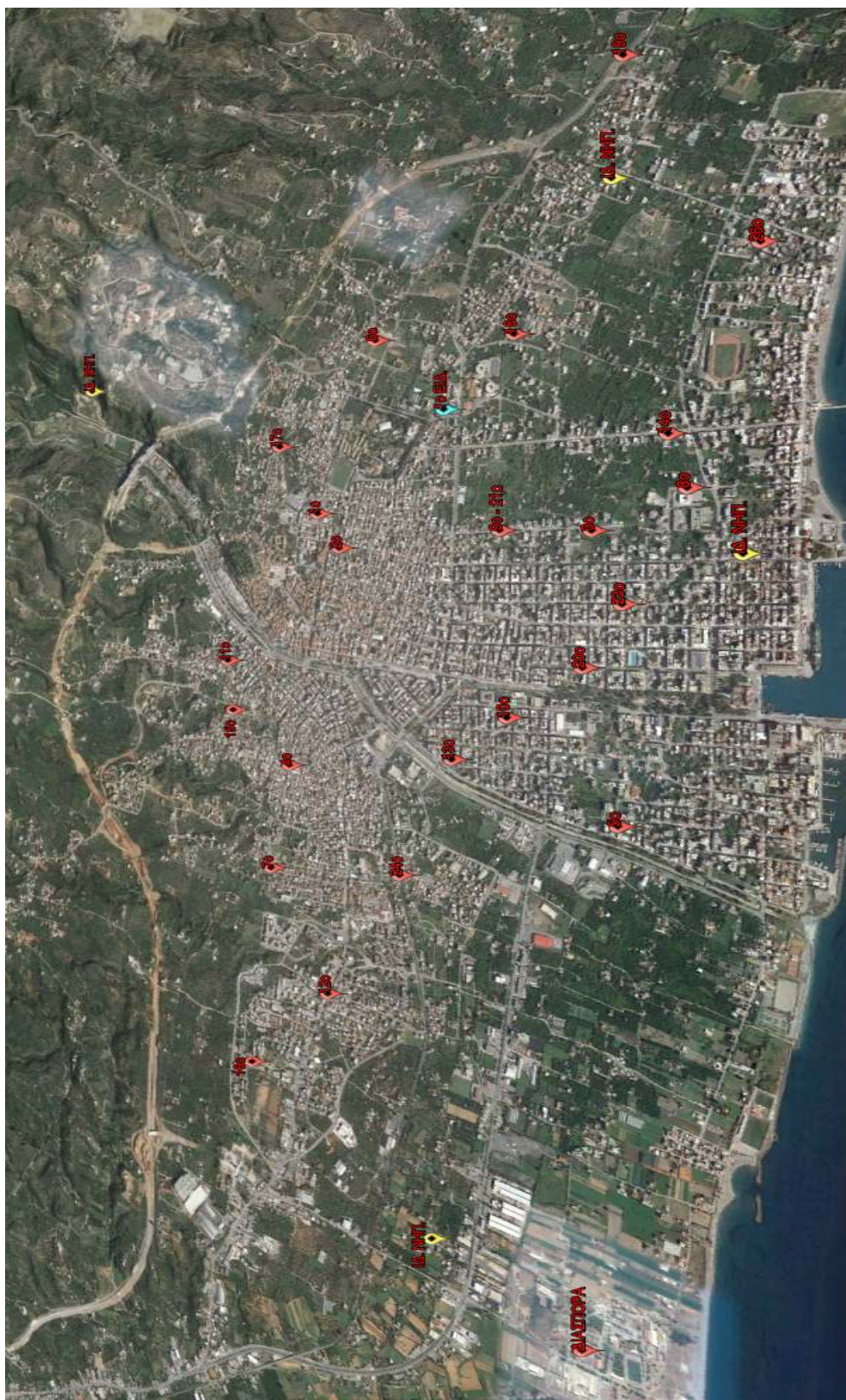
Εικόνα 4 : Θέσεις Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων

2.4.6.4. Αποτύπωση της χωροθέτησης των σχολικών μονάδων της Τ.Κ. Καλαμάτας.

Ακολουθούν τέσσερις (4) εικόνες που δημιουργήθηκαν με χρήση του προγράμματος Google Earth όπου δίνονται οι θέσεις όλων των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής της Καλαμάτας. Σημειώνονται μόνο τα σχολεία αυτής της περιοχής γιατί, στις υπόλοιπες κοινότητες του Δήμου Καλαμάτας είτε δεν υπάρχουν σχολικές μονάδες (όπως φαίνεται και στον παραπάνω πίνακα) είτε ο αριθμός τους είναι πολύ μικρός (δεν ξεπερνάει τις 2 σχολικές μονάδες). Στην πρώτη εικόνα δίνονται οι θέσεις των νηπιαγωγείων, στη δεύτερη των δημοτικών σχολείων, στην τρίτη των γυμνασίων και στην τέταρτη των λυκείων. Με κόκκινο δείκτη δίνονται οι θέσεις των δημόσιων σχολείων και με κίτρινο των ιδιωτικών. Με γαλάζιο δείκτη έχουν σημειωθεί οι θέσεις των ειδικών σχολείων και των υποδομών Δια Βίου Μάθησης (π.χ. ΕΠΑΛ, ΣΕΚ, ΙΕΚ, ΕΕΕΕΚ, Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, Ειδικά, Μουσικά, Εσπερινά κλπ.).

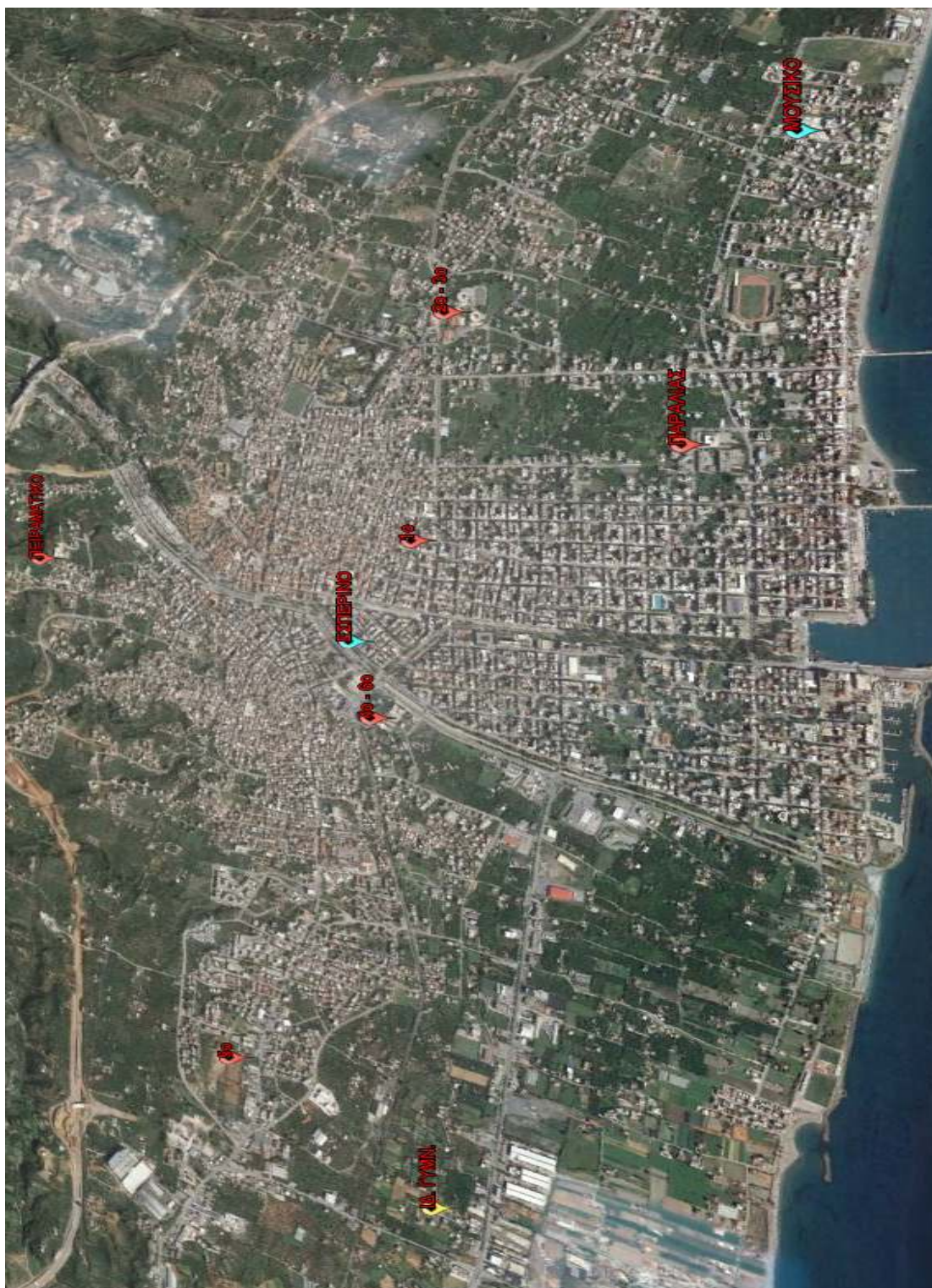
Εικόνα 5 : Θέσεις νηπιαγωγείων Καλαμάτας

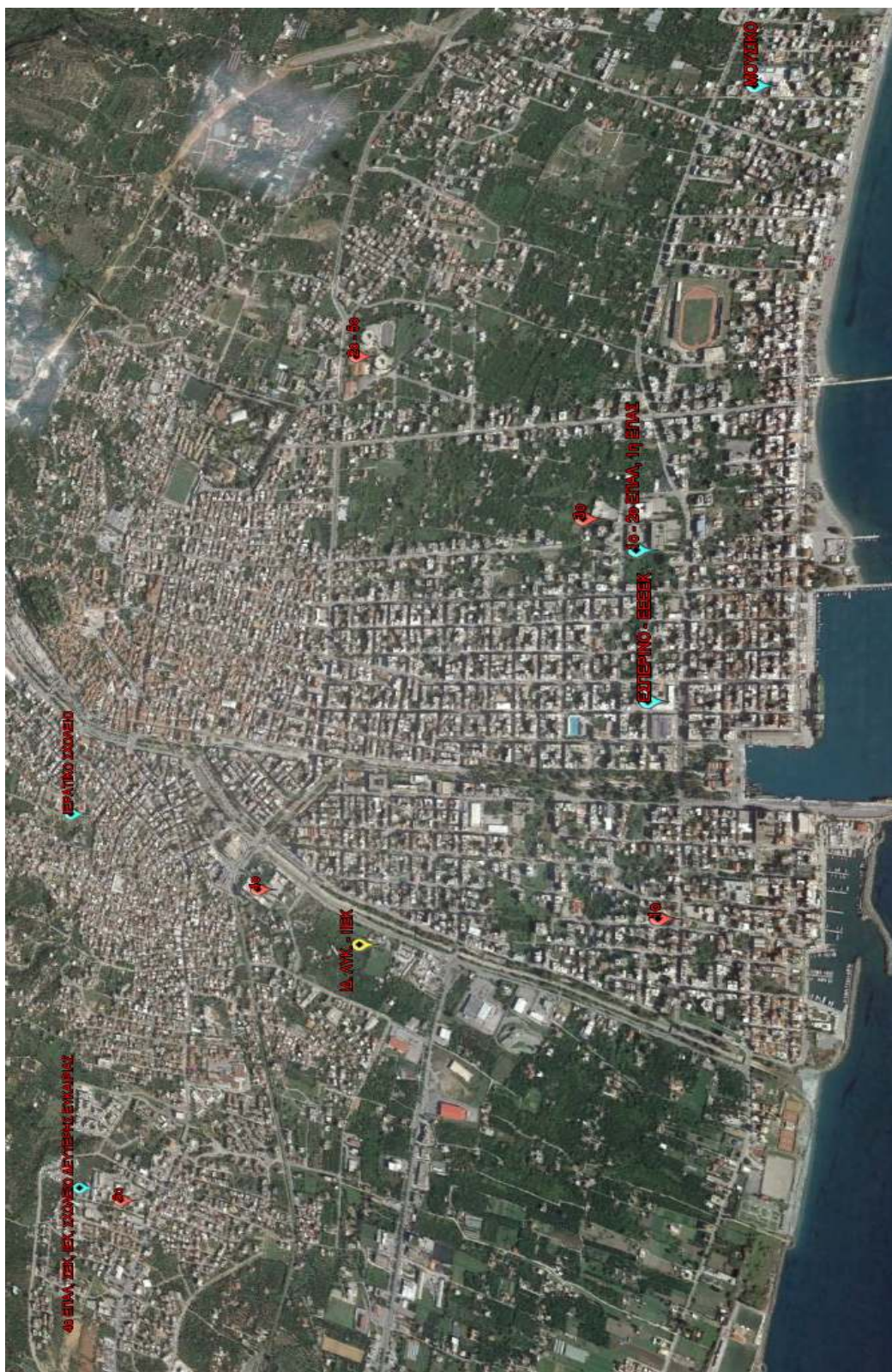
Εικόνα 6 : Θέσεις δημοτικών σχολείων Καλαμάτας

Εικόνα 7 : Θέσεις γυμνασίων Καλαμάτας

Εικόνα 8 : Θέσεις λυκείων και υποδομών Δια Βίου Μάθησης Καλαμάτας

2.4.6.5. Σχολικές Επιτροπές Δήμου Καλαμάτας

Στον καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας μετά την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 (άρθρο 103) λειτουργούν πλέον δύο Σχολικές Επιτροπές :

Η Σχολική Επιτροπή Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Καλαμάτας και η Σχολική Επιτροπή Μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Καλαμάτας (Φ.Ε.Κ. 1901/ Β' /30-8-2011).

Σκοπός των σχολικών επιτροπών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης είναι :

-Η διαχείριση των πιστώσεων που διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.) των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αντίστοιχα.

-Η αμοιβή των καθαριστριών.

-Η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους.

-Η εισήγηση προς την αντίστοιχη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό των σχολείων από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων με επιπλέον είδη εξοπλισμού και από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τη σχολική βιβλιοθήκη.

-Η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων.

-Η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων.

Οι πόροι των πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων σχολικών επιτροπών προέρχονται από :

1. την ετήσια τακτική επιχορήγηση από τους ΚΑΠ,
2. την τυχόν έκτακτη επιχορήγηση το ύψος της οποίας διαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες που οδηγούν στην καταβολή της έκτακτης επιχορήγησης,
3. τους προσόδους της σχολικής περιουσίας,
4. τις εκποιήσεις περιουσιακών στοιχείων,
5. τις κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες και
6. κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

2.4.6.6. Ιδιωτική Εκπαίδευση

Εκτός των τεσσάρων (4) ιδιωτικών νηπιαγωγείων και του ενός (1) ιδιωτικού δημοτικού – γυμνασίου – λυκείου που αναφέρονται στους παραπάνω πίνακες, στην πόλη της Καλαμάτας λειτουργούν 75 ιδιωτικά φροντιστήρια εκμάθησης ξένων γλωσσών. Επιπλέον λειτουργούν 51 ιδιωτικά φροντιστήρια, 6 ιδιωτικές σχολές μουσικής και 7 ιδιωτικές σχολές εκμάθησης χορού.

2.4.7. Πολιτισμός

Η πολιτική του πολιτισμού, η οποία αποτελεί βασική προτεραιότητα για το Δήμο Καλαμάτας, ασκείται μέσω της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ».

2.4.7.1. «ΦΑΡΙΣ»

Η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» είναι ο επίσημος φορέας της πολιτικής του Δήμου, στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώπησης στην Απασχόληση.

Συστήθηκε με την υπ' αριθμ. 71713/14316/19-11-2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ Β'2434/1-12-2008) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3463/2006, ως αποτέλεσμα συγχώνευσης των πρώην αμιγών επιχειρήσεων του Δήμου Καλαμάτας με τις επωνυμίες:

Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ.)

Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ)

Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ)

Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕΤΑΚ)

Εν συνεχεία απορρόφησε την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Θουρίας (ΚΕΔΗΘ) με την υπ' αριθμ.88/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας (ΦΕΚ β'1059/30-5-2011) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010.

Η επιχείρηση είναι προγραμματικά συμβεβλημένη με το Υπουργείο Πολιτισμού και το Δήμο Καλαμάτας.

Σκοποί της επιχείρησης είναι η οργάνωση λειτουργιών και δραστηριοτήτων, καθώς και η παροχή υπηρεσιών, που είναι συναφείς ή συνδέονται με τις αρμοδιότητες που ασκεί ο Δήμος και που αναφέρονται στους τομείς του πολιτισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση.

Υποστηρίζονται δραστηριότητες στους εξής τομείς:

Στο χορό με τη λειτουργία του Διεθνούς Κέντρου Χορού (ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ), του οποίου κορυφαία δραστηριότητα είναι η διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας.

Στην Καλλιτεχνική Παιδεία, με τη λειτουργία των Σχολών: Δημοτικό Ωδείο, Σχολή Χορού και Εικαστικό Εργαστήρι.

Στο Θέατρο με τη συνέχιση της δραστηριότητας του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ.

Καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με διοργάνωση σπουδαίων ποιοτικών εκδηλώσεων

Στην Καλλιτεχνική δημιουργία με διοργάνωση εικαστικών εκθέσεων στη Δημοτική Πινακοθήκη και άλλων θεματικών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων στους χώρους πολιτισμού καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

2.4.7.2. Πολιτιστικές Υποδομές

Ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει αρκετό αριθμό υποδομών – χώρων αφιερωμένων στον πολιτισμό, οι οποίοι είναι οι εξής:

2.4.7.2.1. Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας

Το Μουσείο βρίσκεται στην καρδιά του Ιστορικού Κέντρου Καλαμάτας, κοντά στον ναό των Αγίων Αποστόλων. Εγκαινιάστηκε το 2009 και στις αίθουσες του εκτίθενται

σημαντικές αρχαιότητες από ολόκληρη τη Μεσσηνία, που χρονολογούνται από τους Προϊστορικούς έως και τους Βυζαντινούς χρόνους. Σε ειδικό χώρο του Μουσείου λειτουργούν εκπαιδευτικά προγράμματα και φιλοξενούνται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις της πόλης. Στο κτίριο στεγάζεται και το γραφείο Τουριστικής προβολής του Δήμου Καλαμάτας.

2.4.7.2.2. Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας

Ιδρύθηκε από τον τοπικό Σύλλογο προς Διάδοση των Γραμμάτων, με σκοπό τη συγκέντρωση αρχαιικού υλικού και αντικειμένων που αφορούν την Επανάσταση του 1821, καθώς και τη διάσωση και προβολή των αντικειμένων του νεότερου πολιτισμού της ευρύτερης περιοχής. Το μουσείο λειτούργησε για πρώτη φορά το 1973 στο αρχοντικό Κυριακού (παραδοσιακό κτήριο των αρχών του 19ου αιώνα). Επαναλειτούργησε το 2002, όταν αποκαταστάθηκαν οι βλάβες που είχε υποστεί το κτίριο από το καταστροφικό σεισμό του 1986.

2.4.7.2.3. Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας

Το Μουσείο λειτουργεί από το 2006 σε κτήριο που παραχωρήθηκε για το σκοπό αυτό από την Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας, δίπλα στο Ιστορικό Κέντρο της πόλης. Στόχος του είναι η παρουσίαση της νεότερης ελληνικής ιστορίας από την Επανάσταση του 1821 ως τις ημέρες μας, μέσα από κείμενα, φωτογραφικό και οπτικοακουστικό υλικό.

2.4.7.2.4. Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης

Η πινακοθήκη ιδρύθηκε το 1962, με πρωτοβουλία της Λαϊκής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας και του ζωγράφου Κώστα Γιαννουκόπουλου. Στεγάζεται σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου. Η συλλογή, η οποία αριθμεί περισσότερα από 430 έργα, αποτελείται από πίνακες ζωγραφικής, σχέδια, χαρακτικά, κατασκευές και γλυπτά σημαντικότεων Ελλήνων ζωγράφων του 20ου αιώνα, καθώς και από έργα ντόπιων καλλιτεχνών.

2.4.7.2.5. Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α. ΤΑΣΣΟΣ»

Η πινακοθήκη ανήκει στην Κοινωνική Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» και στεγάζεται από το 2002 σε ανακαινισμένο νεοκλασικό κτήριο στο ιστορικό κέντρο της πόλης. Φιλοξενεί έργα που δωρίστηκαν από εικαστικούς δημιουργούς μετά από τον καταστροφικό σεισμό της Καλαμάτας το 1986, για την ανοικοδόμηση της πόλης, αλλά στη συνέχεια επιλέχτηκε τα έργα αυτά να φυλαχτούν και να αποτελέσουν πυρήνα συλλογής εικαστικών δημιουργιών. Το 2007 πήρε το όνομα του χαράκτη Α. Τάσσου, που καταγόταν από τη Μεσσηνία, λόγω της δωρεάς μεγάλου αριθμού χαρακτικών από τη συλλογή του. Είναι ένας χώρος τέχνης που αντανάκλα τα εικαστικά δρώμενα της δεκαετίας του 1980 στη ζωγραφική, τη γλυπτική, την κεραμική και τη χαρακτική.

2.4.7.2.6. Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Ιδρύθηκε το 1933 από 46 διανοούμενους της πόλης και είναι μια από τις μεγαλύτερες βιβλιοθήκες της ελληνικής περιφέρειας. Έχει αναπτύξει πλούσια και πολύπλευρη πολιτιστική δραστηριότητα και έχει τιμηθεί με το πρώτο βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών. Η βιβλιοθήκη διαθέτει περισσότερους από 85.000 τόμους βιβλίων και

στεγάζεται στο Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας.

2.4.7.2.7. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας

Η βιβλιοθήκη λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2004, έχοντας μορφωτικούς, εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και πληροφοριακούς σκοπούς και ήδη διαθέτει περίπου 7.400 τίτλους βιβλίων και στεγάζεται σε κτήριο στην Πλατεία Υπαπαντής.

2.4.7.2.8. Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή»

Στεγάζεται σε διώροφο νεοκλασικό κτήριο στο κέντρο της πόλης, που κτίστηκε το 1910 – 1911. Στο κτίριο συστεγάζονται η Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης και η Λαϊκή Βιβλιοθήκη. Διαθέτει αμφιθέατρο που χρησιμοποιείται ως αίθουσα θεάτρου και κινηματογράφου πολυλειτουργικού χαρακτήρα 450 θέσεων, η οποία συνδυαζόμενη με αίθουσα διαλέξεων, αυξάνει στις 565 θέσεις.

2.4.7.2.9. Κεντρική και Νέα Σκηνή Θεάτρου

Από την ίδρυση του (1984) το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας, διατηρούσε τις δυο σκηνές παρουσιάζοντας θεατρικά έργα από την ελληνική και παγκόσμια δραματουργία, καθώς και παραστάσεις για παιδιά. Η ίδρυση του ΔΗΠΕΘΕΚ συντέλεσε καθοριστικά στην ανάπτυξη και την αναβάθμιση τόσο του θεατρικού, όσο και του πολιτιστικού επιπέδου της πόλης και της ευρύτερης περιοχής. Η Κεντρική Σκηνή στεγάζεται στο διαμορφωμένο παλιό εργοστάσιο της Ηλεκτρικής Εταιρείας, ενώ η Νέα Σκηνή στο αμφιθέατρο του κτιρίου της Δημοτικής Φιλαρμονικής. Σήμερα, οι δυο σκηνές λειτουργούν κάτω από την αιγίδα της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ».

2.4.7.2.10. Δημοτικό Ωδείο

Λειτουργεί από το 1985 και στεγάζεται σε παραδοσιακό κτήριο του 19ου αιώνα, νότια του Κάστρου. Είναι ειδικά διαμορφωμένο και πλήρως εξοπλισμένο για τις ανάγκες ενός σύγχρονου ωδείου. Διαθέτει 18 αίθουσες για πιάνο, βιολί, πνευστά, κρουστά, κιθάρα, τραγούδι λυρικής και δραματικής τέχνης, αίθουσα συναυλιών και εξυπηρετεί πάνω από 500 μαθητές κάθε χρόνο. Το Δημοτικό Ωδείο δραστηριοποιείται στο χώρο της επιμόρφωσης με σεμινάρια, διαλέξεις, συναυλίες και εργαστήρια, που απευθύνονται τόσο στο ευρύτερο κοινό, όσο και στους μαθητές του, ενώ παράλληλα δίνει έμφαση σε διάφορα είδη μουσικής. Στην αίθουσα συναυλιών του λειτουργεί το «Καλλιτεχνικό Καφενείο», όπου γνωστοί καλλιτέχνες από όλη τη χώρα και το εξωτερικό παρουσιάζουν τις δημιουργίες τους σε έναν "ζεστό" χώρο, χωρίς την επισημότητα που απαιτούν οι μεγάλοι χώροι κλασικών συναυλιών. Επίσης, κάθε χρόνο διοργανώνει μαθητικές παραστάσεις και ποικίλες μουσικές εκδηλώσεις σε όλη την πόλη. Σήμερα, λειτουργεί κάτω από την αιγίδα της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ».

2.4.7.2.11. Δημοτικό Εικαστικό Σχολείο

Λειτουργεί από το 1985 και στεγάζεται σε παραδοσιακό κτήριο, στην παραλιακή ζώνη της πόλης, στην οδό Ναυαρίνου. Στόχο έχει να μυήσει τα παιδιά και τους μεγάλους στις εικαστικές τέχνες λειτουργώντας τμήματα ζωγραφικής, γλυπτικής, χαρακτικής, κεραμικής και να δημιουργήσει συνθήκες πρόσφορες για την ανάπτυξη

της καλλιτεχνικής έκφρασης. Επίσης, διοργανώνει διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις (παραστάσεις δρόμου, λαϊκά δρώμενα, κατασκευές σε δημόσιους χώρους) και εκθέσεις, που φέρνουν το κοινό της πόλης σε επαφή με την εικαστική δημιουργία. Σήμερα, λειτουργεί κάτω από την αιγίδα της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ».

2.4.7.2.12. Δημοτική Σχολή Χορού - Διεθνές Κέντρο Χορού

Στεγάζονται σε ένα εκλεκτικιστικό διώροφο κτήριο (Ζουμπούλειο) του 1905. Η Δημοτική Σχολή Χορού ιδρύθηκε το 1985, όπου μαζί με το Δημοτικό Ωδείο και το Εικαστικό Σχολείο, μέσω της Δημοτικής Επιχείρησης Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕΠΑΚ), στόχευαν σε μια δυναμική παρέμβαση, από τη μεριά του Δήμου, στο πολιτιστικό γίνεσθαι της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης. Η Σχολή είναι εξοπλισμένη με σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή και με διδακτικό προσωπικό καλλιτέχνες του χορού, που συμμετέχουν σε ομάδες χορού της χώρας. Διαθέτει το ερασιτεχνικό τμήμα, όπου μπορούν να φοιτήσουν όλα τα παιδιά και οι ενήλικες και το προεπαγγελματικό τμήμα, όπου φοιτούν τα παιδιά που θέλουν να σπουδάσουν χορό για να ενταχθούν σε Ανώτερες Επαγγελματικές Σχολές της Ελλάδας και του εξωτερικού. Από το 1992 η Σχολή συνεργάζεται με την Βασιλική Ακαδημία Χορού του Λονδίνου. Θεωρείται πρότυπη Σχολή στο είδος της, αφού οι μαθητές της αποσπούν υψηλές βαθμολογίες στις εξετάσεις τόσο της Βασιλικής Ακαδημίας Χορού του Λονδίνου, όσο και άλλων επαγγελματικών σχολών χορού, ενώ στην συνέχεια εργάζονται ως επιτυχημένοι επαγγελματίες. Σήμερα, λειτουργεί κάτω από την αιγίδα της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ». Το 1995 η πόλη της Καλαμάτας εντάχθηκε στο Εθνικό Πολιτιστικό Δίκτυο Πόλεων με αντικείμενο την προώθηση του χορού. Η ένταξη αυτή είχε σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία του Διεθνούς Κέντρου Χορού που δραστηριοποιείται στους τομείς της έρευνας, της επικοινωνίας και της καλλιτεχνικής έκφρασης – δημιουργίας. Στις καλλιτεχνικές του δραστηριότητες περιλαμβάνονται χορευτικές εκδηλώσεις, η ενίσχυση και η προβολή της σύγχρονης ελληνικής χορευτικής παραγωγής, η διάσωση και η καταγραφή της ελληνικής χορευτικής δημιουργίας. Ένας από τους σημαντικότερους τομείς του ΔΙΚΕΧΟ είναι οι διεθνείς συνεργασίες του με φορείς και ομάδες, που έχουν σαν αποτέλεσμα σημαντικοί καλλιτέχνες να παρουσιάζουν το έργο τους στην Καλαμάτα, μέσω συνεργασιών με τα μορφωτικά τμήματα ξένων πρεσβειών στη χώρα μας, καθώς και μέσω ξένων Υπουργείων. Κορυφαία δραστηριότητα του είναι το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας που διεξάγεται κάθε Ιούλιο. Το Φεστιβάλ αποτελεί χορευτικό γεγονός εθνικής και διεθνούς εμβέλειας. Οι εκδηλώσεις του είναι υψηλής ποιότητας και ευρείας γκάμας. Περιλαμβάνει την παρουσίαση επίλεκτης καλλιτεχνικής δημιουργίας, εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και διαφόρων άλλων εκδηλώσεων που σχετίζονται με το χορό. Οι εκδηλώσεις του αποτελούν προϊόν ενδεδειγμένης έρευνας του χορευτικού γίνεσθαι στην Ελλάδα και το εξωτερικό, προκειμένου να διατηρεί την υψηλή του ποιότητα και να παραμένει επικαιροποιημένο και καινοτόμο. Η ευρεία απήχηση του φεστιβάλ, το έχει καθιερώσει ως μία από τις σημαντικότερες χορευτικές διοργανώσεις της Ευρώπης.

2.4.7.2.13. Αμφιθέατρο Κάστρου

Στο νότιο άκρο του Κάστρου της Καλαμάτας έχει κατασκευαστεί μικρό θέατρο, 700 θέσεων (περίπου), που στο χώρο του φιλοξενούνται κάθε καλοκαίρι, θεατρικές

παραστάσεις, μουσικές συναυλίες, χορευτικές εκδηλώσεις, οι παραστάσεις του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας, κ.α.

2.4.7.2.14. Μέγαρο Χορού Καλαμάτας

Η κατασκευή του χρηματοδοτήθηκε από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και από το Ε.Σ.Π.Α. , προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες του Διεθνούς Κέντρου Χορού για παραστάσεις και εκδηλώσεις που διοργανώνονται κατά την διάρκεια του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Επίσης, έχει την δυνατότητα να φιλοξενήσει θεατρικές παραστάσεις πρόζας και λυρικού θεάτρου, μεγάλου μεγέθους παραγωγές από την Ελλάδα και το εξωτερικό και να λειτουργήσει ως Συνεδριακό Κέντρο. Στους χώρους του μπορούν να παρουσιαστούν και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις της πόλης (μουσικά σύνολα, κινηματογράφος, διαλέξεις, ομιλίες, εκθέσεις κ.λ.π.).

2.4.7.2.15. Μουσείο Σιδηροδρόμων στο Δημοτικό Πάρκο ΟΣΕ

Το Δημοτικό Πάρκο του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος καλύπτει έκταση 54 στρεμμάτων και είναι το πρώτο θεματικό πάρκο που ιδρύθηκε στη χώρα μας και το οποίο λειτουργεί από το 1986. Το τροχαίο υλικό του ΟΣΕ (Βαγόνια, μηχανές κ.λ.π.) έχει διαταχθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να σχηματίζονται συρμοί που μπορούν να μετακινηθούν μέσα στο πάρκο. Στο χώρο έχουν συντηρηθεί επίσης το παλαιό διώροφο κτήριο του σταθμαρχείου, οι τέσσερις πλατφόρμες επιβίβασης, ο υδατόπυργος και η μεταλλική γέφυρα πεζών μήκους 28 μ. Στα βαγόνια των συρμών φιλοξενούνται και δραστηριότητες των πολιτιστικών φορέων της πόλης. Στον ελεύθερο χώρο του πάρκου υπάρχουν γήπεδα, παιδική χαρά και ένας αμφιθεατρικός χώρος όπου διοργανώνονται ποικίλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

2.4.7.2.16. Δημοτικό Αναψυκτήριο

Δημιουργήθηκε από το Δήμο Καλαμάτας το 1982 σε χώρο που χρησίμευε προηγουμένως για στάθμευση φορτηγών, δίπλα στο Δημαρχείο της πόλης και επάνω στο διευθετημένο – καλυμμένο ποταμό Νέδοντα. Σήμερα λειτουργεί ως χώρος ψυχαγωγίας.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφεται η βασική πολιτιστική υποδομή

Πίνακας 40 : Πολιτιστικές εγκαταστάσεις

Μονάδα	Ταχυδρομική διεύθυνση
Αρχαιολογικό Μουσείο Μεσσηνίας	Ιστορικό Κέντρο Καλαμάτας
Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Καλαμάτας	Αγίου Ιωάννου 12 & Κυριακού
Στρατιωτικό Μουσείο Καλαμάτας	Μητροπολίτου Μελετίου 10
Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης	Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Αριστομένους 33
Δημοτική Πινακοθήκη Καλαμάτας «Α. ΤΑΣΣΟΣ»	Παπάζογλου 5
Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας	Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Αριστομένους 33
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας	Πλατεία Υπαπαντής
Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας	Αριστομένους 33

Μονάδα	Ταχυδρομική διεύθυνση
«Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή»	
Κεντρική Σκηνή Θεάτρου	Δημοσθένους 2
Νέα Σκηνή Θεάτρου	Αμφιθέατρο Δημοτικής Φιλαρμονικής Υπαπαντής 25
Δημοτικό Ωδείο	Πλατεία Βιλεαρδουίνου
Δημοτικό Εικαστικό Σχολείο	Ναβαρίνου 8
Δημοτική Σχολή Χορού	Ζουμπούλειο Μέγαρο Π. Καίσαρη 6 & Αναγνωσταρά
Διεθνές Κέντρο Χορού	Ζουμπλούλειο Μέγαρο Π. Καίσαρη 6 & Αναγνωσταρά
Αμφιθέατρο Κάστρου	Κάστρο Καλαμάτας
Μέγαρο Χορού Καλαμάτας	Αρτέμιδος
Μουσείο Σιδηροδρόμων	Πάρκο ΟΣΕ
Δημοτικό Αναψυκτήριο	Νέδοντος
Πολιτιστική Πρωτεύουσα 3 ^ο Καλαματιανό Καρναβάλι	
Διεθνές Φεστιβάλ Χορωδιών (INTER CULTURE)	

Πηγή: Κοινωνικής Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας ΦΑΡΙΣ

2.4.7.3. Διεκδίκηση του τίτλου της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας 2021 - ΚΑΛΑΜΑΤΑ: 21.

2.4.7.3.1. Ο Θεσμός

Είναι ο πιο γνωστός, προβεβλημένος και φιλόδοξος ευρωπαϊκός θεσμός πολιτισμού που ξεκίνησε το 1985 με πρωτοβουλία της Ελληνίδας Υπουργού Πολιτισμού, Μελίνας Μερκούρη.

Οι γενικοί στόχοι της δράσης είναι:

1. Η διασφάλιση και η προώθηση της πολυμορφίας των πολιτισμών στην Ευρώπη και η επισήμανση των κοινών στοιχείων τους.
2. Η τόνωση του αισθήματος των πολιτών ότι ανήκουν σε έναν κοινό πολιτισμικό χώρο.
3. Η ένταξη της συμβολής του πολιτισμού στην μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των πόλεων σύμφωνα με τις αντίστοιχες στρατηγικές και προτεραιότητές τους.

Ο τίτλος της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης απονέμεται κάθε χρόνο σε μια πόλη από δύο κράτη μέλη, όπως αναφέρονται στο χρονοδιάγραμμα που περιλαμβάνεται στο παράρτημα της Απόφασης 445/2014/Ε.Ε. του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16 Απριλίου 2014, “για την θέσπιση δράσης της Ένωσης όσον αφορά τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης για τα έτη 2020 έως 2033 και για την κατάργηση της απόφασης αριθμ. 1622/2006/Ε.Κ”. Για το 2021, τα δύο κράτη μέλη που θα φιλοξενήσουν το θεσμό, είναι η Ελλάδα και η Ρουμανία.

Μετά την Αθήνα (1985), την Θεσσαλονίκη (1997) και την Πάτρα (2006) η χώρα μας έχει και πάλι τη δυνατότητα να φιλοξενήσει τον τίτλο το 2021. Στην επιλεγείσα πόλη, απονέμεται ο τίτλος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και χρηματικό βραβείο ύψους 1,5 εκατ. ευρώ, προς τιμήν της Μελίνας Μερκούρη.

2.4.7.3.2. Ο διαγωνισμός και τα κριτήρια επιλογής της υποψήφιας πόλης

Η προκήρυξη για την υποβολή αιτήσεων σχετικά με την δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης “Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2021”, εκδόθηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, τη Διεύθυνση Διεθνών Σχέσεων & Ευρωπαϊκής Ένωσης και περιέχει την διαδικασία και τους όρους συμμετοχής.

Η διαδικασία επιλογής της ελληνικής πόλης που θα φιλοξενήσει τον τίτλο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, διακρίνεται σε δύο φάσεις:

1η φάση, μέχρι τέλους Νοεμβρίου 2015: κατάθεση φακέλου υποψηφιότητας και επίσημη παρουσία του στην επιτροπή αξιολόγησης από όλες τις υποψήφιες ελληνικές πόλεις. Η φάση αυτή ολοκληρώνεται με την προεπιλογή των επικρατέστερων πόλεων.

2η φάση, μέχρι τέλους Σεπτεμβρίου 2016: η κάθε προεπιλεγείσα πόλη καταθέτει εκ νέου φάκελο υποψηφιότητας, αναπροσαρμοσμένο στις συστάσεις της επιτροπής αξιολόγησης, ο οποίος και παρουσιάζεται στην επιτροπή, η οποία και αποφασίζει την πόλη που θα οριστεί ευρωπαϊκή πολιτιστική πρωτεύουσα για το 2021.

Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης του φακέλου υποψηφιότητας είναι:

Η συμβολή του τίτλου στην μακροπρόθεσμη πολιτιστική στρατηγική της πόλης.

Η ευρωπαϊκή διάσταση του προγράμματος.

Το πολιτιστικό και το καλλιτεχνικό περιεχόμενο του προγράμματος.

Η ικανότητα υλοποίησης.

Η προσέγγιση.

Η διαχείριση.

2.4.7.3.3. Η Υποψηφιότητα του Δήμου Καλαμάτας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Καλαμάτας με την 504/2013 απόφασή του, εγκρίνει κατ' αρχήν, την υποβολή φακέλου διεκδίκησης της ανακήρυξης της Καλαμάτας ως πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης για το έτος 2021.

Στη συνέχεια, με την 409/2014 Α.Δ.Σ. εγκρίθηκε η σύναψη Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας, της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» και του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή», για τη συμμετοχή στη διαδικασία «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2021».

Επίσης, με την 9/2015 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, εγκρίθηκε η υπογραφή μνημονίων συνεργασίας του Δήμου Καλαμάτας με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πελοποννήσου και το Επιμελητήριο Μεσσηνίας, σχετικά με τη συμμετοχή των φορέων αυτών στην υποστήριξη της υποψηφιότητας της Καλαμάτας για Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα για το 2021.

Το Δημοτικό Συμβούλιο, αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα του εγχειρήματος αυτού και την ανάγκη συμπόρευσης όλων των δυνάμεων προς την επίτευξη των στόχων του, με την 307/2015 Απόφασή του, ενέκρινε τη σύσταση Δημοτικής Επιτροπής Παρακολούθησης Υποψηφιότητας, που αποτελείται από έναν εκπρόσωπο από κάθε Δημοτική Παράταξη. Στην Επιτροπή συμμετέχει ο Εκτελεστικό Διευθυντής του Γραφείου Υποψηφιότητας, καθώς και άλλα στελέχη ή συνεργάτες του Γραφείου όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο.

2.4.7.3.3.1 Γραφείο Υποψηφιότητας

Μέσω της Προγραμματικής Σύμβασης (Α.Δ.Σ. 409/2014), ιδρύθηκε το Γραφείο Υποψηφιότητας, υπό την διαχείριση της ΦΑΡΙΣ, το οποίο στεγάζεται στο Δημοτικό

Πνευματικό Κέντρο και ανέλαβε να:

Δημιουργήσει όλα τα απαραίτητα έργα για την διεκδίκηση του τίτλου.

Δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, σύμφωνα με τους κανόνες και τα κριτήρια του διαγωνισμού, για την διεκδίκηση του τίτλου.

Δημιουργήσει την κεντρική ιδέα, τις θεματικές και το πρόγραμμα της υποψηφιότητας.

Δημιουργήσει τις δομές και τις διαδικασίες για την οργάνωση και στήριξη της υποψηφιότητας, καθώς και για την υλοποίηση της διοργάνωσης.

Οργανώσει και προωθήσει τη συμμετοχή καλλιτεχνών, πολιτών και επαγγελματιών, τόσο στον σχεδιασμό, όσο και στο πλάνο υλοποίησης της διοργάνωσης.

Προωθήσει την υποψηφιότητα στην πόλη, στην ευρύτερη περιοχή, σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω κατάλληλων καναλιών και μεθόδων.

Δημιουργήσει πρόγραμμα υποστήριξης και χορηγίας, για την υποψηφιότητα και την υλοποίηση της διοργάνωσης.

Συντάξει τον Φάκελο Υποψηφιότητας σύμφωνα με τους κανόνες και να παρέχει όλα τα απαιτούμενα τεκμήρια.

Παρουσιάσει τον Φάκελο Υποψηφιότητας (συμπεριλαμβανομένων των προτεινόμενων δεσμεύσεων) στα εκλεγμένα όργανα προς έγκριση και υιοθέτηση.

Δημιουργήσει συνεργασίες και συνέργειες για την υλοποίηση των στόχων του.

Προτείνει πολιτικές και στρατηγικές προς υιοθέτηση από τα εκλεγμένα σώματα.

Προτείνει συνεργασίες, δομές και διαδικασίες για την υποστήριξη της υποψηφιότητας προς υιοθέτηση από τα εκλεγμένα σώματα.

Ενημερώνει και να κατατοπίζει σχετικά τα εκλεγμένα σώματα και τους αρμόδιους φορείς σχετικά με τις διαδικασίες της υποψηφιότητας, τα διαθέσιμα στοιχεία και το προσυπολογιζόμενο κόστος.

Το Γραφείο Υποψηφιότητας στελεχώνεται από τον Εκτελεστικό Διευθυντή, τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή, τον Υπεύθυνο Επικοινωνίας και Προβολής και σε επιμέρους λειτουργίες (π.χ. οικονομική διαχείριση) στηρίζεται κατά περίπτωση, τόσο από το προσωπικό της ΦΑΡΙΣ, όσο και από το προσωπικό του Δήμου Καλαμάτας.

2.4.7.3.3.2 Επιτροπή Πολιτιστικού Σχεδιασμού

Το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας με την 589/2014 απόφασή του, ενέκρινε τη σύσταση Επιτροπής Πολιτιστικού Σχεδιασμού, καθώς και τον κανονισμό λειτουργίας της.

Η Επιτροπή έχει ως σκοπό την εποπτεία των διαδικασιών σύνταξης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Πολιτιστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας για την δεκαετία 2016 – 2025, καθώς και την εποπτεία των ενεργειών για τη σύνταξη και υποβολή του φακέλου υποψηφιότητας για τον τίτλο της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης 2021.

Αντικείμενο της είναι η δημιουργία της Πολιτιστικής Στρατηγικής για τα έτη 2016-2025, η οποία θα αποτυπώνεται σε Άξονες και Δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος και θα περιλαμβάνει τον τίτλο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας για το 2021, ως εργαλείο επίτευξης των στόχων της.

Στο πλαίσιο αυτό:

- Οργάνωσε δημόσια διαβούλευση δημιουργώντας Θεματικές Ομάδες Έργου, για την καταγραφή και επιστημονική επεξεργασία των απόψεων που εξέφρασαν φορείς, σύλλογοι και πολίτες.
- Αξιολόγησε τις υπάρχουσες πολιτιστικές δομές και υποδομές.
- Προωθεί την ανάπτυξη συνεργασιών με φορείς και συλλόγους.
- Θα προσδιορίσει το κόστος υλοποίησης κάθε πρότασης, καθώς και τις πηγές χρηματοδότησής της.

- Θα προτείνει μεθόδους διοίκησης και διαδικασίες αξιολόγησης της προόδου υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Το παραγόμενο έργο της θα είναι ένα πλήρες Επιχειρησιακό Πρόγραμμα που θα αναλύει σε Άξονες, Μέτρα και Δράσεις, κοστολογημένες προτάσεις που θα εξυπηρετούν τον κοινό στόχο.

2.4.7.3.3 Ομάδες Εργασίας

Η λειτουργία των ομάδων εργασίας έχει ως στόχο την υποστήριξη των εργασιών της Επιτροπής Πολιτιστικού Σχεδιασμού, για τη σύνταξη ολοκληρωμένης πρότασης Πολιτιστικής Στρατηγικής, με τη βοήθεια και την τεχνογνωσία του Γραφείου Υποψηφιότητας.

Στο πλαίσιο αυτό, συγκροτήθηκαν οκτώ (8) ομάδες εργασίας, με συνολικά εκατόν πενήντα (150) συμμετέχοντες, οι οποίοι συμμετείχαν εθελοντικά. Η κάθε ομάδα εργασίας εργάστηκε πάνω σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες και άξονες, εντόπισε και ανέλυσε τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία, τις ευκαιρίες και τις απειλές της πόλης και κατέληξε σε συγκεκριμένες προτάσεις.

Οι ομάδες εργασίας είχαν την εξής θεματολογία:

Εικαστικά.

Παραστατικές τέχνες.

Κινηματογράφος – Video Art.

Γράμματα – λόγος.

Μουσική.

Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες.

Ταυτότητα Τόπου.

Υποδομές.

2.4.7.3.4. Μανιφέστο ΚΑΛΑΜΑΤΑ: 21

Το Δημοτικό Συμβούλιο με την 308/2015 Απόφασή του, υιοθέτησε, στα πλαίσια της διεκδίκησης από την Καλαμάτα του τίτλου της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας 2021, το μανιφέστο ΚΑΛΑΜΑΤΑ: 21, το οποίο έχει ως εξής :

Μανιφέστο ΚΑΛΑΜΑΤΑ:21

Η Καλαμάτα διεκδικεί αποφασιστικά τον τίτλο της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας για το 2021. Στόχος του ΚΑΛΑΜΑΤΑ:21, είναι η αφύπνιση της συλλογικότητας, η ευαισθητοποίηση και η ενεργοποίηση των πολιτών στη διαδικασία μετεξέλιξης της πόλης από μικρή πόλη της ευρωπαϊκής περιφέρειας σε πόλη του κόσμου. Να αποτελέσει η Καλαμάτα ευρωπαϊκό παράδειγμα αποκεντρωμένης πολιτιστικής ανάπτυξης και να μετασχηματιστεί σε κέντρο δημιουργικής παραγωγής.

Το ΚΑΛΑΜΑΤΑ:21, με άξονα τον πολιτισμό υπερασπίζεται την ισότητα, την διαφάνεια, την εντιμότητα, και καλεί κοντά του όλους τους ανθρώπους ανεξαρτήτου φύλου, ηλικίας, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης, θρησκευτικών πεποιθήσεων και σεξουαλικών προτιμήσεων. Αρχές μας είναι η προώθηση των Ευρωπαϊκών αξιών του αλληλοσεβασμού, της αλληλεγγύης και της συνεργασίας. Η προσβασιμότητα στον πολιτισμό, η προστασία του τόπου από την άναρχη αστική και οικονομική ανάπτυξη, η ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, η αυθεντικότητα, η

αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, καθώς και η ευαισθητοποίηση ενός μεγαλύτερου κοινού στην καλλιτεχνική ποιότητα αποτελούν κεντρικές κατευθύνσεις της Καλαμάτας ως Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας. Εργαζόμαστε για την ενδυνάμωση της καλλιτεχνικής και πολιτιστικής παιδείας καθώς και για την ανάδειξη αντισυμβατικών και καινοτόμων καλλιτεχνικών προτάσεων.

Το όραμα για την Καλαμάτα είναι η ιστορία μιας πόλης που ανοίχτηκε στην Ευρώπη μέσα από μια Επανάσταση, πέρασε έναν καταστρεπτικό σεισμό και αναγεννήθηκε και σήμερα στην σκοτεινή αυτή περίοδο της οικονομικής κρίσης, η ίδια πόλη κινητοποιείται ξανά για να υπερασπιστεί τον πολιτισμό με την ευρεία έννοια. Τον πολιτισμό πέρα από τις τέχνες και πέρα από τα σύνορα.

Είναι μια πόλη μέσα στη φύση του ελληνικού νότου, μια πόλη που αναδύεται, που ανατέλλει, που ανέρχεται, που κινητοποιείται, που εγείρεται.

Kalamata is Rising

Σημειώνεται ότι, το καλλιτεχνικό πρόγραμμα έχει ετοιμαστεί και συμπεριλαμβάνει εκδηλώσεις και έργα που καλύπτουν όλο το φάσμα των τεχνών, ενώ ιδιαίτερο βάρος έχει δοθεί στη συμμετοχή των νέων, στην προσβασιμότητα, στις νέες τεχνολογίες και στη μοντέρνα καλλιτεχνική δημιουργία.

2.4.7.3.5. Σχέδιο οργάνωσης, χρηματοδότησης και δημιουργίας υποδομών για την φιλοξενία του τίτλου

Το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας με την υπ' αριθμό 509/2015 απόφασή του, ενέκρινε το σχέδιο οργάνωσης, χρηματοδότησης και δημιουργίας υποδομών για την φιλοξενία του τίτλου «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2021» για τα έτη 2017 – 2025.

Έχοντας υπ' όψη τους κανόνες που διέπουν τον θεσμό της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, τους κανόνες διεκδίκησης του τίτλου και την αιτιολογική έκθεση του Γραφείου Υποψηφιότητας, συνοπτικά το σχέδιο περιλαμβάνει τα εξής:

Μοντέλο Υλοποίησης και Διοικητική Οργάνωση

Θα δημιουργηθεί φορέας διαχείρισης στον οποίο θα συμμετέχουν οι εξής:

Α. Το Υπουργείο Πολιτισμού, ακολουθώντας τις καλές πρακτικές του θεσμού, τις απαιτήσεις της Επιτροπής Επιλογής και τις υπάρχουσες πρακτικές δράσης σε αντίστοιχες διοργανώσεις στην «ΠΑΤΡΑ 2006 – Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα» (Ν.3322/2005, ΦΕΚ 58/Α/7-3-2005) και «Αθήνα 2004» (Ν.2598/1998, ΦΕΚ 66/Α/1998), πρέπει να δημιουργήσει ένα Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) με τη μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας (Α.Ε) σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαμάτας για τη διαχείριση της φιλοξενίας του θεσμού της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

Β. Το παραπάνω Ν.Π.Ι.Δ. θα πρέπει να ιδρυθεί με ειδικό νόμο κατόπιν εισήγησης του Υπουργείου Πολιτισμού και σε συνεργασία με τον Δήμο Καλαμάτας.

Γ. Βασικό χαρακτηριστικό θα πρέπει να είναι ότι το Ν.Π.Ι.Δ. θα διέπεται από ευεργετικές διατάξεις που εξασφαλίζουν την ευελιξία των δράσεων, τη διαφάνεια καθώς και την απρόσκοπτη χρηματοδότηση και υποστήριξη των δράσεων του.

Σκοπός

Α. Ο σκοπός του Οργανισμού θα είναι να σχεδιάσει, να οργανώσει και να εκτελέσει όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να εφαρμόσει το έργο «KALAMATA:21 -

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2021», σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις προβλέψεις (δεσμεύσεις) του Φακέλου Υποψηφιότητας με τον οποίο και απέκτησε τον Τίτλο.

Β. Μετά το έτος 2022, έτος υποχρεωτικής αξιολόγησης, ο Οργανισμός θα αναλάβει να διατηρήσει την «κληρονομιά» του Τίτλου για τρία χρόνια (31.12.2025).

Όργανα διοίκησης του Οργανισμού θα είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και τη Εκτελεστική Επιτροπή και θα στελεχώνεται από Διευθύνοντα Σύμβουλο, Εκτελεστικό Διευθυντή, Καλλιτεχνικό Διευθυντή και με βασικό και υποστηρικτικό προσωπικό.

Προϋπολογισμός και Χρηματοδότηση

Λειτουργικές Δαπάνες 2017 – 2022

Αφορούν την περίοδο 2017 (έτος ανάθεσης) έως και το 2022 (έτος υποχρεωτικής αξιολόγησης). Επίσης προβλέπονται και έξοδα των ετών «κληρονομιάς» του προγράμματος (2023 – 2025).

Δαπάνες 2017-2022	Ποσό	Σε %
Καλλιτεχνικό Πρόγραμμα	12.000.000 €	60%
Πρώθηση και Μάρκετινγκ	4.000.000 €	20%
Μισθοί και έξοδα διαχείρισης	4.000.000 €	20%
Σύνολο	20.000.000 €	100,00%

Δαπάνες 2023-2025	Ποσό	Σε %
Καλλιτεχνικό Πρόγραμμα	450.000 €	43%
Πρώθηση και Μάρκετινγκ	200.000 €	19%
Μισθοί και έξοδα διαχείρισης	400.000 €	38%
Σύνολο	1.050.000 €	100,00%

Πηγές Χρηματοδότησης

Την ευθύνη της χρηματοδότησης της υλοποίησης του τίτλου της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας την έχει καταρχήν ο Δήμος που φιλοξενεί τη διοργάνωση. Η Κεντρική Κυβέρνηση θα πρέπει να στηρίξει έμπρακτα την διοργάνωση αναλαμβάνοντας σημαντικό κόστος, όπως άλλωστε έχει κάνει και στο παρελθόν με αντίστοιχες διοργανώσεις.

Εάν δεν υπάρξει η κατάλληλη υποστήριξη από την Κεντρική Κυβέρνηση και ο Δήμος Καλαμάτας δεν δύναται να καλύψει τα έξοδα για την σωστή υλοποίηση του προγράμματος, ο Δήμος Καλαμάτας δύναται να ακυρώσει την υλοποίηση του έργου. Η Περιφέρεια Πελοποννήσου, άλλοι Δήμοι, ιδιώτες χρηματοδότες αλλά και χρηματοδοτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να συνεισφέρουν στη διοργάνωση.

Προϋπολογισμός και Χρηματοδότηση

1. Οι υποδομές που ακολουθούν, αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι του προγράμματος του ΚΑΛΑΜΑΤΑ:21 και θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί εγκαίρως για τη φιλοξενία του θεσμού:

- Ανακαίνιση σινεμά Ηλέκτρα,
- Ανακαίνιση και ανάπτυξη Σιδηροδρομικού Σταθμού Καλαμάτας,
- Ανακαίνιση και αναβάθμιση εξοπλισμού Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας,
- Ανακαίνιση κτηρίου ΔΕΗ
- Δημιουργία Νέας Πινακοθήκης,

2. Οι παρακάτω υποδομές θα χρησιμοποιηθούν ως έχουν με μικρές προσαρμογές:

- Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας – Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή
- Αμφιθέατρο ΟΑΕΔ
- Ν.Ο.Κ. (Ναυτικός Όμιλος Καλαμάτας)
- Μέγαρο Χορού
- Αίθουσα συναυλιών Μουσικού Σχολείου Καλαμάτας
- Στρατιωτικό Μουσείο
- Λαογραφικό Μουσείο
- Αρχαιολογικό Μουσείο
- Μουσείο Φορεσιάς

3. Οι παρακάτω υποδομές θα πρέπει να ανακαινιστούν/ ολοκληρωθούν για την υποστήριξη των δράσεων της διοργάνωσης

- Περιβάλλοντας Χώρος Μεγάλου Χορού
- Εξοπλισμός Μεγάλου Χορού
- Δημοτικό Ωδείο
- Δημοτική Πινακοθήκη
- Εικαστικό Εργαστήρι
- Δημοτική Σχολή Χορού
- Περιβάλλον χώρος Κάστρου
- Γυμναστήριο Πολυκλαδικού Σχολείου

4. Οι παρακάτω υποδομές θα ήταν θεμιτό να έχουν ολοκληρωθεί ως το έτος φιλοξενίας του τίτλου, αλλά η μη ολοκλήρωσή τους δεν επηρεάζει τη διοργάνωση. Η ένταξή τους όμως στον Φάκελο Υποψηφιότητας μπορεί να προσφέρει επιπλέον κίνητρα για την άμεση υλοποίηση τους.

- Ανοιχτό αμφιθέατρο (Δήμος Καλαμάτας)
- Ανάπλαση Παραλιακού Μετώπου
- Γαλλικό Ινστιτούτο – Μουσείο Πόλης
- Ανακαίνιση Αχίλλειον (Δήμος Καλαμάτας)
- Μεσογειακή Πόλη (Επιμελητήριο Μεσσηνίας/ Περιφέρεια Πελοποννήσου)
- Αποθήκες ΑΣΟ λιμανιού Καλαμάτας

2.4.7.4. Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Με σκοπό την ανάδειξη και τη διατήρηση της τοπικής πολιτισμικής ταυτότητας της περιοχής, διοργανώνονται τόσο από το Δήμο Καλαμάτας, όσο και από τους τοπικούς πολιτιστικούς συλλόγους, πλήθος πολιτιστικών εκδηλώσεων, οι οποίες έχουν καθιερωθεί και διοργανώνονται κάθε χρόνο. Οι κυριότερες από αυτές είναι:

Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας.

Θεατρικές παραστάσεις από το Δημοτικό Θέατρο.

Ετήσιες εκθέσεις της Δημοτικής Πινακοθήκης και του Εικαστικού Σχολείου.

Συναυλίες της Σύγχρονης Ορχήστρας Νέων του Δημοτικού Ωδείου.

Χριστουγεννιάτικες και καλοκαιρινές εκδηλώσεις των καλλιτεχνικών σχολών της

ΦΑΡΙΣ.

Φεστιβάλ κιθάρας.

Καλλιτεχνικά καφενεία.

Εκδηλώσεις «Ανοιχτό ωδείο» (συναυλίες και παρουσιάσεις).

Σειρά ρεσιτάλ της Δημοτικής Φιλαρμονικής.

Βραδιά Αριστούχων Δημοτικού Ωδείου.

Καλλιτεχνικά και εκπαιδευτικά σεμινάρια των Καλλιτεχνικών Σχολών της ΦΑΡΙΣ.

Εκδηλώσεις για τα Χριστούγεννα.

Εκδηλώσεις για την Υπαπαντή.

Εκδηλώσεις για την 23η Μαρτίου.

Εκδηλώσεις για τις Απόκριες.

Βραβείο ποιήσης εις μνήμην «Μ. Πολυδούρη».

Βραβείο κοινωνικοπολιτικού δοκιμίου εις μνήμην «Π. Φωτέα».

Πολιτιστικό καλοκαίρι.

Video Art Festival Μηδέν

Ανθοκομική Έκθεση.

Έκθεση Άρτος – Οίνος – Έλαιο.

Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στον Διεθνή Διαγωνισμό και Φεστιβάλ Χορωδιών που διοργανώθηκε για πρώτη φορά το 2015 και συγκεκριμένα:

Το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας με την 230/2014, απόφασή του ενέκρινε την διοργάνωση Διεθνούς Φεστιβάλ Χορωδιών τον Οκτώβριο του 2015 στην Καλαμάτα, καθώς και την υπογραφή συμβολαίου μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και του Πολιτιστικού Οργανισμού INTERKULTUR. Οι τελικοί όροι του Συμφωνητικού μεταξύ του Δήμου και της INTERKULTUR Management Gmbh, εγκρίθηκαν με την 292/2014 Α.Δ.Σ.

Η INTERKULTUR Management Gmbh είναι γερμανική εταιρεία υπεύθυνη για την διοργάνωση παγκοσμίως Διεθνών Χορωδιών διαγωνισμών και μουσικών φεστιβάλ.

Το αντικείμενο της συμφωνίας, αφορούσε τον προγραμματισμό, την οργάνωση, την υλοποίηση, την χρηματοδότηση και την συνεργασία των εταίρων, στο πλαίσιο της εκδήλωσης που διοργανώθηκε στην Καλαμάτα από 14 έως 18 Οκτωβρίου 2015. Το κύριο περιεχόμενο της εκδήλωσης ήταν οι διαγωνισμοί με διεθνείς προδιαγραφές, με βάση το αναγνωρισμένο Musica Mundi σύστημα αξιολόγησης.

Ο “Διεθνής Διαγωνισμός και Φεστιβάλ Χορωδιών Καλαμάτας 2015” ήταν το πρώτο καλλιτεχνικό γεγονός το οποίο η INTERKULTUR διοργάνωσε στην Ελλάδα, τοποθετώντας την Καλαμάτα στον χάρτη των μεγαλύτερων ανάλογων εκδηλώσεων, αφού φιλοξενήθηκαν 39 χορωδίες (21 ελληνικές και 18 από άλλες χώρες) με αρκετές από αυτές να είναι Καλαματιανές. Οι συμμετέχοντες χορωδοί ήταν 1500 .

Οι χώρες προέλευσης των χορωδιών ήταν οι εξής : Αυστρία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Βραζιλία, Ελβετία, Εσθονία, Ισραήλ, Κίνα, Κονγκό, Λιθουανία, Νορβηγία, Ουγγαρία, Ρωσία, Τσεχία και Ελλάδα.

Κατά την διάρκεια του πενθήμερου Φεστιβάλ, οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στην Τέντα (τελετή έναρξης και λήξης), στο Μέγαρο Χορού (Gala, συναυλίες, διαγωνισμοί), στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ (διαγωνισμοί) στον Ιερό Ναό των Παμμέγιστων Ταξιαρχών (θρησκευτική μουσική) και στην κεντρική πλατεία Βασ.Γεωργίου (συναυλίες).

Οι εκδηλώσεις ξεκίνησαν με μουσική παρέλαση των συμμετεχόντων σε δρόμους της

πόλης, στην οποία έλαβαν μέρος και πέντε Φιλαρμονικές (Μεσσήνης, Κυπαρισσίας, Φιλιατρών, Γαργαλιάνων και Καλαμάτας).

Η μεγάλη συμμετοχή του κόσμου στις εκδηλώσεις και η πλήρης ικανοποίηση των συμμετεχόντων από την διοργάνωση, την φιλοξενία και τις ομορφιές της περιοχής, αποτελούν “θεμέλιο λίθο” για την διοργάνωση του 2ου Διεθνούς Διαγωνισμού και Φεστιβάλ Χορωδιών Καλαμάτας 2017, ο οποίος ήδη προγραμματίζεται να διεξαχθεί από 11 έως 15 Οκτωβρίου 2017, μετά από σχετική απόφαση που θα ληφθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας.

2.4.7.5. Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Στο Δήμο Καλαμάτας δραστηριοποιούνται πολλοί πολιτιστικοί σύλλογοι, οι οποίοι με τις πρωτοβουλίες τους συμβάλλουν στην προαγωγή δράσεων πολιτισμού και διατήρησης της τοπικής παράδοσης. Οι σύλλογοι, οργανώσεις και μη κυβερνητικοί φορείς που δραστηριοποιούνται σήμερα στον τομέα του πολιτισμού στην πόλη και στις δημοτικές ενότητες, σύμφωνα με τα στοιχεία της Κοινωνιολογικής Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας ΦΑΡΙΣ είναι:

Πίνακας 41 : Σύλλογοι, οργανώσεις και μη κυβερνητικοί φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πολιτισμού

Πολιτιστικοί σύλλογοι, οργανώσεις και μη κυβερνητικοί φορείς
Λαϊκή Βιβλιοθήκη Καλαμάτας
Σύλλογος προς διάδοση των γραμμάτων
Φιλαρμονική Δήμου Καλαμάτας
Σύλλογος «Οι Φίλοι της Μουσικής Καλαμάτας»
Μουσικός Σύλλογος «Ορφέας»
Ένωση Φίλων Μουσικής «Αρμονία»
Μουσικοφιλολογικός και Καλλιτεχνικός Σύλλογος «Ακρίτας»
Λύκειο Ελληνίδων (παράρτημα Καλαμάτας)
Μορφωτικός Σύλλογος Μεσσηνίας
Κέντρο Λαογραφικών Μελετών Καλαμάτας
Μεσσηνιακό Ερασιτεχνικό Θέατρο
Σύλλογος Ιστορικού Κέντρου
Σύλλογος Κυριών Καλαμάτας
Σύνδεσμος Φιλολόγων Ν. Μεσσηνίας
Σύλλογος Δασκάλων και Νηπιαγωγών
Σύλλογος Αθλητικού Χορού «ΞΕΝΙΑ»
Σύλλογος «ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΟΝΕΣ»
Σύλλογος Νεδουσαίων
Χορευτικός Όμιλος Λεύκιππος
Σύλλογος Γυναικών Μάνης
Σύλλογος Κρητών
Ένωση Μικρασιατών
Σύλλογος Γερμανόφωνων Γυναικών
Γυναίκες από τη Γεωργία
Φωτογραφική Λέσχη Καλαμάτας

Πολιτιστικοί σύλλογοι, οργανώσεις και μη κυβερνητικοί φορείς
Κέντρο Νέων
Σύλλογος παραδοσιακής μουσικής
Σύλλογος Μεσσήνιων Συγγραφέων
Διαλεκτικός Όμιλος
Πολιτιστικός Αντίλογος
Πειραματική σκηνή Καλαμάτας
Θεατρική διαδρομή
Θεατρικό Σχήμα «ΣΥΝ 1 ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΟΥΜΠΟΥΡΟΣ»
Κέντρο Λαογραφικών Μελετών Καλαμάτας – Θεατρική Ομάδα «ΜΕΘΕΞΙΣ»
Μορφωτικός Σύλλογος – Θεατρική Ομάδα «ΩΚΥΤΟΠΟ»
Σώμα Ελλήνων Προσκόπων
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
Πολιτιστικός οργανισμός «Οι δρόμοι της Ελιάς»
Φίλοι Μεσσηνιακού Κόλπου
Λέσχη lions
Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός
Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού
Κέντρο Ενημέρωσης, Πληροφόρησης, Ευαισθητοποίησης για Ψυχοδραστικές Ουσίες
Σύλλογος «Ιθάκη»
Σύλλογος Γυναικών Σπερχογείας «Η Αγία Κυριακή»
Χορευτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος «Οι Αμφειείς»
Πολιτιστικός Σύλλογος Λεικών
Πολιτιστικός Σύλλογος Αλαγονίων
Πολιτιστικός Σύλλογος Αγρίλου «Ο Αναγνωσταράς»
Πολιτιστικός Σύλλογος Πηδήματος
Πολιτιστικός Σύλλογος Αγρίλου «Αθανάσιος Δαγρέ»
Πολιτιστικός Σύλλογος οι Αμφειείς

2.4.8. Αθλητισμός

Ο Δήμος Καλαμάτας αποτελεί κέντρο σημαντικών αθλητικών διοργανώσεων και έχει, για το λόγο αυτό, προβεί στην δημιουργία πολλών αθλητικών υποδομών, οι οποίες συνεχώς βελτιώνονται και εκσυγχρονίζονται. Ο αθλητισμός αποτελεί κοινωνικό αγαθό και σαν τέτοιο πρέπει να προσφέρεται σε όλους τους πολίτες. Στο πλαίσιο αυτό κάθε προσπάθεια για την αθλητική ανάπτυξη και δράση, χαρακτηρίζεται από τη Δημοτική Αρχή ως επένδυση στο αύριο, όχι μονάχα για τη νεολαία του τόπου μας αλλά και για όλους τους δημότες, κάθε ηλικίας.

Γενικός στόχος για τη Δημοτική Αρχή αποτελεί “η αποκέντρωση των αθλητικών δραστηριοτήτων σε όλες τις περιοχές του νέου Δήμου, η ανάπτυξη του μαζικού-λαϊκού αθλητισμού, η σύνδεση του αθλητισμού σε τοπικό επίπεδο με άλλους χώρους άσκησης πολιτικής (π.χ. εκπαίδευση, τουρισμός κ.α.) και η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων αθλητικών χώρων, ανοιχτών και προσβάσιμων σε όλους τους πολίτες”.

Μετά την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης, ο νέος Δήμος Καλαμάτας

διαθέτει ένα εκτεταμένο δίκτυο σύγχρονων και οργανωμένων αθλητικών εγκαταστάσεων που είναι σε θέση να καλύψει τις ανάγκες σωματικής άσκησης και ψυχαγωγίας των κατοίκων κάθε ηλικίας αυτού. Το δίκτυο αυτό περιλαμβάνει: Γήπεδα ποδοσφαίρου, μπάσκετ, βόλεϊ, τένις, κλειστά γυμναστήρια, εθνικά στάδια, αθλητικά κέντρα και κολυμβητήρια.

Συγκεντρωτικός πίνακας με τις αθλητικές υποδομές συνολικά στον Καλλικρατικό Δήμο παρουσιάζεται παρακάτω:

Πίνακας 42 : Αθλητικές υποδομές στη Δ.Ε. Καλαμάτας

Αθλητικοί Χώροι	Πλήθος / έκταση (τ.μ.)
Γήπεδα Ποδοσφαίρου-Μπάσκετ-Βόλεϊ-Τένις	11 / 60.345,00
Κλειστά γυμναστήρια	2 / 4.650,00
Κολυμβητήρια	1 / 3.962,00
Δημοτικό Στάδιο	1 / 38.769,00
Αθλητικά κέντρα	1 / 6.800,00
Λοιποί αθλητικοί χώροι	13 / 5.100,00

Αποκεντρωτικά λειτουργούν στον Καλλικρατικό Δήμο, εκτός της Δ.Κ. Καλαμάτας οι κάτωθι αθλητικοί χώροι :

Πίνακας 43 : Αθλητικές υποδομές στις Δ.Ε. Άριος, Αρφαρών και Θουρίας

Τοπική Κοινότητα	Αθλητική Υποδομή
Ασπρόχωμα	Γήπεδο ποδοσφαίρου
Αντικάλαμος	Γήπεδο ποδοσφαίρου 5 x 5
Άρις	Γήπεδο ποδοσφαίρου
Θουρία	Γήπεδο ποδοσφαίρου με αποδυτήρια, ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ, κλειστό προπονητήριο και γυμναστήριο, 2 γήπεδα τένις
Αρφαρά	Γήπεδο ποδοσφαίρου
Άμφεια	Γήπεδο ποδοσφαίρου
Σπερχογεία	Γήπεδο ποδοσφαίρου

Επιπροσθέτως, στο Δήμο Καλαμάτας δραστηριοποιούνται Αθλητικοί Φορείς και Σωματεία διαφόρων αντικειμένων. Αναλυτικότερα:

Πίνακας 44 : Αθλητικοί φορείς και σωματεία

Είδος Σωματείου	Αριθμός Σωματείων	Αριθμός Αθλητών
Ποδοσφαίρου	33	1500 (500 παιδιά στο Πρόγραμμα εκμάθησης)
Μπάσκετ	13	500 (500 παιδιά στο Πρόγραμμα εκμάθησης)
Βόλεϊ	6	250(400 παιδιά στο Πρόγραμμα εκμάθησης)
Στίβος	3	150 (600 παιδιά στο Πρόγραμμα εκμάθησης)
Κολύμβηση	3	200(600 παιδιά στο Πρόγραμμα εκμάθησης)

Γυμναστική	4	150 (300 παιδιά στο Πρόγραμμα εκμάθησης)
Ιστιοπλοΐα	3	150 (100 παιδιά στο Πρόγραμμα εκμάθησης)
Πολεμικές τέχνες	1	30
Τένις	1	100

Στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας οργανώνονται πολλές αθλητικές εκδηλώσεις, υπό την αιγίδα του Δήμου ή των σωματείων της περιοχής, με μεγάλη ανταπόκριση. Συγκεκριμένα οι αθλητικές διοργανώσεις που πραγματοποιούνται στον Δήμο Καλαμάτας είναι οι παρακάτω :

Διεθνής Συνάντηση Στίβου “Τα Παπαφλέσσεια”
Διεθνές μήτινγκ ρυθμικής αγωνιστικής γυμναστικής “Κύπελλο Καλαμάτας”
Διεθνή Συνάντηση Συλλόγων ρυθμικής αγωνιστικής γυμναστικής
Γύρος της Καλαμάτας
Παγκόσμιο - Πανελλήνιο πρωτάθλημα ελεύθερης κατάδυσης
Ποδηλατικός γύρος της Καλαμάτας
Πανελλήνιο πρωτάθλημα jet ski
Διεθνής κολυμβητικός διάπλους (20 ν. μιλίων)
Πανελλήνια πρωταθλήματα και διασυλλογικοί αγώνες ιστιοπλοΐας
Αγώνες καρτ
Πανελλήνιοι αγώνες σερκούι ποδηλασίας
Αγώνες mountain bike
Πανελλήνια πρωταθλήματα σκοποβολής

Επίσης πραγματοποιούνται διασυλλογικοί αγώνες στίβου, κολύμβησης, γυμναστικής, ποδηλασίας, τένις, τουρνουά μπάσκετ και βόλεϊ και όλα τα πρωταθλήματα ποδοσφαίρου.

2.5. Θεματικός Τομέας : Τοπική Οικονομία & Απασχόληση

2.5.1. Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός – Ανεργία

2.5.1.1. Οικονομικά ενεργός πληθυσμός ανά Δημοτική Ενότητα

Στους πίνακες που ακολουθούν, δίνονται στοιχεία για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και τον μη ενεργό πληθυσμό, κατά επίπεδο εκπαίδευσης για κάθε Δήμο της Περιφέρειας Πελοποννήσου με βάση τα στατιστικά στοιχεία απογραφής 2011.

Πίνακας 45 : Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης

Περιγραφή τόπου	Σύνολο μόνιμο					
		Σύνολ	Κάτοχοι	Πτυχιούχοι	Απόφοιτοι	Άλλη

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

μόνιμης διαμονής	υ πληθυσμού	ο	διδακτορικό ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισοτίμων σχολών	μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	τριταξίου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	περίπτωση ⁽¹⁾
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.816.286	4.586.636	1.368.667	1.822.704	673.547	721.718
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	577.903	233.986	50.198	89.041	42.803	51.944
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685	33.328	7.805	13.153	5.583	6.787
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	47.254	19.837	5.420	8.141	2.945	3.331
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	10.341	3.895	848	1.415	657	975
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.109	2.677	333	892	596	856
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	10.687	3.735	685	1.653	760	637
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	8.294	3.184	519	1.052	625	988
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	97.044	40.716	8.576	15.394	7.502	9.244
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	33.356	14.327	3.762	5.739	2.313	2.513
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	42.022	17.605	3.464	6.710	3.204	4.227
ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	8.115	3.108	453	987	645	1.023

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑ Σ	13.551	5.676	897	1.958	1.340	1.481
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	145.08 2	59.87 2	13.381	23.766	10.630	12.095
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.192	24.42 7	5.919	9.862	4.163	4.483
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	19.027	8.016	1.680	3.073	1.444	1.819
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟ Υ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	21.221	8.450	2.038	3.702	1.340	1.370
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	6.483	2.592	409	931	539	713
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤ ΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗ Σ	17.365	6.776	1.508	2.699	1.145	1.424
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	22.794	9.611	1.827	3.499	1.999	2.286
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	89.138	35.72 3	6.643	12.512	6.862	9.706
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	35.259	13.90 0	3.508	5.485	2.280	2.627
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Σ ΜΑΝΗΣ	13.005	4.821	824	1.857	1.101	1.039
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣ ΟΥ	1.041	433	76	183	77	97
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	17.891	7.998	897	2.331	1.781	2.989
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣ ΙΑΣ	21.942	8.571	1.338	2.656	1.623	2.954
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	159.95 4	64.34 7	13.793	24.216	12.226	14.112
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ Σ	69.849	29.74 9	8.955	12.292	4.330	4.172
ΔΗΜΟΣ	6.945	2.439	419	870	637	513

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ						
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	23.482	8.397	1.203	2.981	1.776	2.437
ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	11.228	3.632	532	1.484	798	818
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	21.077	7.925	1.024	2.694	1.873	2.334
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	27.373	12.205	1.660	3.895	2.812	3.838

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Περιλαμβάνεται ο πληθυσμός που: α) Αποφοίτησε από το Δημοτικό β) εγκατέλειψε το Δημοτικό αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση, γ) ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή, δ) δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση ε) γεννήθηκε μετά την 1/1/2005

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει στον Δήμο Καλαμάτας από το σύνολο του μόνιμου πληθυσμού που ανέρχεται σε **69.849** οικονομικά ενεργοί είναι οι **29.749** ποσοστό **42,59%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας 159.954 άτομα και οικονομικά ενεργοί **64.347** ,ποσοστό **40,23%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **577.903** και οικονομικά ενεργοί **233.986** ,ποσοστό **40,49%**).

Από αυτούς:

α) 8.955 (ποσοστό **30,10%** του οικονομικά ενεργού πληθυσμού) είναι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου,πτυχιούχοι Παναπιστημίου,ΑΤΕΙ,ΑΣΠΑΙΤΕ και ανωτέρων επαγγελματικών και ισοτιμών σχολών (αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **21,43,%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **21,45%**),

β) 12.292 (ποσοστό **41,32%** του οικονομικά ενεργού πληθυσμού) είναι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ κτλ) και απόφοιτοι λυκείου(αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **37,63%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **38,05%**).

γ) 4.330 (ποσοστό **14,56%** του οικονομικά ενεργού πληθυσμού) είναι απόφοιτοι τριτάξιου γυμνασίου και πτυχιούχοι επαγγελματικών σχολών(αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **19,00%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **18,29%**),

δ) 4.172 (ποσοστό **14,02%** του οικονομικά ενεργού πληθυσμού). Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι περιπτώσεις να: α) Αποφοίτησε από το Δημοτικό β) εγκατέλειψε το Δημοτικό αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση, γ) ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή, δ) δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση ε) γεννήθηκε μετά την 1/1/2005 (αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **40,23%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **22,20%**).

Πίνακας 46: Οικονομικά μη Ενεργός Πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης

Περιγραφή τύπου	Σύνολο μόνιμο	Σύνολο				
		Κάτοχοι	Πτυχιούχοι	Απόφοιτοι	Άλλη	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

μόνιμης διαμονής	υ πληθυσμού	ο	διδακτορικό ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισοτίμων σχολών	μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	τριταξίου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	περίπτωση ⁽¹⁾
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.816.286	6.229.650	440.420	1.211.771	754.943	3.822.516
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	577.903	343.917	17.977	56.126	45.116	224.698
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685	53.357	2.552	8.289	6.939	35.577
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	47.254	27.417	1.579	5.057	3.781	17.000
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	10.341	6.446	329	817	771	4.529
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	10.109	7.432	192	693	823	5.724
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	10.687	6.952	234	998	992	4.728
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	8.294	5.110	218	724	572	3.596
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	97.044	56.328	2.722	8.329	6.677	38.600
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	33.356	19.029	1.306	3.379	2.162	12.182
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	42.022	24.417	938	3.288	2.943	17.248
ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	8.115	5.007	177	645	563	3.622

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑ Σ	13.551	7.875	301	1.017	1.009	5.548
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	145.08 2	85.21 0	4.699	14.782	11.183	54.546
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	58.192	33.76 5	1.976	6.225	4.283	21.281
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	19.027	11.01 1	579	1.856	1.383	7.193
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟ Υ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	21.221	12.77 1	882	2.358	1.799	7.732
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	6.483	3.891	101	439	512	2.839
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤ ΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗ Σ	17.365	10.58 9	587	1.924	1.495	6.583
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	22.794	13.18 3	574	1.980	1.711	8.918
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	89.138	53.41 5	2.506	8.285	6.875	35.749
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	35.259	21.35 9	1.175	3.942	2.808	13.434
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Σ ΜΑΝΗΣ	13.005	8.184	526	1.449	1.276	4.933
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣ ΟΥ	1.041	608	30	96	57	425
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	17.891	9.893	259	1.169	1.206	7.259
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣ ΙΑΣ	21.942	13.37 1	516	1.629	1.528	9.698
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙ ΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	159.95 4	95.60 7	5.498	16.441	13.442	60.226
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑ Σ	69.849	40.10 0	2.881	8.197	5.504	23.518
ΔΗΜΟΣ	6.945	4.506	414	800	669	2.623

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ						
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	23.482	15.085	664	2.096	2.064	10.261
ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	11.228	7.596	277	1.412	1.168	4.739
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	21.077	13.152	567	1.827	1.877	8.881
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	27.373	15.168	695	2.109	2.160	10.204

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι στον Δήμο Καλαμάτας από το σύνολο του μόνιμου πληθυσμού που ανέρχεται σε **69.849** οικονομικά μη ενεργοί είναι οι **40.100** ποσοστό **57,40%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **159.954** άτομα και οικονομικά μη ενεργοί **95.607** ,ποσοστό **59,77%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **577.903** και οικονομικά μη ενεργοί **343.917** ,ποσοστό **59,51%**).

Από αυτούς:

α) 2.881 (ποσοστό **7,18%** του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού) είναι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου,πτυχιούχοι Παναπιστημίου,ΑΤΕΙ,ΑΣΠΑΙΤΕ και ανωτέρων επαγγελματικών και ισοτιμών σχολών (αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **5,75%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **5,22%**),

β) 8.197 (ποσοστό **20,44%** του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού) είναι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ κτλ) και απόφοιτοι λυκείου(αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **17,19%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **16,31%**).

γ) 5.504 (ποσοστό **13,72%** του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού) είναι απόφοιτοι τριτάξιου γυμνασίου και πτυχιούχοι επαγγελματικών σχολών(αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **14,05%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **13,11%**),

δ) 23.518 (ποσοστό **58,64%** του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού). Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι περιπτώσεις να: α) Αποφοίτησε από το Δημοτικό β) εγκατέλειψε το Δημοτικό αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση, γ) ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή, δ) δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση ε) γεννήθηκε μετά την 1/1/2005 (αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **62,99%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **65,33%**).

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός παρουσιάζει με βάση τον τόπο προσφοράς της εργασίας στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 47: Απασχολούμενοι κατά τόπο εργασίας

Περιγραφή διαμονής	τόπου	μόνιμης	Σύνολο	Τόπος εργασίας		Τόπος εργασίας	
				Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής	Σε άλλο δήμο ή σε χώρα εξωτερικού ή σε μη	Στον Δήμο της μόνιμης διαμονής %	Σε άλλο δήμο ή σε χώρα εξωτερικού ή σε μη

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

			μόνιμο μέρος	στο σύνολ ο	μόνιμο μέρος % στο σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	3.727.633	2.298.183	1.429.450	61,65%	38,35%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	196.761	161.162	35.599	81,91%	18,09%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	28.236	24.125	4.111	85,44%	14,56%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	17.068	14.891	2.177	87,25%	12,75%
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	3.214	2.512	702	78,16%	21,84%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	2.172	1.719	453	79,14%	20,86%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	3.097	2.742	355	88,54%	11,46%
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	2.685	2.261	424	84,21%	15,79%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	34.165	28.370	5.795	83,04%	16,96%
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	12.045	9.832	2.213	81,63%	18,37%
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	14.605	11.969	2.636	81,95%	18,05%
ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	2.713	2.238	475	82,49%	17,51%
ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	4.802	4.331	471	90,19%	9,81%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	49.454	35.892	13.562	72,58%	27,42%
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	19.965	14.731	5.234	73,78%	26,22%
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	6.672	4.071	2.601	61,02%	38,98%
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	6.751	4.793	1.958	71,00%	29,00%
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	2.280	1.917	363	84,08%	15,92%
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	5.718	4.285	1.433	74,94%	25,06%
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	8.068	6.095	1.973	75,55%	24,45%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	31.014	27.920	3.094	90,02%	9,98%
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	11.879	10.803	1.076	90,94%	9,06%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	4.073	3.657	416	89,79%	10,21%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

				%	
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	366	268	98	73,22 %	26,78%
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	7.192	6.523	669	90,70 %	9,30%
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	7.504	6.669	835	88,87 %	11,13%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	53.892	44.855	9.037	83,23 %	16,77%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23.967	20.665	3.302	86,22 %	13,78%
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	2.160	1.658	502	76,76 %	23,24%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	7.050	5.156	1.894	73,13 %	26,87%
ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	2.996	2.069	927	69,06 %	30,94%
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	6.981	6.238	743	89,36 %	10,64%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	10.738	9.069	1.669	84,46 %	15,54%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει ότι στον Δήμο Καλαμάτας

α) από το σύνολο των απασχολούμενων **23.967**, απασχολούνται εντός των ορίων του Δήμου της μόνιμης διαμονής τους οι **20.665** ποσοστό **86,22%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στο Δήμο της μόνιμης διαμονής **44.855**, ποσοστό **83,23%**, και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στο Δήμο της μόνιμης διαμονής και **161.162** άτομα ,ποσοστό **81,91%**).

β) από το σύνολο των απασχολούμενων **23.967**, οι απασχολούμενοι σε άλλο Δήμο ή χώρα εξωτερικού ή σε μη μόνιμο μέρος είναι **3.302** ποσοστό **13,78%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι σε άλλο Δήμο ή χώρα εξωτερικού ή σε μη μόνιμο μέρος **9.037** ποσοστό **16,77%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι σε άλλο Δήμο ή χώρα εξωτερικού ή σε μη μόνιμο μέρος **35.599** άτομα ποσοστό 18,09%).

Από το σύνολο των απασχολούμενων η κατανομή ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σε επίπεδο Δήμου, Περιφερειακής Ενότητας και Περιφέρειας Πελοποννήσου παρουσιάζονται στους κατωτέρω πίνακες:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 48: Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας

Περιγραφή τύπου μόνιμης διαμονής	Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας										
	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΙΧΜΙΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΚΑΕΤΩΝ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΝΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ	ΜΕΡΙΜΝΑ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ
Σύνολο											
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	372.20 9	254.08 1	651.73 9	192.87 1	291.58 9	102.19 2	359.77 9	294.35 9	236.83 1	971.98 3	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ Υ	50.439	16.714	28.605	7.399	14.778	3.543	15.220	12.545	9.244	38.274	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	5.070	2.968	3.961	1.185	1.835	432	2.558	1.930	1.916	6.381	
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	2.299	1.576	2.594	787	1.021	299	1.797	1.362	1.505	3.828	
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	815	397	442	112	221	43	244	241	131	568	
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	675	300	186	78	206	28	172	83	75	369	
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	254	406	414	84	184	35	216	134	125	1.245	
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ	1.027	289	325	124	203	27	129	110	80	371	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	11.879	2.865	1.011	1.824	371	718	182	1.033	970	744	2.161
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	4.073	1.349	392	517	160	440	49	315	197	131	523
ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	366	84	37	34	60	101	7	13	11	5	14
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	7.192	4.494	337	637	151	247	84	228	219	150	645
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	7.504	3.298	645	796	355	536	68	312	356	283	855
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	53.892	14.536	4.486	7.681	1.861	4.183	875	4.627	3.513	2.673	9.457
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	23.967	1.746	2.042	4.359	1.009	1.829	489	2.913	2.420	1.735	5.425
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	2.160	742	274	196	45	339	59	102	85	59	259
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	7.050	2.762	499	931	247	470	98	518	263	255	1.007
ΔΗΜΟΣ ΟΙΚΑΛΙΑΣ	2.996	991	305	373	125	181	52	257	98	102	512
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	6.981	3.140	592	712	183	636	68	344	225	153	928
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	10.738	5.155	774	1.110	252	728	109	493	422	369	1.326

Πηγή:ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 49: Κλάδοι Οικονομικής Δραστηριότητας ως % επί του συνόλου

Περιγραφή μόνιμης διαμονής	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ									
	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΙΛΙΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΚΑΕΤΩΝ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΝΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΖΗΤΗΤΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	9,99%	6,82%	17,48%	5,17%	7,82%	2,74%	9,65%	7,90%	6,35%	26,08%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	25,63%	8,49%	14,54%	3,76%	7,51%	1,80%	7,74%	6,38%	4,70%	19,45%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	17,96%	10,51%	14,03%	4,20%	6,50%	1,53%	9,06%	6,84%	6,79%	22,60%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	13,47%	9,23%	15,20%	4,61%	5,98%	1,75%	10,53%	7,98%	8,82%	22,43%
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	25,36%	12,35%	13,75%	3,48%	6,88%	1,34%	7,59%	7,50%	4,08%	17,67%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	31,08%	13,81%	8,56%	3,59%	9,48%	1,29%	7,92%	3,82%	3,45%	16,99%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	8,20%	13,11%	13,37%	2,71%	5,94%	1,13%	6,97%	4,33%	4,04%	40,20%
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	38,25%	10,76%	12,10%	4,62%	7,56%	1,01%	4,80%	4,10%	2,98%	13,82%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	24,07%	8,62%	15,69%	3,52%	9,27%	2,25%	7,31%	6,73%	4,05%	18,49%
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	18,95%	6,22%	15,06%	3,31%	12,16%	2,18%	10,40%	8,09%	4,77%	18,85%
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	26,82%	7,36%	17,61%	3,46%	5,74%	2,22%	6,41%	6,54%	4,49%	19,34%
ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	40,91%	7,92%	10,76%	3,61%	7,34%	1,36%	5,42%	4,72%	2,73%	15,22%
ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	19,01%	18,89%	14,20%	4,14%	13,83%	3,06%	3,37%	5,00%	1,69%	16,81%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	21,27%	7,87%	15,76%	4,15%	7,18%	2,18%	7,35%	6,17%	3,96%	24,11%
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	12,86%	8,02%	17,01%	4,86%	6,76%	2,44%	8,09%	6,90%	4,95%	28,10%
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	30,08%	7,48%	15,96%	3,88%	5,53%	1,84%	6,37%	5,77%	2,95%	20,13%
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	4,40%	7,36%	16,37%	4,87%	13,09%	3,02%	8,41%	5,76%	3,70%	33,00%
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	48,77%	3,86%	11,10%	3,38%	3,38%	1,58%	5,09%	4,34%	2,94%	15,57%
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	31,71%	8,69%	13,96%	3,18%	6,63%	1,22%	7,96%	6,61%	3,45%	16,60%
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	33,76%	8,80%	14,60%	2,94%	6,11%	1,92%	5,65%	5,23%	3,19%	17,80%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	38,98%	7,81%	12,28%	3,54%	6,58%	1,26%	6,13%	5,65%	4,23%	13,54%
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	24,12%	8,51%	15,35%	3,12%	6,04%	1,53%	8,70%	8,17%	6,26%	18,19%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	33,12%	9,62%	12,69%	3,93%	10,80%	1,20%	7,73%	4,84%	3,22%	12,84%
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	22,95%	10,11%	9,29%	16,39%	27,60%	1,91%	3,55%	3,01%	1,37%	3,83%
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	62,49%	4,69%	8,86%	2,10%	3,43%	1,17%	3,17%	3,05%	2,09%	8,97%
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	43,95%	8,60%	10,61%	4,73%	7,14%	0,91%	4,16%	4,74%	3,77%	11,39%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	26,97%	8,32%	14,25%	3,45%	7,76%	1,62%	8,59%	6,52%	4,96%	17,55%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	7,29%	8,52%	18,19%	4,21%	7,63%	2,04%	12,15%	10,10%	7,24%	22,64%
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	34,35%	12,69%	9,07%	2,08%	15,69%	2,73%	4,72%	3,94%	2,73%	11,99%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	39,18%	7,08%	13,21%	3,50%	6,67%	1,39%	7,35%	3,73%	3,62%	14,28%
ΔΗΜΟΣ ΟΙΚΑΛΙΑΣ	33,08%	10,18%	12,45%	4,17%	6,04%	1,74%	8,58%	3,27%	3,40%	17,09%
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	44,98%	8,48%	10,20%	2,62%	9,11%	0,97%	4,93%	3,22%	2,19%	13,29%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	48,01%	7,21%	10,34%	2,35%	6,78%	1,02%	4,59%	3,93%	3,44%	12,35%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Από τους ανωτέρω πίνακες προκύπτει ότι στον Δήμο Καλαμάτας:

α) από το σύνολο των απασχολυμένων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας είναι **1.746** ποσοστό **7,92%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας **14.536** ,ποσοστό **26,97%**, και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στο Δήμο της μόνιμης διαμονής και **50.439** άτομα ,ποσοστό **25,63%**).

β) από το σύνολο των απασχολυμένων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο κατασκευών είναι **2.042** ποσοστό **8,52%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο κατασκευών **4.486** ποσοστό **8,32%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο κατασκευών **16.714** άτομα ποσοστό **8,49%**).

γ) από το σύνολο των απασχολυμένων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών είναι **4.359** ποσοστό **18,19%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών **7.681** ποσοστό **14,25%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο χονδρικό και λιανικό εμπόριο – επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών **28.605** άτομα ποσοστό **14,54%**).

δ) από το σύνολο των απασχολούμενων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο μεταφορά και αποθήκευση είναι **1.009** άτομα ποσοστό **4,21%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο μεταφορά και αποθήκευση **1.861** ποσοστό **3,45%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο μεταφορά και αποθήκευση **7.399** άτομα ποσοστό **3,76%**).

ε) από το σύνολο των απασχολούμενων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλήματος και υπηρεσιών εστίασης είναι **1.829** άτομα ποσοστό **7,63%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλήματος και υπηρεσιών εστίασης **4.183** ποσοστό **7,76%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλήματος και υπηρεσιών εστίασης **14.778** άτομα ποσοστό **7,51%**).

στ) από το σύνολο των απασχολυμένων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες είναι **489** άτομα ποσοστό **2,04%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες **875** ποσοστό **1,62%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες **3.543** άτομα ποσοστό **1,80%**).

ζ) από το σύνολο των απασχολυμένων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής

δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο δημόσια διοίκηση και άμυνα – υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση είναι **2.913** άτομα ποσοστό **12,15%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο δημόσια διοίκηση και άμυνα – υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση **4.627** ποσοστό **8,59%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο δημόσια διοίκηση και άμυνα – υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση **15.220** άτομα ποσοστό **7,74%**).

η) από το σύνολο των απασχολουμένων σε όλους τους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας **23.967** άτομα που ανέρχεται σε απασχολούμενους στον κλάδο εκπαίδευση είναι **2.420** άτομα ποσοστό **10,10%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **53.892** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο εκπαίδευσης **3.513** ποσοστό **6,52%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **196.761** άτομα και απασχολούμενοι στον κλάδο εκπαίδευσης **12.545** άτομα ποσοστό **6,38%**).

Τα στατιστικά στοιχεία για την κατανομή με ποιοτικά και ποσοτικά χαρακτηριστικά των ανέργων/ανεργίας με βάση την απογραφή 2011 έχουν ως εξής:

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 50: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης

Περιγραφή τύπου μόνιμης διαμονής	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού ή κλπ.)	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	Άλλη περίπτωση ⁽¹⁾
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	859.003	180.590	375.748	146.740	155.925
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	37.225	7.255	16.110	6.549	7.311
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	5.092	1.121	2.334	808	829
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	2.769	679	1.303	403	384
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	681	143	302	112	124

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	505	85	201	111	108
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛ ΗΣ	638	115	310	101	112
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	499	99	218	81	101
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	6.551	1.211	2.814	1.230	1.296
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	2.282	487	1.031	410	354
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ	3.000	518	1.249	567	666
ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	395	86	176	62	71
ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	874	120	358	191	205
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	10.418	2.011	4.483	1.844	2.080
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	4.462	881	1.889	808	884
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	1.344	245	550	221	328
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	1.699	288	749	300	362
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	312	75	133	54	50
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡ ΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	1.058	244	492	154	168
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	1.543	278	670	307	288
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	4.709	939	2.053	780	937
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	2.021	448	904	336	333
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	748	131	348	147	122
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟ	67	17	34	7	9

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Υ					
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	806	137	341	128	200
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	1.067	206	426	162	273
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	10.455	1.973	4.426	1.887	2.169
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	5.782	1.195	2.529	970	1.088
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	279	46	119	71	43
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	1.347	232	485	260	370
ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	636	98	286	124	128
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ ΝΕΣΤΟΡΟΣ	944	160	424	185	175
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	1.467	242	583	277	365

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 51: Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης ως % επί του συνόλου

Περιγραφή τόπου μόνιμης διαμονής	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών % στο σύνολο	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολλέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.) % στο σύνολο	Απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών % στο σύνολο	Άλλη περίπτωση ⁽¹⁾ % στο σύνολο
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	21,02%	43,74%	17,08%	18,15%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣ	19,49%	43,28%	17,59%	19,64%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΟΥ				
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	22,01%	45,84%	15,87%	16,28%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ	24,52%	47,06%	14,55%	13,87%
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	21,00%	44,35%	16,45%	18,21%
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ	16,83%	39,80%	21,98%	21,39%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗ Σ	18,03%	48,59%	15,83%	17,55%
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ	19,84%	43,69%	16,23%	20,24%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	18,49%	42,96%	18,78%	19,78%
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	21,34%	45,18%	17,97%	15,51%
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΜΥΚΗΝΩΝ	17,27%	41,63%	18,90%	22,20%
ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ	21,77%	44,56%	15,70%	17,97%
ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ	13,73%	40,96%	21,85%	23,46%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚ Η ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	19,30%	43,03%	17,70%	19,97%
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	19,74%	42,34%	18,11%	19,81%
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ	18,23%	40,92%	16,44%	24,40%
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	16,95%	44,08%	17,66%	21,31%
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ	24,04%	42,63%	17,31%	16,03%
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟ Υ ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	23,06%	46,50%	14,56%	15,88%
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ	18,02%	43,42%	19,90%	18,66%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	19,94%	43,60%	16,56%	19,90%
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ	22,17%	44,73%	16,63%	16,48%
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	17,51%	46,52%	19,65%	16,31%
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	25,37%	50,75%	10,45%	13,43%
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ	17,00%	42,31%	15,88%	24,81%
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ	19,31%	39,93%	15,18%	25,59%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	18,87%	42,33%	18,05%	20,75%
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	20,67%	43,74%	16,78%	18,82%
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ	16,49%	42,65%	25,45%	15,41%
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ	17,22%	36,01%	19,30%	27,47%
ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ	15,41%	44,97%	19,50%	20,13%
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ	16,95%	44,92%	19,60%	18,54%
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ	16,50%	39,74%	18,88%	24,88%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Από τους ανωτέρω πίνακες προκύπτει ότι στον Δήμο Καλαμάτας:

α) από το σύνολο του άνεργου πληθυσμού που ανέρχεται σε **5.782** άνεργοι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου /Πτυχιούχοι Παν/μίου Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών είναι οι **1.195** ποσοστό **20,67%** (αντίστοιχα για την Περιφερειακή ενότητα Μεσσηνίας **10.455** άτομα και άνεργοι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου /Πτυχιούχοι Παν/μίου Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών **1.973**, ποσοστό **18,87%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **37.225** και άνεργοι κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου /Πτυχιούχοι Παν/μίου Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισότιμων σχολών **7.255** ,ποσοστό **19,49%**).

β) **2.529** (ποσοστό **43,74%** του άνεργου πληθυσμού) είναι πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ κτλ) και απόφοιτοι λυκείου(αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **42,33%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου **43,28%**).

γ) **1.887** (ποσοστό **16,78%** του άνεργου πληθυσμού) είναι απόφοιτοι τριτάξιου γυμνασίου και πτυχιούχοι επαγγελματικών σχολών(αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό **18,05%** και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου

17,59%),

δ) 1.088 (ποσοστό 18,82% του άνεργου πληθυσμού). Σε αυτούς περιλαμβάνονται οι περιπτώσεις να: α) Αποφοίτησε από το Δημοτικό β) εγκατέλειψε το Δημοτικό αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση, γ) ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή, δ) δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση ε) γεννήθηκε μετά την 1/1/2005 (αντίστοιχα για την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας ποσοστό 20,75% και για την Περιφέρεια Πελοποννήσου 19,64%).

Εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας στην Π. Ε. Μεσσηνίας, την περίοδο 2005-2011

Με δεδομένο ότι δεν υπάρχουν ακόμα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία για την ανεργία ανά Δήμο και Δημοτική Ενότητα από την απογραφή του 2011, παραθέτουμε ενδεικτικά τους πίνακες με την εξέλιξη του ποσοστού ανεργίας την περίοδο 2005-2011 στην Περιφέρεια Πελοποννήσου από όπου προκύπτει και η ανεργία στην Π.Ε. Μεσσηνίας.

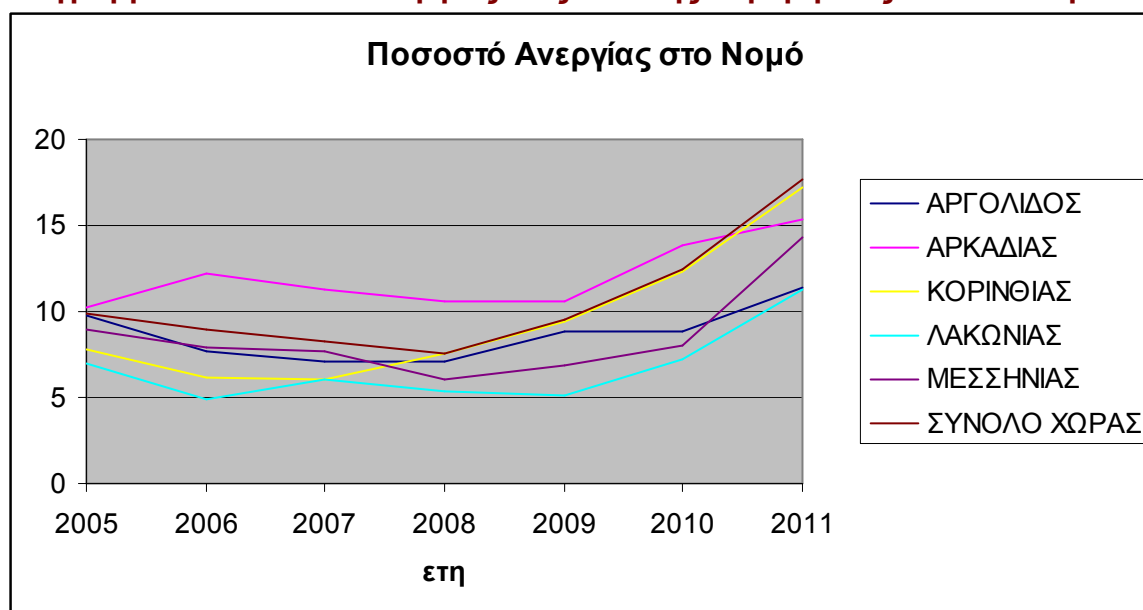
Από τα στοιχεία του παρακάτω πίνακα που εμφανίζει τα ποσοστά ανεργίας στις 5 Π.Ε. της Περιφέρειας Πελοποννήσου προκύπτουν τα κάτωθι:

Πίνακας 52: Ποσοστά ανεργίας στις Π.Ε. της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Γεωγραφική Περιφέρεια	ΝΟΜΟΣ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Πελοπόννησος	ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	9,8	7,7	7,1	7,1	8,8	8,8	11,4
	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	10,2	12,2	11,3	10,6	10,6	13,9	15,4
	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	7,8	6,2	6,1	7,6	9,4	12,3	17,2
	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	7	4,9	6	5,4	5,1	7,3	11,3
	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	8,9	7,9	7,7	6,1	6,8	8,0	14,3
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ		9,9	8,9	8,3	7,6	9,5	12,5	17,7

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 3: Ποσοστά ανεργίας στις Π.Ε. της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Το ποσοστό ανεργίας σε όλη την Περιφέρεια Πελοποννήσου από το έτος 2009 βαίνει συνεχώς αυξανόμενο και φυσικά είναι αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης που περνάει η χώρα μας. Από τους δείκτες της ανεργίας που μας δίνει η Στατιστική Υπηρεσία σε επίπεδο χώρας προκύπτει ότι μέσα σε ένα χρόνο (Αύγουστος 2011 – Αύγουστος 2012) ο δείκτης αυξήθηκε κατά 6,7 ποσοστιαίες μονάδες και ανέρχεται στο 24,4%.

Από τη σύγκριση του ποσοστού ανεργίας στις διάφορες Περιφερειακές Ενότητες παρατηρούμε ότι η Π.Ε. Μεσσηνίας διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τις θέσεις εργασίας. Το διάστημα 2009 – 2011 το μικρότερο ποσοστό ανεργίας το είχε η Λακωνία και ακολουθούσε η Μεσσηνία. Όμως το 2011 μικρότερα ποσοστά ανεργίας εμφανίζει και η Αργολίδα και η Μεσσηνία καταλαμβάνει πλέον την τρίτη θέση στη σειρά κατάταξης αυξάνοντας το ποσοστό της σε σχέση με το μέσο όρο της χώρας.

Συμπεράσματα:

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το αυξανόμενο ποσοστό ανεργίας θα πρέπει ο Δήμος να προβεί στις κατάλληλες πολιτικές προώθησης της ανάπτυξης της τοπικής οικονομίας που θα συμβάλλουν στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στους τρεις τομείς της οικονομίας (πρωτογενή, δευτερογενή, τριτογενή).

2.5.1.2. Οικονομική διάρθρωση – ακαθάριστο εγχώριο προϊόν

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται το ύψος του παραγόμενου κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε επίπεδο χώρας, περιφέρειας και Περιφερειακών Ενοτήτων (Νομών) για την περίοδο 2000-2012 καθώς και το ποσοστό συμβολής αυτών στη διαμόρφωση του περιφερειακού και του εθνικού ΑΕΠ.

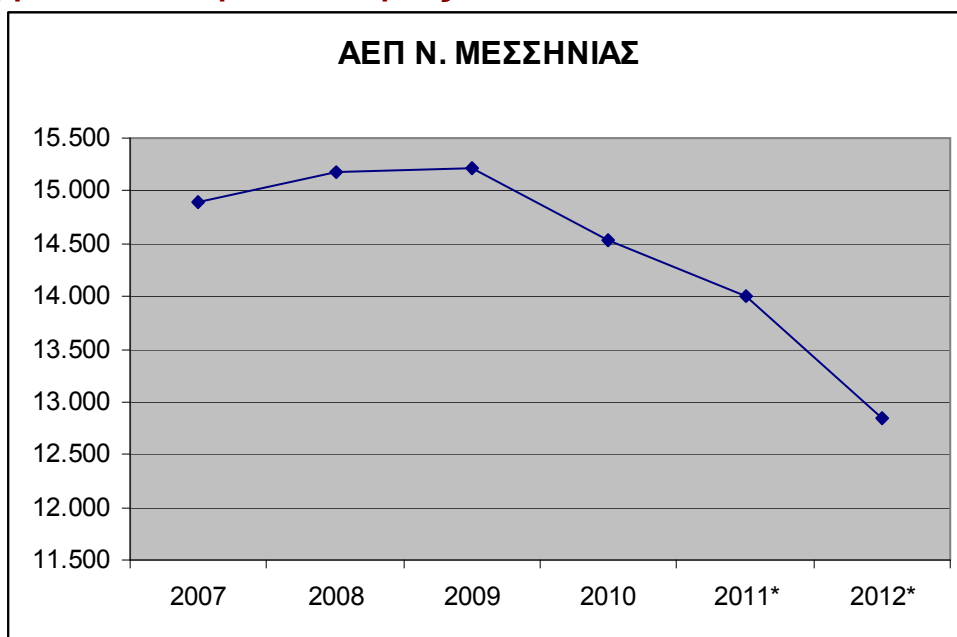
Πίνακας 53: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Περιφέρειες και νομοί													
Σύνολο Ελλάδος	12.983	13.878	14.774	16.207	17.458	17.953	19.575	20.857	21.642	21.224	20.282	18.677	17.507
Πελοπόννησος	10.846	11.732	12.288	13.339	13.760	14.272	15.652	16.651	17.056	17.018	15.970	14.928	13.870
Αργολίδα	11.081	12.510	13.898	14.812	14.894	15.758	17.523	18.783	19.437	19.255	17.997	16.256	14.858
Αρκαδία	12.199	12.731	13.527	15.081	16.013	16.411	18.684	19.534	19.022	20.068	18.719	16.801	15.456
Κορινθία	12.226	13.148	13.112	14.147	14.269	14.679	15.660	16.539	17.657	16.840	15.686	14.993	14.131
Λακωνία	9.804	10.602	11.387	12.115	12.837	12.649	13.645	14.804	14.900	15.101	14.095	13.233	12.672
Μεσσηνία	9.322	10.088	10.396	11.434	11.868	12.713	13.935	14.887	15.184	15.212	14.542	13.996	12.851

* Προσωρινά στοιχεία. απογραφής πληθυσμού του 2011.
Σημείωση: Χρησιμοποιήθηκε ο υπολογιζόμενος πληθυσμός στις 30/6 κάθε έτους, εκτιμημένος βάση της

Το κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό (σε € και σε τρέχουσες τιμές), διαμορφώθηκε την τελευταία πενταετία και μέχρι το έτος που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (2012) είναι: το 2007 σε 14.887 με το ποσοστό αύξησης από το 2006 να ανέρχεται στο 6,83%, το 2008 σε 15.184 με το ποσοστό αύξησης από το 2007 να ανέρχεται στο 1,99%, το 2009 σε 15.212 με το ποσοστό αύξησης από το 2008 να ανέρχεται στο 0,42%, το 2010 σε 14.542 με το ποσοστό μείωσης από το 2009 να ανέρχεται στο 4,40%, το 2011 σε 13.996 με το ποσοστό μείωσης από το 2010 να ανέρχεται στο 3,75%, το 2012 σε 12.851 με ποσοστό μείωσης από το 2011 να ανέρχεται στο 8,18.

Διάγραμμα 4: ΑΕΠ Νομού Μεσσηνίας

Πίνακας 54: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό ως %

Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Πελοπόννησος/ Σύνολο Ελλάδος	83,54 %	84,54 %	83,18 %	82,31 %	78,82 %	79,49 %	79,96 %	79,83 %	78,81 %	80,18 %	78,74 %	79,93 %	79,22 %
Αργολίδα	102,1 7%	106,6 3%	113,1 0%	111,0 4%	108,2 4%	110,4 2%	111,9 6%	112,8 0%	113,9 6%	113,1 5%	112,6 9%	108,9 0%	107,1 3%
Αρκαδία	112,4 7%	108,5 1%	110,0 8%	113,0 6%	116,3 8%	114,9 9%	119,3 7%	117,3 1%	111,5 3%	117,9 2%	117,2 1%	112,5 4%	111,4 4%
Κορινθία	112,7 2%	112,0 7%	106,7 0%	106,0 5%	103,7 0%	102,8 5%	100,0 5%	99,33 %	103,5 2%	98,95 %	98,22 %	100,4 3%	101,8 9%
Λακωνία	90,39 %	90,36 %	92,67 %	90,82 %	93,29 %	88,63 %	87,18 %	88,90 %	87,36 %	88,74 %	88,26 %	88,64 %	91,36 %
Μεσσηνία	85,95 %	85,99 %	84,60 %	85,72 %	86,25 %	89,08 %	89,03 %	89,40 %	89,02 %	89,39 %	91,05 %	93,75 %	92,66 %

Σημείωση: Χρησιμοποιήθηκε ο υπολογιζόμενος πληθυσμός στις 30/6 κάθε έτους, εκτιμημένος βάση της απογραφής πληθυσμού του 2011.

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 5: ΑΕΠ Νομού Μεσσηνίας ως %

Το κατά κεφαλή ακαθαριστό προϊόν στο Νομό Μεσσηνίας (σε € και σε τρέχουσες τιμές) διαμορφώθηκε την τελευταία πενταετία και μέχρι το έτος που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (2012) είναι: το 2007 σε 14.887 και ποσοστό 89,40%, το 2008 σε 15.184 και ποσοστό 89,02%, το 2009 σε 15.212 και ποσοστό 89,39%, το 2010 σε 14.542 και ποσοστό 91,05%, το 2011 σε 13.996 και ποσοστό 93,75% , το 2012 σε 12.851 και ποσοστό 92,66% αντίστοιχα σε σχέση με την Περιφέρεια Πελοποννήσου.

Σημαντικά στοιχεία για την οικονομική διάρθρωση δίνουν τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ (απογραφή 2011) για την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας που παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες.

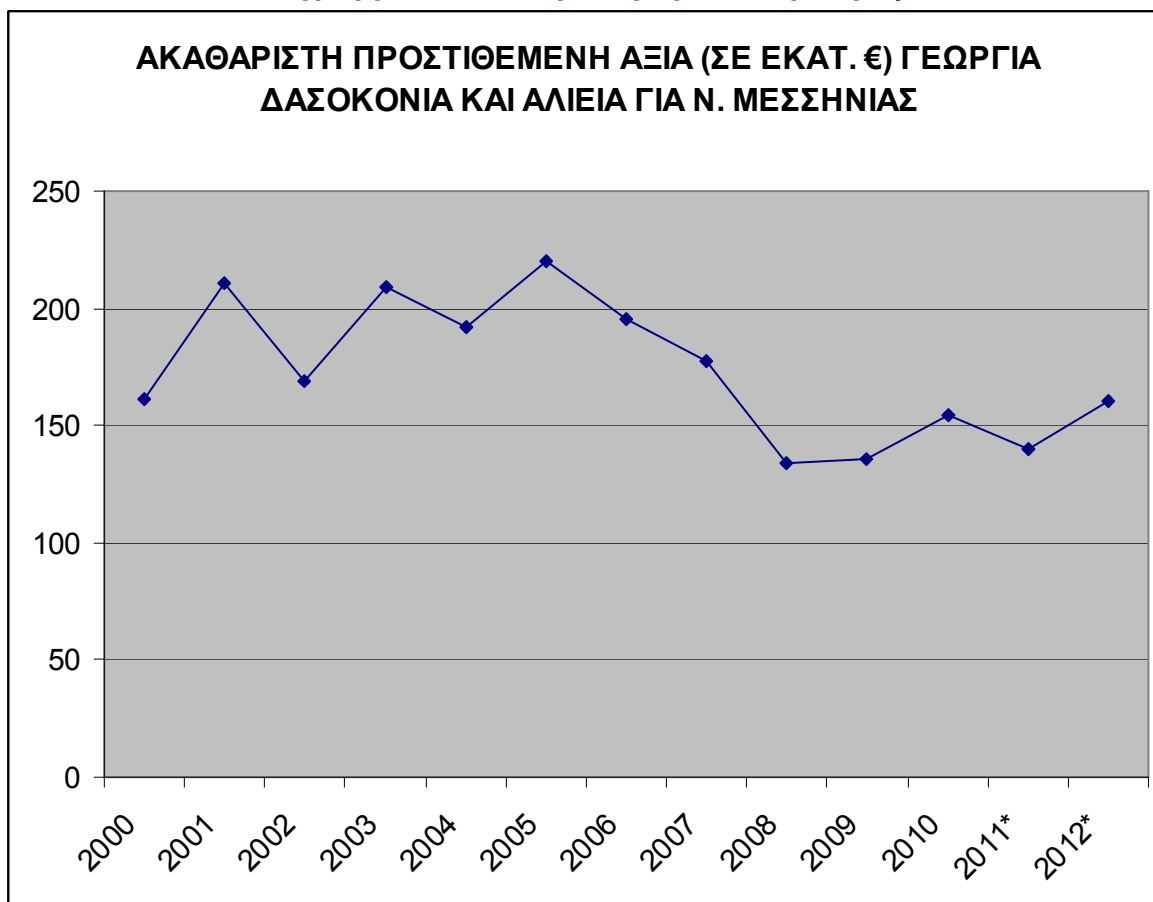
Πίνακας 55: Γεωργία, δασοκομία, αλιεία

Γεωργία, δασοκομία και αλιεία													
Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	7.652	7.892	8.092	8.975	8.417	8.595	7.038	7.078	6.624	6.647	6.501	6.367	6.326
Πελοπόννησος	643	760	739	875	764	791	766	683	647	633	621	587	617
Αργολίδα	136	162	188	205	171	189	177	157	182	177	170	151	147
Αρκαδία	97	98	97	123	94	100	104	95	92	97	88	87	89
Κορινθία	138	149	133	182	153	148	128	123	104	101	94	102	100
Λακωνία	111	141	151	155	154	134	161	129	136	123	116	109	121
Μεσοσημία	161	210	169	209	192	220	195	177	134	136	154	140	160

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 6: Ακαθάριστη Προστιθέμενη αξία

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο των κλάδων της γεωργίας, δασοκομίας και αλιείας (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 161 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου σε 643, το 2001 είναι 210 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 760, το 2002 είναι 169 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 8.092, το 2003 είναι 209 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 875, το 2004 είναι 192 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 764, το 2005 είναι 220 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 791, το 2006 είναι 195 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 766, το 2007 είναι 177 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 683, το 2008 είναι 134 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 647, το 2009 είναι 136 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 633, το 2010 είναι 154 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 621, το 2011 είναι 140 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 587, το 2012 είναι 160 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 617.

Πίνακας 56: Κατασκευές

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	9.323	9.857	10.083	13.800	15.638	10.878	16.984	14.024	12.095	9.483	8.699	6.274	4.428
Πελοπόννησος	452	477	456	603	659	460	652	557	554	485	463	400	268
Αργολίδα	69	90	98	134	144	83	132	97	103	106	107	79	49
Αρκαδία	77	79	70	71	97	76	87	69	61	67	75	55	42
Κορινθία	134	153	134	188	189	141	208	206	196	129	103	100	66
Λακωνία	77	62	64	84	89	53	63	80	77	62	67	61	54
Μεσσηνία	94	94	91	127	140	106	162	105	116	121	111	107	57

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 7: Κατασκευές

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο στον κλάδο των κατασκευών στο Νομό Μεσσηνίας για το 2000 είναι 94 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 452, το 2001 είναι 94 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 477, το 2002 είναι 91 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 456, το 2003 είναι 127 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 603, το 2004 είναι 140 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 659, το 2005 είναι 106 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 460, το 2006 είναι 162 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 652, το 2007 είναι 105 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 557, το 2008 είναι 116 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 554, το 2009 είναι 121 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 485, το 2010 είναι 111 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 463, το 2011 είναι 107 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 400, το 2012 είναι 57 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 268.

Πίνακας 57: Εμπόριο, επισκευές, μεταφορές, εστίαση, καταλύματα

Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	34.452	35.731	36.615	41.116	44.214	46.158	47.782	52.120	55.513	51.554	48.347	42.511	40.593
Πελοπόννησος	1.369	1.420	1.449	1.604	1.681	1.796	1.851	2.028	2.043	1.975	1.737	1.540	1.446
Αργολίδα	269	293	315	337	351	396	413	462	443	407	359	305	294
Αρκαδία	201	212	179	200	218	209	224	245	258	257	237	205	186
Κορινθία	380	390	378	426	447	487	498	516	573	536	467	419	386
Λακωνία	224	229	233	263	283	290	300	331	299	305	266	240	233
Μεσσηνία	295	295	343	377	382	414	416	474	470	470	407	371	347

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ :

Διάγραμμα 8: Εμπόριο, επισκευές, μεταφορές, εστίαση, καταλύματα

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο του κλάδου Χονδρικού και λιανικού εμπορίου, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορών και αποθήκευσης, δραστηριοτήτων υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 295 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.369, το 2001 είναι 295 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.420, το 2002 είναι 343 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.449, το 2003 είναι 377 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.604, το 2004 είναι 382 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.681, το 2005 είναι 414 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.796, το 2006 είναι 416 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.851, το 2007 είναι 474 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 2.028, το 2008 είναι 470 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 2.043, το 2009 είναι 470 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.975, το 2010 είναι 407 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.737, το 2011 είναι 371 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.540, το 2012 είναι 347 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.446.

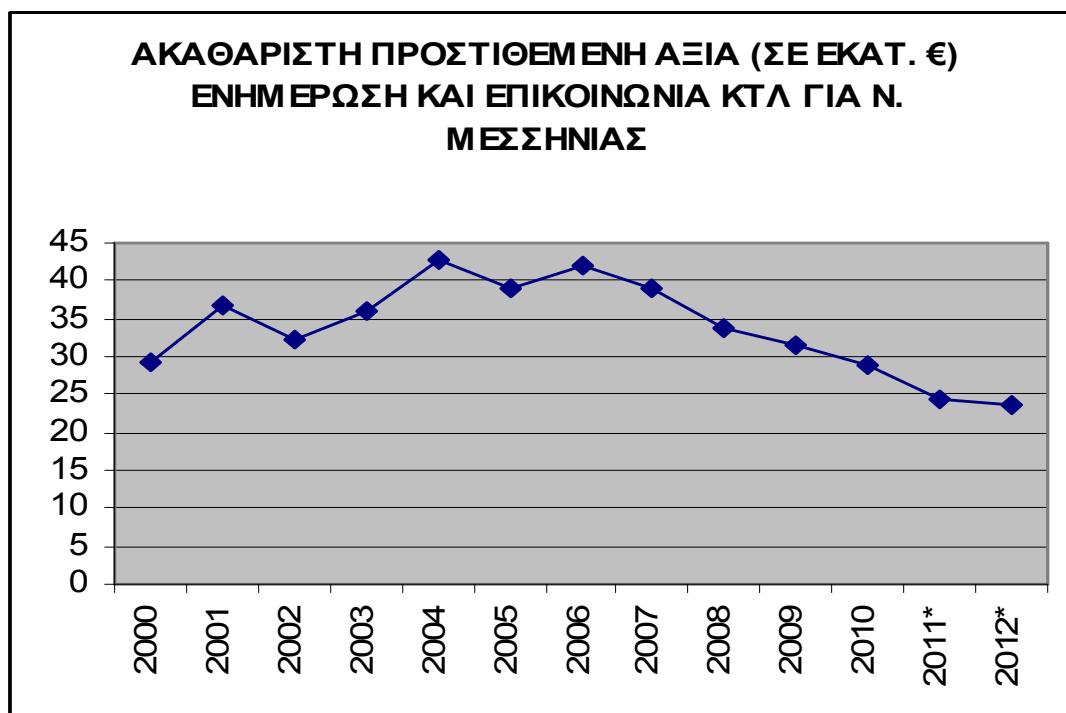
Πίνακας 58: Διαχείριση ακίνητης περιουσίας

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Περιφέρειες και νομοί													
Σύνολο Ελλάδος	14.777	15.718	17.167	18.374	19.858	21.468	21.211	25.871	29.343	30.497	36.389	34.967	33.413
Πελοπόννησος	608	647	706	756	817	881	878	1.075	1.222	1.280	1.526	1.471	1.408
Αργολίδα	87	93	102	109	117	127	128	157	179	189	227	219	209
Αρκαδία	94	100	109	117	126	136	135	164	185	193	229	221	211
Κορινθία	146	156	170	182	197	212	212	261	298	312	372	358	343
Λακωνία	87	92	101	108	116	126	124	152	172	180	215	207	198
Μεσσηνία	194	206	225	241	260	281	279	341	388	406	483	467	447

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 9: Ενημέρωση, επικοινωνία κ.λ.π. Ν. Μεσσηνίας

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο του κλάδου διαχείρισης ακίνητης περιουσίας (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 194 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 608, το 2001 είναι 206 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 647, το 2002 είναι 225 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 706, το 2003 είναι 241 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 756, το 2004 είναι 260 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 817, το 2005 είναι 281 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 881, το 2006 είναι 279 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 878, το 2007 είναι 341 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.075, το 2008 είναι 388 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.222, το 2009 είναι 406 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.280, το 2010 είναι 483 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.526, το 2011 είναι 467 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.471, το 2012 είναι 447 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.408.

Πίνακας 59: Επαγγελματικές, υποστηρικτικές, διοικητικές κ.λ.π. δραστηριότητες

Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	6.051	6.565	7.776	8.955	9.644	10.361	11.972	13.348	13.571	13.503	10.679	9.393	8.408
Πελοπόννησος	148	163	192	212	228	247	290	302	327	345	253	242	214
Αργολίδα	32	36	54	47	51	61	75	76	79	86	61	57	50
Αρκαδία	25	23	26	33	34	29	36	35	39	40	26	26	23
Κορινθία	28	37	37	41	49	60	71	74	84	80	61	58	50
Λακωνία	26	28	30	32	33	35	36	38	42	50	37	34	30
Μεσσηνία	37	39	46	59	61	62	71	80	84	90	68	67	62

* Προσωρινά στοιχεία.

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο του κλάδου επαγγελματικών, επιστημονικών και τεχνικών δραστηριοτήτων, διοικητικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 37 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 148, το 2001 είναι 39 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 163, το 2002 είναι 46 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 192, το 2003 είναι 59 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 212, το 2004 είναι 61 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 228, το 2005 είναι 62 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 247, το 2006 είναι 71 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 290, το 2007 είναι 80 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 302, το 2008 είναι 84 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 327, το 2009 είναι 90 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 345, το 2010 είναι 68 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 253, το 2011 είναι 67 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 242, το 2012 είναι 62 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 214.

Πίνακας 60: Δημόσια Διοίκηση, Εκπαίδευση, υγεία, μέριμνα

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Περιφέρειες και νομοί													
Σύνολο Ελλάδος	20.672	23.267	26.317	28.259	32.021	34.310	36.315	39.354	42.485	45.498	42.435	40.339	37.003
Πελοπόννησος	827	904	1.078	1.116	1.235	1.311	1.345	1.490	1.675	1.747	1.559	1.506	1.368
Αργολίδα	146	160	182	194	197	196	200	222	268	282	259	257	231
Αρκαδία	145	163	198	211	234	247	259	292	320	327	278	246	230
Κορινθία	195	210	259	263	288	301	308	339	377	407	362	358	322
Λακωνία	117	131	154	155	168	176	170	193	221	229	207	203	181
Μεσσηνία	224	240	286	292	348	392	408	444	488	502	453	443	404

* Προσωρινά στοιχεία.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο του κλάδου δημόσιας διοίκησης και άμυνας, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 224 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 827, το 2001 είναι 240 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 904, το 2002 είναι 286 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.078, το 2003 είναι 292 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.116, το 2004 είναι 348 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.235, το 2005 είναι 392 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.311, το 2006 είναι 408 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.345, το 2007 είναι 444 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.490, το 2008 είναι 488 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.675, το 2009 είναι 502 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.747, το 2010 είναι 453 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.559, το 2011 είναι 443 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.506, το 2012 είναι 404 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 1.368.

Πίνακας 61: Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία κ.λ.π.

Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	5.174	5.570	6.228	6.539	7.136	8.006	8.860	9.333	9.330	10.364	8.279	7.264	7.550
Πελοπόννησος	220	216	252	265	281	305	371	386	370	443	408	368	375
Αργολίδα	28	28	44	41	44	51	71	79	78	113	95	59	57
Αρκαδία	34	20	18	27	35	38	38	39	29	29	39	31	32
Κορινθία	62	66	72	62	71	73	99	91	95	126	132	128	120
Λακωνία	25	32	55	56	59	58	53	67	63	49	33	33	49
Μεσσηνία	71	70	64	79	72	85	110	110	105	126	109	117	117

* Προσωρινά στοιχεία.
Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο του κλάδου τεχνών, διασκέδασης, ψυχαγωγίας, άλλων δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών, δραστηριοτήτων νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένων δραστηριοτήτων νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριοτήτων ετερόδοικων οργανισμών και φορέων (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 71 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 220, το 2001 είναι 70 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 216, το 2002 είναι 64 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 252, το 2003 είναι 79 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 265, το 2004 είναι 72 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 281, το 2005 είναι 85 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 305, το 2006 είναι 110 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 371, το 2007 είναι 110 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 386, το 2008 είναι 105 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 370, το 2009 είναι 126 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 443, το 2010 είναι 109 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 408, το 2011 είναι 117 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 368, το 2012 είναι 117 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 25.

Πίνακας 62: Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες

Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	5.903	5.332	5.905	6.661	8.261	8.564	9.093	9.201	9.402	9.819	9.347	8.762	8.293
Πελοπόννησος	141	125	141	157	189	199	218	214	216	224	212	212	163
Αργολίδα	24	22	23	29	32	33	35	38	39	41	34	36	26

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Αρκαδία	21	19	21	24	30	31	33	32	32	36	38	37	30
Κορινθία	35	31	39	38	47	47	53	51	49	51	51	55	41
Λακωνία	20	18	20	23	28	28	32	32	34	36	30	31	25
Μεσσηνία	41	34	39	44	53	59	65	61	62	60	59	54	41

* Προσωρινά στοιχεία.
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο του κλάδου χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 41 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 141, το 2001 είναι 34 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 125, το 2002 είναι 39 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 141, το 2003 είναι 44 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 157, το 2004 είναι 53 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 189, το 2005 είναι 59 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 199, το 2006 είναι 65 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 218, το 2007 είναι 61 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 214, το 2008 είναι 62 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 216, το 2009 είναι 60 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 224, το 2010 είναι 59 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 212, το 2011 είναι 54 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 212, το 2012 είναι 41 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 163.

Πίνακας 63: Ενημέρωση και επικοινωνία

Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	4.653	5.159	5.975	5.976	6.297	6.841	7.836	8.163	8.131	8.391	7.286	6.619	5.951
Πελοπόννησος	112	124	144	149	157	170	198	194	181	180	164	142	125
Αργολίδα	22	22	29	31	27	33	36	48	34	35	29	30	23
Αρκαδία	20	22	28	30	27	34	33	31	31	30	22	20	17
Κορινθία	28	32	42	39	44	47	60	51	55	56	57	52	41
Λακωνία	13	11	12	13	15	17	27	25	27	28	26	16	20
Μεσσηνία	29	37	32	36	43	39	42	39	34	31	29	24	24

* Προσωρινά στοιχεία.
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στο σύνολο του κλάδου ενημέρωσης και επικοινωνίας (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 29 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 112, το 2001 είναι 37 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 124, το 2002 είναι 32 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 144, το 2003 είναι 36 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 149, το 2004 είναι 43 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 157, το 2005 είναι 39 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 170, το 2006 είναι 42 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 198, το 2007 είναι 39 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 194, το 2008 είναι 34 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 181, το 2009 είναι 31 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 180, το 2010 είναι 29 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 164, το 2011 είναι 24 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 142, το 2012 είναι 24 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 125.

Πίνακας 64: Συνολική Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο (Σε εκατομμύρια €. Σε τρέχουσες τιμές)													
	Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία												
Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	125.678	134.397	144.670	160.240	174.070	178.708	193.031	205.393	213.933	212.216	199.645	182.302	171.216
Πελοπόννησος	5.710	6.114	6.453	7.052	7.316	7.564	8.210	8.706	8.934	9.008	8.328	7.755	7.265
Αργολίδα	982	1.082	1.214	1.306	1.324	1.398	1.540	1.648	1.711	1.712	1.576	1.419	1.309
Αρκαδία	1.010	1.061	1.128	1.258	1.335	1.354	1.515	1.568	1.519	1.611	1.472	1.307	1.204
Κορινθία	1.553	1.658	1.673	1.824	1.857	1.912	2.028	2.144	2.303	2.230	2.053	1.956	1.857
Λακωνία	798	851	920	984	1.047	1.028	1.097	1.185	1.195	1.226	1.131	1.059	1.023
Μεσσηνία	1.366	1.462	1.518	1.680	1.754	1.873	2.031	2.161	2.206	2.229	2.096	2.014	1.872

* Προσωρινά στοιχεία.

ΠΗΓΗ ΕΛΣΤΑΤ

Διάγραμμα 10: Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία Ν. Μεσσηνίας

Η συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία (σε εκατομμύρια € σε τρέχουσες τιμές) στο νομό Μεσσηνίας το 2000 είναι 1.366 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 5.710, το 2001 είναι 1.462 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 6.114, το 2002 είναι 1.518 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 6.453, το 2003 είναι 1.680 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 7.052, το 2004 είναι 1.754 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 7.316, το 2005 είναι 1.873 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 7.564, το 2006 είναι 2.031 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 8.210, το 2007 είναι 2.161 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 8.706, το 2008 είναι 2.206 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 8.934, το 2009 είναι 2.229 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 9.008, το 2010 είναι 2.096 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 8.328, το 2011 είναι 2.014 και στην Περιφέρεια

Πελοποννήσου 7.755, το 2012 είναι 1.872 και στην Περιφέρεια Πελοποννήσου 7.265.

Παρατηρήσεις

Για τα έτη 2000 - 2012 το κατά κεφαλή ΑΕΠ της χώρας παρουσιάζει αυξητική τάση. Το 2009 που είναι το έτος εκδήλωσης της οικονομικής κρίσης παρουσιάζει μείωση. Τη μεγαλύτερη συμμετοχή στο ΑΕΠ τη διατηρεί η Π.Ε.Αρκαδίας και ακολουθούν οι Π.Ε.Αργολίδας, Κορινθίας, Λακωνίας και τελευταία η Π.Ε. Μεσσηνίας. Παρατηρείται μείωση στη συμμετοχή του ΑΕΠ της Π.Ε. Κορινθίας στο ΑΕΠ της Περιφέρειας, ενώ αντίθετα το ποσοστό συμμετοχής της Π.Ε. Μεσσηνίας βαίνει αυξανόμενο.

Συμπεράσματα

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια για τόνωση της ανάπτυξης τόσο στην περιφέρεια Πελοποννήσου αλλά και ειδικότερα στην Π.Ε. Μεσσηνίας.

2.5.2. Διαχρονική εξέλιξη της απασχόλησης – Απασχόληση κατά τομέα

Οι απασχολούμενοι στο Δήμο Καλαμάτας, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, ανέρχονται σε 29.749 άτομα, συμμετέχοντας κατά 46,23% στις συνολικές θέσεις απασχόλησης του Νομού Μεσσηνίας, όταν η πληθυσμιακή συμμετοχή του Δήμου στο αντίστοιχο μέγεθος του Νομού, ανέρχεται στο 43,67%. Παρατηρείται δηλαδή μια ισομερής αναλογία θέσεων απασχόλησης στο Δήμο Καλαμάτας, σε σχέση με τον αναλογούντα πληθυσμό, το οποίο οφείλεται κυρίως στη φυσιογνωμία της πόλης, η οποία αποτελεί διοικητικό-οικονομικό κέντρο, με εμβέλεια που υπερβαίνει τα όρια του Νομού Μεσσηνίας.

Οι θέσεις απασχόλησης στο Δήμο παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις κατά τη δεκαετία 2001-2011, ως συνέπεια της αύξησης του εργατικού δυναμικού και της γενικότερης πληθυσμιακής αύξησης. Η εξέλιξη στον αριθμό των απασχολουμένων συμβαδίζει, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις, με την αντίστοιχη πληθυσμιακή εξέλιξη κατά την περίοδο 2001-2011, καθώς στις περιοχές όπου ο πληθυσμός αυξάνει, αυξάνουν ταυτόχρονα και οι θέσεις απασχόλησης και αντίστοιχα στις περιοχές με πληθυσμιακή μείωση, οι θέσεις απασχόλησης παρουσιάζουν μείωση.

Ο Δήμος Καλαμάτας είναι ένας Δήμος με έντονη την παρουσία του τριτογενή τομέα, η οποία διαχρονικά έχει γίνει εντονότερη. Ο τριτογενής τομέας συμμετέχει κατά 66,01% στο σύνολο της απασχόλησης του Δήμου (ενώ συμμετέχει κατά 50,15% στο Νομό) .

Η δραστηριότητα της μεταποίησης και ο δευτερογενής τομέας, παρουσιάζει κάποια δυναμική, η οποία αντικατοπτρίζεται και στα στοιχεία της απασχόλησης καθώς οι απασχολούμενοι στον τομέα αντιπροσωπεύουν το 21,76% περίπου του συνόλου των απασχολουμένων, έχοντας όμως σημειώσει μείωση σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και του 2000. Παρόλα αυτά, είναι εντονότερη η παρουσία του δευτερογενή τομέα στο Δήμο Καλαμάτας, συγκριτικά με το Νομό Μεσσηνίας. Η συμμετοχή του Δήμου στην αντίστοιχη απασχόληση, σε επίπεδο Νομού, διαμορφώνεται στο 22,57%, παραμένοντας σχεδόν σταθερή η παρουσία του Δήμου στο Νομό σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας του '90 και μειωμένη κατά τις αρχές της δεκαετίας το 2000, καθώς φαίνεται ότι γενικότερα ο δευτερογενής τομέας και

ειδικότερα η μεταποίηση, παρουσιάζει φθίνουσα πορεία, τόσο στο Δήμο όσο και στο Νομό.

Όσον αφορά τον πρωτογενή τομέα, αποτελεί το λιγότερο σημαντικό τομέα, με έντονες τάσεις περαιτέρω αποδυνάμωσης. Ο Δήμος ακολουθεί την τάση που επικρατεί γενικότερα, τόσο στο Νομό Μεσσηνίας, όσο και στο σύνολο της Χώρας, της συρρίκνωσης του πρωτογενή τομέα, ο οποίος γίνεται όλο και περισσότερο συμπληρωματική δραστηριότητα, έναντι του τριτογενή. Οι θέσεις απασχόλησης στο συγκεκριμένο τομέα, αντιπροσωπεύουν το 7,29% περίπου της συνολικής απασχόλησης του Δήμου, κατά το 2011. Οι απασχολούμενοι, ως απόλυτος αριθμός, παρουσιάζουν μικρή μείωση σε σχέση με το 2001 και η συμμετοχή τους στη συνολική απασχόληση έχει επίσης μειωθεί, αιτιολογώντας την ενδυνάμωση του τριτογενή τομέα, καθώς φαίνεται ότι πλέον η απασχόληση στον τομέα της παροχής υπηρεσιών δεν είναι συμπληρωματική, αλλά απορροφά εξ ολοκλήρου το δυναμικό του αγροτικού τομέα. Ως προς το Νομό, οι απασχολούμενοι του πρωτογενή τομέα του Δήμου Καλαμάτας ενδυναμώνουν την παρουσία τους σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία, γεγονός που υποδηλώνει ότι στο Νομό επικρατεί εντονότερα η φθίνουσα πορεία του τομέα, τουλάχιστον όσον αφορά το δυναμικό που απασχολείται σε αυτόν.

2.5.2.1. Πρωτογενής Τομέας

Ο «Καλλικρατικός» Δήμος Καλαμάτας, αν και έχει κυρίως αστικό χαρακτήρα, προσφέρει πολλές ευκαιρίες απασχόλησης και στον γεωργικό τομέα. Αποκτώντας σημαντική αγροτική έκταση, η οποία συνδυάζει ορεινά (Ταΰγετος) και πεδινά τμήματα, με δυο ποταμούς (Πάμισο, Άρι), εκ των οποίων έχουν αξιοποιηθεί με εγγειοβελτιωτικά έργα, με εδαφοκλιματικές συνθήκες που επιτρέπουν την καλλιέργεια κηπευτικών ακόμα και τον χειμώνα (πχ πατάτα), με περιοχές φυσικού κάλλους ενταγμένες στο πρόγραμμα Natura, που φιλοξενούν πλούσια και σπάνια χλωρίδα. Ο Δήμος Καλαμάτας έχει όλα τα απαραίτητα πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων εντατικής καλλιέργειας ενώ ο συσχετισμός δραστηριοτήτων αναψυχής με παραδοσιακούς τρόπους καλλιέργειας μπορεί να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Τέλος η αξιοποίηση της άγριας χλωρίδας του Ταυγέτου μπορεί να μας προμηθεύσει με γενετικό υλικό χρήσιμο στην βελτίωση των καλλιεργούμενων φυτών και στην φαρμακευτική.

Η καλλιεργούμενη έκταση του Δήμου είναι 95.754 στρέμματα. Κύρια καλλιέργεια στο Δήμο και σε όλες τις Δημοτικές ενότητες είναι η ελαιοκαλλιέργεια, ο αριθμός ελαιοδέντρων, τα στρέμματα και η παραγωγή ελαιολάδου για την ελαιοκομική περίοδο 2013- 2014, ανά δημοτική ενότητα και τοπική κοινότητα έχει ως εξής :

Πίνακας 65 : Ελαιοκαλλιέργεια

Δημοτική Ενότητα – Τοπική Κοινότητα	Αριθμός ελαιοδέντρων	Στρέμματα	Παραγωγή ελαιοκομική περίοδος 2013-2014 (τόνοι)
Δημοτική ενότητα Άριος	214.600	13.163	536,5
Τ.Κ. Άριος	91.130	5.590	227,8
Τ.Κ. Άμμου	26.600	1.632	66,5
Τ.Κ. Αλωνίων	29.190	1.790	73
Τ.Κ. Ανεμομούλου	15.510	951	38,8
Τ.Κ. Αριοχωρίου	34.550	2.119	86,4
Τ.Κ. Ασπροπουλιάς	17.630	1.081	44

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Δημοτική Ενότητα – Τοπική Κοινότητα	Αριθμός ελαιοδέντρων	Στρέμματα	Παραγωγή ελαιοκομική περίοδος 2013-2014 (τόνοι)
Δημοτική ενότητα Αρφαρών	248.312	15.230	620,8
Τ.Κ. Αρφαρών	88.770	5.446	221,9
Τ.Κ. Πηδήματος	23.860	1.463	59,7
Τ.Κ. Αγίου Φλώρου	29.880	1.833	74,7
Τ.Κ. Πλατέος	42.620	2.614	106,6
Τ.Κ. Αγρίλου	28.721	1.762	71,8
Τ.Κ. Σταματινού	5.959	365	14,9
Τ.Κ. Βρωμόβρυσης	13.002	797	32,5
Τ.Κ. Βελανιδιάς	15.500	950	38,8
Δημοτική ενότητα Θουρίας	198.790	12.194	497
Τ.Κ. Θουρίας	41.940	2.573	104,9
Τ.Κ. Αιθαίας	27.360	1.678	68,4
Τ.Κ. Ανθείας	43.820	2.688	109,6
Τ.Κ. Αμφειας	54.110	3.319	135,3
Τ.Κ. Μικρομάνης	31.560	1.936	78,9
Δημοτική ενότητα Καλαμάτας	573.331	35.167	1.433,3
Δ.Κ. Καλαμάτας	175.960	10.795	439,9
Τ.Κ. Αντικαλάμου	18.690	1.146	46,7
Τ.Κ. Ασπροχώματος	38.660	2.371	96,7
Δ.Κ. Βέργας	65.460	4.015	163,7
Τ.Κ. Λαιϊκών	62.060	3.807	155,2
Τ.Κ. Μικράς Μαντίνειας	31.930	1.958	79,8
Τ.Κ. Σπερχογείας	35.960	2.206	89,9
Τ.Κ. Αλαγονίας	18.908	1.160	47,3
Τ.Κ. Αρτεμισίας	15.276	937	38,2
Τ.Κ. Λαδάς	11.269	691	28,2
Τ.Κ. Καρβελίου	19.423	1.191	48,6
Τ.Κ. Πηγές	9.312	571	23,3
Τ.Κ. Νέδουσας	4.235	259	10,6
Τ.Κ. Ελαιοχωρίου	66.188	4.060	165,5
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	1.235.033	75.754	3087,6
Πηγή: ΔΑΟ & Κ			

Πίνακας 66 : Πατάτα

Στρέμματα	4.300
Παραγωγή (τόνοι)	12.900
Πηγή : ΔΑΟ & Κ	

Τα εγγειοβελτιωτικά έργα καλύπτουν έκταση, που ανήκει στον Δήμο Καλαμάτας, 32.000 στρεμμάτων και αποτελούν μια σημαντική δυνατότητα οικονομικής ανάπτυξης του Δήμου. Η τοποθεσία «βάλτος» της τοπικής κοινότητας Σπερχογείας μπορεί να καλλιεργηθεί με κτηνοτροφικά φυτά για παραγωγή ζωοτροφών που θα υποστηρίξουν την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.

Πίνακας 67 : Εγγειοβελτιωτικά έργα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Ανοικτό δίκτυο	25.000 στρέμματα
Κλειστό δίκτυο	5.000 στρέμματα
14 Κρατικές γεωτρήσεις	2.000 στρέμματα
805 ιδιωτικές γεωτρήσεις	2.000 στρέμματα
Αγροτικό Οδικό δίκτυο	50 χιλιόμετρα
Πρωτεύον στραγγιστικό δίκτυο	50 χιλιόμετρα
Δευτερεύον στραγγιστικό δίκτυο	100 χιλιόμετρα
Πηγή: ΔΑΟ & Κ	

Στο ανοικτό δίκτυο δεν καλλιεργούνται τα 10.000 στρέμματα ενώ στο κλειστό 3.500 στρέμματα.

Επίσης αποτελεί σημαντική δυνατότητα οικονομικής ανάπτυξης η ύπαρξη του ορεινού όγκου του Ταυγέτου για την ανάπτυξη της ποιμενικής κτηνοτροφίας, δεδομένης της ελλειμματικότητας σε ζωοκομικά προϊόντα, με ανάλογη μείωση της ανεργίας του αστικού χώρου.

Κύρια καλλιέργεια στο Δήμο και σε όλες τις Δημοτικές ενότητες είναι η ελαιοκαλλιέργεια και το παραγόμενο ελαιόλαδο είναι προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης.(ΠΟΠ). Αυτό σημαίνει ότι δεν χρειάζεται διαφήμιση γιατί το προϊόν έχει σχηματίσει ένα "όνομα" στην αγορά ενώ στο σύνολό του ανήκει στην κατηγορία του έξτρα παρθένου και σύμφωνα με την νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί περιουσιακό στοιχείο του προϊόντος, δηλαδή των παραγωγών του, αποτελώντας μια δυνατότητα του προϊόντος, με την προϋπόθεση εφαρμογής ολοκληρωμένης διαχείρισης ή βιολογικής γεωργίας, από τις οργανώσεις παραγωγών και της αντίστοιχης πιστοποίησης.

Το ίδιο ισχύει και για την επιτραπέζια ελιά Καλαμάτας.

Η ζωική παραγωγή ανέρχεται 21.961 αιγοπρόβατα 556 βοοειδή, 94 χοιρινά, 195.00 μελισσοσμήνη.

Πίνακας 68 : Ζωική Παραγωγή

ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΑΡΙΘΜ. ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ
Αιγοπρόβατα	21961	362
Βοοειδή	556	267
Χοίροι	94 χοιρομητέρες	2
Πηγή ΔΑΟ&Κ		

Πίνακας 69 : Παραγωγή μελιού

Μελισσοσμήνη	19500
Αριθμός απασχολουμένων	318
Μελι σε τόνους	285
Πηγή ΔΑΟ&Κ	

2.5.2.1.1. Δημοτική Ενότητα Καλαμάτας

Η αγροτική παραγωγή στην δημοτική ενότητα Καλαμάτας εκτείνεται από την Σπερχογεία, Αντικάλαμο, Καλάμι, Ασπρόχωμα, Λέικα, περιφερειακά της πόλης της Καλαμάτας, Ελαιοχώρι, Βέργα, Μικρή Μαντίνεια με ελαιοκαλλιέργεια, και στην περιοχή Μπουρνιά με καλλιέργεια 4.300 στρεμμάτων πρώιμης ανοιξιάτικης πατάτας. Όλη η περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή τιμή της γεωργικής γης, λόγω

εκτός σχεδίου δόμησης, που καθιστά την παραγωγή τροφίμων οικονομικά ασύμφορη. Λόγω της εκτός σχεδίου δόμησης η περιοχή διαθέτει το 90% των γεωτρήσεων του Δήμου που στο σύνολό τους είναι 432 ,οι οποίες πέραν των υδρευτικών αναγκών εξυπηρετούν και αρδευτικές σε έκταση 2.000 στρεμμάτων.

Η παραγωγή πατάτας γίνεται σε γη υψηλής παραγωγικότητας, είναι η πιο πρώιμη στην Ευρώπη , εξάγεται σε Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία και υφίσταται τον ανταγωνισμό της Σικελικής, Αιγυπτιακής, Γαλλικής και Συριακής πατάτας. Διατίθεται σε χονδρική συσκευασία 25 κιλών και όχι σε οικογενειακή 3 κιλών. Χρειάζεται πιστοποίηση και είναι σε διαδικασία αναγνώρισης ως ΠΟΠ. Μετά την καλλιέργεια πατάτας τα ίδια χωράφια σπέρνονται με φασόλι για τις ανάγκες των αγορών Καλαμάτας και Αθήνας και το οποίο χρειάζεται πιστοποίηση ή φιστίκι το οποίο παραδίδεται σε μια υπολειτουργούσα βιοτεχνία επεξεργασίας του λόγω του έντονου ανταγωνισμού από το φθηνό κινέζικο φιστίκι. Χρειάζεται πιστοποίηση.

Η παραγωγή εσπεριδοειδών τείνει να εκλείπει λόγω οικοπεδοποίησης της περιοχής καλλιέργειάς τους και λόγω του ότι οι προσφερόμενες τιμές δεν καλύπτουν το κόστος παραγωγής., ως εκ τούτου δεν γίνονται εργασίες και υποβαθμίζεται η ποιότητα, με αποτέλεσμα έλλειψη ενδιαφέροντος των φορέων εμπορίας ή μεταποίησης. Προτείνεται η μετατροπή τους σε βιολογική καλλιέργεια.

Η καλλιέργεια ρυζιού(σε έκταση 650 στρ) γίνεται από τρεις παραγωγούς και υφίσταται τον ανταγωνισμό από το φθηνό κινέζικο και ινδικό ρύζι. Η καλλιέργεια 764 στρεμμάτων κηπευτικών για τοπική αγορά στην τοπική κοινότητα Ασπροχώματος χρειάζεται πιστοποίηση.

Επίσης ελαιοκαλλιέργεια είχαν οι τοπικές κοινότητες Αλαγονίας, Πηγές, Αρτεμισία, Λαδός Καρβέλι και Νέδουσα, που καταστράφηκε από την πυρκαγιά του 2007 και βρίσκεται σε διαδικασία ανασύστασης .Άλλες καλλιέργειες που συμπληρώνουν το εισόδημα των χωριών αυτών είναι τα κεράσια, τα καρύδια και τα κάστανα σε μικρές ποσότητες για την τοπική αγορά της Καλαμάτας και για τα οποία απαιτείται πιστοποίηση.

Η Ζωική παραγωγή ανέρχεται σε 10.972 αιγοπρόβατα, 215 βοοειδή, με δυνατότητες ανάπτυξης.

Σύμφωνα με στοιχεία απο το Λιμεναρχείο Καλαμάτας, υπάρχουν 130 επαγγελματικές άδειες σκαφών σε ισχύ , εγγεγραμμένες στα αρχεία της υπηρεσίας.

Η δασική παραγωγή στην περιοχή του Ταυγέτου είναι αμελητέα.

2.5.2.1.2. Δημοτική Ενότητα Άριος

Στον πρωτογενή τομέα ασχολείται το 90% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και οι καλλιέργειες είναι:

Ελαιοποιήσιμη ελιά 13163 στρέμματα, εσπεριδοειδή 340,9 στρέμματα και 166 στρέμματα κηπευτικά για την τοπική αγορά(πηγή ΔΑΟΚ)

Για τα καλλιεργούμενα εσπεριδοειδή οι τιμές είναι κάτω του κόστους παραγωγής με αποτέλεσμα να μην γίνονται καλλιεργητικές εργασίες και να έχουμε υποβάθμιση της ποιότητας και κατά συνέπεια δεν υπάρχει ενδιαφέρον από τους φορείς εμπορίας ή μεταποίησης. Προτείνεται η μετατροπή τους σε βιολογική καλλιέργεια.

Για τα κηπευτικά απαιτείται πιστοποίηση συμπεριλαμβανομένης της θερμοκηπιακής μονάδας. Υπάρχει μια(1) μονάδα παραγωγής καλλωπιστικών φυτών.

Η ζωική παραγωγή είναι 2017 αιγοπρόβατα και 10 βοοειδή με δυνατότητες ανάπτυξης.

2.5.2.1.3. Δημοτική Ενότητα Αρφαρών

Στον πρωτογενή τομέα ασχολείται το 90% των εργαζομένων του οικονομικά ενεργού πληθυσμού και οι καλλιέργειες είναι:

Ελαιοποιήσιμη ελιά δένδρα 15230 , συκιές 125,2 στρέμματα δενδρωδών καλλιεργειών, 129 στρέμματα αμπελώνες και κηπευτικά 42,8 στρέμματα, για την τοπική αγορά στις τοπικές κοινότητες Πηδήματος και Αγίου Φλώρου. Η ελαιοκαλλιέργεια του ορεινού όγκου είναι σε διαδικασία ανασύστασης λόγω της πυρκαγιάς του 2007 Τα σύκα και τα κηπευτικά χρειάζονται πιστοποίηση στην πρωτογενή παραγωγή (Αναπτυξιακό πρόγραμμα Αρφαρών).

Στις τοπικές κοινότητες του ορεινού όγκου υπάρχει κτηνοτροφία, με δυνατότητες ανάπτυξης, η οποία ανέρχεται σε αιγοπρόβατα 6836 και 290 βοοειδή. Επίσης υπάρχουν 2 μονάδες παραγωγής χοιρινού κρέατος με 94 χοιρομητέρες. Επιπλέον υπάρχει 1 μονάδα οικογενειακής μορφής εκτροφής πέστροφας.

2.5.2.1.4. Δημοτική Ενότητα Θουρίας

Στον πρωτογενή τομέα ασχολούνται 303 εργαζόμενοι δηλαδή το 25% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ενώ το υπόλοιπο ασχολείται στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα λόγω γεινίασης με την Δ.Ε. Καλαμάτας. Η συνολικά καλλιεργούμενη έκταση είναι 14.500 στρέμματα.

Η αγροτική παραγωγή πλην της ελαιοκαλλιέργειας είναι 323,2 στρέμματα αμπέλια, επιτραπέζια για την τοπική αγορά τα οποία χρειάζονται πιστοποίηση και οινοποίησης τα οποία αναδιάρθρωθηκαν από το ΥΠΑΑΤ με οινοποιήσιμες ποικιλίες που έχουν ζήτηση στην αγορά. Η κατάργηση όμως της κοινής οργάνωσης αγορών στον τομέα του οίνου με την οποία τα αποθέματα οίνου οδηγούντο στην απόσταξη, με αποτέλεσμα τα υφιστάμενα αποθέματα οίνου να δημιουργούν μειωμένη ζήτηση και πίεση στις τιμές των σταφυλιών.

Επίσης καλλιεργούνται 210 στρέμματα πρώιμης αγκινάρας. Καθώς το κάθε φυτό αγκινάρας παράγει περί τα 20-25 κεφάλια, εκτιμάται ότι η ετήσια παραγωγή φτάνει τις 2.100.000 ανθοκεφαλές. Η παραγωγή αυτή διοχετεύεται σε Αθήνα, Αίγιο, Πάτρα, Πύργο, Σπάρτη κλπ. Μεγάλο μέρος της παραγωγής αγοράζεται από τοπική εταιρία που δραστηριοποιείται στην παραγωγή, επεξεργασία, συσκευασία, εμπορία και διακίνηση της άγριας αγκινάρας με έδρα τη Μικρομάνη. Οι αγκινάρες επεξεργάζονται και συσκευάζονται κατεψυγμένες ή φρέσκιες με ευρωπαϊκές προδιαγραφές σε πιστοποιημένο εργαστήριο με ISO 9001: 2000 και HACCP. Η εταιρία εμπορεύεται το προϊόν σε μεγάλα σούπερ μάρκετ στην Καλαμάτα και σε όλη την Ελλάδα. Επίσης γίνονται και εξαγωγές. Τα υπόλοιπα κηπευτικά καταλαμβάνουν έκταση 62,6 στρέμματα και χρειάζονται πιστοποίηση.

Για τα 151,4 στρέμματα καλλιεργούμενα με εσπεριδοειδή οι τιμές είναι κάτω του κόστους παραγωγής με αποτέλεσμα να μην γίνονται καλλιεργητικές εργασίες και να έχουμε υποβάθμιση της ποιότητας και κατά συνέπεια δεν υπάρχει ενδιαφέρον από τους φορείς εμπορίας ή μεταποίησης. Προτείνεται η μετατροπή τους σε βιολογική καλλιέργεια.

Η ορεινή τοπική κοινότητα της Πολιανής διαθέτει 150 στρέμματα με 2000 δέντρα που παράγουν τα ονομαστά ομώνυμα μήλα. Τα μήλα Πολιανής χαρακτηρίζονται από το μικρό τους μέγεθος και το έντονο άρωμα που είναι αποτέλεσμα της ξερικής καλλιέργειας. Οι κύριες ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι η Starking delicious με καρπό χρώματος έντονο κόκκινο, με σάρκα λευκοκίτρινη, συνεκτική, χυμώδη, γλυκιά και αρωματική και το Φιρίκι με καρπό μετρίου μεγέθους, χρώματος πρασινοκίτρινου

με κόκκινο επίχρισμα (όπου το βλέπει ο ήλιος) και σάρκα λευκοκίτρινη, συνεκτική, πολύ γλυκιά και αρωματική. Προτείνεται η μετατροπή τους σε βιολογικά και ταυτόχρονη αναγνώριση τους ως ΠΟΠ.

Τα 50 στρέμματα με καρύδια της τοπικής κοινότητας Πολιανής χρειάζονται πιστοποίηση.

Η ζωική παραγωγή ανέρχεται σε 2136 αιγοπρόβατα και 41 βοοειδή με δυνατότητες ανάπτυξης.

2.5.2.2. Δευτερογενής Τομέας

Ο δευτερογενής τομέας του Δήμου φαίνεται ότι κατέχει σημαντική θέση στον παραγωγικό και κοινωνικοοικονομικό ιστό του Δήμου, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της απασχόλησης, αλλά και από τον αριθμό καταστημάτων και επιχειρήσεων που καταγράφονται στο Δήμο.

Όπως διαφαίνεται από τα διαθέσιμα στοιχεία, τα οποία προέρχονται από την επεξεργασία στατιστικών στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ και του Επιμελητηρίου Μεσσηνίας, ο δευτερογενής τομέας του Δήμου, εστιάζεται κατά κύριο λόγο στη μεταποιητική και δευτερευόντως στην κατασκευαστική δραστηριότητα, η εξορυκτική δραστηριότητα είναι πολύ μικρή, ενώ υπάρχουν επίσης επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (φωτοβολταϊκών συστημάτων) και ανακύκλωσης.

Όσον αφορά στις θέσεις απασχόλησης, παρατηρείται σημαντική μείωση μεταξύ 2001 και 2011 σε απόλυτο αριθμό θέσεων, της τάξης του 15%, αλλά και ταυτόχρονη αποδυνάμωση του τομέα ως προς τη συμμετοχή του στο συνολικό αριθμό απασχολούμενων του Δήμου, έναντι του τριτογενή τομέα.

Παρόλα αυτά, ο δευτερογενής τομέας εξακολουθεί να είναι ο δεύτερος, σε αριθμό απασχολούμενων, συγκεντρώνοντας με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το 17,8% του συνόλου των απασχολούμενων. Πρέπει να επισημανθεί ότι, στις επιχειρήσεις του τομέα, κυρίως σε όσες σχετίζονται με κατασκευαστική δραστηριότητα, εκτός από τους ντόπιους, απασχολείται και σημαντικός αριθμός αλλοδαπών εργαζομένων.

Με βάση τα στοιχεία του Εμπορικού - Βιοτεχνικού Επιμελητηρίου για το έτος 2006 διαπιστώνεται ότι το 21% των, συνολικά εγγεγραμμένων στο Επιμελητήριο, επιχειρήσεων του Δήμου, είναι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα. Σε αυτές, κυριαρχούν οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση, σε ποσοστό 66%, ενώ όλες σχεδόν οι υπόλοιπες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στις κατασκευές. Τέλος, υπάρχει μόνο μία επιχείρηση εξόρυξης.

Με βάση τα πρόσφατα στοιχεία του Επιμελητηρίου (2014) το ποσοστό των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα στο Δήμο Καλαμάτας αριθμητικά παραμένει σχεδόν σταθερό στο 21,6%.

Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις κυριαρχούν σε ποσοστό 61,3%, οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις ακολουθούν με 32,1% ενώ υπάρχουν και οι κοινωφελείς δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας κυρίως και ανακύκλωση) με 6,2%. Ένα πολύ μικρό ποσοστό με 0,34% έχουν οι εξορυκτικές επιχειρήσεις.

Με βάση τα στοιχεία του Επιμελητηρίου, οι σημαντικότεροι κλάδοι στους οποίους εξειδικεύονται οι επιχειρήσεις είναι :

Ο κλάδος της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών, ο οποίος συγκεντρώνει το 32,1% του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Οι επιχειρήσεις του κλάδου αξιοποιούν τα τοπικά αγροτικά προϊόντα που παράγονται στον Δήμο και στους άλλους Δήμους της Μεσσηνίας (όπως ελαιόλαδο, σταφίδα, σύκα, ελιές, πατάτα) στα οποία δίδεται προστιθέμενη αξία και απασχολούνται εργαζόμενοι της Καλαμάτας.

Είναι μικρές για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, κυρίως οικογενειακές επιχειρήσεις με λίγα κεφάλαια κίνησης.

Οι προκλήσεις όμως της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας αγοράς στον κλάδο των τροφίμων δημιουργούν την απαίτηση σε αρκετές τέτοιες επιχειρήσεις για ανταγωνιστικό περιβάλλον παραγωγής, ποιότητας και διάθεσης των προϊόντων τους. Οι επιχειρήσεις που απαντώνται συχνότερα είναι επιχειρήσεις επεξεργασίας και τυποποίησης ελαιόλαδου, ελιών, βιοτεχνίες παρασκευής αλλαντικών, τυροκομεία, βιοτεχνίες αποφλοίωσης / συσκευασίας ξηρών καρπών, εργαστήρια παρασκευής άρτου και ζαχαροπλαστικής, οινοποιεία και ποτοποιεία.

Ο κλάδος της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων, όπου συγκεντρώνεται το 12,7% των συνολικών μεταποιητικών επιχειρήσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν, κυρίως, επιχειρήσεις επεξεργασίας αλουμινίου και σιδήρου, κατασκευής κουφωμάτων, κατασκευής προϊόντων από σίδηρο και επιχειρήσεις συναφών δραστηριοτήτων.

Η βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο και φελλό, που συγκεντρώνει το 7% του συνόλου των μεταποιητικών επιχειρήσεων. Στον κλάδο αυτό, οι επιχειρήσεις που κυριαρχούν είναι τα ξυλουργικά εργαστήρια και εργαστήρια κατασκευής ξύλινων κουφωμάτων.

Ο κλάδος των εκδόσεων, εκτυπώσεων, στον οποίο συγκεντρώνεται σχεδόν το 9% των μεταποιητικών επιχειρήσεων, όπου περιλαμβάνονται τυπογραφεία, φωτογραφεία κλπ

Η κατασκευή επίπλων, κοσμημάτων, παιχνιδιών, όπου συγκεντρώνεται το 6,4% των μεταποιητικών επιχειρήσεων.

Οι υπόλοιπες μικρού πλήθους μεταποιητικές επιχειρήσεις του Δήμου δραστηριοποιούνται στην παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών, στην κατασκευή ειδών ένδυσης, στην κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες, στην κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά υλικά, στην κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού και κάποιους ακόμα κλάδους, με πολύ μικρό αριθμό επιχειρήσεων.

Πρέπει να επισημανθεί η λειτουργία της καπνοβιομηχανίας «ΚΑΡΕΛΙΑ» στην περιοχή της Καλαμάτας, η οποία κάνοντας ενεργητική τελειοποίηση καπνού, είναι σημαντική για τη συνολική οικονομική φυσιογνωμία του, δεδομένου του μεγέθους της επιχείρησης (συνολική εγκατεστημένη ισχύς 6.775 HP) και του αριθμού ατόμων που απασχολούνται σε αυτήν (περίπου 500).

Όσον αφορά την κατασκευαστική δραστηριότητα, σε αυτήν δραστηριοποιείται το 32,1% των επιχειρήσεων του δευτερογενή τομέα του Δήμου. Ο αριθμός επιχειρήσεων υποδηλώνει ότι πρόκειται για μια σημαντική δραστηριότητα για το Δήμο, η οποία συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην παραγωγή του ακαθάριστου προϊόντος του τομέα. Οι επιχειρήσεις του Δήμου που δραστηριοποιούνται στην κατασκευή, έχουν ως αντικείμενο εργασίες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με οικοδομική δραστηριότητα.

Οι κοινωφελείς δραστηριότητες του δευτερογενή τομέα με ποσοστό 6,2%, αφορούν παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά (εταιρίες που αναπτύχθηκαν κυρίως τα έτη 2009 – 2013) και εταιρίες ανακύκλωσης. Έχουν αρκετά μεγάλο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον για την περιοχή.

Ως προς τη χωρική κατανομή των επιχειρήσεων του δευτερογενούς τομέα, διαπιστώνεται ότι η κύρια συγκέντρωση παρατηρείται, όπως είναι αναμενόμενο, στην Καλαμάτα και στα όμορα δημοτικά διαμερίσματα, το Ασπρόχωμα, τη Σπερχόγεια, τη Θουρία και τη Βέργα, όπου συγκεντρώνεται το 97% των επιχειρήσεων του Δήμου. Διαμορφώνεται έτσι ένας πόλος συγκέντρωσης οικονομικών δραστηριοτήτων στη δυτική πλευρά του Δήμου, ενώ στις υπόλοιπες περιοχές του υπάρχουν ελάχιστες ή

και καθόλου επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα.

Το αριθμητικό ποσοστό επιχειρήσεων δευτερογενούς τομέα της Δημ. Κοινότητας Καλαμάτας ως προς το σύνολο του Δήμου είναι 90,7%.

Τέλος, όσον αφορά στις οργανωμένες περιοχές υποδοχής βιομηχανικών-βιοτεχνικών επιχειρήσεων, στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας, υπάρχει μια ΒΙ.ΠΕ (ΕΤΒΑ) στην περιοχή της Σπερχογείας, καθώς και ένα ΒΙΟ.ΠΑ.

Όσον αφορά τη ΒΙ.ΠΕ, από τις 22 μονάδες που υπάρχουν παρουσιάζονται σήμερα 10 ως λειτουργούσες.

Οι εγκατεστημένες επιχειρήσεις εντός αυτής εξειδικεύονται στον κλάδο των τροφίμων και ποτών, του χονδρικού εμπορίου τροφίμων και ποτών, στην κατασκευή ψυκτικών θαλάμων, στις εκδόσεις / εκτυπώσεις, στην κατασκευή προϊόντων από ξύλο, σιδηροκατασκευές, μηχανουργείο, μεταφορές.

Όσον αφορά το ΒΙΟΠΑ, φορέας διαχείρισής του είναι η Κτηματική Καλαμάτας Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.». Με βάση τα στοιχεία της Εταιρείας, το ΒΙΟΠΑ εκτείνεται σε 52.000 τ.μ. και φιλοξενεί 62 επιχειρήσεις, φθάνοντας το 100% της πληρότητάς του. Οι επιχειρήσεις αυτές εξειδικεύονται: τριάντα (30) στη συντήρηση και επισκευή οχημάτων

επτά (7) στον κλάδο του εμπορίου

τέσσερις (4) επιχειρήσεις, στον κλάδο της βιομηχανίας τροφίμων και ποτών

τρεις (3) επιχειρήσεις στον κλάδο των μεταφορών

δύο (2) στην κατασκευή επίπλων

δύο (2) στην κατασκευή προϊόντων από ελαστικό και πλαστικές ύλες

δύο (2) επιχειρήσεις στον κλάδο των εκδόσεων / εκτυπώσεων

δύο (2) μηχανουργεία

δύο (2) επιχειρήσεις πυροσβεστήρων ελέγχου & συντήρησης

μία (1) στον κλάδο της κατασκευής μεταλλικών προϊόντων

μία (1) επιχείρηση στην παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων

μία (1) στην παροχή υπηρεσιών (πλύσιμο / στέγνωμα ρούχων)

ένα (1) ξυλουργείο

ένα (1) εργαστήριο συγκολλήσεων

μία (1) επιχείρηση κατασκευής ηλεκτρολογικού υλικού

μία (1) επιχείρηση παραγωγής χρωστικών υλών

μία (1) επιχείρηση συλλογής & διάθεσης προϊόντων ανακύκλωσης

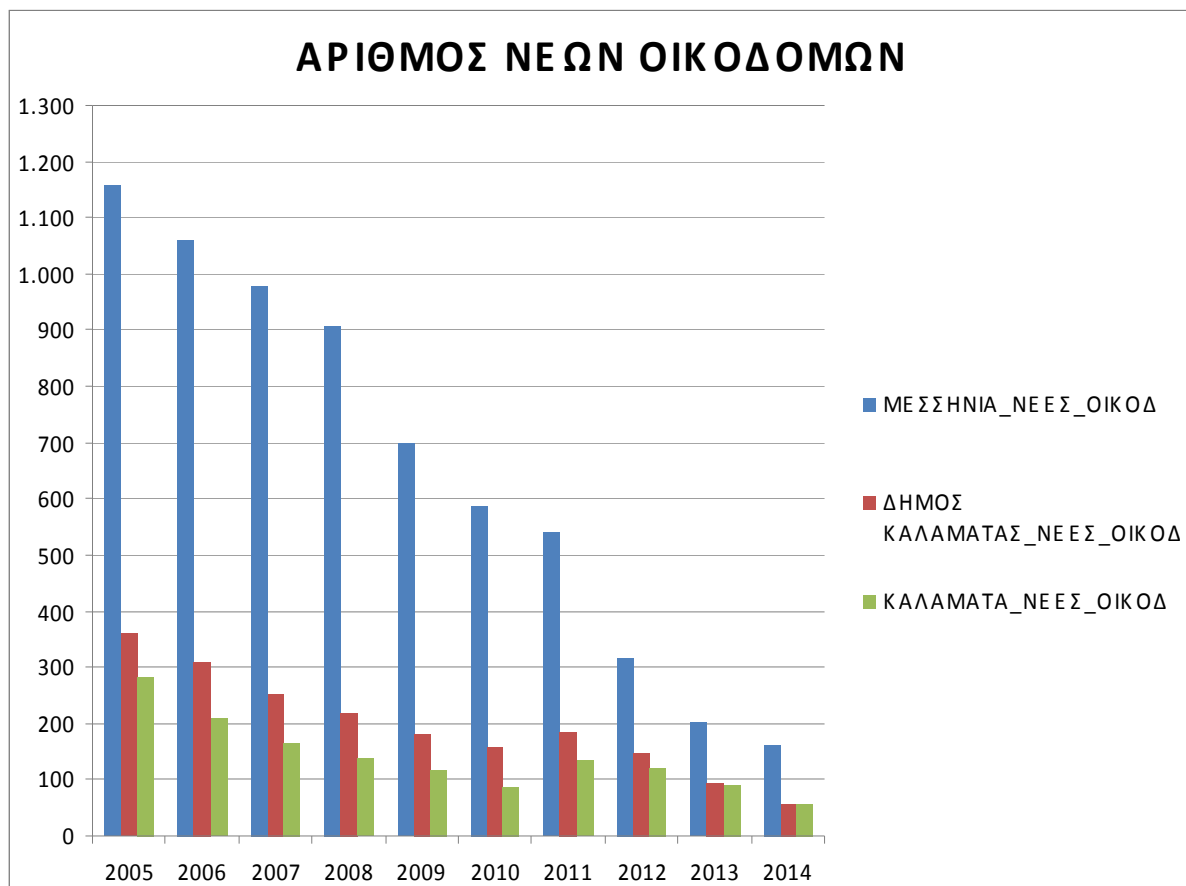
Η βιομηχανική κρίση στο Νομό Μεσσηνίας άρχισε περίπου στις αρχές της δεκαετίας του 1980. Για μεγάλο χρονικό διάστημα ο Νόμος στήριξε την ανάπτυξη του σε ένα σχετικά περιορισμένο αριθμό μονάδων που ήταν προσανατολισμένες σε παραδοσιακούς κλάδους βιομηχανικής δραστηριότητας (π.χ. κλωστοϋφαντουργία). Η κρίση που στις αρχές της δεκαετίας του 1980 έπληξε τους κλάδους αυτούς, σε συνδυασμό με πολιτικές μαζικής ανασυγκρότησης ή εκποίησης προβληματικών επιχειρήσεων των κλάδων αυτών, επέφεραν μία γενικότερη αποδιοργάνωση της παραγωγικής βάσης στο Νομό. Άμεσες συνέπειες της κρίσης αυτής ήταν πολύ υψηλά φαινόμενα της ανεργίας και η αποδιοργάνωση όχι μόνο του οικονομικού αλλά και του κοινωνικού ιστού.

2.5.2.2.1. Οικοδομική Δραστηριότητα

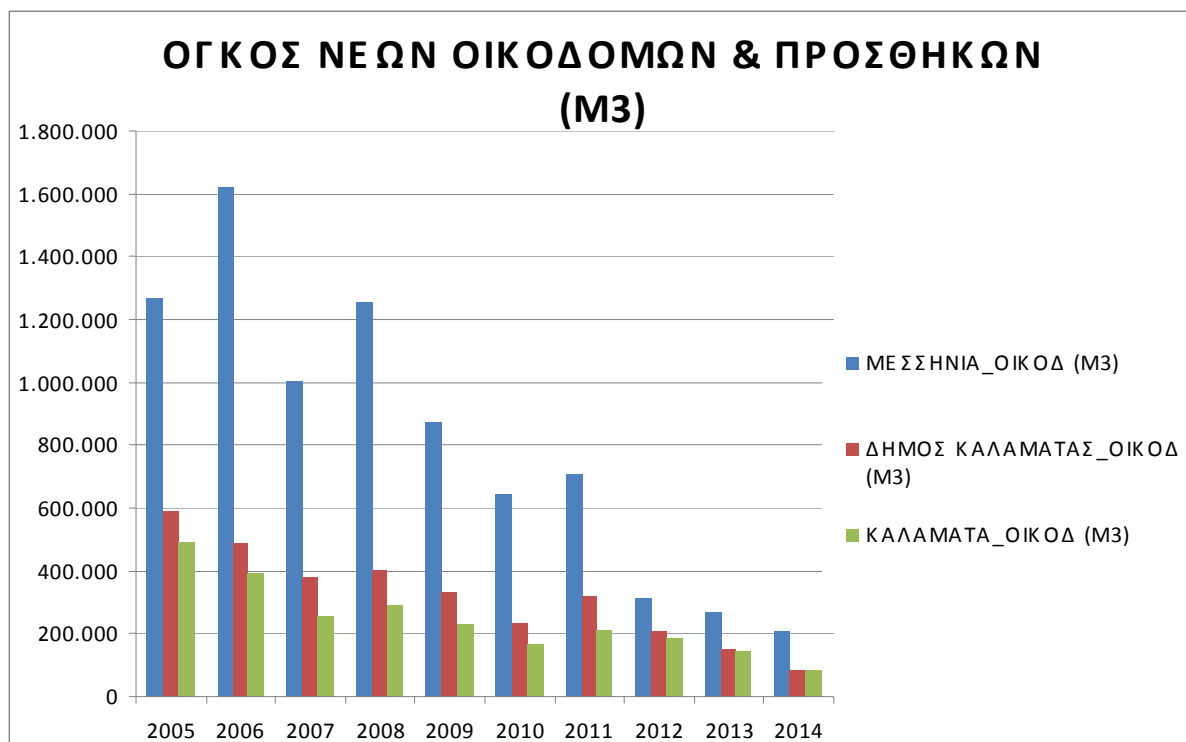
Εξετάζοντας την οικοδομική δραστηριότητα στην περιοχή του Δήμου Καλαμάτας, αλλά και στο Νομό Μεσσηνίας γενικότερα, με βάση τα στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας για τα έτη 2005 έως 2014, παρατηρούμε την φθίνουσα πορεία

που ακολουθεί η συγκεκριμένη δραστηριότητα, τόσο στο Δήμο Καλαμάτας όσο και στο Νομό Μεσσηνίας, επακόλουθο της οικονομικής κρίσης. Αυτό φαίνεται και από τα ιστογράμματα που ακολουθούν.

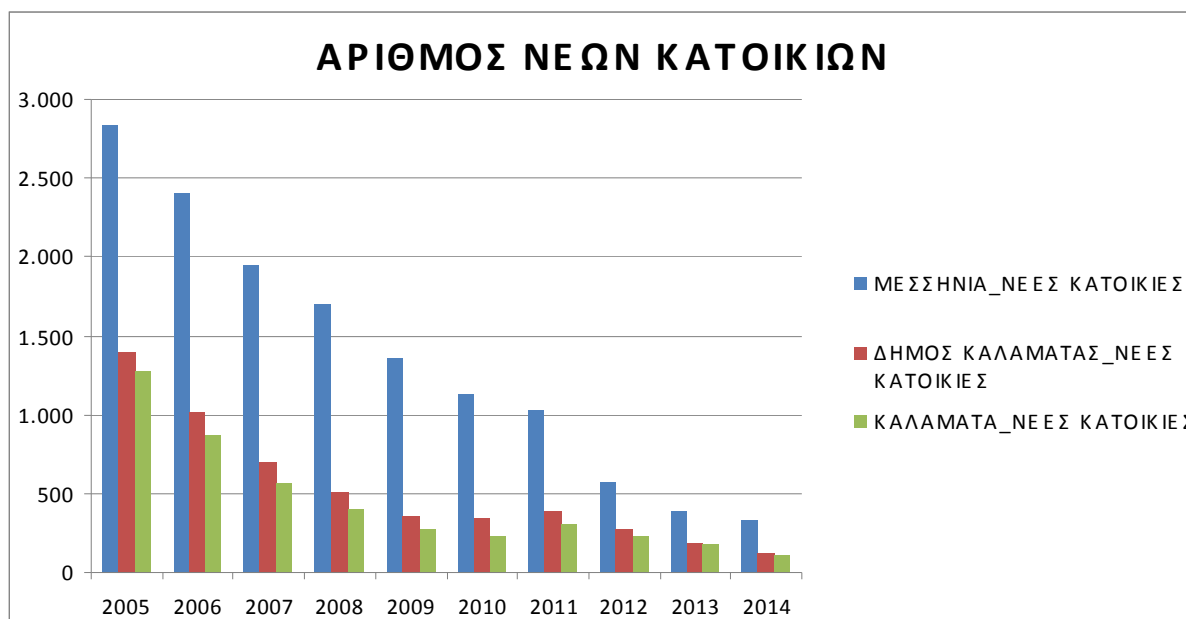
Διάγραμμα 11 : Αριθμός νέων οικοδομών

Διάγραμμα 12 : Όγκος νέων οικοδομών και προσθηκών

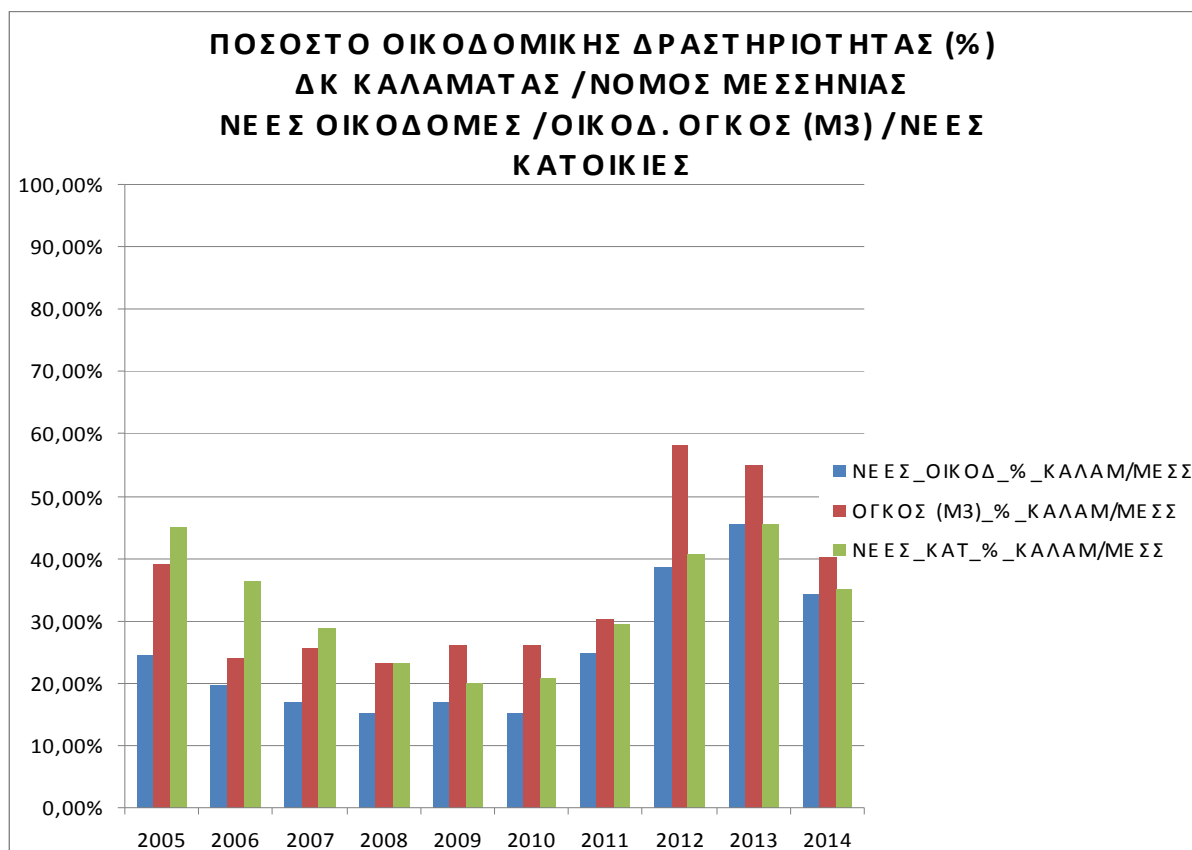
Διάγραμμα 13 : Αριθμός νέων κατοικιών

Εξετάζοντας την οικοδομική δραστηριότητα παρατηρούμε ότι λόγω του πληθυσμού της η Δημοτική Κοινότητα Καλαμάτας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό της οικοδομικής δραστηριότητας έναντι του Νομού Μεσσηνίας για τα έτη 2005 έως 2014. Η συμμετοχή όμως της πόλης της Καλαμάτας σε απόλυτα οικοδομικά μεγέθη έναντι του Νομού Μεσσηνίας φαίνεται διαρκώς αυξανόμενη κατά την περίοδο της μεγαλύτερης κρίσης (2009 - 2013). Αντίστοιχη μείωση παρουσιάζεται όμως κατά το 2014.

Αυτά φαίνονται στο ιστόγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 14: Οικοδομική δραστηριότητα

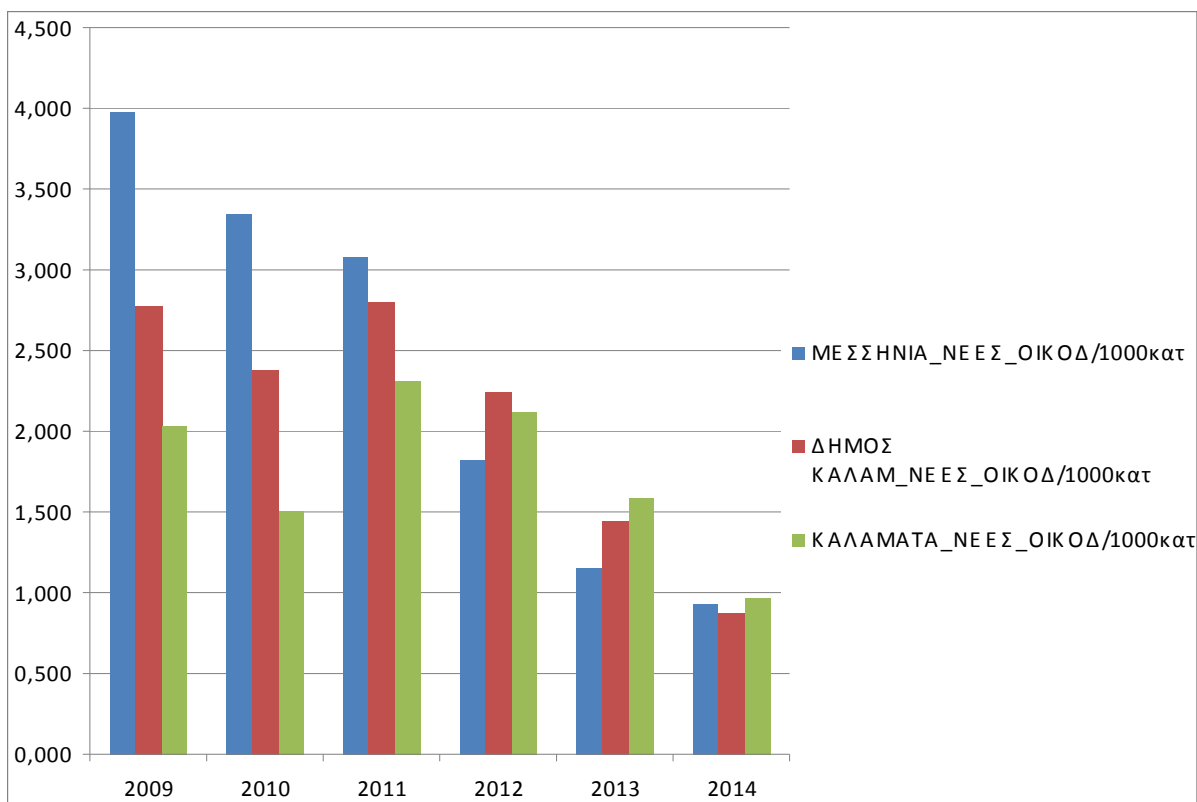
Προκειμένου να συγκρίνουμε τη δυναμική που έχει η οικοδομική δραστηριότητα στην Δημοτική Κοινότητα Καλαμάτας σε σύγκριση με το Δήμο Καλαμάτας και το Νομό, κάνουμε την αναγωγή των μετρήσεων των οικοδομικών στοιχείων ανά 1.000 κατοίκους.

Για τα έτη 2009 - 2014 (με βάση τα στοιχεία του πληθυσμού απογραφής της ΕΣΥΕ του 2011) φαίνεται ότι και στις 3 στατιστικές κατηγορίες η οικοδομική δραστηριότητα ανά 1000 κατοίκους μειώνεται.

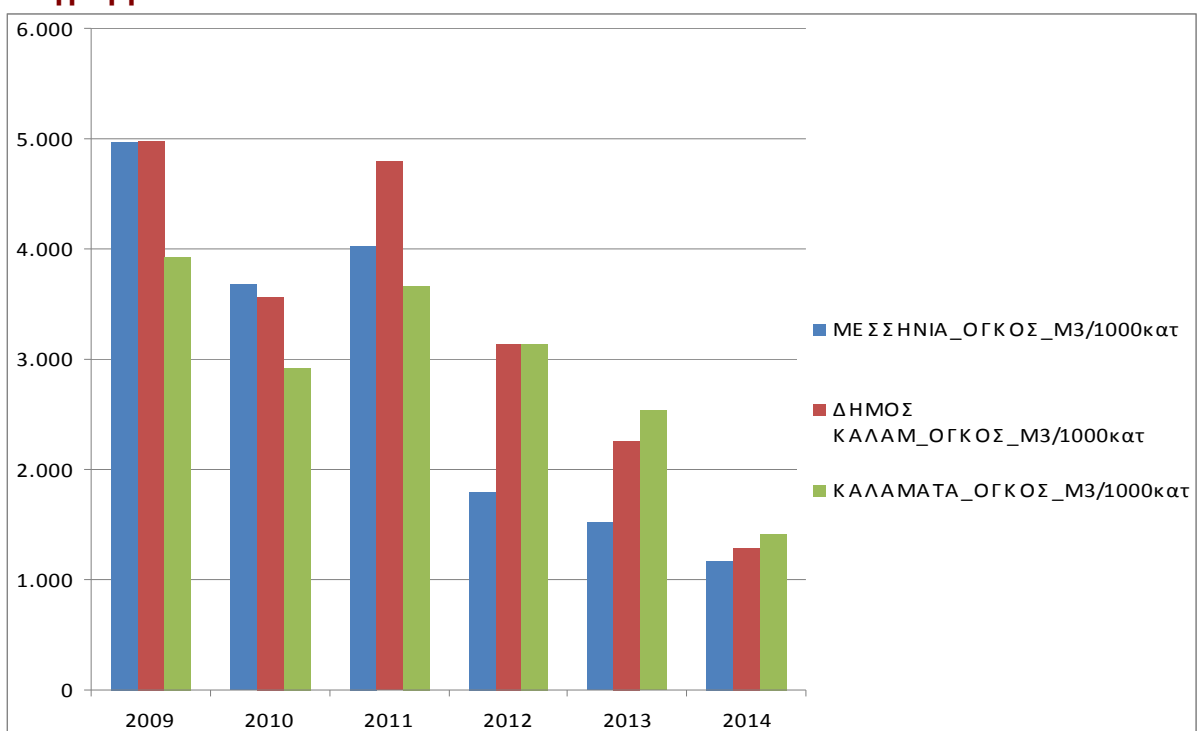
Η Δημ. Κοιν. Καλαμάτας όμως σε σχέση με Δήμο Καλαμάτας και Νομό Μεσσηνίας και στις 3 στατιστικές κατηγορίες από τη χαμηλότερη θέση το 2009 βρίσκεται στην ψηλότερη το 2013 και το 2014, παρουσιάζει δηλαδή τη μικρότερη σχετική μείωση. Αυτά φαίνονται στα παρακάτω 3 διαγράμματα.

Διάγραμμα 15 : ΝΕΕΣ ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ / 1000 κατοίκους

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

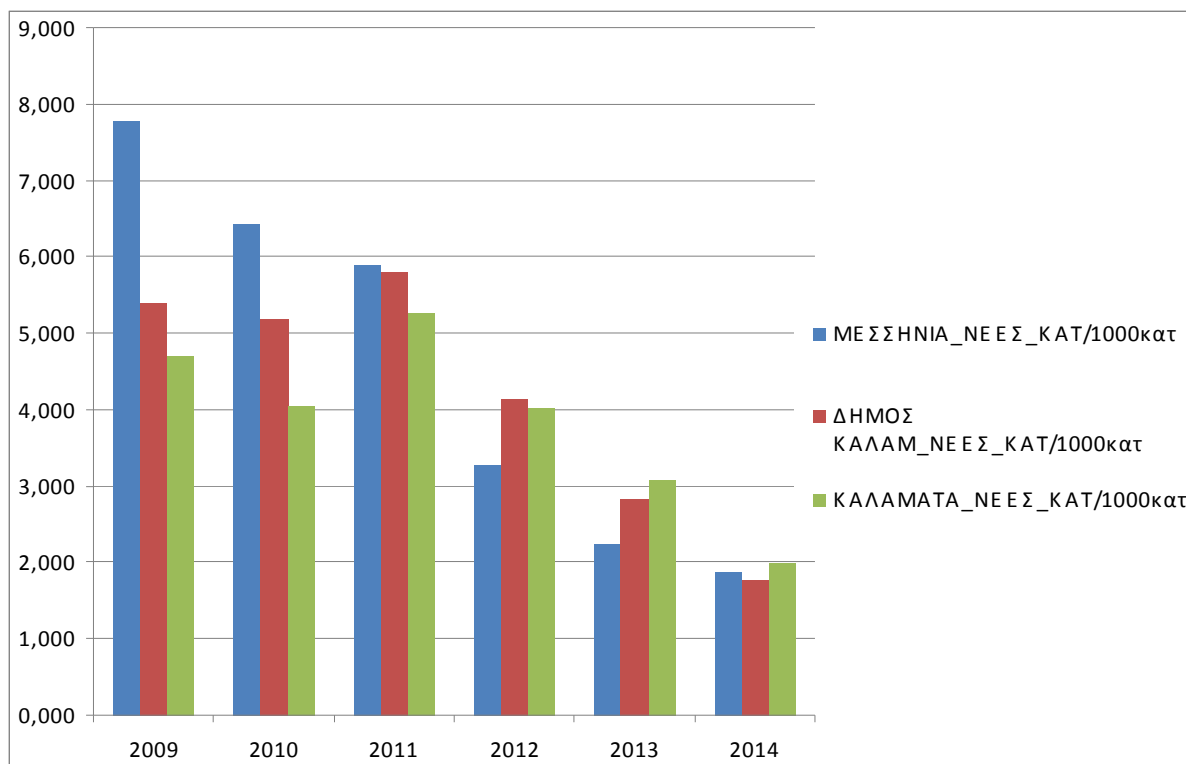

Διάγραμμα 16 : ΟΙΚΟΔ. ΟΓΚΟΣ

Διάγραμμα 17 : ΝΕΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ / 1000 κατοίκους

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Τα αριθμητικά στοιχεία των παραπάνω ιστογραμμάτων φαίνονται στους παρακάτω συγκεντρωτικούς πίνακες.

Πίνακας 70 : Συγκεντρωτικός πίνακας οικοδομικής δραστηριότητας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ										
ΕΤΗ										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1.157	1.060	979	908	699	587	541	319	202	163
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	362	309	252	221	184	158	186	149	96	58
ΔΗΜ.ΚΟΙΝ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	283	210	167	138	118	88	134	123	92	56
ΠΟΣΟΣΤΟ : Δ.Κ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ / Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	24,46%	19,81%	17,06%	15,20%	16,88%	14,99%	24,77%	38,56%	45,54%	34,36%

ΟΓΚΟΣ ΝΕΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ & ΠΡΟΣΘΗΚΩΝ (Μ3)										
ΕΤΗ										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1.266.808	1.621.717	1.004.018	1.257.302	873.626	647.184	706.537	314.349	268.445	205.141
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	588.092	485.286	379.286	404.261	330.757	236.947	318.298	208.801	150.084	85.203
ΔΗΜ.ΚΟΙΝ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	495.003	390.329	258.145	291.102	227.850	169.696	212.828	182.629	147.541	82.519
ΠΟΣΟΣΤΟ : Δ.Κ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ / Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	39,07%	24,07%	25,71%	23,15%	26,08%	26,22%	30,12%	58,10%	54,96%	40,23%

ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ										
ΕΤΗ										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	2.835	2.400	1.944	1.702	1.365	1.129	1.035	576	392	329
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	1.390	1.018	702	513	359	344	385	274	188	118
ΔΗΜ.ΚΟΙΝ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	1.278	872	562	394	273	235	305	234	179	115
ΠΟΣΟΣΤΟ : Δ.Κ. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ / Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	45,08%	36,33%	28,91%	23,15%	20,00%	20,81%	29,47%	40,63%	45,66%	34,95%

Πίνακας 71 : Πίνακας οικοδομικής δραστηριότητας / 1.000 κατοίκους

ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ / 1.000 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ / 1.000 κατοίκους					
		ΕΤΗ					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	175.587	3,981	3,343	3,081	1,817	1,150	0,928
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	66.359	2,773	2,381	2,803	2,245	1,447	0,874
Δημ. Κοιν. Καλαμάτας	58.090	2,031	1,515	2,307	2,117	1,584	0,964

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011		ΟΓΚΟΣ ΝΕΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ & ΠΡΟΣΘΗΚΩΝ (Μ3) / 1.000 κατοίκους					
		ΕΤΗ					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	175.587	4.975	3.686	4.024	1.790	1.529	1.168
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	66.359	4.984	3.571	4.797	3.147	2.262	1.284
Δημ. Κοιν. Καλαμάτας	58.090	3.922	2.921	3.664	3.144	2.540	1.421

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΕΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ / 1.000 κατοίκους					
		ΕΤΗ					
		2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΝΟΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	175.587	7,774	6,430	5,895	3,280	2,233	1,874
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	66.359	5,410	5,184	5,802	4,129	2,833	1,778
Δημ. Κοιν. Καλαμάτας	58.090	4,700	4,045	5,250	4,028	3,081	1,980

2.5.2.3. Τριτογενής Τομέας

Ο τομέας της παροχής υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας καλύπτει τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων, ενώ ταυτόχρονα παρέχει εξειδικευμένες εξυπηρετήσεις, ως διοικητικό –οικονομικό κέντρο, με εμβέλεια που ξεπερνάει τα όρια του Νομού. Παράλληλα, η περιοχή του Δήμου, αποτελεί τουριστικό προορισμό, πολιτιστικής και επαγγελματικής κατεύθυνσης. Συγκεκριμένα, υπάρχει το δίπολο Καλαμάτας-Βέργας, στο οποίο συγκεντρώνεται περίπου το 40% της τουριστικής κίνησης του Νομού, με

βάση τη μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης της Περιφέρειας Πελοποννήσου, η μεν πόλη της Καλαμάτας, ως προορισμός πολιτιστικού και επαγγελματικού τουρισμού, η δε Βέργα ως πόλος ανάπτυξης παραθεριστικής κατοικίας. Ταυτόχρονα, η Καλαμάτα αποτελεί δίοδο πρόσβασης σε τουριστικούς πόλους του Νομού Μεσσηνίας, της Καρδαμύλης - Στούπας, Πεταλιδίου – Κορώνης και Πύλου – Μεθώνης - Φοινικούντας περιοχές οι οποίες αποτελούν κατεξοχήν προορισμούς διακοπών.

Εξαιτίας αυτών των χαρακτηριστικών που συγκεντρώνει, ο Δήμος παρέχει εξυπηρετήσεις σε όλους τους τομείς των υπηρεσιών, ήτοι διοικητικές υπηρεσίες, υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, μεταφορών κλπ., καθώς και τουριστικές εξυπηρετήσεις, λόγω της τουριστικής κίνησης, τόσο στην πόλη της Καλαμάτας αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, η οποία συνεχίζεται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Παράλληλα, η πολιτιστική φυσιογνωμία του Δήμου και η δράση που αναπτύσσεται στον τομέα αυτό, συμβάλλουν στην ενίσχυση του ρόλου του ως κέντρου παροχής υπηρεσιών υπερτοπικής σημασίας.

Με βάση τα στοιχεία της απασχόλησης, ο τριτογενής τομέας του Δήμου έχει σημαντικά μεγαλύτερη βαρύτητα στο σύνολο της οικονομίας του, συγκριτικά με το σύνολο του Νομού. Η θέση του τριτογενή τομέα στο Δήμο, έχει ενισχυθεί αξιοσημείωτα κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2001-2011, περισσότερο από ότι έχει συμβεί, αντίστοιχα, στο Νομό, γεγονός που συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την ενίσχυση της φυσιογνωμίας του Δήμου ως κέντρου παροχής υπηρεσιών.

Οι απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα υπερτερούν έναντι των απασχολούμενων των δύο άλλων παραγωγικών τομέων, ως απόλυτος αριθμός θέσεων, και κατ' ακολουθία ως συμμετοχή στο σύνολο των θέσεων απασχόλησης στο Δήμο.

Στην παροχή υπηρεσιών αξιοσημείωτη παρουσία έχουν η εκπαίδευση, τηλεπικοινωνίες, διαχείριση ακίνητης περιουσίας, ενοικίαση μηχανημάτων – εξοπλισμού, υγεία, νομικές λογιστικές υπηρεσίες, παροχή προστασίας και έρευνας, τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα, διαφήμιση, επιστημονικές δραστηριότητες, χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες πληροφορική κλπ οι οποίες χρειάζονται πιστοποίηση κατά ISO 9000 για την ποιότητα προκειμένου να ενισχυθεί η εξωστρέφειά τους.

Στον κλάδο του εμπορίου περιλαμβάνονται οι πάσης φύσεως εμπορικές δραστηριότητες δηλαδή τόσο το εμπόριο-συντήρηση οχημάτων και η πώληση καυσίμων, όσο και το χονδρικό και λιανικό εμπόριο οι οποίες χρειάζονται πιστοποίηση κατά ISO 9000 για την ποιότητα (και ISO 22000 για την υγιεινή και ασφάλεια τροφίμων για τον κλάδο τροφίμων) προκειμένου να ενισχυθεί η εξωστρέφειά τους.

Στον κλάδο των ξενοδοχείων – εστιατορίων περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις εστίασης (εστιατόρια, ταβέρνες, καφετέριες), αλλά και αριθμός επιχειρήσεων ενοικίασης δωματίων οι οποίες χρειάζονται πιστοποίηση κατά ISO 9000 για την ποιότητα και ISO 22000 για την υγιεινή και την ασφάλεια τροφίμων προκειμένου να ενισχυθεί η εξωστρέφειά τους.

Στον κλάδο των μεταφορών περιλαμβάνονται όλες οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες στις χερσαίες και πλωτές μεταφορές και τις συναφείς δραστηριότητες οι οποίες χρειάζονται πιστοποίηση κατά ISO 9000 για την ποιότητα προκειμένου να ενισχυθεί η εξωστρέφειά τους.

Ως προς τη χωρική οργάνωση των επιχειρήσεων, όπως είναι αναμενόμενο, η μεγαλύτερη συγκέντρωση, παρατηρείται στη Δ.Ε.Καλαμάτας, ενώ στις υπόλοιπες περιοχές του Δήμου εμφανίζονται ελάχιστες ή και καθόλου επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα. Στις περιοχές αυτές, η κάλυψη των άμεσων / καθημερινών αναγκών γίνεται από τα γειτονικά δημοτικά διαμερίσματα, ενώ, οι λοιπές ανάγκες των κατοίκων, τόσο καταναλωτικές, όσο και περισσότερο εξειδικευμένες, καλύπτονται από την πόλη της

Καλαμάτας. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να επισημανθεί η δυσκολία πρόσβασης, από τις περισσότερο απομακρυσμένες τοπικές κοινότητες, τόσο στην έδρα του Δήμου, όσο και στις υπόλοιπες τοπικές κοινότητες, καθώς η έλλειψη ή η μικρή συχνότητα μεταφορικών συνδέσεων, είναι μία από τις πλέον σημαντικές αδυναμίες της περιοχής, όπως προέκυψε από την επιτόπου έρευνα. Οι μετακινήσεις εντός του Δήμου, στις περισσότερες περιπτώσεις, γίνονται με ιδιωτικά μέσα μεταφοράς, ενώ αν ληφθεί

υπόψη ο υψηλός δείκτης γήρανσης των κατοίκων του Δήμου, είναι προφανές ότι οι μετακινήσεις δυσχεραίνονται ακόμα περισσότερο.

2.5.2.3.1. Τουρισμός

Ο τουρισμός αποτελεί ένα κύριο πυλώνα της οικονομίας της χώρας μας, αντιστοιχεί περίπου στο 20% του ελληνικού ΑΕΠ αλλά και στο 20% περίπου των θέσεων εργασίας. Βρίσκεται σύμφωνα με όλες τις Στρατηγικές Μελέτες, τόσο της Τράπεζας της Ελλάδος όσο και του IOBE, ανάμεσα στους 4 νευραλγικούς τομείς, οι οποίοι μπορούν να αποτελέσουν τους τομείς ανάκαμψης της ελληνικής Οικονομίας. Το 2013 ήταν χρονιά ρεκόρ για την Ελλάδα, τόσο σε επίπεδο αφίξεων που ανήλθαν σε 17,9 εκ. επισκέπτες (περίπου), όσο και σε έσοδα που ανήλθαν σε 11,7 εκ. ευρώ (περίπου). Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, την περίοδο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2014, το ταξιδιωτικό ισοζύγιο παρουσίασε πλεόνασμα 10.473 εκατ. ευρώ έναντι πλεονάσματος 9.407 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2013, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 11,3%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη μεγαλύτερη αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων κατά 1.201 εκατ. ευρώ ή 11,1% σε σύγκριση με την αύξηση των ταξιδιωτικών πληρωμών κατά 135 εκατ. ευρώ ή 9,6%. Η αύξηση των ταξιδιωτικών εισπράξεων οφείλεται κυρίως στην αύξηση των αφίξεων κατά 22,2%.

Κεντρικός άξονας για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό του Δήμου Καλαμάτας είναι η ανάδειξη και καθιέρωση της πόλης της Καλαμάτας καθώς και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου, σε σημαντικό τουριστικό προορισμό, τόσο στη χώρα μας όσο και στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια αγορά.

Βασική προϋπόθεση γι' αυτό είναι η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και η πρόσβαση στο Δήμο από χώρες και τουριστικές αγορές που έχουν ενδιαφέρον για την περιοχή. Για να πετύχει αυτές τις δύο προϋποθέσεις ο Δήμος Καλαμάτας προωθεί εναλλακτικές μορφές τουρισμού όπως, τον φυσιολατρικό, τον θρησκευτικό, τον αρχαιολογικό, τον πολιτιστικό, το συνεδριακό, τον αθλητικό, τον τουρισμό Σαββατοκύριακου (city break), τον τουρισμό κρουαζιέρας και τη διοργάνωση διεθνών πολιτιστικών εκδηλώσεων, προσελκύοντας τουρίστες με ειδικά ενδιαφέροντα, δίνοντας έτσι διεξόδους σε προβλήματα τουριστικής εποχικότητας. Επιπλέον, εστιάζει τις προσπάθειές του στη βελτίωση και την ολοκλήρωση υποδομών που θα διευκολύνουν την προσβασιμότητα μέσω οδικών, αεροπορικών και θαλάσσιων οδών. Ήδη, με την ολοκλήρωση του εθνικού οδικού δικτύου, οι αποστάσεις από τα μεγάλα αστικά κέντρα μειώθηκαν αισθητά και ο αυτοκινητόδρομος κλειστού τύπου κάνει την οδήγηση πιο ασφαλή, με αποτέλεσμα την αύξηση των επισκεπτών του Σαββατοκύριακου.

Ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει πολλά συγκριτικά πλεονεκτήματα, σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας, με πλούσια φυσική ομορφιά, αυθεντικά στοιχεία και μακραίωνη ιστορία (φυσικό κάλλος, ξεχωριστές παραλίες, αρχαιολογικούς χώρους, κάστρα, ορεινό όγκο Ταΰγετο, παράδοση και προϊόντα με ονομασία προέλευσης).

Παράλληλα, η πόλη της Καλαμάτας έλκει επισκέπτες καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου για λόγους επαγγελματικών, πολιτιστικών, ψυχαγωγικών κ.α., ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί ως κέντρο εξυπηρέτησης της τουριστικής δραστηριότητας για την ευρύτερη περιοχή του Νομού Μεσσηνίας. Ο σύνθετος αυτός χαρακτήρας αποτυπώνεται και στα χαρακτηριστικά της υποδομής υποδοχής επισκεπτών. Ο Δήμος Καλαμάτας στηρίζει εμπράκτως το τουρισμό με την δημιουργία γραφείου τουριστικής υποστήριξης στο Ιστορικό Κέντρο της Καλαμάτας, την δημιουργία γραφείου υποδοχής και τουριστικής υποστήριξης στον Κρατικό Αερολιμένα της πόλης καθώς και στο λιμάνι για την εξυπηρέτηση των κρουαζιερόπλοιων που όλο και πιο συχνά επιλέγουν την πόλη της Καλαμάτας σαν προορισμό.

2.5.2.3.1.1 Τουρισμός κρουαζιέρας

Ένας σημαντικός τομέας του τουρισμού που μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας είναι ο τουρισμός κρουαζιέρας. Σύμφωνα με μελέτη της Εθνικής Τράπεζας, η κρουαζιέρα αποτελεί ένα δυναμικό και ταχέως αναπτυσσόμενο τομέα στον τουρισμό, με τους επιβάτες να διπλασιάζονται τα τελευταία χρόνια και τη διεθνή ζήτηση να εκτιμάται ότι θα ξεπεράσει τα 30 εκατομμύρια τουριστικούς επισκέπτες το 2016 από 20 εκατομμύρια το 2011. Η Ελλάδα ελκύει κάθε χρόνο 2 έως 2,5 εκατομμύρια τουρίστες κρουαζιέρας, κάτι που αντιστοιχεί στο 11% του συνολικού αριθμού τουριστών εξωτερικού που επισκέπτονται την Ελλάδα. Η Ελλάδα επωφελομένη από την αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης μπορεί να αυξήσει τα έσοδα της από την κρουαζιέρα κατά 300 εκατομμύρια ευρώ σε ορίζοντα πενταετίας. Η σημαντικότερη ώθηση στα έσοδα του κλάδου θα μπορούσε να δοθεί αν ενισχυόταν ο ρόλος των ελληνικών λιμανιών ως βάσεις κρουαζιέρας. Αν τα 2/3 των επιβατών που επισκέπτονται την Ελλάδα ξεκινούσαν από ελληνικά λιμάνια, ακόμα και με σταθερή διεθνή ζήτηση, τα συνολικά ετήσια έσοδα θα μπορούσαν να ξεπεράσουν τα 1,2 δις ευρώ το 2016 από 0,6 δις ευρώ το 2011.

Ο Δήμος Καλαμάτας στην προσπάθειά του να συμβάλει στη στήριξη και ενίσχυση του τουρισμού κρουαζιέρας, θεωρεί απαραίτητο να αναλάβει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για τη διαμόρφωση ενός συγκεκριμένου επιχειρησιακού σχεδιασμού. Στόχος του είναι η καθιέρωση του λιμανιού της Καλαμάτας σε σημαντικό προορισμό κρουαζιέρας, προσφέροντας ποιοτικές υπηρεσίες για την περαιτέρω ανάδειξη των τουριστικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων του τόπου μας.

Σήμερα μπορούμε να κάνουμε λόγο για ραγδαία αύξηση των αφίξεων δεδομένου ότι, το 2011 είχαμε μόλις 2 αφίξεις κρουαζιερόπλοιων, την τριετία 2012 έως 2014 είχαμε συνολικά 35 αφίξεις με συνολικά 34.716 επιβάτες και το 2015 έχουν προγραμματιστεί 40 αφίξεις, έως το τέλος του έτους, (το μεγαλύτερο μέρος των οποίων έχει ήδη υλοποιηθεί) και για πρώτη φορά και κατά τους θερινούς μήνες.

Για το 2016, σύμφωνα με το πρόγραμμα αφίξεων που έχει κατατεθεί στο Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλαμάτας και αφορά προς το παρόν ένα μόνο τουριστικό πρακτορείο, ο αριθμός των προγραμματισμένων προσεγγίσεων κρουαζιερόπλοιων στο λιμένα Καλαμάτας είναι 20 και προβλέπεται να ξεπεράσει τις 40.

2.5.2.3.1.2 Τουριστικές Υποδομές

Σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων έχει αναπτυχθεί και δραστηριοποιείται στον τουριστικό τομέα, ως αποτέλεσμα της ελκυστικότητας της περιοχής. Παράλληλα, υπάρχουν οι προϋποθέσεις για περαιτέρω ανάπτυξη νέων τουριστικών υποδομών, τόσο λόγω της αύξησης της ζήτησης που παρουσιάζεται από τους εν δυνάμει επισκέπτες της περιοχής, όσο και από την επιδιωκόμενη επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, κάτι που αποτελεί επιτελικό στόχο του Δήμου Καλαμάτας.

Η υπάρχουσα κατάσταση των τουριστικών καταλυμάτων του Δήμου, παρουσιάζεται

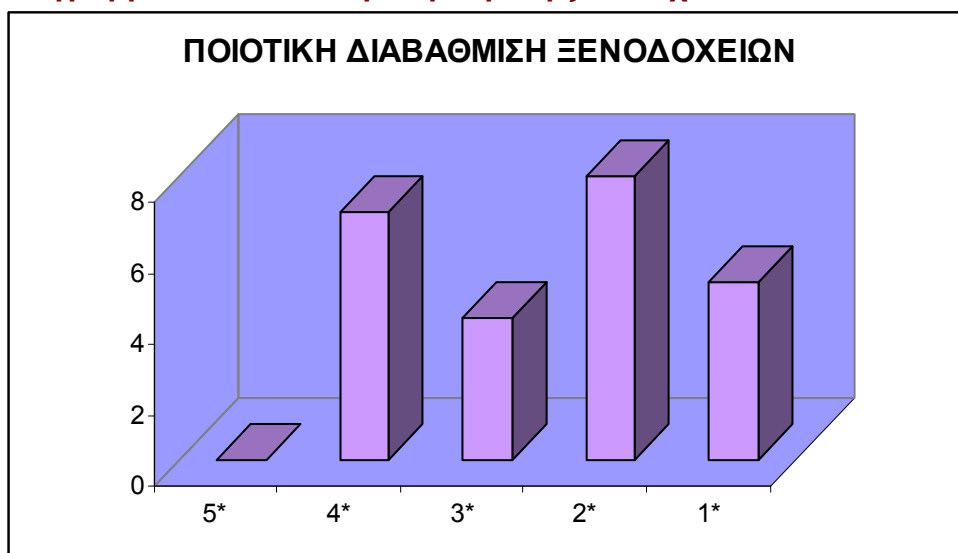
και αναλύεται στους ακόλουθους πίνακες και διαγράμματα:

Πίνακας 72 : Ποιοτική διαβάθμιση καταλυμάτων και κλινών

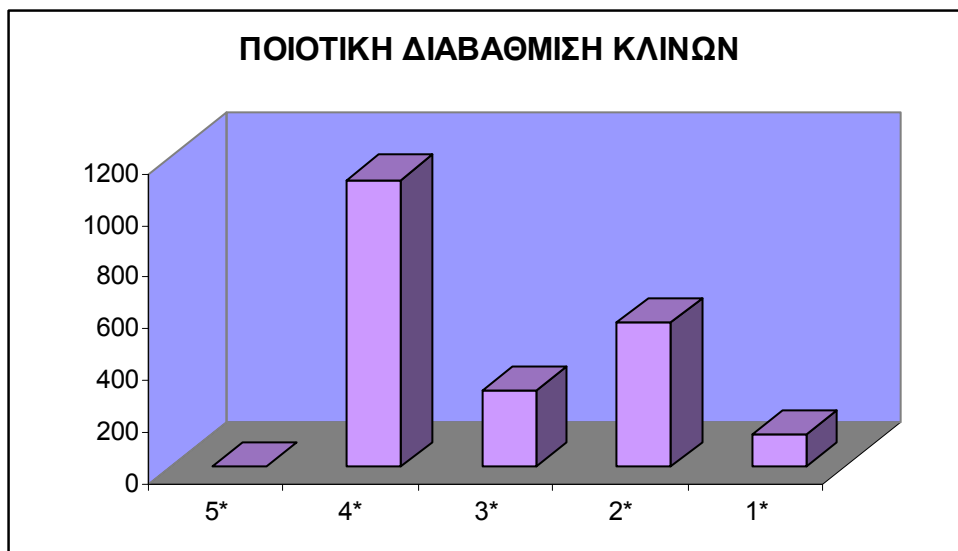
Ξενοδοχειακά Καταλύματα Δήμου Καλαμάτας κατά κατηγορία			
Κατηγορία	Ξενοδοχεία		
	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
5*	0	0	0
4*	7	547	1106
3*	4	145	289
2*	8	290	553
1*	5	62	120
ΣΥΝΟΛΟ	24	1044	2068

Πηγή: ΕΟΤ

Διάγραμμα 18 : Ποιοτική διαβάθμιση ξενοδοχείων

Διάγραμμα 19 : Ποιοτική διαβάθμιση ξενοδοχειακών κλινών

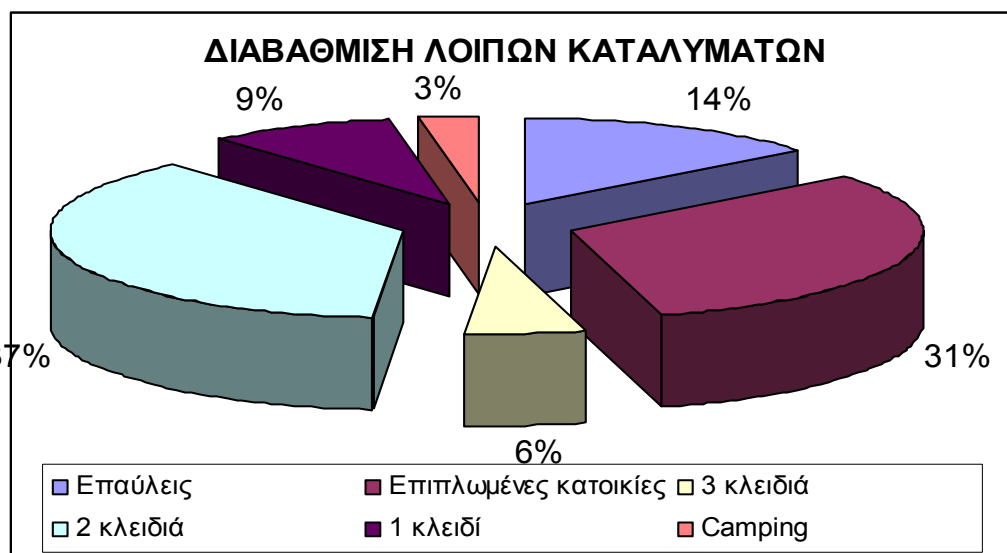

Πίνακας 73: Λοιπά καταλύματα Δήμου Καλαμάτας κατά κατηγορία

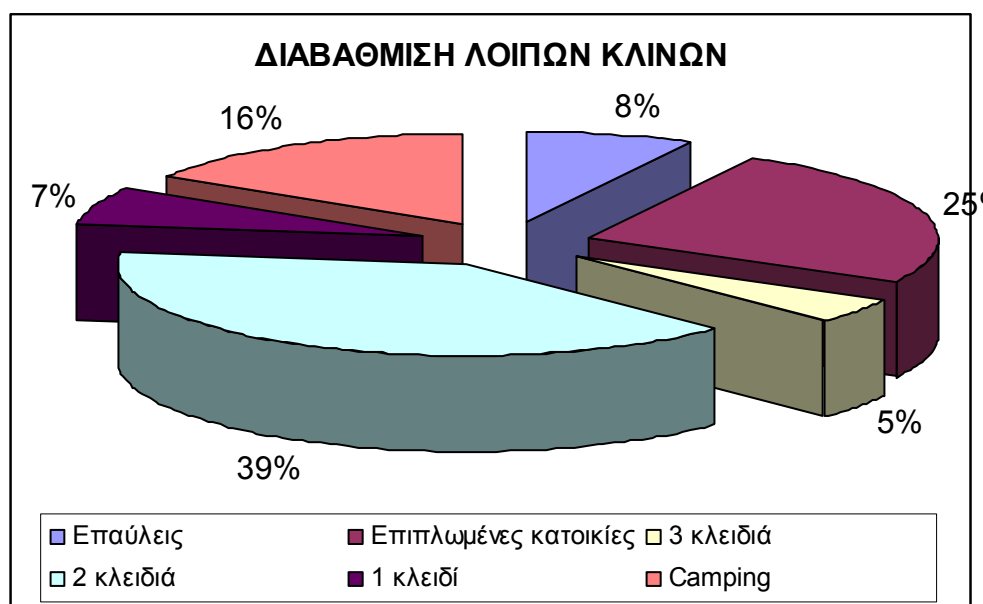
Κατηγορία	Λοιπά Ενοικιαζόμενα Καταλύματα	
	Μονάδες	Κλίνες
Επαύλεις	5	41
Τουριστικές Επιπλωμένες Κατοικίες Χωρίς Κατάταξη	11	131
3 κλειδιά	2	25
2 κλειδιά	13	207
1 κλειδί	3	36
Camping	1	84
ΣΥΝΟΛΟ	35	524

Πηγή: ΕΟΤ

Διάγραμμα 20 : Ποιοτική διαβάθμιση λοιπών καταλυμάτων

Διάγραμμα 21 : Ποιοτική διαβάθμιση λοιπών κλινών

Με βάση τα ανωτέρω στοιχεία το καταλυματικό δυναμικό του Δήμου Καλαμάτας διακρίνεται σε δύο ομάδες α) στα ξενοδοχεία (με 5 κατηγορίες ποιοτικής διαβάθμισης - αστέρια) και β) στα λοιπά καταλύματα τα οποία περιλαμβάνουν: τις επαύλειες, τις τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες χωρίς κατάταξη, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια (με 4 κατηγορίες ποιοτικής διαβάθμισης –κλειδιά) και τα camping.

Οι ξενοδοχειακές μονάδες κάθε κατηγορίας, στα όρια του Καλλικρατικού Δήμου, ανέρχονται σε 24, με συνολικό αριθμό κλινών 2.068.

Συνοπτικά, περιγράφοντας τον αριθμό των διαθέσιμων κλινών με κριτήριο την αξιολόγηση της ποιοτικής διαβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών τους, προκύπτει ότι,

- οι ξενοδοχειακές μονάδες υψηλής κατηγορίας (4****) καταλαμβάνουν το 32% του συνόλου ενώ το ποσοστό των προσφερόμενων κλινών τους είναι της τάξεως του 53%,

- της μεσαίας (3^{***}) είναι της τάξεως του 16% και των προσφερόμενων κλινών τους το 14%,
- της μικρής κατηγορίας (2^{**}) είναι της τάξεως του 32% και των προσφερόμενων κλινών τους το 27%, ενώ
- της μικρότερης κατηγορίας (1^{*}) αποτελούν το υπόλοιπο 20% και οι προσφερόμενες κλίνες το 6% μόνο.

Τα λοιπά καταλύματα στον δήμο Καλαμάτας ανέρχονται σε 35 με δυναμικότητα 524 κλίνες. Περιγράφοντας τον αριθμό των διαθέσιμων κλινών με γνώμονα την ποιοτική διαβάθμιση τους, προκύπτει ότι,

- οι επαύλεις καταλαμβάνουν ένα ποσοστό της τάξεως 14% και το ποσοστό των κλινών τους είναι 8%,
- οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες (χωρίς κατάταξη) το 31% και το ποσοστό των κλινών τους το 25%,
- τα ενοικιαζόμενα δωμάτια το 52% (αναλυτικά: 6% με 3 κλειδιά με ποσοστό κλινών το 5%, 37% με 2 κλειδιά με ποσοστό κλινών το 39% και 9% με 1 κλειδί με ποσοστό κλινών 7%) και
- ένα camping, με δυνατότητα φιλοξενίας 84 ατόμων ήτοι το 16% επί του συνόλου των κλινών των λοιπών καταλυμάτων του δήμου.

Από τα ανωτέρω ακόμα προκύπτει ότι, ο συνολικός αριθμός των προσφερομένων κλινών, όλων των κατηγοριών, σε επίπεδο δήμου είναι 2.592 κλίνες.

Χωρική κατανομή καταλυμάτων

Η χωρική κατανομή των ξενοδοχειακών μονάδων δείχνει συγκέντρωση κυρίως κατά μήκος της ανατολικής παραλιακής ζώνης στην πόλη της Καλαμάτας. Μικρότερη συγκέντρωση δημιουργείται στο εμπορικό κέντρο της πόλης. Στο ανατολικό παραλιακό μέτωπο (περιοχή Αλμυρού και Βέργας), βρίσκονται μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, ενώ στη Μικρή Μαντίνεια, που αποτελεί το όριο του ανατολικού παραλιακού μετώπου, κυριαρχούν οι διάφοροι τύποι ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων που παραπέμπουν σε μετακινήσεις οικογενειακού χαρακτήρα. Στον ορεινό όγκο του Ταυγέτου, στην περιοχή της Αλαγονίας και της Αρτεμισίας, υπάρχει μικρός αριθμός καταλυμάτων, σε σχέση με το παραλιακό μέτωπο.

Συγκεντρωτικά, ο Δήμος Καλαμάτας έχει να επιδείξει 59 τουριστικές μονάδες, με σύνολο δωματίων 1301 και αριθμό κλινών 2592, όπως αναλυτικά περιγράφονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 74 : Χωρική κατανομή καταλυμάτων

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	ΑΛΑΓΟΝΙΑ	ΑΛΜΥΡΟΣ	ΒΕΡΓΑ	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	ΜΙΚΡΑ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑ	ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΟΝΑΔΕΣ	2	2	12	24	15	4	59
ΔΩΜΑΤΙΑ	20	69	96	950	152	14	1301
ΚΛΙΝΕΣ	39	142	210	1808	353	40	2592

Πηγή: ΕΟΤ

2.5.2.3.1.3 Τουριστική κίνηση

Η εκτίμηση της τουριστικής κίνησης, εκτός από τις ενδείξεις που παρέχει ο αριθμός των καταλυμάτων, βασίζεται και στα διαθέσιμα στοιχεία της απογραφής τουρισμού

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

για την περίοδο 2010 – 2013, που από τη φύση τους υποτιμούν τα συνολικά μεγέθη, δεδομένου ότι αναφέρονται μόνο στις εγκεκριμένες μονάδες, των οποίων καταγράφουν ατελώς την κίνηση.

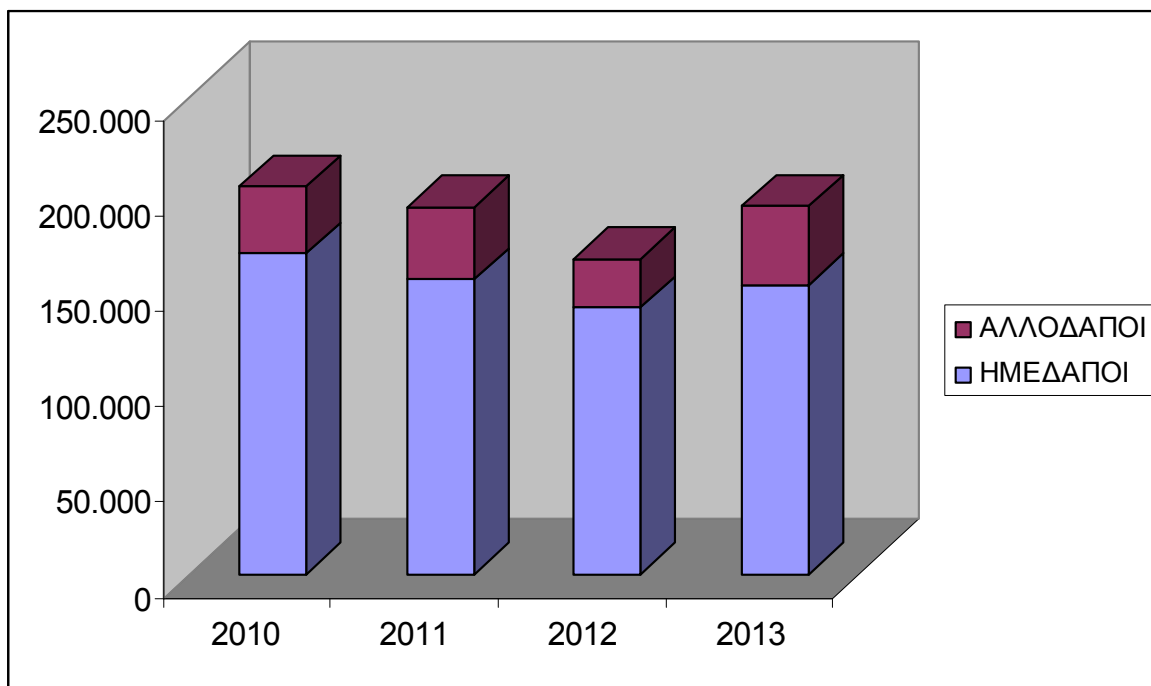
Τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής που παρουσιάζουν τις αφίξεις ημεδαπών και αλλοδαπών, δίνονται στον ακόλουθο πίνακα και στα διαγράμματα που τον συνοδεύουν.

Πίνακας 75: Αφίξεις περιόδου 2010 - 2013

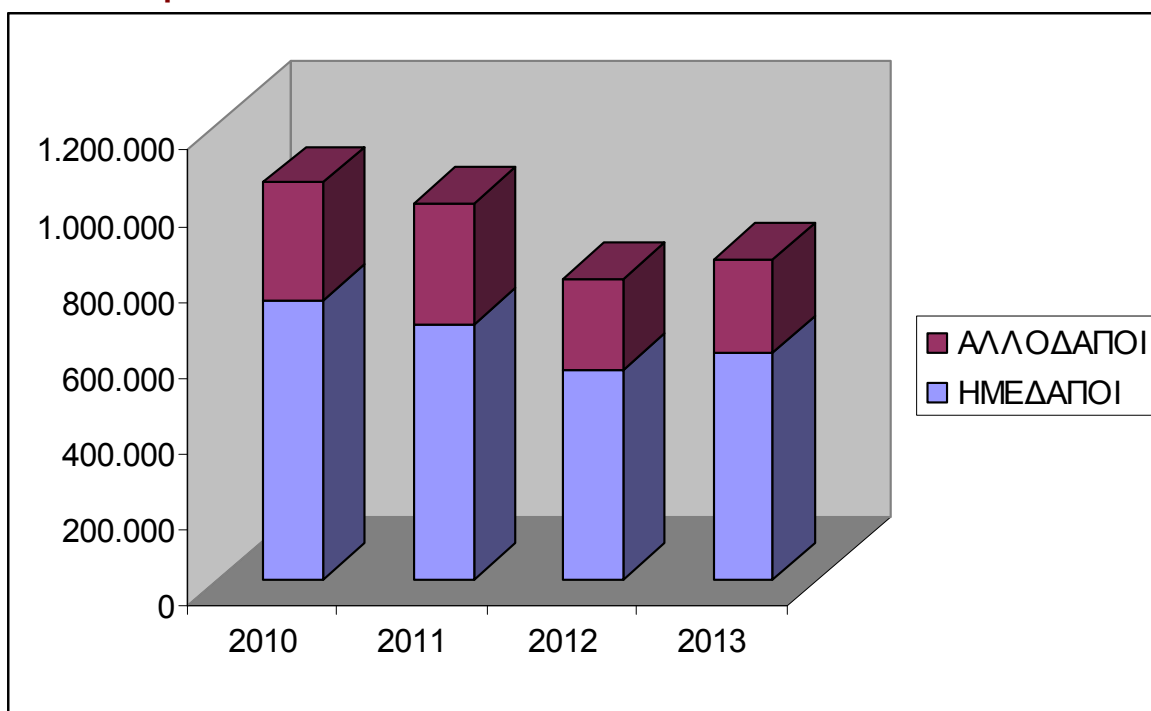
Αφίξεις ημεδαπών-αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα σε Μεσσηνία, Πελοπόννησο και Επικράτεια				
ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ				
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ
2010	167.948	35.076	203.024	6.590
2011	154.544	37.930	192.474	6.620
2012	139.846	25.377	165.223	6.856
2013	151.749	41.091	192.840	6.950
ΣΥΝΟΛΟ	614.087	139.474	753.561	27.016
ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ				
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ
2010	734.712	308.490	1.043.202	30.458
2011	670.413	317.180	987.593	31.255
2012	552.314	238.207	790.521	32.228
2013	595.276	245.480	840.756	34.409
ΣΥΝΟΛΟ	2.552.715	1.109.357	3.662.072	128.350
ΑΦΙΞΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ				
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ
2010	6.876.371	8.964.224	15.840.595	654.339
2011	6.312.960	10.041.765	16.354.725	704.181
2012	5.257.258	9.243.951	14.501.209	707.213
2013	5.525.524	10.490.963	16.016.487	798.331
ΣΥΝΟΛΟ	23.972.113	38.740.903	62.713.016	2.864.064

ΠΗΓΗ ΕΛ.ΣΤΑΤ.

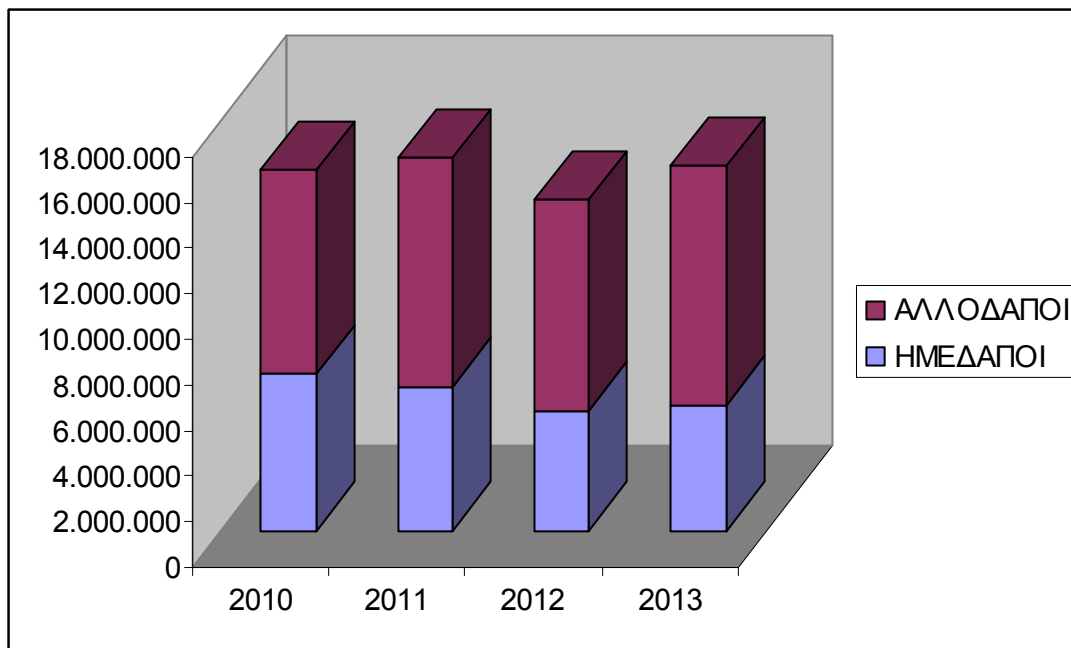
Διάγραμμα 22: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Μεσσηνία

Διάγραμμα 23: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Περιφέρεια Πελοποννήσου

Διάγραμμα 24: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Επικράτεια

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία, συμπεραίνουμε ότι για το χρονικό διάστημα 2010-2013, η τουριστική κίνηση στο νομό Μεσσηνίας χαρακτηρίζεται από μεγάλο ποσοστό αφίξεων των ημεδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα, της τάξης του 81,49% επί του συνόλου των αφίξεων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι 69,70%, και στο σύνολο της χώρας είναι το 38,22%. Συγκρίνοντας όμως τα στοιχεία των αφίξεων των ημεδαπών στη Μεσσηνία, σε σχέση με αυτές στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην Επικράτεια, παρατηρούμε ότι μόλις το 24,06% των αφίξεων στην Περιφέρεια καταλήγει στη Μεσσηνία, ενώ σε σχέση με την Επικράτεια, το ποσοστό είναι πολύ μικρότερο, δηλαδή 2,56%. Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι υπάρχει μεγάλο περιθώριο προώθησης της περιοχής, προκειμένου να γίνει περισσότερο ελκυστική και να προσελκύσει ημεδαπούς.

Παράλληλα, βλέπουμε ότι διαχρονικά από το 2010 εμφανίζεται μία ανοδική τάση στις αφίξεις των αλλοδαπών σε επίπεδο Νομού, μείωση σε επίπεδο Περιφέρειας και αύξηση σε επίπεδο Επικράτειας. Συγκρίνοντας όμως τα στοιχεία των αφίξεων των αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Μεσσηνία, σε σχέση με αυτές στην Περιφέρεια Πελοποννήσου και στην Επικράτεια, παρατηρούμε ότι μόλις το 12,57% των αφίξεων στην Περιφέρεια καταλήγει στη Μεσσηνία, ενώ σε σχέση με την Επικράτεια, το ποσοστό είναι πολύ μικρότερο, δηλαδή 0,36%. Παρατηρούμε ότι και στην “αγορά” των αλλοδαπών υπάρχει μεγάλο περιθώριο προώθησης της περιοχής, προκειμένου να γίνει περισσότερο ελκυστική και να κατακτήσει μεγαλύτερο ποσοστό επισκεψιμότητας.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει για το έτος 2012 όπου σε όλα τα επίπεδα, παρουσιάζεται καθολική μείωση σε σχέση με το 2011, της τάξεως του 9,51% στο νομό, 17,61% στην Περιφέρεια και 16,72% στο σύνολο της χώρας, για τις αφίξεις ημεδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα, ενώ, αντίστοιχα για τους αλλοδαπούς η μείωση είναι της τάξεως του 33,09% στο νομό, 24,90% στην Περιφέρεια και 7,94% στο σύνολο της χώρας. Παρατηρούμε ότι η πτώση των αφίξεων των ημεδαπών είναι μικρότερη σε σχέση με την πτώση που εμφανίζεται στην Περιφέρεια και το σύνολο της χώρας, ενώ η πτώση των αφίξεων των αλλοδαπών είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από την πτώση στην Περιφέρεια και την Επικράτεια.

Το έτος 2013, εμφανίζεται ανάκαμψη στην τουριστική κίνηση, αφού τα στοιχεία

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

φανερώνουν, σε σχέση με το 2012, αύξηση των αφίξεων των ημεδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στο νομό της τάξεως του 8,51%, στην Περιφέρεια 7,78% και στο σύνολο της χώρας 5,10%, ενώ, οι αφίξεις των αλλοδαπών αυξάνονται κατά 61,92% στο νομό, κατά 3,05% στην Περιφέρεια και κατά 13,49% στο σύνολο της χώρας.

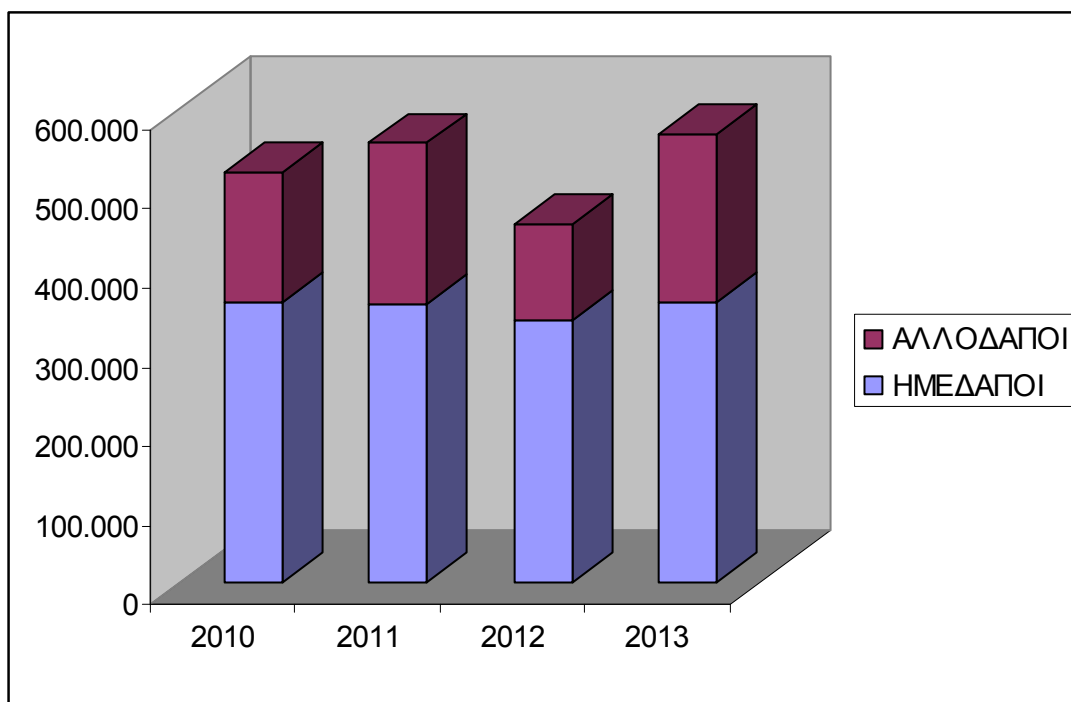
Τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής που παρουσιάζουν τις διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα, δίνονται στον ακόλουθο πίνακα και στα διαγράμματα που τον συνοδεύουν.

Πίνακας 76: Διανυκτερεύσεις περιόδου 2010 - 2013

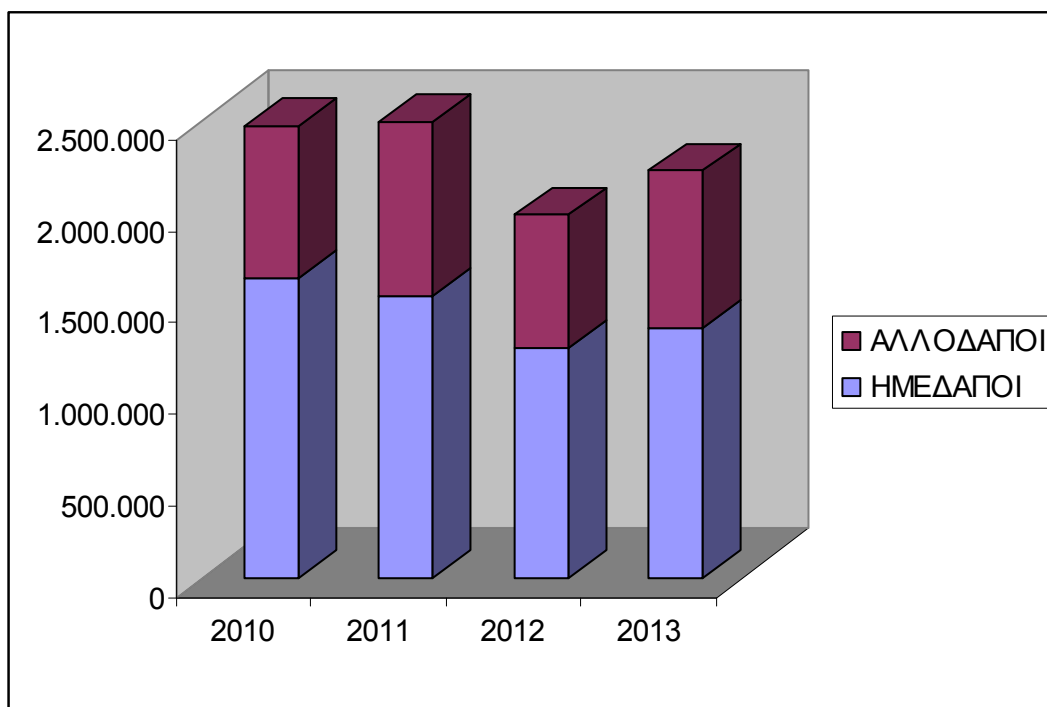
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών-αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα σε Μεσσηνία, Πελοπόννησο και Επικράτεια					
ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΤΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑ					
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
2010	353.665	163.857	517.522	6.590	30,8%
2011	351.800	203.359	555.159	6.620	32,4%
2012	331.639	121.063	452.702	6.856	25,5%
2013	354.246	211.912	566.158	6.950	31,5%
ΣΥΝΟΛΟ	1.391.350	700.191	2.091.541	27.016	
ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟ					
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
2010	1.627.478	829.991	2.457.469	30.458	30,8%
2011	1.529.151	951.177	2.480.328	31.255	30,2%
2012	1.247.529	726.762	1.974.291	32.228	23,2%
2013	1.362.969	850.751	2.213.720	34.409	25,3%
ΣΥΝΟΛΟ	5.767.127	3.358.681	9.125.808	128.350	
ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ					
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
2010	16.815.461	48.243.634	65.059.095	654.339	48,1%
2011	15.370.017	53.768.033	69.138.050	704.181	48,3%
2012	12.515.232	50.539.507	63.054.739	707.213	43,2%
2013	13.027.293	57.061.724	70.089.017	798.331	45,2%
ΣΥΝΟΛΟ	57.728.003	209.612.898	267.340.901	2.864.064	

ΠΗΓΗ ΕΛ.ΣΤΑΤ

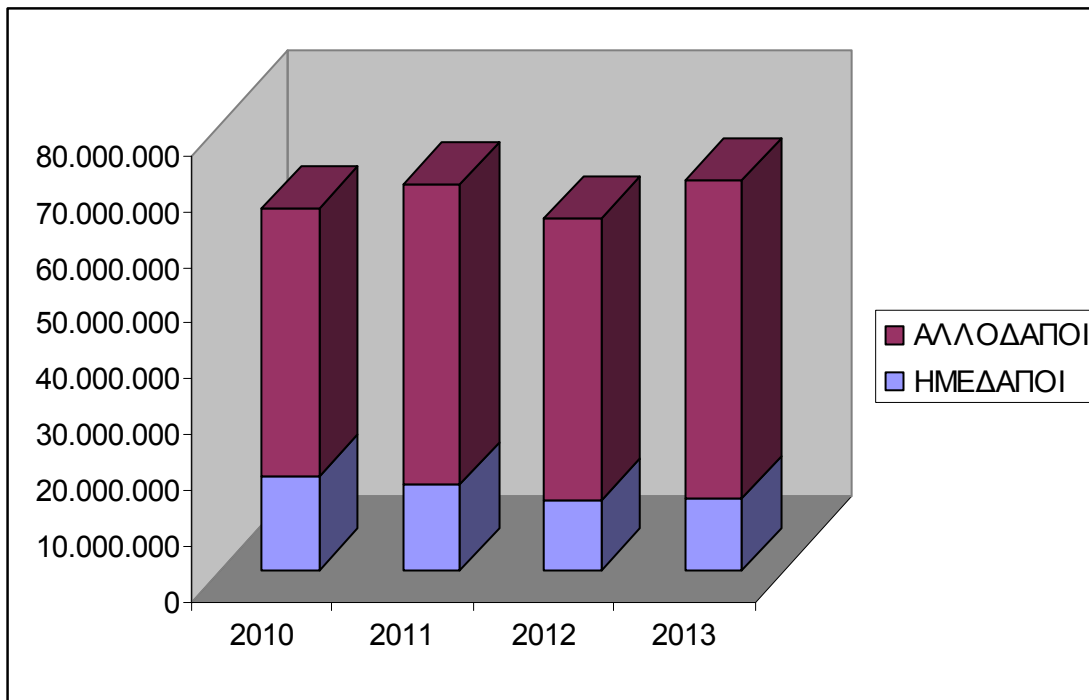
Διάγραμμα 25: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Μεσσηνία

Διάγραμμα 26: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στη Περιφέρεια Πελοποννήσου

Διάγραμμα 27: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Επικράτεια

Από τα στοιχεία και των δυο ανωτέρω πινάκων, προκύπτουν τα εξής:
το σύνολο των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών στο νομό είναι το 66,52% επί του συνόλου των διανυκτερεύσεων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Περιφέρεια είναι 63,09% και στο σύνολο της χώρας είναι 21,59%,
ο μέσος όρος παραμονής των ημεδαπών στο νομό είναι 2,26 διανυκτερεύσεις, στην Περιφέρεια 2,25 και στην Επικράτεια 2,40,
ο μέσος όρος παραμονής των αλλοδαπών στο νομό είναι 5,02 διανυκτερεύσεις, στην Περιφέρεια 3,03 και στην Επικράτεια 5,41,
ο μέσος όρος παραμονής συνολικά ημεδαπών και αλλοδαπών στο νομό είναι 2,77 διανυκτερεύσεις, στην Περιφέρεια 2,49 και στην Επικράτεια 4,26,
ο συνολικός αριθμός των διανυκτερεύσεων στο νομό είναι το 22,92% των διανυκτερεύσεων της Περιφέρειας και το 0,78% των διανυκτερεύσεων στο σύνολο της χώρας.
Τα ανωτέρω στοιχεία φανερώνουν ότι υπάρχουν μεγάλα περιθώρια προβολής της περιοχής, προκειμένου να αυξηθεί η επισκεψιμότητα κυρίως των αλλοδαπών που καταφτάνουν στην χώρα μας.

2.5.2.4. Βασικές υποδομές συνδεδεμένες με την τοπική ανάπτυξη

Τέλος, για την ολοκληρωμένη παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης κρίνεται σκόπιμο να γίνει αναφορά στις αναπτυξιακές υποδομές εντός των δημοτικών ορίων. Οι συγκεκριμένες υποδομές συνεπικουρούν στην αναπτυξιακή προοπτική της τοπικής οικονομίας του Δήμου Καλαμάτας, στην προοπτική ενίσχυσης της παραγωγικής δυναμικότητας και διεύθυνσης σε νέους παραγωγικούς τομείς. Οι βασικές υποδομές που συνδέονται άμεσα με τον τουρισμό, την εξαγωγική δυνατότητα αγροτικών προϊόντων, την οργάνωση του παραγωγικού ιστού στο πλαίσιο ευρύτερων συνεργασιών σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, είναι το Λιμάνι και ο Κρατικός Αερολιμένας της Καλαμάτας.

3. Αποτύπωση υφιστάμενης κατάστασης – Εσωτερικό Περιβάλλον

3.1. Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μία καταγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Καλαμάτας. Η καταγραφή ξεκινάει με τα αιρετά όργανα και συνεχίζεται με τις υφιστάμενες οργανικές μονάδες όπως αυτές προσδιορίζονται από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, τους ανθρώπινους πόρους, τις διαδικασίες που τηρούνται αναφορικά με τη συνεργασία, τον συντονισμό, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών, αλλά και άλλων σημαντικών παραμέτρων όπως αυτών της επιμόρφωσης και της κατάρτισης. Ακολουθεί η ανάλυση ορισμένων βασικών χαρακτηριστικών των οργανικών μονάδων ανά θεματικό τομέα ανάλυσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και η καταγραφή ολοκληρώνεται με την υφιστάμενη οικονομική κατάσταση και οικονομική λειτουργία του Δήμου.

Τα στοιχεία προέκυψαν από την ανάλυση πινάκων και ερωτηματολογίων που είχαν αποδοθεί σε όλες τις οργανικές μονάδες και τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου από τη Δ/ση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκών Θεμάτων καθώς και από τη διεξαγωγή συνεντεύξεων σε κάποιες από αυτές.

Ο Δήμος αποτελεί έναν από τους βασικότερους παράγοντες τοπικής ανάπτυξης. Η ανάλυση και η καταγραφή του εσωτερικού περιβάλλοντός του μας επιτρέπει να αξιολογήσουμε σε ποιο βαθμό η δομή, η οργάνωση και οι μηχανισμοί που διαθέτει ικανοποιούν τις σύγχρονες προδιαγραφές παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στον τοπικό πληθυσμό και κατά πόσο εμπεριέχουν τα στοιχεία εκείνα που ενισχύουν την αναπτυξιακή διαδικασία σε τοπικό επίπεδο.

3.2. Αιρετά όργανα Διοίκησης του Δήμου

Τα αιρετά όργανα του συστήματος δημοτικής διακυβέρνησης, όπως αυτά καθορίστηκαν με τον Ν. 3850/2010 (Πρόγραμμα Καλλικράτης), είναι το δημοτικό συμβούλιο, η οικονομική επιτροπή, η επιτροπή ποιότητας ζωής, η εκτελεστική επιτροπή και ο δήμαρχος.

3.2.1. Δήμαρχος

Ο Δήμαρχος είναι ο πολιτικός και διοικητικός προϊστάμενος του διοικητικού μηχανισμού του Δήμου και ο ηγέτης της πλειοψηφούσας δημοτικής παράταξης που καθορίζει, με την ευρεία πλειοψηφία που τις δίνει το εκλογικό σύστημα, την πορεία του Δήμου διαμέσου των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου. Ο ρόλος του είναι επιτελικός, δηλαδή δίνει κατευθύνσεις για τη δράση των δημοτικών υπηρεσιών και την υλοποίηση του προγράμματος της δημοτικής αρχής. Ο Δήμαρχος :

Εκπροσωπεί το Δήμο στα δικαστήρια και σε κάθε δημόσια αρχή.

Εκτελεί τις αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής και της επιτροπής ποιότητας ζωής.

Ορίζει τους αντιδημάρχους, συγκαλεί και προεδρεύει της εκτελεστικής επιτροπής και συντονίζει την υλοποίηση των αποφάσεών της.

Είναι προϊστάμενος των υπηρεσιών του Δήμου. Ως προϊστάμενος όλου του προσωπικού του Δήμου εκδίδει τις πράξεις που προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για το διορισμό, τις κάθε είδους υπηρεσιακές μεταβολές και την άσκηση του πειθαρχικού ελέγχου.

Συνυπογράφει τους βεβαιωτικούς καταλόγους και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής των δαπανών, οι οποίες έχουν εκκαθαριστεί από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου.

Υπογράφει τις συμβάσεις που συνάπτει ο Δήμος.

Εκδίδει τις άδειες που προβλέπονται από τις διατάξεις που διέπουν τις αρμοδιότητες του Δήμου.

Εκδίδει πιστοποιητικά προσωπικής και οικογενειακής κατάστασης των δημοτών, καθώς και τις βεβαιώσεις μόνιμης κατοικίας.

Συνιστά ομάδες εργασίας και ομάδες διοίκησης έργου από μέλη του δημοτικού συμβουλίου, υπαλλήλους του Δήμου, υπαλλήλους του δημόσιου τομέα ή ιδιώτες για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων του Δήμου, καθορίζοντας τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Μπορεί να αναθέτει, χωρίς αμοιβή, την εποπτεία και το συντονισμό συγκεκριμένων δράσεων του Δήμου σε μέλη του δημοτικού συμβουλίου. (προστέθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 44 του Ν.3979/2011).

Τον δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι της πλειοψηφίας που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο. Ο αριθμός των Αντιδημάρχων προσδιορίζεται με βάση τον πληθυσμό και τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων. Στον Δήμο Καλαμάτας οι Αντιδήμαρχοι είναι έξι (6).

Στις κατά τόπο αρμοδιότητες των Αντιδημάρχων περιλαμβάνονται :

Η ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα.

Η παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα.

Η μέριμνα για την καλή κατάσταση και λειτουργία του εξοπλισμού που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα.

Η υπογραφή με εξουσιοδότηση του Δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών έγγραφων που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.

Η συνεργασία με τους προέδρους των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων και τους εκπροσώπους των τοπικών κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

Η άσκηση κάθε άλλης αρμοδιότητας που μπορεί να τους μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος, που αφορά τη δημοτική ενότητα.

3.2.2. Εκτελεστική Επιτροπή

Σε όλους τους Δήμους που έχουν περισσότερους από έναν αντιδήμαρχο συγκροτήθηκε εκτελεστική επιτροπή (σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010) στην οποία μετέχουν ο δήμαρχος και οι αντιδήμαρχοι. Η εκτελεστική επιτροπή είναι συλλογικό συντονιστικό και εκτελεστικό όργανο του Δήμου και παρακολουθεί την εφαρμογή της δημοτικής πολιτικής σε όλους τους τομείς καθώς και την εφαρμογή του επιχειρησιακού σχεδίου του Δήμου, του μεσοχρόνιου, ετήσιου και πενταετούς

προγράμματος δράσης. Πρόεδρος της εκτελεστικής επιτροπής είναι ο δήμαρχος. Στις συνεδριάσεις καλείται ο πρόεδρος του συμβουλίου της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, όταν συζητείται θέμα που την αφορούν ειδικά, καθώς και οι πρόεδροι των νομικών προσώπων του Δήμου και άλλοι υπηρεσιακοί παράγοντες όποτε τούτο κρίνεται αναγκαίο.

Η εκτελεστική επιτροπή ασκεί τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

Παρακολουθεί την εκτέλεση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

Συντονίζει την κατάρτιση και παρακολουθεί την εκτέλεση του επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο.

Καταρτίζει και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το τεχνικό πρόγραμμα του Δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του.

Συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του Δήμου στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την κατάρτιση του προϋπολογισμού και εισηγείται το προσχέδιο του προϋπολογισμού και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης προς την οικονομική επιτροπή.

Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια: i) Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, ii) Κανονισμού μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης των δημοτικών υπηρεσιών κατά την ισχύουσα νομοθεσία.

Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο το Σχέδιο Χάρτας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων δημοτών και κατοίκων και μεριμνά για την έκδοση, ενημέρωση και διακίνηση του Οδηγού του Δημότη, στον οποίο περιγράφονται οι διαδικασίες, οι όροι και οι προϋποθέσεις παροχής των υπηρεσιών του Δήμου σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.

Εισηγείται το σχέδιο του κανονισμού πληροφόρησης των πολιτών και του κανονισμού διαβούλευσης.

Εισηγείται τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και φυσικών καταστροφών, σε εναρμόνιση με τα αντίστοιχα σχέδια της περιφέρειας και του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

Παρακολουθεί, αξιολογεί και συντονίζει τη δράση των νομικών προσώπων και υπηρεσιών του Δήμου και ενημερώνει σχετικά το δημοτικό συμβούλιο.

3.2.3. Δημοτικό Συμβούλιο

Το δημοτικό Συμβούλιο είναι το ανώτερο βουλευόμενο όργανο του Δήμου και έχει τη γενική αποφασιστική αρμοδιότητα, δηλαδή αποφασίζει για όλα τα θέματα τα οποία δεν ανατίθενται ρητά σε άλλο όργανο του Δήμου. Το Δημοτικό Συμβούλιο εγκρίνει τα κάθε είδους προγράμματα του Δήμου και ελέγχει την υλοποίησή τους. Επίσης εκφράζει τις θέσεις του σε θέματα τοπικού ενδιαφέροντος και γνωμοδοτεί όποτε δημόσιες αρχές ή αρμόδια όργανα ζητούν τη γνώμη του. Το Δ.Σ. ορίζει τους φόρους, τα τέλη, τα δικαιώματα και τις εισφορές.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας εκλογικής διαδικασίας (Μάιος 2014) το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Καλαμάτας αποτελείται από 41 μέλη, 35 άντρες και 6 γυναίκες προερχόμενα από 6 συνδυασμούς. Η παρουσία 6 συνδυασμών προσδίδει πλουραλισμό στο σώμα και εκφράζει σε μεγαλύτερο εύρος την τοπική κοινωνία.

Πίνακας 77 : Ποσοστιαία κατανομή αριθμού δημοτικών συμβούλων ανά συνδυασμό στο Δ.Σ. του Δήμου Καλαμάτας

A/A	Έδρες	Συνδυασμός	Σύνολο ψήφων	% συμμετοχή στο Δ.Σ. με βάση τις
-----	-------	------------	--------------	----------------------------------

				έδρες
1	25	Πρωτοβουλία για τον Δήμο Καλαμάτας	19.663	61
2	8	Ανοιχτός Δήμος – Ενεργοί Πολίτες	8.754	19,5
3	3	Λαϊκή Συσπείρωση Καλαμάτας	2.614	7,3
4	2	Αλλαγή για το Δήμο Καλαμάτας	2.247	4,9
5	2	Ανεξάρτητη Συμμαχία Πολιτών	2.003	4,9
6	1	Ελληνική Δράση για τον Δήμο Καλαμάτας	1.111	2,4
	41		36.392	100

3.2.4. Οικονομική Επιτροπή

Η οικονομική επιτροπή είναι όργανο παρακολούθησης και ελέγχου της οικονομικής λειτουργίας του Δήμου και έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

συντάσσει τον προϋπολογισμό του Δήμου,

ελέγχει την υλοποίηση του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του Δήμου,

προελέγχει τον απολογισμό,

αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση των πιστώσεων του προϋπολογισμού, εκτός από εκείνες που σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο, καθώς επίσης αποφασίζει αιτιολογημένα και για τις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις,

καταρτίζει τους όρους, συντάσσει τη διακήρυξη, διεξάγει και κατακυρώνει όλες τις δημοπρασίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Για τη διεξαγωγή των δημοπρασιών και την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να συγκροτεί επιτροπές, από μέλη της, δημοτικούς ή δημόσιους υπαλλήλους ή ειδικούς επιστήμονες,

μελετά την ανάγκη συνάψεως δανείων, καταρτίζει τους όρους τους και εισηγείται σχετικά στο δημοτικό συμβούλιο,

εισηγείται προς το δημοτικό συμβούλιο την επιβολή τελών, δικαιωμάτων και εισφορών,

αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών,

εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο ετήσιο σχέδιο διαχείρισης και αξιοποίησης της περιουσίας του Δήμου. Παρακολουθεί την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου και ενημερώνει το δημοτικό συμβούλιο,

αποφασίζει για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης,

εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του Δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ.1B ν) και παρακολουθεί την υλοποίησή τους,

αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές,

αποφασίζει για την άσκηση όλων των ενδίκων βοηθημάτων και των ενδίκων μέσων,

αποφασίζει για το δικαστικό συμβιβασμό και τον εξώδικο συμβιβασμό ή κατάργηση δίκης που έχουν αντικείμενο μέχρι του ποσού των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ και εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο για τον εξώδικο συμβιβασμό ή την κατάργηση

δίκης που έχουν αντικείμενο που υπερβαίνει το παραπάνω ποσό, αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους Δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια.

3.2.5. Επιτροπή Ποιότητας Ζωής

Σε Δήμους με πληθυσμό άνω των δέκα χιλιάδων (10.000) κατοίκων συγκροτήθηκε (σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010) Επιτροπή Ποιότητας Ζωής.

Η επιτροπή ποιότητας ζωής είναι αποφασιστικό και εισηγητικό όργανο άσκησης των σχετικών με την ποιότητα ζωής, τη χωροταξία, την πολεοδομία και την προστασία του περιβάλλοντος αρμοδιοτήτων του Δήμου. Κατά την άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων της λαμβάνει ειδική μέριμνα για το σχεδιασμό δράσεων που αποβλέπουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και εν γένει την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες.

Ειδικότερα:

A. Είναι αρμόδια για:

- i) τη χορήγηση προέγκρισης ίδρυσης καταστημάτων και επιχειρήσεων μετά από προέλεγχο του σχετικού αιτήματος του ενδιαφερομένου,
- ii) την ανάκληση ή την οριστική αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων επιχειρήσεων και λοιπών εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων αρμοδιότητας του Δήμου,
- iii) τη χορήγηση ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας μουσικής.

B. Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο:

- i) θέματα καθορισμού χρήσεων γης,
- ii) θέματα ρυθμιστικών σχεδίων, προγραμματισμού εφαρμογής ρυθμιστικών σχεδίων, οικιστικής οργάνωσης ανοικτών πόλεων, εφαρμογής Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.), πολεοδομικών μελετών, ανάπτυξης περιοχών, πολεοδομικών επεμβάσεων, χρηματοδότησης προγραμμάτων ανάπτυξης, ανασυγκρότησης υποβαθμισμένων περιοχών, πολεοδομικής αναμόρφωσης προβληματικών περιοχών, αποζημίωσης ρυμοτομούμενων, πολεοδομικών ρυθμίσεων, εισφοράς σε γη ή σε χρήμα, περιοχών ειδικά ρυθμιζόμενης πολεοδόμησης (Π.Ε.Ρ.ΠΟ.) και έγκρισης πολεοδομικών μελετών,
- iii) τη λήψη αποφάσεων για θέματα προστασίας του περιβάλλοντος,
- iv) τη λήψη αποφάσεων για θέματα χωροθέτησης κοιμητηρίων, κατά τις προβλέψεις του ν. 2508/1997 (ΦΕΚ 124 Α'), κέντρων αποτέφρωσης νεκρών, καθώς και άλλων, σχετικών με το αντικείμενο, αρμοδιοτήτων του,
- v) το σχέδιο κανονιστικών αποφάσεων των άρθρων 79 και 82 του Κ.Δ.Κ..

3.2.6. Επιτροπές Δήμου Καλαμάτας

Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δήμου Καλαμάτας, εκτός από τα παραπάνω όργανα, έχουν συγκροτηθεί Επιτροπές, οι οποίες έχουν γνωμοδοτικό / εισηγητικό χαρακτήρα προς το Δημοτικό Συμβούλιο, το Δήμαρχο ή τα άλλα αιρετά όργανα και οι οποίες μελετούν, τεκμηριώνουν και προετοιμάζουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο διάφορα θέματα ή παρεμβάσεις πολιτικής.

Εκτός των Επιτροπών που έχουν συγκροτηθεί για τη διενέργεια διαγωνισμών έργων,

προμηθειών, αξιολόγησης αποτελεσμάτων διαγωνισμών και παροχής υπηρεσιών, οι κυριότερες επιτροπές του Δήμου Καλαμάτας παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 78 : Σημαντικότερες Επιτροπές Δήμου Καλαμάτας

A/A	Ονομασία Επιτροπής	Διάταξη Νόμου / Πράξη Σύστασης	Αντικείμενο Επιτροπής
1	Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης & Προβολής	471/2014 (ΑΔΑ: ΩΚΠΔΩΕΕ-Ξ6Μ) & 568/2014 (ΑΔΑ: ΩΗΕ6ΩΕΕ-ΝΓΩ) Α.Δ.Σ. Καλαμάτας, Ν. 3852/2010	Η Επιτροπή επεξεργάζεται και εισηγείται προς το Δ.Σ. θεμάτων τουριστικής ανάπτυξης και προβολής του Δήμου
2	Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης	569/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: ΩΙ21ΩΕΕ-Κ5Γ), Ν. 3852/2010	Η επιτροπή γνωμοδοτεί στο Δ.Σ. σχετικά με τα αναπτυξιακά προγράμματα και τα προγράμματα δράσης του Δήμου, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και το Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου. Γνωμοδοτεί για θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος που παραπέμπονται σε αυτή από το Δ.Σ. ή το Δήμαρχο. Εξετάζει τα τοπικά προβλήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες του Δήμου και διατυπώνει γνώμη για την επίλυση των προβλημάτων και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων αυτών. Δύναται να διατυπώνει παρατηρήσεις επί του περιεχομένου των κανονιστικού χαρακτήρα αποφάσεων.
3	Επιτροπή για τη σύνταξη νέου κανονισμού λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου	224/2015 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: ΩΣΡΨΩΕΕ-ΕΕ1) Ν. 3852/2010	Η Επιτροπή θα προχωρήσει στη σύνταξη του νέου Κανονισμού Λειτουργίας του Δ.Σ. και την υποβολή του στο Δ.Σ. προς έγκριση
4	Επιτροπή ονοματοθεσίας οδών, πλατειών και συνοικισμών	522/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 7ΨΠΗΩΕΕ-2ΥΔ), Ν. 3852/2010	Η Επιτροπή γνωμοδοτεί επί της ονομασίας των οδών, πλατειών και κοινοχρήστων χώρων της πόλης της Καλαμάτας και των κοινοτήτων του Δήμου

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

A/A	Ονομασία Επιτροπής	Διάταξη Νόμου / Πράξη Σύστασης	Αντικείμενο Επιτροπής
5	Επιτροπή Φιλικού Διακανονισμού	629/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 7ΛΗΩΩΕΕ-9Θ8), Ν. 3852/2010	Η Επιτροπή είναι αρμόδια για την εξώδικη επίλυση των διαφορών ανάμεσα σε προμηθευτές και σε καταναλωτές ή ενώσεις καταναλωτών
6	Επιτροπή χορήγησης βεβαιώσεων σε παραγωγούς	Ν. 4264/2014	Η Επιτροπή βεβαιώσεων σε παραγωγούς προκειμένου να εκδοθεί η «Άδεια παραγωγού πωλητή λαϊκών αγορών»
7	ΚΟΣΕ Δήμου Καλαμάτας	Ν. 3882/2010	Η συγκρότηση «Κομβικού Σημείου Επαφής (ΚΟΣΕ)» του Δήμου Καλαμάτας
8	Επιτροπή εκτίμησης ακινήτων	472/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 75ΞΝΩΕΕ-2ΦΥ), Π.Δ. 270/1981	Η Επιτροπή γνωμοδοτεί σε θέματα Εκτίμησης Ακινήτων του Δήμου Καλαμάτας
9	Επιτροπή Εθελοντισμού	630/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ ΒΑ8ΡΩΕΕ-ΒΞΤ), Ν. 3852/2010	α) Μεριμνά για την προώθηση του εθελοντισμού, β) η δράσης της αναπτύσσεται σε όλους τους τομείς της κοινωνίας, γ) οργανώνει ομάδες εθελοντών, δ) προβαίνει στη σύσταση μητρώου εθελοντών, ε) καταρτίζει μητρώο εθελοντικών οργανώσεων, στ) υποβοηθά το έργο του Δημοτικού Παντοπωλείου, του Δημοτικού Ιατρείου και των υπαρχουσών κοινωνικών δομών, ζ) εισηγείται τη διοργάνωση εκδηλώσεων και δράσεων για την ενίσχυση του εθελοντισμού, η) συνεργάζεται με τις υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα, τις δημοτικές και τοπικές κοινότητες

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

A/A	Ονομασία Επιτροπής	Διάταξη Νόμου / Πράξη Σύστασης	Αντικείμενο Επιτροπής
10	Δημοτική Επιτροπή Παιδείας	399/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: ΒΘ7ΣΩΕΕ-526) Ν. 1566/1985	Η Επιτροπή εισηγείται στο Δήμαρχο ή το Δ.Σ. θέματα σχετικά με την καλύτερη οργάνωση και λειτουργία των σχολείων Α/βάθμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης, την κατανομή πιστώσεων για λειτουργικές δαπάνες των σχολείων και παρακολουθεί την ανέγερση των σχολικών κτηρίων, την επισκευή και την συντήρησή τους.
11	Επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας	Ν. 1568/1985	Η Επιτροπή γνωμοδοτεί σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.) στο Δήμο Καλαμάτας
12	Επιτροπή συμβιβαστικής επίλυσης φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων	401/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 77ΕΜΩΕΕ-8ΧΟ) Άρθρο 2 του Ν. 505/76, άρθρο 32 Ν. 1080/80 όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 8 του άρθρου 7 του Ν. 2307/95 και το άρθρο 66 του Ν. 2717/99	Η Επιτροπή συστάθηκε για το έτος 2015, για τη βεβαίωση ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μείωσης οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς, και προστίμου μεταξύ Δήμου και φορολογουμένων
13	Επιτροπή εκκαθάρισης των αρχείων του Δήμου Καλαμάτας	569/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: ΒΑΥΜΩΕΕ-ΛΤΟ), Π.Δ. 480/1995	Η επιτροπή είναι αρμόδια για την εκκαθάριση των αρχείων των υπηρεσιών του Δήμου
14	Ειδική Επιτροπή κοινωνικής αρωγής	Ν. 3852/2010	Η Επιτροπή είναι αρμόδια για την εξέταση αιτημάτων ενδιαφερομένων προκειμένου αυτού να ενταχθούν στο πρόγραμμα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανασφαλιστων και οικονομικά αδυνάτων πολιτών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

A/A	Ονομασία Επιτροπής	Διάταξη Νόμου / Πράξη Σύστασης	Αντικείμενο Επιτροπής
15	Διοικούσα και Διαχειριστική Επιτροπή των κληροδοτημάτων του Δήμου Καλαμάτας	A.N. 2039/39 και B.Δ. 3011/04.12.39, υπ' αρ. 330/2011 A.O.E. (ΑΔΑ : 456ΤΩΕΕ-42Ε)	Τη Διοικούσα και Διαχειριστική Επιτροπή των κληροδοτημάτων του Δήμου Καλαμάτας στα οποία δεν έχουν οριστεί από τον διαθέτη Διοικητικά και Διαχειριστικά Συμβούλια, την αποτελεί η Οικονομική Επιτροπή του Δήμου Καλαμάτας
16	Δημοτική Επιτροπή Λαχανόκηπου	434/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 6ΤΞ3ΩΕΕ-5ΣΜ), 232/2012 Α.Δ.Σ. (ΑΔΑ: Β4ΡΠΩΕΕ-Λ3Σ), 288/2013 Α.Δ.Σ. (ΑΔΑ: ΒΕΖΑΩΕΕ-Ζ92)	1) η εξεύρεση πόρων για τις αναγκαίες κατασκευές από το Δήμο, από ανταποδοτικά τέλη και από χορηγούς, 2) η ενημέρωση των ενδιαφερομένων και η παραλαβή των αιτήσεων, 3) η επίλυση προβλημάτων που αναφύονται κατά τη φάση του σχεδιασμού και της υλοποίησης και 4) η σύνταξη εισηγήσεων προς το Δημοτικό Συμβούλιο
17	Επιτροπή για την απόσυρση ή καταστροφή πεπαλαιωμένου μηχανογραφικού εξοπλισμού του Δήμου Καλαμάτας	570/2014 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 7950ΩΕΕ-9Χ9),	Η απόσυρση - καταστροφή παροπλισμένου μηχανογραφικού εξοπλισμού (π.χ. εξαρτήματα υπολογιστών, εκτυπωτές, σαρωτές, κ.α.) σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 199 παρ. 6 του Ν.3463/2006. Ο προς απόσυρση - καταστροφή εξοπλισμός θα παραδοθεί στο εγκεκριμένο από το κράτος Συλλογικό Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού.

Α/Α	Όνομασία Επιτροπής	Διάταξη Νόμου / Πράξη Σύστασης	Αντικείμενο Επιτροπής
18	Επιτροπή παρακολούθησης υποψηφιότητας Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Πρωτεύουσας 2021	307/2015 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 6ΡΚΦΩΕΕ-6Β6)	Η Επιτροπή δεν έχει αποφασιστικό χαρακτήρα, αλλά συμβουλευτικό προς το Γραφείο Υποψηφιότητας. Λόγω της διαγωνιστικής φύσης της διαδικασίας, η Επιτροπή θα εξυπηρετεί την συνεχή και με ακρίβεια ενημέρωση των αιρετών, μακριά από φώτα δημοσιότητας. Θα ενημερώνεται και θα ερωτάται για ζητήματα που ίσως απασχολήσουν το Δημοτικό Συμβούλιο. Θα κρίνει για την αναγκαιότητα ή μη λήψης απόφασης από το ΔΣ. Θα εκτελεί χρέη «συνδέσμου» του Δημοτικού Συμβουλίου με το Γραφείο Υποψηφιότητας με σκοπό την διαφύλαξη των εμπιστευτικών πληροφοριών, την προβολή μίας κοινής γραμμής διεκδίκησης και την υιοθέτηση κοινής επιχειρηματολογίας για την ενίσχυση του σκοπού της διεκδίκησης. Θα επεξεργάζεται εισηγήσεις του Γραφείου Υποψηφιότητας που θα τίθενται προς συζήτηση στο Δημοτικό Συμβούλιο (προϋπολογισμοί, έργα κτλ).
19	Επιτροπή παροχής γνώμης προς το Δ.Σ. για την καταστροφή αντικειμένων που δεν έχουν καμία αξία (άρθρο 199 παρ. 6 Ν.3463/2006)	340/2015 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: ΩΤΥ3ΩΕΕ-Λ7Σ)	Η Επιτροπή θα παράσχει γνώμη προς το Δημοτικό Συμβούλιο για την καταστροφή αντικειμένων που δεν έχουν καμία αξία.
20	Επιτροπή αξιολόγησης τηλεοπτικών spots	414/2015 Α.Δ.Σ. Καλαμάτας (ΑΔΑ: 7ΔΒ1ΩΕΕ-140)	Η επιτροπή θα αξιολογήσει τα τηλεοπτικά spots που θα υποβληθούν κατά τον μαθητικό διαγωνισμό για την ανάδειξη της Καλαμάτας ως μαθητικού τουριστικού προορισμού.

3.3. Εσωτερική οργάνωση Δήμου (διοικητική δομή, προσωπικό, υποδομές, εξοπλισμός)

3.3.1. Διοικητική δομή

Καθοριστικός παράγοντας για την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου Καλαμάτας είναι η ύπαρξη ενός σύγχρονου **Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας** (ΟΕΥ) ο οποίος καθορίζει με σαφήνεια το πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας του Δήμου αλλά και τις αρμοδιότητες των υπηρεσιών του.

Κύρια χαρακτηριστικά του ΟΕΥ του Δήμου Καλαμάτας είναι :

Η σαφής οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών, η αποφυγή της επικάλυψης των αρμοδιοτήτων με σκοπό τον περιορισμό των δυσλειτουργιών, της σύγχυσης και της αναποτελεσματικότητας

Η αποφυγή του κατακερματισμού των λειτουργιών και της διάχυσης της ευθύνης, της πολυδιάσπασης των υπηρεσιών σε πολλές μικρού μεγέθους ενότητες και της διασποράς ομοειδών αντικειμένων σε διαφορετικές μονάδες

Η δημιουργία δομών που να προβλέπουν την χωρική αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων και των υπηρεσιών στο βαθμό που χρειάζεται, ενώ παράλληλα εξασφαλίζουν τη δυνατότητα συντονισμού και παρακολούθησης των αποκεντρωμένων αρμοδιοτήτων και υπηρεσιών

Εξετάζοντας τις οργανικές μονάδες του Δήμου Καλαμάτας ανάλογα με το αντικείμενο και τους σκοπούς τους μπορούμε να τις ομαδοποιήσουμε σε δύο κατηγορίες :

- α) Κεντρικές Υπηρεσίες
- β) Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες

Οι **Κεντρικές Υπηρεσίες** είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και μπορούν να διακριθούν περαιτέρω σε :

Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο και Υπηρεσίες Υποστήριξης, με αρμοδιότητες την παροχή επιτελικής υποστήριξης στα πολιτικά όργανα και στις δημοτικές υπηρεσίες, δηλαδή επεξεργασμένων στοιχείων και προτάσεων για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και την παροχή διοικητικής, οικονομικής και τεχνικής υποστήριξης σε όλες τις δημοτικές υπηρεσίες.

Υπηρεσίες που επιτελούν Κύριες Λειτουργίες. Αυτές διακρίνονται σε :

Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής, με αρμοδιότητες που αφορούν την προστασία του φυσικού και του δομημένου περιβάλλοντος και την προώθηση της αστικής ανάπτυξης.

Υπηρεσίες Κοινωνικής Πολιτικής, Υγείας, Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού, με αρμοδιότητες που αφορούν στην κοινωνική προστασία, στην προστασία της δημόσιας υγείας και στην παροχή υπηρεσιών στους τομείς της παιδείας, του πολιτισμού και του αθλητισμού.

Υπηρεσίες Τοπικής Οικονομίας και Απασχόλησης, με αρμοδιότητες που αφορούν στον πρωτογενή τομέα της παραγωγής (φυτική και ζωική παραγωγή), στη μεταποίηση και στον τριτογενή τομέα (εμπόριο, τουρισμός).

Οι Αποκεντρωμένες Υπηρεσίες του Δήμου είναι εγκατεστημένες στην έδρα των Δημοτικών Ενοτήτων, εξυπηρετούν τις Δημοτικές / Τοπικές Κοινότητες της Ενότητας και περιλαμβάνουν υπηρεσίες, οι οποίες υπάγονται διοικητικά σε αντίστοιχες μονάδες των Κεντρικών Υπηρεσιών του Δήμου.

Αναλυτικά η οργανική διάρθρωση του Δήμου Καλαμάτας, όπως αυτή προσδιορίζεται

από τον ψηφισθέντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Απόφαση 590/2011 Δήμου Καλαμάτας – 11070/2011 Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, ΦΕΚ 285/Β/13.02.2012) έχει ως εξής :

3.3.2. Διάρθρωση Κεντρικών Υπηρεσιών

I. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΠΑΓΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ

1. Γενικός Γραμματέας
2. Γραφείο Δημάρχου & Αιρετών
3. Γραφείο Επικοινωνίας, Δημοσίων Σχέσεων & Εθιμοτυπίας
4. Γραφείο Ειδικών Συμβούλων & Επιστημονικών Συνεργατών
5. Γραφείο Διασφάλισης Ποιότητας, Εσωτερικού Ελέγχου & Διαφάνειας
6. Νομική Υπηρεσία
7. Αυτοτελές Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
8. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας & Εξυπηρέτησης Πολιτών.

A. ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

B. ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ – ΤΜΗΜΑΤΑ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ

Διευθυντής

Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων

Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας

Τμήμα Προσωπικού & Μισθοδοσίας

Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης & Ληξιαρχείου

Τμήμα Νέων Τεχνολογιών και Πληροφορικής

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Διευθυντής

Τμήμα Λογιστηρίου

Τμήμα Δημοτικών Προσόδων

Τμήμα Δημοτικής Περιουσίας & Διαχείρισης Κοιμητηρίων

Τμήμα Ταμείου

Τμήμα Προμηθειών & Αποθήκης

3. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Διευθυντής

Τμήμα Προγραμματισμού & Ευρωπαϊκών Θεμάτων

Τμήμα Διαχείρισης Διαγωνισμών και Συμβάσεων Έργων

Τμήμα Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων

4. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Διευθυντής

Τμήμα Μελετών

Τμήμα Εκτέλεσης Έργων, Συντήρησης & Αυτεπιστασίας

Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Εγκαταστάσεων

Τμήμα Συγκοινωνιών, Κυκλοφορίας & Σήμανσης

5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ

Διευθυντής

Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών αδειών

Τμήμα Πολεοδομικών – Τοπογραφικών Εφαρμογών & Χωροταξίας

Τμήμα Ελέγχου Νομιμότητας Κατασκευών και Αυθαιρέτων

Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης

6. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Διευθυντής

Τμήμα Φύλαξης & Καθαριότητας Σχολικών Μονάδων

Τμήμα Εκπαιδευτικών Θεμάτων

Τμήμα Δια βίου Μάθησης & Νέας Γενιάς

7. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Διευθυντής

Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικών Ερευνών & Υγείας

Τμήμα Εποπτείας, Ελέγχου και Ισότητας

Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινωνικής Αρωγής

8. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Διευθυντής

Τμήμα Γεωτεχνικών Έργων

Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος

Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης

9. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ & ΟΧΗΜΑΤΩΝ

Διευθυντής

Τμήμα Ανακύκλωσης

Τμήμα Αποκομιδής

Τμήμα Οχημάτων

10. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΠ

Διευθυντής

ΚΕΠ Καλαμάτας

Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών – Υπηρεσία Ενιαίου Κέντρου Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.)

Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης

Γραφείο ΚΕΠ Άριος

Γραφείο ΚΕΠ Αρφαρών

Γραφείο ΚΕΠ Θουρίας

Γραφείο ΚΕΠ Δημοτικής Κοινότητας Βέργας

11. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ

Διευθυντής

Τμήμα Αστυνόμευσης και Φύλαξης

Τμήμα Ελέγχου & Τήρησης Λειτουργίας Καταστημάτων και Επιχειρήσεων

3.3.3. Διάρθρωση Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών

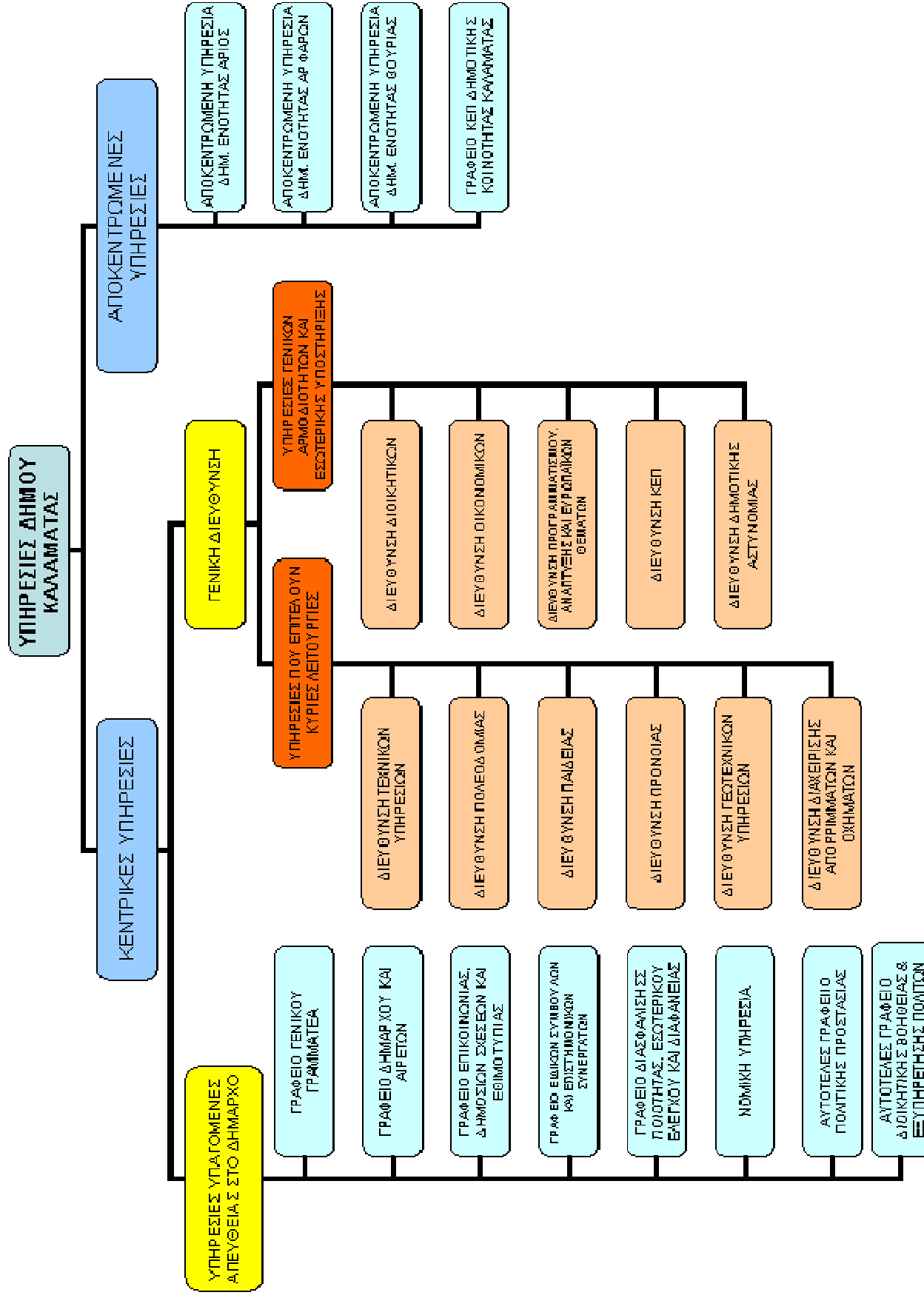
1. Αποκεντρωμένη Υπηρεσία Δημοτικής Ενότητας Άριος
Γραφείο ΚΕΠ
Γραφείο γενικών θεμάτων (Διοικητικών, Τεχνικών, Πρασίνου, Καθαριότητας κ.λπ.)
2. Αποκεντρωμένη Υπηρεσία Δημοτικής Ενότητας Αρφαρών
Γραφείο ΚΕΠ
Γραφείο γενικών θεμάτων (Διοικητικών, Τεχνικών, Πρασίνου, Καθαριότητας κ.λπ.)
3. Αποκεντρωμένη Υπηρεσία Δημοτικής Ενότητας Θουρίας
Γραφείο ΚΕΠ
Γραφείο γενικών θεμάτων (Διοικητικών, Τεχνικών, Πρασίνου, Καθαριότητας κ.λπ.)
4. Γραφείο Κ.Ε.Π. Δημοτικής Κοινότητας Καλαμάτας

Η διοικητική δομή και οργάνωση του Δήμου σε διευθύνσεις, τμήματα και γραφεία απεικονίζεται παραστατικά στα οργανογράμματα που ακολουθούν.

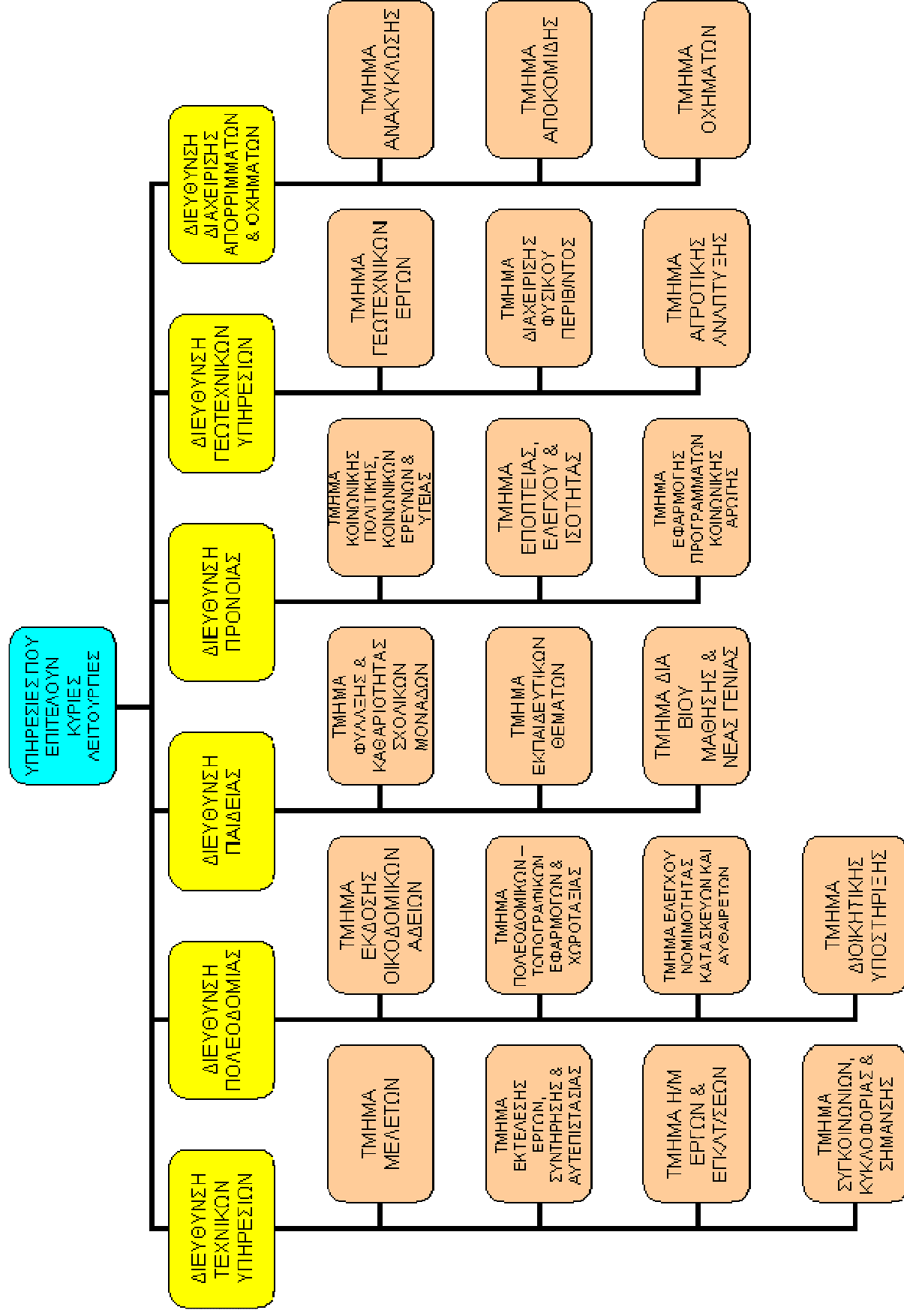
Η κατανομή των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου ανά δραστηριότητα και θεματικό τομέα ανάπτυξης εμφανίζεται στο τελευταίο διάγραμμα.

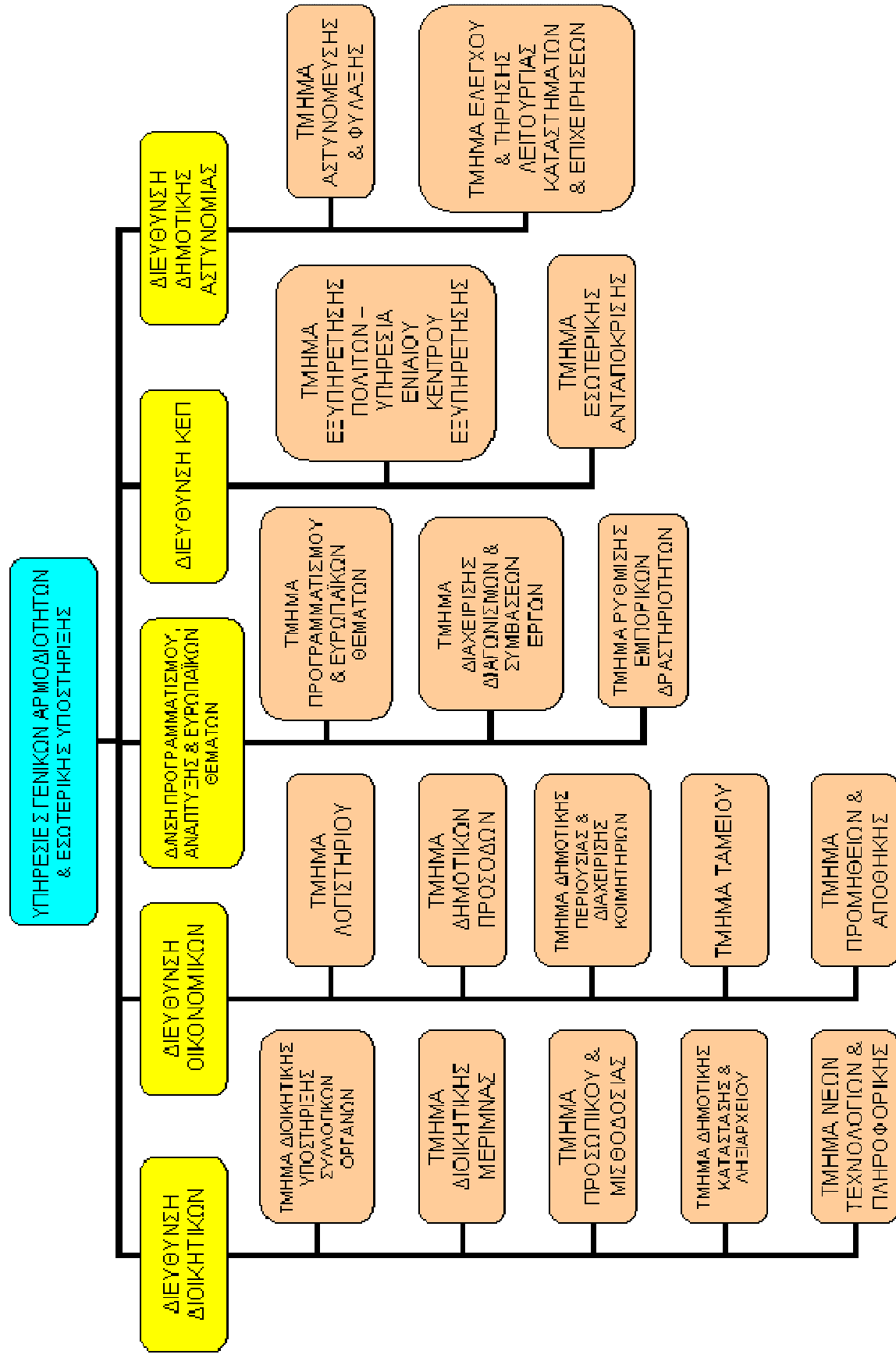
Διάγραμμα 28 : Οργανογράμματα – Διάρθρωση Υπηρεσιών Δήμου

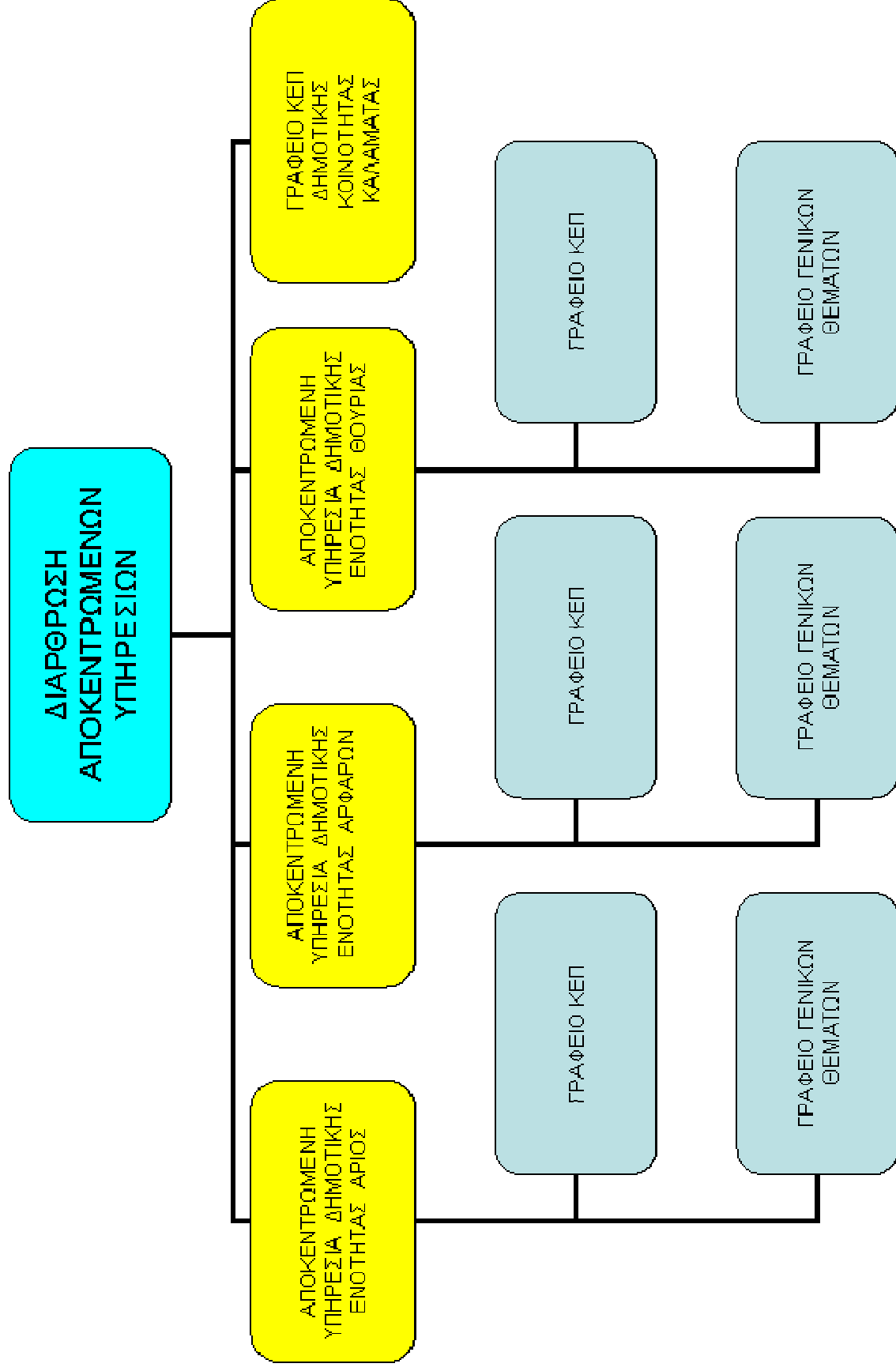
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

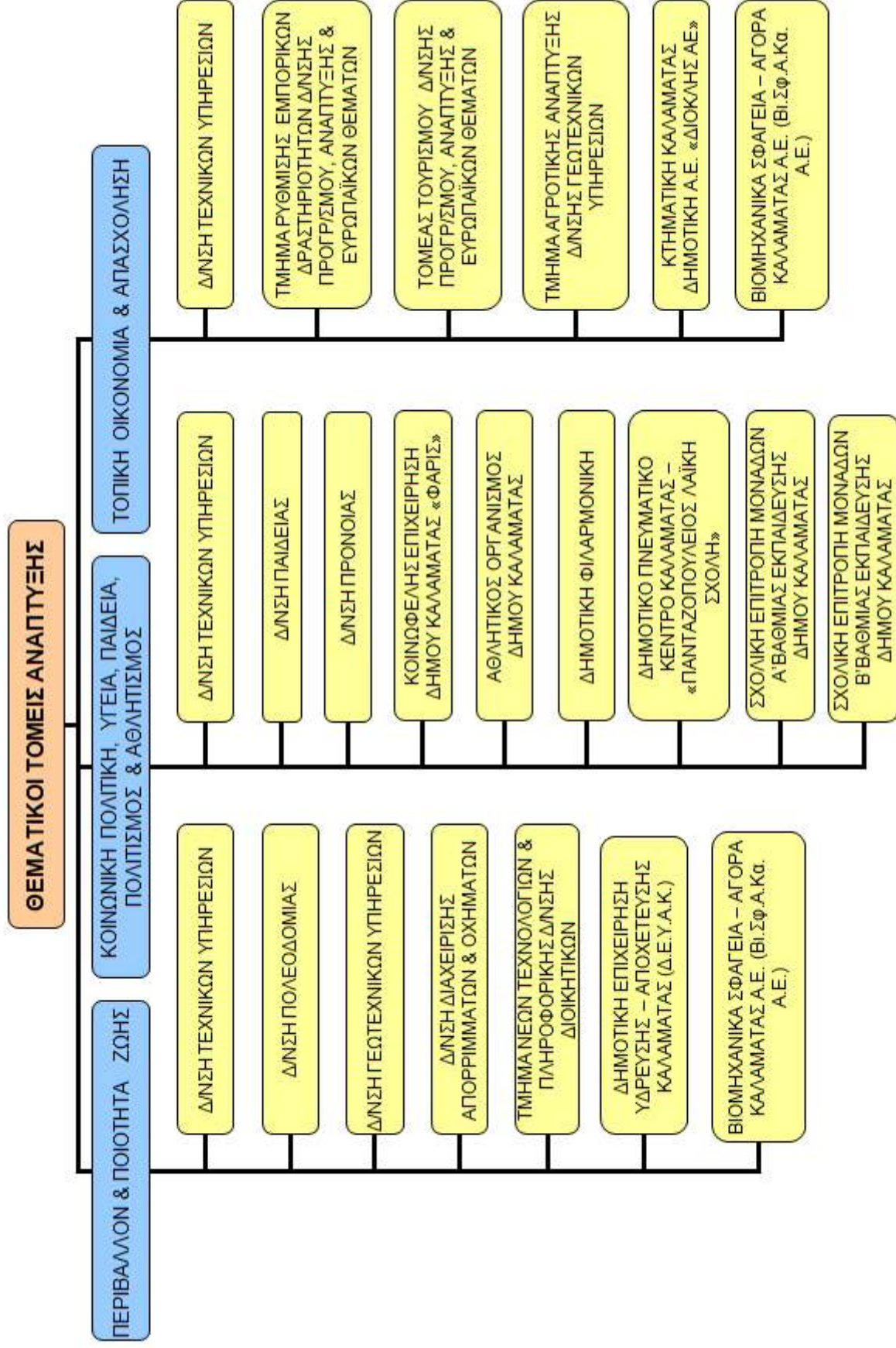

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

3.3.4. Αρμοδιότητες – στοιχεία λειτουργίας των διοικητικών ενοτήτων

Στη συνέχεια, περιγράφονται οι αρμοδιότητες και στοιχεία της λειτουργίας των διοικητικών ενοτήτων.

3.3.4.1. Διεύθυνση Διοικητικών

Η Διεύθυνση Διοικητικών είναι αρμόδια για τη διοικητική υποστήριξη των συλλογικών οργάνων του Δήμου, την εποπτεία των νομικών του προσώπων, τη λειτουργία του κεντρικού πρωτοκόλλου και την τήρηση του γενικού αρχείου, την παροχή γενικών υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης προς τις δημοτικές υπηρεσίες, την τήρηση των διαδικασιών και αρχείων που αφορούν την δημοτική κατάσταση, την ισχύουσα εκλογική νομοθεσία και την καταγραφή των ληξιαρχικών γεγονότων στην περιοχή του Δήμου. Επίσης είναι αρμόδια για τον σχεδιασμό και τον συντονισμό εφαρμογής των διαδικασιών που αποσκοπούν στην ορθολογική διοίκηση του προσωπικού του Δήμου. Επιπρόσθετα η Διεύθυνση είναι αρμόδια για την ανάπτυξη, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση των συστημάτων ΤΠΕ του Δήμου, περιλαμβανομένων της ευθύνης εκπλήρωσης του έργου του Κ.Ο.Σ.Ε. (Κομβικό Σημείο Επαφής) του Δήμου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 του Ν.3882/2010 (ΦΕΚ Α' 166).

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης Συλλογικών Οργάνων
Τμήμα Διοικητικής Μέριμνας
Τμήμα Προσωπικού & Μισθοδοσίας
Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης & Ληξιαρχείου
Τμήμα Νέων Τεχνολογιών και Πληροφορικής

3.3.4.1.1. Συστήματα Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Από το Τμήμα Νέων Τεχνολογιών και Επικοινωνιών δημιουργήθηκε ο παρακάτω πίνακας όπου γίνεται καταγραφή των συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών όλου του Δήμου.

Πίνακας 79 : Συστήματα Πληροφορικής και Επικοινωνιών

α/α	Είδος	Περιγραφή
1	Πληροφοριακό Σύστημα GENESIS	Για τη λειτουργία των Διοικητικών και Οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου
2	File Server	Για την αποθήκευση των εγγράφων των διαφόρων Τμημάτων και Διευθύνσεων καθώς και την
3	Web Server	Δικτυακός τόπος του Δήμου Καλαμάτας (www.kalamata.gr)

α/α	Είδος	Περιγραφή
4	Ιστοσελίδα «Ξεναγός»	Για την ξενάγηση των επισκεπτών στην πόλη της Καλαμάτας
5	Ενδοδίκτυο (Intranet)	Για το συντονισμό των υπηρεσιών του Δήμου, την ταχύτερη εσωτερική πληροφόρηση και την ηλεκτρονική
6	Σύστημα Helpdesk	Για την καταγραφή των αιτημάτων των υπαλλήλων προς το Τμήμα Νέων Τεχνολογιών και Πληροφορικής και την παρακολούθηση της εξέλιξής τους.
7	Fax Server	Για την χρήση fax μέσω φυλλομετρητή (web browser) και τη λήψη των fax μέσω email
8	Virtualization Server	Ειδικός εξυπηρετητής που φιλοξενεί άλλους εξυπηρετητές ώστε να γίνεται καλύτερη αξιοποίηση του υπάρχοντος εξοπλισμού
9	Σύστημα GPS/GIS	Για την καταγραφή και παρακολούθηση της κίνησης των οχημάτων του Δήμου. Χρησιμοποιείται από τα απορριματοφόρα του Δήμου.
10	Domain Server	Για την ενοποιημένη διαχείριση των χρηστών του Δήμου
11	Δίκτυο οπτικών ινών (MAN) Καλαμάτας	Συνδέει τις δημόσιες υπηρεσίες της Καλαμάτας και τα κτίρια του Δήμου
12	Ασύρματο δίκτυο Δήμου Καλαμάτας	Έχει γύρω στους 55 λειτουργικούς κόμβους στην πόλη της Καλαμάτας αλλά και στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου
13	Δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ	Διασυνδέει το Δήμο Καλαμάτας με το διαδίκτυο καθώς και τα τηλέφωνα του Δήμου με το δίκτυο του ΟΤΕ.
14	Προσωπικοί υπολογιστές	Υπάρχουν περίπου 312 προσωπικού υπολογιστές στο Δήμο
15	Υπηρεσία Τηλεματικής	Πληροφορεί τους δημότες για κυκλοφοριακά συμβάντα στην πόλη καθώς επίσης και για τα δρομολόγια του αστικού ΚΤΕΛ σε πραγματικό χρόνο

3.3.4.2. Διεύθυνση Οικονομικών

Η Διεύθυνση Οικονομικών είναι αρμόδια για την αποτελεσματική τήρηση των οικονομικών προγραμμάτων λειτουργίας του Δήμου, τη σωστή απεικόνιση των οικονομικών πράξεων και τη διαχείριση των εσόδων και δαπανών, καθώς και τη διασφάλιση και αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας. Συγχρόνως, η Διεύθυνση μεριμνά για την αποτελεσματική διενέργεια όλων των νόμιμων διαδικασιών που απαιτούνται για την προμήθεια υλικών, εξοπλισμού και υπηρεσιών του Δήμου.

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Λογιστηρίου
Τμήμα Δημοτικών Προσόδων
Τμήμα Δημοτικής Περιουσίας & Διαχείρισης Κοιμητηρίων
Τμήμα Ταμείου

Τμήμα Προμηθειών & Αποθήκης

3.3.4.3. Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων

Η Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Ευρωπαϊκών Θεμάτων είναι αρμόδια για την υποστήριξη των οργάνων διοίκησης, των υπηρεσιών και των νομικών προσώπων του Δήμου κατά τις διαδικασίες σύνταξης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των περιοδικών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και των Ετησίων Προγραμμάτων Δράσης, την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας και απόδοσης των υπηρεσιών του Δήμου κατά την επίτευξη των περιοδικών στόχων του και τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εφαρμογής των εσωτερικών οργανωτικών συστημάτων του Δήμου υπό συνθήκες διασφάλισης του επιθυμητού επιπέδου ποιότητας των παρεχομένων κάθε είδους υπηρεσιών. Μεριμνά για το σχεδιασμό και την πραγματοποίηση προγραμμάτων τουριστικής προβολής του Δήμου (π.χ. παραγωγή τουριστικού υλικού και εκδόσεις πρακτικών οδηγιών για τους ταξιδιώτες, συμμετοχή σε εκθέσεις τουρισμού, δημιουργία δικτύων επικοινωνίας και συνεργασίας με άλλες περιοχές εντός και εκτός της χώρας κλπ). Υποστηρίζει τη λειτουργία της Επιτροπής Τουριστικής Προβολής του Δήμου. Παρακολουθεί το πρόγραμμα για τις Γαλάζιες Σημαίες και τους ναυαγοσώστες.

Επιμελείται της διενέργειας όλων των διαγωνισμών έργων που διεξάγει ο Δήμος Καλαμάτας, ως Αναθέτουσα Αρχή, μετά τη διαβίβαση της αντίστοιχης μελέτης από την αρμόδια Διεύθυνση και μέχρι το στάδιο της συμβασιοποίησης. Όσον αφορά τους διαγωνισμούς προμηθειών και παροχής υπηρεσιών επιμελείται τη διενέργεια μόνον όσων εμπίπτουν σε (συγ)χρηματοδοτούμενα Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

Επίσης είναι αρμόδια για το ωράριο λειτουργίας των φαρμακείων, την ίδρυση κυριακάτικων αγορών και τη χορήγηση αδειών σ' αυτές, καθώς και για τις παρακάτω άδειες :

εκμετάλλευσης περιπτέρων και πώλησης καπνοβιομηχανικών προϊόντων
παραγωγού πωλητή λαϊκών αγορών
πλανόδιου εμπορίου και του στάσιμου υπαίθριου εμπορίου
άσκησης επαγγέλματος κουρέα κομμωτή κλπ
λειτουργίας εκθέσεων βιβλίου
λειτουργίας εκθεσιακών χώρων (πλην διεθνών)
Ωράριο λειτουργίας φαρμακείων
λειτουργίας υπεραγορών λιανικού εμπορίου

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Προγραμματισμού & Ευρωπαϊκών Θεμάτων

Τμήμα Διαχείρισης Διαγωνισμών & Συμβάσεων Έργων

Τμήμα Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων

Στο Τμήμα Προγραμματισμού και Ευρωπαϊκών Θεμάτων έχει ενταχθεί και ο Τομέας Τουρισμού

3.3.4.4. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών έχει τις εξής αρμοδιότητες :

την εκπόνηση πάσης φύσεως μελετών από υπαλλήλους της με ανάλογα προσόντα (αρχιτεκτονικές, στατικές, μελέτες Η/Μ, μελέτες προμήθειας υλικών, μηχ/των,

εξοπλισμού κλπ, μελέτες παροχής υπηρεσιών κλπ.),
την προώθηση διαδικασιών για την ανάθεση – παρακολούθηση – παραλαβή ειδικών μελετών σε ιδιώτη μελετητή,
την παρακολούθηση μελετών και έργων στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου που επηρεάζουν το λειτουργικό, κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον του Δήμου,
την υλοποίηση των έργων που περιλαμβάνονται στο ετήσιο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου,
τη μέριμνα συντήρησης των εγκαταστάσεων και υποδομών του Δήμου ώστε να βρίσκονται στην καλύτερη κατά το δυνατόν κατάσταση και λειτουργία (δίκτυο οδικό, ηλεκτροφωτισμού, κτίρια σχολεία – νηπιαγωγεία, αθλητικά έργα, κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι κλπ.),
την υποστήριξη λειτουργίας και ανταπόκρισης στην αποστολή τους άλλων υπηρεσιών του Δήμου,
τη μέριμνα για τη συνεχή συντήρηση του κυκλοφοριακού,
τη διασφάλιση των κοινοχρήστων χώρων από ηθελημένες ή αθέλητες επεμβάσεις των πολιτών,
τη διενέργεια αυτοψιών σε καταγγελίες πολιτών, φορέων, υπηρεσιών και τη διενέργεια ελέγχων σχετικά με τη διαφύλαξη της αρτιότητας των υποδομών και δικτύων αλλά και τη διασφάλιση του δημόσιου χώρου.

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Μελετών

Τμήμα Εκτέλεσης Έργων, Συντήρησης & Αυτεπιστασίας

Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων & Εγκαταστάσεων

Τμήμα Συγκοινωνιών, Κυκλοφορίας & Σήμανσης

3.3.4.5. Διεύθυνση Πολεοδομίας

Η Δ/ση Πολεοδομίας έχει τις εξής αρμοδιότητες :

Παρακολουθεί την εκπόνηση μελετών πολεοδομικού σχεδιασμού και εισηγείται για την αναγκαιότητα τροποποίησής τους

Παρακολουθεί την εκπόνηση μελετών πράξεων εφαρμογής εγκεκριμένων σχεδίων και είναι αρμόδια για την ορθή εφαρμογή των πολεοδομικών σχεδίων στο έδαφος.

Επιμελείται την εκτέλεση τοπογραφικών εργασιών για τις ανάγκες όλων των υπηρεσιών του Δήμου.

Παρακολουθεί και εφαρμόζει ειδικές χωροταξικές μελέτες χρήσεων γης, τοπικά ρυθμιστικά σχέδια.

Προβαίνει στην οριοθέτηση οικισμών και καθορισμό χρήσεων γης κατά τις ισχύουσες διατάξεις καθώς επίσης επιλαμβάνεται της διαδικασίας κύρωσης δικτύου κοινόχρηστων χώρων.

Επιλαμβάνεται του ελέγχου και της σύνταξης υψομετρικών διαγραμμάτων και του καθορισμού της ερυθράς των οδών.

Ασκεί τις αρμοδιότητες έκδοσης εγκρίσεων δόμησης και αδειών δόμησης (ΥΔΟΜ) σύμφωνα με το Ν. 4030/11 και το Ν.4067/12

Επιλαμβάνεται του ελέγχου αυθαιρέτων κατασκευών (μέχρις αναλήψεως της αρμοδιότητας από τους ελεγκτές δόμησης) και προβαίνει στην επιβολή προστίμων.

Ασκεί τις αρμοδιότητες και προβαίνει στις ενέργειες που απορρέουν από τον Ν. 3843/2010 κα Ν. 4014/2011

Ενημερώνει την Ειδική Υπηρεσία Ελεγκτών Δόμησης και Ενέργειας για την εξέλιξη των εργασιών δόμησης και τα στάδια ελέγχου της οικοδομής.
Ενημερώνει το γενικό αρχείο της Δ/σης, συμμετέχει και υποστηρίζει το ΚΟΣΕ του Δήμου στην καταγραφή και ηλεκτρονική διαχείριση των ψηφιακών γεωχωρικών δεδομένων.

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών
Τμήμα Πολεοδομικών-Τοπογραφικών Εφαρμογών & Χωροταξίας
Τμήμα Ελέγχου Νομιμότητας Κατασκευών & Αυθαιρέτων
Τμήμα Διοικητικής Υποστήριξης

3.3.4.6. Διεύθυνση Παιδείας

Η Διεύθυνση Παιδείας είναι αρμόδια για την παροχή κάθε αναγκαίας διοικητικής υποστήριξης στις Σχολικές Επιτροπές Α/θμιας & Δ/θμιας εκπαίδευσης (πρακτικά επιτροπών – προσκλήσεις – αλληλογραφία – μισθώσεις κυλικείων – κλπ) και την παρακολούθηση των οικονομικών σχολικών επιτροπών (κατανομές – έσοδα – έξοδα – μισθοδοσίες – αποζημιώσεις – απόδοση κρατήσεων & φόρων – περιοδικές φορολογικές δηλώσεις – απολογισμούς – κλπ). Μεριμνά για τη στέγαση σχολικών μονάδων, τη μεταφορά μαθητών, τη σίτιση των μαθητών του Μουσικού Σχολείου. Επίσης μεριμνά και σχεδιάζει την εκτέλεση προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης στα πλαίσια εθνικού και περιφερειακού προγραμματισμού καθώς και εφαρμογές τοπικών προγραμμάτων. Εισηγείται την ίδρυση και μεριμνά για τη λειτουργία Κέντρων Δια Βίου Μάθησης. Μεριμνά για την εφαρμογή προγραμμάτων των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Ασκεί τις αρμοδιότητες λαϊκής επιμόρφωσης ή γενικής εκπαίδευσης ενηλίκων που μεταφέρονται από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση. Εκδίδει άδειες ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών μουσικών ιδρυμάτων. Τέλος, μεριμνά για τον καθαρισμό των σχολικών μονάδων Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης και φροντίζει για τη φύλαξη σχολικών μονάδων.

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Φύλαξης και Καθαριότητας Σχολικών Μονάδων
Τμήμα Εκπαιδευτικών Θεμάτων
Τμήμα Δια Βίου Μάθησης & Νέας Γενιάς

3.3.4.7. Διεύθυνση Πρόνοιας

Η Διεύθυνση Πρόνοιας είναι αρμόδια για την :
Εφαρμογή προγραμμάτων προστασίας των οικονομικά αδυνάτων, η παροχή άμεσης περιθαλψης ή οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα, οικογένειες και κοινωνικές ομάδες που περιέρχονται σε κατάσταση ανάγκης εξαιτίας κοινωνικών γεγονότων ή φυσικών καταστροφών
Χορήγηση Πιστοποιητικών οικονομικής αδυναμίας & βιβλιαρίων ανασφαλιστών
Εισαγωγή σε Ιδρύματα Κοινωνικής Φροντίδας (ΜΦΗ)
Εφαρμογή προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης σε άτομα με αναπηρίες διαφόρων

κατηγοριών

Εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής και προάσπισης της δημόσιας υγείας

Σχεδιασμό, εισήγηση και μέριμνα για την εφαρμογή προγραμμάτων και μέτρων που στοχεύουν στην ισότητα γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς

Διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή των προγραμμάτων Πρόνοιας και για την άσκηση της κοινωνικής εργασίας

Εποπτεία, έλεγχο και ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ιδρυμάτων Ν.Π.Ι.Δ. κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα, ΑΜΕΑ, ηλικιωμένων και παιδικής προστασίας καθώς και των ειδικώς αναγνωρισμένων και κοινωφελούς χαρακτήρα σωματείων και συλλόγων.

Χορήγηση αδειών Ίδρυσης και λειτουργίας δημοτικών και ιδιωτικών παιδικών ή βρεφονηπιακών σταθμών & Ιδρυμάτων παιδικής προστασίας σε ιδιώτες.

Λειτουργία παιδικών εξοχών κρατικού προγράμματος.

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής, Κοινωνικών Ερευνών & Υγείας

Τμήμα Εποπτείας, Ελέγχου & Ισότητας

Τμήμα Εφαρμογής Προγραμμάτων Κοινωνικής Αρωγής

Στη Διεύθυνση Πρόνοιας λειτουργεί το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Προνοιακών Επιδομάτων (Εθνικό Μητρώο Κοινωνικών & Προνοιακών Επιδομάτων).

3.3.4.8. Διεύθυνση Γεωτεχνικών Υπηρεσιών

Η Διεύθυνση Γεωτεχνικών Υπηρεσιών είναι αρμόδια για την προστασία και αναβάθμιση του τοπικού φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, με τη λήψη των καταλλήλων μέτρων και τη ρύθμιση των σχετικών δραστηριοτήτων, καθώς και για τη συντήρηση των χώρων πρασίνου. Επίσης είναι αρμόδια για την προστασία και ανάπτυξη της φυτικής παραγωγής, της ζωικής παραγωγής και της αλιείας στην περιοχή του Δήμου, την υποστήριξη του αγροτικού κόσμου για την βελτίωση των μεθόδων εργασίας και την καλύτερη οργάνωση των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Γεωτεχνικών Έργων

Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος

Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης

3.3.4.9. Διεύθυνση Διαχείρισης Απορριμμάτων και Οχημάτων

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Απορριμμάτων & Οχημάτων είναι αρμόδια για την κανονική διενέργεια αλλά και τη βελτίωση της συλλογής των απορριμμάτων και της καθαριότητας της πόλης και των Δημοτικών Ενοτήτων και Τ.Δ. του Δήμου, την αντιμετώπιση κάθε θέματος που αφορά στην εκτέλεση εργασιών σχετικά με την καθαριότητα και τα χρησιμοποιούμενα μέσα, την τελική διάθεση των προϊόντων μετά

την επεξεργασία και των υπολειμμάτων, την προώθηση της εναλλακτικής διαχείρισης των απορριμμάτων, δηλαδή της πρόληψης, της μείωσης, της επαναχρησιμοποίησης, της ανακύκλωσης, της αξιοποίησης των απορριμμάτων, την επεξεργασία του οργανικού κλάσματος πριν την τελική διάθεση προϊόντων και υπολειμμάτων, την καθαριότητα των κοινοχρήστων χώρων του Δήμου, καθώς επίσης και για τον προγραμματισμό, τον έλεγχο της κίνησης και την συντήρηση – επισκευή των οχημάτων του Δήμου. Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων πραγματοποιείται σύμφωνα με τον αντίστοιχο σχεδιασμό, που καταρτίζεται από την Περιφέρεια (άρθρο 186 §ΣΤ', αριθμός 29 Ν.3852/2010). Φροντίζει σε συνεργασία με τη Δημοτική Αστυνομία για την τήρηση της νομοθεσίας και την εφαρμογή του κανονισμού καθαριότητας.

Διαρθρώνεται στα παρακάτω τμήματα:

Τμήμα Ανακύκλωσης
Τμήμα Αποκομιδής
Τμήμα Οχημάτων

3.3.4.10. Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.)

Η Διεύθυνση Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (Κ.Ε.Π.) είναι αρμόδια για την παροχή διοικητικών πληροφοριών και τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης, σε συνεργασία με τις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες και σύμφωνα με τον κεντρικό σχεδιασμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

Στη Διεύθυνση υπάγονται διοικητικά και τα Αποκεντρωμένα Γραφεία ΚΕΠ των Δημοτικών Ενοτήτων Άριος, Αρφαρών και Θουρίας και της Δημοτικής Κοινότητας Βέργας.

Η Διεύθυνση ΚΕΠ διαρθρώνεται ως ακολούθως:

ΚΕΠ Καλαμάτας - Ενιαίο Κέντρο Εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.)
Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών
Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης
Γραφείο ΚΕΠ Δημοτικής Κοινότητας Βέργας
Γραφείο ΚΕΠ Άριος
Γραφείο ΚΕΠ Αρφαρών
Γραφείο ΚΕΠ Θουρίας

3.3.4.11. Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας

Η Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας είναι αρμόδια για τον έλεγχο και την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την ύδρευση, άρδευση, αποχέτευση, καθαριότητα, κυκλοφορία πεζών, στάση – στάθμευση οχημάτων, ζώα συντροφιάς, υπαίθριο εμπόριο, υπαίθρια διαφήμιση, κοινόχρηστους χώρους, λειτουργία καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος – θεάτρων – κινηματογράφων – ψυχαγωγικών και λοιπών δραστηριοτήτων.

Διαρθρώνεται στα ακόλουθα τμήματα:

Τμήμα Αστυνόμευσης & Φύλαξης
Τμήμα Ελέγχου & Τήρησης Λειτουργίας Καταστημάτων και Επιχειρήσεων.

3.3.5. Ανθρώπινο δυναμικό

Ακολουθούν πίνακες και διαγράμματα με στοιχεία του προσωπικού του Δήμου Καλαμάτας. Συγκεκριμένα δίνονται στοιχεία για το συνολικό προσωπικό του Δήμου Καλαμάτας κατανεμημένο :

ανά εκπαιδευτική κατηγορία
σύμφωνα με τη σχέση εργασίας (μόνιμοι – ΙΔΑΧ)
σύμφωνα με την ειδικότητα (διοικητικό – τεχνικό προσωπικό) και
ως προς το φύλλο

Στο Τεχνικό έχει προσμετρηθεί και το προσωπικό της Διεύθυνσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών.

Πίνακας 80 : Μόνιμο προσωπικό ανά εκπαιδευτική κατηγορία

Κλάδος	Αριθμός υπαλλήλων	%
ΠΕ	84	27,27
ΤΕ	59	19,16
ΔΕ	120	38,96
ΥΕ	45	14,61
Σύνολο	308	100,00

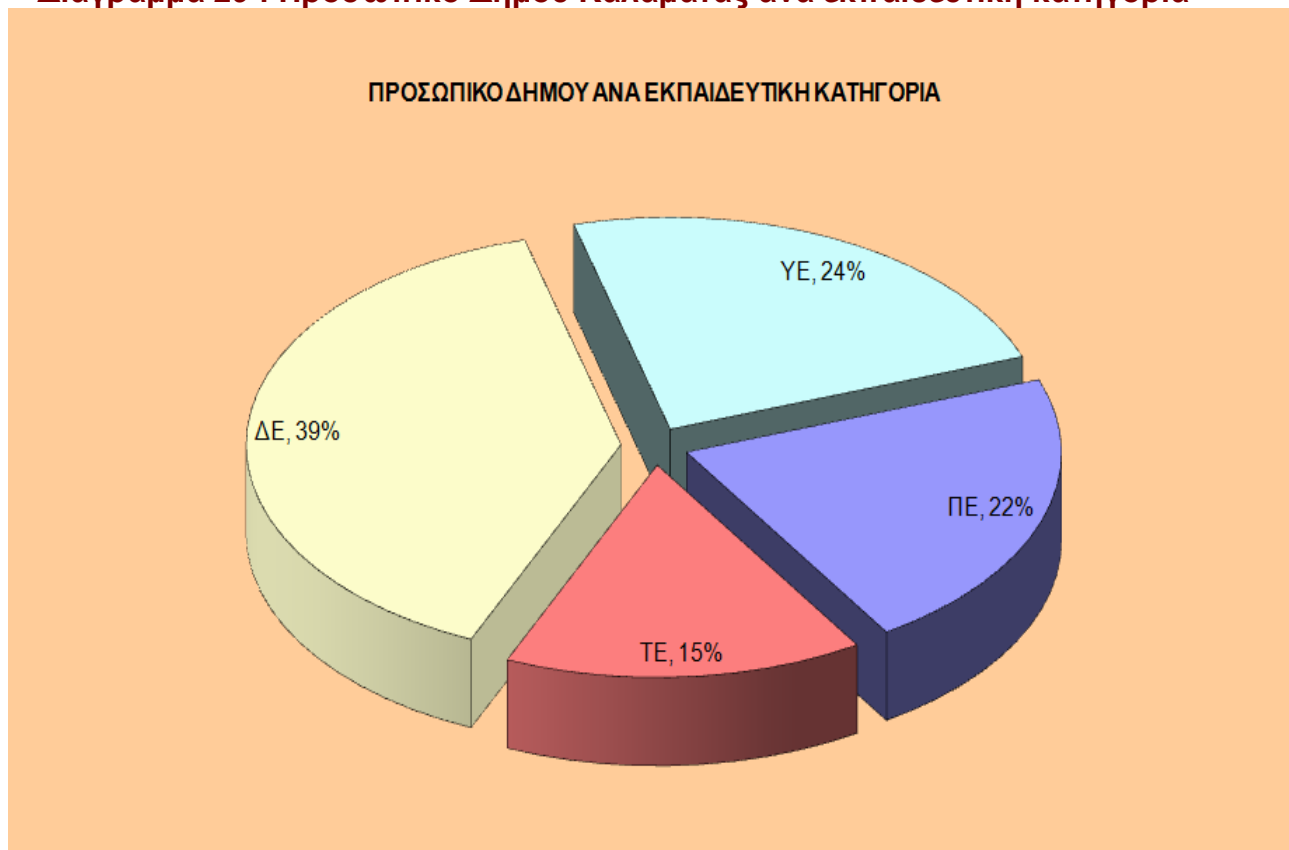
Πίνακας 81 : Προσωπικό ΙΔΑΧ ανά εκπαιδευτική κατηγορία

Κλάδος	Αριθμός υπαλλήλων	%
ΠΕ	4	4,04
ΤΕ	4	4,04
ΔΕ	40	40,40
ΥΕ	51	51,52
Σύνολο	99	100,00

Πίνακας 82 : Προσωπικό Δήμου ανά εκπαιδευτική κατηγορία

Κλάδος	Αριθμός υπαλλήλων	%
ΠΕ	88	21,62
ΤΕ	63	15,48
ΔΕ	160	39,31
ΥΕ	96	23,59
Σύνολο	407	100,00

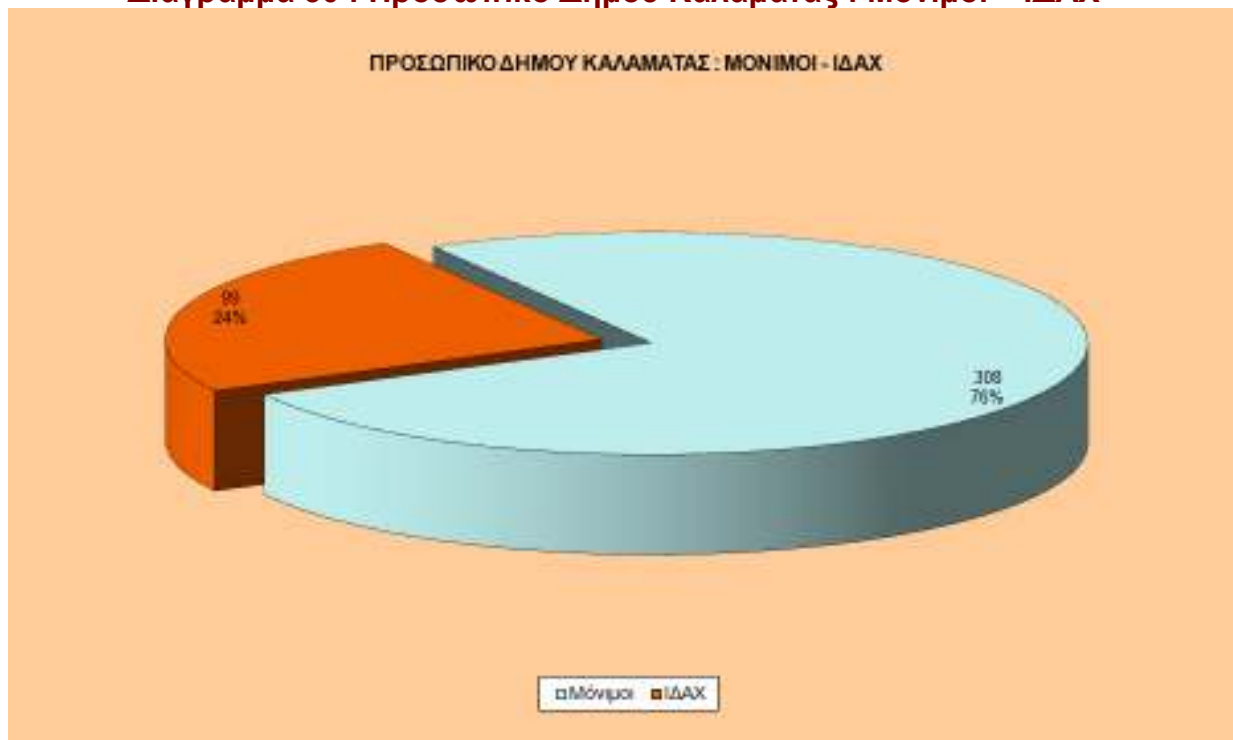
Διάγραμμα 29 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας ανά εκπαιδευτική κατηγορία

Πίνακας 83 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Μόνιμοι – ΙΔΑΧ

Σχέση Προσωπικού	Αριθμός υπαλλήλων
Μόνιμοι	308
ΙΔΑΧ	99
Σύνολο	407

Διάγραμμα 30 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Μόνιμοι – ΙΔΑΧ

Πίνακας 84 : Διοικητικό Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας ανά εκπαιδευτική κατηγορία

Κλάδος	Αριθμός υπαλλήλων	%
ΠΕ	44	13,79
ΤΕ	38	11,91
ΔΕ	141	44,20
ΥΕ	96	30,10
Σύνολο	319	100,00

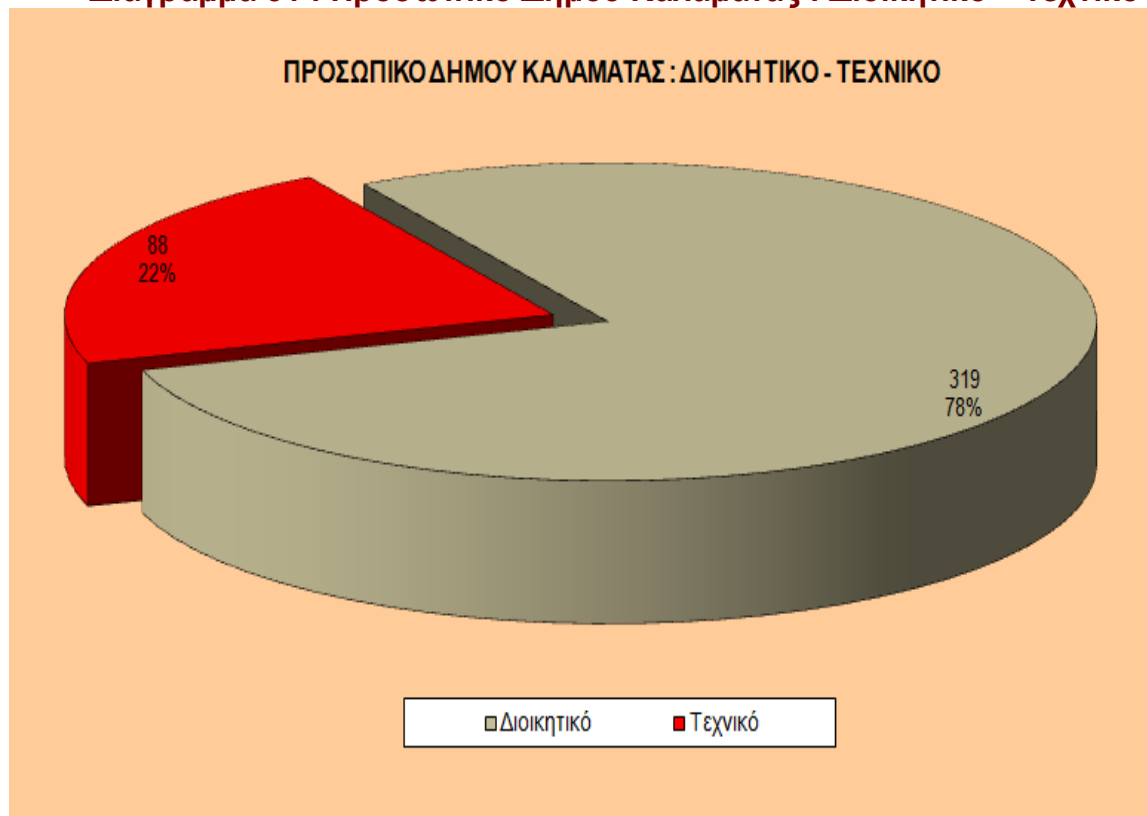
Πίνακας 85 : Τεχνικό Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας ανά εκπαιδευτική κατηγορία

Κλάδος	Αριθμός υπαλλήλων	%
ΠΕ	44	50,00
ΤΕ	25	28,41
ΔΕ	19	21,59
Σύνολο	88	100,00

Πίνακας 86 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Διοικητικό - Τεχνικό

Προσωπικό	Αριθμός υπαλλήλων
Διοικητικό	319
Τεχνικό	88
Σύνολο	407

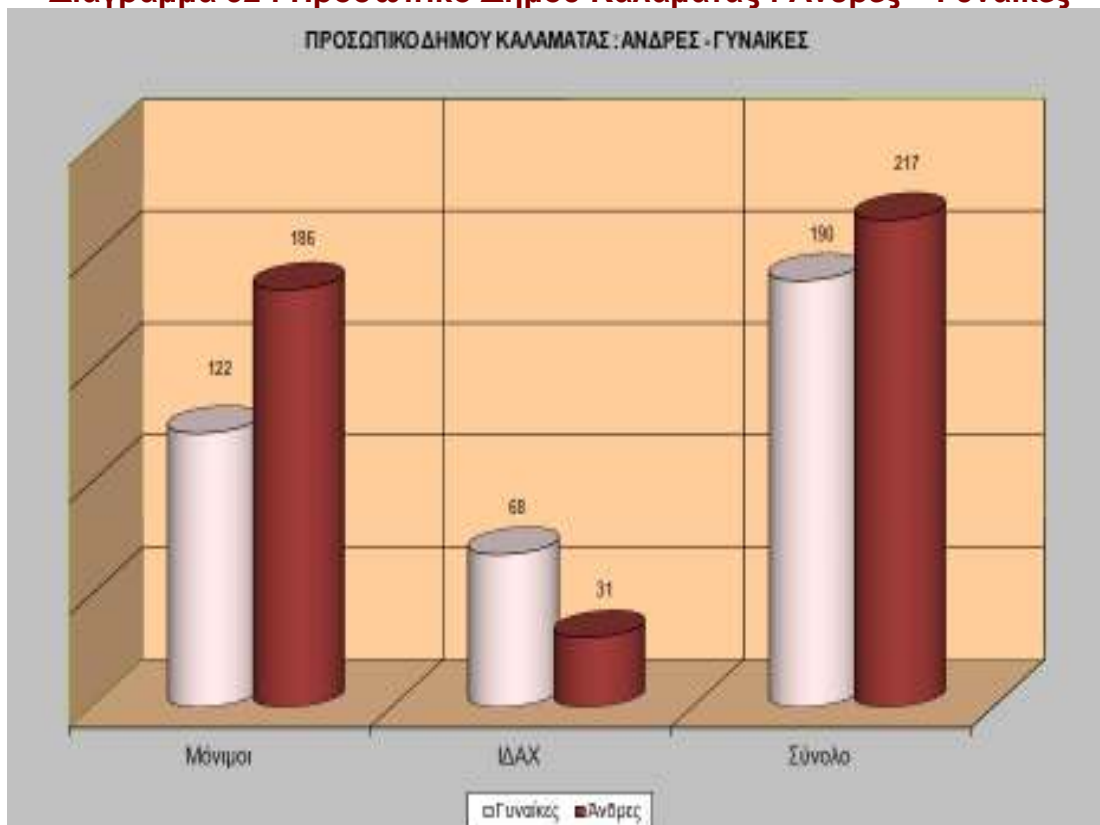
Διάγραμμα 31 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Διοικητικό – Τεχνικό

Πίνακας 87 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Άνδρες – Γυναίκες

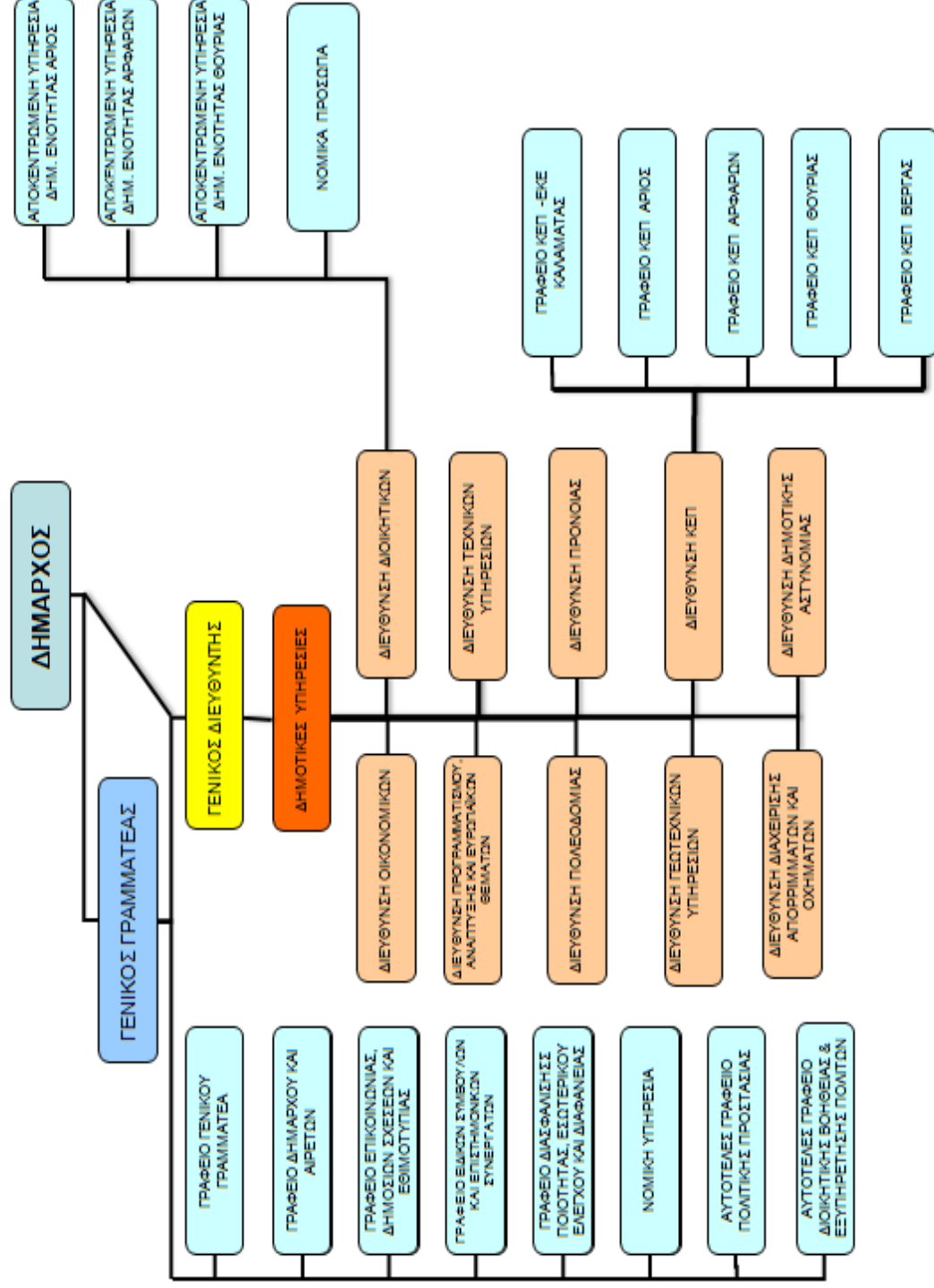
	Μόνιμοι	ΙΔΑΧ	Σύνολο
Άνδρες	186	31	217
Γυναίκες	122	68	190
Σύνολο	308	99	407

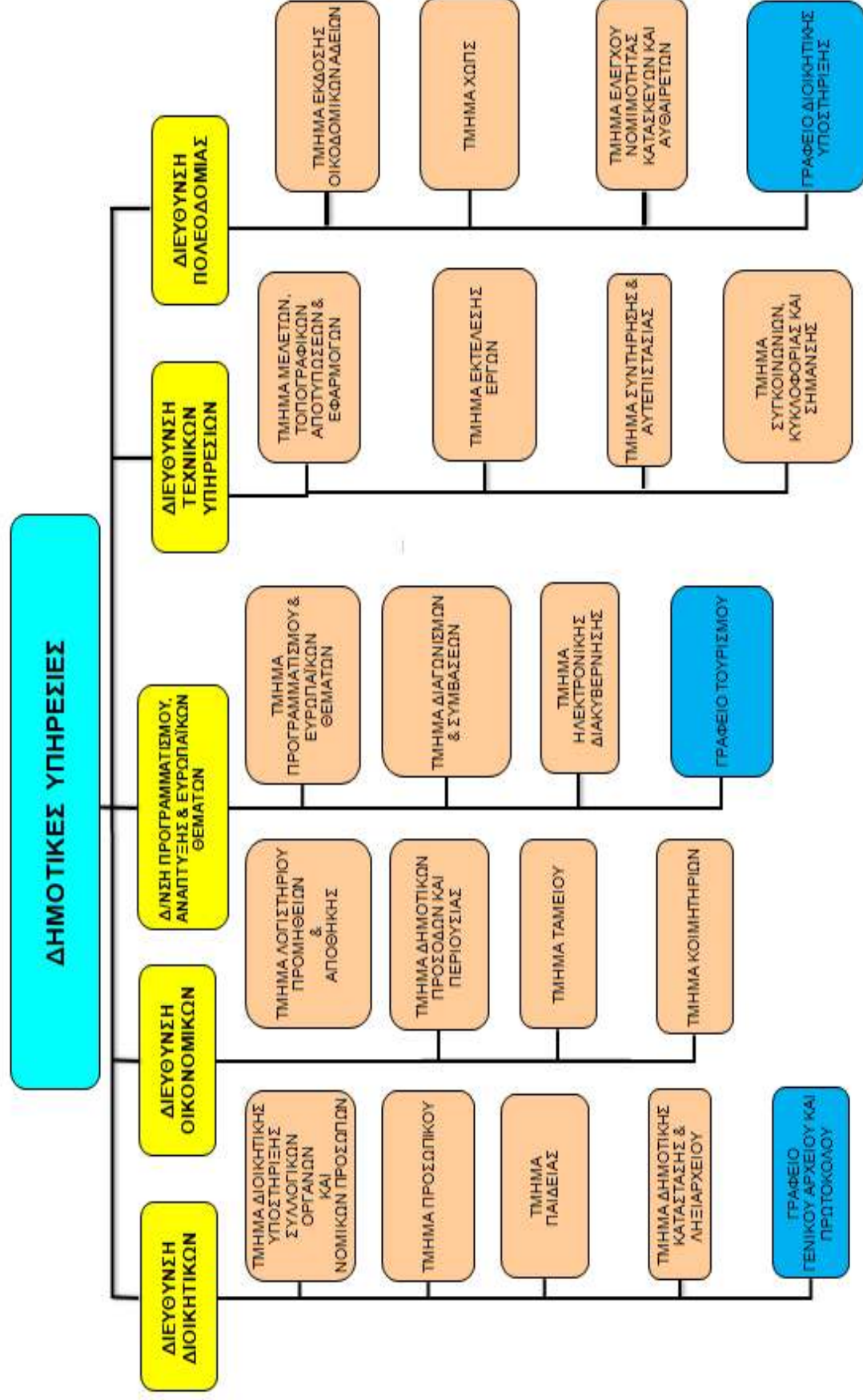
Διάγραμμα 32 : Προσωπικό Δήμου Καλαμάτας : Άνδρες – Γυναίκες

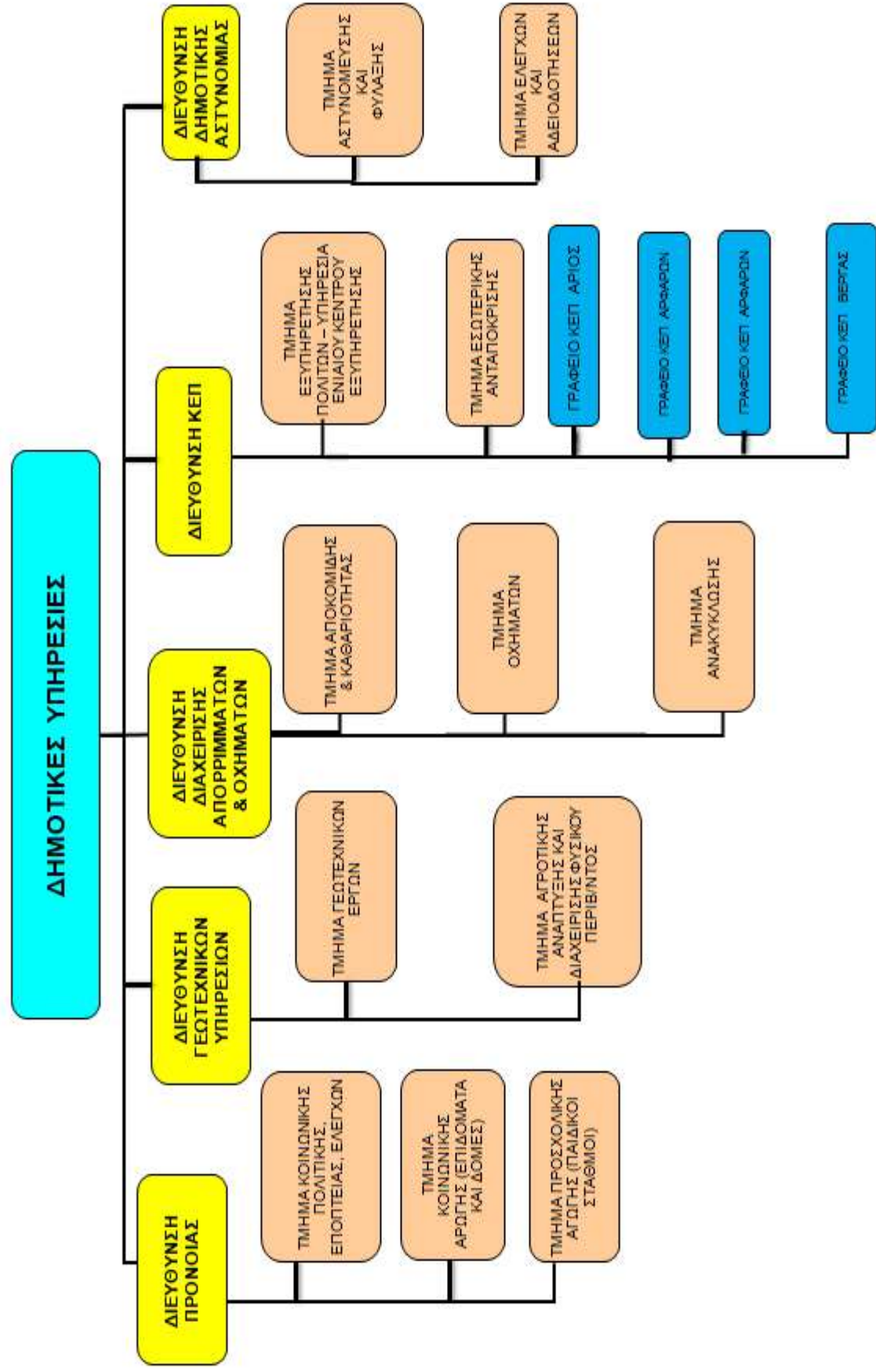

Με το υπ' αρ. πρωτοκ. 55137/13.11.2015 έγγραφο στάλθηκε, από το Γραφείο του Γενικού Γραμματέα του Δήμου Καλαμάτας, στους αντιδημάρχους, στους διευθυντές των υπηρεσιών και στο σωματείο των εργαζομένων στους ΟΤΑ Ν. Μεσσηνίας το ακόλουθο σχέδιο Ο.Ε.Υ., προκειμένου να διατυπώσουν τις προτάσεις τους.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

3.3.6. Τοπική ηλεκτρονική διακυβέρνηση – αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών

- Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Καλαμάτας

Το Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών Δήμου Καλαμάτας (MAN Καλαμάτας) υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Μέτρου 4.2: «Ανάπτυξη Υποδομών Δικτύων Τοπικής Πρόσβασης» του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κοινωνία της Πληροφορίας του Γ' ΚΠΣ. Διέρχεται από τις οδούς Αριστομένους, Λυκούργου, Ευαγγελιστριάς, Ναυαρίνου, Ηρώων, Σφακιανάκη, Καλλιπατείας, την περιοχή του Ιστορικού Κέντρου και καταλήγει μέσω του ΤΕΙ Καλαμάτας στο Νοσοκομείο.

Το συνολικό του μήκος είναι 17 Km.

Συγκεκριμένα κατασκευάστηκαν 1 κύριος κόμβος, 3 κόμβοι διανομής και 8 κόμβοι πρόσβασης, για τη σύνδεση 71 σημείων δημοσίου ενδιαφέροντος, όπως Υπηρεσίες - κτίρια του Δήμου, το Διοικητήριο, το Πανεπιστήμιο, το Νοσοκομείο, το ΤΕΙ, τα σχολεία της Β/θμιας και Α/θμιας Εκπαίδευσης, η Δ.Ο.Υ, το ΙΚΑ, το Τελωνείο, η Πυροσβεστική κ.λ.π.

Αυτή τη στιγμή το δίκτυο οπτικών ινών αξιοποιείται για τη δικτυακή διασύνδεση δεδομένων μεταξύ των κτηρίων του Δήμου Καλαμάτας, τη διασύνδεση των σχολείων του Δήμου με το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και τη διασύνδεση των κόμβων του ασύρματου δικτύου Καλαμάτας.

- Επέκταση Μητροπολιτικού Δικτύου Οπτικών Ινών Δήμου Καλαμάτας

Από το Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας συμπληρωματικά, χρηματοδοτήθηκε και η επέκταση του MAN σε περιοχές με μεγάλη πληθυσμιακή πυκνότητα και οικονομική δραστηριότητα.

Περιλαμβάνει δίκτυο κορμού καθώς και τις επεκτάσεις του, σε θέσεις που προσδιορίζονται από τα υπάρχοντα ΚΑΦΑΟΥ (kv) του ΟΤΕ, ώστε μελλοντικά κάθε νοικοκυριό να αποκτήσει ευρυζωνική πρόσβαση ψηλών ταχυτήτων.

Κατασκευάστηκαν επιπλέον 12 Km δικτύου τα οποία κάλυψαν τις περιοχές της Φυτειάς, της Κηπούπολης, των Γιαννισανίκων, της παραλιακής ζώνης της Ναυαρίνου, το συνοικισμό Νικηταρά και το Νησάκι, με διόδευση :

Από την Κεντρική πλατεία στο Ξενοδοχείο Φωτεινή, μέσω της Βασ. Γεωργίου, της Λακωνικής, της Αύρας και της Ναυαρίνου.

Από το 1ο Δημ. Σχολείο έως τον οικισμό Νικηταρά μέσω των οδών Παλαιολόγου, Ακρίτας, Κρήτης, Ηρώων και Ναυαρίνου.

Από το Διοικητήριο μέχρι την Εφορία, μέσω των οδών Ξενοφώντος, Θεμιστοκλέους και Ευαγγελιστριάς.

Το MAN είναι μια σημαντική υποδομή για την πόλη και προβλέπεται η διαχείριση και αξιοποίηση του από επιχειρηματικό σχήμα που θα προκύψει μέσα από διεθνή διαγωνισμό που θα υλοποιήσει το Υπουργείο Οικονομίας και βρίσκεται σε εξέλιξη.

Το συνολικό του μήκος τελικά είναι 29 Km και γίνεται περισσότερο ελκυστικό τόσο για τους Παρόχους και Πελάτες όσο και στο μελλοντικό Επιχειρηματικό Σχήμα διαχείρισης του.

Με τη λειτουργία του δικτύου, θα διακινούνται μεταξύ των διασυνδεδεμένων φορέων δεδομένα με μεγάλες ταχύτητες και υψηλή ασφάλεια, κάτι που θα συμβάλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών του δημοσίου.

Ταυτόχρονα από φορείς που θα νοικιάσουν τις υποδομές της οπτικής ίνας, θα μπορούν να παρασχεθούν προς τους πολίτες ψηφιακές υπηρεσίες οι οποίες θα

βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους αλλά και τον τρόπο οικονομικής δραστηριότητας τους.

- Ολοκλήρωση Μητροπολιτικών Δικτύων με Εθνικά Δίκτυα

Με το συγκεκριμένο έργο, το Μητροπολιτικό Δίκτυο Οπτικών Ινών της Καλαμάτας συνδέθηκε με το δίκτυο ΣΥΖΕΥΞΙΣ με γραμμή χωρητικότητας 1Gbps (metro ethernet). Κεντρικός κόμβος όπου καταλήγει αυτή η γραμμή είναι το υπολογιστικό κέντρο (computer room) του Δήμου Καλαμάτας. Μέσω της νέας αυτής γραμμής, ο Δήμος Καλαμάτας και άλλοι φορείς που είναι συνδεδεμένοι στο ΣΥΖΕΥΞΙΣ και στο MAN απέκτησαν πρόσβαση στο internet (μέσω ΣΥΖΕΥΞΙΣ) με ταχύτητες 100Mbps ο καθένας (από 2 ή 4 Mbps που είχαν προηγούμενα). Οι ταχύτητες αυτές είναι ένα πάρα πολύ ισχυρό εργαλείο για το Δήμο, αφού σχεδόν όλες οι υπηρεσίες του Δήμου χρησιμοποιούν για την εργασία τους διαδικτυακές εφαρμογές και επίσης βελτίωσαν σημαντικά τις υπηρεσίες που παρέχει ο Δήμος στους πολίτες, π.χ. μέσα από την ιστοσελίδα του Δήμου (που φιλοξενείται στο υπολογιστικό κέντρο του Δήμου). Μέσα από αυτό το έργο επιδιορθώθηκαν διάφορες βλάβες του MAN και πραγματοποιήθηκαν / ενεργοποιήθηκαν κάποιες νέες συνδέσεις (π.χ. Μέγαρο Χορού).

- Έξυπνος Οικισμός Καλαμάτας

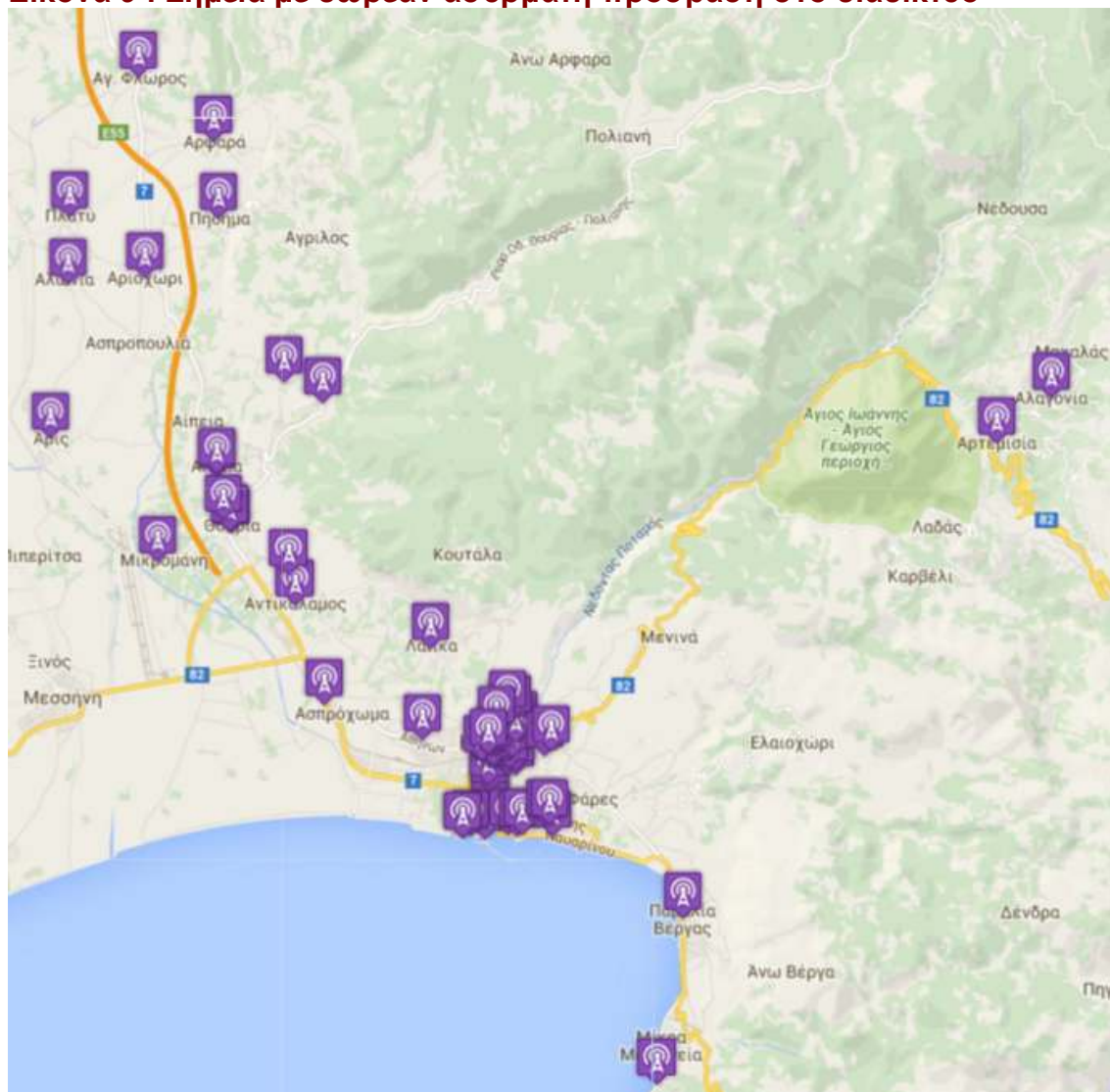
Παράλληλα στα πλαίσια του ΕΠ Κοινωνία της Πληροφορίας αναπτύχθηκε ο Έξυπνος Οικισμός Καλαμάτας. Συγκεκριμένα σε μία ευρεία περιοχή του κέντρου της Καλαμάτας μεταξύ των οδών Αριστομένους – Βασ Όλγας – Φαρών και Νικηταρά, έχει αναπτυχθεί ένα δίκτυο οπτικών ινών μήκους 6 km με το οποίο διασυνδέθηκαν 330 χρήστες από 254 κτήρια εφαρμόζοντας για πρώτη φορά στην Ελλάδα την τεχνολογία FTTH. Επίσης σε μία περιοχή που καλύπτεται από τις οδούς Υπαπαντής – Σταδίου – Αριστομένους - Βασ. Όλγας – Παλαιολόγου – Μητροπολίτη Μελετίου έχουν εγκατασταθεί 20 σημεία ασύρματης πρόσβασης WiFi, για την εξυπηρέτηση τόσο των κατοίκων όσο και των μετακινούμενων σε αυτές τις περιοχές.

Δωρεάν Ασύρματο Internet

Παρέχεται δωρεάν ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο για τους δημότες και τους επισκέπτες της πόλης μέσω κόμβων που βρίσκονται στα εξής σημεία:

Ιστορικό Κέντρο / Πανελλήνιο / Κεντρική Αγορά / Αγία Τριάδα / Πλατεία Ομήρων Γερμανών / Αριστομένους / Νότιο Πάρκινγκ Νέδοντα / Μέγαρο Χορού / Παλαιολόγου / Φιλαρμονική / Μητροπολίτη Μελετίου και Φαρών (Αρχιεπισκοπή) / Μαρίνα Καλαμάτας / Φαρών μέχρι Βασ. Όλγας / Εκκλησία Ανάσταση / Δημοτικό Στάδιο / Κεντρική Πλατεία / Διοικητήριο / Βιοτεχνικό Πάρκο / Βέργα / Μικρομάνη / Θουρία / Αιθαία / Πανεπιστήμιο – Τέντα / Διοικητήριο / Πάρκο Σιδηροδρόμων / Λείκα / Άρις / Αρφαρά / Μ. Μαντίνεια / Αριοχώρι / Σπερχογεία / Αιθέα / Πλατύ / Αγ. Φλώρος / Πήδημα / Άνω Άμφεια / Αρτεμισία / Αλαγονία / Ασπρόχωμα / Αντικάλαμος / Πηγές / Αλώνια / Άμμος / Ανεμόμυλος / Ασπροπουλιά / Άνθεια

Εικόνα 9 : Σημεία με δωρεάν ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο

Ηλεκτρονική Συνταγογράφηση

Έχει εγκατασταθεί εξοπλισμός και έχουν γίνει οι διασυνδέσεις με το διαδίκτυο στα εξής σημεία:

Θουρία / Αρφαρά / Βέργα / Αντικάλαμος / Μικρά Μαντίνεια / Σπερχογεία, Μικρομάνη / Πλατύ

- Ιστοσελίδα Δήμου Καλαμάτας

Λειτουργεί ιστοσελίδα του Δήμου Καλαμάτας που παρέχει πληροφορίες για τις υπηρεσίες του Δήμου, πληροφορίες για την πόλη, ανακοινώσεις και δελτία τύπου, ημερολόγιο εκδηλώσεων κ.α. Επίσης παρέχει χάρτες με τα σημεία ενδιαφέροντος της πόλης που δίνουν και τη δυνατότητα στους πολίτες να αναζητούν διαδρομές και να περιηγούνται στην πόλη. Επίσης παρέχει ηλεκτρονικές υπηρεσίες στους δημότες, όπως π.χ. δυνατότητα να στέλνουν οι δημότες τα παράπονα και τα αιτήματά τους στις υπηρεσίες του Δήμου, παροχή πλήθους εντύπων και πληροφορίες για διαδικασίες και δικαιολογητικά που αναζητούν οι πολίτες και οι επιχειρήσεις, παροχή πολεοδομικών δεδομένων, κλπ. Επίσης στην ιστοσελίδα υπάρχει ειδικός χώρος που αναρτούνται οι αποφάσεις και οι πράξεις των οργάνων του Δήμου. Η ιστοσελίδα του

Δήμου ανανεώθηκε το 2013 και μπορεί να προβάλλεται και μέσα από φορητές συσκευές.

- Παροχή ψηφιακών υπηρεσιών μέσω υποδομών που παρέχονται από άλλους φορείς:

Οι αποφάσεις και πράξεις των οργάνων του Δήμου που ορίζει ο νόμος ότι πρέπει να αναρτώνται στο διαδίκτυο, αναρτώνται στον ειδικό διαδικτυακό χώρο που παρέχεται από το Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

Επίσης ο Δήμος έχει στείλει στον Οργανισμό Κτηματολογίου και Χαρτογραφίσεων Ελλάδος (ΟΚΧΕ) κατάλογο με τα γεωχωρικά δεδομένα που διαθέτει και ο οποίος μετά τον έλεγχο στον οποίο θα υποβληθεί θα είναι διαθέσιμος από διαδικτυακό τόπο του ΟΚΧΕ. Ο κατάλογος θα επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα από το Δήμο.

- Ηλεκτρονική Ξενάγηση

Το έργο της ηλεκτρονικής ξενάγησης που υλοποιήθηκε στο Δήμο Καλαμάτας παρείχε τον εξοπλισμό για το ασύρματο δίκτυο καθώς και μια ιστοσελίδα από την οποία οι δημότες και οι επισκέπτες της πόλης λαμβάνουν πληροφορίες για οτιδήποτε γίνεται στην πόλη μέσω των έξυπνων κινητών συσκευών τους. Οι ασύρματοι κόμβοι που παρείχε το έργο έχουν ενσωματωθεί στο ασύρματο δίκτυο του Δήμου Καλαμάτας, ενώ το περιεχόμενο των ιστοσελίδων του έργου και οι δυνατότητες περιήγησης έχουν περιληφθεί στο διαδικτυακό τόπο του Δήμου Καλαμάτας.

- Ευφυής Μετακίνηση

Στο πλαίσιο παρεμβάσεων για τη βελτίωση των καθημερινών μετακινήσεων και του επιπέδου ζωής των πολιτών, ο Δήμος Καλαμάτας υλοποίησε το έργο «Ευφυές τηλεματικό σύστημα πληροφόρησης οδηγών και πολιτών για τις μετακινήσεις και την στάθμευση στον Δήμο Καλαμάτας μέσω πολλαπλών καναλιών ενημέρωσης - «Ευφυής Μετακίνηση»», με στόχους:

- τη βελτίωση των αστικών λεωφορειακών γραμμών μέσω του εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών προς το επιβατικό κοινό, τη βελτιστοποίηση των δρομολογίων και τον εκσυγχρονισμό του Αστικού ΚΤΕΛ Καλαμάτας, με τη χρήση σύγχρονου συστήματος τηλεματικής και διαχείρισης στόλου
- τη βελτίωση του επιπέδου ενημέρωσης, αλλά και της ποιότητας της πληροφορίας προς τους πολίτες, σχετικά με τις επικρατούσες κυκλοφοριακές συνθήκες και τη διαθεσιμότητα θέσεων στάθμευσης, σε πραγματικό χρόνο
- τη μείωση της κυκλοφοριακής συμφόρησης, μέσω της έγκαιρης πληροφόρησης προς τους οδηγούς για εναλλακτική διαδρομή, αλλά και της διαθεσιμότητας θέσεων στάθμευσης στους δημοτικούς χώρους στάθμευσης
- την απόκτηση επικαιροποιημένων δεδομένων σχετικά με κυκλοφοριακά ζητήματα (χρόνοι διαδρομής, θέσεις στάθμευσης κ.λπ.), προς επεξεργασία, για τη συνεχή μελέτη και υποβολή προτάσεων, με τη δημιουργία βάσης δεδομένων από το αρμόδιο Τμήμα του Δήμου.

Οι στόχοι υλοποιήθηκαν διαμέσου ολοκληρωμένης πλατφόρμας συστημάτων διαχείρισης τηλεματικών πληροφοριών, για την παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης προς τους πολίτες σχετικά με τις μετακινήσεις τους, η οποία κάνει χρήση δεδομένων από τα αστικά λεωφορεία, τις κυκλοφοριακές συνθήκες και τις ελεύθερες θέσεις στάθμευσης. Η συγκεκριμένη πλατφόρμα εξασφαλίζει :

- την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο του στόλου λεωφορείων, με δυνατότητα παρέμβασης στην εκτέλεση των δρομολογίων και στον υπολογισμό του αναμενόμενου χρόνου άφιξης των οχημάτων στις στάσεις

- τη δυναμική και σε πραγματικό χρόνο πληροφόρηση των οδηγών για τις διαθέσιμες θέσεις στάθμευσης σε δημοτικά πάρκινγκ
- τη δυναμική πληροφόρηση των διερχόμενων οδηγών σχετικά με τις τρέχουσες κυκλοφοριακές συνθήκες στο οδικό δίκτυο της Καλαμάτας.

3.3.7. Ακίνητη Δημοτική Περιουσία

Η ακίνητη Δημοτική Περιουσία παρατίθεται σε μορφή πινάκων στο Παράρτημα του Στρατηγικού Σχεδιασμού.

Η περιουσία αυτή αποτελεί σημαντικό κεφάλαιο του Δήμου Καλαμάτας και πρέπει να αξιοποιηθεί ώστε να συμβάλει αποτελεσματικά στην αύξηση των εσόδων του Δήμου.

3.3.8. Οχήματα – Μηχανοκίνητος εξοπλισμός

Ο Δήμος Καλαμάτας διαθέτει ένα μεγάλο αριθμό οχημάτων, φορητών και λοιπών μηχανημάτων έργου, για την εξυπηρέτηση των αναγκών του. Ο συνολικός αριθμός αυτών ανά είδος, παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 88 : Πίνακας οχημάτων – μηχανημάτων Δήμου Καλαμάτας

ΕΙΔΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ
ΑΝΤΛΙΕΣ ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΕΣ (ημιφορητά)	9
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΑ (ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ)	6
ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΟΦΟΡΑ σύμμεικτων	10*
ΓΚΡΕΙΝΤΕΡ	1
ΡΥΜΟΥΛΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ (ΤΡΑΚΤΟΡΕΣ)	2
ΗΜΙΡΥΜΟΥΛΚΟΥΜΕΝΟ ΜΕ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΥΜΠΙΕΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ 60 m ³	4
ΔΙΚΥΚΛΑ	13
ΕΚΣΚΑΦΕΙΣ	5
ΕΠΙΒΑΤΙΚΑ	10
ΗΜΙΦΟΡΤΗΓΑ	10
ΘΡΥΜΑΤΙΣΤΗΣ	1
ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	3
ΠΟΛΥΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	3
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΑ	3
ΣΑΡΩΘΡΑ	4
ΤΡΙΚΥΚΛΑ	2
ΦΟΡΤΗΓΑ	11
ΦΟΡΤΩΤΕΣ	1
ΜΙΚΡΟΙ ΦΟΡΤΩΤΕΣ	2
ΠΕΡΙΠΟΛΙΚΑ HYUNDAI	2
ΚΑΛΑΘΟΦΟΡΑ	2
ΚΑΔΟΠΛΥΝΤΗΡΙΟ	1

ΠΟΔΗΛΑΤΑ	3
ΣΥΝΟΛΟ:	108

*[εκ των οποίων επτά (7) λειτουργούν με περιστρεφόμενο τύμπανο (μύλος) και εννέα (9) με συμπιεστικό μηχανισμό (πρέσα) έξι απ' αυτά χρησιμοποιούνται για την ανακύκλωση ενώ δυο (2) από τις υπόλοιπες πρέσες έχουν γερανό για τη συλλογή απορριμμάτων από τους υπόγειους κάδους.]

3.4. Χρηματοοικονομικά αποτελέσματα Δήμου Καλαμάτας

3.4.1. Εισαγωγή

Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) αποτελούν μια κατηγορία οικονομικών μονάδων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

Δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, όπως οι επιχειρήσεις.

Παρέχουν υπηρεσίες και κατασκευάζουν υποδομές που χαρακτηρίζονται ως τοπικά δημόσια αγαθά, τα οποία δεν είναι δυνατό να παραχθούν σε ικανοποιητικές ποσότητες ή και με την ανάλογη ποιότητα από την αγορά, ούτε μπορούν να τιμολογηθούν με τις κλασσικές μεθόδους του ιδιωτικού τομέα.

Αποτελούν φορείς άσκησης δημόσιας εξουσίας σε τοπικό επίπεδο.

Με βάση τα παραπάνω χαρακτηριστικά, οι οικονομικοί τους στόχοι επικεντρώνονται σε τρεις κατευθύνσεις:

Στην άσκηση των αρμοδιοτήτων τους (παραγωγή τοπικών δημόσιων αγαθών) με το χαμηλότερο δυνατό κόστος, με βάση ορισμένα πρότυπα ποιότητας.

Στην εξεύρεση σταθερών και μόνιμων εσόδων που επιτρέπουν την εφαρμογή προγραμματικών διαδικασιών.

Στην εξασφάλιση πλεονάσματος για να επιτευχθεί η υλοποίηση μεσοπρόθεσμων αναπτυξιακών στόχων.

3.4.2. Μεθοδολογία οικονομικής ανάλυσης

Η παρουσίαση της οικονομικής κατάστασης του νέου Δήμου βασίστηκε:

α) στους οικονομικούς απολογισμούς των ετών 2011 έως 2014 του Καλλικρατικού Δήμου Καλαμάτας,

β) στους ισολογισμούς των ετών 2011 έως 2013 και

γ) στη χρήση αριθμοδεικτών.

Παράλληλα, αξιοποιήθηκαν οι επισημάνσεις και οι εκτιμήσεις στελεχών, καθώς και η οικονομική και λογιστική τεκμηρίωση της Οικονομικής Υπηρεσίας. Ειδικότερα, η οικονομική κατάσταση αποτυπώνεται και αναλύεται ως εξής:

3.4.2.1. Απολογισμοί των ετών 2011-2014

Στους απολογισμούς εσόδων και εξόδων των ετών 2011 – 2014, καταγράφονται τα οικονομικά στοιχεία που αφορούν τις δραστηριότητες που αναπτυχτήκαν για την άσκηση των αρμοδιοτήτων, καθώς και οι προτεραιότητες και οι επιλογές της Δημοτικής Αρχής.

Οι θεσμικές και νομοθετικές αλλαγές που έχουν μεσολαβήσει τα τελευταία χρόνια

έχουν ενσωματωθεί στους απολογισμούς, που ακολουθούν, πλέον, σύγχρονες λογιστικές προδιαγραφές. Η ανάλυση τους παρέχει συγκεκριμένη εικόνα προτεραιοτήτων και λειτουργιών.

Ο νέος τύπος προϋπολογισμού / απολογισμού που ισχύει από το 2005 διαιρείται σε δυο μέρη. Το Μέρος Ι περιλαμβάνει το έσοδα και το Μέρος ΙΙ τις δαπάνες μαζί με το αποθεματικό.

3.4.2.1.1. Έσοδα

Τα έσοδα ταξινομούνται σε έξι (6) κύριες ομάδες, με κριτήριο της προέλευση τους, οι οποίες υποδιαιρούνται σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και κάθε είδους εσόδου, με βάση το δεκαδικό σύστημα:

→ **Κωδικός 0: Τακτικά έσοδα**, που αναλύονται στους ακόλουθους γενικούς λογαριασμούς.

Κ.Α.	Περιγραφή
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών
05	Φόροι και εισφορές
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες
07	Λοιπά τακτικά έσοδα

→ **Κωδικός 1: Έκτακτα έσοδα**, που αναλύονται στους ακόλουθους γενικούς λογαριασμούς.

Κ.Α.	Περιγραφή
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες
14	Δωρεές – Κληρονομίες – Κληροδοσίες
15	Προσαυξήσεις – Πρόστιμα - Παράβολα
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα

→ **Κωδικός 2: Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.)** που βεβαιώνονται για πρώτη φορά και αναλύονται στους ακόλουθους γενικούς λογαριασμούς

Κ.Α.	Περιγραφή
21	Τακτικά έσοδα
22	Έκτακτα έσοδα

→ **Κωδικός 3: Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.** (εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά το παρελθόν τακτικά και έκτακτα έσοδα), που αναλύονται στους ακόλουθους γενικούς λογαριασμούς:

Κ.Α.	Περιγραφή
31	Εισπράξεις από δάνεια
32	Εισπράξεις απαιτήσεων Π.Ο.Ε.

→ **Κωδικός 4: Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων και επιστροφές χρημάτων**, που αναλύονται στους ακόλουθους γενικούς λογαριασμούς:

Κ.Α.	Περιγραφή
41	Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου και τρίτων
42	Επιστροφές χρημάτων

➔ **Κωδικός 5: Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης**, που αναλύεται στους ακόλουθους γενικούς λογαριασμούς:

Κ.Α.	Περιγραφή
511	Χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα
512	Χρηματικό υπόλοιπο από έκτακτα έσοδα

3.4.2.1.2. Έξοδα

Οι δαπάνες ταξινομούνται σε τέσσερις κύριες ομάδες για κάθε μία εκ των υπηρεσιών που προσφέρει ο Δήμος και ακολουθούν την ίδια μεθοδολογία υποδιαίρεσης σε κατηγορίες, υποκατηγορίες και είδος εξόδου.

Οι υπηρεσίες που εμφανίζονται στους οικονομικούς απολογισμούς είναι οι εξής:

Κ.Α.	Περιγραφή
00	Γενικές Υπηρεσίες
10	Οικονομικές και Διοικητικές Υπηρεσίες
15	Υπηρεσίες Πολιτισμού, Αθλητισμού και Κοινωνικής Πολιτικής
20	Υπηρεσία καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού
25	Υπηρεσίες Ύδρευσης – Άρδευσης - Αποχέτευσης
30	Υπηρεσία Τεχνικών Έργων
35	Υπηρεσίες Πρασίνου
40	Υπηρεσία Πολεοδομίας
45	Υπηρεσία Νεκροταφείων
50	Δημοτική Αστυνομία
70	Λοιπές υπηρεσίες

Σε κάθε υπηρεσία εμφανίζονται οι ακόλουθες ομάδες δαπανών:

➔ **Κωδικός 6: Λειτουργικές δαπάνες χρήσης, έξοδα χρήσης**, που αναλύονται στις ακόλουθες κατηγορίες δαπανών:

Κ.Α.	Περιγραφή
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού
61	Αμοιβές αιρετών και τρίτων
62	Παροχές τρίτων
63	Φόροι – τέλη
64	Γενικά έξοδα
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων
67	Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους, παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές.
68	Λοιπά έξοδα

➔ **Κωδικός 7: Επενδύσεις**, που αναλύονται στις ακόλουθες κατηγορίες δαπανών:

Κ.Α.	Περιγραφή
71	Κτίρια, απαλλοτριώσεις, πάγια
73	Έργα
74	Μελέτες, πειραματικές εργασίες και έρευνες

75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης
----	-------------------------

→Κωδικός 8: Πληρωμές από υποχρεώσεις Π.Ο.Ε. – Λοιπές αποδόσεις - Προβλέψεις, που αναλύονται στις ακόλουθες κατηγορίες δαπανών:

Κ.Α.	Περιγραφή
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.
82	Λοιπές αποδόσεις
85	Προβλέψεις

→Κωδικός 9: Αποθεματικό.

Κ.Α.	Περιγραφή
91	Αποθεματικό

3.4.2.2. Οικονομικές καταστάσεις

Με το Π.Δ. 315/1999 εφαρμόζεται, για πρώτη φορά, το διπλογραφικό λογιστικό σύστημα στου Ο.Τ.Α.. Ο Δήμος Καλαμάτας από το 2005 καταρτίζει ισολογισμούς, έχοντας παρουσιάσει μέχρι 31/12/2013 τα αποτελέσματα από επτά (9) διαχειριστικές χρήσεις.

Οι οικονομικές καταστάσεις αποτυπώνουν καλύτερα την οικονομική κατάσταση του Δήμου, διότι χρησιμοποιούν ως βάση υπολογισμού και αναφοράς τις δεδουλευμένες δαπάνες και τα έσοδα, ανεξάρτητα από το γεγονός της πληρωμής ή της είσπραξής τους.

Η διάρθρωση του ισολογισμού είναι η εξής:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΠΑΘΗΤΙΚΟ
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ι. Κεφάλαιο
II. Ενσώματες ακινητοποιήσεις	II. Διαφορές αναπροσαρμογής και Επιχορηγήσεις επενδύσεων – Δωρεές παγίων
III. Τίτλοι πάγιας επένδυσης και άλλες Μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές Απαιτήσεις	IV. Αποτελέσματα εις νέο
Σύνολο ακινητοποιήσεων	Σύνολο ιδίων κεφαλαίων
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ
II. Απαιτήσεις	I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις
IV. Διαθέσιμα	II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού	Σύνολο υποχρεώσεων
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (B+Γ+Δ)	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (A+Γ+Δ)
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ

- I. Αποτελέσματα εκμεταλλεύσεως
 1. Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών
 2. Έσοδα από φόρους - εισφορές - πρόστιμα –
προσαυξήσεις
 3. Τακτικές Επιχορηγήσεις από κρατικό

προϋπολογισμό

Μείον: Κόστος αγαθών και υπηρεσιών

Μικτά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως

Πλέον: Άλλα έσοδα

Σύνολο

ΜΕΙΟΝ: 1. έξοδα διοικητικής λειτουργίας

3. Έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων

Μερικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως

Πλέον:

4.Πιστωτικοί Τόκοι και Συναφή Έσοδα

Μείον:

2. Προβλέψεις υποτιμήσεως τίτλων
και χρεογράφων

3. Χρεωστικοί τόκοι & συναφή έξοδα

Ολικά αποτελέσματα (έλλειμμα) εκμεταλλεύσεως

II. **ΠΛΕΟΝ:** Έκτακτα αποτελέσματα

1. Έκτακτα και ανόργανα έσοδα

3. Έσοδα προηγούμενων χρήσεων

Μείον:

1. Έκτακτα και ανόργανα έξοδα

2. Έκτακτες ζημίες

3. Έξοδα προηγούμενων χρήσεων

Οργανικά και έκτακτα αποτελέσματα
(πλεόνασμα/έλλειμμα)

ΜΕΙΟΝ: Σύνολο αποσβέσεων παγίων στοιχείων

Μείον: Οι από αυτές ενσωματωμένες
στο λειτουργικό κόστος

ΚΑΘΑΡΑ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

(Πλεόνασμα/έλλειμμα) ΧΡΗΣΕΩΣ

3.4.2.3. Αριθμοδείκτες

Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προέλευσης, που καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης ή της αποδοτικότητας των διαφόρων τμημάτων ή και ολόκληρων τομέων δραστηριότητας της επιχείρησης - οργανισμού, καθώς και, σε τελική ανάλυση της πραγματικής κατάστασης και απόδοσης ολόκληρης της επιχείρησης - οργανισμού, ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο αυτή δραστηριοποιείται.

Οι λογιστικές καταστάσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) από τις οποίες μπορούμε να αντλήσουμε δεδομένα για τον υπολογισμό αριθμοδεικτών είναι οι εξής:

-Ο προϋπολογισμός,

-Ο απολογισμός,

-Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως,

-Οι λογαριασμοί γενικής και αναλυτικής λογιστικής.

Οι αριθμοδείκτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή συμπερασμάτων για

- την επιβεβαίωση του ορθού των ασκούμενων πολιτικών,
- την επισήμανση αδύνατων σημείων,
- την προειδοποίηση πιθανών κινδύνων στην λειτουργία του ΟΤΑ.

Τονίζεται όμως ότι η χρήση αριθμοδεικτών απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή γιατί οι ΟΤΑ ως δημόσιοι οργανισμοί που είναι, λειτουργούν με σκοπό την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και κοινωφελών έργων.

Στη βιβλιογραφία συναντάμε διάφορες κατηγορίες και είδη δεικτών. Ειδικά για τους ΟΤΑ, και λαμβάνοντας υπόψη, το λογιστικό σύστημα που ακολουθούν οι αριθμοδείκτες μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής :

- 1) Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού απολογισμού,
- 2) Αριθμοδείκτες εσόδων,
- 3) Αριθμοδείκτες εξόδων,
- 4) Αριθμοδείκτες χρηματοοικονομικής ανάλυσης (ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως).

Η εφαρμογή του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος και του νέου τύπου προϋπολογισμού στους Δήμους, δίνει την δυνατότητα εκπόνησης σειράς αριθμοδεικτών που επιτρέπουν μια πλήρη και ολοκληρωμένη αξιολόγηση της οικονομικής τους κατάστασης και των προοπτικών τους, καθώς και τις μεταξύ τους συγκρίσεις.

Με βάση τα παραπάνω, έχει επιλεγεί να υπολογιστούν μια σειρά από δείκτες οι οποίοι, αφενός περιγράφουν με ικανοποιητικό βαθμό ακρίβειας την οικονομική κατάσταση του Δήμου Καλαμάτας, αφετέρου δε, προσεγγίζουν σε μεσοπρόθεσμη βάση την οικονομική του προοπτική. Οι δείκτες που έχουν επιλεγεί είναι:

Δείκτες εσόδων – δαπανών, με αντικείμενο την ανάλυση των εσόδων και των δαπανών, με βάση την κωδικοποίηση του λογιστικού συστήματος των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.

Δείκτες οικονομικής επίδοσης, με αντικείμενο την αξιολόγηση των διαδικασιών προγραμματισμού και οικονομικής διαχείρισης που εφαρμόζουν οι Ο.Τ.Α.

Δείκτες επενδύσεων, με αντικείμενο την ανάλυση των επενδυτικών προτεραιοτήτων και επιλογών των δημοτικών αρχών.

Δείκτες δανειακής επιβάρυνσης, με αντικείμενο την αξιολόγηση των μεσομακροπρόθεσμων δυνατοτήτων και επιλογών των δημοτικών αρχών.

Δείκτες ανθρώπινων πόρων, με αντικείμενο την ανάλυση του κόστους σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό.

Δείκτες υλοποίησης προϋπολογισμού, με αντικείμενο το βαθμό υλοποίησης του προϋπολογισμού, τόσο στο σκέλος των εσόδων, όσο και στο σκέλος των εξόδων.

Δείκτες αποτελεσματικότητας, με αντικείμενο την αποτελεσματικότητα του εισπρακτικού μηχανισμού και την ύπαρξη ρευστότητας.

Δείκτες βραχυπρόθεσμης ρευστότητας, με αντικείμενο τη δυνατότητα του Δήμου να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του.

Δείκτες κεφαλαιακής διάρθρωσης, με αντικείμενο την εκτίμηση των σχέσεων μεταξύ ξένων και ιδίων κεφαλαίων, μακροπρόθεσμων επενδύσεων και μακροπρόθεσμων πηγών χρηματοδότησης.

3.4.3. Ανάλυση εσόδων

3.4.3.1. Ανάλυση εσόδων Δήμου Καλαμάτας για τα έτη 2011-2014

Για την ορθότητα της ανάλυσης και προκειμένου τα μεγέθη να είναι συγκρίσιμα, στον απολογισμό των εσόδων του 2011—2014 του Δήμου Καλαμάτας, δεν θα συμπεριληφθεί το ποσό που αφορά το έσοδα για την κάλυψη της δαπάνης των προνοιακών επιδομάτων (κωδικός 0621), διότι με αυτή την νέα αρμοδιότητα, οι Δήμοι αποτελούν «ενδιάμεσους φορείς μεταβίβασης επιδομάτων» μεταξύ του κράτους και των δικαιούχων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τους απολογισμούς εσόδων και εξόδων του Δήμου Καλαμάτας, για το 2011-2014 πίνακας εισπραχθέντων εσόδων για τις διαχειριστικές χρήσεις 2010 έως 2014.

Πίνακας 89 : Εισπραχθέντα 2011-2014 Δήμου Καλαμάτας - Ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εσόδων στο σύνολο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας: Εισπραχθέντα 2011 - 2014 - Ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εσόδων στο σύνολο - Μ.Ο. τετραετίας										
Κ. Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Εισπρ/ντα 2011	Ποσοστό επί του συνόλου 2011	Εισπρ/ντα 2012	Ποσοστό επί του συνόλου 2012	Εισπρ/ντα 2013	Ποσοστό επί του συνόλου 2013	Εισπρ/ντα 2014	Ποσοστό επί του συνόλου 2014	Μ.Ο. Τετραετίας %
0	Τακτικά έσοδα									
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	67.269,82	0,23	49.264,93	0,12	79.741,83	0,18	85.844,95	0,21	0,19
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	29.611,10	0,07	101.812,78	0,25	358.621,34	0,81	146.213,30	0,36	0,38
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	4.803.722,46	12,05	4.773.127,96	11,81	4.691.773,21	10,64	4.507.303,05	11,19	11,43
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	2.618.085,37	6,57	2.468.076,55	6,11	2.458.961,36	5,58	2.522.645,85	6,26	6,13
05	Φόροι και Εισφορές	817.118,37	2,05	895.556,95	2,22	959.927,29	2,18	861.548,33	2,14	2,15
06	Έσοδα από επιχειρηρήσεις για λειτουργικές ανάγκες	14.283.902,49	35,84	11.223.375,72	27,78	10.919.117,97	24,77	10.466.317,73	25,99	28,59
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	84.810,00	0,21	197.438,60	0,49	242.368,74	0,55	207.866,73	0,52	0,44
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. Ο	22.704.519,61	56,96	19.708.653,49	48,78	19.710.511,74	44,72	18.797.739,94	46,68	49,29
1	Έκτακτα έσοδα									
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	38.202,00	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	6.399,75	0,02	0,03

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	873.835,85	2,19	197.652,04	0,49	3.414.484,03	7,75	1.098.380,28	2,73	3,29
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	3.931.167,81	9,86	7.269.731,96	17,99	7.368.115,29	16,72	4.787.115,39	11,89	14,11
14	Δωρεές Κληρονομίες Κληροδοσίες	0	0,00	48.000,00	0,12	311.000,00	0,71	20.000,00	0,05	0,22
15	Προσαυξήσεις πρόστιμα Παράβολα	562.899,74	1,41	493.107,04	1,22	329.971,72	0,75	462.827,25	1,15	1,13
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	95.496,90	0,24	52.470,72	0,13	81.743,82	0,19	71.964,71	0,18	0,18
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	5.501.602,30	13,80	8.060.961,76	19,95	11.505.314,86	26,10	6.446.687,38	16,01	18,97
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.									
21	Τακτικά έσοδα	1.653.898,76	4,15	1.429.033,18	3,54	1.523.215,72	3,46	1.442.725,26	3,58	3,68
22	Έκτακτα έσοδα	273.417,29	0,69	350.470,67	0,87	117.799,45	0,27	52.623,66	0,13	0,49
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	1.927.316,05	4,84	1.779.503,85	4,40	1.641.015,17	3,72	1.495.348,92	3,71	4,17
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.									
31	Εισπράξεις από δάνεια	442.017,34	1,11	122.561,56	0,30	448.658,51	1,02	541.112,88	1,34	0,94
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	375.229,59	0,94	1.115.141,97	2,76	578.386,77	1,31	1.114.252,24	2,77	1,95

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

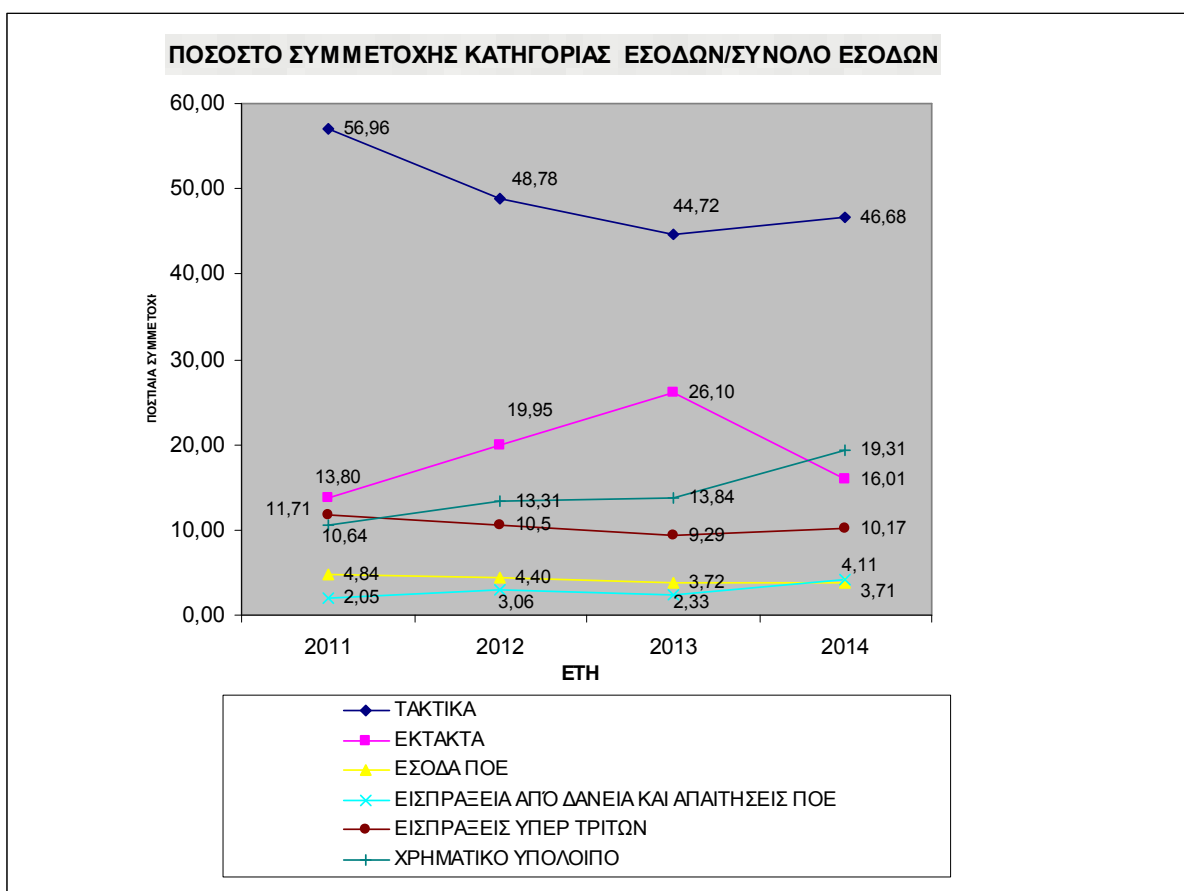
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	817.246,93	2,05	1.237.703,5	3,06	1.027.045,2	2,33	1.655.365,1	4,11	2,89
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων									
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	4.365.738,1	10,95	4.045.260,5	10,01	3.859.137,3	8,76	3.834.829,0	9,52	9,81
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	302.763,02	0,76	195.801,94	0,48	235.350,45	0,53	262.134,88	0,65	0,61
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	4.668.501,1	11,71	4.241.062,4	10,50	4.094.487,7	9,29	4.096.963,9	10,17	10,42
5	Χρηματικό Υπόλοιπο									
51	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	3.005.415,6	7,54	2.909.719,1	7,20	3.040.766,0	6,90	5.733.713,7	14,24	8,97
51	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	1.235.079,7	3,10	2.467.391,3	6,11	3.058.834,2	6,94	2.039.952,2	5,07	5,30
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	4.240.495,4	10,64	5.377.110,5	13,31	6.099.600,2	13,84	7.773.665,9	19,31	14,27
62	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων	10.459.610,49		11.032.399,50		9.990.841,04		10.367.570,11		
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗΣ(εκτος προνοιακών)	39.859.681,47	100,00	40.404.995,64	100,00	44.077.975,07	100,00	40.265.771,25	100,00	100,00
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗΣ(με προνοιακά)	50.319.291,96		51.437.395,14		54.068.816,11		50.633.341,36		

Πηγή: Απολογισμοί 2011-2014 Δήμου Καλαμάτας.

Το ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας και υποκατηγορίας εσόδων στα συνολικά έσοδα ενός Δήμου, περιγράφει το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινούνται οι οικονομικές του δυνατότητες και αποτελεί ένδειξη των προσπαθειών που καταβάλει για τη βελτίωση τους.

Με βάση τα στοιχεία του Πίνακα «Εισπραχθέντα 2011-2014 - Ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εσόδων στο σύνολο», η γραφική απεικόνιση για το ποσοστό συμμετοχής είναι η ακόλουθη:

Διάγραμμα 33: Εισπραχθέντα 2011-2014 Δήμου Καλαμάτας - Ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας εσόδων στο σύνολο

Από τον πίνακα 1 και από το γράφημα 1 παρατηρούνται τα εξής:

Τα **τακτικά έσοδα** αποτελούν το **56,96%** των εσόδων (χωρίς τα προνοιακά επιδόματα) του **2011**, μειώνονται τα επόμενα δύο έτη λόγω της μείωσης των εσόδων από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και ειδικά των ΚΑΠ και να διαμορφώνονται στο **48,78%** το **2012** και **44,72%** το **2013** ενώ το **2014** υπάρχει μια μικρή ανάκαμψη αυτού του ποσοστού στο **46,68%**. Τα **τακτικά έσοδα** αποτελούν κατά μέσο όρο το **49,29%** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας.

Τα **έκτακτα έσοδα** αποτελούν το **13,80%** των εσόδων του **2011**, αυξάνονται τα επόμενα δύο έτη και να διαμορφώνονται στο **19,95%** το **2012** και **26,10%** το **2013** ενώ το **2014** υπάρχει μείωση αυτού του ποσοστού στο **16,01%**. Αποτελούν κατά μέσο όρο το **18,97%** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας. Παρουσιάζεται αύξηση το 2012 και 2013 λόγω της αύξησης των επιχορηγήσεων για επενδυτικές δαπάνες

ενώ το 2014 αυτές μειώθηκαν. Η αύξηση αυτή ποσοτικά είναι το μεγάλη που υπερκαλύπτει την μείωση που έχει γίνει όλα αυτά τα χρόνια της ΣΑΤΑ.

Τα **έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.) που βεβαιώνονται και εισπράττονται για πρώτη φορά**, αποτελούν το **4,84%** των εσόδων του **2011** μειώνονται τα επόμενα τρία έτη και να διαμορφώνονται στο **4,40%** το **2012** και **3,72%** το **2013** ενώ το **2014** συνεχίζεται η **μείωση** αλλά με πολύ μικρή διαφορά από το προηγούμενο τους (**3,71%**). Αποτελούν κατά μέσο όρο το **4,17%** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας. Οι εισπράξεις από ΠΟΕ αυξάνονται για το 2014 λόγω της νομοθετικής ρύθμισης για τη ρύθμιση των οφειλών προς τους Δήμους.

Οι **εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις από Π.Ο.Ε.** αποτελούν το **2,05%** των εσόδων του **2011** το **2012** το **3,06%**, το **2013** το **2,33%** ενώ το **2014** σχεδόν διπλασιάζονται και φτάνουν στο **4,11%**. Αποτελούν κατά μέσο όρο το **2,89%** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας.

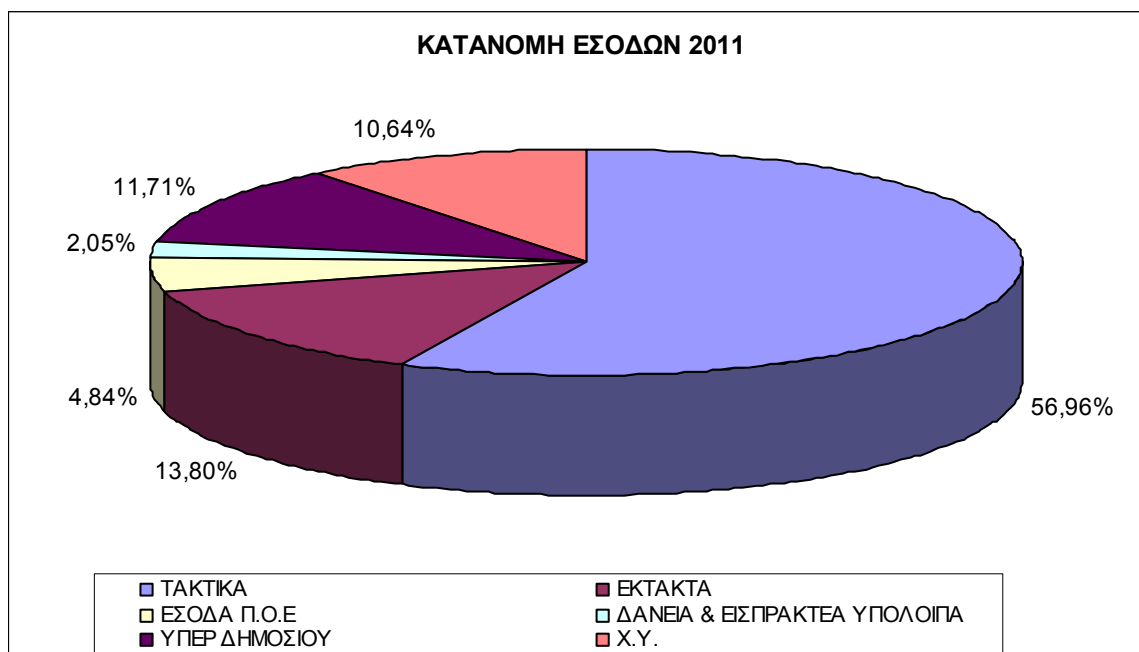
Οι **εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων** αποτελούν το **11,71%** των εσόδων του **2011** το **2012** το **10,50%**, το **2013** το **9,29%** ενώ το **2014** έχουν αύξηση και φτάνουν στο **10,17%**. Αποτελούν κατά μέσο όρο το **10,42%** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας

Το **χρηματικό υπόλοιπο** αποτελεί το **10,64%** των εσόδων του **2011** το **2012** το **13,31%**, το **2013** το **13,84%** ενώ το **2014** φτάνει στο **19,31%**. Αποτελεί κατά μέσο όρο το **14,27 %** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας.

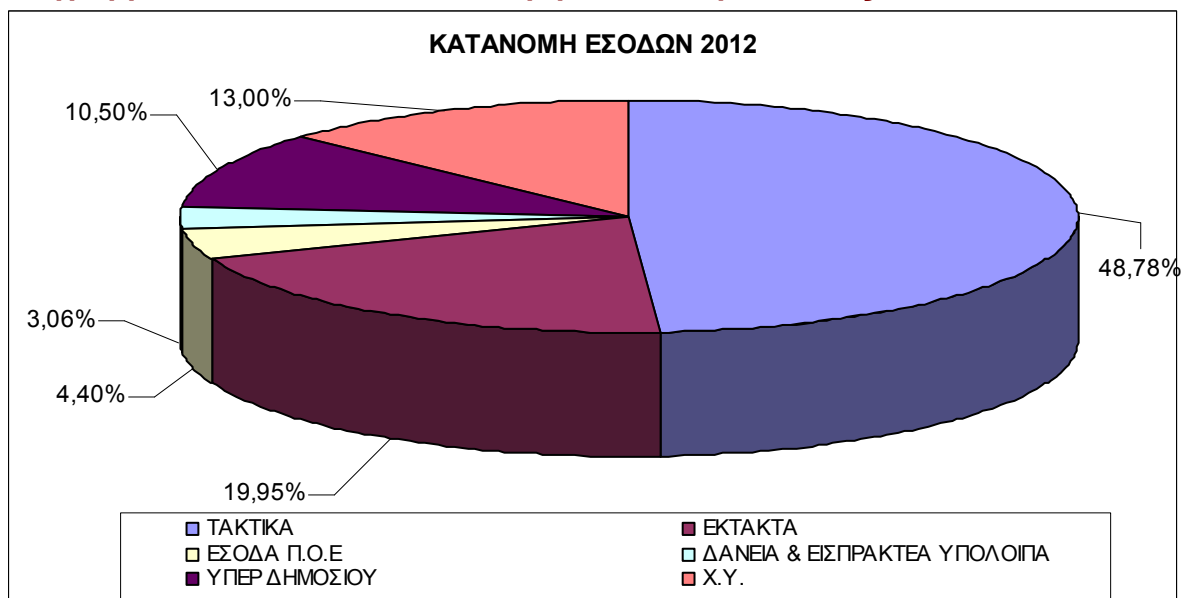
Τα συνολικά εισπραχθέντα έσοδα του 2011 (χωρίς τα προνοιακά επιδόματα), ανήλθαν στο ύψος των 39.859.681,47€, το 2012 στα 40.404.995,64€ το 2013 στα 44.077.975,07€ και το 2014 στα 40.265.771,25€. Η αύξηση οφείλεται στην αύξηση των έκτακτων χρηματοδοτήσεων για έργα ,των εισπράξεων από ρυθμίσεις οφειλών των Δημοτών ενώ στην αύξηση του χρηματικού υπολοίπου συνετέλεσε μεταξύ των άλλων και η ρύθμιση των οφειλών των Δήμων σύμφωνα με την υποπαράγραφο Γ2, του άρθρου πρώτου, του ν. 4093/12 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013–2016.» και τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 2/86954/ΔΠΓΚ/29-11-12 απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών και της 54/48667/2012 εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών.

Στα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η κατανομή των εσόδων για τα έτη 2011-2014.

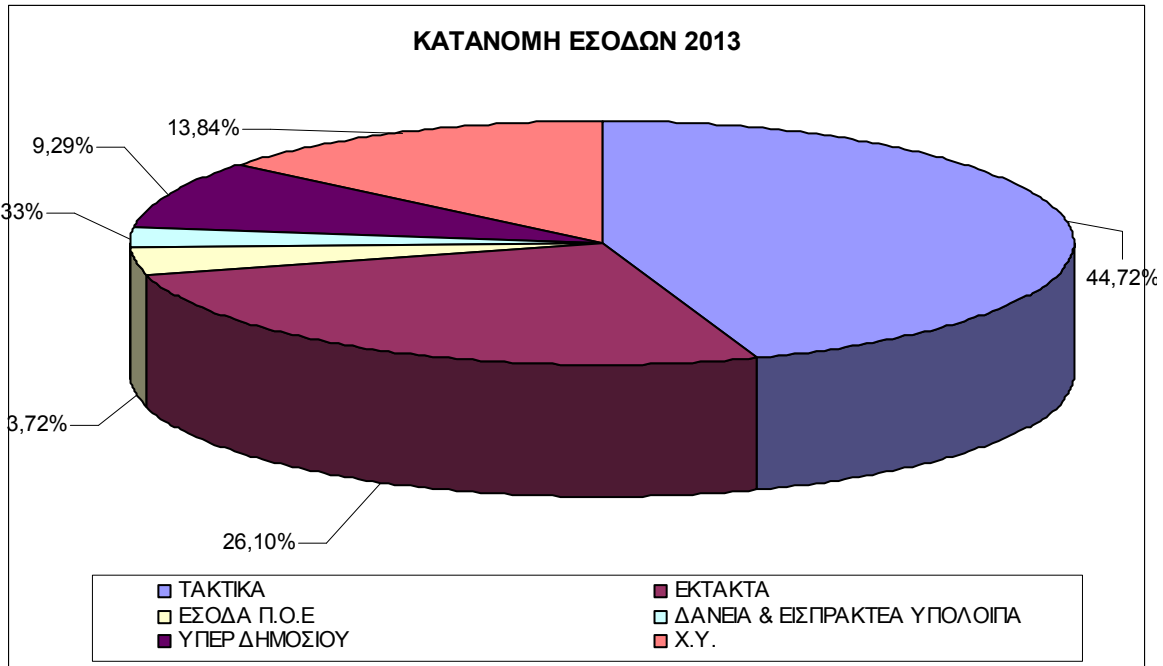
Διάγραμμα 34 : Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2011

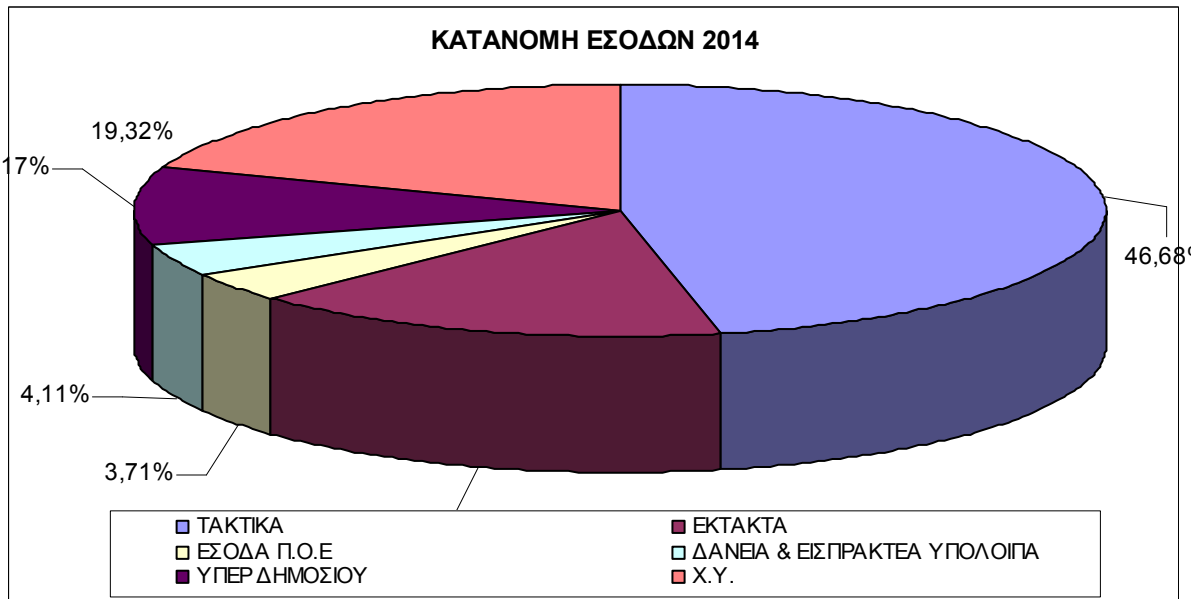
Διάγραμμα 35: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2012

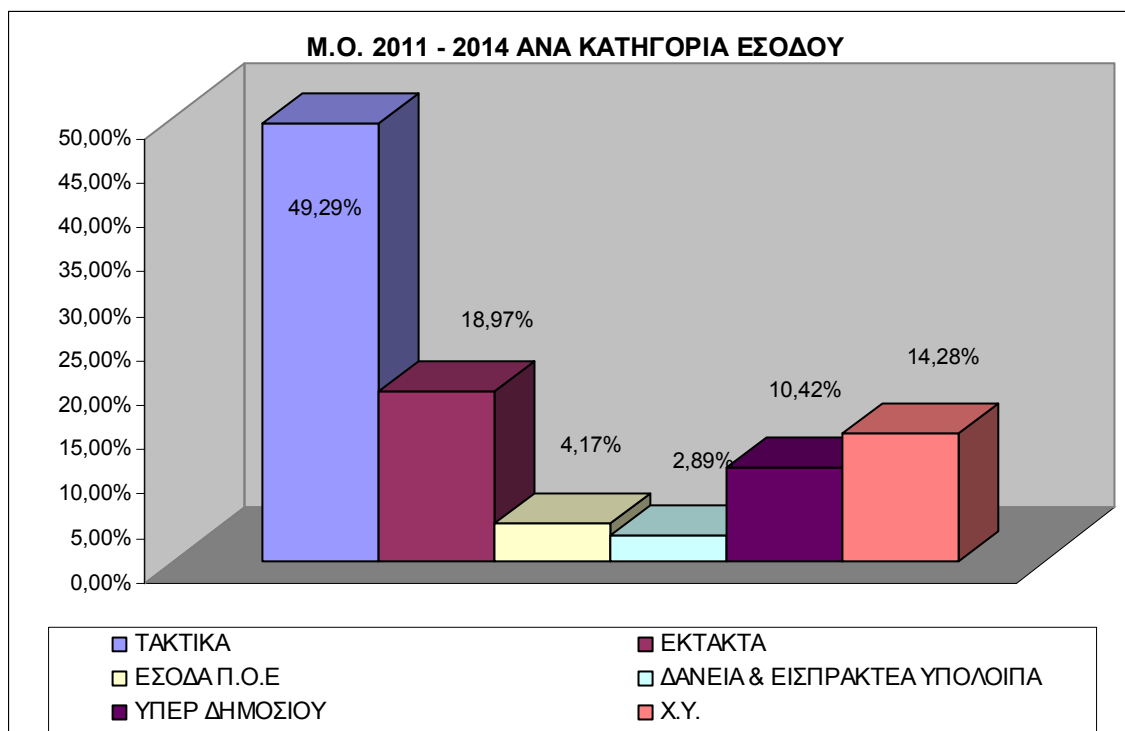
Διάγραμμα 36: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2013

Διάγραμμα 37: Ποσοστιαία κατανομή εσόδων για το έτος 2014

Διάγραμμα 38: Ποσοστιαίος Μ.Ο. ανά κατηγορία εσόδου για την τετραετία 2011-2014

Στις υποκατηγορίες των εσόδων, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Στα **τακτικά** έσοδα οι **επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες** (κωδικός 06 μείον τον κωδικό 0621) αποτελούν το **35,84%** των συνολικών εσόδων του **2011** το **27,78%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **24,77%** του **2013** και το **25,99%** του **2014** και το **28,59%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας. Η υποκατηγορία αυτή περιλαμβάνει την τακτική επιχορήγηση (Κ.Α.Π.), τις επιχορηγήσεις για τις λειτουργικές ανάγκες των σχολείων και την αποζημίωση των σχολικών τροχονόμων η οποία μειώνεται τα τρία πρώτα έτη.

Τα έσοδα από **ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα** (κωδικός 03), αποτελούν το **12,05%** των εσόδων του **2011** το **11,81%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **10,64%** του **2013** και το **11,19%** του **2014** και το **11,43%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Τα έσοδα από **λοιπά τέλη και δικαιώματα** (κωδικός 04) - έσοδα νεκροταφείου, Τ.Α.Π., τέλος στα ακαθάριστα έσοδα επιτηδευματιών, τέλη διαφήμισης, τέλη χρήσης κοινοχρήστων χώρων, τέλος αδειών οικοδομών, τέλος ελεγχόμενης στάθμευσης, πολιτιστικό τέλος- αποτελούν το **6,57%** των εσόδων του **2011** το **6,11%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **5,58%** του **2013** και το **6,26%** του **2014** και το **6,13%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Τα έσοδα από **φόρους και εισφορές** (κωδικός 05) - κυρίως φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων, φόρος ζύθου, εισφορά σε χρήμα λόγω επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων - αποτελούν το **2,05%** των εσόδων του **2011** το **2,22%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **2,18%** του **2013** και το **2,14%** του **2014** και το **2,15%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

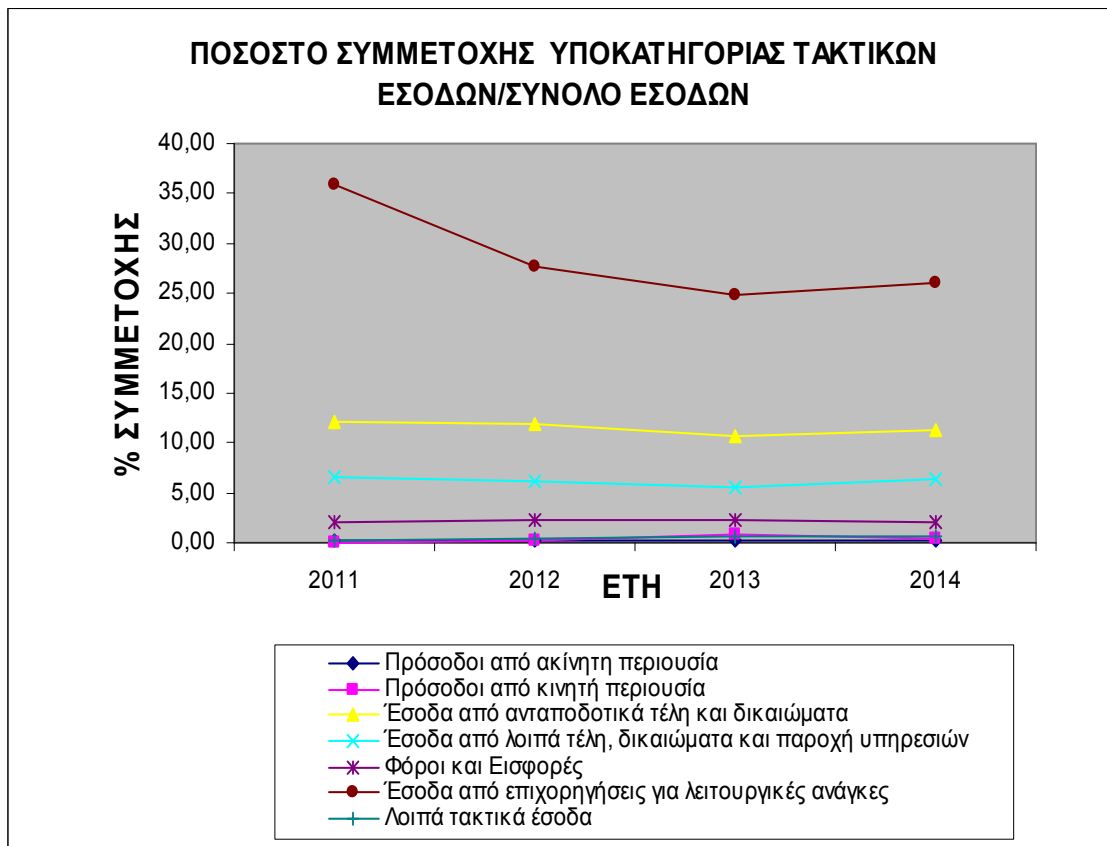
Τα έσοδα από την **ακίνητη περιουσία** (κωδικός 01), αποτελούν το **0,23%** των εσόδων του **2011** το **0,12%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **0,18%** του **2013** και το **0,21%** του **2014** και το **0,19%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της

τετραετίας.

Τα έσοδα από την **κινητή περιουσία** (κωδικός 02), αποτελούν το **0,07%** των εσόδων του **2011** το **0,25%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **0,81%** του **2013** και το **0,36%** του **2014** και το **0,38%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Η τελευταία κατηγορία τακτικών εσόδων, **λοιπά τακτικά** (κωδικός 07) – κυρίως παράβολα έκδοσης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος και παράβολα για άδειες παραμονής αλλοδαπών – αποτελούν το **0,21%** των εσόδων του **2011** το **0,49%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **0,55%** του **2013** και το **0,52%** του **2014** και το **0,44%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Διάγραμμα 39: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων τακτικών εσόδων προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014

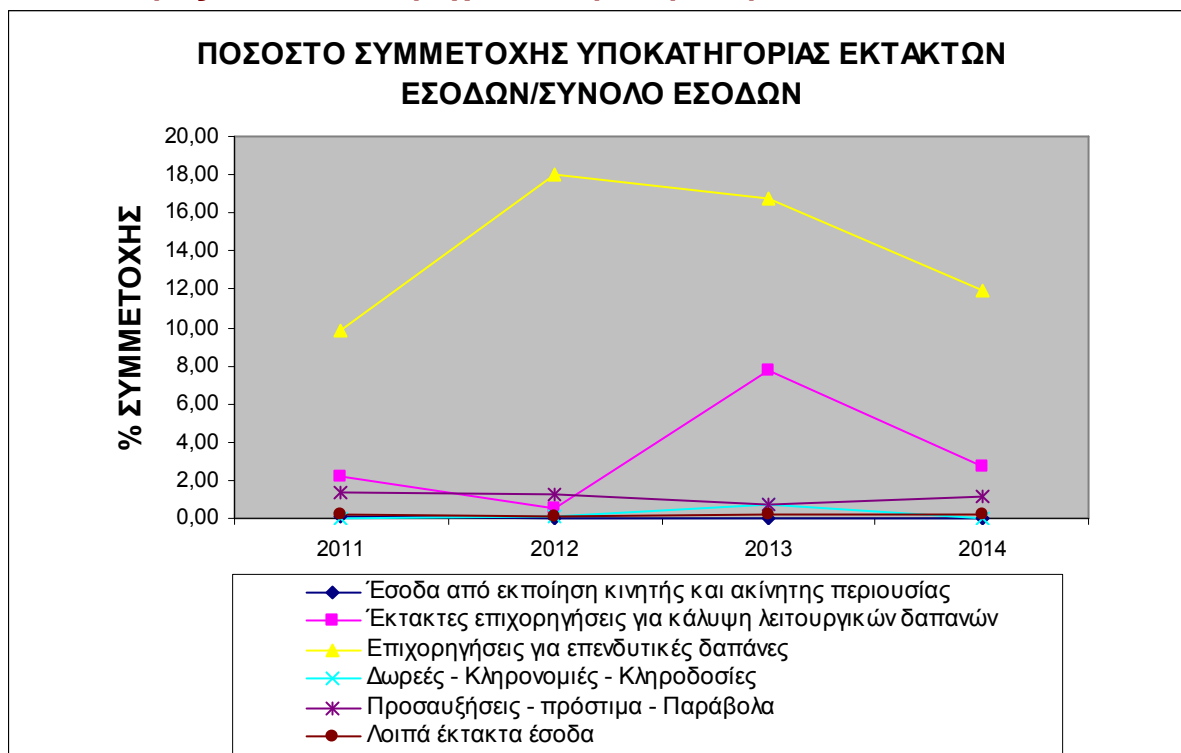

Στα **έκτακτα** έσοδα, οι **επιχορηγήσεις για επενδύσεις** (κωδικός 13) – ΣΑΤΑ, ΘΗΣΕΑΣ, Γ'Κ.Π.Σ., ΕΣΠΑ – αποτελούν το **9,86%** των εσόδων του **2011** το **17,99%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **16,72%** του **2013** και το **11,89%** του **2014** και το **14,11%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Τα έσοδα από **έκτακτες επιχορηγήσεις για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών** (κωδικός 12), αποτελούν το **2,19%** των εσόδων του **2011** το **0,49%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **7,75%** του **2013** και το **3,29%** του **2014** και το **3,29%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας. Η αύξηση είναι συνέπεια της ρύθμισης των οφειλών των Δήμων σύμφωνα με την υποπαράγραφο Γ2, του άρθρου πρώτου, του ν. 4093/12 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 – Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016.» και τα οριζόμενα στην υπ' αριθμ. 2/86954/ΔΠΓΚ/29-11-12 απόφαση του Υπουργείου Οικονομικών και της 54/48667/2012 εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών.

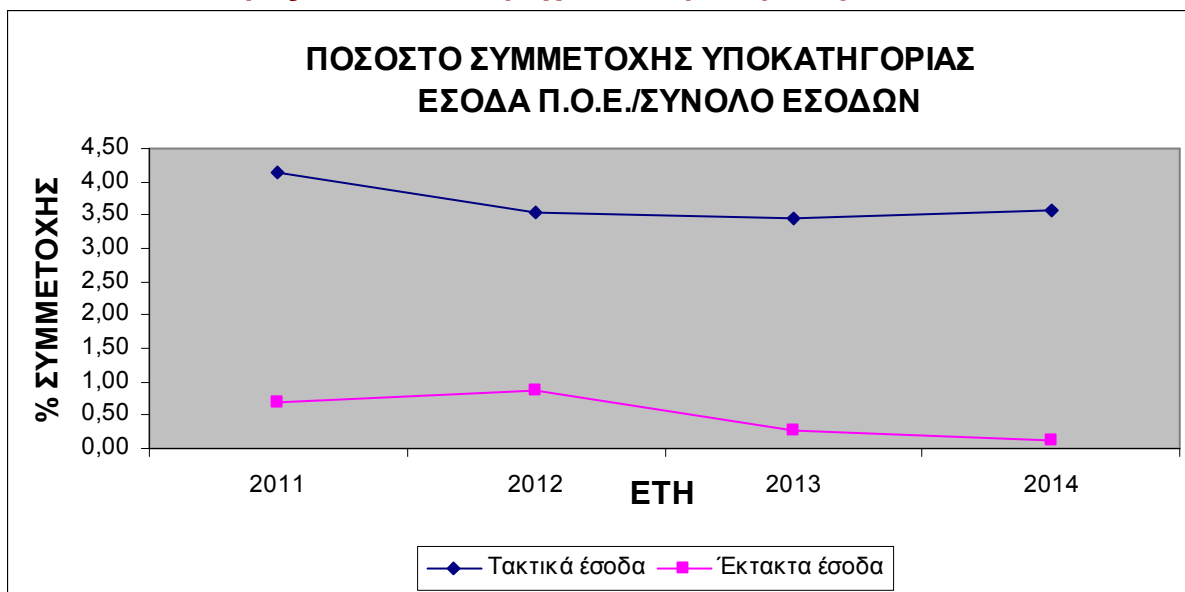
Τα έσοδα από την εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας, δωρεές – κληρονομίες- κληροδοσίες, προσαυξήσεις – πρόστιμα – παράβολα και λοιπά έκτακτα έσοδα (κωδικοί 11, 14, 15, 16), αποτελούν (αθροιστικά) το 1,75% των εσόδων του 2011 το 1,47% των συνολικών εσόδων του 2012 ,το 1,65% του 2013 και το 1,40% του 2014 και το 1,56% των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Διάγραμμα 40: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων εκτάκτων εσόδων προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014

Στα έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών που βεβαιώνονται για πρώτη φορά, τα τακτικά (κωδικός 21) αποτελούν το 4,15% των εσόδων του 2011 το 3,54% των συνολικών εσόδων του 2012 ,το 3,46% του 2013 και το 3,58% του 2014 και το 3,68% των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας, ενώ τα έκτακτα (κωδικός 22), αποτελούν το 0,69% των εσόδων του 2011 το 0,87% των συνολικών εσόδων του 2012 ,το 0,27% του 2013 και το 0,13% του 2014 και το 0,49% των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

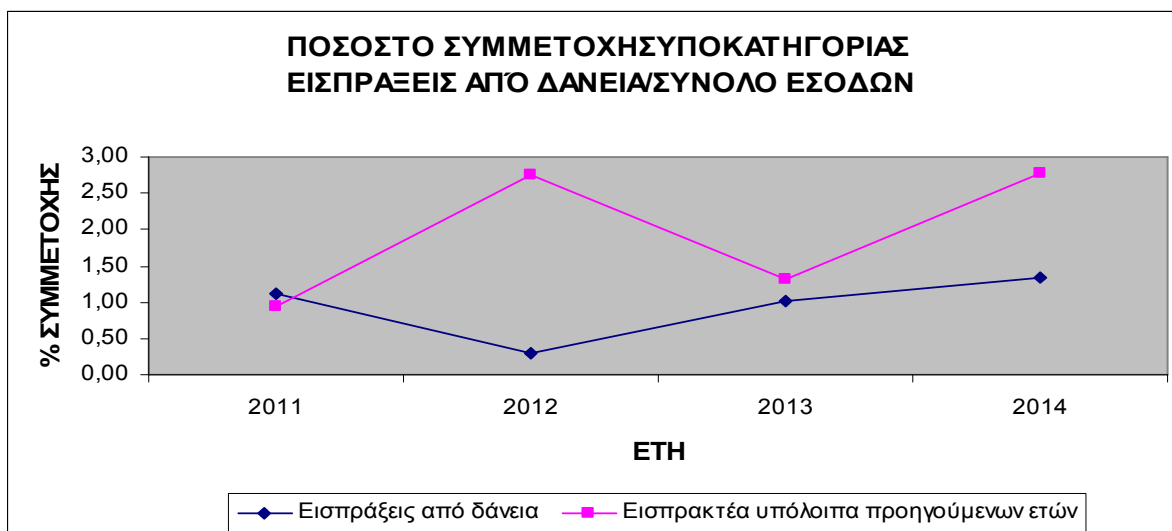
Διάγραμμα 41: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων εσόδων Π.Ο.Ε. προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014

Τα έσοδα από **δάνεια** (κωδικός 31), αποτελούν το **1,11%** των εσόδων του **2011** το **0,30%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **1,02%** του **2013** και το **1,34%** του **2014** και το **0,94%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

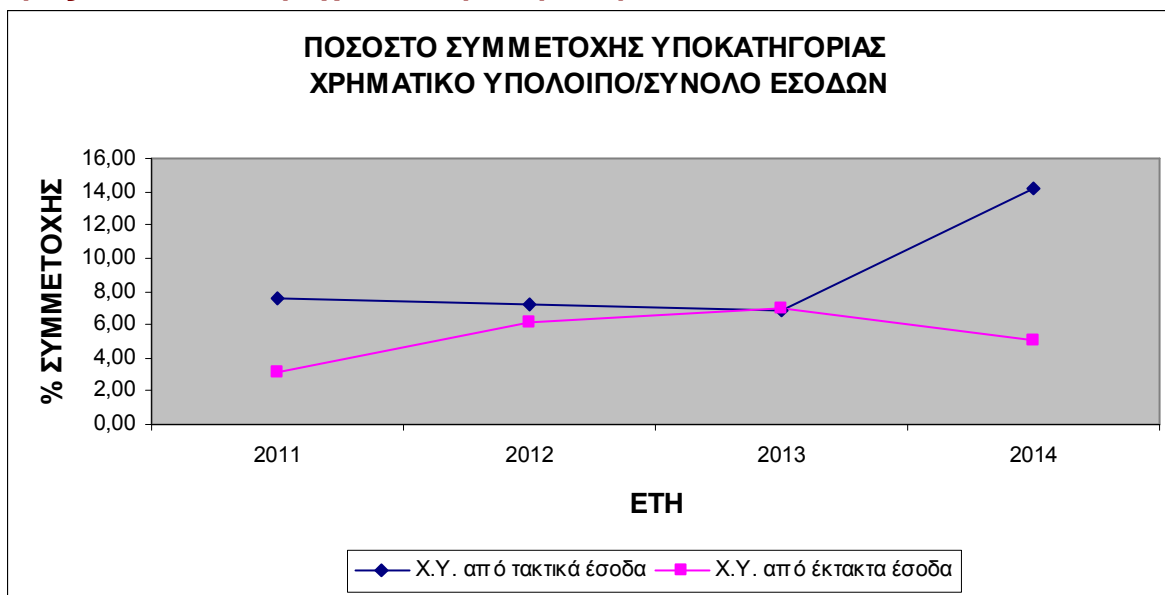
Τα **εισπρακτέα υπόλοιπα** (κωδικός 32), αποτελούν το **0,94%** των εσόδων του **2011** το **2,76%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **1,31%** του **2013** και το **2,77%** του **2014** και το **1,95%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Διάγραμμα 42: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας εισπραχθέντων από δάνεια και απαιτήσεις ΠΟΕ προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014

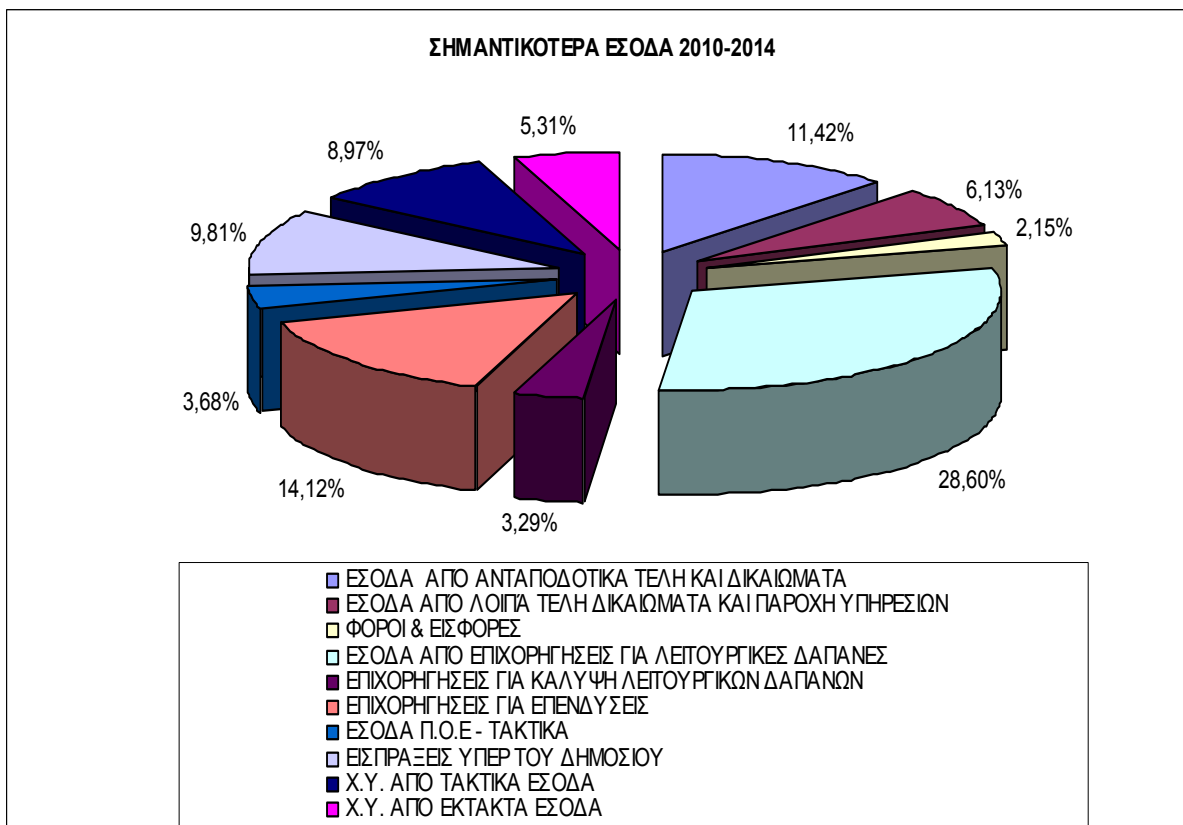
Το **χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα** (κωδικός 511), αποτελεί το **7,54%** των εσόδων του **2011** το **7,20%** των συνολικών εσόδων του **2012**, το **6,90%** του **2013** και το **14,24%** του **2014** και το **8,97%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Διάγραμμα 43: Ποσοστό συμμετοχής υποκατηγορίας χρηματικό υπόλοιπο προς σύνολο εισπραχθέντων για την τετραετία 2011-2014

Επιλέγοντας τις σημαντικότερες κατηγορίες εσόδων για τα έτη 2011 – 2014, όπως προκύπτουν από τον ανωτέρω Πίνακα 1, ήτοι αυτές που ο Μ.Ο. της συμμετοχής τους είναι άνω του 2% επί των συνολικών εσόδων, διαμορφώνεται το Διάγραμμα που ακολουθεί.

Διάγραμμα 44: Ποσοστιαίος Μ.Ο. σημαντικότερων πηγών εσόδων για τη τετραετία 2011 – 2014 (άνω του 2%)

Τα έσοδα με την μεγαλύτερη επί του συνόλου συμμετοχή, είναι τα έσοδα από **επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες**, με ποσοστό **35,84%** για το **2011**, **27,78%** για το **2012**, **24,77%** για το **2013**, **25,99%** για το **2014** και Μ.Ο. τριετίας **28,59%** και ακολουθούν: τα έσοδα από **επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες (Μ.Ο. 14,12%)**, τα έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (**Μ.Ο. 11,43%**), οι εισπράξεις υπέρ του δημοσίου (**Μ.Ο. 9,81%**), το χρηματικό υπόλοιπο από τακτικά έσοδα (**Μ.Ο. 8,97%**), τα έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών (**Μ.Ο. 6,13%**), το χρηματικό υπόλοιπο από έκτακτα έσοδα (**Μ.Ο. 5,30%**), τα έσοδα Π.Ο.Ε. – τακτικά (**Μ.Ο. 3,68%**), οι έκτακτες επιχορηγήσεις για την κάλυψη λειτουργικών δαπανών (**Μ.Ο. 3,29%**) και τα έσοδα από φόρους και εισφορές (**Μ.Ο. 2,15%**).

Η ανάλυση που προηγήθηκε οδηγεί, κατ' αρχήν, στην εξαγωγή των εξής συμπερασμάτων:

1. Τα **ίδια έσοδα** του Δήμου Καλαμάτας, τα έσοδα δηλαδή που επιβάλλει, βεβαιώνει και εισπράττει ο ίδιος, ανέρχονται στο **39.05%** των εσόδων για το **2011**, στο **42.82%** των εσόδων για το **2012** στο **38,50%** των εσόδων για το **2013** στο **47,80%** των εσόδων για το **2014** και αποτελούν κατά μέσο όρο το **41,97%** των αθροιστικών εσόδων στην τετραετία. Η αύξηση κατά το 2013 προκύπτει από την αύξηση κυρίως του Χρηματικού Υπολοίπου διότι με την επιχορήγηση από την Κεντρική Κυβέρνηση για την πληρωμή ληξιπροθέσμων οφειλών εξοφλήθησαν υποχρεώσεις εκ τούτου δεν χρειάστηκε να χρησιμοποιηθούν πόροι του Δήμου δίνοντας σχετική **οικονομική αυτοδυναμία**.

Ίδια έσοδα ονομάζονται τα έσοδα της Ομάδας 0 μείον την κατηγορία 06 και το είδος του εσόδου 0512 – φόρος ζύθου, που στην ουσία αποτελεί επιχορήγηση, της Ομάδας 1 μείον τις κατηγορίες 12 και 13, της Ομάδας 2 μείον το είδος του εσόδου 2212, της Ομάδας 3 μείον την κατηγορία 31 και το είδος του εσόδου 3222, της Ομάδας 5.

2. Οι **επιχορηγήσεις** για λειτουργικές δαπάνες (συμπεριλαμβανομένου και του φόρου ζύθου) και για επενδύσεις, ανέρχονται στο **48.13%** των εσόδων για το **2011**, στο **46.13%** των εσόδων για το **2012** στο **49.43%** των εσόδων για το **2013** στο **40.79%** των εσόδων για το **2014** και και αποτελούν κατά μέσο όρο το **46.17%** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας. Το ποσοστό αυτό αποτελεί δείκτη της **οικονομικής εξάρτησης**, η οποία χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα μεγάλη.

3. Το **σύνολο των τακτικών εσόδων** αποτελείται από τα τακτικά έσοδα (κωδικός 0), τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώνονται για πρώτη φορά (κωδικός 21) και τα τακτικά εισπρακτέα υπόλοιπα από Π.Ο.Ε. (κωδικός 321) και ανέρχεται στο **62.05%** των εσόδων του **2011** στο **55.08 %** των εσόδων για το **2012** στο **49.49%** των εσόδων για το **2013** στο **53.03%** των εσόδων για το **2014** και αποτελούν κατά μέσο όρο το **54.92%** των αθροιστικών εσόδων της τετραετίας. Το **ύψος** των εσόδων **ελεγχόταν σε ικανοποιητικό βαθμό**, αφού υπήρχε η δυνατότητα να προβλεφθούν και να εισπραχθούν με ασφάλεια προκειμένου να προγραμματιστούν ανάλογα έξοδα.

Προκειμένου να εξεταστεί η **αποτελεσματική οικονομική διαχείριση** (εισπρακτέα υπόλοιπα / βεβαιωθέντα έσοδα), καθώς και ο **βαθμός υλοποίησης του προϋπολογισμού** (βεβαιωθέντα / προϋπολογισθέντα έσοδα), παρατίθενται στην συνέχεια πίνακες που παρουσιάζουν τα έσοδα του 2011-2014 και τις σχέσεις μεταξύ των εσόδων.

Πίνακας 90: Έσοδα και συσχέτιση εσόδων έτους 2011 του Δήμου Καλαμάτας

Κ.Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα όπως τελικά διαμορφώθηκ αν	Τελικώς Βεβ/ντα	Εισπρ/ντα	Εισπρακτέα Υπόλοιπα	Τελικώς Βεβ/ντα/ Διαμορφωθέν τα %	ΕΙΣΠ-ντα/ Τελικώς βεβαιωθέν τα %	Εισπρ. Υπόλ/ Τελ. Βεβαιωθέν τα %	Εισπρ./ Διαμορφωθέν τα %
0	Τακτικά έσοδα								
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	139.377,49	109.401,98	67.269,82	42.132,16	78,49%	61,49%	38,51%	48,26%
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	70.000,00	29.611,10	29.611,10	0	42,30%	100,00%	0,00%	42,30%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	5.679.833,19	5.275.363,03	4.803.722,46	471.640,57	92,88%	91,06%	8,94%	84,58%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	3.716.678,28	2.689.917,41	2.618.085,37	71.832,04	72,37%	97,33%	2,67%	70,44%
05	Φόροι και Εισφορές	1.385.922,25	818.117,81	817.118,37	999,44	59,03%	99,88%	0,12%	58,96%
06	Έσοδα από επιχειρηρήσεις για λειτουργικές ανάγκες	15.227.628,94	14.283.902,49	14.283.902,49	0	93,80%	100,00%	0,00%	93,80%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	221.900,00	84.810,00	84.810,00	0	38,22%	100,00%	0,00%	38,22%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. Ο	26.441.340,15	23.291.123,82	22.704.519,61	586.604,21	88,09%	97,48%	2,52%	85,87%
1	Έκτακτα έσοδα								

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	100.000,00	38.202,00	38.202,00	0	38,20%	100,00%	0,00%	38,20%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	1.150.065,26	873.835,85	873.835,85	0	75,98%	100,00%	0,00%	75,98%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	9.636.074,09	3.931.167,81	3.931.167,81	0	40,80%	100,00%	0,00%	40,80%
14	Δωρεές Κληρονομίες Κληροδοσίες	444.740,23	0	0,00	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
15	Προσαυξήσεις πρόστιμα Παράβολα	821.653,61	708.211,62	562.899,74	145.311,88	86,19%	79,48%	20,52%	68,51%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	712.482,09	117.502,28	95.496,90	22.005,38	16,49%	81,27%	18,73%	13,40%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	12.865.015,28	5.668.919,56	5.501.602,30	167.317,26	44,06%	97,05%	2,95%	42,76%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.								
21	Τακτικά έσοδα	2.496.915,39	2.335.643,56	1.653.898,76	681.744,80	93,54%	70,81%	29,19%	66,24%
22	Έκτακτα έσοδα	2.086.165,97	1.434.254,35	273.417,29	6	68,75%	19,06%	80,94%	13,11%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	4.583.081,36	3.769.897,91	1.927.316,05	1.842.581,86	82,26%	51,12%	48,88%	42,05%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.								

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

31	Εισπράξεις από δάνεια	3.108.400,00	442.017,34	442.017,34	0	14,22%	100,00%	0,00%	14,22%
	Εισπρακτά υπόλοιπα προηγούμενων ετών	12.597.044,74	12.517.737,48	375.229,59	12.142.507,89	99,37%	3,00%	97,00%	2,98%
32	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	15.705.444,74	12.959.754,82	817.246,93	12.142.507,89	82,52%	6,31%	93,69%	5,20%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων								
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	5.625.390,87	4.366.282,32	4.365.738,14	544,18	77,62%	99,99%	0,01%	77,61%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	337.411,59	302.763,02	302.763,02	0	89,73%	100,00%	0,00%	89,73%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	5.962.802,46	4.669.045,34	4.668.501,16	544,18	78,30%	99,99%	0,01%	78,29%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο								
51 1	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	3.005.415,67	3.005.415,67	3.005.415,67	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
51 2	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	1.235.079,75	1.235.079,75	1.235.079,75	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	4.240.495,42	4.240.495,42	4.240.495,42	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣ ΗΣ	69.798.179,41	54.599.236,87	39.859.681,47	14.739.555,40	78,22%	73,00%	27,00%	57,11%
62 1	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων	13.049.950,00	10.459.610,49	10.459.610,49	0,00				

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	82.848.129,4 1	65.058.847, 36	50.319.291, 96	14.739.555, 40			
------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------	--	--	--

Πηγή: Απολογισμός 2011 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 91 : Συσχέτιση εσόδων έτους 2011 του Δήμου Καλαμάτας

ΚΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα όπως τελικά διαμορφώθηκαν %	Τελικώς Βεβ/ντα %	Εισπρ/ντα %	Εισπρακτέα Υπόλοιπα %
0	Τακτικά έσοδα				
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	0,20%	0,20%	0,17%	0,29%
2	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	0,10%	0,05%	0,07%	0,00%
3	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	8,14%	9,66%	12,05%	3,20%
4	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	5,32%	4,93%	6,57%	0,49%
5	Φόροι και Εισφορές	1,99%	1,50%	2,05%	0,01%
6	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	21,82%	26,16%	35,84%	0,00%
7	Λοιπά τακτικά έσοδα	0,32%	0,16%	0,21%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	37,88%	42,66%	56,96%	3,98%
1	Έκτακτα έσοδα				
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,14%	0,07%	0,10%	0,00%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	1,65%	1,60%	2,19%	0,00%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	13,81%	7,20%	9,86%	0,00%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,64%	0,00%	0,00%	0,00%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	1,18%	1,30%	1,41%	0,99%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	1,02%	0,22%	0,24%	0,15%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	18,43%	10,38%	13,80%	1,14%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
21	Τακτικά έσοδα	3,58%	4,28%	4,15%	4,63%
22	Έκτακτα έσοδα	2,99%	2,63%	0,69%	7,88%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	6,57%	6,90%	4,84%	12,50%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.				
31	Εισπράξεις από δάνεια	4,45%	0,81%	1,11%	0,00%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	18,05%	22,93%	0,94%	82,38%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	22,50%	23,74%	2,05%	82,38%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων				

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	8,06%	8,00%	10,95%	0,00%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	0,48%	0,55%	0,76%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	8,54%	8,55%	11,71%	0,00%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	4,31%	5,50%	7,54%	0,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	1,77%	2,26%	3,10%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	6,08%	7,77%	10,64%	0,00%
621	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων				
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 92: Έσοδα έτους 2012 του Δήμου Καλαμάτας

Κ.Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπί/ντα όπως τελικά διαμορφώθηκαν	Τελικώς βεβαιωθέντα	Εισπρ/ντα	Εισπρακτέα Υπόλοιπα	Τελικώς Βεβ/ντα/ Διαμορφωθέντ α %	Εισπ-ντα/ Τελικώς βεβαιωθέντ α %	Εισπρ. Υπόλ/ Τελ. Βεβαιωθέντ α %	Εισπρ./ Διαμορφωθέντ α %
0	Τακτικά έσοδα								
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	65.022,24	53.753,17	49.264,93	3.315,80	74,20%	87,06%	6,17%	75,77%
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	101.812,78	101.812,78	101.812,78	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	5.090.000,00	4.787.502,58	4.773.127,96	14.374,62	100,00%	99,92%	0,30%	93,77%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	2.581.322,42	2.569.519,56	2.468.076,55	101.443,01	95,95%	98,00%	3,95%	95,61%
05	Φόροι και εισφορές	942.409,40	897.358,40	895.556,95	1.801,45	67,23%	93,16%	0,20%	95,03%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	14.217.817,59	11.223.375,72	11.223.375,72	0,00	78,78%	100,00%	0,00%	78,94%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	246.603,70	197.438,60	197.438,60	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	80,06%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. Ο	23.244.988,13	19.830.760,81	19.708.653,49	120.934,88	84,21%	99,20%	0,61%	84,79%
1	Έκτακτα έσοδα								
	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00	0,00	0,00	0,00	81,50%	100,00%	0,00%	0,00%
11									

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	343.896,59	197.652,04	197.652,04	197.652,04	80,67%	100,00%	0,00%	57,47%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	16.383.468,18	7.269.731,96	7.269.731,96		28,45%	100,00%	0,00%	44,37%
14	Δωρεές Κληρονομίες Κληροδοσίες	- - 148.500,00	48.000,00	48.000,00	0,00	66,28%	100,00%	0,00%	32,32%
15	Προσαυξήσεις πρόστιμα Παράβολα	- - 620.371,69	580.332,58	493.107,04	87.225,54	65,77%	99,43%	15,03%	79,49%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	76.000,00	52.470,72	52.470,72	0,00	59,57%	15,51%	0,00%	69,04%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	17.572.236,46	8.148.187,30	8.060.961,76	87.225,54	36,65%	78,10%	1,07%	45,87%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.								
21	Τακτικά έσοδα	2.388.967,31	1.881.367,35	1.429.033,18	452.334,17	91,12%	88,69%	24,04%	59,82%
22	Έκτακτα έσοδα	1.802.271,27	1.825.164,62	350.470,67	1.448.485,31	53,37%	34,34%	79,36%	19,45%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	4.191.238,58	3.706.531,97	1.779.503,85	1.900.819,48	77,31%	74,97%	51,28%	42,46%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.								
31	Εισπράξεις από δάνεια	1.526.382,66	122.561,56	122.561,56	0,00	16,24%	100,00%	0,00%	8,03%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	14.741.736,14	14.739.011,22	1.115.141,97	13.417.254,54	98,26%	10,24%	91,03%	7,56%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	16.268.118,80	14.861.572,7 8	1.237.703,53	13.417.254,5 4	92,01%	11,44%	90,28%	7,61%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων								
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	6.206.226,05	4.045.381,92	4.045.260,55	121,87	73,45%	99,98%	0,00%	65,18%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	203.309,94	195.801,94	195.801,94	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	96,31%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	6.409.535,99	4.241.183,86	4.241.062,49	121,87	73,71%	99,98%	0,00%	66,17%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο								
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	2.909.719,18	2.909.719,18	2.909.719,18	0	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	2.467.391,34	2.467.391,34	2.467.391,34		100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	5.377.110,52	5.377.110,52	5.377.110,52	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ Σ	73.063.228,48	56.165.347,2 4	40.404.995,6 4	15.526.356,3 1	70,11%	75,99%	27,64%	55,30%
621	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων	12.688.930,00	11.069.231,5 5	11.032.399,5 0	36.832,05				
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	85.752.158,48	67.234.578,7 9	51.437.395,1 4	15.563.188,3 6				

Πηγή: Απολογισμός 2012 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 93: Συσχέτιση εσόδων έτους 2012 του Δήμου Καλαμάτας

ΚΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα όπως τελικά διαμορφώθηκαν %	Τελικώς Βεβ/ντα %	Εισπρ/ντα %	Εισπρακτέα Υπόλοιπα %
0	Τακτικά έσοδα				
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	0,09%	0,10%	0,12%	0,01%
2	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	0,14%	0,18%	0,25%	0,00%
3	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	6,97%	8,52%	11,81%	0,04%
4	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	3,53%	4,57%	6,11%	0,25%
5	Φόροι και Εισφορές	1,29%	1,60%	2,22%	0,00%
6	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	19,46%	19,98%	27,78%	0,00%
7	Λοιπά τακτικά έσοδα	0,34%	0,35%	0,49%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	31,81%	35,31%	48,78%	0,30%
1	Έκτακτα έσοδα				
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	0,47%	0,35%	0,49%	0,00%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	22,42%	12,94%	17,99%	0,00%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,20%	0,09%	0,12%	0,00%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	0,85%	1,03%	1,22%	0,22%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	0,10%	0,09%	0,13%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	24,05%	14,51%	19,95%	0,22%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.				
21	Τακτικά έσοδα	3,27%	3,35%	3,54%	1,12%
22	Έκτακτα έσοδα	2,47%	3,25%	0,87%	3,58%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	5,74%	6,60%	4,40%	4,70%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.				
31	Εισπράξεις από δάνεια	2,09%	0,22%	0,30%	0,00%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	20,18%	26,24%	2,76%	33,21%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	22,27%	26,46%	3,06%	33,21%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων				
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	8,49%	7,20%	10,01%	0,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	0,28%	0,35%	0,48%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	8,77%	7,55%	10,50%	0,00%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	3,98%	5,18%	7,20%	0,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	3,38%	4,39%	6,11%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	7,36%	9,57%	13,31%	0,00%
621	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων				
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Πίνακας 94: Έσοδα έτους 2013 του Δήμου Καλαμάτας

Κ. Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα όπως τελικά διαμορφώθη καν	Τελικώς βεβαιωθέντ α	Εισπρ/ντα	Εισπρακτέ α Υπόλοιπα	Τελικώς Βεβ/ντα/ Διαμορφωθέ ντα %	Εισπ-ντα/ Τελικώς βεβαιωθέ ντα %	Εισπρ. Υπόλ/ Τελ. Βεβαιωθέ ντα %	Εισπρ./ Διαμορφωθέ ντα %
0	Τακτικά έσοδα								
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	98.286,71	98.017,79	79.741,83	18.275,96	99,73%	81,35%	18,65%	81,13%
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	358.621,34	358.621,34	358.621,34	0	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	5.579.300,0 0	4.697.500, 56	4.691.773, 21	5.727,35	84,20%	99,88%	0,12%	84,09%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	2.681.744,6 3	2.543.244, 39	2.458.961, 36	84.383,03	94,84%	96,69%	3,32%	91,69%
05	Φόροι και Εισφορές	1.102.049,0 0	961.379,78	959.927,29	1452,49	87,24%	99,85%	0,15%	87,10%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	12.302.294, 75	10.919.217, 97	10.919.117, 97	0	88,76%	100,00%	0,00%	88,76%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

07	Λοιπά τακτικά έσοδα	242.368,74	242.368,74	242.368,74	0	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ	22.364.665,17	19.820.350,57	19.710.511,74	109.838,83	88,62%	99,45%	0,55%	88,13%
1	Έκτακτα έσοδα								
	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00	0,00	0,00	0	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
11	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	4.487.495,81	3.414.484,03	3.414.484,03	0	76,09%	100,00%	0,00%	76,09%
12	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	19.100.258,60	7.368.115,29	7.368.115,29	0	38,58%	100,00%	0,00%	38,58%
13	Δωρεές Κληρονομίες Κληροδοσίες	349.400,00	311.000,00	311.000,00	0	89,01%	0,00%	0,00%	89,01%
14	Προσαυξήσεις πρόστιμα Παράβολα	521.107,84	518.356,13	329.971,72	185.994,41	99,47%	63,66%	35,88%	63,32%
15	Λοιπά έκτακτα έσοδα	106.329,88	98.069,64	81.743,82	16.325,82	92,23%	83,35%	16,65%	76,88%
16	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	24.564.592,13	11.710.025,09	11.505.314,86	202.320,23	47,67%	98,25%	1,73%	46,84%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.								

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

21	Τακτικά έσοδα	1.760.845,17	1.646.880,42	1.523.215,72	123.664,70	93,53%	92,49%	7,51%	86,50%
22	Έκτακτα έσοδα	674.918,27	649.649,52	117.799,45	492.253,61	96,26%	18,13%	75,77%	17,45%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	2.435.763,44	2.296.529,94	1.641.015,17	615.918,31	94,28%	71,46%	26,82%	67,37%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.								
31	Εισπράξεις από δάνεια	1.398.000,00	448.658,51	448.658,51	0	32,09%	100,00%	0,00%	32,09%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	15.571.396,67	15.571.396,67	578.386,77	14.937.981,69	100,00%	3,71%	95,93%	3,71%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	16.969.396,67	16.020.055,18	1.027.045,28	14.937.981,69	94,41%	6,41%	93,25%	6,05%
4	Εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων								
41	Εισπράξεις υπέρ δημοσίου	5.730.700,00	3.859.314,38	3.859.137,30	177,08	67,34%	100,00%	0,00%	67,34%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	248.350,45	235.350,45	235.350,45	0	94,77%	100,00%	0,00%	94,77%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	5.979.050,45	4.094.664,83	4.094.487,75	177,08	68,48%	100,00%	0,00%	68,48%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο								
51	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	3.040.766,04	3.040.766,04	3.040.766,04	0	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

51 2	Χ.Υ. έκτακτα έσοδα	3.058.834,2 3	3.058.834, 23	3.058.834, 23	0	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	6.099.600,2 7	6.099.600, 27	6.099.600, 27	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩ ΣΗΣ	78.413.068, 13	60.041.225, 88	44.077.975, 07	15.866.236, 14	76,57%	73,41%	26,43%	56,21%
62 1	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων	12.583.000, 00	10.023.385, 02	9.990.841, 04	32.543,98				
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	90.996.068, 13	70.064.610, 90	54.068.816, 11	15.898.780, 12				

Πηγή: Απολογισμός 2013 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 95 : Συσχέτιση εσόδων έτους 2013 του Δήμου Καλαμάτας

ΚΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα όπως τελικά διαμορφώθηκαν %	Τελικώς Βεβ/ντα %	Εισπρ/ντα %	Εισπρακτέα Υπόλοιπα %
0	Τακτικά έσοδα				
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	0,13%	0,17%	0,18%	0,12%
2	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	0,46%	0,62%	0,81%	0,00%
3	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	7,12%	8,17%	10,64%	0,04%
4	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	3,42%	4,42%	5,58%	0,53%
5	Φόροι και Εισφορές	1,41%	1,67%	2,18%	0,01%
6	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	15,69%	19,00%	24,77%	0,00%
7	Λοιπά τακτικά έσοδα	0,31%	0,42%	0,55%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	28,52%	34,48%	44,72%	0,69%
1	Έκτακτα έσοδα				
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	5,72%	5,94%	7,75%	0,00%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	24,36%	12,82%	16,72%	0,00%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,45%	0,54%	0,71%	0,00%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	0,66%	0,90%	0,75%	1,17%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	0,14%	0,17%	0,19%	0,10%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	31,33%	20,37%	26,10%	1,28%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.				
21	Τακτικά έσοδα	2,25%	2,87%	3,46%	0,78%
22	Έκτακτα έσοδα	0,86%	1,13%	0,27%	3,10%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	3,11%	4,00%	3,72%	3,88%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
31	Εισπράξεις από δάνεια	1,78%	0,78%	1,02%	0,00%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	19,86%	27,09%	1,31%	94,15%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	21,64%	27,87%	2,33%	94,15%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων				
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	7,31%	6,71%	8,76%	0,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	0,32%	0,41%	0,53%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	7,63%	7,12%	9,29%	0,00%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο				
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	3,88%	5,29%	6,90%	0,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	3,90%	5,32%	6,94%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	7,78%	10,61%	13,84%	0,00%
621	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων				
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Πίνακας 96: Έσοδα έτους 2014 του Δήμου Καλαμάτας

Κ. Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα	Βεβ/ντα	Εισπρ/ντα	Εισπρ. Υπόλοιπα	Τελικώς Βεβ/ντα/ Διαμορφωθεί ντα %	Εισπ-ντα/ Τελικώς βεβαιωθεί ντα %	Εισπρ. Υπόλ/ Τελ. Βεβαιωθεί ντα %	Εισπρ./ Διαμορφωθεί ντα %
0	Τακτικά έσοδα								
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	100.427,03	98.049,18	85.844,95	12.204,23	97,63%	87,55%	12,45%	85,48%
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	245.000,00	146.213,30	146.213,30	0,00	59,68%	100,00%	0,00%	59,68%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	4.773.127,96	4.508.430,01	4.507.303,05	1.126,96	94,45%	99,98%	0,02%	94,43%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	2.684.907,74	2.588.206,37	2.522.645,85	59.336,15	96,40%	97,47%	2,29%	93,96%
05	Φόροι και Εισφορές	907.353,54	861.548,33	861.548,33	0,00	94,95%	100,00%	0,00%	94,95%
06	Έσοδα από επιχειρηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	10.631.045,95	10.466.317,73	10.466.317,73	0,00	98,45%	100,00%	0,00%	98,45%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	208.686,73	207.866,73	207.866,73	0,00	99,61%	100,00%	0,00%	99,61%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. Ο	19.550.548,95	18.876.631,65	18.797.739,94	72.667,34	96,55%	99,58%	0,38%	96,15%
1	Έκτακτα έσοδα από εκποίηση κινητής ακίνητης περιουσίας	6.399,75	6.399,75	6.399,75	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
11	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	1.234.165,84	1.098.380,28	1.098.380,28	0,00	89,00%	100,00%	0,00%	89,00%
12	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	18.617.080,49	4.787.115,39	4.787.115,39	0,00	25,71%	100,00%	0,00%	25,71%
13	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	74.000,00	20.000,00	20.000,00	0,00	27,03%	100,00%	0,00%	27,03%
14	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	606.478,68	589.987,32	462.827,25	127.160,07	97,28%	78,45%	21,55%	76,31%
15	Λοιπά έκτακτα έσοδα	87.499,47	82.252,76	71.964,71	10.288,05	94,00%	87,49%	12,51%	82,25%
16	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	20.625.624,23	6.584.135,50	6.446.687,38	137.448,12	31,92%	97,91%	2,09%	31,26%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.								
21	Τακτικά έσοδα	1.724.334,11	1.666.280,76	1.442.725,26	219.962,34	96,63%	86,58%	13,20%	83,67%
22	Έκτακτα έσοδα	592.730,45	435.998,82	52.623,66	380.432,10	73,56%	12,07%	87,26%	8,88%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	2.317.064,56	2.102.279,58	1.495.348,92	600.394,44	90,73%	71,13%	28,56%	64,54%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.				0,00				
31	Εισπράξεις από δάνεια	639.395,82	541.112,88	541.112,88	0,00	84,63%	100,00%	0,00%	84,63%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	15.933.434,93	15.927.813,78	1.114.252,24	12.331.702,02	99,96%	7,00%	77,42%	6,99%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	16.572.830,75	16.468.926,66	1.655.365,12	12.331.702,02	99,37%	10,05%	74,88%	9,99%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων								
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	5.789.246,46	3.834.996,24	3.834.829,04	167,20	66,24%	100,00%	0,00%	66,24%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	268.767,59	262.134,88	262.134,88	0,00	97,53%	100,00%	0,00%	97,53%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	6.058.014,05	4.097.131,12	4.096.963,92	167,20	67,63%	100,00%	0,00%	67,63%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο								
51 1	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	5.733.713,76	5.733.713,76	5.733.713,76	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
51 2	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	2.039.952,21	2.039.952,21	2.039.952,21	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	7.773.665,97	7.773.665,97	7.773.665,97	0,00	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩ ΣΗΣ	72.897.748 ,51	55.902.770 ,48	40.265.771 ,25	13.142.379 ,12	76,69%	23,51%	55,24%
62 1	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων	12.150.487 ,94	10.367.570 ,11	10.367.570 ,11	0,00			
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	85.048.236 ,45	66.270.340 ,59	50.633.341 ,36	13.142.379 ,12			

Πηγή: Απολογισμός 2014 του νέου Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 97: Συσχέτιση εσόδων έτους 2014 του Δήμου Καλαμάτας

ΚΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα όπως τελικά διαμορφώθηκαν %	Τελικώς Βεβ/ντα %	Εισπρ/ντα %	Εισπρακτέα Υπόλοιπα %
0	Τακτικά έσοδα				
1	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	0,14%	0,18%	0,21%	0,09%
2	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	0,34%	0,26%	0,36%	0,00%
3	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	6,55%	8,06%	11,19%	0,01%
4	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	3,68%	4,63%	6,26%	0,45%
5	Φόροι και Εισφορές	1,24%	1,54%	2,14%	0,00%
6	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	14,58%	18,72%	25,99%	0,00%
7	Λοιπά τακτικά έσοδα	0,29%	0,37%	0,52%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	26,82%	33,77%	46,68%	0,55%
1	Έκτακτα έσοδα				
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,01%	0,01%	0,02%	0,00%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	1,69%	1,96%	2,73%	0,00%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	25,54%	8,56%	11,89%	0,00%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,10%	0,04%	0,05%	0,00%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	0,83%	1,06%	1,15%	0,97%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	0,12%	0,15%	0,18%	0,08%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	28,29%	11,78%	16,01%	1,05%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.				
21	Τακτικά έσοδα	2,37%	2,98%	3,58%	1,67%
22	Έκτακτα έσοδα	0,81%	0,78%	0,13%	2,89%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	3,18%	3,76%	3,71%	4,57%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.				
31	Εισπράξεις από δάνεια	0,88%	0,97%	1,34%	0,00%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	21,86%	28,49%	2,77%	93,83%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	22,73%	29,46%	4,11%	93,83%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΚΑ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Προϋπ/ντα όπως τελικά διαμορφώθηκαν %	Τελικώς Βεβ/ντα %	Εισπρ/ντα %	Εισπρακτέα Υπόλοιπα %
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	7,94%	6,86%	9,52%	0,00%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	0,37%	0,47%	0,65%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	8,31%	7,33%	10,17%	0,00%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο				
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	7,87%	10,26%	14,24%	0,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	2,80%	3,65%	5,07%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	10,66%	13,91%	19,31%	0,00%
621	Κάλυψη δαπάνης προνοιακών επιδομάτων				
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Πίνακας 98: Συσχέτιση εσόδων Τελικώς Βεβαιωθέντων/Διαμορφωθέντα

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
0	Τακτικά έσοδα					
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	78,49%	74,20%	99,73%	97,63%	87,51%
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	42,30%	100,00%	100,00%	59,68%	75,50%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	92,88%	100,00%	84,20%	94,45%	92,88%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	72,37%	95,95%	94,84%	96,40%	89,89%
05	Φόροι και Εισφορές	59,03%	67,23%	87,24%	94,95%	77,11%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	93,80%	78,78%	88,76%	98,45%	89,95%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	38,22%	100,00%	100,00%	99,61%	84,46%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	88,09%	84,21%	88,62%	96,55%	89,37%
1	Έκτακτα έσοδα					
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	38,20%	81,50%	0,00%	100,00%	54,93%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για	75,98%	80,67%	76,09%	89,00%	80,43%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
	κάλυψη λειτουργικών δαπανών					
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	40,80%	28,45%	38,58%	25,71%	33,38%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,00%	66,28%	89,01%	27,03%	45,58%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	86,19%	65,77%	99,47%	97,28%	87,18%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	16,49%	59,57%	92,23%	94,00%	65,57%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	44,06%	36,65%	47,67%	31,92%	40,08%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.					
21	Τακτικά έσοδα	93,54%	91,12%	93,53%	96,63%	93,71%
22	Έκτακτα έσοδα	68,75%	53,37%	96,26%	73,56%	72,98%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	82,26%	77,31%	94,28%	90,73%	86,15%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.					
31	Εισπράξεις από δάνεια	14,22%	16,24%	32,09%	84,63%	36,80%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	99,37%	98,26%	100,00%	99,96%	99,40%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	82,52%	92,01%	94,41%	99,37%	92,08%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων					
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	77,62%	73,45%	67,34%	66,24%	71,16%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	89,73%	100,00%	94,77%	97,53%	95,51%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	78,30%	73,71%	68,48%	67,63%	72,03%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο					
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗΣ	78,22%	70,11%	76,57%	76,69%	75,40%

Πηγή: Απολογισμοί 2011- 2014 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 99: Συσχέτιση εσόδων Εισπραχθέντα/Τελικώς Βεβαιωθέντα

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
0	Τακτικά έσοδα					
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	61,49%	87,06%	81,35%	87,55%	79,36%
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	91,06%	99,92%	99,88%	99,98%	97,71%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	97,33%	98,00%	96,69%	97,47%	97,37%
05	Φόροι και Εισφορές	99,88%	93,16%	99,85%	100,00%	98,22%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	97,48%	99,20%	99,45%	99,58%	98,93%
1	Έκτακτα έσοδα					
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	100,00%	100,00%	0,00%	100,00%	75,00%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,00%	100,00%	0,00%	100,00%	50,00%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	79,48%	99,43%	63,66%	78,45%	80,25%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	81,27%	15,51%	83,35%	87,49%	66,91%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	97,05%	78,10%	98,25%	97,91%	92,83%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.					
21	Τακτικά έσοδα	70,81%	88,69%	92,49%	86,58%	84,64%
22	Έκτακτα έσοδα	19,06%	34,34%	18,13%	12,07%	20,90%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	51,12%	74,97%	71,46%	71,13%	67,17%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.					
31	Εισπράξεις από δάνεια	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	3,00%	10,24%	3,71%	7,00%	5,99%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	6,31%	11,44%	6,41%	10,05%	8,55%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων					
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	99,99%	99,98%	100,00%	100,00%	99,99%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	99,99%	99,98%	100,00%	100,00%	99,99%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο					
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗΣ	73,00%	75,99%	73,41%	72,03%	73,61%

Πηγή: Απολογισμοί 2011- 2014 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 100: Συσχέτιση εσόδων Εισπρακτέα Υπόλοιπα / Τελικώς Βεβαιωθέντα

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
0	Τακτικά έσοδα					
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	38,51%	6,17%	18,65%	12,45%	18,94%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	8,94%	0,30%	0,12%	0,02%	2,35%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	2,67%	3,95%	3,32%	2,29%	3,06%
05	Φόροι και Εισφορές	0,12%	0,20%	0,15%	0,00%	0,12%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	2,52%	0,61%	0,55%	0,38%	1,02%
1	Έκτακτα έσοδα					
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
15	Προσαυξήσεις - πρόστιμα - Παράβολα	20,52%	15,03%	35,88%	21,55%	23,25%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	18,73%	0,00%	16,65%	12,51%	11,97%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	2,95%	1,07%	1,73%	2,09%	1,96%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.					
21	Τακτικά έσοδα	29,19%	24,04%	7,51%	13,20%	18,49%
22	Έκτακτα έσοδα	80,94%	79,36%	75,77%	87,26%	80,83%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	48,88%	51,28%	26,82%	28,56%	38,88%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.					
31	Εισπράξεις από δάνεια	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	97,00%	91,03%	95,93%	77,42%	90,35%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	93,69%	90,28%	93,25%	74,88%	88,02%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων					
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο					
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗΣ	27,00%	27,64%	26,43%	23,51%	26,14%

Πηγή: Απολογισμοί 2011- 2014 του Δήμου Καλαμάτας.

Πίνακας 101: Συσχέτιση εσόδων Εισπραχθέντα /Διαμορφωθέντα

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
0	Τακτικά έσοδα					
01	Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία	48,26%	75,77%	81,13%	85,48%	72,66%
02	Πρόσοδοι από κινητή περιουσία	42,30%	100,00%	100,00%	59,68%	75,50%
03	Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα	84,58%	93,77%	84,09%	94,43%	89,22%
04	Έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών	70,44%	95,61%	91,69%	93,96%	87,93%
05	Φόροι και Εισφορές	58,96%	95,03%	87,10%	94,95%	84,01%
06	Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες	93,80%	78,94%	88,76%	98,45%	89,99%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
07	Λοιπά τακτικά έσοδα	38,22%	80,06%	100,00%	99,61%	79,47%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 0	85,87%	84,79%	88,13%	96,15%	88,73%
1	Έκτακτα έσοδα					
11	Έσοδα από εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας	38,20%	0,00%	0,00%	100,00%	34,55%
12	Έκτακτες επιχορηγήσεις για κάλυψη λειτουργικών δαπανών	75,98%	57,47%	76,09%	89,00%	74,64%
13	Επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες	40,80%	44,37%	38,58%	25,71%	37,36%
14	Δωρεές - Κληρονομίες - Κληροδοσίες	0,00%	32,32%	89,01%	27,03%	37,09%
15	Προσαυξήσεις πρόστιμα - Παράβολα	68,51%	79,49%	63,32%	76,31%	71,91%
16	Λοιπά έκτακτα έσοδα	13,40%	69,04%	76,88%	82,25%	60,39%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 1	42,76%	45,87%	46,84%	31,26%	41,68%
2	Έσοδα Π.Ο.Ε.					
21	Τακτικά έσοδα	66,24%	59,82%	86,50%	83,67%	74,06%
22	Έκτακτα έσοδα	13,11%	19,45%	17,45%	8,88%	14,72%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 2	42,05%	42,46%	67,37%	64,54%	54,10%
3	Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.					
31	Εισπράξεις από δάνεια	14,22%	8,03%	32,09%	84,63%	34,74%
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα προηγούμενων ετών	2,98%	7,56%	3,71%	6,99%	5,31%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 3	5,20%	7,61%	6,05%	9,99%	7,21%
4	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου και τρίτων					

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2011	2012	2013	2014	Μ.Ο. ΤΕΤΡΑΕΤΙΑΣ
41	Εισπράξεις υπέρ του δημοσίου	77,61%	65,18%	67,34%	66,24%	69,09%
42	Εισπράξεις υπέρ τρίτων	89,73%	96,31%	94,77%	97,53%	94,58%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 4	78,29%	66,17%	68,48%	67,63%	70,14%
5	Χρηματικό Υπόλοιπο					
511	Χ.Υ. από τακτικά έσοδα	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
512	Χ.Υ. από έκτακτα έσοδα	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ Κ.Α. 5	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
	ΣΥΝΟΛΟ ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗΣ	57,11%	55,30%	56,21%	55,24%	55,96%

Πηγή: Απολογισμοί 2011- 2014 του Δήμου Καλαμάτας.

Αποτελεσματική οικονομική διαχείριση: εισπρακτέο υπόλοιπο / βεβαιωθέντα έσοδα

Η ικανότητα ενός Ο.Τ.Α. να εισπράττει τις απαιτήσεις του, συνδέεται άμεσα με την αποτελεσματικότητα του εισπρακτικού του μηχανισμού. Δεδομένου ότι, το σύνολο των βεβαιωθέντων εσόδων ισούται με το άθροισμα των εισπρακτέων εσόδων και των εισπρακτέων υπολοίπων, από τα στοιχεία των Πινάκων προκύπτουν τα εξής:

Οι **απαιτήσεις** του νέου Δήμου Καλαμάτας που **δεν κατέστη δυνατό να εισπραχθούν** (εισπρακτέα υπόλοιπα), **συνολικά** φτάνουν στο **27.00%** επί των βεβαιωθέντων το **2011**, το **27.64 %** το **2012**, το **26.43%** το **2013** και το **23.51%** το **2014** και το **26.14%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας.

Οι αντίστοιχες αναλογίες στα **τακτικά** είναι **2.52%** επί των βεβαιωθέντων το **2011**, το **0.61 %** το **2012**, το **0.55%** το **2013** και το **0.38%** το **2014** και το **1.02%** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας. Είναι πάρα πολύ μικρό το ποσοστό ανεισπρακτων τακτικών πράγμα που υποδηλώνει πάνω από όλα και σωστή πρόβλεψη αλλά και υλοποίηση σε αυτό το κομμάτι του προϋπολογισμού.

Τα εισπρακτέα υπόλοιπα στα **έσοδα από φόρους και εισφορές** (κωδικός 05), όπου από **0.12%** στο **2011** έγιναν **0.20 %** το **2012**, το **0.15%** το **2013** και το **0.00%** το **2014** και στο **0.12 %** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας. Στα έσοδα **επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες** (κωδικός 13), τα έτη **2011-2014** όλα τα βεβαιωθέντα **εισπράχθηκαν**. Στα **λοιπά έκτακτα έσοδα** (κωδικός 16), όπου το **2011** τα εισπρακτέα υπόλοιπα ήταν **18.73%**, διαμορφώθηκαν στο **0.00 %** το **2012**, το **16.65%** το **2013** και το **12.51%** το **2014** και στο **11.97 %** των αθροιστικών εσόδων του μέσου όρου της τετραετίας παρουσιάζοντας **μεγάλη μείωση** στη τετραετία (από 22.005,38€ το 2011 έγιναν 10.288,05€). Σε αυτή την κατηγορία εσόδου παρουσιάζεται μεγάλη μη εισπραξιμότητα εντάσσονται έργα με πιθανά αβέβαιες χρηματοδοτήσεις και τυχόν υπαναχωρήσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης ως προς την αποδέσμευση και μεταφοράς πόρων που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Στα **έσοδα από την ακίνητη περιουσία** (κωδικός 01), τα εισπρακτέα υπόλοιπα είναι **12,84%** επί των αθροιστικών βεβαιωθέντων του **2011 μειώνονται** στο **6.17%** το **2012**, **αυξάνονται** στο **18.65%** και πάλι το **2014** μειώνονται στο **12,45%**. Στα **έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα** (κωδικός 03), όπου τα εισπρακτέα υπόλοιπα είναι **8.94%** επί των αθροιστικών βεβαιωθέντων του **2011** στο **0.30%** το **2012**, στο **0.12%** το **2013** και **0.02%** το **2014** παρουσιάζοντας πάρα πολύ **μεγάλη μείωση** (από 471.640,57€ το 2011 έγιναν 1.126,96€ το 2014). Στα **έσοδα από λοιπά τέλη, δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών** (κωδικός 04) τα εισπρακτέα υπόλοιπα είναι **2.67%** επί των αθροιστικών βεβαιωθέντων του **2011** και **3.95%** το **2012**, **μειώθηκαν** το **2013** στο **3.32%** ενώ η **μείωση** συνεχίστηκε και το **2014** για να διαμορφωθεί στο **2.29%**.

Στα έσοδα από **προσαυξήσεις – πρόστιμα – παράβολα** (κωδικός 15), τα εισπρακτέα υπόλοιπα είναι **20.52%** % επί των αθροιστικών βεβαιωθέντων το **2011**, **15.03%** το **2012**, **35.88%** το **2013**, **21.55%** το **2013** παρουσιάζοντας **μεγάλη διακύμανση** κατά την τετραετία. Παρουσιάζεται **μεγάλη μη εισπραξιμότητα** διότι στους Κ.Α. στην ουσία προϋπολογίζονται προσαυξήσεις με πολλή **αβέβαιη** είσπραξη και πιθανά χωρίς δυνατότητα πλήρους απεικόνισης του ποσού των προσαυξήσεων που οφείλεται λόγω και του προγράμματος που χρησιμοποιείται για την οικονομική διαχείριση.

Στα **έσοδα Π.Ο.Ε. – τακτικά** (κωδικός 21) τα εισπρακτέα υπόλοιπα είναι **29.19%** επί των αθροιστικών βεβαιωθέντων το **2011** και **24.04%** το **2012**, **μειώθηκαν** σημαντικά το **2013** φτάνοντας στο **7.51%** με μια όμως αύξηση στο **2014** που διαμορφώθηκαν στο **13.20%** και μειώνοντας τον μέσο όρο της τετραετίας στο **18.49%**. Αυτό οφείλεται στην αποτελεσματική πρόβλεψη και είσπραξη των τακτικών εσόδων από τέλη καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού η οποία σημειωτέων ότι είναι ανταποδοτική υπηρεσία.

Στα **έσοδα Π.Ο.Ε. – έκτακτα** (κωδικός 22), τα εισπρακτέα υπόλοιπα είναι **80.94%** επί των αθροιστικών βεβαιωθέντων το **2011** και **79.36%** το **2012**, **μειώθηκαν** στο **75.77%** το **2013** έχοντας **αύξηση** στο **87.26%** το **2014**.

Στα **εισπρακτέα υπόλοιπα παρελθόντων οικονομικών ετών** (κωδικός 32), εμφανίζονται σημαντικά **προβλήματα είσπραξης**, αφού το ύψος των εισπρακτέων υπολοίπων φτάνει στο **97.00%** επί των αθροιστικών βεβαιωθέντων του **2011**, **μειώνεται** στο **91.03%** το **2011**, ενώ το **2013** **αυξάνεται** στο **95.93%** και το **2014** **μειώνεται** στο **77.42%** με μέσο όρο τετραετίας **90.35%**. **Κατ' ουσία, τα ανείσπρακτα έσοδα που αφορούν περασμένα οικονομικά έτη δεν μπορούν να εισπραχθούν στην τρέχουσα χρήση. Αξίζει να αναφερθεί ότι κατά το 2014 έλαβε χώρα νομοθετική ρύθμιση για τακτοποίηση ληξιπροθέσμων οφειλών προς τους δήμους.**

Μετά από τις ανωτέρω επισημάνσεις, η **οικονομική διαχείριση** του Δήμου Καλαμάτας, κινήθηκε σε **ικανοποιητικό επίπεδο** στα έσοδα που βεβαιώνονται και εισπράττονται (για πρώτη φορά) την τρέχουσα περίοδο, ενώ διαπιστώνεται **μεγάλο πρόβλημα είσπραξης** στα έσοδα από παρελθόντα οικονομικά έτη.

Σταθερότητα και αστάθεια οικονομικών μεγεθών: τελικά / αρχικά προϋπολογισθέντα

έσοδα.

Η σχέση που διαμορφώνεται απολογιστικά μεταξύ **αρχικού** και **τελικού** προϋπολογισμού αφορά:

Τους **αστάθμητους παράγοντες** που επηρεάζουν το ύψος των δημοτικών εσόδων π.χ. κατανομές των κρατικών επιχορηγήσεων, καταβολές των εισροών από τα επιχειρησιακά προγράμματα ΕΣΠΑ, νομοθετικές ρυθμίσεις κ.α..

Τις **αδυναμίες** της οικονομικής διαχείρισης (προβλέψεις, εκτιμήσεις).

Την εφαρμογή διατάξεων Δ.Κ.Κ. που αφορούν τις διαγραφές χρεών, προστίμων, προσαυξήσεων ή και **νομοθετικές ρυθμίσεις** με τα ίδια αποτελέσματα, που συνήθως οδηγούν σε μείωση των αρχικά προϋπολογισθέντων εσόδων.

Με βάση τα στοιχεία των Πινάκων προκύπτει ότι τα τελικά προϋπολογισθέντα έσοδα **αυξήθηκαν** κατά **13,82%** το **2011**, **20.06%** το **2012**, κατά **14.02%** το **2013** και κατά **25.22%** το **2014**, σε σχέση με τα αρχικά προϋπολογισθέντα για τα αντίστοιχα έτη. Με δεδομένες τις υποχρεωτικές αναμορφώσεις των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α. που συνεπάγονται οι κατανομές των κρατικών επιχορηγήσεων κατά την διάρκεια ενός οικονομικού έτους, τα ποσοστά αυτά κρίνονται **ως μη αρκετά ικανοποιητικά**.

Μετά από τα παραπάνω είναι φανερό ότι, οι παραδοχές κατάρτισης του προϋπολογισμού επιβεβαιώνονται σε μεγάλο βαθμό. Ένα τμήμα τους ανατρέπεται από εξωτερικούς παράγοντες και ένα άλλο από αβεβαιότητες σχετικές με την φύση ορισμένων έκτακτων εσόδων.

Βαθμός υλοποίησης προϋπολογισμού: βεβαιωθέντα / προϋπολογισθέντα έσοδα.

Η σχέση που διαμορφώνεται απολογιστικά μεταξύ **προϋπολογισθέντων** και **βεβαιωθέντων** εσόδων αποτελεί δείκτη αφενός της **ακρίβειας** με την οποία συντάσσεται ο προϋπολογισμός και αφετέρου της **φορολογικής** και **διαχειριστικής προσπάθειας** που αναλαμβάνει ένας Δήμος και οι υπηρεσίες του. Αν από τα αρχικά βεβαιωθέντα αφαιρεθούν οι διαγραφές, προκύπτουν τα τελικά βεβαιωθέντα.

Με βάση τα στοιχεία των Πινάκων προκύπτουν τα εξής:

Στα **συνολικά έσοδα** βεβαιώνεται το **78,22%** των τελικώς προϋπολογισθέντων το **2011**, για το **2012** το **70.11%**, για το **2013** το **76.57%** και για το **2014** το **76.69%** όταν ο μέσος όρος της τετραετίας είναι στο **75.40%**. Στα **τακτικά** βεβαιώνεται το **88,09%** των προϋπολογισθέντων του **2011**, για το **2012** το **84.21%**, για το **2013** το **88.62%** και για το **2014** το **96.55%**. Στα **έκτακτα**, που περιλαμβάνουν τις επιχορηγήσεις για επενδύσεις, βεβαιώνεται μόνο το **44,06%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2011**, για το **2012** το **36.65%**, για το **2013** το **47.67%** και για το **2014** το **61.92%**. Στα **έσοδα Π.Ο.Ε.** που βεβαιώνονται για πρώτη φορά, βεβαιώνεται το **82,26%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011** για το **2012** το **77.31%**, για το **2013** το **94.28%** και για το **2014** το **90.73%**. Στις εισπράξεις από **δάνεια και απαιτήσεις**, βεβαιώνεται το **82,52%** των τελικώς προϋπολογισθέντων το **2011** για το **2012** το **92.01%**, για το **2013** το **94.41%** και για το **2014** το **99.37%**. Στις εισπράξεις **υπέρ δημοσίου και τρίτων**, βεβαιώνεται το **78,30%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2011** για το **2012** το **73.71%**, για το **2013** το **68.48%** και για το **2014** το **67.63%**

Σε ορισμένες υποκατηγορίες εσόδων παρατηρείται **υψηλός βαθμός ακρίβειας** του προϋπολογισμού ενώ σε άλλες παρατηρείται **μεγάλη απόκλιση**. Συγκεκριμένα το **2011**, βεβαιώθηκε το **100%** των τελικών προϋπολογισθέντων σε δυο (2) υποκατηγορίες (**κωδικοί 511,512**), από **90% έως 100%** βεβαιώθηκαν τέσσερες (4)

υποκατηγορίες (κωδικοί 03, 06, 21, 32), από 70% έως 90% βεβαιώθηκαν έξι (6) υποκατηγορίες (κωδικοί 01, 04, 12, 15, 41, 42), από 50% έως 70% βεβαιώθηκαν δυο (2) υποκατηγορίες (κωδικοί 05, 22), από 30% έως 50% τέσσερες (4) υποκατηγορίες (κωδικοί 02, 07, 11, 13).

Το 2012 βεβαιώθηκε το 100% των τελικών προϋπολογισθέντων σε έξη υποκατηγορίες (κωδικοί 02, 03, 07, 42, 511, 512), από 90% έως 100% βεβαιώθηκαν τρεις υποκατηγορίες (κωδικοί 04, 21, 32), από 70% έως 90% βεβαιώθηκαν τέσσερις υποκατηγορίες (κωδικοί 01, 06, 11, 41), από 50% έως 70% βεβαιώθηκαν πέντε υποκατηγορίες (κωδικοί 05, 14, 15, 16, 22) και από 20% έως 50% μια υποκατηγορία (κωδικός 13).

Το 2013 βεβαιώθηκε το 100% των τελικών προϋπολογισθέντων σε πέντε υποκατηγορίες (κωδικοί 02, 07, 32, 511, 512), από 90% έως 100% βεβαιώθηκαν επτά υποκατηγορίες (κωδικοί 01, 04, 15, 16, 21, 22, 42), από 70% έως 90% βεβαιώθηκαν πέντε υποκατηγορίες (κωδικοί 03, 05, 06, 12, 14), από 50% έως 70% βεβαιώθηκαν μία υποκατηγορία (κωδικός 41) και από 20% έως 50% δύο υποκατηγορίες (κωδικοί 13, 31).

Το 2014 βεβαιώθηκε το 100% των τελικών προϋπολογισθέντων σε τρεις υποκατηγορίες (κωδικοί 11, 511, 512), από 90% έως 100% βεβαιώθηκαν έντεκα υποκατηγορίες (κωδικοί 01, 03, 04, 05, 06, 07, 15, 16, 21, 32, 42), από 70% έως 90% βεβαιώθηκαν τρεις υποκατηγορίες (κωδικοί 12, 22, 31), από 50% έως 70% βεβαιώθηκαν σε δύο υποκατηγορίες (κωδικοί 02, 41) και από 20% έως 50% δύο υποκατηγορίες (κωδικοί 13, 14).

Μεγάλες αποκλίσεις εμφανίζονται το 2011 στα **λοιπά έκτακτα έσοδα** (κωδικός 16) όπου βεβαιώθηκε το 16,49% των τελικώς προϋπολογισθέντων, στις **εισπράξεις από δάνεια** (κωδικός 31) όπου βεβαιώθηκε το 14,22% (για το 2012-2014 το ποσό είναι αυξανόμενο με αποκορύφωμα το 2014 όπου φτάνει το 84,63%), ενώ στις **δωρεές – κληρονομίες - κληροδοσίες** (κωδικός 14) δεν βεβαιώθηκε κανένα ποσό. Το 2012 **μεγάλες αποκλίσεις** εμφανίζονται στα **έσοδα επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες** (κωδικός 13) όπου βεβαιώθηκε το 28,45% των τελικώς προϋπολογισθέντων έναντι του 40.80% για το 2011 και στις **εισπράξεις από δάνεια** (κωδικός 31) όπου βεβαιώθηκε το 16.24 % των τελικώς προϋπολογισθέντων.

Γενικότερα, στη τετραετία, το **πρόβλημα** εντοπίζεται κυρίως στα **έκτακτα έσοδα** όπου ενώ, σαφώς, εμφανίζεται στους ορισμένους επιμέρους υποκωδικούς αύξηση της αναλογίας τελικώς βεβαιωθέντα προς τελικώς διαμορφωθέντα εν τούτοις αυτά που βεβαιώνονται υπολείπονται κατά πολύ ακόμη και του μισού από αυτά που έχουν προϋπολογιστεί (μέσος όρος τετραετίας μόλις 40.08%).

Τα προβλήματα που παρατηρούνται στη σχέση βεβαιωθέντων εσόδων προς τελικώς προϋπολογισθέντων, συνήθως οφείλονται:

Σε **λάθη εκτιμήσεων** για το ύψος συγκεκριμένων επιχορηγήσεων, τα οποία πολλές φορές προέρχονται από τα ασαφή κριτήρια κατανομής των κεντρικών φορέων.

Σε **καθυστερήσεις έργων**, οπότε δεν είναι δυνατόν να ζητηθούν οι αντίστοιχες εκταμιεύσεις.

Σε πιθανές **αδυναμίες τήρησης** των πολύπλοκων και γραφειοκρατικών **διαδικασιών** που απαιτούνται για την παρακολούθηση των έργων ή δράσεων που έχουν ενταχθεί για χρηματοδότηση κυρίως από ευρωπαϊκά προγράμματα.

Στο **πλαίσιο του «διεκδικητικού» προϋπολογισμού** που συντάσσεται από όλους σχεδόν τους Ο.Τ.Α., ορισμένες υποκατηγορίες εσόδων υπερμεγεθύνονται ώστε να υπάρξει ισοσκέλιση του και να φανεί ότι επαρκούν τα έσοδα για να καλυφθούν τα

αυξημένα έξοδα στις επενδύσεις και στην παροχή υπηρεσιών. Συνήθως, οι πολύ αισιόδοξες προβλέψεις δεν επαληθεύονται.

Η νομοθεσία που διέπει την οικονομική διοίκηση και διαχείριση των Ο.Τ.Α. επιβάλλει την **καταχώρηση** αφενός μεν όλων των νομοθετημένων εσόδων μαζί με τα σχετικά πρόστιμα και προσαυξήσεις είτε αυτά πρόκειται να εισπραχθούν είτε όχι, αφετέρου δε όλες τις απαιτήσεις για τις οποίες υπάρχει δικαστική ή διοικητική διεκδίκηση. Σε πολλές περιπτώσεις οι διαδικασίες είσπραξης ορισμένων εσόδων είναι πολύπλοκες και χρονοβόρες, οπότε η αντίστοιχη βεβαίωση καλύπτει μόνο ένα τμήμα τους.

Σε **αδυναμίες σύλληψης** της φορολογητέας ύλης, σε ανεπάρκειες των ελεγκτικών μηχανισμών του Δήμου, σε αντιδράσεις των φορολογουμένων νοικοκυριών και των τοπικών επιχειρήσεων.

Το έτος **2010**, που αποτέλεσε το πρώτο έτος της **δημοσιονομικής προσαρμογής** της χώρας μας και της ένταξης της στον ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης, κάτι που δεν μπορούσε να προβλεφθεί στις αρχικές εκτιμήσεις του προϋπολογισμού, τόσο οι επιχορηγήσεις από τους κεντρικούς φορείς, όσο και η φοροδοτική ικανότητα των δημοτών, μειώθηκαν σημαντικά. Το **2011** σημειώθηκε ακόμα **μεγαλύτερη περικοπή** των κρατικών επιχορηγήσεων, καθώς και **μεγαλύτερη μείωση των εισοδημάτων** των πολιτών και των επιχειρήσεων, με άμεσο αποτέλεσμα την μεγαλύτερη μείωση της φοροδοτικής τους ικανότητας.

Αυτό συνεχίστηκε και τα επόμενα έτη με την σύνταξη προϋπολογισμών που ενώ συντάσσονταν σύμφωνα με τους αυστηρούς όρους που είχαν τεθεί μέσα από νόμους στα πλαίσια της δημοσιονομικής πολιτικής της χώρας κάθε φορά που χρειαζόταν να περικοπούν δαπάνες της κεντρικής κυβέρνησης το σύνηθες ήταν να περικόπτονται χρηματοδοτήσεις και πόροι που προορίζονταν για τους ΟΤΑ.

Πολύ σημαντικό **δείκτη αποτελεσματικότητας** του προϋπολογισμού αλλά και της ταμειακής ρευστότητας, αποτελεί η σχέση **εισπραχθέντα έσοδα / τελικώς προϋπολογισθέντα**.

Στο **σύνολο του προϋπολογισμού** ο Δήμος Καλαμάτας **εισπράττει τελικά** το **57.11%** των τελικώς προϋπολογισθέντων το **2011**, το **55.30%** για το **2012**, το **56.21%** για το **2013** και το **55.96%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2014**.

Από τα **τακτικά έσοδα** εισπράττονται το **85.87%** το **2011**, το **84.79%** για το **2012**, το **88.13%** για το **2013** και το **96.15%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2014**.

Από τα **έκτακτα έσοδα** εισπράττονται το **42,76%** το **2011**, το **45.87%** για το **2012**, το **46.84%** για το **2013** και το **31.26%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2014**.

Από τα έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώνονται για πρώτη φορά εισπράττεται το **42,05%** το 2011, το **42.46%** για το 2012, το **67.37%** για το 2013 και το **64.54%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του 2014

Από τις **εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων**, εισπράττεται το **78.29%** το **2011** το **66.17%** για το **2012**, το **68.48%** για το **2013** και το **67.63%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2014**.

Το **μεγαλύτερο πρόβλημα** παρουσιάζεται στα **εισπρακτέα υπόλοιπα** τα οποία έχουν βεβαιωθεί σε παρελθούσες χρήσεις, για τα οποία, στην ουσία, υπάρχει **αδυναμία είσπραξης**, αφού το **2011** εισπράχθηκε το **5,20%** των τελικώς προϋπολογισθέντων το **7.61%** για το **2012**, το **7.61%** για το **2013** και το **6.05%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2014** παρά το γεγονός ότι κατά το 2014 από τον Απρίλιο και έως τον Νοέμβριο (μέσω συνεχών παρατάσεων) δόθηκε η δυνατότητα νομοθετικά για την ρύθμιση των οφειλών με διαγραφή των προστίμων και προσαυξήσεων έως και 100%. Η **αδυναμία είσπραξης** έχει να κάνει αφενός με ενδογενής παράγοντες αλλά και σε πολύ μεγάλο βαθμό και με την γενικότερη

οικονομική κατάσταση των πολιτών λόγω συνεχών μειώσεων των εισοδημάτων τους και κατ' επέκταση της φοροδοτικής τους ικανότητας.

Συνολικά, από την μελέτη των παραπάνω στοιχείων και δεικτών, μπορούμε να συμπεράνουμε για την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού στο σκέλος των εσόδων τα εξής:

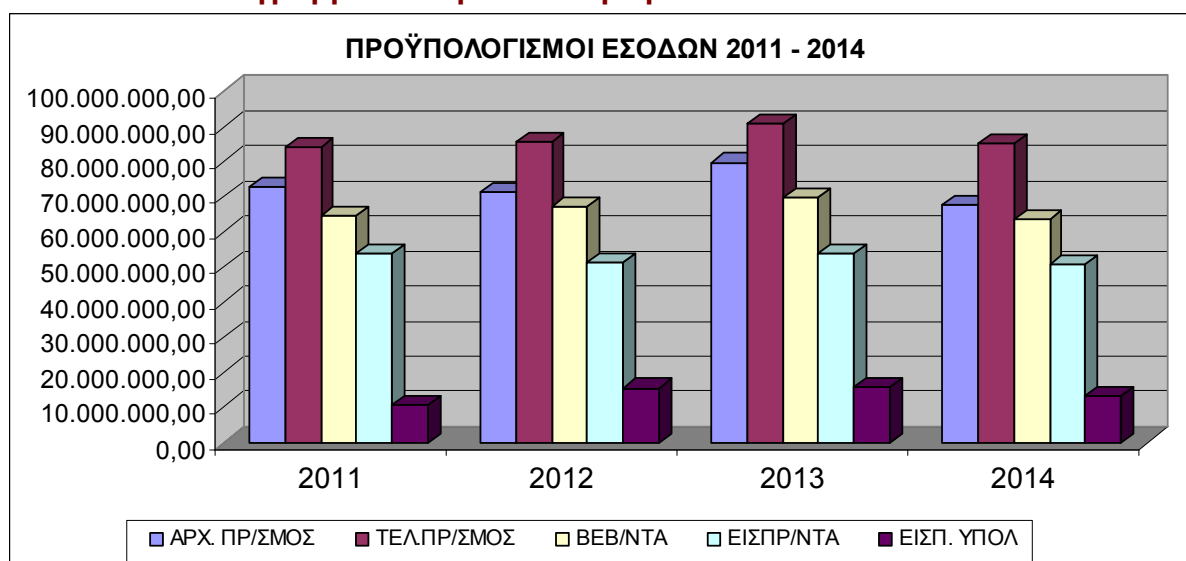
Ο προϋπολογισμός των εσόδων **σχεδιάζεται με αξιοπιστία όσο αφορά τα τακτικά έσοδα**, η βεβαίωση και η είσπραξη των οποίων επιτυγχάνεται σε υψηλά ποσοστά, κάτι που ικανοποιεί σε υψηλό βαθμό την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών, εξασφαλίζοντας έτσι, ταμειακή ρευστότητα για την εύρυθμη λειτουργία του Δήμου. Στα έκτακτα έσοδα, κυρίως στις επιχορηγήσεις για επενδυτικές δαπάνες, παρουσιάζεται μεγάλη υστέρηση.

Στα **εισπρακτέα υπόλοιπα** τα οποία έχουν βεβαιωθεί σε παρελθούσες χρήσεις, υπάρχει **αδυναμία είσπραξης**.

Το μεγάλο Χρηματικό Υπόλοιπο, άρα της μεγάλης ταμειακής ρευστότητας, υποδηλώνει και την δυνατότητα για άμεση ικανοποίηση πληρωμών-υποχρεώσεων και άσκηση αποτελεσματικής πολιτικής στην διαχείριση των εξόδων.

Με βάση τα αρχικώς προϋπολογισθέντα έσοδα, τα τελικώς προϋπολογισθέντα, τα τελικώς βεβαιωθέντα, τα εισπραχθέντα έσοδα και τα εισπρακτέα υπόλοιπα, για την τετραετία 2011 – 2014, διαμορφώνεται το Διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα 45: Προϋπολογισμοί εσόδων 2011 – 2014

3.4.4. Ανάλυση εξόδων

3.4.4.1. Ανάλυση εξόδων Δήμου Καλαμάτας για την τετραετία 2011 - 2014

Για την ορθότητα της ανάλυσης και προκειμένου τα μεγέθη να είναι συγκρίσιμα, στον απολογισμό των εξόδων του 2011-2014 του νέου Δήμου Καλαμάτας, **δεν θα συμπεριληφθεί** το ποσό που αφορά το έξοδα για την κάλυψη της δαπάνης των προνοιακών επιδομάτων (μέρος του κωδικού 00.6718), όπως, αντίστοιχα, έγινε στον αντίστοιχο κωδικό των εσόδων.

Το ποσοστό συμμετοχής κάθε κατηγορίας και υποκατηγορίας πληρωθέντων εξόδων στα συνολικά έξοδα του Δήμου, αποτελεί αφενός μεν δείκτη των προτεραιοτήτων του, αφετέρου δε, περιγράφει το πλαίσιο μέσα στο οποίο κινείται ο οικονομικός του

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

προγραμματισμός.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που αντλήθηκαν από τους απολογισμούς εσόδων και εξόδων του Δήμου Καλαμάτας, προκύπτουν οι ακόλουθοι πίνακες πληρωθέντων εξόδων ανά κατηγορία εξόδου και ανά υπηρεσία, για τις διαχειριστικές χρήσεις 2011 έως και 2014.

Πίνακας 102: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2011

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχικός	Τελικός	Ενταλ/ντα	Πληρ/ντα
		Πρ/σμος	Πρ/σμος		
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ				
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	15.083.180,00	15.596.084,35	12.970.777,04	12.967.305,95
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	1.130.000,00	1.486.000,00	797.040,29	797.040,29
62	Παροχές τρίτων	3.063.100,00	3.931.465,26	2.202.503,62	2.202.503,62
63	Φόροι - τέλη	36.000,00	36.000,00	18.136,50	18.136,50
64	Λοιπά γενικά έξοδα	520.500,00	529.300,00	111.116,39	111.116,39
65	Πληρωμές για την εξυπη/ση δημόσιας πίστης	2.176.165,77	2.176.165,77	1.893.749,01	1.893.749,01
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	1.098.900,00	1.102.900,00	564.786,10	564.786,10
67	Πληρωμές μεταβιβάσεις σε τρίτους	5.110.754,85	5.307.507,94	3.762.302,57	3.762.302,57
68	Λοιπά έξοδα	22.000,00	22.000,00	0	0
	Σύνολο Κ.Α. 6	28.240.600,62	30.187.423,32	22.320.411,52	22.316.940,43
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ				
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	1.334.527,50	1.397.227,50	514.071,75	514.071,75
73	Έργα	14.108.170,96	14.147.764,86	3.437.128,58	3.430.638,72
74	Μελέτες	3.907.195,93	3.830.986,58	1.259.003,92	1.259.003,92
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης	2,99	2,99	2,99	2,99
	Σύνολο Κ.Α. 7	19.349.897,38	19.375.981,93	5.210.207,24	5.203.717,38
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε.				
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	5.401.413,13	5.475.115,22	2.328.487,14	2.316.854,15
82	Αποδόσεις	4.968.475,66	6.068.390,87	4.681.430,46	4.681.430,46
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	7.210.501,39	7.210.501,39	0	0

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	Σύνολο Κ.Α. 8	17.580.390,18	18.754.007,48	7.009.917,60	6.998.284,61
9	Αποθεματικό	190.418,64	1.480.766,68	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	65.361.306,82	69.798.179,41	34.540.536,36	34.518.942,42
	Προνοιακά Επιδόματα	12.999.950,00	13.049.950,00	10.423.239,02	10.423.239,02
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	78.361.256,82	82.848.129,41	44.963.775,38	44.942.181,44
	Χρηματικό πληρωθέντα	Υπόλοιπο:	Εισπραχθέντα-	5.377.110,52	

Πηγή: Απολογισμός εξόδων έτους 2011 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 103: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2012

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχικός	Τελικός	Ενταλ/ντα	Πληρ/ντα
		Πρ/σμος	Πρ/σμος		
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ				
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	13.502.644,50	14.086.344,50	9.880.151,04	9.880.151,04
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	1.009.000,00	1.395.800,00	754.618,23	754.618,23
62	Παροχές τρίτων	2.251.637,50	2.710.421,47	1.767.185,59	1.767.185,59
63	Φόροι - τέλη	30.200,00	43.200,00	24.470,53	24.470,53
64	Λοιπά γενικά έξοδα	461.873,00	555.809,00	135.990,88	135.990,88
65	Πληρωμές για την εξυπ/ση δημόσιας πίστης	2.331.165,77	2.306.215,77	1.626.133,67	1.626.133,67
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	871.178,50	856.400,00	416.027,94	416.027,94
67	Πληρωμές μεταβιβάσεις σε τρίτους	4.797.287,63	4.968.244,16	3.048.467,23	3.048.467,23
68	Λοιπά έξοδα	285.000,00	285.000,00	90.640,01	90.640,01
	Σύνολο Κ.Α. 6	25.539.986,90	27.207.434,90	17.743.685,12	17.743.685,12
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ				
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	1.367.385,03	1.468.347,33	425.051,50	425.051,50
73	Έργα	16.410.643,76	20.162.153,49	6.925.649,36	6.925.649,36
74	Μελέτες	3.184.893,06	4.152.393,06	2.070.191,71	2.070.191,71
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης				
	Σύνολο Κ.Α. 7	20.962.921,85	25.782.893,88	9.420.892,57	9.420.892,57
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε.				

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	6.882.782,57	6.120.165,36	1.895.545,95	1.895.545,95
82	Αποδόσεις	4.960.500,00	6.805.649,98	4.987.910,70	4.987.910,70
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	0,00	6.277.804,79	0,00	0,00
	Σύνολο Κ.Α. 8	11.843.282,57	19.203.620,13	6.883.456,65	6.883.456,65
9	Αποθεματικό	205.566,29	687.599,55		
	ΣΥΝΟΛΟ	58.551.757,61	72.881.548,46	34.048.034,34	34.048.034,34
	Προνοιακά Επιδόματα	12.870.610,00	12.870.610,00	11.289.760,03	11.289.760,03
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	71.422.367,61	85.752.158,46	45.337.794,37	45.337.794,37
	Χρηματικό Υπόλοιπο :Εισπραχθέντα-Πληρωθέντα			6.099.600,77	

Πηγή: Απολογισμός εξόδων έτους 2012 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 104 : Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2013

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχικός	Τελικός	Ενταλ/ντα	Πληρ/ντα
		Πρ/σμος	Πρ/σμος		
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ				
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	10.889.600,00	11.491.193,81	9.259.810,22	9.258.031,85
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	726.655,39	945.164,16	757.007,16	756.007,06
62	Παροχές τρίτων	3.830.798,24	4.613.624,24	4.013.447,61	4.012.834,66
63	Φόροι - τέλη	34.550,00	73.050,00	64.196,37	64.196,37
64	Λοιπά γενικά έξοδα	361.150,00	642.826,51	295.886,19	275.408,36
65	Πληρωμές για την εξυπ/ση δημόσιας πίστης	1.265.665,77	2.253.013,37	1.642.862,06	1.642.862,06
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	734.439,65	785.461,84	501.070,59	501.070,59
67	Πληρωμές μεταβιβάσεις σε τρίτους	3.619.108,07	3.902.030,33	3.322.955,97	3.297.154,84
68	Λοιπά έξοδα	260.000,00	192.000,00	80.197,54	80.194,54
	Σύνολο Κ.Α. 6	21.721.967,12	24.898.364,26	19.937.433,71	19.887.760,33
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ				
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	734.379,80	854.484,69	445.270,35	444.643,91
73	Έργα	15.633.700,10	22.349.357,08	8.012.033,67	8.011.927,40
74	Μελέτες	2.768.551,82	2.499.473,46	802.240,64	753.925,38
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης	0	500	0	0
	Σύνολο Κ.Α. 7	19.136.631,72	25.703.815,23	9.259.544,66	9.210.496,69
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε.				
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	5.560.773,30	2.043.952,10	966.301,42	935.112,68

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

82	Αποδόσεις	6.030.651,31	6.216.651,31	4.154.303,46	4.146.147,58
83	Επιχορηγούμενες πληρωμές ΠΟΕ	0,00	4.294.583,23	3.664.097,91	2.107.774,43
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	14.447.397,39	14.447.397,39	0	0
	Σύνολο Κ.Α. 8	26.038.822,00	27.002.584,03	8.784.702,79	7.189.034,69
9	Αποθεματικό	202.047,63	660.612,67	0	0
	ΣΥΝΟΛΟ	67.099.468,47	78.265.376,19	37.981.681,16	36.287.291,71
	Προνοιακά Επιδόματα	12.703.705,24	12.703.705,24	10.007.858,43	10.007.858,43
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ		79.803.173,71	90.969.081,43	47.989.539,59	46.295.150,14
	Χρηματικό Υπόλοιπο :Εισπραχθέντα- Πληρωθέντα			7.773.665,97	

Πηγή: Απολογισμός εξόδων έτους 2013 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 105: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία για το έτος 2014

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχικός	Τελικός	Ενταλ/ντα	Πληρ/ντα
		Πρ/σμος	Πρ/σμος		
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ				
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	9.498.600,00	10.365.092,27	8.496.056,49	8.482.972,77
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	693.500,00	796.001,10	576.023,93	562.878,50
62	Παροχές τρίτων	4.514.702,80	4.261.362,80	3.486.744,94	3.480.923,09
63	Φόροι - τέλη	75.600,00	70.600,00	39.168,65	38.268,65
64	Λοιπά γενικά έξοδα	481.450,00	736.980,00	345.675,21	338.332,86
65	Πληρωμές για την εξυπ/ση δημόσιας πίστης	2.147.500,13	988.697,40	764.093,85	764.093,85
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	679.157,00	759.724,59	564.991,55	552.769,96
67	Πληρωμές μεταβιβάσεις σε τρίτους	3.324.040,97	3.846.532,43	3.393.148,26	3.393.148,26
68	Λοιπά έξοδα	210.000,00	93.858,37	25.975,23	25.975,23
	Σύνολο Κ.Α. 6	21.624.550,90	21.918.848,96	17.691.878,11	17.639.363,17
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ				
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	414.000,00	631.221,31	318.723,44	316.698,45
73	Έργα	12.141.294,56	23.014.344,86	6.266.311,75	6.207.044,08
74	Μελέτες	715.640,28	840.757,94	447.483,51	445.148,61
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης				
	Σύνολο Κ.Α. 7	13.270.934,84	24.486.324,11	7.032.518,70	6.968.891,14
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε.				

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	2.474.756,71	2.385.596,44	776.906,10	734.405,42
82	Αποδόσεις	5.516.800,00	6.616.085,18	4.545.869,10	4.541.311,66
83	Επιχορηγούμενες πληρωμές ΠΟΕ	0,00	1.890.715,45	1.812.738,45	1.781.929,89
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	14.799.669,86	15.473.428,37		0,00
	Σύνολο Κ.Α. 8	22.791.226,57	26.365.825,44	7.135.513,65	7.057.646,97
9	Αποθεματικό	312.896,78	126.750,00		
	ΣΥΝΟΛΟ	57.999.609,09	72.897.748,51	31.859.910,46	31.665.901,28
	Προνοιακά Επιδόματα	9.919.611,80	12.150.487,94	10.413.196,12	10.412.896,12
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	67.919.220,89	85.048.236,45	42.273.106,58	42.078.797,40
	Χρηματικό Υπόλοιπο :Εισπραχθέντα-Πληρωθέντα			8.554.543,96	

Πηγή: Απολογισμός εξόδων έτους 2014 του Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 106: Πληρωθέντα έξοδα ανά κατηγορία του Δήμου Καλαμάτας για τα έτη 2011 - 2014

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Πληρ/ντα 2011	Πληρ/ντα 2012	Πληρ/ντα 2013	Πληρ/ντα 2014	Μεταβολή 2012/2011	Μεταβολή 2013/2011	Μεταβολή 2014/2011
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ							
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	12.967.305,95	9.880.151,04	9.258.031,85	8.482.972,77	-3.087.154,91	-3.709.274,10	-4.484.333,18
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	797.040,29	754.618,23	756.007,06	562.878,50	-42.422,06	-41.033,23	-234.161,79
62	Παροχές τρίτων	2.202.503,62	1.767.185,59	4.012.834,66	3.480.923,09	435.318,03	1.810.331,04	1.278.419,47
63	Φόροι - τέλη	18.136,50	24.470,53	64.196,37	38.268,65	6.334,03	46.059,87	20.132,15
64	Λοιπά γενικά έξοδα	111.116,39	135.990,88	275.408,36	338.332,86	24.874,49	164.291,97	227.216,47
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	1.893.749,01	1.626.133,67	1.642.862,06	764.093,85	-267.615,34	-250.886,95	-1.129.655,16
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	564.786,10	416.027,94	501.070,59	552.769,96	-148.758,16	-63.715,51	-12.016,14
67	Πληρωμές μεταβιβάσεις σε τρίτους	3.762.302,57	3.048.467,23	3.297.154,84	3.393.148,26	-713.835,34	-465.147,73	-369.154,31
68	Λοιπά έξοδα	0,00	90.640,01	80.194,54	25.975,23	90.640,01	80.194,54	25.975,23
7	Σύνολο Κ.Α. 6	22.316.940,43	17.743.685,12	19.887.760,33	17.639.363,17	-4.573.255,31	-2.429.180,10	-4.677.577,26
71	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ							
	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	514.071,75	425.051,50	444.643,91	316.698,45	-89.020,25	-69.427,84	-197.373,30

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

73	Έργα	3.430.638,72	6.925.649,36	8.011.927,40	6.207.044,08	3.495.010,64	4.581.288,68	2.776.405,36
74	Μελέτες	1.259.003,92	2.070.191,71	753.925,38	445.148,61	811.187,79	-505.078,54	-813.855,31
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης	2,99	0,00	0,00	0,00	-2,99	-2,99	-2,99
	Σύνολο Κ.Α. 7	5.203.717,38	9.420.892,57	9.210.496,69	6.968.891,14	4.217.175,19	4.006.779,31	1.765.173,76
	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε.							
8	Π.Ο.Ε. ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ							
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	2.316.854,15	1.895.545,95	935.112,68	734.405,42	-421.308,20	-1.381.741,47	-1.582.448,73
82	Αποδόσεις	4.681.430,46	4.987.910,70	4.146.147,58	4.541.311,66	306.480,24	-535.282,88	-140.118,80
85	Προβλέψεις εισπραξης	0,00		2.107.774,43	1.781.929,89	0,00	2.107.774,43	1.781.929,89
	Σύνολο Κ.Α. 8	6.998.284,61	6.883.456,65	7.189.034,69	7.057.646,97	-114.827,96	190.750,08	59.362,36
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00	0,00	0,00	0,00			
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	34.518.942,42	34.048.034,34	36.287.291,71	31.665.901,28	-470.908,08	1.768.349,29	-2.853.041,14

Πίνακας 107: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων ανά κατηγορία του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011-2014

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Πληρ/ντα 2011 %	Πληρ/ντα 2012 %	Πληρ/ντα 2013 %	Πληρ/ντα 2014 %	Μεταβολή 2012/2011 %	Μεταβολή 2013/2011 %	Μεταβολή 2014/2011 %	Μ.Ο πληρωθέντων Τετραετίας %
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ								
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	37,57%	29,02%	25,51%	26,79%	-23,81%	-28,60%	-34,58%	29,72%
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	2,31%	2,22%	2,08%	1,78%	-5,32%	-5,15%	-29,38%	2,10%
62	Παροχές τρίτων	6,38%	5,19%	11,06%	10,99%	-19,76%	82,19%	58,04%	8,41%
63	Φόροι - τέλη	0,05%	0,07%	0,18%	0,12%	34,92%	253,96%	111,00%	0,11%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	0,32%	0,40%	0,76%	1,07%	22,39%	147,86%	204,49%	0,64%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	5,49%	4,78%	4,53%	2,41%	-14,13%	-13,25%	-59,65%	4,30%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	1,64%	1,22%	1,38%	1,75%	-26,34%	-11,28%	-2,13%	1,50%
67	Πληρωμές - μεταβιβάσεις σε τρίτους	10,90%	8,95%	9,09%	10,72%	-18,97%	-12,36%	-9,81%	9,91%
68	Λοιπά έξοδα	0,00%	0,27%	0,22%	0,08%	0,00%	0,00%	0,00%	0,14%
	Σύνολο Κ.Α. 6	64,65%	52,11%	54,81%	55,70%	-20,49%	-10,88%	-20,96%	56,82%
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ								
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	1,49%	1,25%	1,23%	1,00%	-17,32%	-13,51%	-38,39%	1,24%
73	Έργα	9,94%	20,34%	22,08%	19,60%	101,88%	133,54%	80,93%	17,99%
74	Μελέτες	3,65%	6,08%	2,08%	1,41%	64,43%	-40,12%	-64,64%	3,30%
75	Τίτλοι πάγιας επένδυσης	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	0,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	Σύνολο Κ.Α. 7	15,07%	27,67%	25,38%	22,01%	81,04%	77,00%	33,92%	22,53%
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ								
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	6,71%	5,57%	2,58%	2,32%	-18,18%	-59,64%	-68,30%	4,29%
82	Αποδόσεις	13,56%	14,65%	11,43%	14,34%	6,55%	-11,43%	-2,99%	13,49%
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
	Σύνολο Κ.Α. 8	20,27%	20,22%	19,81%	22,29%	-1,64%	2,73%	0,85%	20,65%
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%				
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ					-1,36%	5,12%	-8,27%	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 108: Πληρωθέντα έξοδα ανά υπηρεσία του Δήμου Καλαμάτας για το έτος 2011-2014

ΚΩΔ. ΥΠΗΡ.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Πληρ/ντα 2011	Πληρ/ντα 2012	Πληρ/ντα 2013	Πληρ/ντα 2014	Πληρ/ντα 2011 %	Πληρ/ντα 2012 %	Πληρ/ντα 2013 %	Πληρ/ντα 2014 %	Μεταβολή 2014/2011	Μεταβολή 2014/2011 %	Μ.Ο. Τετραετίας %
00	Γενικές Υπηρεσίες	7.605.283,61	6.381.592,74	6.709.013,65	5.709.512,05	27,63 %	23,49 %	33,73 %	32,62 %	- 1.895.771,56	- 24,93 %	29,37 %
10	Οικονομικές - Διοικητικές	4.393.910,74	3.242.377,10	3.052.299,98	2.874.758,29	15,97 %	11,94 %	15,35 %	16,42 %	- 1.519.152,45	- 34,57 %	14,92 %
15	Πολιτισμού - Αθλητισμού & Κοινωνικής πολιτικής	813.594,07	794.639,60	1.066.614,33	858.133,67	2,96 %	2,93 %	5,36 %	4,90 %	44.539,60	5,47 %	4,04 %
20	Καθαριότητας & ηλεκτροφωτισμού	7.239.441,35	5.592.541,37	6.068.799,09	5.179.081,11	26,31 %	20,59 %	30,52 %	29,59 %	- 2.060.360,24	- 28,46 %	26,75 %
25	Υδρευσης - Άρδευσης - Αποχέτευσης	68.804,83	330.934,97	0,00	0,00	0,25 %	1,22 %	0,00 %	0,00 %	- 68.804,83	0,00 %	0,37 %
30	Τεχνικών έργων	5.077.411,30	7.589.883,39	1.378.706,33	1.456.568,10	18,45 %	27,94 %	6,93 %	8,32 %	3.620.843,20	- 71,31 %	15,41 %
35	Πρασίνου	790.380,35	1.537.327,22	437.162,18	635.333,55	2,87 %	5,66 %	2,20 %	3,63 %	- 155.046,80	- 19,62 %	3,59 %
40	Πολοδομίας	745.998,13	529.998,85	433.001,81	412.082,78	2,71 %	1,95 %	2,18 %	2,35 %	- 333.915,35	- 44,76 %	2,30 %

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

45	Νεκροταφείω v	148.968,79	358.571,71	166.579,21	199.568,64	0,54%	1,32%	0,84%	1,14%	50.599,85	33,97%	0,96%
50	Δημοτική Αστυνομία	409.795,05	362.923,98	400.013,28	146.523,21	1,49%	1,34%	2,01%	0,84%	263.271,84	64,24%	1,42%
70	Λοιπές Υπηρεσίες	227.069,39	443.786,76	175.569,97	31.190,62	0,83%	1,63%	0,88%	0,18%	195.878,77	86,26%	0,88%
	ΠΛΗΡΩΘΕΝ ΤΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	27.520.657 ,61	27.164.577 ,69	19.887.759 ,83	17.502.752 ,02	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	10.017.905 ,59	- 36,40%	

Με βάση τα στοιχεία που περιέχουν οι Πίνακες, προκύπτουν τα εξής:

Τα **έξοδα χρήσης** (λειτουργικές δαπάνες) είναι το **64.65%** των πληρωθέντων του **2011**, το **52.11%** του **2012**, το **54.81%** του **2013** και το **55.70%** του **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **20.96%** μέσα στην τετραετία (έτος βάσης το 2011). Οι **λειτουργικές δαπάνες** απορρόφησαν το **μεγαλύτερο μέρος και πάνω από το μισό των πληρωμών** μέσα στη τετραετία .

Οι **επενδύσεις** είναι το **15,07%** των πληρωθέντων του **2011**, το **27.67%** του **2012**, το **25.38%** του **2013** και το **22.01%** του **2014**, παρουσιάζοντας **μεγάλη αύξηση** κατά **33,92%** μέσα στην τετραετία (έτος βάσης το 2011), πράγμα που έρχεται ως συνέχεια των αυξημένων εκτάκτων εσόδων για έργα.

Οι **πληρωμές Π.Ο.Ε. – αποδόσεις – προβλέψεις** είναι το **20,27%** των πληρωθέντων του **2011** το **20.22%** του **2012**, το **19.81%** του **2013** και το **22.29%** του **2014**, παρουσιάζοντας **μικρή αύξηση** κατά **0.85%** μέσα στην τετραετία (έτος βάσης το 2011).

Τα συνολικά πληρωθέντα έξοδα μειώθηκαν μέσα στη τετραετία κατά 8.27% (έτος βάσης το 2011) και το ύψος τους έφτασε από 34.518.942,42€ το 2011 στα 31.665.901,28€ το 2014.

Στις κυριότερες υποκατηγορίες των εξόδων, παρατηρούνται τα εξής:

Μειώσεις δαπανών συντελέστηκαν:

Στις **αμοιβές & έξοδα προσωπικού** (κωδικός 60), από το **37.57%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **29.02%** του **2012**, στο **25.51%** του **2013**, στο **26.79%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **34.58%**. Αυτό οφείλεται στις πολλές συνταξιοδοτήσεις, της εφαρμογής του Ενιαίου Μισθολογίου από τον Νοέμβριο 2011 και στην εφαρμογή μέτρων όπως η υποχρεωτική μετακίνηση προσωπικού και η κατάργηση υπηρεσιών (Δημοτική Αστυνομία, Σχολικοί Φύλακες) και την υποχρεωτική μετακίνηση του προσωπικού σε άλλους φορείς του Δημοσίου ή και απόλυση τους.

Στις **αμοιβές & έξοδα αιρετών** (κωδικός 61), από το **2.31%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **2.22%** του **2012**, στο **2.08%** του **2013**, στο **1.78%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **29.38%**. Αυτό οφείλεται στην μείωση των αμοιβών λόγω της εφαρμογής μέτρων για την δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας μας.

Οι **δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων** (κωδικός 66), από το **1.64%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **1.22%** του **2012**, στο **1.38%** του **2013**, στο **1.75%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **2.13%** , λόγω και της εφαρμογής λειτουργίας της αποθήκης και της εν γένει ορθολογικής διαχείρισης των αναλωσίμων ειδών.

Οι **πληρωμές – μεταβιβάσεις σε τρίτους** (κωδικός 67), από το **10.90%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **8.95%** του **2012**, στο **9.09%** του **2013**, στο **10.72%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **9.81%**.

Οι **αγορές κτιρίων – τεχνικά έργα και προμήθειες παγίων** (κωδικός 71), από το **1.49%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **1.25%** του **2012**, στο **1.23%** του **2013**, στο **1%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **38.39%**.

Στις **πληρωμές Π.Ο.Ε.** (κωδικός 81) συντελέστηκε πολύ **μεγάλη μείωση**, από το

6.71% των πληρωθέντων του **2011**, στο **5.57%** του **2012**, στο **2.58%** του **2013**, στο **2.32%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **68.30%**. Αυτό οφείλεται στην εφαρμογή μέτρων για την πληρωμή ληξιπρόθεσμων οφειλών των Δήμων από την κεντρική κυβέρνηση οδηγώντας σε μεγάλη απομείωση των οφειλών.

Οι **πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης** (κωδικός 65), από το **5.49%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **4.78%** του **2012**, στο **4.53%** του **2013**, στο **2.14%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **59.65%**. Αυτό οφείλεται και στην εφαρμογή του Ν. 4093/2012 που δόθηκε η δυνατότητα επιμήκυνσης της αποπληρωμής των χορηγηθέντων δανείων από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και της περιόδου χάριτος διάρκειας έως τρία έτη αρχής γενομένης από την 01/01/2013 ετών της οποίας καταβάλλονται μόνο τόκοι.

Οι **μελέτες** (κωδικός 74), από το **3.65%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **6.08%** του **2012**, στο **2.08%** του **2013**, στο **1.41%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **64.64%**.

Οι αποδόσεις (κωδικός 82), που παρουσιάζουν στην διάρκεια της τετραετίας αυξομειώσεις, από το **13.56%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **14.65%** του **2012**, στο **11.43%** του **2013**, στο **14.34%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **μείωση** κατά **2.99%**.

Αυξήσεις δαπανών συντελέστηκαν:

Στα **έργα** (κωδικός 73), συντελέστηκε η **μεγαλύτερη αύξηση**, από το **9.94%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **20.34%** του **2012**, στο **22.08%** του **2013**, στο **19.60%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **αύξηση** κατά **80.93%** πράγμα που έρχεται ως συνέχεια των αυξημένων εκτάκτων εσόδων για έργα.

Στις **παροχές τρίτων** (κωδικός 62) από το **6.38%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **5.519%** του **2012**, στο **11.06%** του **2013**, στο **10.99%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **αύξηση** κατά **58.04%**.

Στους **φόρους – τέλη** (κωδικός 63), από το **0.05%** των πληρωθέντων του **2011**, στο **0.07%** του **2012**, στο **0.18%** του **2013**, στο **0.12%** το **2014**, σημειώνοντας μέσα στην τετραετία και με έτος βάσης το 2011 **αύξηση** κατά **111%**.

Οι αποδόσεις (κωδικός 82), από το **10,13%** των πληρωθέντων το **2010** έφτασαν το **13,56%** το **2011**, παρουσιάζοντας **αύξηση** κατά **19,16%** μέσα στη διετία.

Οι κατηγορίες των εξόδων χρήσης και των επενδύσεων, κατανέμονται ανά υπηρεσία. Από τον Πίνακα που καταγράφονται οι σχετικές δαπάνες και η ποσοστιαία κατανομή τους, προκύπτουν τα εξής:

Η υπηρεσία **τεχνικών έργων** (κωδικός 30), απορρόφησε το **18.45%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011**, το **27.94%** το **2012**, το **6.93%** το **2013** το **8.34%** το **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **71.31%** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **15.41%** λόγω της μεγάλης αύξησης πληρωμών έργων κατά το 2011 και 2012.

Οι **γενικές υπηρεσίες** (κωδικός 00), απορρόφησαν το **27.63%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011** το **23.49%** το **2012**, το **33.73%** το **2013** το **32.62%** το **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **24.93%** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **29.37%** λόγω της **αύξησης** κατά τη διετία.2013-2014.

Οι υπηρεσίες **καθαριότητας και ηλεκτροφωτισμού** (κωδικός 20), απορρόφησαν το **26.31%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011** το **20.59%** το **2012**, το **30.52%** το **2013**

το **29.59%** το **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **28.46%** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **26.75%** λόγω της **αύξησης** κατά τη διετία.2013-2014 (κόστος διαχείρισης απορριμμάτων).

Οι **οικονομικές και διοικητικές** υπηρεσίες (κωδικός 10), απορρόφησαν το **15.97%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011** το **11.94%** το **2012**, το **15.35%** το **2013** το **16.42%** το **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **34.57%** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **14.92%** λόγω της **αύξησης** κατά τη διετία.2013-2014.

Η υπηρεσία **πρασίνου** (κωδικός 35), απορρόφησε το **2.87%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011** το **5.66%** το **2012**, το **2.20%** το **2013** το **3.63%** το **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **19.62%** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **3.59%**.

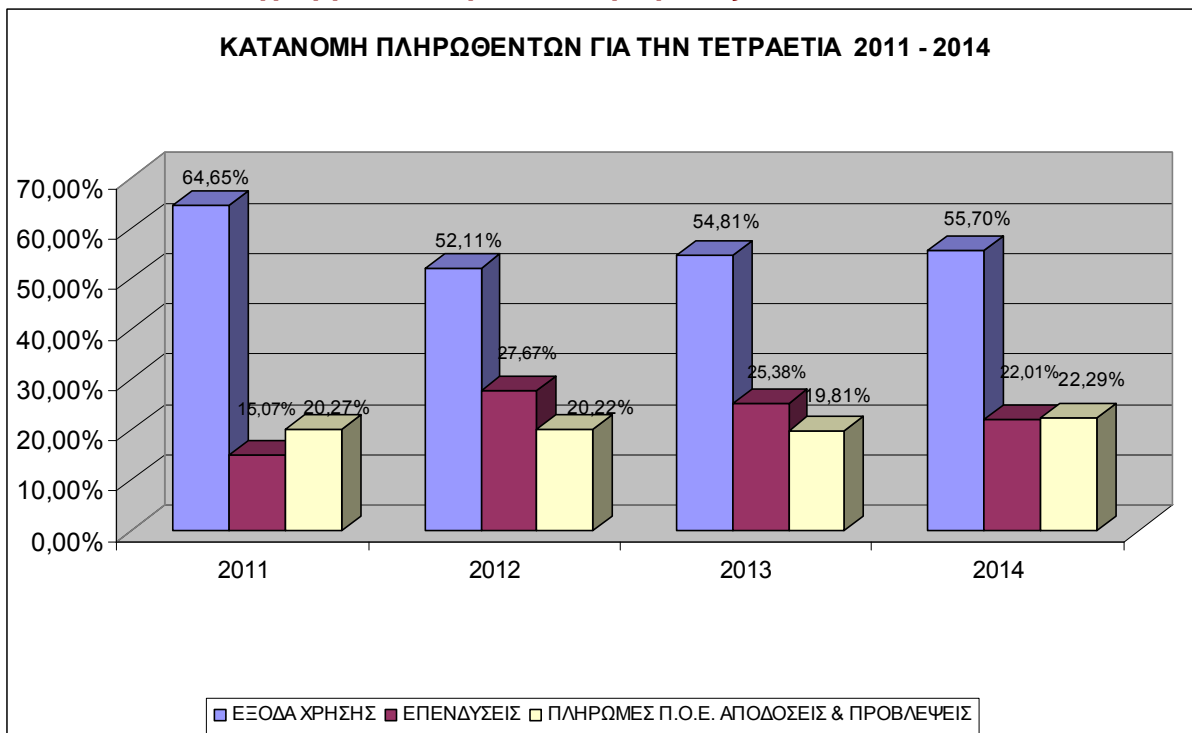
Η υπηρεσία της **πολεοδομίας** (κωδικός 40), απορρόφησε **2.71%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011** το **1.95%** το **2012**, το **2.18%** το **2013** το **2.35%** το **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **44.76%** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **2.30%**.

Οι υπηρεσίες **πολιτισμού – αθλητισμού και κοινωνικής πολιτικής** (κωδικός 15), απορρόφησαν το **2.96%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011** το **2.93%** το **2012**, το **5.36%** το **2013** το **4.90%** το **2014** παρουσιάζοντας **αύξηση** κατά **5,47 %** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **4.04%**..

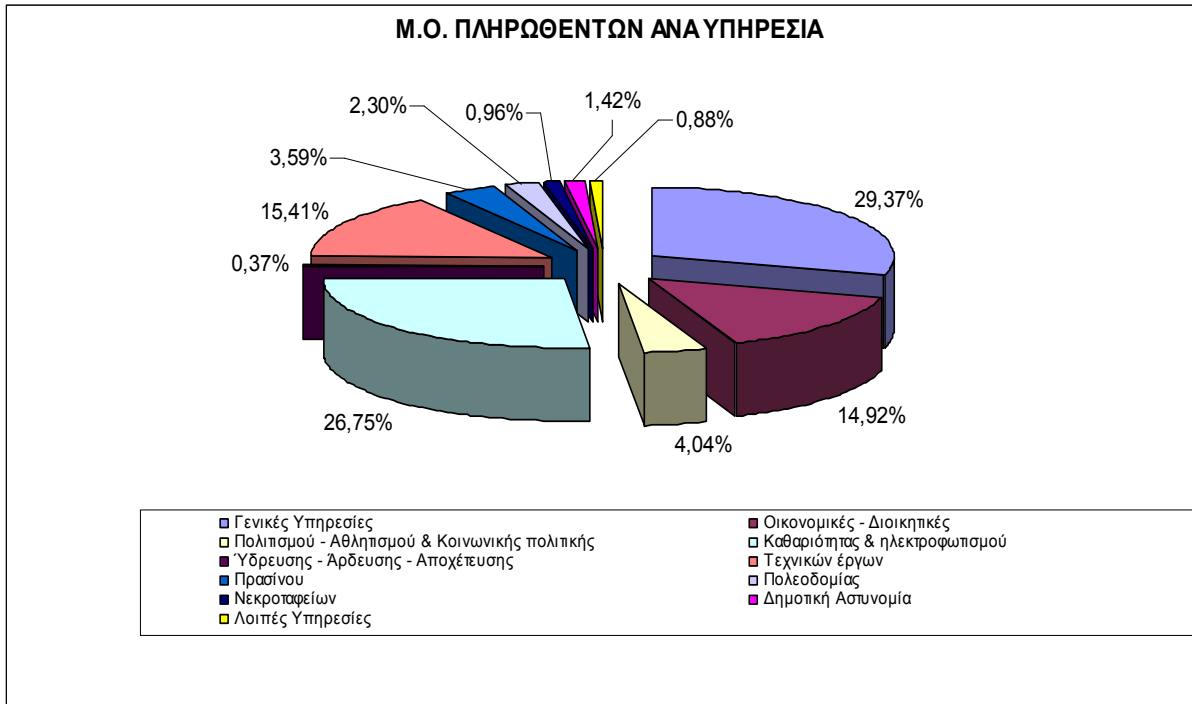
Οι υπηρεσίες **νεκροταφείων** (κωδικός 45), η **δημοτική αστυνομία** (κωδικός 50) και οι **λοιπές υπηρεσίες** (κωδικός 70), απορρόφησαν **συνολικά** το **2.86%** των πληρωθέντων δαπανών το **2011**, το **4.29%** το **2012**, το **3.73%** το **2013** το **2.16%** το **2014** παρουσιάζοντας **μείωση** κατά **61.49%** μέσα στη τετραετία με έτος βάσης το 2011 και θετικό μέσο όρο **1.09%**.

Στα Διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή δαπανών για την τετραετία 2011 – 2014 και η ποσοστιαία κατανομή των πληρωθέντων δαπανών ανά υπηρεσία για το έτος 2011.

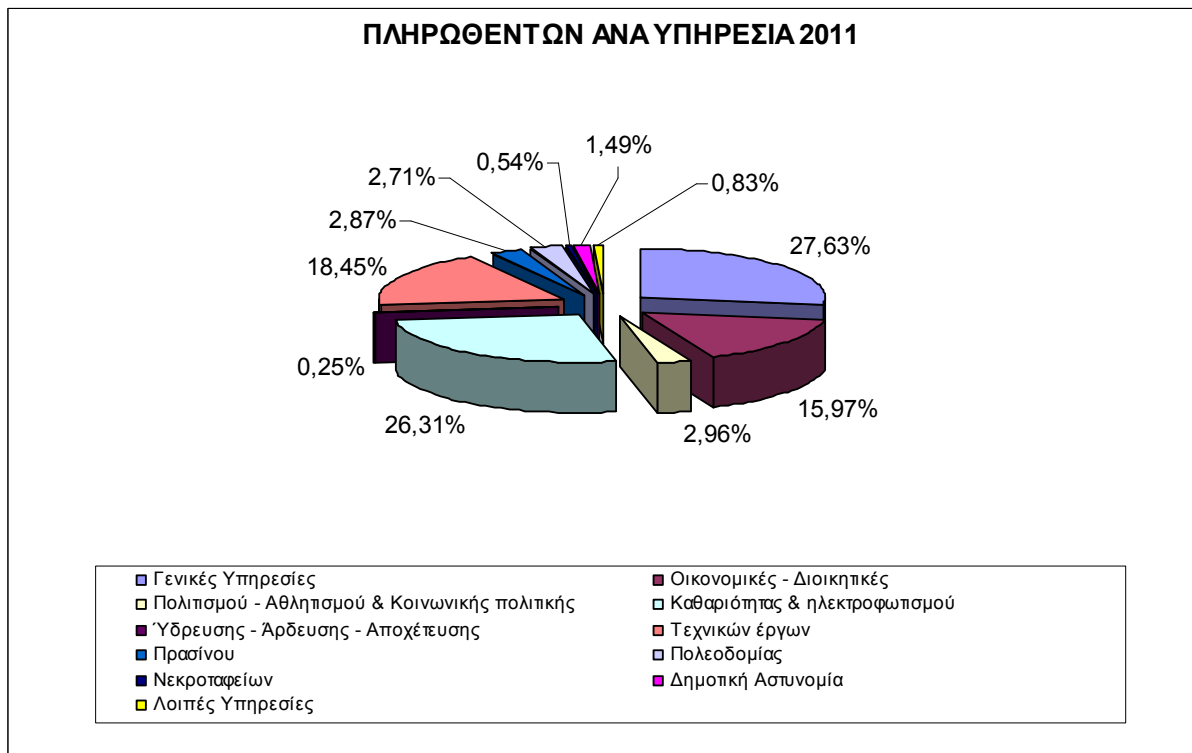
Διάγραμμα 46 : Προϋπολογισμοί εξόδων 2011 - 2014

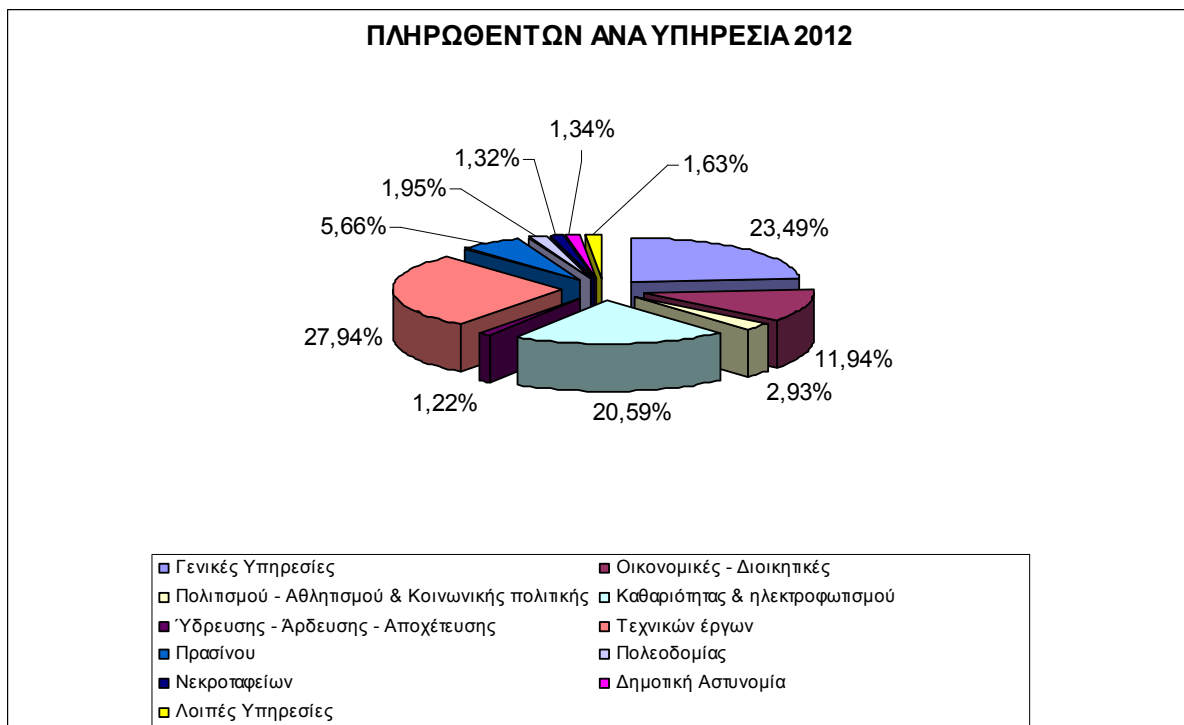
Διάγραμμα 47: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2011-2014 (Μέσος Όρος)

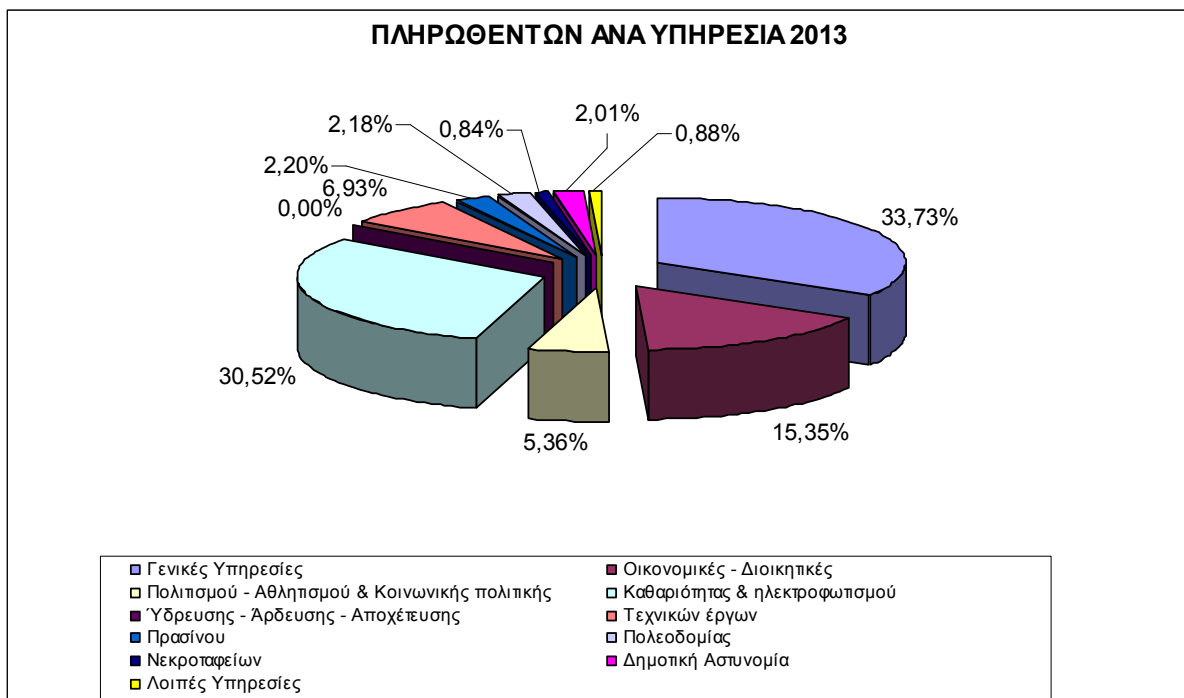
Διάγραμμα 48: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2011

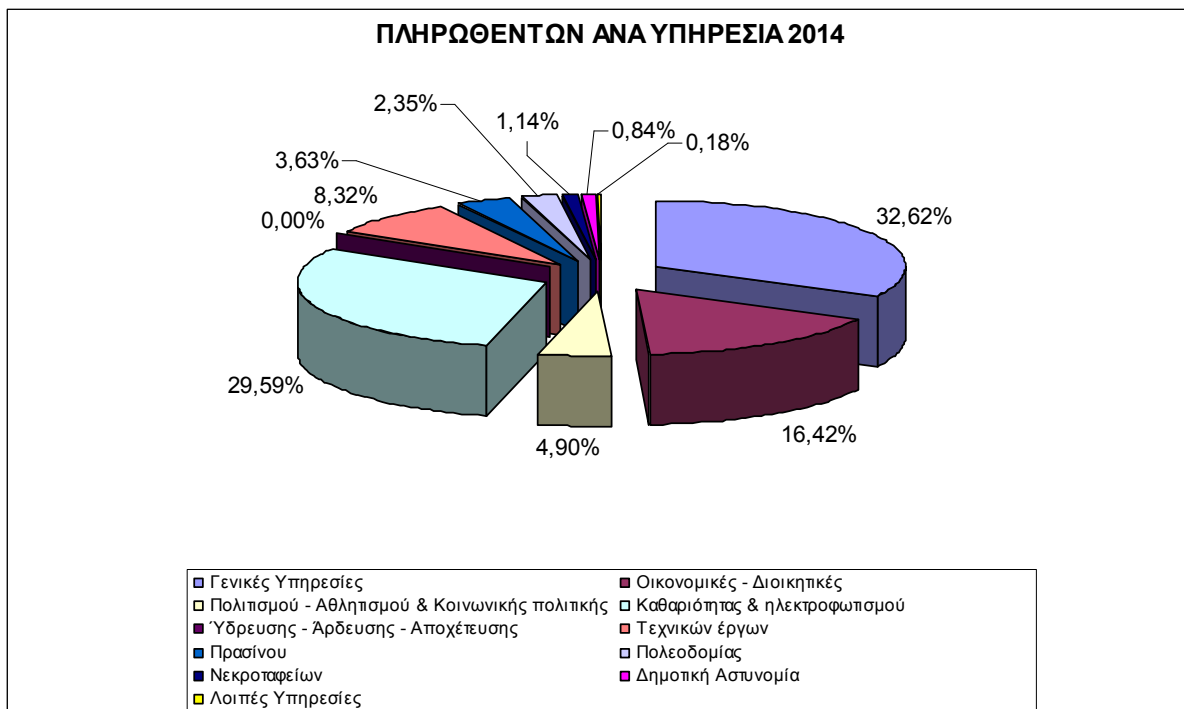
Διάγραμμα 49: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2012

Διάγραμμα 50: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2013

Διάγραμμα 51: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων, ανά υπηρεσία, 2014

Προκειμένου να εξεταστεί η σταθερότητα και η αστάθεια των οικονομικών μεγεθών (τελικά / αρχικά προϋπολογισθέντα έξοδα) και ο βαθμός υλοποίησης του προϋπολογισμού (πληρωθέντα / προϋπολογισθέντα έξοδα), παρατίθενται στην συνέχεια πίνακες που παρουσιάζουν τα έξοδα (ανά κατηγορία και ανά υπηρεσία) του 2011-2014 και τις σχέσεις μεταξύ των εξόδων.

Πίνακας 109: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2011 του νέου Δήμου Καλαμάτας

Κ.Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχικός Πρ/σμος	Τελικός Πρ/σμος	Ενταλντα	Πληρ/ντα	Αδιάθετες Πιστώσεις	Τελ.πρ. / Αρχ. Πρ- σμος	Ενταλθ / Τελ.Πρ- σμος	Πληρω θ/ Τελ.Πρ- σμος
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ								
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	15.083.180,00	15.596.084,35	12.970.777,04	12.967.305,95	2.625.307,31	103,40%	83,17%	83,14%
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	1.130.000,00	1.486.000,00	797.040,29	797.040,29	688.959,71	131,50%	53,64%	53,64%
62	Παροχές τρίτων	3.063.100,00	3.931.465,26	2.202.503,62	2.202.503,62	1.728.961,64	128,35%	56,02%	56,02%
63	Φόροι - τέλη	36.000,00	36.000,00	18.136,50	18.136,50	17.863,50	100,00%	50,38%	50,38%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	520.500,00	529.300,00	111.116,39	111.116,39	418.183,61	101,69%	20,99%	20,99%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	2.176.165,77	2.176.165,77	1.893.749,01	1.893.749,01	282.416,76	100,00%	87,02%	87,02%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	1.098.900,00	1.102.900,00	564.786,10	564.786,10	538.113,90	100,36%	51,21%	51,21%
67	Πληρωμές - μεταβιβάσεις σε τρίτους	5.110.754,85	5.307.407,94	3.762.302,57	3.762.302,57	1.545.105,37	103,85%	70,89%	70,89%
68	Λοιπά έξοδα	22.000,00	22.000,00	0,00	0,00	22.000,00	100,00%	0,00%	0,00%
	Σύνολο Κ.Α. 6	28.240.600,62	30.187.323,32	22.320.411,52	22.316.940,43	7.866.911,80	106,89%	73,94%	73,93%
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ								

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	1.334.527,5 0	1.397.227,5 0	514.071,75	514.071,75	883.155,75	104,70 %	36,79%	36,79%
73	Έργα	14.108.170, 96	14.147.764, 86	3.437.128,5 8	3.430.638,7 2	10.710.636, 28	100,28 %	24,29%	24,25%
74	Μελέτες	3.907.195,9 3	3.830.986,5 8	1.259.003,9 2	1.259.003,9 2	2.571.982,6 6	98,05%	32,86%	32,86%
75	Τίτλοι επένδυσης	2,99	2,99	2,99	2,99	0,00	100,00 %	100,00 %	100,00 %
	Σύνολο Κ.Α. 7	19.349.897, 38	19.375.981, 93	5.210.207,2 4	5.203.717,3 8	14.165.774, 69	100,13 %	26,89%	26,86%
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ								
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	5.401.413,1 3	5.475.115,2 2	2.328.487,1 4	2.316.854,1 5	3.146.628,0 8	101,36 %	42,53%	42,32%
82	Αποδόσεις	4.968.475,6 6	6.068.390,8 7	4.681.430,4 6	4.681.430,4 6	1.386.960,4 1	122,14 %	77,14%	77,14%
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	7.210.501,3 9	7.210.501,3 9	0,00	0,00	7.210.501,3 9	100,00 %	0,00%	0,00%
	Σύνολο Κ.Α. 8	17.580.390, 18	18.754.007, 48	7.009.917,6 0	6.998.284,6 1	11.744.089, 88	106,68 %	37,38%	37,32%
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	190.418,64	1.480.766,6 8	0,00	0,00	1.480.766,6 8	777,64 %	0,00%	0,00%
	ΣΥΝΟΛΟ	65.361.306, 82	69.798.079, 41	34.540.536, 36	34.518.942, 42	35.257.543, 05	106,79 %	49,49%	49,46%
	ΠΡΟΝΟΙΑΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ	12.999.950, 00	13.049.950, 00	10.423.239, 02	10.423.239, 02	2.626.710,9 8	100,38 %	79,87%	79,87%
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	78.361.256, 82	82.848.029, 41	44.963.775, 38	44.942.181, 44	37.884.254, 03	105,73 %	54,27%	54,25%

Πηγή: Απολογισμός του έτους 2011 του νέου Δήμου Καλαμάτας

Πίνακας 110: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2012 του νέου Καλαμάτας

Κ.Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχ. Πρ/σμος	Τελ. Πρ/σμος	Ενταλντα	Πληρ/ντα	Αδιάθετες Πιστώσεις	Τελ. Πρ/σμο Αρχ.Πρ	Ενταλ. / Τελ.Πρ	Πληρ/ντ α/ Τελ.Πρ.
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ								
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	13.502.644,50	14.086.344,50	9.880.151,04	9.880.151,04	4.206.193,46	104,32%	70,14%	70,14%
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	1.009.000,00	1.395.800,00	754.618,23	754.618,23	641.181,77	138,33%	54,06%	54,06%
62	Παροχές τρίτων	2.251.637,50	2.710.421,47	1.767.185,59	1.767.185,59	943.235,88	120,38%	65,20%	65,20%
63	Φόροι - τέλη	30.200,00	43.200,00	24.470,53	24.470,53	18.729,47	143,05%	56,64%	56,64%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	461.873,00	555.809,00	135.990,88	135.990,88	419.818,12	120,34%	24,47%	24,47%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	2.331.165,77	2.306.215,77	1.626.133,67	1.626.133,67	680.082,10	98,93%	70,51%	70,51%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	871.178,50	856.400,00	416.027,94	416.027,94	440.372,06	98,30%	48,58%	48,58%
67	Πληρωμές - μεταβιβάσεις σε τρίτους	4.797.287,63	4.968.244,16	3.048.467,23	3.048.467,23	1.919.776,93	103,56%	61,36%	61,36%
68	Λοιπά έξοδα	285.000,00	285.000,00	90.640,01	90.640,01	194.359,99	100,00%	31,80%	31,80%
	Σύνολο Κ.Α. 6	25.539.986,90	27.207.434,90	17.743.685,12	17.743.685,12	9.463.749,78	106,53%	65,22%	65,22%
7	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ								

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων	1.367.385,0 3	1.468.347,3 3	425.051,50	425.051,50	1.043.295,8 3	107,38 %	28,95 %
73	Έργα	16.410.643, 76	20.162.153, 49	6.925.649,3 6	6.925.649,3 6	13.236.504, 13	122,86 %	34,35 %
74	Μελέτες	3.184.893,0 6	4.152.393,0 6	2.070.191,7 1	2.070.191,7 1	2.082.201,3 5	130,38 %	49,86 %
75	Τίτλοι επένδυσης					0,00		
	Σύνολο Κ.Α. 7	20.962.921, 85	25.782.893, 88	9.420.892,5 7	9.420.892,5 7	16.362.001, 31	122,99 %	36,54 %
8	ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε. ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ							
81	Πληρωμές Π.Ο.Ε.	6.882.782,5 7	6.120.165,3 6	1.895.545,9 5	1.895.545,9 5	4.224.619,4 1	88,92 %	30,97 %
82	Αποδόσεις	4.960.500,0 0	6.805.649,9 8	4.987.910,7 0	4.987.910,7 0	1.817.739,2 8	137,20 %	73,29 %
85	Προβλέψεις μη είσπραξης	0,00	6.277.804,7 9	0,00	0,00	6.277.804,7 9	0,00%!	0,00 %
	Σύνολο Κ.Α. 8	11.843.282, 57	19.203.620, 13	6.883.456,6 5	6.883.456,6 5	12.320.163, 48	162,15 %	35,84 %
9	ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	205.566,29	687.599,55	0,00	0,00	687.599,55	334,49 %	0,00 %
	ΣΥΝΟΛΟ	58.551.757, 61	72.881.548, 46	34.048.034, 34	34.048.034, 34	38.833.514, 12	124,47 %	46,72 %
	ΠΡΟΝΟΙΑΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ	12.870.610, 00	12.870.610, 00	11.289.760, 03	11.289.760, 33	1.580.849,9 7	100,00 %	87,72 %
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	71.422.367, 61	85.752.158, 46	45.337.794, 37	45.337.794, 67	40.414.364, 09	120,06 %	52,87 %

Πηγή: Απολογισμός του έτους 2012 του νέου Δήμου Καλαμάτας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 111: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2013 του νέου Δήμου Καλαμάτας

Κ.Α.	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχ. Πρ/σμος	Τελ. Πρ/σμος	Ενταλ/ντα	Πληρ/ντα	Αδιάθετες Πιστώσεις	Τελ. Πρ/σμος/ Αρχ.Πρ.	Ενταλ./ Τελ.πρ	Πληρ/ντα/ Τελ.Πρ.
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ								
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	10.889.600,00	11.491.193,81	9.259.810,22	9.258.031,85	2.231.383,59	105,52%	80,58%	80,57%
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	726.655,39	945.164,16	757.007,16	756.007,06	188.157,00	130,07%	80,09%	79,99%
62	Παροχές τρίτων	3.830.798,24	4.613.624,24	4.013.447,61	4.012.834,66	600.176,63	120,44%	86,99%	86,98%
63	Φόροι - τέλη	34.550,00	73.050,00	64.196,37	64.196,37	8.853,63	211,43%	87,88%	87,88%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	361.150,00	642.826,51	295.886,19	275.408,36	346.940,32	177,99%	46,03%	42,84%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	1.265.665,77	2.253.013,37	1.642.862,06	1.642.862,06	610.151,31	178,01%	72,92%	72,92%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	734.439,65	785.461,84	501.070,59	501.070,59	284.391,25	106,95%	63,79%	63,79%
67	Πληρωμές - μεταβιβάσεις σε τρίτους	3.619.108,07	3.902.030,33	3.322.955,97	3.297.154,84	579.074,36	107,82%	85,16%	84,50%
68	Λοιπά έξοδα	260.000,00	192.000,00	80.197,54	80.194,54	111.802,46	73,85%	41,77%	41,77%
7	Σύνολο Κ.Α. 6	21.721.967,12	24.898.364,26	19.937.433,71	19.887.760,33	4.960.930,55	114,62%	80,08%	79,88%
71	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ								
71	Αγορές κτιρίων, τεχνικά έργα &	734.379,80	854.484,69	445.270,35	444.643,91	409.214,34	116,35%	52,11%	52,04%

Πίνακας 112: Έξοδα ανά υπηρεσία του έτους 2014 του νέου Δήμου Καλαμάτας

Κ.Α	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	Αρχ. Πρ/σμος	Τελ. Πρ/σμος	Ενταλ/ντα	Πληρ/ντα	Αδιάθετες Πιστώσεις	Τελ. Πρ/σμο Σ/Αρχ.Πρ.	Ενταλ. / Τελ.π ρ	Πληρ/ντ α/ Τελ.Πρ.
6	ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΗΣ								
60	Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	9.498.600,00	10.365.092,27	8.496.056,49	8.482.972,77	1.869.035,78	109,12%	81,97%	81,84%
61	Αμοιβές αιρετών & τρίτων	693.500,00	796.001,10	576.023,93	562.878,50	219.977,17	114,78%	72,36%	70,71%
62	Παροχές τρίτων	4.514.702,80	4.261.362,80	3.486.744,94	3.480.923,09	774.617,86	94,39%	81,82%	81,69%
63	Φόροι - τέλη	75.600,00	70.600,00	39.168,65	38.268,65	31.431,35	93,39%	55,48%	54,20%
64	Λοιπά γενικά έξοδα	481.450,00	736.980,00	345.675,21	338.332,86	391.304,79	153,08%	46,90%	45,91%
65	Πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης	2.147.500,13	988.697,40	764.093,85	764.093,85	224.603,55	46,04%	77,28%	77,28%
66	Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	679.157,00	759.724,59	564.991,55	552.769,96	194.733,04	111,86%	74,37%	72,76%
67	Πληρωμές - μεταβιβάσεις σε τρίτους	3.324.040,97	3.846.532,43	3.393.148,26	3.393.148,26	453.384,17	115,72%	88,21%	88,21%
68	Λοιπά έξοδα	210.000,00	93.858,37	25.975,23	25.975,23	67.883,14	44,69%	27,67%	27,67%
	Σύνολο Κ.Α. 6	21.624.550,90	21.918.848,96	17.691.878,11	17.639.363,17	4.226.970,85	101,36%	80,72%	80,48%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΠΡΟΝΟΙΑΚΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ	9.919.611,8 0	12.150.487, 94	10.413.196, 12	10.412.896, 12	1.737.291,8 2	122,49 %	85,70 %	85,70%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	67.919.220, 89	85.048.236, 45	42.273.106, 58	42.078.797, 40	42.775.129, 87	125,22 %	49,70 %	49,48%

Πηγή: Απολογισμός του έτους 2014 του νέου Δήμου Καλαμάτας

Σταθερότητα και αστάθεια οικονομικών μεγεθών: τελικά προς αρχικά προϋπολογισθέντα έξοδα

Με βάση τα στοιχεία των Πινάκων προκύπτουν τα εξής:

Τα **τελικά προϋπολογισθέντα έξοδα**, διαμορφώθηκαν σε σχέση με τα αντίστοιχα αρχικά, στο **106.79%** το **2011** στο **124.47%** το **2012**, στο **116.67%** το **2013** και στο **125.69%** το **2014**. Με δεδομένες τις αλλαγές που μεσολαβούν κατά την διάρκεια του έτους (νομοθετικές ρυθμίσεις, κατανομές κρατικών επιχορηγήσεων κ.α.), τα ποσοστά αυτά κρίνονται ως **αρκετά ικανοποιητικά**.

Μεγαλύτερες **αναμορφώσεις (αυξήσεις)** το **2011**, έγιναν στις κατηγορίες αμοιβές αιρετών και τρίτων, στις παροχές τρίτων και στις αποδόσεις και στο αποθεματικό (**κωδικοί 61, 62, 82**) ενώ **μείωση** υπάρχει στην κατηγορία των μελετών (**κωδικός 74**).

Το **2012** μεγάλες **αναμορφώσεις (αυξήσεις)** έγιναν στις κατηγορίες αμοιβές αιρετών και τρίτων, στις παροχές τρίτων, στους φόρους –τέλη, στα λοιπά γενικά έξοδα, στα έργα, στις μελέτες στις αποδόσεις και στο αποθεματικό (**κωδικοί 61,62,63, 73,74,82,9**) ενώ **μείωση** παρατηρείται στις κατηγορίες των πληρωμών για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης, τις δαπάνες αναλωσίμων και τις πληρωμές ΠΟΕ (**κωδικοί 65,66,81**).

Το **2013** μεγάλες **αναμορφώσεις (αυξήσεις)** έγιναν στις κατηγορίες αμοιβές αιρετών και τρίτων, στις παροχές τρίτων, στους φόρους –τέλη, στα λοιπά γενικά έξοδα, στις πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης, στις αγορές κτιρίων τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων, στα έργα και στο αποθεματικό (**κωδικοί 61,62,63,64,65,71,73,9**) ενώ **μείωση** παρατηρείται στις κατηγορίες των λοιπών εξόδων, τις μελέτες καθώς και στις πληρωμές ΠΟΕ (**κωδικοί 68,74,81**).

Το **2014** μεγάλες **αναμορφώσεις (αυξήσεις)** έγιναν στις κατηγορίες αμοιβές & έξοδα προσωπικού, αμοιβές αιρετών και τρίτων, στα λοιπά γενικά έξοδα, τις δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων, στις πληρωμές-μεταβιβάσεις σε τρίτους, στις αγορές κτιρίων τεχνικά έργα & προμήθειες παγίων, στα έργα, τις μελέτες και στις αποδόσεις ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι για πρώτη φορά αυξάνονται και οι προβλέψεις μη είσπραξης (**κωδικοί 60,61,64,66,67,71,73,74,82,85**) ενώ **μείωση** παρατηρείται στις κατηγορίες των στις παροχές τρίτων, στους φόρους –τέλη στις πληρωμές για την εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης μελετών, τις πληρωμές ΠΟΕ και του αποθεματικού (**κωδικοί 62,63,65,68,81,9**).

Οι παραδοχές κατάρτισης του προϋπολογισμού εξόδων, επιβεβαιώνονται σε πολύ άριστο βαθμό.

Βαθμός υλοποίησης προϋπολογισμού: ενταλθέντα προς προϋπολογισθέντα έξοδα.

Οι σχέσεις που διαμορφώνονται απολογιστικά μεταξύ τελικά ενταλθέντων και προϋπολογισθέντων ή πληρωθέντων εξόδων, αποτελούν δείκτες της ακρίβειας με την οποία συντάσσεται ο προϋπολογισμός, της διαχειριστικής προσπάθειας που αναλαμβάνει ένας Δήμος και οι υπηρεσίες του και της ύπαρξης ρευστότητας, όσον αφορά την πληρωμή των υποχρεώσεων του.

Με βάση τα στοιχεία των Πινάκων προκύπτουν τα εξής:

Τα **συνολικά ενταλθέντα έξοδα** είναι το **49.49%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2011**, το **46.72%** του **2012**, το **48.51%** του **2013** και το **43.70%** του **2014**.

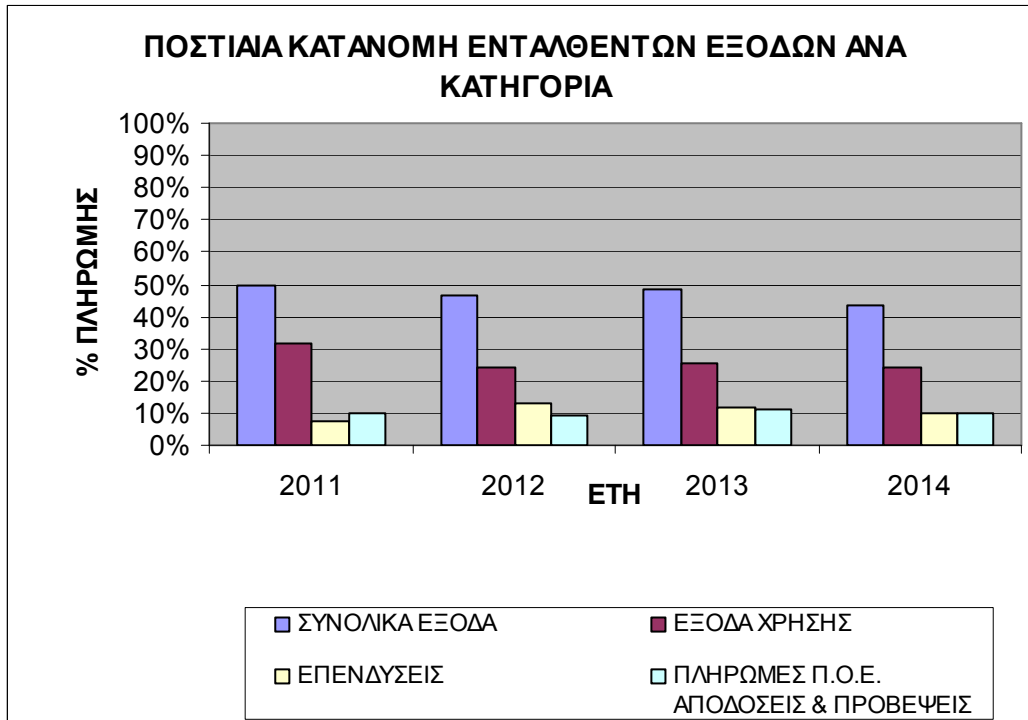
Στα **έξοδα χρήσης** ενταλματοποιήθηκε το **73.94%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011** το **65.22%** του **2012**, το **80.08%** του **2013** και το **80.72%** του **2014**.

Στις επενδύσεις ενταλματοποιήθηκε το **26.89%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011**, το **36.54%** του **2012**, το **36.02%** του **2013** και το **28.72%** του **2014**.

Στις πληρωμές Π.Ο.Ε. – αποδόσεις – προβλέψεις, ενταλματοποιήθηκε το **37.38%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011**, το **35.84%** του **2012**, το **32.53%** του **2013** και το **27.06%** του **2014**.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζονται τα ανωτέρω αναφερόμενα:

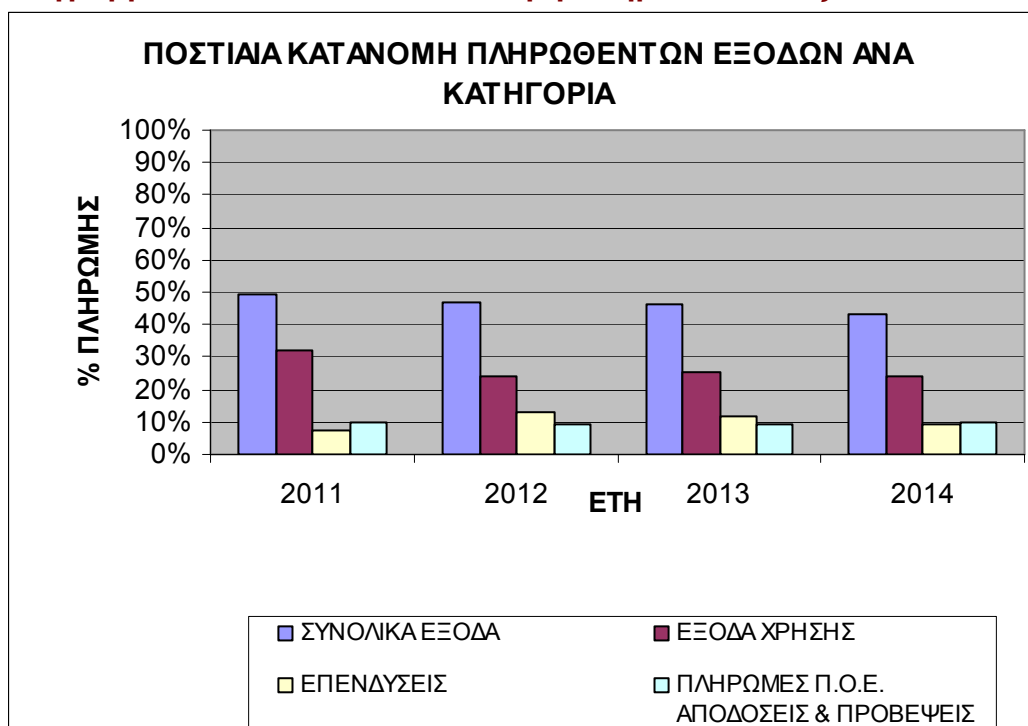
Διάγραμμα 52: Ποσοστιαία κατανομή ενταλθέντων εξόδων 2011-2014

Τα **συνολικά πληρωθέντα έξοδα** σε σχέση με τα τελικώς προϋπολογισθέντα είναι το **49.46%** το **2011**, το **46.72%** του **2012**, το **46.35%** του **2013** και το **43.44%** του **2014**. Στα **έξοδα χρήσης** πληρώθηκε το **73.93%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011**, το **65.22%** του **2012**, το **79.88%** του **2013** και το **80.48%** του **2014**. Στις **επενδύσεις** πληρώθηκε το **26.86%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011**, το **36.54%** του **2012**, το **35.83%** του **2013** και το **28.46%** του **2014**. Στις **πληρωμές Π.Ο.Ε. – αποδόσεις – προβλέψεις** πληρώθηκε το **37.32%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011** το **35.84%** του **2012**, το **26.62%** του **2013** και το **26.77%** του **2014**.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζονται τα ανωτέρω αναφερόμενα:

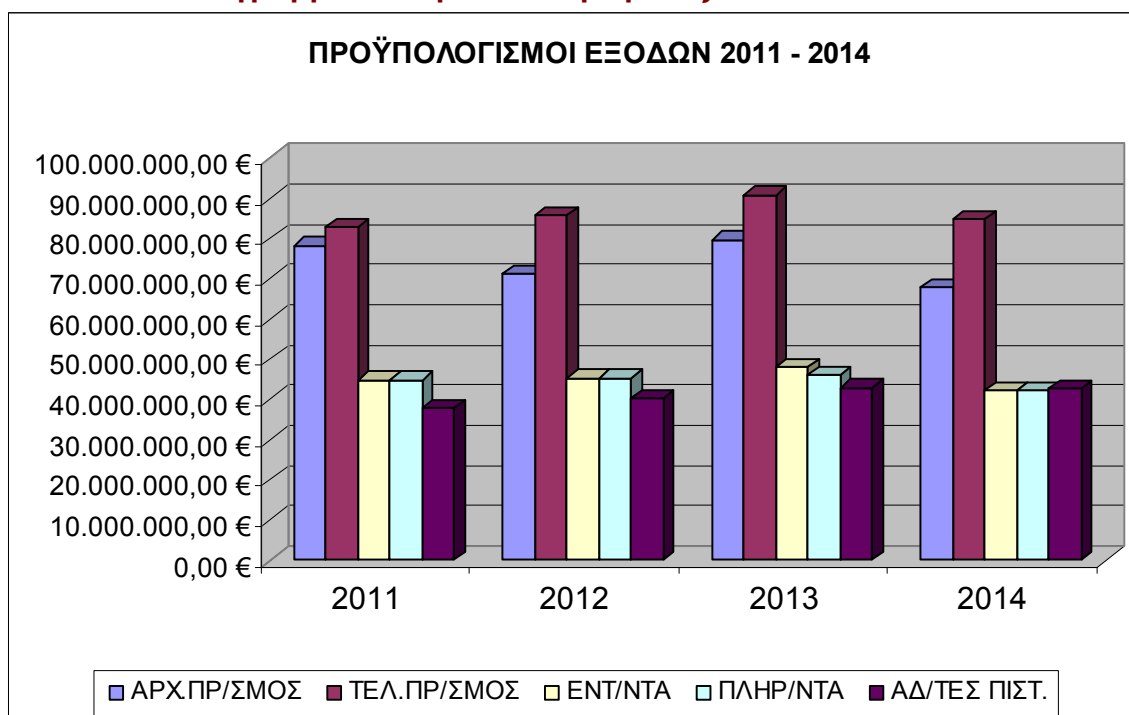
Διάγραμμα 53: Ποσοστιαία κατανομή πληρωθέντων εξόδων 2011-2014

Οι **αδιάθετες πιστώσεις** (διαφορά μεταξύ των τελικών προϋπολογισθέντων εξόδων με τα ενταλθέντα), αποτελούν το **50.51%** των τελικών προϋπολογισθέντων του **2011**, το **53.28%** του **2012**, το **51.49%** του **2013** και το **56.29%** του **2014**.

Με βάση τα αρχικώς προϋπολογισθέντα έξοδα, τα τελικώς προϋπολογισθέντα, τα ενταλθέντα, τα πληρωθέντα και τις αδιάθετες πιστώσεις, για τη τετραετία 2011 – 2014, διαμορφώνεται το Διάγραμμα που ακολουθεί :

Διάγραμμα 54: Προϋπολογισμοί εξόδων 2011 - 2014

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Με βάση τα στοιχεία των Πινάκων προκύπτουν οι **δείκτες υλοποίησης** του προϋπολογισμού εξόδων **ανά υπηρεσία** ως εξής:

Τα **συνολικά ενταλθέντα** έξοδα των υπηρεσιών είναι το **55.55%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2011** το **51.26%** του **2012**, το **57.70%** του **2013** και το **53.30%** του **2014**.

Τα **συνολικά πληρωθέντα** έξοδα των υπηρεσιών είναι το **55.53%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2011**, το **51.26%** του **2012**, το **57.50%** του **2013** και το **52.48%** του **2014**.

Οι **συνολικές αδιάθετες πιστώσεις** είναι το **44.45%** των τελικώς προϋπολογισθέντων του **2011**, το **48.74%** του **2012**, το **42.30%** του **2013** και το **46.73%** του **2014**, με τις **μεγαλύτερες** να είναι στην υπηρεσία έργων και αμοιβών προσωπικού (κωδικοί 73,10) και στα τέσσερα έτη.

Μετά την ανάλυση των εσόδων και των εξόδων και συνοψίζοντας την παρουσίαση για τα έτη 2011-2014 ακολουθεί η συνοπτική παρουσίαση των προϋπολογισμών/απολογισμών του Δήμου Καλαμάτας για κάθε έτος χωριστά:

Πίνακας 113: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων εξόδων 2011

Κωδικοί αριθμοί	Έσοδα και Εισπράξεις	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
0	Τακτικά Έσοδα	38.546.582,86	33.164.130,10
1(πλην 13)	Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	2.595.781,45	1.570.434,49
2	Έσοδα παρελθόντων ετών	3.659.076,63	1.927.316,05
31	Εισπράξεις από Δάνεια	3.108.400,00	442.017,34
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	12.022.512,44	375.229,59
4	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	4.629.475,66	4.668.501,16
5	Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	4.240.495,42	4.240.495,42
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	9.558.932,36	3.931.167,81
Σύνολο Πόρων		78.361.256,82	50.319.291,96

Κωδικοί αριθμοί	Έξοδα και Πληρωμές	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	15.083.180,00	12.967.305,95
61,62	Αμοιβές και παροχές τρίτων	4.193.100,00	2.999.543,91
63,64	Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	556.500,00	129.252,89
651	Τοκοχρεολύσια δανείων	95.000,00	32.534,12
66	Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	1.098.900,00	564.786,10
67,68	Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	18.132.704,85	14.185.541,59
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	5.401.413,13	2.316.854,15
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0,00	0,00
82,85	Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	12.178.977,05	4.681.430,46

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Επενδύσεις			
71	Αγορές	1.334.527,50	514.071,75
73	Έργα	14.108.170,96	3.430.638,72
74	Μελέτες	3.907.195,93	1.259.003,92
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	2,99	2,99
652	Τοκοχρεολύσια δανείων επενδύσεων	2.081.165,77	1.861.214,89
9111	Αποθεματικό	190.418,64	0,00
Σύνολο εξόδων και πληρωμών		78.361.256,82	44.942.181,44

**Πίνακας 114: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων
εξόδων 2012**

Κωδικοί αριθμοί	Έσοδα και Εισπράξεις	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
0	Τακτικά Έσοδα	35.528.092,55	30.741.052,99
1(πλην 13)	Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	1.211.360,59	791.229,80
2	Έσοδα παρελθόντων ετών	2.744.147,62	1.779.503,85
31	Εισπράξεις από Δάνεια	2.573.382,66	122.561,56
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	6.528.859,02	1.115.141,97
4	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	4.810.500,00	4.241.061,99
5	Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	5.377.110,52	5.377.110,52
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	12.648.914,65	7.269.731,96
Σύνολο Πόρων		71.422.367,61	51.437.394,64

Κωδικοί αριθμοί	Έξοδα και Πληρωμές	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	13.502.644,50	9.880.151,04
61,62	Αμοιβές και παροχές τρίτων	3.260.637,50	2.521.883,83
63,64	Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	492.073,00	160.461,41
651	Τοκοχρεολύσια δανείων	95.000,00	16.404,86
66	Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	871.178,50	416.028,16
67,68	Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	17.952.897,63	14.428.787,04
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	6.882.782,57	1.895.545,95
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές	0,00	0,00
82,85	Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	4.960.500,00	4.987.910,70
Επενδύσεις			
71	Αγορές	1.367.385,03	425.051,50
73	Έργα	16.106.354,71	6.662.713,36
74	Μελέτες	3.489.182,11	2.333.127,71
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	0,00	0,00
652	Τοκοχρεολύσια δανείων επενδύσεων	2.236.165,77	1.609.728,81

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

9111	Αποθεματικό	205.566,29	0,00
Σύνολο εξόδων και πληρωμών		71.422.367,61	45.337.794,37

**Πίνακας 115: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων
εξόδων 2013**

Κωδικοί αριθμοί	Έσοδα και Εισπράξεις	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
0	Τακτικά Έσοδα	33.205.572,17	29.701.352,78
1(πλην 13)	Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	3.269.394,92	4.137.199,57
2	Έσοδα παρελθόντων ετών	1.821.751,86	1.641.015,17
31	Εισπράξεις από Δάνεια	1.398.000,00	448.658,51
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	15.525.034,44	578.386,77
4	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	5.710.700,00	4.094.487,75
5	Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	6.099.600,27	6.099.600,27
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	12.776.638,71	7.368.115,29
Σύνολο Πόρων		79.806.692,37	54.068.816,11

Κωδικοί αριθμοί	Έξοδα και Πληρωμές	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	10.889.600,00	9.258.032,25
61,62	Αμοιβές και παροχές τρίτων	4.557.453,63	4.768.837,72
63,64	Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	395.700,00	339.604,73
651	Τοκοχρεολύσια δανείων	44.000,00	23.856,57
66	Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	734.438,35	501.070,59
67,68	Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	16.586.331,97	13.385.210,81
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	5.560.773,30	935.112,68
83	Επιχορηγούμενες Πληρωμές Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0,00	2.107.774,43
82,85	Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	20.478.048,70	4.146.147,58
Επενδύσεις			
71	Αγορές	734.379,80	444.643,91
73	Έργα	15.633.700,60	8.011.928,00
74	Μελέτες	2.768.552,62	753.925,38
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	0,00	0,00
652	Τοκοχρεολύσια δανείων επενδύσεων	1.221.665,77	1.619.005,49
9111	Αποθεματικό	202.047,63	0,00
Σύνολο εξόδων και πληρωμών		79.806.692,37	46.295.150,14

**Πίνακας 116: Συνοπτική κατάσταση προϋπολογισμού/απολογισμού εσόδων
εξόδων 2014**

Κωδικοί αριθμοί	Έσοδα και Εισπράξεις	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
0	Τακτικά Έσοδα	28.681.827,95	29.165.310,05
1(πλην 13)	Έκτακτα έσοδα (πλην επιχορηγήσεις για επενδύσεις)	654.041,17	1.659.571,99
2	Έσοδα παρελθόντων ετών	1.843.510,78	1.495.348,92
31	Εισπράξεις από Δάνεια	1.049.175,95	541.112,88
32	Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	15.532.952,12	1.114.252,24
4	Εισπράξεις υπέρ Δημοσίου, Ασφ. Φορέων και Τρίτων	5.278.076,98	4.096.963,92
5	Χρηματικό υπόλοιπο προηγ. έτους	5.826.710,60	7.773.665,97
13	Επιχορηγήσεις για επενδύσεις	9.052.925,34	4.787.115,39
Σύνολο Πόρων		67.919.220,89	50.633.341,36

Κωδικοί αριθμοί	Έξοδα και Πληρωμές	Προϋπολογισμός	Απολογισμός
60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	9.498.600,00	8.482.972,77
61,62	Αμοιβές και παροχές τρίτων	5.208.702,80	4.043.801,59
63,64	Φόροι - τέλη, λοιπά γενικά έξοδα	557.050,00	377.501,51
651	Τοκοχρεολύσια δανείων	37.500,00	15.242,19
66	Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	687.057,00	555.209,69
67,68	Μεταβιβάσεις σε τρίτους, λοιπά έξοδα	13.453.652,77	13.832.019,61
81	Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε. Επιχορηγούμενες Πληρωμές	2.474.756,71	734.405,42
83	Υποχρεώσεων Π.Ο.Ε	0,00	1.781.929,89
82,85	Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	20.316.469,86	4.541.311,66
Επενδύσεις			
71	Αγορές	414.000,00	316.698,45
73	Έργα	12.141.294,56	6.207.044,08
74	Μελέτες	715.140,28	444.248,61
75	Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	0,00	0,00
652	Τοκοχρεολύσια δανείων επενδύσεων	2.102.100,13	746.411,93
9111	Αποθεματικό	312.896,78	0,00
Σύνολο εξόδων και πληρωμών		67.919.220,89	42.078.797,40

ΔΑΝΕΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Οι **δανειακές υποχρεώσεις** του νέου Δήμου Καλαμάτας στις **31/12/2014**, παρουσιάζονται αναλυτικά στον πίνακα που ακολουθεί αφού σημειωθεί για το σύνολο των δανείων από το ΤΠΔ έχει χορηγηθεί βάση του Ν. 4093/2012 (ΦΕΚ Α222/12-11-2012) η δυνατότητα επιμήκυνσης της αποπληρωμής των χορηγηθέντων δανείων για οκτώ έτη από την λήξη της δανειακής σύμβασης η οποία περιλαμβάνει και τριετή αναστολή καταβολής τοκοχρεωλυσιών (περίοδος χάριτος). Το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας αποφάσισε με την με αρ. 535/2012 απόφαση την υπαγωγή στην ανωτέρω ρύθμιση. :

Πίνακας 117: Δανειακές υποχρεώσεις του Δήμου Καλαμάτας στις 31 Δεκεμβρίου 2014

Α/Α	ΣΤΟΙΧΕΙ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΣΚΟΠΟΣ	ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑ ΙΟ	ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞ ΗΣ	ΕΤΟ Σ ΛΗΞ ΗΣ	ΥΠΟΛΟΙ ΠΟ 31-12- 2014	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (σημερινό)	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟ ΧΡ. 2015	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟΧ Ρ. 2016
1	05/12395 /01	Τ.Π.κ.Δ.	Ληξипρόθεσμ ες οφειλές (Δ.Ε. Θουρίας)	323.546, 26	2005	2024	71.036,0 5	5,90%	0,00	10.398, 47
2	05/12395 /02	Τ.Π.κ.Δ.	Αγορά ακινήτου (Δ.Ε.Θουρίας)	50.000,0 0	2009	2025	30.914,9 9	5,90%	0,00	4.180,4 8
3	05/12395 /03	Τ.Π.κ.Δ.	Αγορά ακινήτου (Δ.Ε.Θουρίας)	132.000, 00	2010	2027	99.998,9 5	5,90%	0,00	11.862, 27
4	05/12395 /04	Τ.Π.κ.Δ.	Αγορά ακινήτου (Δ.Ε.Θουρίας)	20.550,0 0	2004	2031	14.812,1 3	5,90%	0,00	1.455,6 4
5	05/12395/ 06	Τ.Π.κ.Δ.	Αγορά ακινήτου (Δ.Ε.Θουρίας)	216.630, 00	2005	2017	42.953,1 3	5,90%	0,00	6.287,6 1
6	05/12395 /07	Τ.Π.κ.Δ.	Εκπόνηση μελετών (Δ.Ε. Θουρίας)	282.698, 95	2011	2025	149.754, 33	5,90%	0,00	20.250, 53
7	05/12395 /08	Τ.Π.κ.Δ.	Τεχνικά έργα	713.000, 00	2011	2028	475.599, 12	5,90%	0,00	67.503, 86

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Α/Α	ΣΤΟΙΧΕΙ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΣΚΟΠΟΣ	ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑ ΙΟ	ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞ ΗΣ	ΕΤΟ Σ ΛΗΞ ΗΣ	ΥΠΟΛΟΙ ΠΟ 31-12- 2014	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (σημερινό)	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟ ΧΡ. 2015	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟΧ Ρ. 2016
8	05/12395 /09	Τ.Π.κ.Δ.	Εξοπλισμός καθαριότητας	329.057, 85	1990	2021	37.282,6 1	5,90%	0,00	7.558,0 8
9	05/12395 /10	Τ.Π.κ.Δ.	Εξοπλισμός καθαριότητας	83.570,2 5	1990	2022	17.280,4 8	5,90%	0,00	3.084,5 5
10	05/12395 /11	Τ.Π.κ.Δ.	Συμμεροχή κεφαλαίου (ΦΑΡΙΣ)	1.499.00 0,00	2010	2027	830.384, 63	7,80%	0,00	104.658 ,54
11	05/12395 /12	Τ.Π.κ.Δ.	Ληξιπρόθεσμ ες οφειλές (Δ.Ε. Θουρίας)	876.693, 96	2009	2026	584.789, 43	5,90%	0,00	73.768, 42
12	05/12395 /13	Τ.Π.κ.Δ.	Εξόφληση τοκοχρεωλυσί ων	45.889,9 8	2010	2033	41.799,5 1	5,90%	0,00	3.831,5 2
13	05/12395 /14	Τ.Π.κ.Δ.	Εξοπλισμός καθαριότητας	73.367,5 7	2002	2028	62.800,8 8	5,90%	0,00	6.714,6 5
14	05/12395 /15	Τ.Π.κ.Δ.	Ληξιπρόθεσμ ες οφειλές	1.945.76 7,49	2005	2027	1.13559 4,27	5,90%	0,00	134.708 ,71
15	05/12395 /16	Τ.Π.κ.Δ.	Ληξιπρόθεσμ ες οφειλές έως 120/2003	1.914.97 3,31	2005	2023	960.934, 67	7,80%	0,00	161.050 ,33
16	05/12395 /17	Τ.Π.κ.Δ.	Αγορά ακινήτου (Δ.Ε. Αρφαρών)	167.277, 27	2001	2028	98.565,6 1	5,90%	0,00	11.069, 03

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Α/Α	ΣΤΟΙΧΕΙ Α ΔΑΝΕΙΟ Υ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΣΚΟΠΟΣ	ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑ ΙΟ	ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞ ΗΣ	ΕΤΟ Σ ΛΗΞ ΗΣ	ΥΠΟΛΟΙ ΠΟ 31-12- 2014	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (σημερινό)	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟ ΧΡ. 2015	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟΧ Ρ. 2016
17	05/12395 /18	Τ.Π.κ.Δ.	Αγορά ακινήτων (Δ.Ε. Αρφαρών, Θουρίας	208.456, 91	2003	2021	126.099, 92	5,90%	0,00	12.898, 90
18	05/12395 /19	Τ.Π.κ.Δ.	Διαμόρφωση τμήματος οδού Κρήτης από Φαρών έως Ψαρών	133.912, 25	2013	2028	133.912, 25	6,02%	0,00	13.806, 00
19	05/12395 /20	Τ.Π.κ.Δ.	Ασφαλτόστρ ωση διαφόρων δρόμων πλην Καλαμάτας	300.000, 00	2013	2023	277.260, 98	6,02%	40.799, 02	40.799, 02
20	05/12395 /21	Τ.Π.κ.Δ.	Συντήρηση πεζοδρομίων και κατασκευή διαβάσεων πεζών	115.422, 31	2013	2023	106.673, 67	6,02%	15.697, 06	15.697, 06
21	05/12395 /22	Τ.Π.κ.Δ.	Ασφαλτόστρ ωση διαφόρων δρόμων Καλαμάτας	402.809, 99	2013	2023	372.278, 31	6,02%	54.780, 84	54.780, 84

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Α/Α	ΣΤΟΙΧΕΙ Α ΔΑΝΕΙΟ Υ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΣΚΟΠΟΣ	ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑ ΙΟ	ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞ ΗΣ	ΕΤΟ Σ ΛΗΞ ΗΣ	ΥΠΟΛΟΙ ΠΟ 31-12- 2014	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (σημερινό)	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟ ΧΡ. 2015	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟΧ Ρ. 2016
22	05/12395 /23	Τ.Π.κ Δ.	Συντήρηση κτιρίων Καλλιτεχνικών σχολείων και Δημ. Καταστήματα ς Άνθειας	121.163, 52	2014	2024	121.163, 52	6,02%	16.477, 84	16.477, 84
23	2327/200 8	ALPHA BANK (πρώην ΕΜΠΟΡΙΚΗ)	Μηχανολογικ ός εξοπλισμός	850.000, 00	2008	2017	376.239, 63	1,05%+Eu ribor 3 μηνών	65.432, 96	65.432, 96
24	31349	ALPHA BANK (πρώην ΕΜΠΟΡΙΚΗ)	Απαλλοτριώσ εις	999.950, 00	2008	2017	506.713, 99	1,05%+Eu ribor 3 μηνών	84.452, 32	84.452, 32
25	00/2/24- 12-09 Δ.Ε. Θουρίας	ΠΕΙΡΑΙΩΣ (πρώην MARFIN)	Ληξипρόθεσμ ες οφειλές	926.957, 13	2009	2022	718.926, 46	3,6 + Eur3M	59.000, 00	59.000, 00
26	8150/2-4- 92	ALPHA BANK	Κτίριο Τσίγκου	142.557, 60	1994	2016	14.285,7 4	Σεισμ/νείο	7.142, 88	7.142,8 8
27	8145/6-4- 92	ALPHA BANK	Κτίριο Λόχου	160.714, 76	1994	2016	12.396,3 0	Σεισμ/νείο	6.198, 16	6.198,1 6
28	155/12-5- 95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Πρώην ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Δημαρχείου	117.314, 62	1997	2019	25.503,1 8	Σεισμ/νείο	5.100, 63	5.100,6 3
29	155/12-5- 95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Πρώην ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Ζουμπούλειο	92.746,9 3	1997	2018	16.863,0 5	Σεισμ/νείο	4.125, 77	4.125,7 7
30	155/12-5- 95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Πρώην ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Ωδείου	57.713,3 0	1997	2018	10.493,3 4	Σεισμ/νείο	2.623, 33	2.623,3 3

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Α/Α	ΣΤΟΙΧΕΙ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ	ΣΚΟΠΟΣ	ΑΡΧΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑ ΙΟ	ΕΤΟΣ ΕΝΑΡΞ ΗΣ	ΕΤΟ Σ ΛΗΞ ΗΣ	ΥΠΟΛΟΙ ΠΟ 31-12- 2014	ΕΠΙΤΟΚΙΟ (σημερινό)	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟ ΧΡ. 2015	ΥΨΟΣ ΤΟΚΟΧ Ρ. 2016
31	155/12-5-95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Δασκαρόλη	95.788,7 0	1997	2019	20.823,6 3	Σεισμ/νείο	4.164, 72	4.164,7 2
32	155/12-5-95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Διοικητηρίου	71.422,4 6	1997	2018	12.985,8 9	Σεισμ/νείο	3.246, 48	3.246,4 8
33	155/12-5-95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Αναγνωστέπ ουλου	74.541,4 5	1997	2018	13.552,9 7	Σεισμ/νείο	3.388, 25	3.388,2 5
34	155/12-5-95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Αναγνωστέπ ουλου	11.621,4 2	1997	2019	2.526,38	Σεισμ/νείο	505,27	505,27
35	155/12-5-95	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Λαλέα	188.047, 54	1997	2019	40.879,8 9	Σεισμ/νείο	8.175, 98	8.175,9 8
36	352/22-10-96	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Φιτσάλου	155.234, 04	1998	2020	40.495,8 2	Σεισμ/νείο	6.749, 31	6.749,3 1
37	340/29-8-97	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Κρασασκόπο υλου	84.064,5 6	1999	2021	25.584,8 3	Σεισμ/νείο	3.654, 98	3.654,9 8
38	446/9-10-00	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗ)	Κτίριο Παλαιού Γυμνασίου Παραλίας*	28.270,1 9	2000	2024		Σεισμ/νείο		
			* Από το 2010 εξοφλείται από τον ΔΙΟΚΛΗ (παραχώρηση του κτιρίου με χρησηδάνειο)							

Πηγή: Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Ανάλυση δανειακής ικανότητας Δήμου Καλαμάτας

Μια εκτίμηση της δανειακής επιβάρυνσης του Δήμου Καλαμάτας που έγινε ήδη μελετώντας τα οικονομικά τους στοιχεία. Αναλύοντας τους ισολογισμούς του Δήμου Καλαμάτας τα έτη 2011, 2012 και 2013 και διερευνώντας την πιθανότητα αν θα μπορούσαν να εξασφαλίσουν εγκρίσεις των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου για την λήψη δανείων (πλέον για επενδυτικούς σκοπούς και όχι για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών) έχουμε τα εξής:

Πίνακας 118: Έλεγχος προϋποθέσεων λήψης δανείου

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΕΛΕΓΧΟ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΛΗΨΗΣ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Ν. 3852/2010 ΑΡ. 264 & ΤΙΣ 43093/30-07-2010 & 45352/2010 ΥΠ. ΑΠΟΦ. ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥΣ 2011-2013				
	ΕΣΟΔΑ 2011	ΕΣΟΔΑ 2012	ΕΣΟΔΑ 2013	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΕΣΟΔΩΝ Ζετίας
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	42.596.099,83 €	40.117.146,43 €	38.222.658,84 €	40.311.968,37 €
	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ 2012	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ 2013	ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ 2014	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ Ζετίας
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	23.973.248,05 €	22.938.440,54 €	22.088.686,50 €	23.000.125,03 €
	ΧΡΕΟΣ 2011	ΧΡΕΟΣ 2012	ΧΡΕΟΣ 2013	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ ΧΡΕΟΥΣ Ζετίας
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	15.633.972,65 €	14.276.852,65 €	12.603.188,02 €	14.171.337,77 €
	ΧΡΕΟΣ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	ΜΕΓΙΣΤΟ ΔΥΝΑΤΟ ΥΨΟΣ ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΩΝ (20% ΕΣΟΔΩΝ)	ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΑ ΤΗΝ 31/12/2014	ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΝΕΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ Ν.3852/2010
ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	35,15%	8.062.393,67 €	816.268,23 €	ΝΑΙ

ΣΗΜ. ΩΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΣΟΔΑ ΕΧΟΥΝ ΛΗΦΘΕΙ ΑΥΤΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Το ποσοστό υλοποίησης του προϋπολογισμού των εσόδων (εισπράχθηκε το 57.11% των τελικώς προϋπολογισθέντων του 2011 ,το 55.30% το 2012, το 56.21% το 2013 και το 55.24% το 2014, καθώς και το ποσοστό υλοποίησης του προϋπολογισμού των εξόδων (πληρώθηκε το 49,46% των τελικών προϋπολογισθέντων του 2011, το

46.72% το 2012, το 46.35% το 2013 και το 43.44% του 2014, φανερώνουν ότι υπάρχει έλλειμμα υλοποίησης, που οφείλεται και σε αδυναμίες του νομοθετικού πλαισίου. Ο συνολικός προϋπολογισμός του 2011 έχει μεγαλύτερη ρεαλιστική βάση και είναι προσαρμοσμένος στις δυνατότητες που υπάρχουν στο πλαίσιο της δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας. Το ίδιο συμβαίνει και με τους προϋπολογισμούς των επομένων ετών 2012-2014.

3.4.5. Ανάλυση οικονομικών δεικτών

Οι αριθμοδείκτες είναι σχέσεις μεταξύ μεγεθών, λογιστικής ή στατιστικής προέλευσης, που καταρτίζονται με σκοπό τον προσδιορισμό της πραγματικής θέσης ή της αποδοτικότητας των διαφόρων τμημάτων ή και ολόκληρων τομέων δραστηριότητας της επιχείρησης - οργανισμού, καθώς και, σε τελική ανάλυση της πραγματικής κατάστασης και απόδοσης ολόκληρης της επιχείρησης - οργανισμού, ή και γενικότερα του κλάδου στον οποίο αυτή δραστηριοποιείται.

Οι λογιστικές καταστάσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) από τις οποίες μπορούμε να αντλήσουμε δεδομένα για τον υπολογισμό αριθμοδεικτών είναι οι εξής:

- Ο προϋπολογισμός,
- Ο απολογισμός,
- Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως,
- Οι λογαριασμοί γενικής και αναλυτικής λογιστικής.

Οι αριθμοδείκτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξαγωγή συμπερασμάτων για

- την επιβεβαίωση του ορθού των ασκούμενων πολιτικών,
- την επισήμανση αδύνατων σημείων,
- την προειδοποίηση πιθανών κινδύνων στην λειτουργία του ΟΤΑ.

Τονίζεται όμως ότι η χρήση αριθμοδεικτών απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή γιατί οι ΟΤΑ ως δημόσιοι οργανισμοί που είναι, λειτουργούν με σκοπό την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών και κοινωνοφελών έργων.

Στη βιβλιογραφία συναντάμε διάφορες κατηγορίες και είδη δεικτών. Ειδικά για τους ΟΤΑ, και λαμβάνοντας υπόψη, το λογιστικό σύστημα που ακολουθούν οι αριθμοδείκτες μπορούν να ταξινομηθούν ως εξής :

1) Αριθμοδείκτες προϋπολογισμού απολογισμού. Οι αριθμοδείκτες αυτοί γενικά μας δείχνουν την ικανότητα ενός ΟΤΑ να συντάσσει έναν προϋπολογισμό ο οποίος να είναι κοντά στην πραγματικότητα, δηλαδή έναν προϋπολογισμό ρεαλιστικό ως προς την πραγματοποίησή του.

2) Αριθμοδείκτες εσόδων .

3) Αριθμοδείκτες εξόδων,

4) Αριθμοδείκτες χρηματοοικονομικής ανάλυσης (ισολογισμού και αποτελεσμάτων χρήσεως). Υπάρχουν αριθμοδείκτες ισολογισμού που μας δείχνουν την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε στοιχείου του ενεργητικού στο σύνολο του ενεργητικού και αντίστοιχα την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε στοιχείου του παθητικού στο σύνολο του παθητικού, όπως και των αποτελεσμάτων χρήσεως και γενικής εκμετάλλευσης που μας δείχνουν την ποσοστιαία συμμετοχή καθενός επιμέρους στοιχείου τους στο σύνολο. Υπάρχουν όμως και αριθμοδείκτες που με βάση επιμέρους στοιχεία των χρηματοοικονομικών καταστάσεων μας δίνουν πολύτιμες πληροφορίες.

Οι δείκτες που θα ακολουθήσουν, περιγράφουν την οικονομική κατάσταση του νέου Δήμου Καλαμάτας για το **2011-2014**.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΣΟΔΩΝ

Για τους υπολογισμούς των δεικτών εσόδων τα ποσά που συμμετέχουν στον προσδιορισμό τους, είναι τα εξής:

A.A.	Κατηγορία εσόδου	2011	2012	2013	2014
1	Τακτικά (πλην ΠΟΕ)	22.704.519,61	19.708.653,49	19.710.511,74	18.797.739,94
2	Ίδια τακτικά	8.325.155,12	8.434.866,77	9.212.274,77	8.253.622,21
3	Τακτικές επιχορηγήσεις	14.379.364,49	11.273.786,72	10.498.236,97	10.544.117,73
4	Έκτακτες επιχορηγήσεις	4.805.003,16	7.467.384,00	10.782.599,32	5.885.495,67
5	Σύνολο επιχορηγήσεων	19.184.367,65	18.741.170,72	21.280.836,29	16.429.613,40
6	Τακτικά Π.Ο.Ε. (κωδικός 21)	1.653.898,76	1.429.033,18	1.523.215,72	1.442.725,26
7	Εισπραχθέντα από Εισπρακτέα υπόλ. τακτ. (κωδ. 321)	138.505,89	422.826,03	147.193,98	652.507,50
8	Σύνολο εσόδων (-4,5)	30.950.684,89	30.786.822,63	33.883.887,05	28.395.141,36
9	Κάτοικοι	69.849	69.849	69.849	69.849

Δείκτης Αυτονομίας: Τακτικά προς εισπραχθέντα συνολικά έσοδα. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη ως ποσοστό, τόσο μεγαλύτερη αυτονομία σε θέματα προϋπολογισμού και οικονομικής διαχείρισης διαθέτει ένας Ο.Τ.Α.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης αυτονομίας	73,36%	64,02%	58,17%	66,20%

Προσθέτοντας στα τακτικά έσοδα και τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώνονται για πρώτη φορά και τα εισπρακτέα υπόλοιπα Π.Ο.Ε. που εισπράττονται στην τρέχουσα χρήση, ο δείκτης διαμορφώνεται

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης αυτονομίας	79,15%	70,03%	63,10%	73,58%

Ο δείκτης κινείται σε υψηλό επίπεδο, παρουσιάζοντας όμως μείωση σε σχέση με το 2011 για τα έτη 2012 και 2013 ενώ αυξάνεται κατά το 2014. Ο Δήμος Καλαμάτας ελέγχει σε μεγάλο βαθμό το ύψος των πραγματικών του εσόδων και έχει την δυνατότητα να προγραμματίσει ανάλογα έξοδα.

Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας: Ίδια τακτικά έσοδα προς τα εισπραχθέντα τακτικά έσοδα. Στα ίδια τακτικά έσοδα περιλαμβάνονται: πρόσοδοι από ακίνητη και κινητή περιουσία, έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα, έσοδα από λοιπά τέλη – δικαιώματα και παροχή υπηρεσιών, οι φόροι και οι εισφορές (εκτός από τον φόρο ζύθου που αποτελεί ουσιαστικά επιχορήγηση) και τα λοιπά τακτικά έσοδα. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερη είναι η εξάρτηση ενός Ο.Τ.Α. από τις τακτικές επιχορηγήσεις της κεντρικής διοίκησης και επομένως τόσο μεγαλύτερη η

Λειτουργική αυτονομία του.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας	36,67%	42,80%	46,74%	43,91%

Προσθέτοντας στα ίδια τακτικά έσοδα και τα ίδια τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώνονται για πρώτη φορά και τα ίδια εισπρακτέα υπόλοιπα Π.Ο.Ε. που εισπράττονται στην τρέχουσα χρήση, ο δείκτης διαμορφώνεται,

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης λειτουργικής αυτονομίας	44,56%	52,19%	55,21%	55,05%

Ο δείκτης κινείται σε χαμηλό επίπεδο, παρουσιάζοντας αύξηση όμως κατά το 2012 και 2013 σε σχέση με το 2011. Παρά την αύξηση αυτή, το συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι διαφαίνονται οι περιορισμένες δημοσιονομικές δυνατότητες της περιοχής του Δήμου, καθώς και της μεγάλης εξάρτησης του από τις επιχορηγήσεις.

Δείκτης Εξάρτησης: Σύνολο επιχορηγήσεων της κεντρικής – περιφερειακής διοίκησης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προς εισπραχθέντα συνολικά έσοδα, εκτός των εισπράξεων υπέρ δημοσίου και τρίτων (ομάδα 4) και του χρηματικού υπολοίπου (ομάδα 5). Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη τόσο περισσότερο εξαρτάται ένας Ο.Τ.Α. από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων. Οι επιχορηγήσεις περιλαμβάνουν τις τακτικές και τις έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές ανάγκες, τις επιχορηγήσεις για επενδύσεις και τον φόρο ζύθου.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης εξάρτησης	61,98%	60,87%	62,81%	57,86%

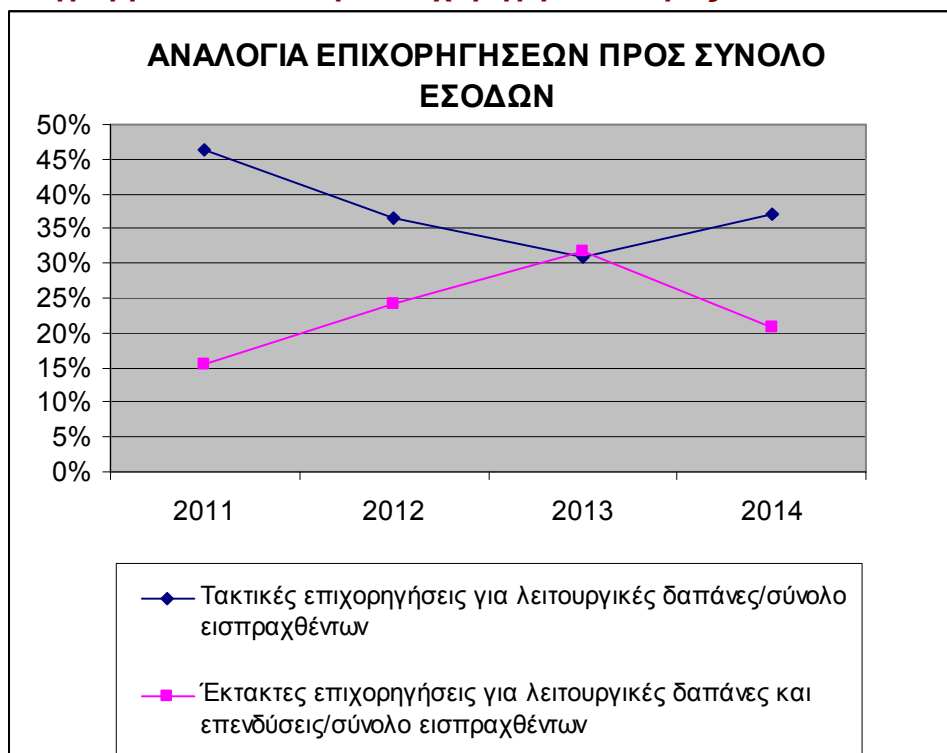
Ο δείκτης κινείται σε υψηλό επίπεδο, εμφανίζοντας (με έτος βάσης το 2011) μείωση το 2012, αύξηση το 2013 και μείωση το 2014. Παρουσιάζει δυο όψεις. Η πρώτη αφορά την εξάρτηση των Ο.Τ.Α. είτε στο σκέλος των εσόδων είτε στο σκέλος των εξόδων, από επιχορηγήσεις μη ελεγχόμενες, ως προς τα κριτήρια κατανομής ή και την περιοδικότητά τους. Η δεύτερη αφορά τους δραστήριους Ο.Τ.Α. οι οποίοι με τις πρωτοβουλίες τους και την κινητοποίηση τοπικών αναπτυξιακών φορέων, επιτυγχάνουν την ένταξη τους σε κοινοτικά και εθνικά προγράμματα.

Ένας Ο.Τ.Α. θεωρείται εξαρτημένος από τις τακτικές επιχορηγήσεις, όταν το ύψος των ιδίων τακτικών του εσόδων είναι ιδιαίτερα χαμηλό, ενώ το ύψος των έκτακτων επιχορηγήσεων αποτελεί δείκτη δραστηριοποίησης μόνο στην περίπτωση που το σύνολο των εκτάκτων εσόδων δεν ξεπερνά το 30% των συνολικών.

Στον Δήμο Καλαμάτας, το **2011**, οι τακτικές επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και ο φόρος ζύθου αποτελούν το **46,46%** των εισπραχθέντων (για το **2012** το **36.62%** για το **2013** το **30.98%** και το **2014** το **37.13%**), ενώ οι έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις, αποτελούν το **15,52%** των εισπραχθέντων για το **2011**, (για το **2012** το **24.26%** για το **2013** το **31.82%** και το **2014** το **20.73%**), γεγονός που φανερώνει ότι εξαρτάται περισσότερο από τις τακτικές επιχορηγήσεις (λειτουργικές δαπάνες) και λιγότερο από τις έκτακτες (επενδύσεις – υποδομές), για να ασκήσει τις αρμοδιότητές του.

Επίσης παρατηρείται ότι είναι διαρκώς εξαρτώμενος από κάποια μορφή επιχορήγησης γεγονός που το φανερώνει και το ακόλουθο γράφημα:

Διάγραμμα 55: Αναλογία επιχορηγήσεων προς σύνολο εσόδων

Παρατηρείται ότι και κατά τα έτη που μειώνεται η αναλογία τακτικές επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και ο φόρος ζύθου προς σύνολο εισπραχθέντων αυξάνεται η αναλογία έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες και οι επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς σύνολο εισπραχθέντων και το αντίστροφο.

Συγκρίνοντας το σύνολο των επιχορηγήσεων με αυτό των ιδίων τακτικών εσόδων, επιτυγχάνεται καλύτερη προσέγγιση της οικονομικής αυτοδυναμίας του Δήμου

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης οικονομικής αυτοδυναμίας	43,40%	45,01%	43,29%	50,24%

Τα ίδια τακτικά έσοδα αναλογικά προς το σύνολο των επιχορηγήσεων διαμορφώθηκαν τα έτη 2011-2014 ως εξής:

	2011	2012	2013	2014
Ίδια τακτικά	8.325.155,1 2	8.434.866,7 7	9.212.274,7 7	8.253.622,2 1
Σύνολο επιχορηγήσεων	19.184.367, 65	18.741.170, 72	21.280.836, 29	16.429.613, 40
Αναλογία Ιδίων Τακτικών/ Σύνολο Επιχορηγήσεων	43,40%	45,01%	43,29%	50,24%

Δείκτης εσόδων ανά κάτοικο: α) Συνολικά έσοδα ανά κάτοικο (απογραφή ΕΣΥΕ 2011), που προσδιορίζει το μέσο κατά κεφαλή έσοδο που αντιστοιχεί σε κάθε κάτοικο του Δήμου Καλαμάτας και β) εισπραχθέντα ίδια τακτικά έσοδα ανά κάτοικο, που αποτελεί μια πρώτη προσέγγιση των πόρων που αντλούνται και αξιοποιούνται σε

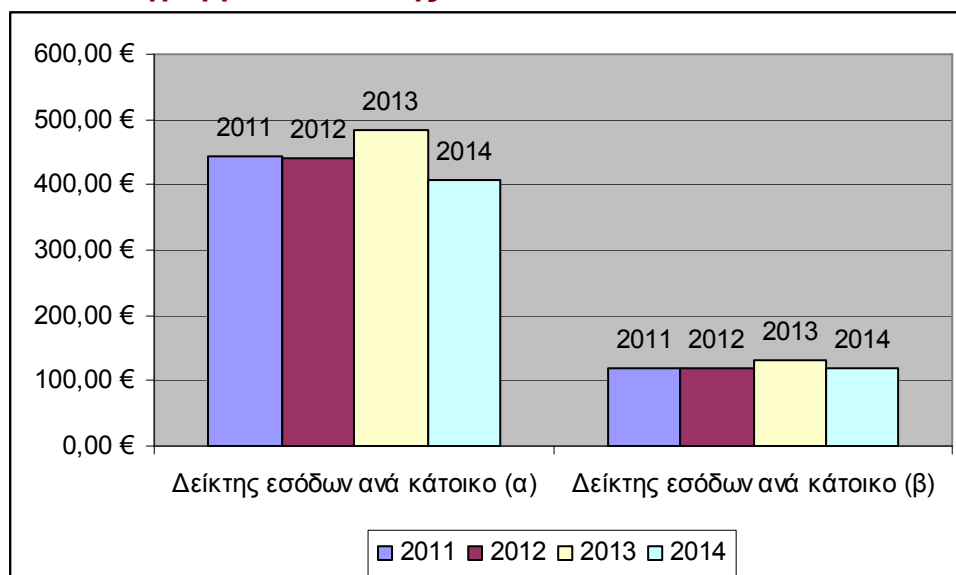
τοπικό επίπεδο.

α	2011	2012	2013	2014
Δείκτης εσόδων ανά κάτοικο	443,11 €	440,76 €	485,10 €	406,52 €

β	2011	2012	2013	2014
Δείκτης εσόδων ανά κάτοικο	119,19 €	120,76 €	131,89 €	118,16 €

Γραφική απεικόνιση των δεικτών εσόδων ανά κάτοικο αποτελεί το παρακάτω γράφημα

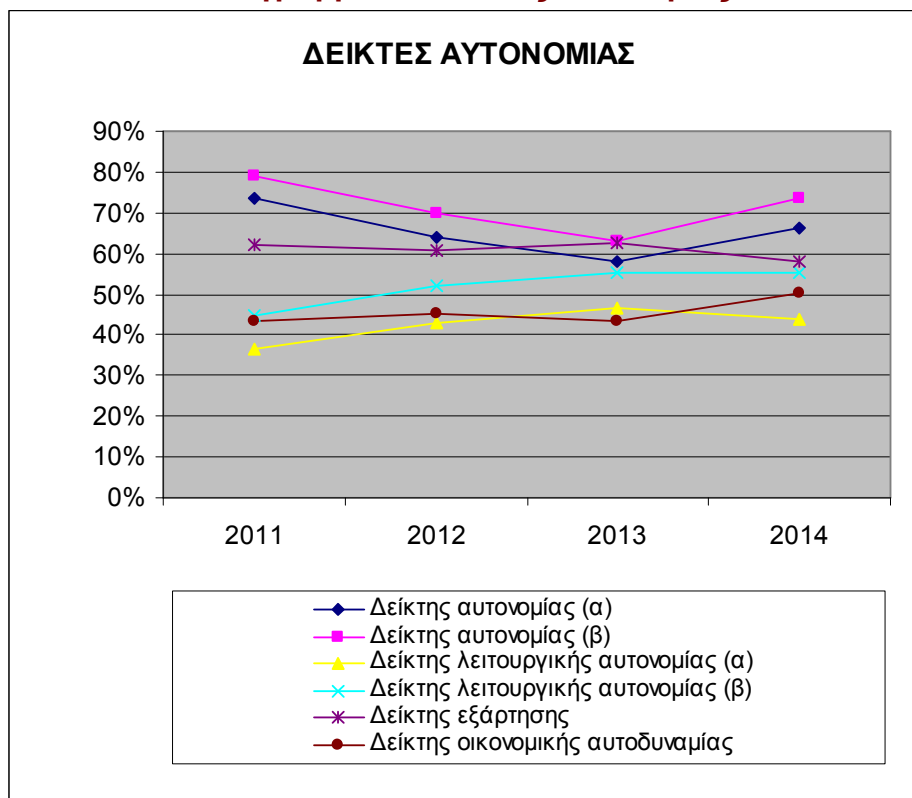
Διάγραμμα 56: Δείκτης εσόδων ανά κάτοικο εσόδων

Ο πρώτος δείκτης κινείται σε υψηλά επίπεδα που οφείλονται στο μεγάλο μέγεθος των επιχορηγήσεων και μειώνεται μέσα στη διετία 2011-2012, αυξάνεται αρκετά το 2013 (λόγω αυξημένων επιχορηγήσεων για τη κάλυψη ληξιπρόθεσμων οφειλών) και αποκλιμακώνεται σημαντικά το 2014, ενώ ο δεύτερος καταγράφει μικρότερη τιμή που οφείλεται στα χαμηλά ίδια τακτικά έσοδα. Οι δείκτες φανερώνουν ότι τα έσοδα από εξωτερικές πηγές χρηματοδότησης είναι υψηλά, ενώ η μέση επιβάρυνση ανά κάτοικο, είναι μικρότερη.

Γραφική απεικόνιση των δεικτών αυτονομίας που δείχνουν ποσοστιαία αναλογία αποτελεί το παρακάτω γράφημα

Διάγραμμα 57: Δείκτες αυτονομίας

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΞΟΔΩΝ - ΔΑΠΑΝΩΝ

Για τους υπολογισμούς των δεικτών εξόδων – δαπανών, τα ποσά που συμμετέχουν στον προσδιορισμό τους, είναι τα εξής:

	2011	2012	2013	2014
Σύνολο επιχορηγήσεων	19.184.367,65	18.741.170,72	21.280.836,29	16.429.613,40
Σύνολο εξόδων (πλην 82,85)	29.837.511,96	29.060.123,64	32.141.144,13	27.124.589,62

Δείκτης λειτουργικής εξάρτησης: Σύνολο εισπραχθέντων επιχορηγήσεων της κεντρικής, περιφερειακής διοίκησης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς συνολικά πληρωθέντα έξοδα, εκτός της κατηγορίας 82 (λοιπές αποδόσεις) και της 85 (προβλέψεις μη εισπραξης). Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερο εξαρτώνται οι δραστηριότητες ενός Ο.Τ.Α. από μη ελεγχόμενες πηγές εσόδων. Οι επιχορηγήσεις περιλαμβάνουν τις τακτικές και τις έκτακτες επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες, τις επιχορηγήσεις για επενδύσεις και τον φόρο ζύθου.

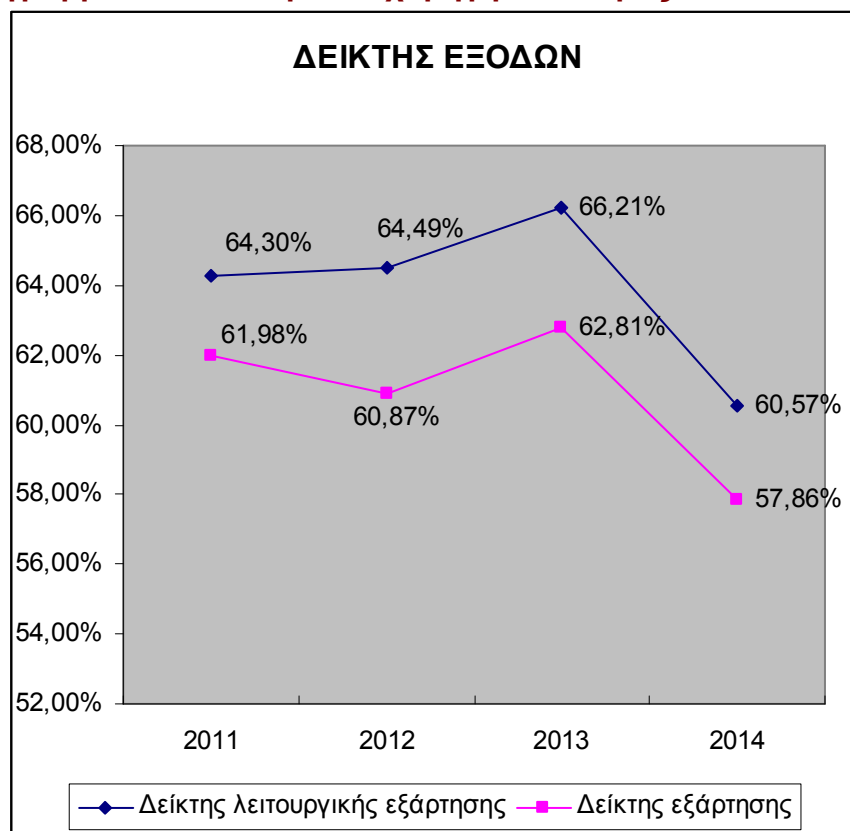
	2011	2012	2013	2014
Δείκτης λειτουργικής εξάρτησης	64,30%	64,49%	66,21%	60,57%

Παρατηρείται ότι ο δείκτης παίρνει στο σύνολο της τετραετίας μεγαλύτερη τιμή από

τον αντίστοιχο δείκτη εξάρτησης των εσόδων.

Στο ακόλουθο γράφημα απεικονίζεται ο δείκτης λειτουργικής εξάρτησης σε σχέση με τον δείκτη εξάρτησης (που είναι δείκτης εσόδων).

Διάγραμμα 58: Αναλογία επιχορηγήσεων προς σύνολο εσόδων

ΔΕΙΚΤΕΣ ΔΑΝΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗΣ

Για τους υπολογισμούς των δεικτών δανειακής επιβάρυνσης, τα ποσά που συμμετέχουν στον προσδιορισμό τους, είναι τα εξής:

	2011	2012	2013	2014
ΕΤΗΣΙΑ ΤΟΚΟΧΡΕΟΛΥΣΙΑ	1.893.749,01	1.626.133,67	1.642.862,06	764.093,85
Τακτικά (πλην ΠΟΕ)	22.704.519,61	19.708.653,49	19.710.511,74	18.797.739,94
Τακτικά Π.Ο.Ε. (κωδικός 21)	1.653.898,76	1.429.033,18	1.523.215,72	1.442.725,26
Εισπραχθέντα από Εισπρακτέα υπόλ. τακτ. (κωδ. 321)	138.505,89	422.826,03	147.193,98	652.507,50

Δείκτης αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων: Ετήσια τοκοχρεολύσια προς το σύνολο των εισπραχθέντων τακτικών εσόδων. Με τον δείκτη αυτό υπολογίζεται το ποσοστό των τακτικών εσόδων που δεσμεύεται για την εξυπηρέτηση των τοκοχρεολυτικών δόσεων των δανείων που έχει συνάψει ο Δήμος τόσο με το Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Παρακαταθηκών και Δανείων, όσο και με εμπορικές τράπεζες. Η τιμή του δείκτη εκτιμά τόσο την ικανότητα του Δήμου να αντεπεξέρχεται στις δανειακές του υποχρεώσεις, όσο και την δανειοληπτική του ικανότητα και χρησιμοποιείται ως κριτήριο αξιολόγησης από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα. Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο μικρότερο τμήμα των τακτικών του εσόδων απομένει για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών.

Υπολογίζονται δυο δείκτες: **α)** με παρονομαστή μόνο τα τακτικά έσοδα και **β)** με παρονομαστή τα τακτικά έσοδα, τα τακτικά έσοδα Π.Ο.Ε. που βεβαιώνονται και εισπράττονται για πρώτη φορά μέσα στη τρέχουσα χρήση και τα τακτικά εισπρακτέα υπόλοιπα Π.Ο.Ε που εισπράττονται μέσα στη τρέχουσα χρήση.

α	2011	2012	2013	2014
Δείκτης αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων	8,34%	8,25%	8,33%	4,06%

β	2011	2012	2013	2014
Δείκτης αποπληρωμής δανειακών υποχρεώσεων	7,73%	7,54%	7,68%	3,66%

Ο δείκτης έχει χαμηλή τιμή, γεγονός που επιτρέπει την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών από το μεγαλύτερο μέρος των τακτικών εσόδων. Το χαμηλό ύψος των ίδιων τακτικών εσόδων, περιορίζει τις δυνατότητες του Δήμου να ανταποκρίνεται σε αυξημένα τοκοχρεολύσια. Το 2014 λόγω χαμηλών τοκοχρεολυσίων η τιμή του δείκτη έχει μειωθεί κατά το ήμισυ.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ

Για τους υπολογισμούς των δεικτών ανθρωπίνων πόρων, τα ποσά που συμμετέχουν στον προσδιορισμό τους, είναι τα εξής:

	2011	2012	2013	2014
Αμοιβές αιρετών & τρίτων	503.842,12	754.618,23	756.007,06	562.878,50
Αμοιβές & έξοδα προσωπικού	12.967.305,95	9.880.151,04	9.258.031,85	8.482.972,77
Πληρωμές Π.Ο.Ε. για αμοιβές προσωπικού	103.714,61	36.398,62	29.265,88	20.998,10
Πληρωμές Π.Ο.Ε. για αμοιβές Αιρετών και τρίτων	24.703,79	94.215,64	40.140,00	244,50
Συνολικό κόστος απασχόλησης	13.599.566,47	10.728.984,91	10.054.178,91	9.046.095,77
Τακτικά (πλην ΠΟΕ)	22.704.519,61	19.708.653,49	19.710.511,74	18.797.739,94
Τακτικά Π.Ο.Ε. (κωδικός 21)	1.653.898,76	1.429.033,18	1.523.215,72	1.442.725,26
Εισπρακτέα υπόλ.	138.505,89	422.826,03	147.193,98	652.507,50

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

τακτ. (κωδ. 321)				
Συνολικά τακτικά έσοδα	24.496.924,26	21.560.512,70	21.380.921,44	20.892.972,70
Σύνολο εξόδων (πλην 82,85)	29.837.511,96	29.060.123,64	32.141.144,13	27.124.589,62
Αριθμός προσωπικού (Μόνιμοι & ΙΔΑΧ)	460	480	433	364

Δείκτης κόστους ανθρώπινου δυναμικού: Συνολικό κόστος απασχόλησης προς συνολικά πληρωθέντα έξοδα. Το κόστος του ανθρώπινου δυναμικού περιλαμβάνει τις δαπάνες αιρετών & τρίτων μη ελεύθερων επαγγελματιών, τις αμοιβές του προσωπικού και από τις πληρωμές Π.Ο.Ε. ότι αφορά της προηγούμενες κατηγορίες. Με το δείκτη αυτό συσχετίζεται το συνολικό κόστος απασχόλησης με το σύνολο των εξόδων.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης κόστους ανθρώπινου δυναμικού	45,58%	36,92%	31,28%	33,35%

Αν αφαιρεθούν οι δαπάνες για τους αιρετούς, προκύπτει το κόστος απασχόλησης του προσωπικού που έχει προσληφθεί με διάφορες συμβάσεις εργασίας δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου. Στην περίπτωση αυτή ο δείκτης παίρνει τις εξής τιμές

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης κόστους ανθρώπινου δυναμικού	43,81%	34,12%	28,90%	31,35%

Δείκτης απόδοσης προσωπικού: Πληρωθέντα συνολικά έξοδα προς συνολικό προσωπικό. Με τον δείκτη αυτό επιτυγχάνεται μια εκτίμηση της απόδοσης του προσωπικού και η τιμή του δεν πρέπει να συγχέεται με δείκτες παραγωγικότητας ή αξιολόγησης του προσωπικού, αλλά προσδιορίζει μια τάξη μεγέθους των δαπανών που αναλογούν σε κάθε εργαζόμενο ή τμήμα των δραστηριοτήτων που υλοποιεί ή που έχει υπό την ευθύνη του κάθε άτομο.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης απόδοσης προσωπικού	64.864,16 €	60.541,92 €	74.228,97 €	74.518,10 €

Κάθε εργαζόμενος υλοποίησε, κατά μέσο όρο, δραστηριότητες αντίστοιχου ύψους.

Δείκτης μέσου κόστους προσωπικού: Συνολικό κόστος απασχόλησης (πληρωθέντα) προς το σύνολο του προσωπικού. Με τον δείκτη αυτό υπολογίζεται το μέσο κόστος του Δήμου ανά εργαζόμενο. Στο κόστος απασχόλησης περιλαμβάνονται οι αποδοχές ειδικών κατηγοριών προσωπικού, οι αποδοχές του προσωπικού, η συμμετοχή του Δήμου στην ασφάλιση, υγεία κ.λ.π. του προσωπικού και από τις πληρωμές Π.Ο.Ε. τα ανάλογα έξοδα.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης μέσου Κόστους προσωπικού	28.415,26 €	20.659,48 €	21.448,72 €	23.362,56 €

Δείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού: Συνολικό κόστος απασχόλησης προς το σύνολο των τακτικών εσόδων. Με τον δείκτη αυτό υπολογίζεται η αναλογία των τακτικών εσόδων του Δήμου που κατευθύνεται στην κάλυψη του κόστους του προσωπικού. Όσο υψηλότερη είναι η τιμή του δείκτη, τόσο περισσότερα χρήματα από τα τακτικά έσοδα δεσμεύονται για την κάλυψη του κόστους του προσωπικού. Στο κόστος απασχόλησης περιλαμβάνονται οι αποδοχές ειδικών κατηγοριών προσωπικού, οι αποδοχές του προσωπικού, η συμμετοχή του Δήμου στην ασφάλιση, υγεία κ.λ.π. του προσωπικού και από τις πληρωμές Π.Ο.Ε. τα ανάλογα έξοδα. Στα συνολικά τακτικά έσοδα εντάσσονται τα τακτικά, τα τακτικά Π.Ο.Ε και τα τακτικά εισπρακτέα υπόλοιπα Π.Ο.Ε.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης κάλυψης κόστους προσωπικού	53,36%	45,99%	43,44%	40,70%

Η τιμή του δείκτη είναι σε υψηλά επίπεδα για το 2011 μειώνεται τα επόμενα χρόνια και θα μπορούσε να ήταν μικρότερη αν το ύψος των ιδίων τακτικών εσόδων ήταν μεγαλύτερο. Η μείωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδοτήσεων, υποχρεωτικών μετακινήσεων-μετατάξεων σε άλλους φορείς του Δημοσίου, η απαγόρευση των προσλήψεων θα μπορούσε να οδηγήσει τον δείκτη αρκετά χαμηλά κατά τα έτη 2012-2014. Όμως τα ανωτέρω σε συνδυασμό με τον περιορισμό των τακτικών εσόδων (επιχορηγήσεις ΚΑΠ και ίδια τακτικά έσοδα) διατηρήσαν τον δείκτη σε υψηλά ποσοστά.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Για τους υπολογισμούς των δεικτών επενδύσεων, τα ποσά που συμμετέχουν στον προσδιορισμό τους, είναι τα εξής:

A.A	Κατηγορία εξόδου	2011	2012	2013	2014
1	Σύνολο επενδύσεων	6.294.788,47	9.420.892,57	9.210.496,69	6.968.891,14
2	Συνολικά έξοδα	29.837.511,96	29.060.123,64	32.141.144,13	27.124.589,62
3	Συνολικές επιχορηγήσεις Για επενδύσεις	3.931.167,81	7.269.731,96	7.368.115,29	4.787.115,39

Δείκτης επενδυτικής προσπάθειας: Σύνολο επενδύσεων προς συνολικά έξοδα. Με τον δείκτη αυτό υπολογίζεται το ποσοστό των συνολικών εξόδων που κατευθύνεται σε επενδύσεις και έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Στο σύνολο των επενδύσεων περιλαμβάνονται και οι πληρωμές Π.Ο.Ε. που αφορούν επενδύσεις.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης επενδυτικής προσπάθειας	21,10%	32,42%	28,66%	25,69%

Η τιμή του δείκτη είναι χαμηλή, ιδιαίτερα το 2011, γεγονός που οφείλεται στην μεγάλη

μείωση των κρατικών επιχορηγήσεων για επενδύσεις.

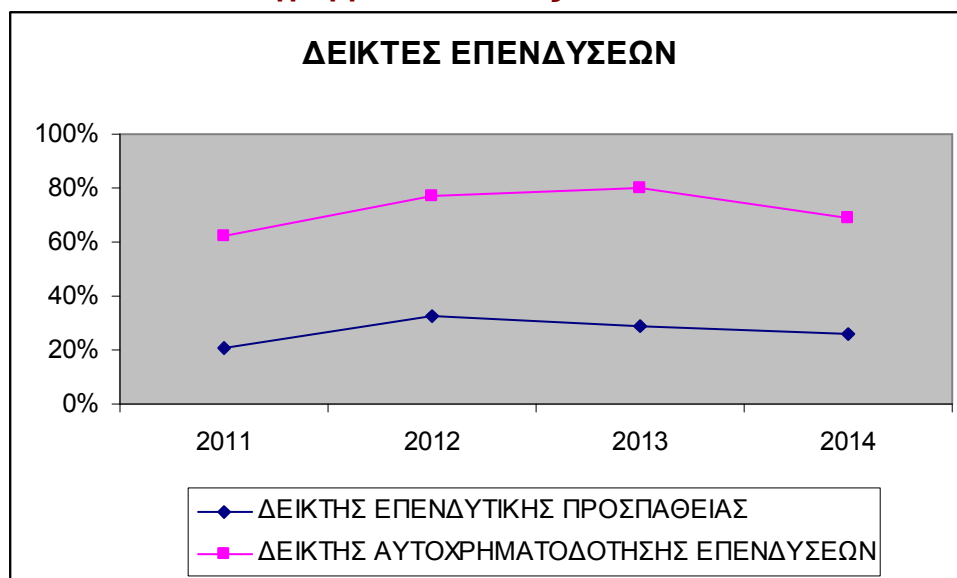
Δείκτης αυτοχρηματοδότησης επενδύσεων: Συνολικές επιχορηγήσεις για επενδύσεις προς το σύνολο των πληρωθέντων επενδύσεων. Ο δείκτης παρέχει χρήσιμες πληροφορίες για τις προσπάθειες αυτοχρηματοδότησης των Ο.Τ.Α.. Όσο μικρότερη είναι η τιμή του τόσο λιγότερο εξαρτάται η επενδυτική πολιτική ενός Δήμου από τις επιχορηγήσεις ειδικού σκοπού.

	2011	2012	2013	2014
Δείκτης αυτοχρηματοδότησης επενδύσεων	62,45%	77,17%	80,00%	68,69%

Η τιμή του δείκτη φανερώνει ότι ο Δήμος χρηματοδοτεί από ίδιους πόρους σημαντικό μέρος των επενδύσεων (έργα, μελέτες, εξοπλισμοί κ.α.).

Η γραφική απεικόνιση των ανωτέρω δύο δεικτών είναι η ακόλουθη:

Διάγραμμα 59: Δείκτες επενδύσεων

3.4.6. Ανάλυση οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις αποτυπώνουν καλύτερα την οικονομική κατάσταση του Δήμου, γιατί χρησιμοποιούν ως βάση υπολογισμού και αναφοράς τις δεδουλευμένες δαπάνες και έσοδα, ανεξάρτητα από το γεγονός της πληρωμής ή της είσπραξης.

Εξετάζονται οι οικονομικές καταστάσεις του έτους 2011-2013 , όπως εγκρίθηκαν με τις 268/2012, 250/2013 και 91/2014 αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής του Δήμου Καλαμάτας και τις 434/2012, 450/2013 και 502/2014 αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου Καλαμάτας και τα στοιχεία που παραχωρήθηκαν από την Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών. Σε αυτή την εξέταση συμπεριλαμβάνονται και οι Δείκτες του Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων χρήσεως. Τέτοιοι είναι οι εξής:

ΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

Ρευστότητα είναι η ικανότητα μιας επιχείρησης να εξοφλεί τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χρησιμοποιώντας περιουσιακά στοιχεία που ρευστοποιούνται εύκολα.

Το πόσο ρευστό είναι ένα περιουσιακό στοιχείο εξαρτάται από την ταχύτητα με την οποία μπορεί να μετατραπεί σε χρήμα χωρίς να μειωθεί η αξία του.

Δείκτης κυκλοφοριακής (γενικής) ρευστότητας (current ratio)

Ο Δείκτης γενικής Ρευστότητας εκφράζει την ικανότητα της επιχείρησης να αντιμετωπίζει τις τρέχουσες (βραχυπρόθεσμες) υποχρεώσεις της.

Δείκτης Γενικής Ρευστότητας

Κυκλοφορούν ενεργητικό
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Οι τιμές που μπορεί να πάρει είναι θετικές ή μηδέν. Όσο όμως πιο μεγάλος είναι τόσο πιο καλή είναι η ρευστότητα της επιχείρησης. Η γενικά αποδεκτή τιμή του δείκτη είναι με τιμή μεγαλύτερη του 1 θεωρείται καλή ένδειξη.

Δείκτης άμεσης (ειδικής) ρευστότητας (quick ratio η acid ratio)

Ο δείκτης περιλαμβάνει στοιχεία του ενεργητικού που μπορούν εύκολα να μετατραπούν σε ρευστά

Δείκτης Ειδικής Ρευστότητας

Απαιτήσεις από πελάτες+ χρημ διαθέσιμα
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Η γενικά αποδεκτή τιμή του δείκτη είναι με τιμή γύρω στην μονάδα, καθώς φανερώνει επάρκεια στοιχείων, ώστε να καλυφθούν αποτελεσματικά οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης.

Δείκτης ταμιακής ρευστότητας (cash ratio)

Ο δείκτης αυτός προσδιορίζει την ικανότητα της επιχείρησης να ανταποκρίνεται στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της με τα διαθέσιμά της. Προσδιορίζει, δηλαδή, την ικανότητα να εξοφλεί με μετρητά αυτές τις υποχρεώσεις της.

Δείκτης Ταμιακής Ρευστότητας

Χρηματικά διαθέσιμα
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

Και εδώ συνιστάται ο δείκτης αυτός να είναι μεγαλύτερος από τη μονάδα.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΗΣ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ

Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια

Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια

Ξένα κεφάλαια (Μακροπρόθεσμες
+βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)
Ίδια κεφάλαια (καθαρή θέση)

Δείχνει την σχέση των ιδίων κεφαλαίων προς τα ξένα κεφάλαια της επιχείρησης

Χρησιμοποιείται από τους δανειστές της επιχείρησης για να εκτιμήσουν τον βαθμό ασφάλειας που τους εξασφαλίζουν τα ίδια κεφάλαια.

Δείκτης ξένων προς συνολικά κεφάλαια

Δείκτης ξένων προς συνολικά κεφάλαια	Ξένα κεφάλαια(Μακροπρόθεσμες +βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις) Σύνολο κεφαλαίων
--------------------------------------	---

Ο δείκτης αυτός δείχνει το ποσοστό του συνόλου των στοιχείων του ενεργητικού μιας επιχείρησης που έχει χρηματοδοτηθεί από τους βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους πιστωτές της επιχείρησης.

Δείκτης ίδια κεφάλαια συνολικά κεφάλαια

Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια	Καθαρή θέση/Ίδια κεφάλαια Σύνολο κεφαλαίων
----------------------------------	---

Αντανακλά την οικονομική δύναμη που έχει μια επιχείρηση, καθώς επίσης και τη μακροχρόνια οικονομική της ρευστότητα (όπως αντίστοιχα συμβαίνει βραχυχρόνια με τον δείκτη ρευστότητας). Ένας υψηλός δείκτης δείχνει μια οικονομική ευρωστία και ταυτόχρονα μικρή πιθανότητα οικονομικής αδυναμίας για την εξόφληση των υποχρεώσεων της επιχείρησης Αντίθετα ένας χαμηλός αριθμοδείκτης αποτελεί ένδειξη αυξημένης επισφάλειας για τους δανειστές της.

ΧΡΗΣΗ 2011

1.ΕΣΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τα οργανικά έσοδα του Δήμου της χρήσεως 2011 ανήλθαν συνολικά στο ποσόν των ευρώ 36.451.514,80. Στο ποσόν αυτό αν προστεθούν τα έκτακτα και ανόργανα έσοδα συνολικού ύψους ευρώ 4.061.976,20 και τα έσοδα προηγούμενων χρήσεων ποσού ευρώ 2.082.608,83, προκύπτουν τα συνολικά έσοδα του Δήμου (οργανικά & ανόργανα) ποσού ευρώ 42.596.099,83.

Η ανάλυση των εσόδων της χρήσεως 2011 έχει ως εξής :

72	Έσοδα από φόρους – πρόστιμα - προσαυξήσεις	1.647.241,43
73	Έσοδα από τέλη και δικαιώματα	8.007.504,80
74	Έσοδα από επιχορηγήσεις	26.594.336,43
75	Έσοδα από παρεπόμενες ασχολίες	172.821,04
76	Έσοδα κεφαλαίων	29.611,10
	Σύνολο Οργανικών εσόδων	36.451.514,80
81	Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	4.061.976,20
82	Έκτακτα και ανόργανα έσοδα προηγούμενων	2.082.608,83
	Σύνολο Εκτάκτων & εσόδων προηγ. χρήσεων	6.144.585,03
	Γενικό Σύνολο	42.596.099,83

2.ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Η ανάλυση των εξόδων της χρήσεως 2011 έχει ως εξής:

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	13.059.072,79
61	Αμοιβές και έξοδα αιρετών αρχόντων και τρίτων	872.210,30
62	Παροχές τρίτων	5.786.915,51
63	Φόροι-τέλη	18.136,50
64	Διάφορα έξοδα	1.712.487,56
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	646.918,10
66	Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.890.504,66
67	Παροχές – χορηγίες –Επιχορηγήσεις -Επιδοτήσεις- Δωρεές	13.403.285,63
68	Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	330.036,29
	Σύνολο Οργανικών εξόδων	41.719.567,34
81	Έκτακτα και Ανόργανα Έξοδα και έκτακτες ζημιές	179.814,17
82	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	419.479,89
83	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	-
	Σύνολο Εκτάκτων & εξόδων προηγ. Χρήσεων	599.294,06
	Γενικό Σύνολο	42.318.861,40

3.ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών ανήλθε στο ποσόν των ευρώ 36.115.966,36.

Τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας του Δήμου ανήλθαν στο ποσόν των ευρώ 4.173.438,88, τα έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων στο ποσόν των ευρώ 453.207,72. Το συνολικό κόστος παροχής υπηρεσιών, διοίκησης, δημοσίων σχέσεων, χρηματοοικονομικών, προβλέψεων, εκτάκτων και ανόργανων εξόδων, ανήλθε στο ποσόν των ευρώ 42.318.861,40. Η διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων της χρήσεως 2011, ποσού ευρώ 42.596.099,83 και των συνολικών εξόδων της χρήσεως, ποσού ευρώ 42.318.861,40 αποτελεί το αποτέλεσμα (πλεόνασμα) της χρήσεως 2011, το οποίο ανέρχεται σε ευρώ 277.238,43.

Οι συνολικές πληρωμές του Δήμου στη χρήση 2011 ανήλθαν στο ποσόν των ευρώ 44.492.181,44.

Αν στο σύνολο των εισπράξεων του Δήμου, ποσού ευρώ 46.078.796,54 προστεθούν τα χρηματικά διαθέσιμα ενάρξεως της χρήσεως ποσού ευρώ 4.240.495,42 και αφαιρεθούν οι πληρωμές του Δήμου κατά το έτος 2011, ποσού ευρώ 44.942.181,44 προκύπτει το χρηματικό υπόλοιπο του Δήμου κατά το τέλος της χρήσεως, ποσού ευρώ 5.377.110,52. Σε αυτό αν προσθέσουμε και ποσό 33.608,09 ευρώ που αφορά εμφανιζόμενη πληρωμή κατά την διαχειριστική χρήση έτους 2001 χωρίς να υπάρχει αντίστοιχη ταμιακή εκροή, το συνολικό υπόλοιπο ανέρχεται στο ποσό των 5.410.718,61 ευρώ.

Το υπόλοιπο αυτό στο διπλογραφικό λογιστικό σύστημα αναλύεται ως εξής:

1) Λοιποί χρεώστες, ποσού 456.710,60 ευρώ, που αφορά διαφορές στο κλείσιμο του ταμείου που δημιουργήθηκαν σε προηγούμενες διαχειριστικές χρήσεις. 2) Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας ποσού ευρώ 4.954.008,01.

4.ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όπως προκύπτει από τον Ισολογισμό του Δήμου της 31.12.2011 τα πάγια στοιχεία ανέρχονται στο ποσόν των ευρώ 114.020.025,15 και αφαιρουμένων των αποσβέσεων ποσού ευρώ 42.823.666,68 , η αναπόσβεστη αξία τους ανέρχεται στο ποσόν των ευρώ 71.196.358,47.

5.ΔΑΝΕΙΑ

Τα δάνεια του Δήμου αποτελούνται από άτοκα και έντοκα δάνεια ποσού ευρώ 8.370.861,16 εκ των οποίων ποσό ευρώ 1.033.851,27 είναι πληρωτέο στην επόμενη χρήση (2011).

6.ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οι απαιτήσεις από πωλήσεις υπηρεσιών του Δήμου ανέρχονται συνολικά στο ποσόν των ευρώ 8.971.443,15. Επίσης στο λογαριασμό του Ενεργητικού , Χρεώστες Διάφοροι εμφανίζεται ποσό ευρώ 3.542.430,37 το οποίο αφορά κυρίως απαιτήσεις από δημοτικές επιχειρήσεις για πληρωμή τοκοχρεολυσίων δανείων στα οποία εγγυητής είναι ο Δήμος.

Το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (εκτός των χρεολυσίων) του Δήμου ανέρχεται στο ποσόν των ευρώ 7.263.111,48.

7. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

1. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		
Α.1-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Ασώματες Ακίνητοποιήσεις	1.729.603,91	1,77%
Ενσώματες ακίνητοποιήσεις	71.196.358,47	73,06%
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	6.387.439,19	6,56%
Απαιτήσεις από πελάτες	8.971.443,15	9,21%
Χρεώστες διάφοροι	3.542.430,37	3,64%
Λογαριασμοί διαχειρίσεως προκαταβολών και πιστώσεων	20.000,00	0,02%
Χρηματικά Διαθέσιμα	4.954.008,01	5,08%
Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα	641.852,83	0,66%
Σύνολο ενεργητικού	97.443.135,93	100,00%

Α.2- ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Κεφάλαιο	30.679.274,13	31,48%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Διαφορές αναπροσαρμογής -επιχορηγήσεις- Δωρεές παγίων	49.252.904,89	50,55%
Αποτελέσματα εις νέον	277.238,43	0,28%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις(Δάνεια)	7.337.009,89	7,53%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση(Χρεολύσια επόμενης χρήσης)	1.033.851,27	1,06%
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές	5.842.448,42	6,00%
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	203.293,17	0,21%
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	385.575,03	0,40%
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	831.794,86	0,85%
Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού (Έσοδα επόμενων χρήσεων)	1.599.745,84	1,64%
Σύνολο παθητικού	97.443.135,93	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

B.1-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ

Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	8.007.504,80	18,80%
Έσοδα από φόρους - εισφορές - πρόστιμα - προσαυξήσεις	1.647.241,43	3,87%
Τακτικές Επιχορηγήσεις από κρατικό προϋπολογισμό	24.848.312,98	58,33%
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	1.918.844,49	4,50%
Χρηματοοικονομικά έσοδα	29.611,10	0,07%
Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	4.061.976,20	9,54%
Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	2.082.608,83	4,89%
Σύνολο εσόδων	42.596.099,83	100,00%

B.2-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΞΟΔΩΝ

Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Κόστος πωληθέντων	36.115.966,36	85,34%
Έξοδα διοίκησης	4.173.438,88	9,86%
Έξοδα δημοσίων σχέσεων	453.207,72	1,07%
Προβλέψεις υποτιμήσεως τίτλων και χρεογράφων	330.036,29	0,79%
Χρηματοοικονομικά έξοδα	646.918,10	1,53%
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	10.152,89	0,02%
Έκτακτες ζημιές	169.661,28	0,40%
Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	419.479,89	0,99%
Σύνολο εξόδων	42.318.861,40	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

Γ.1 -ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ

Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
-----------	-----------	----------------------

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Έσοδα από φόρους – πρόστιμα - προσαυξήσεις	1.647.241,43	4,52%
Έσοδα από τέλη και δικαιώματα	8.007.504,80	21,97%
Έσοδα από επιχορηγήσεις	26.594.336,43	72,96%
Έσοδα από παρεπόμενες ασχολίες	172.821,04	0,47%
Έσοδα κεφαλαίων	29.611,10	0,08%
Σύνολο εσόδων εκμεταλλεύσεως	36.451.514,80	100,00%

Γ.2 -ΕΞΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	13.059.072,79	31,30%
Αμοιβές και έξοδα αιρετών αρχόντων και τρίτων	872.210,30	2,09%
Παροχές τρίτων	5.786.915,51	13,87%
Φόροι-τέλη	18.136,50	0,04%
Διάφορα έξοδα	1.712.487,56	4,11%
Τόκοι και συναφή έξοδα	646.918,10	1,55%
Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.890.504,66	14,12%
Παροχές – χορηγίες –Επιχορηγήσεις -Επιδότησεις- Δωρεές	13.403.285,63	32,13%
Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	330.036,29	0,79%
Σύνολο εσόδων εκμεταλλεύσεως	41.719.567,34	100,00%

2. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Αναλογία ανά κάτοικο
Λειτουργικά έσοδα	36.451.514,80	519,77
Ίδια έσοδα	9.857.178,37	140,56
Λειτουργικά έξοδα	41.719.567,34	594,89
Αποτελέσματα	277.238,43	3,95
Πάγιο ενεργητικό	77.583.797,66	1.106,29
Σύνολο ενεργητικού	97.443.135,93	1.389,46
Ίδια κεφάλαια	80.209.417,45	1.143,72
Αριθμός κατοίκων	70.130	

3. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	Αποτελέσματα (Πλεόνασμα) χρήσεως	277.238,43	0,35%
	Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	80.209.417,45	
ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	Αποτελέσματα (Πλεόνασμα) χρήσεως	277.238,43	0,28%
	Σύνολο ενεργητικού	97.443.135,93	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	Αποτελέσματα (Πλεόνασμα) χρήσεως	277.238,43	0,31%
	Απασχολούμενα Κεφάλαια (Ίδια κεφάλαια + Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις)	88.580.278,61	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ			
	Σύνολο ενεργητικού	97.443.135,93	
	Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	80.209.417,45	
	Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις Αποτελέσματα (Πλεόνασμα) χρήσεως	8.370.861,16 277.238,43	

4. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Κυκλοφορούν ενεργητικού	17.487.881,53	2,11
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.962,75	
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Απαιτήσεις από πελάτες + Χρηματικά Διαθέσιμα	13.925.451,16	1,68
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.962,75	
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Χρηματικά Διαθέσιμα	4.954.008,01	0,60
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.962,75	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ			
	Κυκλοφορούν ενεργητικού	17.487.881,53	
	Απαιτήσεις από πελάτες	8.971.443,15	
	Χρηματικά Διαθέσιμα	4.954.008,01	
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.962,75	

5. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις + Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	15.633.972,64	19,49%
	Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	80.209.417,45	
ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις + Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	15.633.972,64	16,31%
	Σύνολο Κεφαλαίων	95.843.390,09	
ΙΔΙΑ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	80.209.417,45	83,69%
	Σύνολο Κεφαλαίων	95.843.390,09	

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ			
	Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	80.209.417,45	
	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις +Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	15.633.972,64	
	Σύνολο Κεφαλαίων	95.843.390,09	

ΧΡΗΣΗ 2012

Το 2012 ήταν η δεύτερη χρονιά λειτουργίας του διευρυμένου λόγω Καλλικράτη Δήμου Καλαμάτας. Επίσης το 2012 ήταν για το Δήμο Καλαμάτας η όγδοη χρήση κατά την οποία εγκαταστάθηκε και εφαρμόστηκε το Διπλογραφικό Λογιστικό Σύστημα

Πέραν από τα βασικά οικονομικά στοιχεία τα οποία αναλύονται παρακάτω, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η εφαρμογή του Διπλογραφικού Λογιστικού Συστήματος ,συμβάλλει στην σωστή αποτύπωση της οικονομικής κατάστασης και διάρθρωσης του Δήμου ,καθώς και στην διαχρονική παρακολούθηση της πορείας των οικονομικών του στοιχείων.

Επίσης ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων από ανεξάρτητο Ορκωτό Ελεγκτή –Λογιστή και η δημοσίευση τους στον ημερήσιο τύπο συμβάλλουν σημαντικά στην εδραίωση της διαφάνειας και αξιοπιστίας όσον αφορά τα οικονομικά πεπραγμένα του Δήμου

1. ΕΣΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τα οργανικά έσοδα του Δήμου της χρήσεως 2012 ανήλθαν συνολικά στο ποσόν των ευρώ **33.187.940,65**. Στο ποσόν αυτό αν προστεθούν τα έκτακτα και ανόργανα έσοδα συνολικού ύψους ευρώ **3.906.229,92** και τα έσοδα προηγούμενων χρήσεων ποσού ευρώ **3.124.788,64**, προκύπτουν τα συνολικά έσοδα του Δήμου (οργανικά & ανόργανα) ποσού ευρώ **40.218.959,21**.

Η ανάλυση των εσόδων της χρήσεως 2012 έχει ως εξής :

(Ποσά σε ευρώ)

72	Έσοδα από φόρους – πρόστιμα – προσαιτήσεις	1.745.765,98
73	Έσοδα από τέλη και δικαιώματα	7.495.281,79
74	Έσοδα από επιχορηγήσεις	23.700.924,70
75	Έσοδα από παρεπόμενες ασχολίες	144.155,40
76	Έσοδα κεφαλαίων	101.812,78
	Σύνολο Οργανικών εσόδων	33.187.940,65
81	Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	3.906.229,92
82	Έκτακτα και ανόργανα έσοδα προηγούμενων	3.124.788,64
	Σύνολο Εκτάκτων & εσόδων προηγ. χρήσεων	7.031.018,56
	Γενικό Σύνολο	40.218.959,21

2. ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Η ανάλυση των εξόδων της χρήσεως 2012 έχει ως εξής:
(Ποσά σε ευρώ)

60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	10.050.922,89
61	Αμοιβές και έξοδα αιρετών αρχόντων και τρίτων	684.734,37
62	Παροχές τρίτων	5.910.321,02
63	Φόροι-τέλη	24.575,53
64	Διάφορα έξοδα	2.191.333,76
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	446.651,02
66	Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.983.903,62
67	Παροχές – χορηγίες –Επιχορηγήσεις -Επιδοτήσεις- Δωρεές	13.310.451,63
68	Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	-
	Σύνολο Οργανικών εξόδων	38.602.893,84
81	Έκτακτα και Ανόργανα Έξοδα και έκτακτες ζημιές	814.824,79
82	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	1.505.886,86
83	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	-
	Σύνολο Εκτάκτων & εξόδων προηγ. Χρήσεων	2.320.711,65
	Γενικό Σύνολο	40.923.605,49

3. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών ανήλθε στο ποσόν των ευρώ **34.610.746,61**.

Τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας του Δήμου ανήλθαν στο ποσόν των ευρώ **3.136.444,72**, τα έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων στο ποσόν των ευρώ **409.051,49**. Το συνολικό κόστος παροχής υπηρεσιών, διοίκησης, δημοσίων σχέσεων, χρηματοοικονομικών, προβλέψεων, εξόδων προηγούμενων χρήσεων εκτάκτων ανόργανων εξόδων και ζημιών, ανήλθε στο ποσόν των ευρώ **40.923.605,49**. Η διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων της χρήσεως 2012, ποσού ευρώ **40.218.959,21** και των συνολικών εξόδων της χρήσεως, ποσού ευρώ **40.923.605,49** αποτελεί το αποτέλεσμα (έλλειμμα) της χρήσεως 2012, το οποίο ανέρχεται σε ευρώ **704.646,28**.

Οι συνολικές πληρωμές του Δήμου στη χρήση 2012 ανήλθαν στο ποσόν των ευρώ **45.337.794,37**.

Αν στο σύνολο των εισπράξεων του Δήμου, ποσού ευρώ **46.060.284,12** προστεθούν τα χρηματικά διαθέσιμα ενάρξεως της χρήσεως ποσού ευρώ **5.377.110,52** και αφαιρεθούν οι πληρωμές του Δήμου κατά το έτος 2012, ποσού ευρώ **45.337.794,37** προκύπτει το χρηματικό υπόλοιπο του Δήμου κατά το τέλος της χρήσεως, ποσού ευρώ **6.099.600,27**.

Σε αυτό αν προσθέσουμε και ποσό **33.608,09** ευρώ που αφορά εμφανιζόμενη πληρωμή κατά την διαχειριστική χρήση έτους 2001 χωρίς να υπάρχει αντίστοιχη ταμιακή εκροή , το συνολικό υπόλοιπο ανέρχεται στο ποσό των **6.133.208,36** ευρώ.

Το υπόλοιπο αυτό στο διπλογραφικό λογιστικό σύστημα αναλύεται ως εξής:

1) Λοιποί χρεώστες , ποσού **456.710,60** ευρώ, που αφορά διαφορές στο κλείσιμο του ταμείου που δημιουργήθηκαν σε προηγούμενες διαχειριστικές χρήσεις . 2) Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας ποσού ευρώ **5.676.497,76**.

4. ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όπως προκύπτει από τον Ισολογισμό του Δήμου της 31.12.2012 τα πάγια στοιχεία ανέρχονται στο ποσόν των ευρώ **118.606.906,55** και αφαιρουμένων των αποσβέσεων ποσού ευρώ **48.002.259,18**, η αναπόσβεστη αξία τους ανέρχεται στο ποσόν των ευρώ **70.604.647,37**.

5. ΔΑΝΕΙΑ

Τα δάνεια του Δήμου αποτελούνται από άτοκα και έντοκα δάνεια ποσού ευρώ **7.305.602,10** εκ των οποίων ποσό ευρώ **295.232,03** είναι πληρωτέο στην επόμενη χρήση (2013).

6. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οι απαιτήσεις από πωλήσεις υπηρεσιών του Δήμου ανέρχονται συνολικά στο ποσόν των ευρώ **10.663.359,10**. Επίσης στο λογαριασμό του Ενεργητικού , Χρεώστες Διάφοροι εμφανίζεται ποσό ευρώ **2.509.153,76** το οποίο αφορά κυρίως απαιτήσεις από δημοτικές επιχειρήσεις για πληρωμή τοκοχρεολυσίων δανείων στα οποία εγγυητής είναι ο Δήμος ..

Το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (εκτός των χρεολυσίων) του Δήμου ανέρχεται στο ποσόν των ευρώ **6.971.250,55**.

7. ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		
Α.1-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Ασώματες Ακίνητοποιήσεις	1.017.947,19	1,02%
Ενσώματες ακίνητοποιήσεις	70.604.647,37	70,98%
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	6.530.364,24	6,57%
Απαιτήσεις από πελάτες	10.663.359,10	10,72%
Χρεώστες διάφοροι	2.971.685,46	2,98%
Λογαριασμοί διαχειρίσεως προκαταβολών και	26.508,00	0,03%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

πιστώσεων		
Χρηματικά Διαθέσιμα	5.676.497,76	5,71%
Έξοδα επόμενων χρήσεων	1.980.791,00	1,99%
Σύνολο ενεργητικού	99.471.800,12	100,00%

Α.2- ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Κεφάλαιο	31.949.152,11	32,12%
Διαφορές αναπροσαρμογής -επιχορηγήσεις- Δωρεές παγίων	51.848.546,59	52,12%
Αποθεματικά κεφάλαια	281.618,82	0,28%
Αποτελέσματα εις νέον	-427.407,86	-0,43%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις(Δάνεια)	7.010.370,07	7,05%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση(Χρεολύσια επόμενης χρήσης)	295.232,03	0,30%
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές	4.636.356,87	4,66%
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	75.946,20	0,08%
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	2.153,82	0,00%
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.256.793,66	2,27%
Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού (Έσοδα επόμενων χρήσεων)	1.543.037,81	1,55%
Σύνολο παθητικού	99.471.800,12	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ		
Β.1-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	7.495.281,79	18,64%
Έσοδα από φόρους - εισφορές - πρόστιμα – προσαυξήσεις	1.745.765,98	4,34%
Τακτικές Επιχορηγήσεις από κρατικό προϋπολογισμό	22.639.550,02	56,29%
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	1.205.530,08	3,00%
Χρηματοοικονομικά έσοδα	101.812,78	0,25%
Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	3.906.229,92	9,71%
Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	3.124.788,64	7,77%
Σύνολο εσόδων	40.218.959,21	100,00%

Β.1-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΞΟΔΩΝ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Κόστος πωληθέντων	34.610.746,61	84,57%
Έξοδα διοίκησης	3.136.444,72	7,66%
Έξοδα δημοσίων σχέσεων	409.051,49	1,00%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Χρηματοοικονομικά έξοδα	446.651,02	1,09%
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	118.716,31	0,29%
Έκτακτες ζημιές	696.108,48	1,70%
Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	1.505.886,86	3,69%
Σύνολο εξόδων	40.923.605,49	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Γ.1 -ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Έσοδα από φόρους – πρόστιμα – προσαιτήσεις	1.745.765,98	5,26%
Έσοδα από τέλη και δικαιώματα	7.495.281,79	22,59%
Έσοδα από επιχορηγήσεις	23.700.924,70	71,41%
Έσοδα από παρεπόμενες ασχολίες	144.155,40	0,43%
Έσοδα κεφαλαίων	101.812,78	0,31%
Σύνολο εσόδων εκμεταλλεύσεως	33.187.940,65	100,00%

Γ.1 -ΕΞΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	10.050.922,89	26,04%
Αμοιβές και έξοδα αιρετών αρχόντων και τρίτων	684.734,37	1,77%
Παροχές τρίτων	5.910.321,02	15,31%
Φόροι-τέλη	24.575,53	0,06%
Διάφορα έξοδα	2.191.333,76	5,68%
Τόκοι και συναφή έξοδα	446.651,02	1,16%
Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.983.903,62	15,50%
Παροχές – χορηγίες –Επιχορηγήσεις -Επιδοτήσεις- Δωρεές	13.310.451,63	34,48%
Σύνολο εσόδων εκμεταλλεύσεως	38.602.893,84	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Κυκλοφορούν ενεργητικού	19.338.050,32	2,66
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.266.482,58	

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Απαιτήσεις από πελάτες + Χρηματικά Διαθέσιμα	16.339.856,86	2,25
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.266.482,58	

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Χρηματικά Διαθέσιμα	5.676.497,76	0,78
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.266.482,58	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ

	Κυκλοφορούν ενεργητικού	19.338.050,32	
	Απαιτήσεις από πελάτες	10.663.359,10	
	Χρηματικά Διαθέσιμα	5.676.497,76	
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	7.266.482,58	

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις + Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	14.276.852,65	17,07%
	Καθαρή θέση/Ιδια Κεφάλαια	83.651.909,66	

ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις+ Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	14.276.852,65	14,58%
	Σύνολο Κεφαλαίων	97.928.762,31	

ΙΔΙΑ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Καθαρή θέση/Ιδια Κεφάλαια	83.651.909,66	85,42%
	Σύνολο Κεφαλαίων	97.928.762,31	

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΙΝΑΚΑ

	Καθαρή θέση/Ιδια Κεφάλαια	83.651.909,66	
	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις+ Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	14.276.852,65	
	Σύνολο Κεφαλαίων	97.928.762,31	

ΧΡΗΣΗ 2013

Το 2013 ήταν η τρίτη χρονιά λειτουργίας του διευρυμένου λόγω Καλλικράτη Δήμου Καλαμάτας. Επίσης το 2013 ήταν για το Δήμο Καλαμάτας ή ένατη χρήση κατά την οποία εγκαταστάθηκε και εφαρμόστηκε το Διπλογραφικό Λογιστικό Σύστημα

Πέραν από τα βασικά οικονομικά στοιχεία τα οποία αναλύονται παρακάτω, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η εφαρμογή του Διπλογραφικού Λογιστικού Συστήματος ,συμβάλλει στην σωστή αποτύπωση της οικονομικής κατάστασης και διάρθρωσης του Δήμου ,καθώς και στην διαχρονική παρακολούθηση της πορείας των οικονομικών του στοιχείων.

Επίσης ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων από ανεξάρτητο Ορκωτό Ελεγκτή –Λογιστή και η δημοσίευση τους στον ημερήσιο τύπο και στην ιστοσελίδα του Δήμου , συμβάλλουν σημαντικά στην εδραίωση της διαφάνειας και αξιοπιστίας όσον αφορά τα οικονομικά πεπραγμένα του Δήμου.

1.ΕΣΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Τα οργανικά έσοδα του Δήμου της χρήσεως 2013 ανήλθαν συνολικά στο ποσόν των ευρώ **31.918.191,89**. Στο ποσόν αυτό αν προστεθούν τα έκτακτα και ανόργανα έσοδα συνολικού ύψους ευρώ **4.203.829,67** και τα έσοδα προηγούμενων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

χρήσεων ποσού ευρώ **2.462.079,62** , προκύπτουν τα συνολικά έσοδα του Δήμου (οργανικά & ανόργανα) ποσού ευρώ **38.584.101,18**.

Η ανάλυση των εσόδων της χρήσεως 2013 έχει ως εξής :

(Ποσά σε ευρώ)

72	Έσοδα από φόρους – πρόστιμα - προσαυξήσεις	1.523.583,45
73	Έσοδα από τέλη και δικαιώματα	7.667.394,05
74	Έσοδα από επιχορηγήσεις	21.944.202,52
75	Έσοδα από παρεπόμενες ασχολίες	421.569,53
76	Έσοδα κεφαλαίων	361.442,34
	Σύνολο Οργανικών εσόδων	31.918.191,89
81	Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	4.203.829,67
82	Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	2.462.079,62
	Σύνολο Εκτάκτων & εσόδων προηγ. χρήσεων	6.665.909,29
	Γενικό Σύνολο	38.584.101,18

2. ΕΞΟΔΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Η ανάλυση των εξόδων της χρήσεως 2013 έχει ως εξής:

(Ποσά σε ευρώ)

60	Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	9.315.220,56
61	Αμοιβές και έξοδα αιρετών αρχόντων και τρίτων	603.629,33
62	Παροχές τρίτων	5.459.213,92
63	Φόροι-τέλη	64.455,70
64	Διάφορα έξοδα	3.824.074,51
65	Τόκοι και συναφή έξοδα	361.896,38
66	Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.742.335,29
67	Παροχές – χορηγίες –Επιχορηγήσεις -Επιδοτήσεις- Δωρεές	12.093.868,20
68	Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	8.504,25
	Σύνολο Οργανικών εξόδων	37.473.198,14
81	Έκτακτα και Ανόργανα Έξοδα και έκτακτες ζημιές	. 117.807,58
82	Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	489.584,25
83	Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους	-
	Σύνολο Εκτάκτων & εξόδων προηγ. Χρήσεων	607.391,83
	Γενικό Σύνολο	38.080.589,97

3.ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΞΟΔΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Το κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών ανήλθε στο ποσόν των ευρώ **33.596.078,87**

Τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας του Δήμου ανήλθαν στο ποσόν των ευρώ **2.995.351,76**, τα έξοδα λειτουργίας δημοσίων σχέσεων στο ποσόν των ευρώ **511.366,98**. Το συνολικό κόστος παροχής υπηρεσιών, διοίκησης, δημοσίων σχέσεων, χρηματοοικονομικών, προβλέψεων, εξόδων προηγούμενων χρήσεων εκτάκτων ανόργανων εξόδων και ζημιών, ανήλθε στο ποσόν των ευρώ **38.080.589,97**. Η διαφορά μεταξύ των συνολικών εσόδων της χρήσεως 2013, ποσού ευρώ **38.584.101,18** και των συνολικών εξόδων της χρήσεως, ποσού ευρώ **38.080.589,97** αποτελεί το αποτέλεσμα (πλεόνασμα) της χρήσεως 2013, το οποίο ανέρχεται σε ευρώ **503.511,21**.

Οι συνολικές πληρωμές του Δήμου στη χρήση 2013 ανήλθαν στο ποσόν των ευρώ **46.295.150,14**.

Αν στο σύνολο των εισπράξεων του Δήμου, ποσού ευρώ **47.969.215,84** προστεθούν τα χρηματικά διαθέσιμα ενάρξεως της χρήσεως ποσού ευρώ **6.099.600,27** και αφαιρεθούν οι πληρωμές του Δήμου κατά το έτος 2013, ποσού ευρώ **46.295.150,14** προκύπτει το χρηματικό υπόλοιπο του Δήμου κατά το τέλος της χρήσεως, ποσού ευρώ **7.773.665,97**.

Σε αυτό αν προσθέσουμε και ποσό **33.608,09** ευρώ που αφορά εμφανιζόμενη πληρωμή κατά την διαχειριστική χρήση έτους 2001 χωρίς να υπάρχει αντίστοιχη ταμιακή εκροή, το συνολικό υπόλοιπο ανέρχεται στο ποσό των **7.807.274,06** ευρώ. Το υπόλοιπο αυτό (**7.807.274,06** ευρώ) στο διπλογραφικό λογιστικό σύστημα αναλύεται ως εξής:

- 1) Λοιποί χρεώστες, ποσού **456.710,60** ευρώ, που αφορά διαφορές στο κλείσιμο του ταμείου που δημιουργήθηκαν σε προηγούμενες διαχειριστικές χρήσεις.
- 2) Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας ποσού ευρώ **7.350.563,46**.

4.ΠΑΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Όπως προκύπτει από τον Ισολογισμό του Δήμου της 31.12.2013 τα πάγια στοιχεία ανέρχονται στο ποσόν των ευρώ **125.562.666,89** και αφαιρουμένων των αποσβέσεων ποσού ευρώ **52.978.605,85**, η αναπόσβεστη αξία τους, ανέρχεται στο ποσόν των ευρώ **72.584.061,04**.

5.ΔΑΝΕΙΑ

Τα δάνεια του Δήμου αποτελούνται από άτοκα και έντοκα δάνεια συνολικού ποσού ευρώ **7.955.553,60**, εκ των οποίων ποσό ευρώ **260.525,93** είναι πληρωτέο στην επόμενη χρήση (2014).

6.ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Οι απαιτήσεις από πωλήσεις υπηρεσιών του Δήμου ανέρχονται συνολικά στο ποσόν των ευρώ **11.154.010,43**.

Επίσης στο λογαριασμό του Ενεργητικού, Χρεώστες Διάφοροι εμφανίζεται ποσό ευρώ **3.426.009,56** το οποίο αναλύεται ως εξής:

- α) απαιτήσεις από δημοτικές επιχειρήσεις για πληρωμή τοκοχρεολυσίων δανείων στα οποία εγγυητής είναι ο Δήμος ποσού ευρώ **2.354.094,45**,
- β) Υπόλοιπα συναφθέντων δανείων προς εκταμίευση (Τ.Π.Δ.) ποσού ευρώ **509.307,14**,
- γ)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Απαιτήσεις από επιχορηγήσεις του Ν 3756/09-Λειτουργικές δαπάνες ποσού ευρώ **105.897,37** και **δ)** Λοιποί χρεώστες ποσού ευρώ **456.710,60**.

Το σύνολο των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων (εκτός των χρεολυσίων) του Δήμου ανέρχεται στο ποσόν των ευρώ **4.647.634,42**.

7.ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ		
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ		
Α.1-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Ασώματες Ακίνητοποιήσεις	274.084,61	0,27%
Ενσώματες ακίνητοποιήσεις	72.584.061,04	71,05%
Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	6.527.832,81	6,39%
Απαιτήσεις από πελάτες	11.154.010,43	10,92%
Χρεώστες διάφοροι	3.426.009,56	3,35%
Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών και πιστώσεων	21.508,00	0,02%
Χρηματικά Διαθέσιμα	7.350.563,46	7,20%
Έξοδα επόμενων χρήσεων	816.550,00	0,80%
Σύνολο ενεργητικού	102.154.619,91	100,00%

Α.2- ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Κεφάλαιο	35.017.742,33	34,28%
Διαφορές αναπροσαρμογής -επιχορηγήσεις- Δωρεές παγίων	52.646.029,54	51,54%
Αποθεματικά κεφάλαια	287.591,64	0,28%
Αποτελέσματα εις νέον	76.103,35	0,07%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις(Δάνεια)	7.695.027,67	7,53%
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση(Χρεολύσια επόμενης χρήσης)	260.525,93	0,26%
Υποχρεώσεις σε προμηθευτές	1.976.452,74	1,93%
Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	56.373,18	0,06%
Ασφαλιστικοί Οργανισμοί	1.363,27	0,00%
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	2.613.445,23	2,56%
Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού (Έσοδα επόμενων χρήσεων)	1.434.970,51	1,40%
Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού (Έξοδα χρήσεως δεδουλευμένα)	88.994,52	0,09%
Σύνολο παθητικού	102.154.619,91	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

B.1-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΟΔΩΝ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	7.667.394,05	19,87%
Έσοδα από φόρους - εισφορές - πρόστιμα - προσαυξήσεις	1.523.583,45	3,95%
Τακτικές Επιχορηγήσεις από κρατικό προϋπολογισμό	19.525.205,33	50,60%
Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης	2.840.566,72	7,36%
Χρηματοοικονομικά έσοδα	361.442,34	0,94%
Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	4.203.829,67	10,90%
Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	2.462.079,62	6,38%
Σύνολο εσόδων	38.584.101,18	100,00%

B.2-ΒΑΣΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΞΟΔΩΝ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Κόστος πωληθέντων	33.596.078,77	88,22%
Έξοδα διοίκησης	2.995.351,76	7,87%
Έξοδα δημοσίων σχέσεων	511.366,98	1,34%
Χρηματοοικονομικά έξοδα	361.896,38	0,95%
Προβλέψεις υποτιμήσεως τίτλων και χρεογράφων	8.504,25	0,02%
Έκτακτα και ανόργανα έξοδα	62.779,37	0,16%
Έκτακτες ζημιές	55.028,21	0,14%
Έξοδα προηγούμενων χρήσεων	489.584,25	1,30%
Σύνολο εξόδων	38.080.589,97	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

Γ.1 -ΕΣΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Έσοδα από φόρους – πρόστιμα - προσαυξήσεις	1.523.583,45	4,77%
Έσοδα από τέλη και δικαιώματα	7.667.394,05	24,03%
Έσοδα από επιχορηγήσεις	21.944.202,52	68,75%
Έσοδα από παρεπόμενες ασχολίες	421.569,53	1,32%
Έσοδα κεφαλαίων	361.442,34	1,13%
Σύνολο εσόδων εκμεταλλεύσεως	31.918.191,89	100,00%

Γ.2 -ΕΞΟΔΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ		
Περιγραφή	Ποσά σε €	Ποσοστιαία συμμετοχή
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	9.315.220,56	24,86%
Αμοιβές και έξοδα αιρετών αρχόντων και τρίτων	603.629,33	1,61%
Παροχές τρίτων	5.459.213,92	14,57%
Φόροι-τέλη	64.455,70	0,17%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Διάφορα έξοδα	3.824.074,51	10,21%
Τόκοι και συναφή έξοδα	361.896,38	0,97%
Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος	5.742.335,29	15,32%
Παροχές – χορηγίες –Επιχορηγήσεις –Επιδοτήσεις - Δωρεές	12.093.868,20	32,27%
Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως	8.504,25	0,02%
Σύνολο εξόδων εκμεταλλεύσεως	37.473.198,14	100,00%

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις +Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	12.603.188,02	14,32%
	Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	88.027.466,86	

ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Ξένα Κεφάλαια-(Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις +Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις)	12.603.188,02	12,52%
	Σύνολο Κεφαλαίων	100.630.654,88	

ΙΔΙΑ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	88.027.466,86	87,48%
	Σύνολο Κεφαλαίων	100.630.654,88	

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ

		Ποσά σε €		Αριθμοδείκτες	
		31.12.2013	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2012
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Κυκλοφορούν ενεργητικού	21.952.091,45	19.338.050,32	4,47	2,66
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	4.908.160,35	7.266.482,58		

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Απαιτήσεις από πελάτες +Χρηματικά Διαθέσιμα	18.504.573,89	16.339.856,86	3,77	2,25
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	4.908.160,35	7.266.482,58		

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Χρηματικά Διαθέσιμα	7.350.563,46	5.676.497,76	1,50	0,78
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	4.908.160,35	7.266.482,58		

Για τα τρία έτη 2011-2013 συγκεντρωτικά οι αριθμοδείκτες έχουν την κατωτέρω εικόνα:

ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ		2011	2012	2013
ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Κυκλοφορούν ενεργητικού	17.487.881,53	19.338.050,32	21.952.091,45
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.9625,75	7.266.482,58	4.908.160,35
		2,11	2,66	4,47
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Απαιτήσεις από πελάτες + Χρηματικά Διαθέσιμα	13.925.451,16	16.339.856,86	18.504.573,89
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.962,75	7.266.482,58	4.908.160,35
		1,68	2,25	3,77
ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΗΣ ΡΕΥΣΤΟΤΗΤΑΣ	Χρηματικά Διαθέσιμα	4.954.008,01	5.676.497,76	7.350.563,46
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.962,75	7.266.482,58	4.908.160,35
	Απαιτήσεις από πελάτες	8.971.443,15	10.663.359,10	
	Χρηματικά Διαθέσιμα	4.954.008,01	5.676.497,76	
	Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	8.296.962,75	7.266.482,58	
		0,60	0,78	1,50

Παρουσιάζοντας διαχρονικά με διαγράμματα τους δείκτες ρευστότητας έχουμε την εξής εικόνα:

Διάγραμμα 60: Γενική ρευστότητα

Διάγραμμα 61: Ειδική ρευστότητα

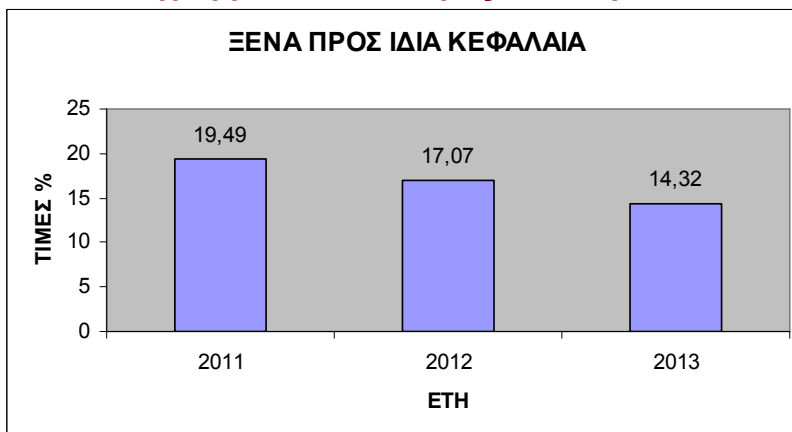
Διάγραμμα 62: Ταμειακή ρευστότητα

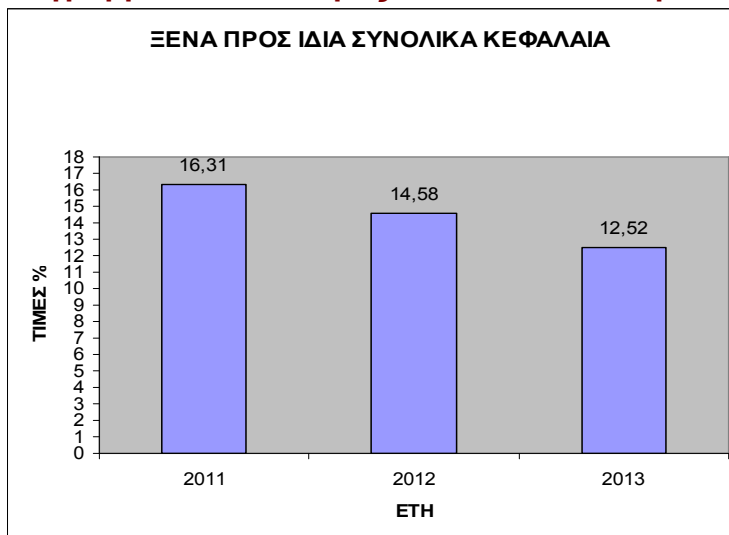
ΑΡΙΘΜΟΔΕΙΚΤΕΣ ΔΟΜΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ		2011		2012		2013		
		Ξένα (Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις +Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις) Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	Κεφάλαια	15.633.972,64	19,49%	14.276.852,65	17,07%	12.603.188.02
ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ				80.209.417,45		83.651.909,66		88.027.466.86
ΞΕΝΑ ΠΡΟΣ ΙΔΙΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		Ξένα (Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις+ Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις) Σύνολο Κεφαλαίων	Κεφάλαια	15.633.972,64	16,31%	14.276.852,65	14,58%	12.603.188.02
				95.843.390,09		97.928.762,31		100.630.654.88
ΙΔΙΑ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ		Καθαρή θέση/Ίδια Κεφάλαια	Κεφάλαια	80.209.417,45	83,69%	83.651.909,66	85,42%	88.027.466.86
				95.843.390,09		97.928.762,31		100.630.654.88
								87.48%

Διαχρονικά με την χρήση διαγραμμάτων οι δείκτες δομής κεφαλιών έχουν την εξής εικόνα:

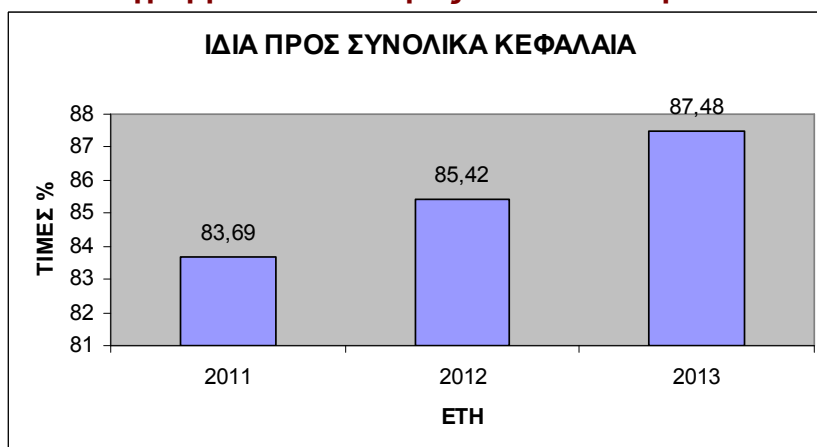
Διάγραμμα 63: Ξένα προς ίδια κεφάλαια

Διάγραμμα 64: Ξένα προς ίδια συνολικά κεφάλαια

Διάγραμμα 65: Ίδια προς συνολικά κεφάλαια

3.5. Νομικά πρόσωπα Δήμου Καλαμάτας

3.5.1. Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας

Το Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας αποτελεί σήμερα τον πυρήνα των πολιτιστικών εκδηλώσεων στην Καλαμάτα, που ως πρωτεύουσα του Νομού, συγκεντρώνει τις περισσότερες δραστηριότητες.

Είναι Ν.Π.Ι.Δ. και διοικείται από Συμβούλιο, χρηματοδοτείται δε από το Δήμο Καλαμάτας και τα έσοδα από τις διάφορες εκδηλώσεις.

Στο Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο, στον 5ο όροφο, σε δικό της χώρο, στεγάζεται και η Λαϊκή Βιβλιοθήκη, που είναι ξεχωριστό Ν.Π.Ι.Δ., συμμετέχει δε στη διοίκησή του. Θεωρείται ως μία από τις σημαντικότερες επαρχιακές βιβλιοθήκες της Ελλάδος.

Στον 4ο όροφο στεγάζεται η Δημόσια Βιβλιοθήκη, η οποία καταβάλλει ενοίκιο. Στεγάζεται επίσης η Πινακοθήκη Σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης και η Ένωση Φίλων Αρχαίας Θουρίας.

Στο τρίτο έροφο στεγάζεται η Επιτροπή διεκδίκησης της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας 2021 και η καρναβαλική Επιτροπή.

Στο ισόγειο στεγάζεται η Ένωση Μεσσηνίων Συγγραφέων και ο Σύνδεσμος Φιλολόγων.

Η αίθουσα του αμφιθεάτρου (χωρητικότητα 500 ατόμων) ενοικιάζεται για την πραγματοποίηση ομιλιών, συνεδρίων, συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων και άλλων εκδηλώσεων. Τέλος ενοικιάζονται και οι χώροι στον χαμηλότερο όροφο για την πραγματοποίηση εκθέσεων.

Στο Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας πραγματοποιούνται περί τις 105 εκδηλώσεις το χρόνο, που κατανέμονται ως εξής:

ΕΚΘΕΣΕΙΣ 29

-Δήμος Καλαμάτας και Φάρις 4

-Καλαματιανοί καλλιτέχνες, ομάδες και σωματεία 25

ΟΜΙΛΙΕΣ 20

-Δήμος Καλαμάτας 7

-Ιερά Μητρόπολη Μεσσηνίας 1

-Καλαματιανοί Σύλλογοι και επαγγελματίες 12

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ-ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ 17

-Δήμος και Δημοτική Φιλαρμονική 4

-Μουσικοί και χορευτικοί σύλλογοι 13

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ 39

-Καλαματιανοί θίασοι 33

-Αθηναϊκοί θίασοι 6

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΝΑ ΠΕΡΙΟΔΟ

-Άνοιξη 41 εκδηλώσεις

-Καλοκαίρι 10 εκδηλώσεις

-Φθινόπωρο 25 εκδηλώσεις

-Χειμώνας 29 εκδηλώσεις

Το κτήριο του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου βρίσκονται στο κέντρο της πόλης, με άμεση διέξοδο στον κεντρικό εμπορικό δρόμο και την πλατεία. Έχει εμβαδόν περί τα 3.500,00 τμ., χρήζει δε επισκευών.

Το υπάρχον προσωπικό κρίνεται ολιγάριθμο για το ρόλο που καλείται να διαδραματίσει, ενώ απουσιάζουν και οι υποδομές πληροφορικής, με τις οποίες θα πρέπει εν συνεχεία να εξοικειωθούν και όσοι δεν έχουν σήμερα τις απαραίτητες γνώσεις. Μέχρι τώρα, δεν ασκείται συστηματική πολιτική επιμόρφωσης.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ (προϋπολογισμός) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2015

ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ
186.750,00	186.750,00

Απασχολούμενο Προσωπικό

Αριθμός απασχολούμενων υπαλλήλων	Επίπεδο εκπαίδευσης
5	ΠΕ 2
	ΔΕ 3

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Θα μπορούσε να συνεισφέρει στις νέες ανάγκες που θα προκύψουν με την επικείμενη λειτουργία του Μεγάρου Χορού της πόλης - Χάρη στην κεντρική του θέση μπορεί να συμβάλλει αποτελεσματικότερα στην επαφή των δημοτών και μάλιστα των νέων με τα Γράμματα και τις Τέχνες 	<ul style="list-style-type: none"> - Πολύ πτωχή υποδομή δικτύου Συστημάτων και Επικοινωνιών - Μικρή εξοικείωση του προσωπικού με τις νέες τεχνολογίες - Το κτήριο χρήζει επισκευής
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Γίνεται αναζήτηση για τον εντοπισμό προγραμμάτων (ευρωπαϊκών ή και όχι) που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην λειτουργία του Νομικού Προσώπου. - Πραγματοποίηση μαθημάτων διαφόρων φορέων στους χώρους του Δημοτικού Πνευματικού Κέντρου Καλαμάτας, με σκοπό την αύξηση των εσόδων 	<ul style="list-style-type: none"> - Μείωση χρηματοδοτήσεων - Ασταθές οικονομικό περιβάλλον
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	

3.5.2. Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας

Η Φιλαρμονική του Δήμου Καλαμάτας, μουσικοπολιτιστικός οργανισμός και πυρήνας πολιτιστικής δραστηριότητας, ιδρύθηκε το 1890 με την επωνυμία «Φιλαρμονική Εταιρεία Καλαμών» και το 1939 μετεξελίχθηκε σε Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, υπό την άμεση εποπτεία του Δήμου Καλαμάτας και με τη σημερινή της ονομασία.

Οι δραστηριότητες στις οποίες λαμβάνει μέρος είναι παρελάσεις, θρησκευτικές εκδηλώσεις και τελετές στις εκκλησίες της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής και κάθε μορφής εθιμοτυπικές εκδηλώσεις. Επίσης διοργανώνει συναυλίες σε κλειστούς και υπαίθριους χώρους και έχει τιμηθεί πολλές φορές για το έργο και την προσφορά της.

Σκοπός του Νομικού Προσώπου είναι :

Η εξυπηρέτηση και προαγωγή του μουσικού αισθήματος.

Η ψυχαγωγία των δημοτών

Η καλλιέργεια της μουσικής τέχνης και του μουσικού αισθητηρίου

Η διδασκαλία της μουσικής σε πνευστά, έγχορδα και κρουστά όργανα

Η συμβολή για την λαμπρότερη διεξαγωγή των εθνικών Εορτών και εκδηλώσεων

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δημοτικής Φιλαρμονικής ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και είναι εννεαμελές (9).

Η Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας έχει συμπράξει με εξαιρετους σολίστ , όπως με το Νίκο Μοσχονά, τον Παύλο Ράπτη, την Κλειώ Δενάρδου κ. ά., ενώ ικανοί αρχιμουσικοί έχουν σφραγίσει την καλλιτεχνική της ταυτότητα. Ανάμεσά τους, κατά χρονολογική σειρά, ο Ευγένιος Μάγγελ, ο Αρλάντο Πολιντόρι , ο Δημήτρης Αργυριάδης , ο Μιχάλης Παπασταθόπουλος και ο Διονύσιος Βισβάρδης.

Η Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας έχει συμμετάσχει σε πολλά Φεστιβάλ Φιλαρμονικών και έχει δώσει συναυλίες σε διάφορες πόλεις της Ελλάδος (Νέα Φιλαδέλφεια, Λευκάδα, Κέρκυρα Φιλιατρά, Λουτράκι). Το 1996 ήταν μία από τις τέσσερις φιλαρμονικές που συμμετείχαν στον επίσημο εορτασμό των «100 χρόνων Ολυμπιακών Αγώνων» στο Παναθηναϊκό στάδιο.

Επίσης, η Δημοτική Φιλαρμονική Καλαμάτας έχει δραστηριοποιηθεί και στο εξωτερικό. Το 1997 συμμετείχε στον εορτασμό της Επετείου της 25ης Μαρτίου, στη Βοστώνη και το καλοκαίρι 2007, στο Διεθνές Φεστιβάλ Φιλαρμονικών στο Camporgianno της Ιταλίας.

Η έδρα της Δημοτικής Φιλαρμονικής βρίσκεται στην οδό Υπαπαντής 25 στην Καλαμάτα. Το κτήριο είναι τετραώροφο συνολικής επιφάνειας 1.376,90 τ.μ. Η έκταση ανά όροφο δίνεται στον παρακάτω πίνακα.

Περιγραφή	Επιφάνεια (τ.μ.)
Ισόγειο	424,96
1ος όροφος	424,96
2ος όροφος	164,48

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

3ος όροφος	362,50
Σύνολο	1.376,90

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται τα οικονομικά στοιχεία του νομικού προσώπου για το έτος 2015.

**Πίνακας 119 : Οικονομικά στοιχεία 2015 (προϋπολογισμός)
Δημοτικής Φιλαρμονικής**

Ετήσια έσοδα	316.700,00
Ετήσια Έξοδα	316.700,00
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	228.500,00

Ανθρώπινο Δυναμικό

Η Δημοτική Φιλαρμονική διαθέτει το παρακάτω ανθρώπινο δυναμικό:

Πίνακας 120 : Ανθρώπινο δυναμικό Δημοτικής Φιλαρμονικής

Αριθμός απασχολούμενων υπαλλήλων	Επίπεδο εκπαίδευσης	Κλάδος/ειδικότητα
3	ΠΕ	ΜΟΥΣΙΚΟΙ
1	ΤΕ	ΜΟΥΣΙΚΟΣ
49	ΔΕ	Μουσικοί

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Εντατικοποίηση του εκπαιδευτικού μέρους - Αξιολόγηση και επιχειρηματική επιλογή εκδηλώσεων - Αυστηρότερα κριτήρια εισαγωγής στη Φιλαρμονική - Γνωριμία με περισσότερο Ελληνικό και ξένο ρεπερτόριο - Ολοκλήρωση μικροφωνικής εγκατάστασης και φωτισμός εκδηλώσεων - Διαμόρφωση των εσωτερικών χώρων 	<ul style="list-style-type: none"> - Υπάρχει ανάγκη γραμματειακής και νομικής υποστήριξης - Απαρχειωμένη νομοθεσία – μη διάκριση πτυχιούχων μουσικών από μη πτυχιούχους - Έλλειψη υπολογιστών για όλους τους υπαλλήλους - Προμήθεια μουσικών οργάνων
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Συνεργασία με άλλες Φιλαρμονικές εξωτερικού και εσωτερικού μέσα από διάφορα προγράμματα - Συμμετοχή με εκδηλώσεις σε συνέδρια 	<ul style="list-style-type: none"> - Δεν υφίσταται διαφοροποίηση μισθοδοσίας των μουσικών αναλόγως των γνώσεών τους - Έλλειψη προσδιορισμού μεσοχρόνιας και βραχυχρόνιας μουσικής πολιτικής

Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης Αξιολόγηση και επιχειρηματική επιλογή εκδηλώσεων
--

3.5.3. Αθλητικός Οργανισμός

Ο Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Καλαμάτας είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και συστήθηκε με την 467 Β/2014 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΦΕΚ 3478/Β/23-12-2014), μετά την κατάργηση του Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου “Φορέας Κοινωνικής Προστασίας και Αθλητισμού Δήμου Καλαμάτας”, που έγινε με την 467 Α/2014 Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου (ΦΕΚ 3478/Β/23-12-2014). Έδρα του Νομικού Προσώπου είναι η Καλαμάτα και σκοπός του είναι:

Η ανάπτυξη και υποστήριξη Μαζικού, Σωματειακού, Σχολικού Αθλητισμού όλων των βαθμίδων και γενικά κάθε μορφής άθλησης για τη διατήρηση και προβολή της αθλητικής παράδοσης της περιοχής του Δήμου Καλαμάτας.

Η καλλιέργεια των αθλητικών ιδεών, των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων, η καλλιέργεια και η διάδοση του αθλητικού πνεύματος σε όλους τους δημότες, μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς στόχους.

Η δημιουργία, λειτουργία και συντήρηση αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών και γυμναστικής, έτσι που να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για άθληση των συμπολιτών μας, ιδιαίτερα των νέων.

Η υποστήριξη αθλητικών εκδηλώσεων Διεθνούς, Εθνικού, Περιφερειακού, επιπέδου και σε επίπεδο Νομού, των φορέων τοπικού χαρακτήρα, καθώς και των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Η συνεργασία με τους αθλητικούς φορείς (σωματεία, ενώσεις κ.λ.π.) για την ανάπτυξη και πρόοδο του αθλητισμού και η λειτουργία επιτροπών για την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας ανάπτυξης του αθλητισμού.

Η διοργάνωση εκδηλώσεων στα πλαίσια των παραπάνω σκοπών.

Οι πόροι του προέρχονται από ετήσια επιχορήγηση του Δήμου Καλαμάτας, επιχορήγηση από κάθε άλλη παροχή του κράτους και από κάθε είδους εισφορές, δωρεές, κληρονομίες, συνδρομές πολιτών, οργανισμών, σωματείων κ.λ.π.

Το Νομικό Πρόσωπο διοικείται από επταμελή Διοικητικό Συμβούλιο, με ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη, εκ των οποίων, πέντε ορίζονται από την πλειοψηφία του Δημοτικού Συμβουλίου και δύο από την μειοψηφία του Δημοτικού Συμβουλίου, Η θητεία τους ορίζεται στο ήμισυ της διάρκειας της δημοτικής περιόδου.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	
ΘΕΜΑ : ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Η ανάπτυξη και υποστήριξη Μαζικού, Σωματειακού, Σχολικού Αθλητισμού όλων των βαθμίδων και γενικά κάθε μορφής άθλησης για τη διατήρηση και προβολή της αθλητικής παράδοσης της περιοχής του Δήμου Καλαμάτας. - Η καλλιέργεια των αθλητικών ιδεών, των σωματικών και πνευματικών ικανοτήτων, η καλλιέργεια και η διάδοση του αθλητικού πνεύματος σε όλους τους δημότες, μακριά από φανατισμούς, ανταγωνισμούς και κερδοσκοπικούς στόχους. - Η δημιουργία, λειτουργία και συντήρηση αθλητικών κέντρων και γυμναστηρίων, χώρων αθλοπαιδιών και γυμναστικής, έτσι που να καλύπτονται οι αυξημένες ανάγκες για άθληση των συμπολιτών μας, ιδιαίτερα των νέων. - Η υποστήριξη αθλητικών εκδηλώσεων Διεθνούς, Εθνικού, Περιφερειακού, επιπέδου και σε επίπεδο Νομού, των φορέων τοπικού χαρακτήρα, καθώς και των ατόμων με ειδικές ανάγκες. - Η συνεργασία με τους αθλητικούς φορείς (σωματεία, ενώσεις κ.λ.π.) για την ανάπτυξη και πρόοδο του αθλητισμού και η λειτουργία επιτροπών για την αξιοποίηση κάθε δυνατότητας ανάπτυξης του αθλητισμού. - Η διοργάνωση εκδηλώσεων στα πλαίσια των παραπάνω σκοπών. - Συνεργασία με ομάδες εθελοντών 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασταθές και απρόβλεπτο εξωτερικό περιβάλλον - Μη έγκαιρη ή ελλιπής χρηματοδότηση μέσω προγραμμάτων - Λόγω μη επαρκούς χρηματοδότησης υπάρχει πρόβλημα στη σωστή διαδικασία συντήρησης και αντικατάστασης της υλικοτεχνικής υποδομής
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση προγραμμάτων για προώθηση δράσεων και βελτίωση παροχών υπηρεσιών στο μέγιστο δυνατό - Επιμόρφωση, κατάρτιση, ενεργοποίηση ανθρώπινου δυναμικού - Προώθηση συνεργασίας με σχετικούς φορείς άλλων Δήμων 	<ul style="list-style-type: none"> - Έλλειψη έργων υποδομής και φυσικών πόρων - Έλλειψη στελέχωσης
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης Ανάγκη δημιουργίας αθλητικών υποδομών σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες Ανάγκη επέκτασης προγραμμάτων αθλητισμού σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες</p>	

3.5.4. Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο

Το **Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλαμάτας** είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου. Έχει συσταθεί δυνάμει του υπ' αριθμ. 173/25-6-2001 Προεδρικού Διατάγματος (ΦΕΚ 149/Α/5-7-2001), όπως τροποποιήθηκε με το υπ' αριθμ. 75/18-2-2004 Προεδρικό Διάταγμα (ΦΕΚ 57/Α/27-2-2004). Η δε λειτουργία του διέπεται από τις διατάξεις των Ν.2738/1999 (άρθρο 28), Ν.3463/2006 (άρθρο 244), Ν.3852/2010 (άρθρο 103) & Ν.4071/2012 (άρθρο 46).

Σκοπός του νομικού προσώπου είναι η διοίκηση και διαχείριση της ζώνης λιμένα Καλαμάτας κατά την κείμενη νομοθεσία.

Η λειτουργία του ξεκίνησε στις 30-8-2013. Τα έσοδα του το 2014 ήταν 338.287,87€ και τα έξοδα του ήταν 201.072,89€. Απασχολεί τρεις (3) υπαλλήλους, εκ των οποίων μια μετακινήθηκε με απόφαση Δημάρχου από το Δήμο Καλαμάτας από 9-9-2014 για χρονικό διάστημα δύο ετών.

Η περιουσιακή του κατάσταση είναι:

- Χερσαία ζώνη λιμένα Καλαμάτας: Απόφαση χαρακτηρισμού ΦΕΚ 539/Δ/19-7-1999 (τροποποίηση) ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου. Χρήση – εκμετάλλευση Λιμενικό Ταμείο.

- Ακίνητα επί της χερσαίας ζώνης λιμένα Καλαμάτας:

- Κτίριο ιδιοκτησίας Λιμενικού Ταμείου όπου στεγάζονται α) τα γραφεία του Λιμενικού Ταμείου, στον α' και β' όροφο του κτιρίου, β) τρία (3) γραφεία στο ισόγειο του κτιρίου τα οποία μισθώνονται (45, 74 και 37,5 τ. μέτρα περίπου) και γ) ισόγειο κατάστημα, μισθωμένο ως κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος (43,32 τ.μ. περίπου).
- Κτίριο μισθωμένο ως κατάστημα ψιλικών ειδών – περίπτερο στην ΝΔ γωνία του πάρκου του Λιμενικού Ταμείου (8,35 τ.μ περίπου).
- Γεφυροπλάστιγγα.
- Κτίριο τουαλετών στο πάρκο του Λιμενικού Ταμείου.
- Αποθήκη Αποταμίευσης τύπου Α' Λιμενικού Ταμείου.
- Αίθουσα επιβατών (λυόμενο).
- Τρία ακίνητα (φυλάκια) που μισθώνονται ως περίπτερα – καταστήματα ψιλικών στην προκουμαία λιμένα Καλαμάτας.
- Δύο ακίνητα (φυλάκια, στην δυτική προκουμαία και στην ανατολική περίφραξη του λιμανιού)
- Οικίσκος παλλιροιογράφου.

- Μηχανήματα και οχήματα :

- Αυτοκινούμενος γερανός COLES (Ακινήτοποιημένος στην δυτική προκουμαία του λιμανιού).
- Γερανός Liebherr LG 1200
- Περονοφόρο όχημα (κλαρκ) Lancer Boss (Μισθωμένο από ΟΛΠ ΑΕ έως 31-12-2016)
- Περονοφόρο όχημα (κλαρκ) Hyster
- Περονοφόρο όχημα (κλαρκ) Mitsubichi
- Φ/Γ αυτοκίνητο Seat Terra KHI 2977
- Φ/Γ αυτοκίνητο Opel Campo KHH 3843

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΛΙΜΕΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση Master Plan λιμένα - Λειτουργία υδατοδρομίου - Λειτουργία διαχείρισης ελλιμενισμού σκαφών 	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιφατική μη κωδικοποιημένη νομοθεσία - Έλλειψη προσωπικού - Μειωμένη χρηματοδότηση - Ελλιπής συντήρηση υποδομών - Έλλειψη α) νομικής υποστήριξης, β) επιμόρφωσης προσωπικού
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Η αξιοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων - Η αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> - Ασταθές οικονομικό περιβάλλον - Έλλειψη προσωπικού
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης <ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση χρηματοδοτούμενων αναπτυξιακών και ευρωπαϊκών προγραμμάτων 	

3.5.5. Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Καλαμάτας (Δ.Ε.Υ.Α.Κ.)

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. ιδρύθηκε το έτος 1982 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 351/82 (ΦΕΚ 63 Α /26.05.82) και λειτουργεί βάσει του νόμου 1069/80. Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου με κοινωφελή – μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Διοικείται από ενδεκαμελές (11) Διοικητικό Συμβούλιο που ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Απαρτίζεται από 6 Δημοτικούς Συμβούλους, 3 Δημότες, 1 εκπρόσωπο των εργαζομένων στην επιχείρηση και 1 εκπρόσωπο κοινωνικού φορέα (Εργατικό Κέντρο). Με την ίδια Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ορίζεται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος.

Τα κεντρικά γραφεία της βρίσκονται σε μισθωμένο κτήριο επιφανείας 864 τ.μ. στην οδό Σπάρτης 46, στην Αγορά Καλαμάτας. Διαθέτει κτιριακές εγκαταστάσεις επιφανείας 400 τ.μ. στον βιολογικό καθαρισμό (χώρος εργαστηρίων και παρακολούθησης λειτουργίας των εγκαταστάσεων) και 1.000 τ.μ. κτίρια γραφείων, συνεργείων και αποθήκης.

Αρχικά η περιοχή αρμοδιότητας της Δ.Ε.Υ.Α.Κ. ήταν η πόλη της Καλαμάτας ενώ με απόφαση της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 989/Α/09.08.00) η περιοχή επανακαθορίστηκε για να περιλάβει και τα τοπικά διαμερίσματα του διευρυμένου με το σχέδιο ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ Δήμου Καλαμάτας.

Με την εφαρμογή του Ν. 3852/2010 οι αρμοδιότητες της ΔΕΥΑΚ επεκτάθηκαν και στις δημοτικές ενότητες Άριος, Αρφαρών και Θουρίας.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. είναι αρμόδια για την ύδρευση άρδευση, και αποχέτευση ομβρίων και ακαθάρτων στα όρια του Δήμου Καλαμάτας. Ο βιολογικός καθαρισμός εκτός από το Δήμο Καλαμάτας εξυπηρετεί σήμερα και το Δήμο Μεσσήνης ενώ μελλοντικά θα εξυπηρετεί και τις Δημοτικές Ενότητες Θουρίας, Άριος, Αρφαρών και μέρος του Δήμου Δυτικής Μάνης.

Παρεχόμενες Υπηρεσίες Ύδρευση

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. υδροδοτεί τον Δήμο Καλαμάτας. Το νερό του δικτύου της Δ.Ε.Υ.Α.Κ. προέρχεται κυρίως από τις πηγές του ποταμού Άρι που βρίσκονται στην Τ.Κ. Πηδήματος της δημοτικής ενότητας Αρφαρών, 17 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Καλαμάτας. Την εκμετάλλευση του νερού αυτού έχει ο Σύνδεσμος Ύδρευσης Δήμων Καλαμάτας – Μεσσήνης και κοινοτήτων περιοχής Καλαμάτας ο οποίος προμηθεύει και τη Δ.Ε.Υ.Α.Κ..

Σε περιόδους αιχμής το σύστημα ενισχύεται από δεκατέσσερις γεωτρήσεις.

Οι πελάτες της ύδρευσης ανέρχονται σε 80.000 (49.300 υδρόμετρα) ενώ το μήκος των αγωγών ύδρευσης φθάνει τα 543.500 μ.μ.

Εκτός του κεντρικού δικτύου της Δ.Ε.Υ.Α.Κ. βρίσκονται τόσο η Τ.Κ. Λεϊκών που υδροδοτείται από τοπική γεώτρηση όσο και οι ορεινές τοπικές κοινότητες που υδροδοτούνται από τοπικές πηγές.

Το νερό είναι κατάλληλο σαν πόσιμο και η ποιότητά του ελέγχεται τακτικά στα εργαστήρια της Δ.Ε.Υ.Α.Κ..

Αποχέτευση ακαθάρτων–Βιολογικός Καθαρισμός

Το μήκος του δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων ανέρχεται σε 282.000 μ.μ. ενώ η μονάδα επεξεργασίας λυμάτων με την αναβάθμισή της θα μπορεί να εξυπηρετήσει 120.000 κατοίκους.

Το δίκτυο αποχέτευσης καλύπτει την πόλη της Καλαμάτας, τις Τ.Κ. Λεϊκών, Ασπροχώματος, Αντικαλάμου και Σπερχογείας φτάνοντας ως τα όρια της δημοτικής ενότητας Θουρίας, και όλη την παραλιακή ζώνη από τη Βέργα έως τις Κιτριές.

Στο δίκτυο επίσης έχουν συνδεθεί και εξυπηρετούνται η πόλη της Μεσσήνης, η ΒΙΠΕ Σπερχογείας και τα βιομηχανικά σφαγεία Καλαμάτας.

Η εγκατάσταση επεξεργασίας αστικών λυμάτων (Βιολογικός Καλαμάτας) βρίσκεται στην Τ.Κ. Ασπροχώματος του Δήμου Καλαμάτας. Ξεκίνησε την λειτουργία του τον Ιούνιο του 1986.

Ολοκληρώνεται το έργο αναβάθμισης και επέκτασης του βιολογικού καθαρισμού της Καλαμάτας. Το έργο αφορά στην αύξηση της δυναμικότητας του βιολογικού καθαρισμού στο επίπεδο των 120.000 κατοίκων, την αναβάθμιση των μονάδων που είναι λειτουργικά ανεπαρκείς, ώστε μετά από αυτή να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις επεξεργασίας της επόμενης 20ετίας και την εγκατάσταση νέου ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού.

Αποχέτευση ομβρίων

Το δίκτυο ομβρίων καλύπτει όλη της πόλης της Καλαμάτας. Στις υπόλοιπες τοπικές κοινότητες το δίκτυο ομβρίων περιορίζεται σε σημειακά τμήματα, χωρίς ωστόσο να επισημαίνονται σοβαρά προβλήματα με εξαίρεση αυτήν του κύριου οδικού άξονα εισόδου στην πόλη μέσω Ασπροχώματος, Σπερχογείας και Θουρίας για το οποίο συντάσσεται σχετική μελέτη.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. βρίσκεται πάντα σε ετοιμότητα για την αντιμετώπιση κινδύνων πλημμυρών.

Άρδευση

Με την εφαρμογή του Ν. 3852 / 2010 και την επέκταση των αρμοδιοτήτων της Δ.Ε.Υ.Α.Κ. στις δημοτικές ενότητες Άριος, Αρφαρών και

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Θουρίας, η επιχείρηση ανέλαβε την παροχή υπηρεσιών άρδευσης μόνο σ' αυτές (το δίκτυο άρδευσης της πόλης της Καλαμάτας είναι αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών).

Οι υποδομές είναι υποτυπώδεις. Γίνονται έρευνες και εκπονούνται μελέτες για την χρηματοδότηση αρδευτικών έργων που θα βελτιώσουν το δίκτυο.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΕΥΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Πίνακας 121 : ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ

ΧΡΗΣΗ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
2010	6.933.462	8.048.062	- 640.563
2011	6.744.911	7.420.774	121.022
2012	6.845.023	6.618.489	11.259.422
2013	6.965.465	6.994.207	1.368.546
2014	6.471.147,76	5.883.816,76	587.331,00

Ανθρώπινο δυναμικό

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. διαθέτει το παρακάτω ανθρώπινο δυναμικό:

Πίνακας 122: Ανθρώπινο δυναμικό Δ.Ε.Υ.Α.Κ.

Αριθμός απασχολούμενων υπαλλήλων	Επίπεδο εκπαίδευσης	Κλάδος/ειδικότητα	Αριθμός υπαλλήλων προβλεπομένων από τον ΟΕΥ
1	ΑΕΙ	ΠΕ/ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ	1
1	ΑΕΙ	ΠΕ/ΝΟΜΙΚΟΣ	1
1	ΛΥΚΕΙΟ	ΔΕ/ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ	1
0	ΑΕΙ	ΠΕ/ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ	1
0	ΑΕΙ	ΠΕ/ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚ/ΚΗΣ-ΔΙΟΙΚ/ΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	1
2	ΑΕΙ	ΠΕ/ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	1
1	ΤΕΙ	ΤΕ/ΒΟΗΘΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ	1
1	ΤΕΙ	ΤΕ/ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	2
9	ΛΥΚΕΙΟ	ΔΕ/ΟΙΚ/ΚΟΙ-ΔΙΟΙΚ/ΚΟΙ	12
3	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΥΕ/ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΤΕΣ	3
2	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΥΕ/ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ-ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΤΕΣ	2
0	ΛΥΚΕΙΟ	ΔΕ/ΑΠΟΘΗΚΑΡΙΟΙ	1
1	ΛΥΚΕΙΟ	ΔΕ/ΚΛΗΤΗΡΕΣ	1
1	ΑΕΙ	ΠΕ/ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ	1
3	ΑΕΙ	ΠΕ/ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ – ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	3
1	ΑΕΙ	ΠΕ/ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΙ	1
5	ΤΕΙ	ΤΕ/ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ (ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ-ΔΟΜΙΚΟΙ ΚΛΠ)	5
1	ΤΕΙ	ΤΕ/ΒΟΗΘΟΙ ΧΗΜΙΚΟΙ	1

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

1	ΛΥΚΕΙΟ	ΔΕ/ΕΡΓΟΔΗΓΟΙ	1
3	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΟΥ	3
2	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΒΟΗΘΟΙ ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΟΥ	2
3	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΑΡΧΙΤΕΧΝΙΤΕΣ	3
3	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΙ	6
1	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	2
1	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ	2
0	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	1
1	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΣΥΝΤΗΡΗΤΕΣ	1
1	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΚΟΛ ΗΤΕΣ	1
1	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ/ΒΟΗΘΟΙ ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΙ	1
10	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΥΕ /ΕΡΓΑΤΕΣ	10
ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ 60			ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ 72
Εκτός των παραπάνω 60 εργαζόμενων που έχουν οργανική θέση, εργάζονται 3 άτομα με σύμβαση αορίστου χρόνου χωρίς οργανική θέση, 4 άτομα με σύμβαση ορισμένου χρόνου και 1 άτομο με επιδοτούμενο πρόγραμμα ΝΘΕ του ΟΑΕΔ			

Μηχανολογικός εξοπλισμός

Η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. για τη λειτουργία και τη συντήρηση τόσο των εγκαταστάσεων της όσο και των δικτύων της διαθέτει τα παρακάτω μηχανήματα και οχήματα.

Πίνακας 123 : Οχήματα Δ.Ε.Υ.Α.Κ.

A/A	ΟΧΗΜΑΤΑ – ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
1	MERCEDES 608 (Μικρό ανοιχτό φορτηγό 3,5 τόνων)
2	SUZUKI VITARA - JEEP
3	VOLVO FL6 (10 Τόνων – Βυτιοφόρο μεταφοράς νερού)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

A/A	ΟΧΗΜΑΤΑ – ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
4	MITSUBISHI (Ημιφορτηγό ανοιχτού τύπου για μεταφορά υλικών)
5	MITSUBISHI (Ημιφορτηγό ανοιχτού τύπου για μεταφορά υλικών)
6	MITSUBISHI (Ημιφορτηγό ανοιχτού τύπου για μεταφορά υλικών)
7	MITSUBISHI (Ημιφορτηγό κλειστού τύπου για μεταφορά υλικών)
8	MITSUBISHI (Ημιφορτηγό κλειστού τύπου για μεταφορά υλικών)
9	FORD (Φορτηγάκι 4X4 διπλοκάμπινο)
10	FORD (Φορτηγάκι 4X4 διπλοκάμπινο)
11	SEAT (Ι.Χ. επιβατικό)
12	OPEL (κλειστό φορτηγάκι)
13	OPEL (κλειστό φορτηγάκι)
14	ΑΕΡΟΣΥΜΠΙΕΣΤΗΣ τρακτέρ INTERNATIONAL
15	ΑΕΡΟΣΥΜΠΙΕΣΤΗΣ τρακτέρ FORD
16	JCB NEO
17	ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΟ IVECO
18	ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΟ IVECO
19	ΑΠΟΦΡΑΚΤΙΚΟ MERCEDES
20	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ - ΚΑΜΕΡΑ
21	JCB ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΚΟ
22	OPEL ASTRA «ΙΧ ΕΠΙΒΑΤΙΚΟ»
23	ΚΥΛΙΝΔΡΑΚΙ VIVROMAX
24	ΔΟΝΗΤΙΚΗ ΠΛΑΚΑ (1 τεμάχιο)
25	2 ΜΠΕΤΟΝΙΕΡΕΣ ΜΙΚΡΕΣ ΣΥΡΟΜΕΝΕΣ
26	2 BENZINOTΡΟΧΟΙ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

A/A	ΟΧΗΜΑΤΑ – ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ
27	ΗΛΕΚΤΡΟΠΑΡΑΓΩΓΟ ΖΕΥΓΟΣ RUGERINI
28	1 ΤΡΙΚΥΚΛΟ ΜΟΤΟΠΟΔΗΛΑΤΟ PIAGIO
29	3 ΜΟΤΟΠΟΔΗΛΑΤΑ HONDA

Επίσης η Δ.Ε.Υ.Α.Κ. έχει στην κυριότητά της αλλά το χρησιμοποιεί ο Δήμος Καλαμάτας ένα σάρωθρο ELGIN FORD (σκούπα).

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : Δ.Ε.Υ.Α.Κ.

Δυνατότητες	Προβλήματα
<p>Βελτίωση του προγραμματισμού των δράσεων Ανανέωση μηχανολογικού εξοπλισμού και αυτοκινήτων Κατάρτιση - ενημέρωση του προσωπικού για τις τεχνολογικές εξελίξεις Περαιτέρω βελτίωση του συστήματος προμηθειών – αποθήκης Μηχανογράφηση κρίσιμων διαδικασιών λειτουργίας Επεκτάσεις δικτύων αποχέτευσης Ανακαίνιση και επέκταση μονάδας βιολογικού καθαρισμού</p>	<p>Υπάρχει δίκτυο αλλά απαιτείται προσαρμογή του μηχανογραφικού λογισμικού για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εργαζομένων και της Διοίκησης Απαιτείται βελτίωση της νοοτροπίας και της ομαδικής εργασιακής κουλτούρας Έλλειψη εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού. Η σύνθεση του προσωπικού θα πρέπει να αλλάξει σταδιακά επειδή έχουν διαφοροποιηθεί οι εργασίες που είναι επιφορτισμένο να εκτελεί, και θα πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθεί τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις Το προσωπικό και ο τεχνολογικός εξοπλισμός της επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη και τις τελευταίες συνταξιοδοτήσεις δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών Στην Δ.Ε.Υ.Α.Κ. ανατέθηκε και η αρμοδιότητα άρδευσης τα συστήματα της οποίας είναι αναχρονιστικά με αποτέλεσμα την κατασπατάληση των υδάτινων πόρων και την κακή ποιότητα παροχής υπηρεσιών στους καταναλωτές Υπάρχει ανάγκη υποστήριξης από εξωτερικούς συνεργάτες για: α) τη σύνταξη μελετών και την υλοποίηση μεγάλων συγχρηματοδοτούμενων έργων, β) Την προσαρμογή του μηχανογραφικού λογισμικού για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των εργαζομένων και της Διοίκησης Μεγάλες ποσότητες μη καταμετρούμενου</p>

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : Δ.Ε.Υ.Α.Κ.	
	νερού Επεξεργασία λυματολάσπης Επεκτάσεις και αντικαταστάσεις δικτύων αποχέτευσης ομβρίων
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
Αξιοποίηση / ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην λειτουργία της ΔΕΥΑΚ Ασύρματες ζεύξεις αντλιοστασίων και δεξαμενών Τηλεδιαχείριση αντλιοστασίων ύδρευσης και δεξαμενών Χρηματοδοτούμενα προγράμματα Επιμόρφωση, κατάρτιση, ενεργοποίηση ανθρώπινου δυναμικού	Αντιφατική μη κωδικοποιημένη νομοθεσία Ασταθές και απρόβλεπτο εξωτερικό περιβάλλον Δεν υπάρχει μακροχρόνιος προγραμματισμός σε παρεμβάσεις επί των κοινοχρήστων χώρων Έλλειψη από την πλευρά του Συνδέσμου Ύδρευσης επιστημονικού προσωπικού για εποικοδομητική συνεργασία Προβλήματα με αθίγγανους ιδιαίτερα στις Δημοτικές Ενότητες Άριος και Αρφαρών. Δυσμενές κοινωνικό περιβάλλον λόγω οικονομικής κρίσης Έλλειψη έργων υποδομής στην ύδρευση (νέες δεξαμενές, χρειάζεται αντικατάσταση του αγωγού μεταφοράς νερού από το Πήδημα στην Καλαμάτα, νέα υδρομάστευση στον Άγιο Φλώρο, αντλιοστάσιο και αγωγός μεταφοράς νερού από τον Άγιο Φλώρο στο Πήδημα, αντικατάσταση δικτύων.) Έλλειψη έργων υποδομής στην άρδευση Συνεχής μείωση προσωπικού
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης Αναβάθμιση και επέκταση του Βιολογικού Καθαρισμού Καλαμάτας Αξιοποίηση χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων	

3.5.6. Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ»

Η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» είναι ο επίσημος φορέας της πολιτικής του Δήμου, στους τομείς του Πολιτισμού, της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση. Συστήθηκε με την υπ' αριθμ. 71713/14316/19-11-2008 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Πελοποννήσου (ΦΕΚ 2434/Β'11-12-2008) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3463/2006, ως αποτέλεσμα συγχώνευσης των πρώην αμιγών επιχειρήσεων του Δήμου Καλαμάτας με τις επωνυμίες:
Δημοτική Επιχείρηση Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (Δ.Ε.Π.Α.Κ.)
Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ)
Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ)
Δημοτική Επιχείρηση Τουριστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (ΔΕΤΑΚ)
Εν συνεχεία απορρόφησε την Κοινωφελή Επιχείρηση του Δήμου Θουρίας (ΚΕΔΗΘ) με την υπ' αριθμ.88/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου

Καλαμάτας (ΦΕΚ β'1059/30-5-2011) σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010.

Η επιχείρηση είναι προγραμματικά συμβεβλημένη με το Υπουργείο Πολιτισμού και το Δήμο Καλαμάτας.

Σκοποί της επιχείρησης είναι η οργάνωση λειτουργιών και δραστηριοτήτων, καθώς και η παροχή υπηρεσιών, που είναι συναφείς ή συνδέονται με τις αρμοδιότητες που ασκεί ο Δήμος και που αναφέρονται στους τομείς του πολιτισμού, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της κατάρτισης και προώθησης στην απασχόληση.

Υποστηρίζονται δραστηριότητες στους εξής τομείς:

Στο χορό με τη λειτουργία του Διεθνούς Κέντρου Χορού (ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ), του οποίου κορυφαία δραστηριότητα είναι η διοργάνωση του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας.

Στην Καλλιτεχνική Παιδεία, με τη λειτουργία των Σχολών:

Δημοτικό Ωδείο

Σχολή Χορού

Εικαστικό Εργαστήρι

Στο Θέατρο με τη συνέχιση της δραστηριότητας του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ.

Καλλιτεχνικές εκδηλώσεις με διοργάνωση σπουδαίων ποιοτικών εκδηλώσεων Στην Καλλιτεχνική δημιουργία με διοργάνωση εικαστικών εκθέσεων στη Δημοτική Πινακοθήκη και άλλων θεματικών καλλιτεχνικών εκδηλώσεων στους χώρους πολιτισμού καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Στον τομέα της Κοινωνικής Αλληλεγγύης υλοποιούνται προγράμματα κατάρτισης μέσω του πιστοποιημένου Κ.Ε.Κ. ενέργειες προώθησης στην Απασχόληση, δράσεις μέριμνας προς ευπαθείς κοινωνικές ομάδες όπως το Δημοτικό Παντοπωλείο, το Δημοτικό Ιατρείο, το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», η ενθάρρυνση για ένταξη στον κοινωνικό ιστό των οικονομικών μεταναστών κ.α.

Ειδικότερα οι σκοποί της επιχείρησης ανά τομέα δράσης είναι:

Α. Τομέας Πολιτισμού

Η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με ειδικότερους στόχους τη δημιουργία της απαραίτητης πολιτιστικής υποδομής, τη διάδοση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής παιδείας, τη στήριξη και διάδοση της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και την εξασφάλιση των συνθηκών, που θα επιτρέψουν την άσκηση και ανάπτυξη των ατομικών δημιουργικών ικανοτήτων στο χορό, τη μουσική, τον κινηματογράφο, τις εικαστικές και τις οπτικοακουστικές τέχνες

Η προβολή, ανάπτυξη και διάδοση των τεχνών αυτών και η ανάπτυξη της συνεργασίας με τους πολιτιστικούς φορείς και τα ερασιτεχνικά συγκροτήματα της πόλης, για την ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας και την διεύρυνση των πρωτοβουλιών και των παρεμβάσεων τους

Η κατασκευή και διαχείριση χώρων κοινωνικών, πολιτιστικών λειτουργιών και λοιπών υπηρεσιών

Η εφαρμογή πολιτικών για την ανάδειξη και προστασία του τοπικού πολιτισμού, καθώς και η προβολή των πολιτιστικών αγαθών και των σύγχρονων πολιτιστικών έργων, που παράγονται σε τοπικό επίπεδο

Η οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (Φεστιβάλ Χορού, θεατρικές παραστάσεις, Συναυλίες κ.λ.π.)

Η προώθηση πολιτιστικών ανταλλαγών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

Η προβολή και ανάπτυξη της Ελληνικής Θεατρικής παραγωγής στην ευρύτερη γεωγραφική περιφέρεια. Η παροχή δυνατότητας στους νέους δημιουργούς να αναπτύξουν τις δραστηριότητες τους γύρω από την θεατρική τέχνη. Η παροχή ευκαιρίας στους νέους της περιφέρειας να εκφράσουν τις καλλιτεχνικές τους ανησυχίες, η τόνωση της πολιτιστικής ζωής, που είναι υποβαθμισμένη και η δυνατότητα για γενικότερη πολιτιστική άνθηση

Η ουσιαστική πολιτιστική αποκέντρωση στον ευαίσθητο χώρο της θεατρικής τέχνης με απώτερο στόχο την πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της περιοχής

Η συνεισφορά στον τομέα της απασχόλησης του κλάδου των ηθοποιών και η συμμετοχή τους σε καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του Δήμου

B. Τομέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με τη δημιουργία και λειτουργία ενός δικτύου κοινωνικών υποδομών όπως, Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών κ.λ.π.

Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, με τη δημιουργία δημοτικών ιατρείων, κέντρων αρωγής υγείας, υποστήριξης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας, συμβουλευτικής υποστήριξης των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας

Η ενίσχυση και αναβάθμιση των ενεργειών υποστήριξης ατόμων που βιώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και χρειάζονται στήριξη (συμβουλευτική, συναισθηματική, κοινωνική, οικονομική), ενώ χαρακτηρίζονται αποκλεισμένα ή είναι εν δυνάμει αποκλεισμένα από τον κοινωνικό ιστό και την αγορά εργασίας

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη Παλιννοστούντων ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας

Η μέριμνα για τη στήριξη των οικονομικά αδύνατων δημοτών με τη δημιουργία Δημοτικού Ιατρείου, Κοινωνικού Φαρμακείου και Δημοτικού Παντοπωλείου

Η προώθηση και η ανάπτυξη του εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικού δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών που θα δραστηριοποιούνται για την επίτευξη των στόχων και την υποβοήθηση του έργου της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης του Δήμου

Η καταγραφή των κοινωνικών δεδομένων της περιοχής και η δημιουργία αντίστοιχης βάσης δεδομένων, με σκοπό τον σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας

Η οργάνωση ενός δικτύου κοινωνικής προστασίας ευπαθών κοινωνικών ομάδων της περιοχής και η παροχή υπηρεσιών υποστήριξης προς αυτές

Η σχεδίαση, οργάνωση και εφαρμογή προγραμμάτων για την πρόληψη της παραβατικότητας

Η ανάπτυξη δικτύων που ενισχύουν την κοινωνική συνοχή

Γ. Τομέας Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση

Η λειτουργία πιστοποιημένου Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης με αποκλειστικό αντικείμενο δράσεως την παροχή συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και συναφών προς αυτή δραστηριοτήτων (έρευνες, μελέτες, ημερίδες, εκπαιδευτικά βοηθήματα για τους καταρτιζόμενους τους, συμμετοχή σε ολοκληρωμένα προγράμματα, κοινοτικές πρωτοβουλίες, δράσεις προώθησης και υποστήριξη της απασχόλησης)

Λειτουργία πιστοποιημένου Κέντρου Συνοδευτικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (ΚΕΣΥΥ) που θα συμβάλλει στην ενδυνάμωση και την εμπύχωση, καθώς και την ενεργοποίηση και ευαισθητοποίηση όλου του κοινωνικού ιστού ώστε να επιτευχθεί η κοινωνική και εργασιακή ενσωμάτωση των ατόμων που απειλούνται από τον κοινωνικό αποκλεισμό.

Λειτουργία Γραφείου Απασχόλησης που θα παρέχει πληροφόρηση και ολοκληρωμένη συμβουλευτική υποστήριξη για την προετοιμασία και την ένταξη ατόμων στην αγορά εργασίας

Η υλοποίηση ή η συμμετοχή σε προγράμματα για την εφαρμογή πολιτικών προώθησης στην απασχόληση, καθώς και η ενημέρωση εργοδοτών και ανέργων για αυτά

Η παροχή συμβουλευτικών δράσεων προς τους ανέργους με στόχο την υποστήριξη και ενθάρρυνση για την προώθησή τους στην αγορά εργασίας.

Ο σχεδιασμός και η οργάνωση δράσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας

Το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης αποτελείται από 11 μέλη και ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο Καλαμάτας

Στον τομέα του πολιτισμού η επιχείρηση, μέσω της Δημοτικής Σχολής Χορού, του Δημοτικού Ωδείου και του Εικαστικού Εργαστηρίου, στοχεύει σε μια δυναμική παρέμβαση στο πολιτιστικό γίνεσθαι της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης. Οι σχολές της, αποτελούν φυτώρια νέων δημιουργών και καλλιτεχνών και αρκετοί από αυτούς έχουν διακριθεί τόσο στην χώρα μας όσο και στο εξωτερικό. Παράλληλα, με την ίδρυση το 1995 του Διεθνούς Κέντρου Χορού, που έχει ως κορυφαία εκδήλωση το Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας, η πόλη έχει γίνει γνωστή ευρέως, με αποτέλεσμα κάθε καλοκαίρι να υποδέχεται επισκέπτες από όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό, προκειμένου να παρακολουθήσουν τις διεθνούς εμβέλειας παραστάσεις του φεστιβάλ.

Η έδρα της επιχείρησης είναι στην Καλαμάτα και διαθέτει, κατά χρήση, τα εξής κτίρια που της έχουν παραχωρηθεί από τον Δήμο Καλαμάτας :

Πίνακας 124 : Κτίρια που έχουν παραχωρηθεί στη «ΦΑΡΙΣ»

Κτίριο	Διεύθυνση
Ζουμπούλειο Μέγαρο	Π. Καίσαρη 6 & Αναγνωσταρά
Α΄ Γυμνάσιο Αρένων	Πλατεία Βιλεαρδουίνου
Αναγνωστόπουλου	Ασίνης 11 & Φαρών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Κ.Ε.Κ.	Θουκιδίδου 2
Κεντρική Σκηνή Θεάτρου	Δημοσθένους 2
Παλαιό Γυμνάσιο Παραλίας	Ναυαρίνου 8

Πίνακας 125 : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΑΡΙΣ

ΧΡΗΣΗ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
2008-2009	3.643.240,32	3.980.174,60	-336.934,28
2010	3.027.094,40	3.239.724,76	-212.630,36
2011	2.831.855,67	2.821.660,67	10.195,00
2012	2.982.481,70	2.654.073,99	328.407,71
2013	2.571.710,22	2.495.578,07	76.132,15
2014	1.924.683,17	1.917.281,76	7.401,41

Το απασχολούμενο προσωπικό της επιχείρησης είναι 59 άτομα και έχουν κατανομηθεί στα εξής τμήματα που προβλέπονται στον Οργανισμό Εσωτερικών Υπηρεσιών της:

Πίνακας 126 : Προσωπικό κοινωφελούς επιχείρησης «ΦΑΡΙΣ»

Τμήμα Γενική Διεύθυνση.		
Αριθμός Απασχολούμενων Υπαλλήλων	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Κλάδος/Ειδικότητα
1	ΠΕ	Λογιστής
3	ΔΕ	Γραμματέας/Λογιστής/Υπάλληλος Γραφείου
1	ΥΕ	Καθαρίστρια
Τμήμα Μουσικής		
30	ΔΕ	Γραμματέας/Καθηγητές Μουσικής
2	ΠΕ	Καθηγητές Μουσικής
Τμήμα Χορού		
7	ΔΕ	Γραμματέας/Καθηγήτριες Χορού
Τμήμα Εικαστικών.		
5	ΔΕ	Υπάλληλοι Γραφείου/Καθηγητές Εικαστικών
5	ΠΕ	Καθηγητές Εικαστικών
1	ΤΕ	Καθηγητές Εικαστικών
Τμήμα Θεάτρου		
1	ΠΕ	Υπάλληλος
Τμήμα Κατάρτισης		

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

1	ΔΕ	Γραμματέας
Τμήμα ΔΙΚΕΧΟ		
1	ΥΕ	Καθαρίστρια
Τμήμα Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων		
1	ΔΕ	Υπεύθυνη Οργανωτικού

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ «ΦΑΡΙΣ»	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. - Καθιέρωση της επιχείρησης ως κύριο φορέα καλλιτεχνικής παιδείας και δημιουργίας - Ύπαρξη σημαντικών πολιτιστικών υποδομών υπερτοπικής σημασίας (π.χ. Διεθνές Κέντρο Χορού, Μέγαρο Χορού) - Διοργάνωση αρκετά μεγάλου αριθμού πολιτιστικών εκδηλώσεων και δράσεων - Αποτελεσματική συνεργασία με τους πολιτιστικούς και κοινωνικούς φορείς και συλλόγους 	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιφατική μη κωδικοποιημένη νομοθεσία - Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι για την υλοποίηση των σκοπών της επιχείρησης - Ελλιπής σύνδεση των δράσεων καλλιτεχνικής εκπαίδευσης με τις δομές εκπαίδευσης - Περιορισμένος αριθμός δράσεων στους τέως Δήμους που σήμερα έχουν συγχωνευθεί στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας - Νομικό καθεστώς προσλήψεων προσωπικού - Έλλειψη σύγχρονου τεχνολογικού εξοπλισμού - Δυσλειτουργίες από την εφαρμογή του «Καλλικράτη» - Έλλειψη μόνιμου εξειδικευμένου προσωπικού - Έλλειψη νομικής υποστήριξης και τεχνικής υποστήριξης στα συστήματα πληροφορικής - Μη έγκαιρη εκταμίευση επιχορηγήσεων
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων - Δημιουργία παραρτημάτων των σχολών της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας ΦΑΡΙΣ στους πρώην Δήμους που σήμερα έχουν συγχωνευθεί στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας, για την εξάπλωση της καλλιτεχνικής παιδείας - Επιμόρφωση, κατάρτιση, ενεργοποίηση ανθρώπινου δυναμικού - Πρόωθηση συνεργασιών με σχετικούς φορείς άλλων Δήμων 	<ul style="list-style-type: none"> - Η δύσκολη οικονομική συγκυρία που βρίσκεται η χώρα - Ραγδαία αύξηση των ατόμων που αγγίζουν τα όρια της φτώχειας - Έλλειψη στελέχωσης - Ασταθές οικονομικό περιβάλλον
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	

3.5.7. Κτηματική Καλαμάτας Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.»

Η ανώνυμη εταιρεία «Κτηματική Καλαμάτας Δημοτική Ανώνυμη Εταιρεία» με διακριτικό τίτλο «ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.» συστήθηκε με την υπ' αριθμ. Ε.Μ. 3262/17-12-2010 απόφαση Νομάρχη (ΦΕΚ 14323 Τεύχος ΑΕ-ΕΠΕ,21-12-2010) και προήλθε από μετατροπή της Δημοτικής Επιχείρησης «ΑΔΕΚ».

Σκοπός της εταιρείας αποτελεί η αξιοποίηση της Δημοτικής ακίνητης περιουσίας του Δήμου Καλαμάτας ο οποίος είναι ο μοναδικός μέτοχος και η εκμετάλλευση στο μέλλον των κοινόχρηστων χώρων αυτού.

Διαχειρίζεται δηλαδή ακίνητά της και ακίνητα του Δήμου που της παραχωρήθηκαν κατά χρήση μετά τη σύστασή της.

Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν:

Το Βιοτεχνικό Πάρκο Καλαμάτας (ΒΙΟ.ΠΑ) έκτασης 51.970,25 τ.μ. στο οποίο στεγάζονται 64 βιοτεχνικές μονάδες συνολικού εμβαδού 8.505 τ.μ. Επίσης οι γραφειακοί χώροι στο Διοικητήριο του ΒΙΟ.ΠΑ. της εταιρείας καλύπτουν 248,50 τ.μ. και οι λοιποί χώροι 327 τ.μ.

Αγροτεμάχιο έκτασης 12.300 τ.μ. στην περιοχή του Παμίσου

Στη δεύτερη κατηγορία ανήκουν ακίνητα που κατά κανόνα έχουν επαγγελματικές μισθώσεις και αποφέρουν έσοδα και τα οποία παραχωρήθηκαν κατά χρήση από το Δήμο προς την εταιρία. Τα ακίνητα αυτά είναι :

Το Τουριστικό Μ. Μαντίνειας

Το ισόγειο κατάστημα του Δημοτικού καταστήματος Μ. Μαντίνειας

Το παλιό Γυμνάσιο Παραλίας

Σε αυτά προστίθενται τα καταστήματα του Δυτικού Εμπορικού Κέντρου (ΔΕΚ) και μέρος των καταστημάτων του Ανατολικού Εμπορικού Κέντρου (ΑΕΚ), τα οποία είχαν παραχωρηθεί στην εταιρεία κατά χρήση από το Δήμο Καλαμάτας. Επίσης η ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε. διαχειρίζεται τη Λαϊκή αγορά ειδών ελαφράς βιοτεχνίας η οποία πραγματοποιείται στο χώρο του Δυτικού Εμπορικού Κέντρου Καλαμάτας (Αγία Τριάδα) και στην οποία δραστηριοποιούνται 35 αδειούχοι μικροπωλητές.

Τα ανωτέρω ακίνητα που διαχειρίζεται η εταιρεία είναι μισθωμένα στο σύνολό τους και είναι ελκυστικά στους μισθωτές διότι συντηρούνται τακτικά.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας είναι εννιαμελές (9) ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο και απαρτίζεται από τρεις (3) αιρετούς και έξι (6) δημότες.

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας για τα έτη 2010-2011-2012-2013-2014:

Πίνακας 127 : Οικονομικά στοιχεία της ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ	ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
2010-2011 από	878.223,34	592.869,52	285.353,82

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

1/7/10 31/12/11	έως			
2012		591.171,62	410.795,97	180.375,65
2013		550.335,83	449.767,23	100.568,60
2014		543.606,56	534.341,61	9.264,95

Πίνακας 128 : Ανθρώπινο Δυναμικό – Προβλεπόμενο από Ο.Ε.Υ.

Αριθμός απασχολούμενων υπαλλήλων 8	Επίπεδο Εκπαίδευσης	Κλάδος
2	Π.Ε.	Οικονομολόγοι
1	Τ.Ε.	Γραμματέας
5	Δ.Ε.	Διοικητικοί Υπάλληλοι – Τεχνικός

Εκ των ανωτέρω απασχολούμενων υπαλλήλων μία διοικητική υπάλληλος Δ.Ε. και ένας οικονομολόγος Π.Ε. έχουν μετακινηθεί σε υπηρεσίες του Δήμου Καλαμάτας κατόπιν αποφάσεων του Δημάρχου.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ «ΔΙΟΚΛΗΣ ΑΕ»	
Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Προβλήματα και Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Δυνατότητα επέκτασης του Βιοτεχνικού Πάρκου σε ιδιόκτητο οικόπεδο της Εταιρίας. Κατά το παρελθόν έγινε ανεπιτυχής απόπειρα ένταξης για χρηματοδότηση της συγκεκριμένης δράσης στο 2ο ΚΠΣ - Διερεύνηση εντοπισμού κατάλληλου πλαισίου και ένταξη για χρηματοδότηση της συντήρησης των υφιστάμενων κτιριακών υποδομών - Διερεύνηση εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων στην στέγη του ΒΙΟ.ΠΑ. (είσοδος επενδυτή, εντοπισμός πλαισίου, χρηματοδοτικό σχήμα κλπ) - Εκμετάλλευση δημοτικής ακίνητης περιουσίας από την Εταιρία μας 	<ul style="list-style-type: none"> - Η συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση - Η συνεχής αβεβαιότητα ως προς την ύπαρξη της Εταιρίας - Μη επαρκής συντήρηση των κτιριακών υποδομών της Εταιρίας λόγω : α. έλλειψης επαρκών ιδίων χρηματικών πόρων, β. αυξημένου κόστους, γ. έλλειψης εργατικού – τεχνικού προσωπικού, δ. ασύμφοροι όροι και συνθήκες προσφυγής σε τραπεζική χρηματοδότηση - Λόγω της οικονομικής ύφεσης εμφανίζεται ανεπαρκής ζήτηση στην ενοικίαση καταστημάτων - Λόγω της οικονομικής ύφεσης κυρίως παρουσιάζεται καθυστέρηση στην καταβολή των μηνιαίων μισθωμάτων από τους επαγγελματίες – ενοικιαστές με συνέπεια την Ταμειακή δυσλειτουργία της Εταιρίας - Λόγω της οικονομικής ύφεσης και κατόπιν νομοθετικής παρέμβασης η Εταιρία συμμορφώθηκε και προχώρησε στην μείωση των ενοικίων με αποτέλεσμα την μείωση των συνολικών της εσόδων - Εντοπισμός – καταγραφή και εκμετάλλευση δημοτικής περιουσίας από το Νομικό Πρόσωπο ΔΙΟΚΛΗΣ Α.Ε.
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης Εκμετάλλευση και αξιοποίηση δημοτικής ακίνητης περιουσίας</p>	

3.5.8. Βιομηχανικά Σφαγεία – Αγορά Καλαμάτας Α.Ε. (Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.)

Η Ανώνυμος Εταιρεία Ο.Τ.Α. με την επωνυμία «ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΣΦΑΓΕΙΑ – ΑΓΟΡΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.» και διακριτικό τίτλο «ΒΙ.ΣΦ.Α.ΚΑ.Α.Ε. Ο.Τ.Α.» εδρεύουσα στην πόλη της Καλαμάτας του Νομού Μεσσηνίας (οδός Σπάρτης αριθμός 45) και αριθμό Μ.Α.Ε. 44604/26/Β/99/20 συστάθηκε δυνάμει του υπ' αριθμ.16.589/11-11-1999 Καταστατικού Συστάσεως Ανωνύμου Εταιρείας του Συμβολαιογράφου Καλαμάτας

Αναστασίου Σταύρου Κανελλόπουλου και της υπ' αριθμ.18.887/25-7-2001 συμβολαιογραφικής πράξεως.

Αντικείμενο της Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε. είναι η εκμετάλλευση ακινήτων. Η εταιρεία εκμεταλλεύεται τις κτιριακές εγκαταστάσεις και τους υπαίθριους χώρους των Βιομηχανικών Σφαγείων και της Νέας Αγοράς Καλαμάτας. Τα Βιομηχανικά Σφαγεία βρίσκονται στο 5ο χλμ. Ε.Ο. Καλαμάτας – Μεσσήνης και καλύπτουν 2.823 τ.μ. Το κτίριο των βιομηχανικών σφαγείων περιλαμβάνει το κτίριο σφαγείου 1.596 τ.μ., το κτίριο μηχανολογικών εγκαταστάσεων 380 τ.μ., το κτίριο στάβλου 600 τ.μ. και το κτίριο διοικήσεως 247 τ.μ. Η κεντρική Αγορά Καλαμάτας βρίσκεται στην περιοχή Αγίου Ιωάννου, καταλαμβάνει έκταση 30.000 τ.μ. και εκτείνεται ανάμεσα στον ποταμό Νέδοντα και στις παρυφές του κάστρου Καλαμάτας.

Λειτουργεί ως Δημοτική Α.Ε. από το Μάιο του 1986 έως σήμερα και ουσιαστικά πρόκειται για μετεγκατάσταση της παλιάς Δημοτικής Αγοράς των Αγίων Αποστόλων και της πλατείας Όθωνος.

Στο χώρο της Αγοράς υπάρχουν καταστήματα με ποικίλες δραστηριότητες ειδών διατροφής, όπως κρεοπωλεία, ψαράδικα, μανάβικα, μπακάλικα κ.λ.π.

Κάθε Τετάρτη και κάθε Σάββατο πεντακόσιοι (500) περίπου παραγωγοί από την Καλαμάτα και την ευρύτερη περιοχή πωλούν τα προϊόντα της Μεσσηνιακής γης. Εδώ ο καταναλωτής βρίσκει ότι παράγει ο τόπος μας, προϊόντα ποιοτικά και σε εξαιρετικές τιμές, αφού τα διακινούν οι ίδιοι οι παραγωγοί.

Τελευταία, έχει αναπτυχθεί με μεγάλη επιτυχία και αγορά βιολογικών προϊόντων.

Τα γραφεία της εταιρείας στεγάζονται σε κτίριο εμβαδού 60 τ.μ. στην οδό Σπάρτης 33, στην Νέα Αγορά Καλαμάτας.

Η εταιρεία διέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 2190/20 περί Ανώνυμων εταιρειών καθώς και από την Νομοθεσία των Ο.Τ.Α.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε. προτείνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο, και εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Είναι επταμελής (7) και απαρτίζεται από δημοτικούς συμβούλους, παραγωγούς και επαγγελματίες.

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας για το έτος 2014.

Πίνακας 129 : Οικονομικά στοιχεία 2014 Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.

Έτος	Κύκλος εργασιών/πωλήσεις (έσοδα)	(Έξοδα)	Καθαρό αποτέλεσμα
2010	509.228,89	509.049,04	179,05
2011	493.275,01	554.690,07	-61.415,06
2012	491.477,91	478.874,02	12.603,89
2013	472.071,05	438.540,20	33.530,85
2014(εκτίμηση)	468.366,67	422.123,62	46.243,05

Ανθρώπινο Δυναμικό

Η Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε. διαθέτει το παρακάτω ανθρώπινο δυναμικό:

Πίνακας 130 : Ανθρώπινο δυναμικό Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Αριθμός απασχολούμενων υπαλλήλων	Επίπεδο εκπαίδευσης	Κλάδος – Ειδικότητα
1	ΠΕ	ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
2	ΔΕ	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
2	ΔΕ	ΣΥΝΤΗΡΗΤΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ – ΤΕΧΝΙΚΟΙ
3	ΥΕ	ΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ 8		
Αριθμός προβλεπομένων από τον Ο.Ε.Υ. υπαλλήλων	Επίπεδο εκπαίδευσης	Κλάδος – Ειδικότητα
-	-	-

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.

Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Βελτίωση της νοοτροπίας και της ομαδικής εργασιακής κουλτούρας - Μηχανογραφική τήρηση μετοχολογίου Καλύτερος συντονισμός με τις αρμόδιες υπηρεσίες για τον έλεγχο της στάθμευσης στον χώρο της Αγοράς Καλαμάτας - Δημιουργία νέων χώρων στάθμευσης - Προμήθεια συστημάτων μεταφοράς προϊόντων (καροτσάκια) - Εκσυγχρονισμός του υπάρχοντος μηχανογραφικού εξοπλισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Αντιφατική μη κωδικοποιημένη νομοθεσία - Η λειτουργία μεγάλων super market με σύγχρονη οργάνωση λειτουργεί ανταγωνιστικά για την Κεντρική Αγορά Καλαμάτας. - Μηχανογράφηση και ενημέρωση προσωπικού - Ασταθές και απρόβλεπτο εξωτερικό περιβάλλον - Έλλειψη α) νομικής υποστήριξης κυρίως λόγω καθυστέρησης των εισπράξεων, β) σε θέματα μηχανοργάνωσης και γ) υποστήριξης για λογιστικά και φοροτεχνικά θέματα
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Η αξιοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων - Ανακατανομή προσωπικού από τμήμα συντήρησης σε τμήμα Διοίκησης - Ενεργειακή αυτάρκεια (φωτοβολταϊκά) - Η μεγαλύτερη επισκεψιμότητα της αγοράς λόγω της οικονομικής κρίσης θα αυξήσει την δραστηριότητα των ενοικιαστών - Δυνατότητα προσλήψεων μέσω προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησης π.χ. Ο.Α.Ε.Δ 	<ul style="list-style-type: none"> - Επειδή η εταιρεία έχει ως κύριο Μέτοχο τον Δήμο Καλαμάτας η αλλαγή της Δημοτικής Αρχής επηρεάζει την διοίκησή της - Έλλειψη νομικής υποστήριξης - καθυστέρηση των εισπράξεων - Δεν υπάρχει ορθολογική κατανομή του προσωπικού π.χ. έλλειψη Διοικητικών υπαλλήλων και πλεονασμός των υπαλλήλων συντήρησης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΘΕΜΑ : Βι.Σφ.Α.Κα. Α.Ε.	
- Επιμόρφωση, κατάρτιση, ενεργοποίηση ανθρώπινου δυναμικού	
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης Είσπραξη ληξιπρόθεσμων οφειλών Ενεργειακή αυτάρκεια με την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών στην Αγορά Καλαμάτας Αξιοποίηση χρηματοδοτούμενων αναπτυξιακών προγραμμάτων	

3.6. Συνεργασίες Δήμου

3.6.1. Συμμετοχές, Συνεργασίες και Δικτύωση του Δήμου

Σύμφωνα με το Ν.3852/2010, ο Δήμος Καλαμάτας συμμετέχει στα όργανα της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ) και της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (ΠΕΔ) Πελοποννήσου. Επίσης, διαχρονικά, έχει αναπτύξει συνεργασίες με Δήμους και άλλους φορείς, για την υλοποίηση κοινών δράσεων, στο πλαίσιο της κοινωνικής και της πολιτιστικής του πολιτικής, μέσω προγραμματικών συμβάσεων.

Οι προγραμματικές συμβάσεις που υλοποιούνται σήμερα, είναι οι εξής:

Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας και της Ανώνυμου Εταιρείας με την επωνυμία «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α.», για την υλοποίηση του Προγράμματος καταπολέμησης κουνουπιών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου, με πεδίο εφαρμογής επιλεγμένες περιοχές του φυσικού, περιαστικού, αγροτικού και αστικού συστήματος Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, για την τριετία 2013 – 2015. (Α.Δ.Σ. 60/13)

Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης, του Δήμου Καλαμάτας και της Ανώνυμης Αναπτυξιακής Εταιρείας ΟΤΑ Πελοπόννησος Α.Ε., για την εφαρμογή του «Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος: Πελοπόννησος 2020 – Ευρωπαϊκή Περιφέρεια» στην Περιφέρεια Πελοποννήσου για τα έτη 2013-2014. (Α.Δ.Σ. 115/13)

Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης «Συμπαράσταση στη Δυτική Γειτονιά Αγίας Τριάδος» για την υλοποίηση της δράσης: «Καθαρισμοί και συντηρήσεις περιοχής Αγίας Τριάδας στη δυτική γειτονιά». (Α.Δ.Σ. 474/13)

Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης «ΚΑΘΑΡΗ ΠΟΛΗ» για την υλοποίηση της δράσης: «Καθαρισμοί και συντηρήσεις παιδικών χαρών της πόλης». (Α.Δ.Σ. 533/13)

Προγραμματική Σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Αιγαίου και την Περιβαλλοντική Συνεταιριστική (Κοιν.Σ.Επ.) για τη «Λειτουργία κινητής μονάδας επεξεργασίας

ΑΣΑ με στόχο την ανάκτηση – αξιοποίηση όλων των παραγόμενων προϊόντων (κομπόστ – ανακυκλώσιμα – κλπ)» (Α.Δ.Σ. 45/2014)

Προγραμματική Σύμβαση με το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Καλαμάτας, για τον καθαρισμό χερσαίας ζώνης λιμένα (Α.Δ.Σ. 141/14)

Προγραμματική Σύμβαση με την RETHINK– ΚΟΙΝΣΕΠ για την υλοποίηση προγράμματος δημιουργίας δικτύου συνοικιακής κομποστοποίησης (Α.Δ.Σ. 142/14)

Προγραμματική Σύμβαση με τον Φο.Δ.Σ.Α. Πελοποννήσου για την υλοποίηση προμήθειας υλικοτεχνικής υποδομής (μέσω του προγράμματος ΕΣΠΑ) κινητού σταθμού μεταφόρτωσης (Α.Δ.Σ. 144/14)

Προγραμματική Σύμβαση με την Κοινωφελή Επιχείρηση Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» και το Δημοτικό Πνευματικό Κέντρο Καλαμάτας «Πανταζοπούλειος Λαϊκή Σχολή» για την συμμετοχή στη διαδικασία “Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης / 2021” με σκοπό τη διεκδίκηση για την πόλη της Καλαμάτας του τίτλου της Ευρωπαϊκής Πρωτεύουσα Πολιτισμού για το έτος 2021. (Α.Δ.Σ. 409/14)

Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και του Φο.Δ.Σ.Α. Πελοποννήσου για τη «Λειτουργία κινητής μονάδας Επεξεργασίας ΑΣΑ του Δήμου Καλαμάτας με στόχο την Ανάκτηση- Αξιοποίηση όλων των παραγόμενων προϊόντων (κομπόστ-Ανακυκλώσιμα-κ.λ.π.)», (Α.Δ.Σ. 463/14)

Προγραμματική Σύμβαση με τον Φο.Δ.Σ.Α. Πελοποννήσου για την υλοποίηση προμήθειας εξοπλισμού προεπεξεργασίας των σύμμεικτων απορριμμάτων μέσω του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος ΕΣΠΑ. (Α.Δ.Σ. 464/14)

Προγραμματική σύμβαση με τον Φο.Δ.Σ.Α. Πελοποννήσου για την υλοποίηση προμήθειας εξοπλισμού επέκτασης – ενίσχυσης του τοπικού δικτύου οικιακής κομποστοποίησης μέσω του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος ΕΣΠΑ». (Α.Δ.Σ. 465/14)

Προγραμματική Σύμβαση Πολιτιστικής Ανάπτυξης μεταξύ Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, Δήμου Καλαμάτας και της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας «ΦΑΡΙΣ» για τη λειτουργία του Δημοτικού Περιφερειακού Θεάτρου Καλαμάτας. (Α.Δ.Σ. 623/14)

Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Δήμου Καλαμάτας και της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας “ΦΑΡΙΣ”, για τη συνέχιση της ανάπτυξης στην Καλαμάτα του θεσμού «ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΧΟΡΟΥ» (ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ.) και τη συνέχιση της δραστηριοποίησής του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (Α.Δ.Σ. 624/14)

Προγραμματική Σύμβαση Κοινωνικής Ανάπτυξης μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας, της Δημοτικής Φιλαρμονικής Καλαμάτας και της Κοινωφελούς Επιχείρησης του Δήμου Καλαμάτας. “ΦΑΡΙΣ”. (Α.Δ.Σ. 625/14)

Προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Καλαμάτας για την παραλαβή και διαχείριση των στερεών αποβλήτων των πλοίων που προσεγγίζουν τον λιμένα της Καλαμάτας. (Α.Δ.Σ. 101/15).

Προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου και του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης Περιφέρειας Πελοποννήσου για την υλοποίηση της μελέτης «Αντιπλημμυρικά έργα Πυρόπληκτων Δήμων Ανδανίας – Οιχαλίας – Αρφαρών Νομού Μεσσηνίας (Αποκατάσταση και αντιπλημμυρική προστασία του δρόμου Πελεκητό – Άνω Βρομόβρυση Τ.Κ. Βρομόβρυσης, Δήμου Καλαμάτας)». (Α.Δ.Σ.128/15)

Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας της Αναπτυξιακής Εταιρείας Επιμελητηρίου Μεσσηνίας (ΕΤΑΠ Πελοποννήσου) και Δήμων Ν. Μεσσηνίας, σχετικά με "ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΚΗ ΑΓΟΡΑ". (Α.Δ.Σ. 269/15)

Προγραμματική Σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και του Υπουργείου Οικονομικών (Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων) για την υλοποίηση του έργου «Ανακατασκευή κτιρίου για τη στέγαση της Χημικής Υπηρεσίας Καλαμάτας». (Α.Δ.Σ.352/15)

Προγραμματική σύμβαση μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και του Δημοτικού Λιμενικού Ταμείου Καλαμάτας για την παροχή υπηρεσίας καθαριότητας εντός χερσαίας ζώνης λιμένα Καλαμάτας. (367/15 Α.Δ.Σ.)

Επιπλέον, ο Δήμος Καλαμάτας συμμετέχει σε Αναπτυξιακές Συμπράξεις: Συμμετοχή του Δήμου Καλαμάτας στην Αναπτυξιακή Σύμπραξη, στο πλαίσιο της πρόσκλησης με Κωδικό 38 (Αρ. Πρωτ: 1003/2-4-2012) της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην Δράση 7: Τοπικά σχέδια για την απασχόληση προσαρμοσμένα στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας, της Κατηγορίας Παρέμβασης 1: Ενεργητικές πολιτικές Απασχόλησης, του Άξονα Προτεραιότητας 7«Διευκόλυνση της πρόσβασης στην Απασχόληση για τις 8 Περιφέρειες Σύγκλισης», στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» (Α.Δ.Σ. 235/12)

Σύναψη Μνημονίου / Συμφωνίας Συνεργασίας, μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας, ως συμπράττοντος φορέα και του φορέα Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό & Ερευνητικό Κέντρο Αθηνών, ως δικαιούχου φορέα, για την πράξη με τίτλο «Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό και Ερευνητικό Κέντρο Αθηνών _ Κοινωνικές Δομές Αντιμετώπισης της Φτώχειας στο Δήμο Καλαμάτας», για την υποβολή πρότασης στο Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» του ΕΣΠΑ 2007 - 2013». (Α.Δ.Σ. 63/13)

Πρόταση Συνεργασίας μεταξύ Landkreis Schwabisch Hall που ανήκει στην Περιφέρεια του ομόσπονδου κράτους της Βάτης Βυρτεμβέργης της Γερμανίας και του Δήμου Καλαμάτας με σκοπό την ανταλλαγή αυτοδιοικητικής τεχνογνωσίας. (Α.Δ.Σ. 477/13)

Συμμετοχή του Δήμου Καλαμάτας ως Δικαιούχου Φορέα εταιρικό σχήμα για την υλοποίηση Σχεδίου Δράσης στα πλαίσια του Προγράμματος "Στέγαση και Επανάταξη" του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας. (Α.Δ.Σ. (444/14)

Σύναψη συμφωνητικού μεταξύ των Δήμου Καλαμάτας και INTERKUKUR Management GmbH, με σκοπό την οργάνωση Διεθνούς Φεστιβάλ & Διαγωνισμού Χορωδιών που θα φιλοξενήσει η Καλαμάτα στο έτος 2015. (Α.Δ.Σ. 292/14)

Σύναψη Συμφώνου Συνεργασίας μεταξύ του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών & Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ) και του Δήμου Καλαμάτας για την πιλοτική εφαρμογή ενεργειακών παρεμβάσεων μέσω Συμβάσεων Ενεργειακής Απόδοσης (ΣΑΕ) στο Δημοτικό Κολυμβητήριο Καλαμάτας. (Α.Δ.Σ. 5/15)

Μνημόνια Συνεργασίας του Δήμου Καλαμάτας με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, το Τεχνολογικό Ίδρυμα Πελοποννήσου και το Επιμελητήριο Μεσσηνίας, σχετικά με τη συμμετοχή των φορέων αυτών στην υποστήριξη της υποψηφιότητας της Καλαμάτας για την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα για το έτος 2021. (Α.Δ.Σ. 9/15)

Συμμετοχή του Δήμου Καλαμάτας σε εταιρικό σχήμα για την υποβολή πρότασης με τίτλο «YouthCyberActive» στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+. (Α.Δ.Σ. 165/15)

Ο Δήμος, συμμετέχει στην Κοινωνική Σύμπραξη με τους υπόλοιπους Δήμους του Νομού, τις τρεις Ιερές Μητροπόλεις και την Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας και άλλους φορείς, προκειμένου να υλοποιηθεί το επιχειρησιακό πρόγραμμα Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας για τους Απόρους (TEBA/FEAD) για την αντιμετώπιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Περιφερειακή Ενότητα Μεσσηνίας. (Α.Δ.Σ. 211/15).

Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του της Cluj– Napoca, Ρουμανίας και της Ένωσης Cluj– Napoca2201, Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα και του Δήμου Καλαμάτας, εκ μέρους του Γραφείου Υποψηφιότητας ΚΑΛΑΜΑΤΑ:21. (Α.Δ.Σ. 309/15).

Σύναψη συμφώνου – πλαισίου συνεργασίας μεταξύ Δήμου Καλαμάτας και CulturePolisA.M.K.E. στα πλαίσια της υποψηφιότητας της Καλαμάτας για Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2021. (Α.Δ.Σ. 310/15).

Πρωτόκολλο πολιτιστικής συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και του Δήμου Αθηναίων στο πλαίσιο της συνεργασίας των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα πολιτισμού και ανταλλαγής τεχνογνωσίας. (Α.Δ.Σ. 312/15).

Σύμβαση συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Καλαμάτας και του Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσσωρευτών Α.Ε (Α.Δ.Σ.336/15).

Συμμετοχή του Δήμου Καλαμάτας, ως συνεργαζόμενου εταίρου, για την υποβολή πρότασης του Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «CapacityBuildinginForestFirePreventiontoLocalAuthoritiesandKeyStakeholders» στα πλαίσια του προγράμματος LIFE+ “INForestCities”. (Α.Δ.Σ. 412/15).

Συμμετοχή του Δήμου Καλαμάτας σε Δίκτυο, με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα υπό την επωνυμία «Δίκτυο Δήμων των Εκλεκτών Ελληνικών Γεύσεων» και με διακριτικό τίτλο «Δίκτυο Γεύσεων Ελλήνων Εκλεκτών». (Α.Δ.Σ. 413/15).

3.6.2. Αδελφοποιήσεις

Ο θεσμός των αδελφοποιήσεων των Ο.Τ.Α., αποτελεί πρόσφορη υποδομή για την ανάπτυξη και περαιτέρω σύσφιξη σχέσεων μεταξύ πόλεων και πολιτών, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών σε μια σειρά θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος, ενώ παράλληλα παρέχουν την ευκαιρία για γνωριμία του τρόπου ζωής των κατοίκων άλλων χωρών και την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων. Στηρίζονται στην εθελοντική συμμετοχή των πολιτών, σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές και ενώσεις. Αποτελούν μέσο προώθησης μόνιμων στόχων πολιτικής και ανταλλαγών.

Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Καλαμάτας έχει αδελφοποιηθεί με έξι Δήμους άλλων χωρών και με έναν ελληνικό, οι οποίοι παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακα 131:Αδελφοποιήσεις Δήμου Καλαμάτας

A/A	Αδελφοποιημένη πόλη	Χώρα	Έτος Αδελφοποίησης	Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου
1	Αγλαντζιά	Κύπρος	1993	138/93, 390/93, 415/93
2	Bizerte	Τυνησία	1997	453/95, 330/97
3	West Torrens	Αυστραλία	1999	136/99, 708/99
4	Ramnicu Balcea	Ρουμανία	2002	232/95, 159/02
5	Amioun	Λίβανος	2002	420/01, 263/02
6	Xi'an	Λαϊκή Δημοκρατία Της Κίνας	2008	131/08, 375/09
7	Μεσολόγγι	Ελλάδα	2009	100/09

Επίσης, με την 832/1999 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, ο Δήμος Καλαμάτας εφαρμόζοντας τον θεσμό της «υιοθεσίας» που προωθούσε την ίδια χρονιά του Υπουργείου Αιγαίου και είχε γίνει αποδεκτός από την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.), είχε «υιοθετήσει» το ακριτικό νησί της Νισύρου.

Μεταξύ των δράσεων που προωθεί ο Δήμος Καλαμάτας, στα πλαίσια των παραπάνω αδελφοποιήσεων, περιλαμβάνονται κυρίως:

η σύνδεση και η συνεργασία των πόλεων σε τομείς που θα προάγουν την περαιτέρω κοινωνική ανάπτυξη και φιλία τους, ανταλλαγές προσωπικού και πληροφοριών για την προώθηση των συναλλαγών και των συνεργασιών στον οικονομικό, πολιτιστικό, επιστημονικό, τεχνολογικό, αθλητικό τομέα και στην υγεία, ανταλλαγή πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων, συναντήσεις επιχειρηματικού χαρακτήρα και συμμετοχή σε εκθέσεις επιχειρηματιών

3.6.3. Διαδημοτικές Συνεργασίες στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας

Στο πλαίσιο εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015 – 2019, ο Δήμος Καλαμάτας θα καλέσει σε συνεργασία τους όμορους Δήμους, για την ανάληψη κοινών πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων σε θέματα της περιοχής, που με την συντονισμένη δράση και την συνεργασία όλων, μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα. Για να βρεθεί κοινό πεδίο συνεργασίας, ο Δήμος με το υπ' αρ. 6014/12-2-15 έγγραφό του, έστειλε ερωτηματολόγιο στους όμορους Δήμους προκειμένου να συμφωνηθούν κοινοί στόχοι και να αναζητηθούν δράσεις που μπορούν να αναληφθούν και προωθηθούν από κοινού.

Η συνεργασία των όμορων Δήμων αφορά σε δράσεις που πρέπει να:

- αποτελούν κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο, αλλά απαιτούν συντονισμό,
- είναι συνεργατικές ή συμπληρωματικές μεταξύ περισσότερων του ενός Δήμων,
- χρειάζεται να υλοποιηθούν από κοινού με περισσότερους από έναν Δήμους,
- σχεδιάζονται κεντρικά σε σχέση με διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και πρέπει να ιεραρχηθούν λόγω περιορισμένων πόρων,
- αφορούν σε συνεργασίες ενδοπεριφερειακού χαρακτήρα.

4. Αξιολόγηση υφιστάμενης κατάστασης – SWOT Ανάλυση

Ένα χρήσιμο εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση των παραγόντων που αφορούν εσωτερικούς ή εξωτερικούς περιορισμούς στην προοπτική ανάπτυξης της περιοχής του Δήμου είναι η ανάλυση S.W.O.T. (Strengths= δυνατότητες, Weaknesses= αδυναμίες, Opportunities= ευκαιρίες, Threats= απειλές). Η ανάλυση SWOT ως μεθοδολογικό εργαλείο, αποτελεί έναν τρόπο καταγραφής των κυριότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση και την καταγραφή του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος ενός τμήματος ή του συνόλου μιας περιοχής.

4.1. Ανάγκες – Ελλείψεις

Από την αποδελτίωση των ερωτηματολογίων που διακινήθηκαν στις Διευθύνσεις του Δήμου Καλαμάτας προέκυψαν σημαντικά συμπεράσματα που αφορούν μια σειρά από ανάγκες – ελλείψεις τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε θέματα υποδομών. Αναλυτικά τα συμπεράσματα αφορούν :

4.1.1. Σε ανθρώπινο δυναμικό και σε αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων

Τα κυριότερα θέματα που προέκυψαν αφορούν στα κάτωθι:

Έλλειψη προσωπικού και στελέχωσης θέσεων σε τμήματα. Οι Διευθύνσεις εντόπισαν και έθεσαν θέματα έλλειψης προσωπικού που προκύπτουν κυρίως λόγω συνταξιοδοτήσεων και υποχρεωτικών μετατάξεων. Επιπροσθέτως, αρκετά στελέχη του Δήμου καλύπτουν πολλαπλές ανάγκες αφού ανήκουν οργανικά σε παραπάνω από μια θέσεις. Οι ελλείψεις αναμένεται να ενταθούν λόγω των πρόωρων αποχωρήσεων και της οικονομικής κατάστασης της χώρας, που έχει περιορίσει δραματικά τις προσλήψεις.

Έλλειψη συστηματικής πολιτικής επιμόρφωσης των στελεχών του Δήμου σε θέματα της αρμοδιότητας τους και ιδιαίτερα σε εφαρμογές ΤΠΕ. Πρόσθετη δυσκολία αποτελεί η μη χρηματοδότηση ενεργειών κατάρτισης και ο ελλιπής προγραμματισμός εκπαιδεύσεων.

Έγιναν προτάσεις για τροποποίηση της οργανωτικής δομής του Δήμου, για την βελτίωση της παροχής υπηρεσιών στους δημότες και την καλύτερη λειτουργία των διευθύνσεων.

4.1.2. Σε υποδομές και μηχανογραφικό εξοπλισμό

Παρουσιάζονται προβλήματα δομημένης καλωδίωσης και τοπολογίας δικτύου.

Ανάγκη για προμήθεια νέου ηλεκτρονικού εξοπλισμού για την αντικατάσταση του παρόντος λόγω παλαιότητας και περιορισμένων δυνατοτήτων.

Έλλειψη στέγασης σε ένα ενιαίο κτίριο ανά Διεύθυνση ώστε όλες οι Διευθύνσεις της Δήμου να είναι σε έναν χώρο. Επιπροσθέτως, απαιτείται η δημιουργία υποδομών εξυπηρέτησης ΑΜΕΑ (ράμπες κτλ.).

4.1.3. Σε θέματα εσωτερικής επικοινωνίας και εξυπηρέτησης πολιτών και επιχειρήσεων

Διαδικασίες που αναδεικνύουν γραφειοκρατικά θέματα στη συναναστροφή με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Οι διαδικασίες θα πρέπει να απλοποιηθούν λαμβάνοντας υπόψη και την δυνατότητα να αξιοποιηθεί ο διαδικτυακός τόπος του Δήμου.

Έλλειμμα παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς πολίτες και επιχειρήσεις με αποτέλεσμα την «επιβολή» της φυσικής τους παρουσίας στις εμπλεκόμενες Διευθύνσεις και την αύξηση του εργασιακού φόρτου των υπαλλήλων προκειμένου να τους εξυπηρετήσουν.

4.1.4. Σε θέματα οργάνωσης και εφαρμογής ΤΠΕ

Απουσία οργανωμένου Συστήματος Διοίκησης με Στόχους, Εσωτερικού Ελέγχου και Αξιολόγησης διαμέσου της εφαρμογής Συστημάτων και Δεικτών Μέτρησης των Επιδόσεων και η εφαρμογή Πρότυπων Διαδικασιών μέσω πιστοποίησης κατά ISO.

Ανυπαρξία σύνδεσης προγράμματος μισθοδοσίας και οικονομικού προγράμματος (Genesis). Θα πρέπει να υπάρχει ένα ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα παρακολούθησης – λειτουργίας της οικονομικής υπηρεσίας του Δήμου.

4.2. Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
ΘΕΜΑ : ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Εκπόνηση προγραμμάτων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης των πολιτών (και ειδικά των παιδιών), στοχεύοντας στην προστασία και εξοικονόμηση των φυσικών πόρων, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη εθελοντικών δράσεων. - Διεξαγωγή προληπτικών δράσεων προστασίας φυσικών πόρων (π.χ. καθαρισμός ακτών, αποψιλώσεις για πυροπροστασία, κα) - Υιοθέτηση γενικά περιβαλλοντικών πολιτικών που προστατεύουν τους φυσικούς πόρους όπως ορθή διαχείριση των υδάτων, εφαρμογή αρχών βιοκλιματικής, προώθηση πράσινων τεχνολογιών, εφαρμογή ανακύκλωσης υλικών. - Δημιουργία Κέντρου Περιβαλλοντικής Εποπτείας που θα επικεντρώνεται στη δειγματοληψία και ανάλυση περιβαλλοντικών δειγμάτων για τον εντοπισμό και υπόδειξη πιθανών φαινομένων ρύπανσης και συνεργασία με άλλες υπηρεσίες όπως ΔΕΥΑΚ, που έχει αρμοδιότητα περιοδικού ελέγχου στα σημεία των εγκαταστάσεων του Βιολογικού καθαρισμού, καθώς και το ΕΛΚΕΘΕ που αναλαμβάνουν με προγραμματικές συμφωνίες τον έλεγχο των υδάτινων πόρων. - Προώθηση ορθών πρακτικών στην οικονομική – παραγωγική διαδικασία οι οποίες δεν θα επιβαρύνουν το περιβάλλον π.χ. αποφυγή υπέρμετρης υλοτομίας, εφαρμογή βιολογικής καλλιέργειας ή ολοκληρωμένης διαχείρισης - Δράσεις αποκατάστασης περιβαλλοντικών ατυχημάτων π.χ. αναδάσωση καμένων δασικών εκτάσεων, καθαρισμός υδάτων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ο «Καλλικρατικός» Δήμος Καλαμάτας έχει να διαχειριστεί ένα εκτενές φυσικό περιβάλλον λόγω του μεγάλου ορεινού όγκου του Ταυγέτου και τη μεγάλη σε μήκος θαλάσσια ζώνη. - Ο ορεινός όγκος του Ταυγέτου σε πολλά σημεία του χαρακτηρίζεται δύσβατος και απομονωμένος ευνοώντας από τη μια πλευρά την προστασία της πανίδας και της χλωρίδας που διαθέτει, αλλά παράλληλα «καλύπτοντας» παραβατικές συμπεριφορές, όπως εναπόθεση απορριμμάτων, παράνομο κυνήγι κ.α. δυσχεραίνοντας την όποια προσπάθεια ελέγχου του ενώ ο κίνδυνος πυρκαγιάς είναι μόνιμος το καλοκαίρι - Η γεωργική γη στα όρια του Δήμου Καλαμάτας σήμερα εμφανίζει έντονη πίεση εξαιτίας της αστικοποίησης και πρέπει να προστατευθεί. Ιδιαίτερης προστασίας χρήζουν οι υφιστάμενοι σήμερα ελαιώνες και πορτοκαλεώνες στις παρυφές της πόλης - Οι ακτές και το θαλάσσιο περιβάλλον που αποτελούν βασικότατο χαρακτηριστικό του Δήμου ως τουριστικό προορισμό, απαιτεί συνεχή και ουσιαστική προστασία και έλεγχο της ποιότητας (μικροβιακό φορτίο κλπ). - Ανάγκη για βέλτιστη διαχείριση των υδάτινων πόρων καθώς αυξάνονται διαρκώς οι ανάγκες ύδατος προς κατανάλωση, ενώ με τις επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες, οδηγούμεθα στην ελαχιστοποίηση των διαθέσιμων αποθεμάτων, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες. - Η μη ύπαρξη οργανωμένης υπηρεσίας για έλεγχο της ποιότητας του περιβάλλοντος επιφανειακών, υπογείων υδάτων, εδάφους κ.ά., και των αναγκαίων εργαστηριακών υποδομών και η έλλειψη στοιχείων ιστορικής βάσης δεδομένων ποιοτικών

	χαρακτηριστικών.
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση προγραμμάτων χρηματοδότησης δράσεων περιβαλλοντικής προστασίας. - Αξιοποίηση γνώσεων και εμπειρίας ανώτατων εκπαιδευτικών και ερευνητικών ιδρυμάτων. - Αξιοποίηση όλων των ομάδων εθελοντών σε δράσεις σχετικές με την περιφρούρηση του φυσικού περιβάλλοντος. 	<ul style="list-style-type: none"> - Η υποβάθμιση της ποιότητας των φυσικών πόρων είναι δυνατόν να λαμβάνει χώρα σταδιακά και να μην γίνεται αντιληπτή, παρά μόνο όταν έχει πλέον φτάσει σε πολύ προχωρημένο και ενδεχομένως μη εύκολα αναστρέψιμο σημείο, ειδικά αν δεν λαμβάνει χώρα περιοδικός προληπτικός έλεγχος (π.χ. δειγματοληψίες και αναλύσεις). - Η αλόγιστη χρήση των διαθέσιμων φυσικών πόρων καθώς και η έλλειψη ουσιαστών μέτρων προστασίας περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικότερη μείωση και υποβάθμιση αυτών. - Η ανθρώπινη υγεία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την προστασία των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος περισσότερο, αφού όλη η επιβάρυνση του περιβάλλοντος μέσω της τροφικής αλυσίδας καταλήγει στον άνθρωπο. - Η απουσία τακτικών ελέγχων, δειγματοληψιών και αναλύσεων δεν επιτρέπει τον εντοπισμό του φαινομένου της ρύπανσης σε αρχικό στάδιο ώστε να ληφθούν εγκαίρως όλα τα απαιτούμενα μέτρα.
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων για την ουσιαστική προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας. - Δημιουργία αισθήματος ασφάλειας στους πολίτες και στους επισκέπτες του Δήμου Καλαμάτας μέσω της πιστοποίησης της ποιότητας των περιβαλλοντικών μέσων που περιλαμβάνει. - Προστασία της ποιότητας περιβάλλοντος και φυσικών πόρων, άσκησης των οικονομικών δραστηριοτήτων της γεωργίας, του τουρισμού κλπ. 	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
ΘΕΜΑ : ΠΡΑΣΙΝΟ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Καλύτερη συνεργασία των υπηρεσιών με πρόβλεψη για υποδομές φύτευσης και άρδευσης στο στάδιο των μελετών δημοσίων έργων - Μπορεί να δημιουργηθεί σύστημα GIS με καταγεγραμμένους όλους τους χώρους (χώρους πρασίνου, παιδότοπους, ελεύθερους αδιαμόρφωτους χώρους, δενδροστοιχίες κλπ) με τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τις φυτεύσεις, τα αρδευτικά δίκτυα κλπ. - Εκσυγχρονισμός ή αντικατάσταση του αρδευτικού δικτύου - Δημιουργία κτηνοτροφικής εγκατάστασης - Μίσθωση χώρου για τη δημιουργία κυνοκομείου - Διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης του προσωπικού ή συμμετοχή σε υφιστάμενα - Διοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων σε σχολεία για πληροφόρηση των μαθητών σχετικά με θέματα διαχείρισης πρασίνου 	<ul style="list-style-type: none"> - Διαχείριση μεγάλης έκτασης αυτοφυούς βλάστησης(ανω των 2.000 στρ) και συντήρηση ευρείας επιφάνειας(ανω των 150 στρ) οργανωμένου πρασίνου. - Γεωτρήσεις και εκτεταμένο δίκτυο αγωγών άδρευσης που εμφανίζει προβλήματα εξαιτίας βανδαλισμών και χρονικής φθοράς. - Δεν υπάρχει χώρος(κτηνοτροφική εγκατάσταση) προς το παρόν για τη συγκέντρωση των ανεπιτήρητων παραγωγικών ζώων. (Νέα αρμοδιότητα) - Έλλειψη κυνοκομείου για την προσωρινή φιλοξενία αδέσποτων ζώων - Απουσία διαδικασίας ενημέρωσης στις νέες αρμοδιότητες π.χ αδειοδότηση γεωτρήσεων, Αγροτική Ανάπτυξη - Παιδικές χαρές με χρονοβόρες διαδικασίες πιστοποίησης - Σε πολλές περιοχές δεν υπάρχουν παιδικές χαρές - Δεν είναι δυνατή η πρόσβαση ΑΜΕΑ στο κτίριο της Δ/σης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών το οποίο έχει ανάγκες συντήρησης - Έλλειψη σεβασμού από μερίδα των πολιτών προς τα έργα πρασίνου
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Ένταξη σε Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα - Συνεργασία με ομάδες εθελοντών για την συντήρηση του πρασίνου ή συλλόγων(πχ φιλοζωικός όμιλος Καλαμάτας για τα αδέσποτα) - Συνεργασία με το ΤΕΙ Καλαμάτας ή το Ινστιτούτο Ελαίας και Οπωροκηπευτικών 	<ul style="list-style-type: none"> - Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι - Έλλειψη προσωπικού (χειριστές μηχανημάτων και έμπειροι εργάτες δενδροκηπουροί) - Δεν υπάρχουν οι κατάλληλες ειδικότητες(πχ κτηνίατροι) για τις νέες αρμοδιότητες - Δεν υπάρχουν οι κατάλληλες ειδικότητες(πχ μηχανικοί) στη Δ/ση για τη δημιουργία και πιστοποίηση Παιδικών Χαρών - Εξαιτίας της εποχικότητας των εργασιών συντήρησης του πρασίνου απαιτείται προγραμματισμός που συχνά ανατρέπεται λόγω γραφειοκρατίας - Μη επαρκή συστήματα πληροφορικής
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
ΘΕΜΑ : ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Υφιστάμενη εμπειρία - τεχνογνωσία στη μελέτη - κατασκευή έργων οδοποιίας - Ιεράρχηση των αναγκών, καταλληλότερος προγραμματισμός, ορθολογικότερη κατανομή των πόρων 	<ul style="list-style-type: none"> - Μεγάλο μήκος οδικού δικτύου συμπεριλαμβανομένων των πεζοδρομίων, με αυξημένες ανάγκες συντήρησης και επισκευής - Αυξημένες ανάγκες για διάνοιξη και κατασκευή νέων οδών που προβλέπονται από το σχέδιο πόλεως - Μεγάλο μήκος υφιστάμενου αγροτικού δικτύου που χρήζει συντήρησης – βελτίωσης - Ανάγκες συνεχούς συντήρησης και επέκτασης δημοτικού φωτισμού - Ανάγκες συνεχούς συντήρησης – βελτίωσης της κυκλοφοριακής οριζόντιας και κάθετης σήμανσης - Ανάγκες συντήρησης φωτεινής σηματοδότησης - Ανάγκη για τοποθέτηση φωτεινών σηματοδοτών σε πολλούς κόμβους εντός Καλαμάτας - Ανάγκες συντήρησης υφιστάμενων και κατασκευής νέων κτιριακών υποδομών (δημοτικά κτίρια – σχολεία) - Ανάγκες συντήρησης – βελτίωσης κοινόχρηστων χώρων (πλατείες κλπ) και ανάπλασης αυτών. - Ανάγκες συντήρησης – βελτίωσης – επέκτασης αθλητικών εγκαταστάσεων - Σε θέματα όπως η συντήρηση του Εθνικού Οδικού Δικτύου, όπου το Κράτος ή η Περιφέρεια είναι αναποτελεσματικά ή απόντα, απαιτείται από τον Δήμο, να καλύψει το σχετικό κενό.
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> - Ανεπάρκεια οικονομικών πόρων - Η κλιμακούμενη αρνητική συγκυρία στην οποία βρίσκεται η Χώρα - Πληθώρα Νόμων, αποφάσεων, εγκυκλίων κτλ. & έλλειψη κωδικοποίησης
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υλοποίηση υποδομών εσωτερικής οδοποιίας Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων - Βελτίωση της προσβασιμότητας των πολιτών στους χώρους εργασίας, εκπαίδευσης και αναψυχής - Βελτίωση του οδικού δικτύου από και προς το Δήμο - Ενίσχυση του οδικού ηλεκτροφωτισμού, με ταυτόχρονη εξοικονόμηση ενέργειας - Διαμόρφωση & συντήρηση των κοινοχρήστων χώρων του Δήμου 	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

- Βελτίωση του κυκλοφοριακού
- Ανάπτυξη δικτύου πεζοδρόμων και ποδηλατόδρομων
- Αναδιάρθρωση αστικών συγκοινωνιών
- Εξασφάλιση περισσότερων χώρων στάθμευσης

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	
ΘΕΜΑ : ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ	
Δυνατότητες / Ευκαιρίες	Προβλήματα/ Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση χρηματοδοτικών μέσων (ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, κτλ.) για την εξασφάλιση του απαιτούμενου εξοπλισμού. - Επέκταση της εναλλακτικής διαχείρισης των απορριμμάτων και σε άλλους τομείς αποβλήτων και πύκνωση του δικτύου των κάδων όλων των ρευμάτων - Ελαχιστοποίηση του υπολείμματος των απορριμμάτων μετά την Επεξεργασία- Διαλογή- Ανακύκλωση, με τελικό στόχο τον μηδενισμό του. - Εντατικοποίηση των ενημερωτικών δραστηριοτήτων των δημοτών σε θέματα σχετικά με την ανακύκλωση. - Δημιουργία πλήρως οργανωμένου «πράσινου σημείου» στην πόλη της Καλαμάτας. - Ανανέωση - εκσυγχρονισμός του μηχανολογικού εξοπλισμού της Διεύθυνσης καθώς και επιμόρφωση των υπαλλήλων. - Αξιόπιστη εφαρμογή του μηχανισμού ελέγχου του Κανονισμού Καθαριότητας 	<ul style="list-style-type: none"> - Αδυναμία αξιόπιστης λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων στην Μαραθόλακα λόγω παντελούς έλλειψης υποδομών στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (αδυναμία νόμιμης διάθεσης του υπολείμματος) - Υπάρχει δραματική έλλειψη προσωπικού - Υπάρχει μεγάλη χρονική καθυστέρηση στην επέκταση του προγράμματος ανακύκλωσης κυρίως στις ορεινές τοπικές ενότητες του Δήμου, λόγω έλλειψης υποδομών και προσωπικού. - Δεν γίνεται ουσιαστικός έλεγχος στην λειτουργία του Κ.Δ.Α.Υ. Καλαμάτας, από το Δήμο, κυρίως σχετικά με τα υλικά που εισέρχονται στη μονάδα και την προέλευσή τους.
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Υλοποίηση περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης απορριμμάτων και έργων ολοκληρωμένης διαχείρισης απορριμμάτων - χώρου τελικής διάθεσης υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ). - Λειτουργία στην περιοχή μας συλλογικού συστήματος διαχείρισης Αποβλήτων Εκσκαφών και Κατεδαφίσεων - συνεργασία για την απομάκρυνση των ΑΕΚΚ από την περιοχή του Δήμου. - Περαιτέρω υπογειοποίηση κάδων σύμμεικτων απορριμμάτων - βελτιστοποίηση προγραμμάτων αποκομιδής. 	

4.3. Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα Κοινωνική Πολιτική - Υγεία – Παιδεία – Πολιτισμός – Αθλητισμός

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΑΙΔΕΙΑ – ΥΓΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΘΕΜΑ : ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Υπάρχει το κατάλληλο προσωπικό για την επικαιροποίηση των αναγκαίων σχεδίων και μνημονίων. - Ο Δήμος Καλαμάτας έχει προχωρήσει στη σύνταξη των βασικών σχεδίων αντιμετώπισης φυσικών και τεχνολογικών καταστροφών (σεισμών, αγροτοδασικών πυρκαγιών, πλημμυρών κ.α) και των αντίστοιχων μνημονίων ενεργειών και τα έχει προσαρμόσει στα νέα δεδομένα του καλλικρατικού Δήμου. - Κάθε χρόνο συμπληρώνονται τυχόν ελλείψεις σε θέματα εξοπλισμού με βάση τις ανάγκες που δημιουργούνται ή προβλέπονται από τη σχεδίαση - Γίνονται προσπάθειες να ενταχθούν ουσιαστικά στο σχεδιασμό του Δήμου οι εθελοντικές οργανώσεις και να ενισχυθούν με υλικά και μέσα - Με τη δυνατότητα αποστολής μαζικών sms ενημερώνονται έγκαιρα οι υπηρεσίες, οι πρόεδροι των Τοπικών Κοινοτήτων, τα ΜΜΕ για επικίνδυνα καιρικά φαινόμενα ή άλλα θέματα πολιτικής προστασίας - Πραγματοποιούνται ετησίως ασκήσεις ετοιμότητας στις σχολικές μονάδες του Δήμου, οι οποίες έχουν συντάξει τα σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών και υπάρχει συνεχής μέριμνα 	<ul style="list-style-type: none"> - Έχοντας διευρύνει τη χωρική αρμοδιότητά του και με δεδομένο ότι η ένταση των επικίνδυνων καιρικών φαινομένων είναι συνεχώς αυξανόμενη, ο Δήμος θα πρέπει να στελεχώσει με περισσότερους υπαλλήλους το Γραφείο Πολιτικής Προστασίας - Απαιτείται επιμόρφωση όσων υπαλλήλων συμμετέχουν σε δράσεις πολιτικής προστασίας - Όσον αφορά στον εξοπλισμό, έχουν γίνει σημαντικά βήματα (πυροσβεστικά οχήματα, ασύρματη επικοινωνία, εξοπλισμός εργατών πυροπροστασίας, εθελοντών κ.ά) αλλά παρουσιάζει ακόμα αρκετές ελλείψεις. - Δεν υπάρχουν προγράμματα δράσεων Πολιτικής Προστασίας - Η ενημέρωση και εκπαίδευση των πολιτών δεν είναι επαρκής
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Πολιτικής Προστασίας χρηματοδοτεί την υλοποίηση ασκήσεων και άλλων δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση καταστροφών. Ωστόσο δεν υπάρχουν ανάλογες προτάσεις για την περιοχή, ούτε σε επίπεδο Δήμου, 	<ul style="list-style-type: none"> - Η έκταση που έχει αποκτήσει ο Δήμος Καλαμάτας καθώς και η μορφολογία του, αυξάνουν τον κίνδυνο ενδεχόμενης καταστροφής - Αρκετές περιοχές αγροτικές – δασικές αυξάνουν τον κίνδυνο πυρκαγιάς - Υπάρχει ιστορικό σεισμικής

<p>ούτε σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης</p> <ul style="list-style-type: none">- Υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής σε πρόγραμμα LIFE δασικών πυρκαγιών σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο Αθηνών- Ο Δήμος ενισχύεται οικονομικά για την αντιπυρική περίοδο, προσλαμβάνονται εργάτες πυροπροστασίας και θωρακίζεται η περιοχή.	<p>επικινδυνότητας και περιοχές με ευάλωτα κτίρια</p> <ul style="list-style-type: none">- Στη Δ.Κ. Καλαμάτας βρίσκονται χώροι αποθήκευσης καυσίμων, γεγονός που καθιστά την περιοχή ευπαθή.
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none">- Η ενημέρωση και εκπαίδευση των πολιτών μπορεί να σώσει ανθρώπινες ζωές και να προστατεύσει υποδομές- Η πρόληψη σε όλους τους τομείς (οικονομικό, ανθρώπινο, περιβαλλοντικό) είναι προτιμότερη από την καταστολή- Η αποτελεσματική οργάνωση της Πολιτικής Προστασίας παρέχει το αίσθημα της ασφάλειας στους πολίτες και επηρεάζει θετικά τον τουριστικό τομέα- Η προστασία του περιβάλλοντος σχετίζεται άμεσα με τις δράσεις πολιτικής προστασίας	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΑΙΔΕΙΑ –ΥΓΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΘΕΜΑ : ΥΓΕΙΑ & ΠΡΟΝΟΙΑ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Σημαντικές πρωτοβουλίες σε σχέση με την κοινωνική ενσωμάτωση των ευπαθών κοινωνικά ομάδων - Θεσμοθέτηση νέων σύγχρονων προγραμμάτων για την υποστήριξη των γυναικών θυμάτων βίας, της τηλεϊατρικής κ.α. - Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας με αποτέλεσμα την ανάπτυξη του εθελοντισμού - Προαγωγή του αθλητισμού στα σχολεία με σωρεία πρωτοβουλιών του Αθλητικού Οργανισμού Δήμου Καλαμάτας - Ο Καλλικράτης ως πλαίσιο λειτουργεί συντονιστικά μεταξύ των δράσεων του ΟΤΑ και των νομικών του προσώπων αποφεύγοντας επικαλύψεις του παρελθόντος - Η λειτουργία Δημοτικού Ιατρείου και Δημοτικού Παντοπωλείου και η στήριξη του Κοινωνικού Ιατρείου και του Κοινωνικού Φαρμακείου, σηματοδοτεί το ρόλο του Δήμου στην πρωτοβάθμια υγεία 	<ul style="list-style-type: none"> - Εξαιρετικά ασταθές εξωτερικό περιβάλλον - Έλλειψη επαρκών και διασφαλισμένων πόρων για κοινωνικά προγράμματα - Ελλιπής στελέχωση τόσο των κοινωνικών υπηρεσιών / δομών όσο και των υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης - Αβεβαιότητα ως προς το μέλλον των χρηματοδοτούμενων δομών - Συνεχείς μεταβολές στο θεσμικό πλαίσιο - Ανάγκη επέκτασης των υποδομών και αύξησης του εξοπλισμού των κοινωνικών υπηρεσιών - Η Πρωτοβάθμια υγεία η οποία αφορά την πρόληψη και την αγωγή υγείας, τη σχολική υγιεινή, οδοντιατρική φροντίδα, ιατρική φροντίδα με το θεσμό της βοήθειας στο σπίτι ουσιαστικά δεν καλύπτει τις ανάγκες καθώς δεν λειτουργούν όπως θα έπρεπε κυρίως λόγω ελλείψεως προσωπικού - Στον Τομέα Υγείας (υγειονομικός έλεγχος δημοτικών δεξαμενών νερού και καταστημάτων- επιχειρήσεων, έλεγχος ηχορύπανσης, εμβολιασμοί κλπ.) δεν υλοποιούνται οι σχετικές αρμοδιότητες λόγω έλλειψης προσωπικού - Προβλήματα στη συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη των δημοτών και στη διενέργεια κοινωνικών ερευνών για την εφαρμογή προγραμμάτων πρόνοιας λόγω έλλειψης προσωπικού
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Ύπαρξη πληθυσμού με έντονη κοινωνική ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα και τις ανάγκες των ευπαθών ομάδων και την υποστήριξη πρωτοβουλιών κοινωνικής πολιτικής / ανάπτυξη δράσεων εθελοντισμού - Εναλλακτικές κοινωνικο/αναπτυξιακές δραστηριότητες - Οι χρηματοδοτήσεις του ΕΣΠΑ αποτελούν ευκαιρία για την ενίσχυση των δράσεων και των δομών της πρόνοιας στοχεύοντας στην ανάπτυξη 	<ul style="list-style-type: none"> - Μείωση κρατικών επιχορηγήσεων/ χρηματοδοτήσεων - Αναστολή /περιορισμός προσλήψεων προσωπικού - Θεσμικό πλαίσιο - Ανεπάρκεια ολοκλήρωσης πολιτικών/μέτρων/δομών σε εθνικό επίπεδο - Αποσπασματική αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων/ αναγκών σε εθνικό επίπεδο - Ανεπαρκείς διαδικασίες συντονισμού

<p>οργανωμένων πρωτοβουλιών που θα εξασφαλίσουν ένα μακροπρόθεσμο πλάνο προγραμματισμού</p> <ul style="list-style-type: none">- Υπάρχουσες δομές που με την κατάλληλη αξιοποίηση θα μπορούσαν να στηρίξουν δραστικά τις ευπαθείς ομάδες της κοινωνίας- Λειτουργία Μ.Κ. Οργανώσεων κοινωνικής φροντίδας- Προώθηση συνεργασίας με σχετικούς φορείς άλλων δήμων	<p>πολιτικών και μέτρων / απασχόλησης-κοινωνικής πολιτικής σε εθνικό επίπεδο</p>
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none">- Διασφάλιση συνέχισης λειτουργίας κοινωνικών δομών και υπηρεσιών (χρηματοδοτούμενων και μη) και αναβάθμιση παρεχόμενων υπηρεσιών αυτών- Ανάγκη επέκτασης κοινωνικών προγραμμάτων σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες- Βελτιστοποίηση λειτουργίας υφιστάμενων κοινωνικών δομών με αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού και εξορθολογισμού των δαπανών αυτών.- Ανάπτυξη και ενεργοποίηση εθελοντισμού- Βελτίωση των διαδικασιών συντονισμού, παρακολούθησης και αποτίμησης της λειτουργίας των κοινωνικών υποδομών σε σχέση με τις ανάγκες- Δημιουργία δομών ατόμων και παιδιών με αναπηρία και πολυκέντρων δημιουργικής απασχόλησης- Υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης για παιδιά και ενήλικες τσιγγάνους, κοινωνική ένταξη και επανένταξη εξαρτημένων ατόμων, ΑμεΑ, μακροχρόνια ανέργων και ενίσχυση συμμετοχής ευπαθών ομάδων στην αγορά εργασίας	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΑΙΔΕΙΑ –ΥΓΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΘΕΜΑ : ΠΑΙΔΕΙΑ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Σημαντικός αριθμός εκπαιδευτικών υποδομών - Ύπαρξη σημαντικών εκπαιδευτικών δράσεων και θεσμών - Ικανοποιητική κάλυψη των αναγκών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - Κατασκευή νέων σχολικών συγκροτημάτων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την κάλυψη των αναγκών της πληθυσμιακής αύξησης - Ικανοποιητικός αριθμός εκπαιδευτικών αιθουσών πολλαπλών δραστηριοτήτων και σχεδιασμός για την αντιμετώπιση σχετικών ελλείψεων - Βελτίωση υλικοτεχνικής υποδομής σχολικών συγκροτημάτων - Συνεργασία του Δήμου με τα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα και τους ερευνητικούς φορείς για την προώθηση δραστηριοτήτων έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας στα όρια του Δήμου - Εξασφάλιση ικανοποιητικών συνθηκών παροχής εκπαίδευσης (βελτίωση – επισκευή κτηριακών εγκαταστάσεων – εξασφάλιση θέρμανσης και μόνωσης – επαρκής καθαρισμός κλπ) - Εξασφάλιση παρεχόμενων υπηρεσιών (μεταφορά - σίτιση μαθητών) - Υποστήριξη σε θέματα μηχανοργάνωσης 	<ul style="list-style-type: none"> - Πολυνομία και Αντιφατικότητα - Μη κωδικοποιημένη νομοθεσία συνεχής παραπομπή σε προγενέστερες διατάξεις και σε σημαντικό βάθος χρόνου αδυναμία - διαπίστωσης των ισχυρών και εφαρμοστέων διατάξεων - Αδυναμία νομικής υποστήριξης - Έλλειψη και οικονομική αδυναμία προμήθειας και εγκατάστασης προγράμματος software (οικονομικό πακέτο) σε όλες τις σχολικές μονάδες και την Δ/ση Παιδείας για την παρακολούθηση των οικονομικών των σχολικών επιτροπών (ελαχιστοποίηση πιθανότητας λάθους – συμπύεση ανθρωποωρών απασχόλησης) - Νοοτροπία συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων (Ρομά – Οικ. Μετανάστες – οικογένειες χαμηλών εισοδημάτων) – άρνηση συμμόρφωσης για ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. - Κοινωνικές – οικονομικές συνθήκες οδηγούν οικογένειες στην απόφαση διακοπής της φοίτησης λόγω αδυναμίας. - Η αδυναμία έγκαιρης εξασφάλισης των απαραίτητων πόρων, οι μειωμένες χρηματοδοτήσεις σε συνδυασμό με την αύξηση των αρμοδιοτήτων, δημιουργούν συνθήκες ασάφειας – αδυναμία προγραμματισμού – στοχοθεσίας. - Σημαντικές ελλείψεις σε εκπαιδευτικό προσωπικό
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Η εξασφάλιση των αναγκαίων πιστώσεων, με σωστό προγραμματισμό, η αξιοποίηση ευρωπαϊκών / εθνικών χρηματοδοτικών προγραμμάτων (ΕΣΠΑ κλπ.), η χρηστή διαχείριση των πόρων και η ρεαλιστική στοχοθεσία, μπορούν να ανατρέψουν τα δεδομένα και να μετατρέψουν τις παραπάνω απειλές σε ευκαιρίες και 	<ul style="list-style-type: none"> - Η συνεχής μείωση των διατιθέμενων οικονομικών πόρων επηρεάζει οριζόντια όλες τις δραστηριότητες της Δ/σης Παιδείας και επηρεάζει αρνητικά την προσπάθεια κάλυψης των υπαρκτών αναγκών ακόμα και των βασικών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

βέλτιστη απόδοση υπέρ της κοινωνίας συνολικά.	
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
<ul style="list-style-type: none">- Βελτίωση της σχολικής στέγης- Αξιοποίηση χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (δια βίου μάθησης κλπ)- Οργάνωση δικτύου εθελοντών για εκπαιδευτικές δράσεις	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΑΙΔΕΙΑ – ΥΓΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΘΕΜΑ : ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Ύπαρξη σημαντικών πολιτιστικών υποδομών υπερτοπικής σημασίας (π.χ. Διεθνές Κέντρο Χορού, Μέγαρο Χορού). - Διοργάνωση διεθνούς χαρακτήρα πολιτιστικών εκδηλώσεων και δράσεων. - Υψηλό επίπεδο ανταπόκρισης και συμμετοχής των πολιτών στις πολιτιστικές εκδηλώσεις τόσο του Δήμου και της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας ΦΑΡΙΣ, όσο και των ερασιτεχνικών πολιτιστικών φορέων. - Υψηλό επίπεδο συμμετοχής παιδιών και ενηλίκων στη Δημοτική Σχολή Χορού, στο Δημοτικό Ωδείο και στο Εικαστικό Σχολείο, καθώς και στις ιδιωτικές σχολές μουσικής και χορού. - Αποτελεσματική συνεργασία του Δήμου με τους πολιτιστικούς φορείς και συλλόγους. - Ενθάρρυνση – ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας στους τομείς της μουσικής, του χορού και του θεάτρου - Ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των φορέων 	<ul style="list-style-type: none"> - Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι για την υλοποίηση πολιτιστικών δράσεων - Περιορισμένος αριθμός χώρων εκδηλώσεων. - Ανάγκη παρεμβάσεων για τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των υπαρχουσών πολιτιστικών υποδομών. - Ελλιπής σύνδεση των δράσεων καλλιτεχνικής εκπαίδευσης με τις δομές εκπαίδευσης. - Περιορισμένος αριθμός πολιτιστικών εκδηλώσεων και φορέων στους τέως Δήμους που σήμερα έχουν συγχωνευθεί στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας. - Μικρός αριθμός χώρων εκδηλώσεων στους τέως Δήμους που σήμερα έχουν συγχωνευθεί στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων. - Διοργάνωση ευρύτερων πολιτιστικών γεγονότων και εκδηλώσεων που προάγουν τον πολιτισμό, προκειμένου να συμβάλλουν στην ενίσχυση της τουριστικής προβολής της περιοχής. - Διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων καθόλη τη διάρκεια του έτους - Ύπαρξη υποδομών που δύναται να αξιοποιηθούν (πχ Ηλέκτρα) - Αποκέντρωση πολιτιστικών εκδηλώσεων τόσο εκτός του κέντρου της πόλης όσο και στις δημοτικές και τοπικές κοινότητες 	<ul style="list-style-type: none"> - Η δύσκολη οικονομική συγκυρία που βρίσκεται η χώρα. - Έλλειψη συνεργασιών και δικτύων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

<ul style="list-style-type: none">- Δημιουργία παραρτημάτων των σχολών της Κοινωφελούς Επιχείρησης Δήμου Καλαμάτας ΦΑΡΙΣ στους πρώην Δήμους που σήμερα έχουν συγχωνευθεί στο νέο Καλλικρατικό Δήμο Καλαμάτας, για την εξάπλωση της καλλιτεχνικής παιδείας.- Υλοποίηση προγραμμάτων επισκέψεων και ξεναγήσεων μαθητών σε ιστορικούς και αρχαιολογικούς χώρους του Δήμου.	
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΠΑΙΔΕΙΑ ΥΓΕΙΑ – ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΘΕΜΑ : ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Μεγάλος αριθμός αθλητικών υποδομών. - Ύπαρξη ικανοποιητικού εξοπλισμού για την εξυπηρέτηση των αθλητικών εγκαταστάσεων - Σημαντική δραστηριοποίηση πολλών αθλητικών συλλόγων και αξιοποίηση των υποδομών - Θετική και αποτελεσματική συνεργασία με τους Αθλητικούς Συλλόγους - Υψηλή ικανοποίηση κατοίκων από την παροχή υπηρεσιών αθλητικού χαρακτήρα - Ικανοποιητικός αριθμός και ποικιλία αθλητικών δραστηριοτήτων - Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων της περιοχής σε σχέση με τα οφέλη του αθλητισμού για την εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής συμμετοχής τους, στο σύνολο των παρεχόμενων αθλητικών δραστηριοτήτων - Καταγραφή όλων των αθλητικών χώρων που βρίσκονται στα όρια του νέου Δήμου και διαμόρφωση ενός <<χάρτη>> αθλητικών υποδομών και εγκαταστάσεων - Ενίσχυση και αναβάθμιση του θεσμού του εργασιακού αθλητισμού, αξιοποιώντας όλες τις υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις - Ανάπτυξη ειδικών προγραμμάτων για την άθληση των ατόμων με αναπηρία 	<ul style="list-style-type: none"> - Έλλειψη επαρκών οικονομικών πόρων σε συνδυασμό με το υψηλό κόστος λειτουργίας και συντήρησης των αθλητικών εγκαταστάσεων - Ελλιπής στελέχωση αθλητικών υποδομών και υπηρεσιών διοικητικής υποστήριξης - Αβεβαιότητα ως προς το μέλλον των χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων (π.χ. μαζικής άθλησης) - Ελλιπής εξοπλισμός σε αθλητικές υποδομές που εδρεύουν στις δημοτικές ενότητες
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Χωροθέτηση συμπληρωματικών αθλητικών υποδομών και εγκαταστάσεων - Αξιοποίηση ηλιακών συστημάτων στη λειτουργία των δημοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων για εξοικονόμηση ενέργειας και πόρων - Εξεύρεση χορηγιών για την υλοποίηση αθλητικών δράσεων - Προγράμματα μαζικού αθλητισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Η μείωση των επιδοτήσεων/χρηματοδοτήσεων για τη συντήρηση και λειτουργία των αθλητικών υποδομών - Αναστολή/περιορισμός προσλήψεων - Η οικιστική ανάπτυξη – ολοκλήρωση επέκταση του Δήμου και η πληθυσμιακή αύξηση της περιοχής γεννά το ενδεχόμενο να δημιουργήσει επιπλέον ανάγκες σε επίπεδο αθλητικών εγκαταστάσεων και

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	αθλητικών δραστηριοτήτων
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης	
- Ανάγκη δημιουργίας αθλητικών υποδομών σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες	
- Ανάγκη επέκτασης προγραμμάτων αθλητισμού σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες	

4.4. Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης στον τομέα Τοπική Οικονομία & Απασχόληση

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
ΘΕΜΑ : ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Παραγωγή προϊόντων ΠΟΠ (ελαιόλαδο, βρώσιμες ελιές) - Αξιοποίηση του συνόλου των εγγειοβελτιωτικών έργων από πλεονάζον ανθρώπινο δυναμικό του αστικού χώρου - Δυνατότητα διαφοροποίησης της παραγωγής με χρησιμοποίηση ποικιλιών και υβριδίων ώστε να αυξάνεται ο χρόνος εμπορίας και η συνολική κατανάλωση των προϊόντων - Αξιοποίηση του ορεινού όγκου του Ταυγέτου με ποιμενική κτηνοτροφία από πλεονάζον ανθρώπινο δυναμικό του αστικού χώρου - Αξιοποίηση της τεχνογνωσίας που προέρχεται από μελέτες και ερευνητικές δραστηριότητες - Αριστές εδαφοκλιματικές συνθήκες που ευνοούν την παραγωγή μεγάλης ποικιλίας αγροτικών προϊόντων σε ολη την διάρκεια του έτους 	<ul style="list-style-type: none"> - Μικρό μέγεθος και πολυτεμαχισμός του γεωργικού κλήρου - Αδυναμία αξιοποίησης νέων τεχνολογιών καθώς το κόστος εφαρμογής τους είναι δυσανάλογα μεγάλο σε σχέση με την ποσότητα του παραγόμενου προϊόντος. - Δυσπιστία στην συνεταιριστική ιδέα και παντελής έλλειψη οργάνωσης της πρωτογενούς παραγωγής σε οργανώσεις παραγωγών σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα - Δυσπιστία στην υπογραφή συμβολαίων και έλλειψη πιστοποίησης στην πρωτογενή παραγωγή. - Υψηλό κόστος παραγωγής αγροτικών προϊόντων λόγω υψηλού κόστους πρώτων υλών (λιπάσματα, καύσιμα), ανελαστικών δαπανών και πολυτεμαχισμού - Πολλές και μικρές για τα ευρωπαϊκά δεδομένα, επιχειρήσεις μεταποίησης με μικρά κεφάλαια κίνησης και αδυναμία διείσδυσης στις ξένες αγορές - Έλλειψη οργανωμένης προβολής των αγροτικών προϊόντων - Αδυναμία συντονισμού για την οργανωμένη προώθηση των προϊόντων στις ξένες αγορές που ζητούν μεγάλες ποσότητες - Τα εγγειοβελτιωτικά έργα έχουν συμπληρώσει την διάρκεια ζωής τους και χρειάζονται εκτεταμένες επισκευές - Γερασμένος αγροτικός πληθυσμός που δεν μπορεί να εργαστεί και δεν ενδιαφέρεται για βελτιώσεις - Η υποτίμηση της αξίας ή της σημασίας των ατόμων που ασχολούνται με την γεωργία - Το γεωργικό εισόδημα εξαρτάται από πολλούς και αστάθμητους παράγοντες(πχ καιρικές συνθήκες)

Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Παγκόσμια αναγνώριση της «μεσογειακής διατροφής» ως διατροφικού μοντέλου - Προώθηση εξαγωγών προς την μεσαία τάξη των χωρών του δυτικού κόσμου και των χωρών BRIC - Παγκόσμιο BRAND NAME αποτελεί το ελαιόλαδο και οι ελιές Καλαμάτας - Παγκοσμιοποίηση–άνοιγμα των αγορών - Προώθηση του «αγροτουριστικού» μοντέλου ως καινοτόμου μοντέλου σύνδεσης του τουρισμού με την αγροτική παραγωγή 	<ul style="list-style-type: none"> - Ισχυρός ανταγωνισμός σε διεθνές επίπεδο - Υποβάθμιση φυσικού περιβάλλοντος - Εγκατάλειψη της υπαίθρου και συγκέντρωση σε κέντρα αστικής και τουριστικής ανάπτυξης - Συνεχής συρρίκνωση του αγροτικού τομέα ως ποσοστού του ΑΕΠ - Διόγκωση του κλάδου των υπηρεσιών - Έλλειψη κινήτρων για την συγκέντρωση γης και συμπίεσης του κόστους παραγωγής - Έλλειψη μηχανισμού πληροφόρησης της παραγωγής για τα ποιοτικά προβλήματα των προϊόντων στην αγορά - Έλλειψη μηχανισμού επίλυσης ποιοτικών προβλημάτων που δεν μπορούν να λυθούν με την νομοθεσία και την βιβλιογραφία
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Οργάνωση της πρωτογενούς παραγωγής σε οργανώσεις παραγωγών σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα - Πιστοποίηση πρωτογενούς παραγωγής - Πώληση αγροτικών προϊόντων με συμβόλαια - Συμπίεση κόστους παραγωγής - Συγκέντρωση γης - Μηχανισμός πληροφόρησης της παραγωγής για τα προβλήματα των προϊόντων στην αγορά - Μηχανισμός επίλυσης ποιοτικών προβλημάτων που δεν μπορούν να λυθούν με την νομοθεσία και την βιβλιογραφία 	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
ΘΕΜΑ: ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ - ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Ύπαρξη ΒΙ.ΠΕ.και ΒΙΟ.ΠΑ για την εγκατάσταση επιχειρήσεων - Μείωση του κόστους με την εφαρμογή νέων τεχνολογιών στον τομέα της Μεταποίησης - Μεταποίηση και εξαγωγή τοπικών προϊόντων 	<ul style="list-style-type: none"> - Μικρό μέγεθος επιχειρήσεων οικογενειακού χαρακτήρα με λίγα κεφάλαια κίνησης που κάνει δύσκολη την ανάπτυξη του μεταποιητικού κλάδου - Μικρή διείσδυση στις αγορές του εξωτερικού - Αργή βελτίωση και μη εισαγωγή καινοτομιών - Έλλειψη τμημάτων έρευνας και ανάπτυξης - Υψηλό μεταφορικό κόστος για τις αγορές της Ευρώπης λόγω μη χρήσης σιδηρόδρομου και χρήσης πλοίου για την Ιταλία. - Υψηλή εποχικότητα ζήτησης λόγω του χαρακτήρα των αγροτικών προϊόντων, του τουριστικού χαρακτήρα της περιοχής, και της έντονης αλληλεξάρτησης με την παραγωγικότητα των λοιπών κλάδων της τοπικής οικονομίας
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Παγκοσμιοποίηση- άνοιγμα αγορών - Παραγωγή ελαιολάδου και ελιάς ΠΟΠ με παγκόσμιο BRAND NAME - Παγκόσμια αναγνώριση του διατροφικού μοντέλου της «μεσογειακής διατροφής» - Προϊόντα που απευθύνονται στην μεσαία τάξη των χωρών του δυτικού κόσμου και BRICS - Προώθηση προϊόντων με συμμετοχή σε εκθέσεις του εξωτερικού και εσωτερικού - Μείωση του κόστους παραγωγής με ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών - Πραγματοποίηση σεμιναρίων για την επιμόρφωση επιχειρηματιών σε θέματα επιχειρηματικότητας, ποιότητας και καινοτομίας - Συγχώνευση επιχειρήσεων 	<ul style="list-style-type: none"> - Έντονος ανταγωνισμός σε εθνικό και διεθνές επίπεδο - Ασταθές οικονομικό περιβάλλον - Ασταθές φορολογικό καθεστώς για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις - Μεγάλες γραφειοκρατικές διαδικασίες που αποτελούν τροχοπέδη στην έναρξη, επέκταση, αλλαγή κάθε επιχειρηματικής δραστηριότητας - Ασταθής οικονομική συγκυρία για την προώθηση καινοτόμων επιχειρηματικών δράσεων
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Μείωση κόστους παραγωγής - Επιμόρφωση επιχειρηματιών σε θέματα επιχειρηματικότητας, ποιότητας και καινοτομίας - Σταθερό φορολογικό καθεστώς 	

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

- Μείωση γραφειοκρατικών διαδικασιών
- Ενίσχυση της εξωστρέφειας των τοπικών επιχειρήσεων
- Δημιουργία τμημάτων έρευνας και ανάπτυξης
- Συγχώνευση επιχειρήσεων

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ: ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
ΘΕΜΑ : ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής 	<ul style="list-style-type: none"> - Μικρό ποσοστό πιστοποιημένων επιχειρήσεων - Δυσκολία πρόσβασης από τις απομακρυσμένες τοπικές κοινότητες στο κέντρο του Δήμου.
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Πιστοποίηση - Παγκοσμιοποίηση- άνοιγμα αγορών 	<ul style="list-style-type: none"> - Έντονος ανταγωνισμός σε εθνικό και διεθνές επίπεδο - Ασταθές οικονομικό περιβάλλον - Ασταθές φορολογικό καθεστώς για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις - Μεγάλες γραφειοκρατικές διαδικασίες που αποτελούν τροχοπέδη στην έναρξη, επέκταση, αλλαγή κάθε επιχειρηματικής δραστηριότητας - Ασταθής οικονομική συγκυρία για την προώθηση καινοτόμων επιχειρηματικών δράσεων
Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης <ul style="list-style-type: none"> - Πιστοποίηση Τριτογενούς Τομέα 	

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ : ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	
ΘΕΜΑ : ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Δυνατότητες	Προβλήματα
<ul style="list-style-type: none"> - Υψηλό επίπεδο τουριστικών υπηρεσιών - Ισχυρή γεωγραφική θέση - Υψηλή τουριστική ζήτηση - Ανάπτυξη θεματικού τουρισμού (συνεδριακού, αγροτουρισμού κ.α.) - Ανάπτυξη χειμερινού τουρισμού - Ανάδειξη και αξιοποίηση φυσικού περιβάλλοντος 	<ul style="list-style-type: none"> - Εποχική ζήτηση - Έλλειψη ενιαίου στρατηγικού σχεδιασμού τουριστικής προβολής και ανάπτυξης - Αποσπασματικές και μεμονωμένες πρωτοβουλίες τουριστικής ανάπτυξης - Κίνδυνος μαζικοποίησης τουριστικού προϊόντος χωρίς διαφοροποιήσεις – έλλειψη καινοτομίας - Ανεπάρκεια υποδομών υποδοχής επισκεπτών
Ευκαιρίες	Περιορισμοί
<ul style="list-style-type: none"> - Ανάπτυξη γαστρονομικού τουρισμού-προώθηση Μεσογειακής διατροφής - Προσέλκυση εγχώριου τουρισμού - Περαιτέρω ανάπτυξη τουρισμού κρουαζιέρας - Ανάπτυξη νέων τεχνολογιών στον τουρισμό - Ανάδειξη προστατευόμενων περιοχών φυσικού κάλλους - Δημιουργία θεματικών μουσείων - Επέκταση Κρατικού Αερολιμένα Καλαμάτας - Βελτίωση υποδομών Λιμένα Καλαμάτας 	<ul style="list-style-type: none"> - Ισχυρός ανταγωνισμός σε διεθνές αλλά και σε εθνικό επίπεδο - Έλλειψη υποδομών ανάπτυξης θεματικού τουρισμού - Συρρίκνωση της μεταποίησης και του αγροτικού τομέα - Υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος - Έλλειψη εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στον τομέα του τουρισμού
<p>Κρίσιμα Ζητήματα Τοπικής Ανάπτυξης</p> <ul style="list-style-type: none"> - Αναβάθμιση-Ολοκλήρωση βασικών υποδομών υποδοχής (Αεροδρόμιο-Λιμάνι) - Ενίσχυση αεροπορικών και ακτοπλοϊκών δρομολογίων εσωτερικού και εξωτερικού - Ανάδειξη πολιτιστικής ταυτότητας και λοιπών παραδοσιακών τουριστικών χαρακτηριστικών της περιοχής - Διοργάνωση εκθέσεων τουρισμού για την ενίσχυση της τουριστικής προβολής του Δήμου - Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου - Ανάπτυξη θεματικού τουρισμού - Άμεση απορρόφηση χρηματοδοτικών πόρων για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων 	

5. Καθορισμός της Στρατηγικής του Δήμου Καλαμάτας

5.1. Η Αποστολή το όραμα και οι αρχές του Δήμου Καλαμάτας

5.1.1. Γενικά για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Καλαμάτας αποτελεί το βασικό εργαλείο σχεδιασμού και υλοποίησης της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου. Στις προτεραιότητες που θέτει το πρόγραμμα αντανακλάται η βούληση και το όραμα της Δημοτικής Αρχής καθώς και οι προτεραιότητες που αυτή θέτει για τη χρονική περίοδο 2015-2019.

Κύριος στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί ο προσδιορισμός αφενός των κύριων αξόνων οι οποίοι θα αποτελέσουν τη βάση για την διαμόρφωση της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου την περίοδο 2015-2019 και αφετέρου, αποτελεί ένα πρόγραμμα για τη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο.

5.1.2. Βασικές Αρχές πάνω στις οποίες πρέπει να στηριχθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Σύμφωνα με την 1/2015 Απόφαση της Εκτελεστικής Επιτροπής του Δήμου Καλαμάτας το όραμα και η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου για τη διαμόρφωση του στρατηγικού σχεδίου (άξονες – μέτρα – στόχοι) του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2015-19 είναι ως εξής:

Το όραμα του Δήμου Καλαμάτας, ως συνόλου υπηρεσιών, με βασική παράμετρο τη διαρκή υποστήριξη των δημοτών, μέσα από μία διαρκή τροχιά ανάπτυξης, μπορεί να περιγραφεί ως ένας «συνδυασμός επιμέρους οραμάτων» κατά λειτουργία και αρμοδιότητα των δομών του Δήμου.

Οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες πρέπει να στηριχθεί το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Δήμου Καλαμάτας είναι:

- Εφαρμογή ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ώστε η διοικητική δομή των Υπηρεσιών του Δήμου να είναι λειτουργική και αποτελεσματική.
- Καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και διαρκής αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών που προσφέρονται από τον Δήμο
- Χρηστή και διαφανή διαχείριση των οικονομικών και της περιουσίας του Δήμου
- Προσφορά καλλιτεχνικής παιδείας στους Δημότες
- Διεκδίκηση εκ μέρους της Καλαμάτας του τίτλου της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης για το έτος 2021
- Προβολή πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου – ανάδειξη του

- ανθρωπογενούς και του φυσικού περιβάλλοντος του
- Περιβαλλοντική διαχείριση απορριμμάτων
 - Ορθολογική, πολεοδομική και οικιστική ανάπτυξη
 - Αξιοποίηση υφιστάμενων υποδομών και δημιουργία νέων (υποδομών - δικτύων κ.α)
 - Προώθηση τουριστικών δραστηριοτήτων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού
 - Προβολή τοπικών προϊόντων
 - Συνέχιση λειτουργίας δημοτικών κοινωνικών δομών στήριξης.
 - Ανάδειξη του Λιμένα Καλαμάτας ως προορισμού κρουαζιέρας, πλήρης αξιοποίηση των χώρων ελλιμενισμού
 - Προστασία του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος, του υδροφόρου ορίζοντα, καθώς και η αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
 - Ανάπτυξη συνεργασιών σε τοπικό – διαδημοτικό - περιφερειακό - εθνικό και διακρατικό επίπεδο
 - Υποστήριξη της παιδείας, της δια βίου μάθησης και επιμόρφωσης καθώς και της επαγγελματικής αποκατάστασης της νεολαίας
 - Έγκαιρος και ουσιαστικός προγραμματισμός δράσεων και έργων
 - Ενίσχυση της εθελοντικής προσφοράς
 - Αρμονική συνεργασία του Δήμου με τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και επιχειρηματικούς φορείς της περιοχής του
 - Έγκαιρη και συστηματική αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων της εποχής μας.
 - Διαφύλαξη και προώθηση της κοινωνικής συνοχής
 - Ευρύτερη δυνατή συμμετοχή των δημοτών στις τοπικές υποθέσεις
 - Αξιοποίηση των σύγχρονων τεχνολογιών και ήπιων μορφών ενέργειας
 - Στήριξη της τοπικής απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας
 - Ανταπόκριση στις ανάγκες και στα αιτήματα των πολιτών
 - Ισόρροπη ανάπτυξη των δημοτικών και τοπικών κοινοτήτων
 - Εξυπηρέτηση των αναγκών των κατοίκων και των επισκεπτών
 - Αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων και δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης και ευημερίας
 - Ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράλληλα των αρχαιολογικών, θρησκευτικών σημείων ενδιαφέροντος.
 - Ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο ειδικών πληθυσμιακών ομάδων (Ρομά, οικονομικοί μετανάστες κ.λ.π.)
 - Ανάληψη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη της κοινωνικής μέριμνας, της παιδείας, της κοινωνικής πρόνοιας, της ισότητας των δυο φύλων.

5.1.3. Διατύπωση του οράματος (σύνοψη)

Ένας σύγχρονος και λειτουργικός Δήμος, με προσήλωση στην εξυπηρέτηση του πολίτη και τη βελτίωση της καθημερινότητας και του επιπέδου ζωής του. Με στήριξη μιας τοπικής κοινωνίας που να χαρακτηρίζεται από συνεχή αλληλεγγύη και σεβασμό στα δικαιώματα και τις ανάγκες κάθε μέλους της. Με συνεχή ανάπτυξη του πολιτισμού, του αθλητισμού και με διαρκή φροντίδα για την προβολή του τουριστικού προϊόντος, μέσω της ανάδειξης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής. Με συστηματική πορεία προς την κοινωνία της γνώσης μέσω της ενίσχυσης των υποδομών παιδείας και της

συνεχούς στήριξης της νεολαίας.
Με σεβασμό στο περιβάλλον και με επίκεντρο τον άνθρωπο.

5.2. Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου Καλαμάτας

Η στρατηγική του Δήμου Καλαμάτας αποτελείται από ένα σύνολο γενικών στόχων και πολιτικών δράσεων, έτσι όπως αυτές προκύπτουν με βάση τους άξονες προτεραιότητας που έχει καθορίσει και που σκοπό έχουν την εκπλήρωση της αποστολής και την επίτευξη του οράματος του Δήμου.

Η διαμόρφωση της στρατηγικής του Δήμου οριοθετείται από τον προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης με όρους βιωσιμότητας και αειφορίας, την στρατηγική ποιότητας στον αγροτικό τομέα, την προώθηση των ήπιων και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την εκπαίδευση, καθώς επίσης και την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

Παράλληλα διαμορφώνει και τις κατάλληλες εσωτερικές στρατηγικές επιλογές που θα διασφαλίσουν την επιτυχή προσέγγιση των ως άνω γενικών στόχων τοπικής ανάπτυξης.

Για τις ανάγκες του στρατηγικού σχεδιασμού και του επιχειρησιακού προγραμματισμού του Δήμου απαιτείται η οριοθέτηση δύο βασικών επιπέδων λήψης αποφάσεων:

Το επίπεδο Δημάρχου- Εκτελεστικής Επιτροπής- Δημοτικού Συμβουλίου, στο οποίο καθορίζεται η Στρατηγική καθώς και οι Γενικοί Στόχοι τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου για την πενταετία 2015-2019 και

Το επίπεδο των Υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, στο οποίο καταρτίζονται τα Σχέδια Δράσης και προσδιορίζονται οι ειδικοί στόχοι και δράσεις για την επίτευξη του καθενός από τους γενικούς στόχους του στρατηγικού σχεδίου του Δήμου.

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου, προκειμένου ωστόσο να είναι αποτελεσματική, πρέπει να στηρίζεται και να υπηρετεί τα κάτωθι:

5.2.1. Αρχές

Της συμβατότητας και της άμεσης συσχέτισης με το αναπτυξιακό όραμα. Δηλαδή η αναπτυξιακή στρατηγική θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους εκείνους τους γενικούς στόχους, η υλοποίηση των οποίων θα οδηγήσει το Δήμο στην κοινωνικά επιθυμητή κατάσταση. Στην ουσία πρόκειται για τη στρατηγική εξειδίκευση του οράματος μέσω της διατύπωσης εξειδικευμένων στόχων.

Της εσωτερικής συνοχής, που σημαίνει ότι οι επιμέρους στόχοι θα πρέπει να λειτουργούν συμπληρωματικά, χωρίς επικαλύψεις ή συγκρούσεις και αλληλοαναιρέσεις.

Της θεματικής εξειδίκευσης, δηλαδή του συγκεκριμένου προσανατολισμού και διακριτού περιεχομένου κάθε στόχου και της προώθησης ενός συγκεκριμένου τομέα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Της εφικτότητας, δηλαδή της διατύπωσης στόχων που είναι ρεαλιστικοί και υλοποιήσιμοι.

Της κοινωνικής αποδοχής, που σημαίνει ότι οι στρατηγικοί στόχοι θα πρέπει να είναι αποδεκτοί και να τυγχάνουν της κοινωνικής συναίνεσης από τους κατοίκους του Δήμου.

Της συνάφειας με τις περιφερειακές, εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές προτεραιότητες, ώστε αφενός να έχουν μεγάλη πιθανότητα χρηματοδότησης και αφετέρου να συνεργούν με αυτές ώστε να υπάρχει πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα.

5.2.2. Εναρμόνιση με τον Στρατηγικό Σχεδιασμό της Περιφέρειας Πελοποννήσου και με το σύνολο των Εθνικών και Ευρωπαϊκών Στρατηγικών

Ειδικότερα, ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη του:

- Την αναπτυξιακή στρατηγική της Ε.Ε. " Ευρώπη 2020" και την ενσωμάτωση της στρατηγικής αυτής στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
- Το ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014-2020
- Την στρατηγική του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΠΕΠ) Πελοποννήσου
- Την στρατηγική του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020
- Την στρατηγική του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2014-2020
- Την στρατηγική και τα προγράμματα του Πράσινου Ταμείου
- Τις προτεραιότητες του Μεσομακροπρόθεσμου Προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας

5.2.2.1. "Ευρώπη 2020"

Η "Ευρώπη 2020" αποτελεί την αναπτυξιακή στρατηγική της ΕΕ για την ερχόμενη δεκαετία με στόχο τη δημιουργία μιας «έξυπνης, βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς οικονομίας». Αυτές οι τρεις αλληλοσυμπληρούμενες προτεραιότητες θα βοηθήσουν την ΕΕ και τα κράτη μέλη να επιτύχουν υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Ειδικότερα, η ΕΕ έθεσε επιμέρους φιλόδοξους στόχους – για την απασχόληση, την καινοτομία, την εκπαίδευση, την κοινωνική ένταξη και το

κλίμα/την ενέργεια – προς επίτευξη μέχρι το 2020. Κάθε κράτος μέλος έχει υιοθετήσει μέσω Προγραμμάτων Μεταρρυθμίσεων τους δικούς του εθνικούς στόχους, σε κάθε έναν από αυτούς τους τομείς και θα πρέπει να αναλάβει συγκεκριμένες δράσεις οι οποίες να τους στηρίζουν.

Ενδεικτικοί κρίσιμοι στόχοι της αναπτυξιακής Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» που αφορούν την Περιφέρεια Πελοποννήσου αποτυπώνονται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 132 : «Ευρώπη 2020» - Κρίσιμοι Στόχοι

Στόχοι ΕΕ/ κρατών μελών	Επίπεδο Απασχόλησης	Ε & Α (ως ποσοστό του ΑΕΠ)	Συμμετοχή Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	Πρόωρη εγκατάλειψη της σχολικής εκπαίδευσης	Τριτοβάθμια εκπαίδευση της ηλικιακής κατηγορίας 30-34	Μείωση του πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού (αρ.)
Στόχος ΕΕ (27)	75% (68,6%)	3%	20% (10,3%)	10% (14,1%)	40% (33,6%)	20,00 εκ. (115,48εκ.)
Ελλάδα	70% (64%)	3,00% (0,6% το 2006)	18% (4,3% -2010)	9,7% (13,7% -2010)	32% (28,4%)	0,45εκ. (3,031 εκ.)
Περιφέρεια Πελοποννήσου	68,7%	0,3% (2005)	2,3%	22,5%	17,2%	

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας Πελοποννήσου, Στρατηγικός Σχεδιασμός, Ιούνιος 2012

5.2.2.2. Το ΕΣΠΑ για την περίοδο 2014-2020

Υψηφίστηκε ο Ν. 4314/2014 (ΦΕΚ Α 265/23-12-2014) με αντικείμενο τη θέσπιση των κανόνων που διέπουν το συντονισμό, τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020, ώστε να διασφαλιστεί η αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και της εθνικής συμμετοχής, ο συντονισμός μεταξύ τους, καθώς και με τα άλλα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής της Ένωσης. Οι διατάξεις του νόμου έχουν εφαρμογή στα προγράμματα που περιλαμβάνονται στο Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) της περιόδου 2014 – 2020 και χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ)

Σχετικά με τις Διαχειριστικές Αρχές Τομεακών ΕΠ:

1.Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ».

2.Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ 2007 - 2013» μετονομάζεται σε «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ».

3.Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» και η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» συγχωνεύονται και συνιστούν νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ».

4.Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ», η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΓΙΡΟΣΠΙΕΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ» και η Ειδική Υπηρεσία Ενδιάμεση Διαχειριστική

Αρχή Μεταφορών, συγχωνεύονται και συνιστούν νέα Ειδική Υπηρεσία με την επωνυμία «Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ».

5. Η διαχείριση των ΕΠ που εντάσσονται στο στόχο «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία» ασκείται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης των ΕΠ του στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία».

6. Η διαχείριση του ΕΠ ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ 2014 - 2020, ασκείται από Μονάδα της Ειδικής Υπηρεσίας Στρατηγικής Σχεδιασμού και Αξιολόγησης, η οποία αναλαμβάνει αρμοδιότητες διαχείρισης.

Οι νέες Ειδικές Υπηρεσίες που μετονομάζονται ή συνιστώνται με τις ανωτέρω παραγράφους υπάγονται διοικητικά στον οικείο Ειδικό Γραμματέα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Οι Ειδικές Υπηρεσίες των Περιφερειών που μετονομάστηκαν σε «Ενδιάμεσες Διαχειριστικές Αρχές» αναλαμβάνουν αρμοδιότητες διαχείρισης των οικείων Περιφερειακών ΕΠ, σύμφωνα με το άρθρο 125 του Κανονισμού επιπροσθέτως των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο ν. 3614/ 2007 και στις αποφάσεις εκχώρησης αρμοδιοτήτων για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013. Οι ανωτέρω Ειδικές Υπηρεσίες μετονομάζονται σε Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΕΠ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ..., στην οποία προστίθεται η ονομασία κάθε Περιφέρειας και υπάγονται διοικητικά στον οικείο Περιφερειάρχη.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του ΕΣΠΑ είναι:

- Κοινοτική Συνδρομή ΕΣΠΑ: 19,7 δις (Δημόσια Δαπάνη 24,6 δις) ευρώ με δυνατότητα επαύξησης κατά 2 δις με την εφαρμογή της ρήτρας αναθεώρησης το 2016.

Σε αυτό προστίθενται

- οι πόροι του CEF (Συνδέοντας την Ευρώπη) περίπου 580 εκ. € (ΔΔ 682 εκ. €) πόροι από Ταμείο Συνοχής που διαχειρίζονται κεντρικά από ΕΕ αλλά αποκλειστικά για έργα που θα προτείνει η χώρα

- οι πόροι για τα Προγράμματα Ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας (231,7 εκ. €) (ΔΔ 289,6 εκ. €)

- οι πόροι του Ευρωπαϊκού Ταμείου για τους αγρότες (FEAD) που διαχειρίζεται η χώρα περίπου 281 εκ. € (351 εκ. €)

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ : περίπου 20,8 δις €

Εκτιμώμενη συνολική δημόσια δαπάνη: περίπου 26 δις €

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 133: Χρηματοδοτικός πίνακας ΕΣΠΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΔΕΤ					ΣΥΝΟΛΟ Κοινωνικής Συνδρομής	Εκτίμηση Δημόσιας Δαπάνης
	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ και ΠΑΝ	ΤΣ	ΕΓΤΑΑ	ΕΤΘΑ		
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	2.970.871.632,770	673.506.657,710	0,000			3.646.378.290,480	4.537.972.863,100
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.133.178.564,900	0,000	2.395.407.389,140			3.530.385.954,040	4.262.099.546,290
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	0,000	2.104.926.537,560	0,000			2.104.926.537,560	2.631.138.171,950
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	176.750.388,880	200.478.028,300	0,000			377.228.417,180	471.535.521,475
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	352.936.804,280	53.254.664,320	79.813.744,699			466.005.213,299	578.108.447,160
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	640.647.291,240	131.244.054,750	186.884.511,586			958.775.857,576	1.184.728.313,765
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	263.809.882,370	57.094.661,020	74.378.415,431			395.282.958,821	488.634.697,391
ΗΠΕΙΡΟΥ	226.500.790,200	34.176.723,450	24.772.717,452			285.450.231,102	354.991.265,535
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	326.269.401,510	66.519.182,470	38.252.121,319			431.040.705,299	535.988.225,644
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	245.794.494,490	18.793.693,000	18.677.521,087			283.267.708,587	352.711.288,584
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	74.278.999,270	20.747.212,780	69.338.087,900			164.364.299,950	328.728.599,899
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	160.803.272,470	33.470.599,110	63.786.240,479			260.060.112,059	345.384.975,338
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	155.534.239,770	26.005.519,760	15.000.000,000			196.539.759,530	244.571.738,236
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	214.491.238,720	26.844.361,120	11.414.114,510			252.749.714,350	315.097.868,812
ΚΡΗΤΗΣ	289.648.876,110	56.257.622,340	5.242.983,373			351.149.481,823	441.051.338,796
ΑΤΤΙΚΗΣ	678.314.113,310	233.659.463,650	192.254.184,687			1.104.227.761,647	1.366.148.364,949
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	62.172.081,030	21.913.200,030	23.516.816,531			107.602.097,591	215.204.195,183
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ				4.223.960.793,000		4.223.960.793,000	5.279.950.991,250
ΑΛΙΕΙΑ & ΘΑΛΑΣΣΑ					250.000.000,000	250.000.000,000	333.333.333,333
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	171.714.541,770	77.616.867,800	68.280.653,400			317.612.062,970	391.994.442,433
ΣΥΝΟΛΟ	8.165.716.613,090	3.862.511.049,170	3.247.019.501,603	4.223.960.793,000	250.000.000,000	19.749.207.956,863	24.679.394.210,128
Ταμείο Συνοχής Μεταφορές στο CEF (Ταμείο Υποδομών Ε.ε.)						580.000.000,000	682.352.941,176
Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας						231.700.000,000	289.625.000,000
ΣΥΝΟΛΟ						20.560.907.956,863	25.651.372.151,305
Ταμείο Απόρων (ΕΤΠΑ+ΕΚΤ)						281.000.000,000	351.250.000,000
ΣΥΝΟΛΟ						20.841.907.956,863	26.002.622.151,305

Πίνακας 134: Χρηματοδοτικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-2020

	(€ σε τρέχουσες τιμές)	%
Περιφέρειες Λιγότερο Ανεπτυγμένες	7.201.034.095	34,60%
Περιφέρειες Μετάβασης	2.360.822.957	11,30%
Περιφέρειες Περισσότερο Ανεπτυγμένες	2.595.586.609	12,50%
Ταμείο Συνοχής	3.249.836.729	15,60%
Ταμείο Συνοχής (στο Ταμείο Υποδομών CEF)	580.000.000	2,80%
Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης	4.200.000.000	20,20%
Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας	250.000.000	1,20%
Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία	231.700.000	1,10%
Πρωτοβουλία για τη Νεανική Απασχόληση	163.000.000	0,80%
ΣΥΝΟΛΟ	20.831.980.390	100,00%

Πίνακας 135: Αρχιτεκτονική Τομεακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020

Η ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2014 – 2020	
ΤΟΜΕΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Π/Υ (€)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' Φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

1	Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία	3.735.085.423
2	Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη	4.361.588.892
3	Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση	2.152.201.141
4	Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα	386.425.295
5	Αγροτική Ανάπτυξη	4.195.972.284
6	Θάλασσα και Αλιεία	Δεν έχει οριστικοποιηθεί
7	Τεχνική Βοήθεια	338.960.169

Πίνακας 136: Αρχιτεκτονική Περιφερειακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ		Π/Υ (€)
1	ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	416.069.729
2	ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	790.667.716
3	ΘΕΣΣΑΛΙΑ	328.710.978
4	ΗΠΕΙΡΟΣ	267.016.991
5	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	402.343.182
6	ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	271.022.397
7	ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	97.338.435
8	ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	221.537.609
9	ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	185.955.002
10	ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	247.203.968
11	ΚΡΗΤΗ	356.369.237
12	ΑΤΤΙΚΗ	934.169.428
13	ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	86.131.827

Εθνικά – Τομεακά Επιχειρησιακά προγράμματα

1.« Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

Προϋπολογισμός: 3,64 δις ευρώ (ΔΔ 4,55 δις ευρώ)

Το μεγαλύτερο πρόγραμμα του νέου ΕΣΠΑ, απορροφά το 25% των πόρων.

-9 τομείς προτεραιότητας που προέκυψαν από μελέτες του IOBE, του ΚΕΠΕ και της McKinsey: Τουρισμός, Αγροδιατροφικός τομέας, Logistics, Περιβαλλοντική Βιομηχανία, Φάρμακα-Υγεία, Παραγωγή και εξοικονόμηση ενέργειας, Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, Δημιουργικές Βιομηχανίες και Πολιτισμός.

Ενισχύσεις για :

- εξαγωγικές επιχειρήσεις,
- πιστοποίηση (branding) αγροδιατροφικών προϊόντων,
- νέες επιχειρήσεις από νέους, γυναίκες
- τουριστική προβολή,
- εξοικονόμηση ενέργειας,
- ανακύκλωση - αξιοποίηση αποβλήτων,
- καινοτομία.

2.« Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»

Προϋπολογισμός: 0,4 δις. Ευρώ (ΔΔ 0,5 δις ευρώ)

- Παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών στους πολίτες, εκσυγχρονισμός της δικαιοσύνης, αξιολόγηση ανθρώπινου δυναμικού, αναβάθμιση ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού, κ.α.
- Αναδιοργάνωση δομών και λειτουργίας
- Δράσεις διαχείρισης της μετανάστευσης
- Αναδιοργάνωση των υπηρεσιών Υγείας

3.«Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη»

Προϋπολογισμός: 3,5 δις. ευρώ (ΔΔ 4,2 δις.)

- Ολοκλήρωση Διευρωπαϊκού οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου,
- Μετρό Αθήνας και Θεσσαλονίκης,
- Έργα αεροδρομίων, λιμενικά έργα.
- Διαχείριση αποβλήτων
- Νέες υποδομές αλλά και ολοκλήρωση έργων του προηγούμενου ΕΣΠΑ

4.« Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»

Προϋπολογισμός: 1,9 δις. Ευρώ (ΔΔ 2,3 δις ευρώ) συν 0,17 δις. (ΔΔ 0,214) για απασχόληση νέων

- Αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του ΕΚΤ στο ΕΣΠΑ από 25 σε 31 %
- Κατάρτιση-βελτίωση δεξιοτήτων
- Κουπόνια ανέργων
- Βρεφονηπιακοί σταθμοί
- Εκσυγχρονισμός ΟΑΕΔ
- Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης για νέους, γυναίκες , μακροχρόνια άνεργους

- Καινοτόμα προγράμματα για την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος
- Σύνδεση της Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης με την αγορά εργασίας.
- Μείωση πρόωρης εγκατάλειψης σχολείου
- Απασχόληση νέων

5. «Αγροτική Ανάπτυξη»

Προϋπολογισμός: 4,2 δις. Ευρώ (ΔΔ περίπου 5,2 δις €) εκ των οποίων 1,2 δις. (ΔΔ περίπου 1,5 δις €) μέσω ΠΕΠ

- Επενδύσεις για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- στήριξη των παραγωγών προϊόντων με συγκριτικό πλεονέκτημα και εξαγωγικό χαρακτήρα,
- στήριξη επιχειρήσεων μεταποίησης και εμπορία αγροτικών προϊόντων
- στήριξη των νέων γεωργών για τη δημιουργία βιώσιμων γεωργικών εκμεταλλεύσεων
- διαφοροποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο,
- υποστήριξη πιλοτικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, προϊόντων και τεχνολογιών στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων

6. «Θάλασσα και Αλιεία»

Προϋπολογισμός (εκτιμώμενο ποσό) 250 εκ. € (ΔΔ 333 εκ. €)

- Επενδύσεις για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στο σύνολο των κλάδων του τομέα (αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, εμπόριο και μεταποίηση),
- Ενίσχυση των υδατοκαλλιεργειών για την παραγωγή ειδών με εμπορική αξία
- Προώθηση της καινοτομίας σε όλη την αλυσίδα αξίας του τομέα της αλιείας
- Βελτίωση της οργάνωσης των αγορών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Δεκατρία Περιφερειακά Επιχειρησιακά

Προϋπολογισμός: 5,2 δις. ευρώ (ΔΔ 6,75 δις €)

- Αύξηση του ποσοστού των ΠΕΠ στο συνολικό πρόγραμμα από 22 στο 35 %.
- Ξεχωριστό πρόγραμμα για κάθε Περιφέρεια (ΠΕΠ) ΜΟΝΟ για ΕΤΠΑ και ΕΚΤ
- Όλες οι Περιφέρειες θα διαχειριστούν περισσότερους πόρους
- Έμφαση σε αναπτυξιακά έργα αλλά και επιχειρηματικότητα, κοινωνικές δράσεις

-Πολυτομεακά και πολυταμειακά προγράμματα

5.2.2.3. Αναπτυξιακό Σχέδιο της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Στη νέα προγραμματική περίοδο η Περιφέρεια Πελοποννήσου είναι πλέον Μεταβατική Περιφέρεια, καθώς ο μέσος όρος του ΑΕΠ τα έτη 2007-2009 ήταν μεγαλύτερος από το 75% του Μέσου Κοινοτικού Όρου. Ως μεταβατική περιφέρεια η Πελοποννήσος πρέπει να συγκεντρώσει περισσότερους πόρους σε 4 συγκεκριμένους στόχους του ΕΤΠΑ, σε σχέση με τις λιγότερες ανεπτυγμένες περιφέρειες. Παράλληλα θα υπάρξει συγκέντρωση περισσότερων πόρων του ΕΚΤ σε 5 επενδυτικές προτεραιότητες.

Σύμφωνα με το νέο σχέδιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, η πρόταση του Υπουργείου Ανάπτυξης για την Περιφέρεια Πελοποννήσου διαμορφώνεται ως ακολούθως:

ΕΤΠΑ:	201.000.000 €
ΕΚΤ:	69.300.000 €
Σύνολο ΔΔ:	270.300.000 €

Το πρόγραμμα αποτελείται από 7 Άξονες Προτεραιότητας και 11 Θεματικούς Στόχους οι οποίοι περιλαμβάνουν τις επενδυτικές προτεραιότητες.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πίνακας 137: Άξονες προτεραιότητα 5 - Θεματικοί Στόχοι

ΕΔΕΤ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ			ΣΥΝΟΛΟ	
		ΕΤΠΑ	%	ΕΚΤ	%	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
	ΑΠ.1: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΤΗΣ ΕΛΚΥΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΩΤΡΕΦΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΤΩΝ ΜΜΕ), ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΜΕ ΔΙΟΧΜΗ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ	32.800.000	20,77%	0	0,00%	32.800.000
	Θ.Σ.1: Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας	4.800.000	3,04%	0	0,00%	4.800.000
ΕΤΠΑ	1.α	1.500.000	0,95%	0	0,00%	1.500.000
	1.β	3.300.000	2,09%	0	0,00%	3.300.000
	1.55%					
	0,71%					
	0,71%					
	1,18%					
ΕΤΠΑ	2.β	2.500.000	1,58%	0	0,00%	2.500.000
	0,71%					
ΕΤΠΑ	2.γ	1.000.000	0,63%	0	0,00%	1.000.000
	0,47%					
	12,01%					
ΕΤΠΑ	3.α	15.000.000	9,50%	0	0,00%	15.000.000
	7,06%					
ΕΤΠΑ	3.γ	4.000.000	2,53%	0	0,00%	4.000.000
	1,88%					
ΕΤΠΑ	3.δ	6.500.000	4,12%	0	0,00%	6.500.000
	3,06%					

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΕΔΕΤ	ΛΕΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ				ΣΥΝΟΛΟ	
		ΕΤΠΑ	%	ΕΚΤ	%	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	%
	Α.Π. 2Α: ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ - ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ	0	0,00%	54.472.000	100,00%	54.472.000	25,65%
	Θ.Σ.8: Προώθηση της θιώσμισης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υλοστέρηση της κινητικότητας των εργαζομένων.	0	0,00%	4.139.685	7,60%	4.139.685	1,95%
ΕΚΤ	Αυτοαπασχόληση, επιχειρηματικότητα και δημιουργία νέων επιχειρήσεων, και ειδικά καινοτόμων πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων	0	0,00%	1.600.000	2,94%	1.600.000	0,75%
ΕΚΤ	Προσαρμογή των εργαζομένων, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών στις αλλαγές	0	0,00%	2.539.685	4,66%	2.539.685	1,20%
	Θ.Σ.9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	0	0,00%	50.332.315	92,40%	50.332.315	23,70%
ΕΚΤ	Ενεργητική ένταξη, μεταξύ άλλων και με σκοπό την προώθηση των ίσων ευκαιριών και της δραστήριας συμμετοχής και τη βελτίωση των δυνατοτήτων απασχόλησης	0	0,00%	6.000.000	11,01%	6.000.000	2,83%
ΕΚΤ	Κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, όπως οι Ρομά	0	0,00%	3.000.000	5,51%	3.000.000	1,41%
ΕΚΤ	Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση των ίσων ευκαιριών	0	0,00%	3.000.000	5,51%	3.000.000	1,41%
ΕΚΤ	Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης και των κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας	0	0,00%	28.332.315	52,01%	28.332.315	13,34%
ΕΚΤ	Προώθηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επγγελματικής ενσωμάτωσης σε κοινωνικές επιχειρήσεις και την κοινωνική και αλληλέγγυο οικονομία ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση	0	0,00%	5.000.000	9,18%	5.000.000	2,35%
ΕΚΤ	Στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων	0	0,00%	5.000.000	9,18%	5.000.000	2,35%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΕΔΕΤ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ				ΣΥΝΟΛΟ	
		ΕΤΠΑ	%	ΕΚΤ	%	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	%
	Α.Π. 2Β: ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΗΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	20.000.000	12,67%	0	0,00%	20.000.000	9,42%
	Θ.Σ.9: Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης	8.000.000	5,07%	0	0,00%	8.000.000	3,77%
	Επενδύσεις στις υποδομές υγείας και τις κοινωνικές υποδομές που συμβάλλουν στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη, μειώνοντας τις ανισότητες όσον αφορά την κατάσταση στον τομέα της υγείας, προωθώντας την κοινωνική ένταξη μέσω βελτίωσης της πρόσβασης σε υπηρεσίες κοινωνικού, πολιτιστικού χαρακτήρα και υπηρεσίες ανψυχής και τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα της κοινότητας						
ΕΤΠΑ	9.α	3.500.000	2,22%	0	0,00%	3.500.000	1,65%
	Παροχή στήριξης για τη φυσική, οικονομική και κοινωνική ανάλωση υποβαθμισμένων κοινοτήτων εντός αστικών και αγροτικών περιοχών						
ΕΤΠΑ	9.β	1.500.000	0,95%	0	0,00%	1.500.000	0,71%
	Παροχή στήριξης για κοινωνικές παρεμβάσεις						
ΕΤΠΑ	9.γ	1.000.000	0,63%	0	0,00%	1.000.000	0,47%
	Προαρμοποίηση επενδύσεων στο πλαίσιο στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων						
ΕΤΠΑ	9.δ	2.000.000	1,27%	0	0,00%	2.000.000	0,94%
	Θ.Σ.10: Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση	12.000.000	7,60%	0	0,00%	12.000.000	5,65%
	Επενδύσεις στην εκπαίδευση την κατάρτιση, και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση με την ανάπτυξη υποδομών, κατάρτισης και εκπαίδευσης						
ΕΤΠΑ	10	12.000.000	7,60%	0	0,00%	12.000.000	5,65%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΕΔΕΤ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ			ΣΥΝΟΛΟ	
		ΕΤΠΑ	%	ΕΚΤ	%	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ
	Α.Π. 3: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΕ ΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΦΙΛΙΚΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	46.500.000	29,45%	0	0,00%	46.500.000
	Θ.Σ.4: Στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς	6.000.000	3,80%	0	0,00%	6.000.000
ΕΤΠΑ	Στήριξη της ενεργειακής απόδοσης, της έξυπνης διαχείρισης της ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στις δημόσιες υποδομές, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων κτηρίων, και στον τομέα της στέγασης.	6.000.000	3,80%	0	0,00%	6.000.000
	Θ.Σ.5: Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων	5.000.000	3,17%	0	0,00%	5.000.000
ΕΤΠΑ	Στήριξη των επενδύσεων για προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή καθώς και των τεχνικών που βασίζονται στο οικοσύστημα	5.000.000	3,17%	0	0,00%	5.000.000
	Θ.Σ.6: Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προαγωγή της αποδοτικής χρήσης των πόρων	35.500.000	22,48%	0	0,00%	35.500.000
ΕΤΠΑ	Επενδύσεις στον τομέα των αποβλήτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	2.000.000	1,27%	0	0,00%	2.000.000
ΕΤΠΑ	Επενδύσεις στον τομέα των υδάτων, ώστε να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ένωσης και να αντιμετωπιστούν οι ανάγκες που έχουν προσδιορισθεί από τα κράτη μέλη για επενδύσεις που υπερβαίνουν τις εν λόγω απαιτήσεις	14.000.000	8,87%	0	0,00%	14.000.000
ΕΤΠΑ	Διατήρηση, προστασία, πρόωση και ανάπτυξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς	10.500.000	6,55%	0	0,00%	10.500.000
ΕΤΠΑ	Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και του εδάφους και προαγωγή των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων μέσω και του δικτύου NATURA 2000 και των «πράσινων» υποδομών.	1.500.000	0,95%	0	0,00%	1.500.000
ΕΤΠΑ	Ανάληψη δράσης για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, την ανάπλαση των πόλεων, την αναζωογόνηση και την απολύμανση των υποβαθμισμένων περιβαλλοντικά εκτάσεων (συμπεριλαμβανομένων των προς ανασυγκρότηση περιοχών), τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης και την πρόωση μέτρων για τον περιορισμό του θορύβου	7.500.000	4,75%	0	0,00%	7.500.000

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΕΔΕΤ	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ/ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ/ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ				ΣΥΝΟΛΟ	
		ΕΤΠΑ	%	ΕΚΤ	%	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	%
	Α.Π. 4: ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ – ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΠΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	58.609.000	37,12%	0	0,00%	58.609.000	27,60%
	Θ.Σ.7: Προαγωγή των θιώσιμων μεταφορών και εξάλειψη των σημείων συμμόρφωσης σε υποδομές βασικών δικτύων	58.609.000	37,12%	0	0,00%	58.609.000	27,60%
ΕΤΠΑ	Ενίσχυση της περιφερειακής κινητικότητας μέσω της σύνδεσης δευτερευόντων και τριτερευόντων κόμβων με τις υποδομές ΔΕΔ-Μ, περιλαμβανομένων των πολυτροπικών κόμβων.	57.809.000	36,61%	0	0,00%	57.809.000	27,22%
ΕΤΠΑ	Ανάπτυξη και βελτίωση φυλικών προς το περιβάλλον και με χαμηλές εκπομπές άνθρακα συστημάτων μεταφορών (στα οποία περιλαμβάνονται και τα συστήματα χαμηλού θορύβου), συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών πλωτών οδών και των θαλάσσιων μεταφορών, των λιμένων, των πολυτροπικών συνδέσεων και των αερολιμενικών υποδομών, με σκοπό την προώθηση της βιώσιμης περιφερειακής και τοπικής κινητικότητας	800.000	0,51%	0	0,00%	800.000	0,38%
	ΣΥΝΟΛΟ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ	157.909.000	100,00%	54.472.000	100,00%	212.381.000	100,00%
	Α.Π. 5: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΤΠΑ	2.894.272	1,80%	0	0,00%	2.894.272	1,34%
	Α.Π. 6: ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΚΤ	0	0,00%	998.599	1,80%	998.599	0,46%
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	160.803.272	100,00%	55.470.599	100,00%	216.273.871	100,00%

5.2.2.4. Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020

Η αγροτική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξελίσσεται συνεχώς, ώστε να μπορεί να ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές. Η πιο πρόσφατη μεταρρύθμιση, στο πλαίσιο του γενικότερου επανασχεδιασμού της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΚΓΠ), ολοκληρώθηκε ουσιαστικά τον Δεκέμβριο του 2013 με την έγκριση των βασικών νομοθετικών πράξεων για την περίοδο 2014-2020.

Σύμφωνα με τη στρατηγική «Ευρώπη 2020» και τους γενικότερους στόχους της ΚΓΠ, η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020 έχει τρεις **μακροπρόθεσμους στρατηγικούς στόχους**:

βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας
βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και της κλιματικής αλλαγής, και
ισορροπημένη εδαφική ανάπτυξη των αγροτικών οικονομιών και κοινοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας και διατήρησης θέσεων εργασίας.
Η μεταρρύθμιση του 2013 διατηρεί πολλά από τα βασικά χαρακτηριστικά της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης της περιόδου 2007-2013. Συγκεκριμένα, όπως στο παρελθόν, η πολιτική θα υλοποιείται με βάση εθνικά και/ή περιφερειακά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (**ΠΑΑ**) επταετούς διάρκειας.

Η μεταρρύθμιση του 2013 επέφερε, ωστόσο, αλλαγές βελτιώνοντας τη στρατηγική προσέγγιση που ακολουθείται κατά τον σχεδιασμό των ΠΑΑ, ενισχύοντας το περιεχόμενο των μέτρων αγροτικής ανάπτυξης, απλουστεύοντας τους κανόνες και/ή περιορίζοντας τον διοικητικό φόρτο όπου αυτό είναι δυνατόν, και συνδέοντας την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης πιο στενά με τα άλλα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καταρτίζουν τα ΠΑΑ με βάση τουλάχιστον τέσσερις από τις **έξι κοινές προτεραιότητες της ΕΕ**:

προώθηση της μεταφοράς γνώσης και καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές,

βελτίωση της βιωσιμότητας/ανταγωνιστικότητας όλων των επιμέρους κλάδων της γεωργίας και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών,

προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, της καλής μεταχείρισης των ζώων και της διαχείρισης των κινδύνων στον τομέα της γεωργίας,

αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με τη γεωργία και τη δασοκομία,

αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα που θα είναι ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, όσον αφορά τους τομείς της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων και της δασοκομίας,

καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας, ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Κάθε μια από τις προτεραιότητες γεωργικής ανάπτυξης περιλαμβάνει επιμέρους τομείς παρέμβασης («τομείς εστίασης»). Στο πλαίσιο των ΠΑΑ, τα κράτη μέλη / οι περιφέρειες καθορίζουν ποσοτικούς στόχους για κάθε τομέα εστίασης, αφού προηγουμένως αναλύσουν τις ανάγκες της περιοχής που

καλύπτεται από το ΠΑΑ. Στη συνέχεια, προσδιορίζουν τα μέτρα που θα λάβουν για την επίτευξη των στόχων αυτών καθώς και το ύψος της χρηματοδότησης που θα χορηγήσουν για κάθε μέτρο.

Η χρηματοδότηση προέρχεται εν μέρει από το **Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)** και εν μέρει από εθνικές / περιφερειακές και, μερικές φορές, ιδιωτικές πηγές.

Η υλοποίηση και ο αντίκτυπος της πολιτικής παρακολουθούνται και αξιολογούνται λεπτομερώς.

5.2.2.5. Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2014-2020

Τα κονδύλια που θα διατεθούν στον αλιευτικό τομέα της χώρας την επταετία 2014-2020 θα είναι αυξημένα κατά 87% σε σύγκριση με την προγραμματική περίοδο 2007-2013 σύμφωνα με το νέο κοινοτικό κανονισμό για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας, που υιοθετήθηκε επί ελληνικής προεδρίας.

Το συνολικό ύψος των πιστώσεων που αναλογούν στην Ελλάδα στους τομείς της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών ανέρχεται στα 388.777.914 €. Από το ποσό αυτό τα 309.622.000 € (έναντι 207.832.237 € στο προηγούμενο ΕΠΑΛ 2007-2013) προορίζονται για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων για τη βιώσιμη ανάπτυξη της ελληνικής αλιείας, των υδατοκαλλιεργειών και τη βελτίωση της μεταποίησης αλιευμάτων και προϊόντων υδατοκαλλιέργειας. Ποσό 54.064.787 € θα διατεθεί για τον έλεγχο και την επιθεώρηση αλιευτικών σκαφών, 16.368.547 € για τη συλλογή αλιευτικών δεδομένων, 4.277.020 € για την ενίσχυση της αποθεματοποίησης αλιευτικών προϊόντων και 4.445.560 € για την εφαρμογή Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής.

5.2.2.6. Πράσινο Ταμείο

Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι :

- η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με την διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος,
- η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και
- η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διοίκησης, διαχείρισης και αξιοποίησης των πόρων.

Η αξιοποίηση των πόρων γίνεται μέσω Προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος που υλοποιούν τρίτοι (φορείς υλοποίησης) και μπορεί να έχει τη μορφή επιχορηγήσεων, δανείων, κεφαλαιακής συμμετοχής ή άλλης ισοδύναμης μορφής κεφαλαιακής ενίσχυσης. Οι δράσεις αυτές επιτρέπεται ταυτόχρονα να συγχρηματοδοτούνται ή να ενισχύονται και από άλλες δημόσιες ή ευρωπαϊκές πηγές ή και ιδιωτικούς πόρους που δανειοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή άλλους φορείς.

5.2.2.7. Πρωτοβουλία JESSICA

JESSICA είναι το Αγγλικό ακρωνύμιο της πρωτοβουλίας “Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas” (Κοινή Ευρωπαϊκή υποστήριξη για βιώσιμες επενδύσεις σε αστικές περιοχές). Η πρωτοβουλία

αυτή αναπτύσσεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), σε συνεργασία με την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB). Μέσω των νέων διαδικασιών, παρέχεται στα κράτη μέλη η ευχέρεια να χρησιμοποιήσουν μέρος των μη επιστρεπτέων επιχορηγήσεων που λαμβάνουν από την ΕΕ μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, για να επενδύουν, υπό μορφή επιστρεπτέων χρηματοδοτήσεων, σε έργα που εντάσσονται στο πλαίσιο ολοκληρωμένων σχεδίων για την προαγωγή της βιώσιμης ανάπτυξης. Οι επενδύσεις αυτές, μπορούν να έχουν τη μορφή ιδίων κεφαλαίων, δανείων ή/και εγγυήσεων, πραγματοποιούνται μέσω Ταμείων Αστικής Ανάπτυξης και, εάν είναι απαραίτητο μέσω Ταμείων Χαρτοφυλακίου.

Οι προτάσεις χρηματοδότησης που αφορούν έργα τα οποία υλοποιούνται σε Δήμους της Περιφέρειας Πελοποννήσου, πρέπει να περιλαμβάνονται σε Ολοκληρωμένα Σχέδια Αειφόρου Αστικής Ανάπτυξης (ΟΣΑΑΑ) και να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του Άξονα Προτεραιότητας 8 «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στην Περιφέρεια Πελοποννήσου», ήτοι:

στην ανάδειξη μνημείων / αρχαιολογικών χώρων,

στην αναβάθμιση ή/και αύξηση της δυναμικότητας και λειτουργικότητας των κοινωνικών υποδομών (εκπαίδευσης, υγείας-πρόνοιας),

στην αύξηση της λειτουργικότητας και των αστικών και ημιαστικών κέντρων της Περιφέρειας,

στη βελτίωση των συνθηκών ή/και αύξηση του εξυπηρετούμενου πληθυσμού της Περιφέρειας και των επισκεπτών σε πόσιμο νερό, με παράλληλη μείωση των απωλειών νερού,

στην προστασία του περιβάλλοντος από στερεά και υγρά απόβλητα,

στην αναζωογόνηση των αγροτικών / μειονεκτικών περιοχών,

στην προστασία και ανάδειξη περιοχών φυσικού κάλλους και ευαίσθητων περιοχών.

Επιπλέον, τα έργα πρέπει να παρουσιάζουν προβλέψεις θετικών σωρευτικών χρηματορροών από λειτουργικές και επενδυτικές δραστηριότητες πριν από οποιαδήποτε προεξόφληση, ώστε να τεκμηριώνεται η δυνατότητα αποπληρωμής της χρηματοδότησης που θα λάβουν αλλά η αναμενόμενη κερδοφορία τους χωρίς τη χρηματοδότηση από το ΣΑΑ να είναι χαμηλότερη από εκείνη που συνήθως απαιτείται από την αγορά, με αποτέλεσμα να μην καθίστανται βιώσιμα και ελκυστικά για επένδυση χωρίς την παρεχόμενη χρηματοδότηση από το ΣΑΑ. 3.

Στα πλαίσια της πρωτοβουλίας Jessica και της δυνατότητας που δίνεται μέσω αυτής για χρηματοδότηση και υλοποίηση του έργου «ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ», ο Δήμος Καλαμάτας έχει προβεί στις απαραίτητες ενέργειες του ειδικού φακέλου αίτησης χρηματοδότησης που έχει κατατεθεί στο Ταμείο Αστικής Ανάπτυξης Πελοποννήσου (Jessica Πελοποννήσου).

5.3. Γενικοί Στρατηγικοί Στόχοι του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

- Ανάδειξη της Καλαμάτας σε μητροπολιτικό κέντρο της Ν. Ελλάδας

- Αειφορική διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος
- Προώθηση ήπιων και βιώσιμων μορφών τοπικής ανάπτυξης
- Ανάδειξη της πολιτιστικής φυσιογνωμίας της πόλης
- Αναβάθμιση της λειτουργικότητας της πόλης
- Εφαρμογή του ΓΠΣ για διασφάλιση συμβατών χρήσεων γης για ήπια αστική και περιαιστική ανάπτυξη.
- Προώθηση της κοινωνίας της γνώσης και ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών.
- Αναβάθμιση υποδομών και δράσεων ενίσχυσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και προώθησης της απασχόλησης.
- Εκσυγχρονισμός των λειτουργιών οργάνωσης και διοίκησης των δομών του Δήμου και των λειτουργιών εξυπηρέτησης των πολιτών. Δημοτική ηλεκτρονική διακυβέρνηση.

5.4. Άξονες Προτεραιότητας. Μέτρα. Δράσεις.

Οι άξονες του Στρατηγικού Σχεδίου γύρω από τους οποίους διαμορφώνεται η αναπτυξιακή στρατηγική με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου, όπως έχει εγκριθεί από την Εκτελεστική Επιτροπή του Δήμου με την υπ' αρ. 2/2015 Απόφαση της, είναι τέσσερις:

Άξονας 1ος «Τοπική Οικονομική Ανάπτυξη και Απασχόληση»

Άξονας 2ος «Κοινωνική Πολιτική. Υγεία. Παιδεία. Πολιτισμός και Αθλητισμός»

Άξονας 3ος «Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής»

Άξονας 4ος «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου»

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΑΞΟΝΑΣ 1	Τοπική Οικονομική Ανάπτυξη και Απασχόληση
Γενικός Στόχος 1.1	Ανάπτυξη συνεργασιών για την εκτέλεση έργων και την τόνωση της τοπικής οικονομίας
ΜΕΤΡΑ	ΔΡΑΣΕΙΣ
Μέτρο 1.1.1 Ενίσχυση της Τοπικής Επιχειρηματικότητας	1.1.1.1 Αντιμετώπιση της παραιοικονομίας και του παραεμπορίου
	1.1.1.2 Διοργάνωση εκθέσεων τοπικών προϊόντων / τοπικών επιχειρήσεων
	1.1.1.3 Συνεργασίες με φορείς οργανώσεις και επιχειρήσεις για την στήριξη του πρωτογενούς τομέα
	1.1.1.4 Ανάπτυξη συνεργασίας με τις τοπικές επιχειρήσεις
	1.1.1.5 Συνεργασίες με φορείς / δίκτυα επιχειρήσεων του εσωτερικού ή του εξωτερικού για την εισαγωγή τεχνονωσίας στους επιχειρηματίες της περιοχής.
Μέτρο 1.1.2 Ενίσχυση της ελκυστικότητας της επιχειρηματικής δράσης με την υλοποίηση έργων υποδομής	1.1.2.1 Έργα περιαστικού περιβάλλοντος
Μέτρο 1.1.3 Ενημέρωση των δημοτών για Ευρωπαϊκά και Εθνικά Προγράμματα	1.1.2.2 Έργα βελτίωσης προσβασιμότητας σε περιστατικές περιοχές
Μέτρο	1.1.3.1 Λειτουργία υπηρεσίας ενημέρωσης και υποστήριξης ανέργων και πολιτών για εθνικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας
Μέτρο	1.1.4 1.1.4.1 Βελτίωση συστήματος διαχείρισης αιτημάτων και παραπόνων πολιτών.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΑΞΟΝΑΣ 1	Τοπική Οικονομική Ανάπτυξη και Απασχόληση	
Γενικός Στόχος 1.1	Ανάπτυξη συνεργασιών για την εκτέλεση έργων και την τόνωση της τοπικής οικονομίας	
ΜΕΤΡΑ	ΔΡΑΣΕΙΣ	
Ψηφιακές Υπηρεσίες προς τον Πολίτη	1.1.4.2	Υποστήριξη Κοινωνικών Υπηρεσιών του Δήμου, μέσω Ψηφιακών Εργαλείων
	1.1.4.3	Συστήματα συμμετοχικής διακυβέρνησης σε ΟΤΑ
	1.1.4.4	Ενημέρωση για θέματα ασφάλειας των χρηστών, από τους παρόχους ηλεκτρονικών υπηρεσιών
	1.1.4.5	Βελτίωση ηλεκτρονικών μέσων για άμεση έκδοση πιστοποιητικών από δημότες
	1.1.4.6	Δημιουργία Ηλεκτρονικής Πύλης Γνώσης και Επιμόρφωσης
	1.1.4.7	Πρώθηση της ηλεκτρονικής αδειοδότησης επιχειρήσεων (π.χ. καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος)
	1.1.4.8	Δημιουργία Ηλεκτρονικής Πύλης Πολιτισμού
	1.1.4.9	Διαχείριση – ανάπτυξη – αξιοποίηση δημόσιων δικτύων υπολογιστών
	1.1.4.10	Υλοποίηση έργων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
	1.1.4.11	Συντήρηση – υποστήριξη διαδικτυακών πυλών και συστημάτων ενημέρωσης του πολίτη
	1.1.4.12	Διαχείριση – διάθεση γεωχωρικής πληροφορίας
	Μέτρο 1.1.5	Τουριστική προβολή
Πρώθηση τουρισμού	Υποστηρικτικές ενέργειες τουρισμού	

ΑΞΟΝΑΣ 2	Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός
Γενικός Στόχος 2.1	Ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη των πολιτικών κοινωνικής πρόνοιας, στήριξης, αλληλεγγύης, υποστήριξης ευπαθών ομάδων.
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ
Μέτρο 2.1.1 Ενίσχυση δημιουργία κοινωνικής προστασίας, στήριξης και υγείας	2.1.1.1 Διοικητική εποπτεία & έλεγχος μη φυσικών Προσώπων κοινωνικού χαρακτήρα (Ν.Π. – Σωματεία) 2.1.1.2 Λειτουργία Παιδικών Σταθμών Δήμου 2.1.1.3 Έργα Κοινωνικών Υποδομών ενταγμένα στο Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου 2.1.1.4 Έργα συντήρησης κοινωνικών υποδομών - προμήθειες 2.1.1.5 Λειτουργία παιδικών εξοχών 2.1.2.1 Ψυχοκοινωνική υποστήριξη δημοτών 2.1.2.2 Ενίσχυση της λειτουργίας υφιστάμενων κοινωνικών προγραμμάτων 2.1.2.3 Προστασία δημόσιας υγείας 2.1.2.4 Προγράμματα αγωγής υγείας και πρόληψης σε εργαζόμενους και δημότες 2.1.2.5 Προληπτικά προγράμματα υγείας σε μαθητές 2.1.2.6 Εκπόνηση μελετών καταγραφής των αναγκών για δωρεάν υπηρεσίες υγείας 2.1.2.7 Ανάπτυξη Δικτύου κοινωνικών – υποστηρικτικών υπηρεσιών
Μέτρο 2.1.2. Ενίσχυσης δράσεις κοινωνικής στήριξης και υγείας	2.1.3.1 Σίτιση Άπορων Δημοτών 2.1.3.2 Διανομή τροφίμων σε άπορες οικογένειες 2.1.3.3 Διεύρυνση λειτουργίας Δημοτικού Παντοπωλείου 2.1.3.4 Ενίσχυση του Εθελοντισμού 2.1.3.5 Δράσεις υποστήριξης απόρων δημοτών 2.1.3.6 Συνεργασία με Κοινωνικές και Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις
Μέτρο 2.1.3 Ενίσχυση τοπικής κοινωνικής πρωτοβουλίας και ανάπτυξη δικτύων αλληλεγγύης	2.1.4.1 Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2.1.4.2 Προώθηση δράσεων ισότητας αντιμετώπισης των γυναικών στο πλαίσιο της

ΑΞΟΝΑΣ 2	Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός
Γενικός Στόχος 2.1	Ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη των πολιτικών κοινωνικής πρόνοιας, στήριξης, αλληλεγγύης, υποστήριξης ευπαθών ομάδων.
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ
	κοινωνικής ζωής.
Μέτρο 2.1.5	Ξενώνες φιλοξενίας θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας
Ανάπτυξη δόμων και προγραμμάτων υποστήριξης θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας και πρόληψης της παραβατικότητας	Ψυχολογική - Κοινωνική υποστήριξη κακοποιημένων γυναικών και κακοποιημένων / παραμελημένων παιδιών.
	Ενέργειες Πρόληψης Παραβατικότητας Ανηλίκων - Ανάπτυξη συνεργασιών
	Ενεργοποίηση του Συμβουλίου πρόληψης της παραβατικότητας
Μέτρο 2.1.6	Υλοποίηση προγραμμάτων ενίσχυσης της απασχόλησης και της κοινωνικής υποστήριξης ευπαθών κοινωνικά ομάδων, συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΣΠΑ
Ενέργειες 2.1.6.1	Δικτύωση με φορείς και επιχειρήσεις για την υποστήριξη της απασχόλησης ευπαθών κοινωνικά ομάδων.
υποστήριξης ατόμων που απειλούνται ή πλήττονται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας	Εκδηλώσεις ενημέρωσης σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού, εκπαίδευσης και εργασίας (σχολεία, εκπαιδευτικούς, εργαζόμενους, άνεργους κλπ.)
	2.1.6.2
	2.1.6.3

Γενικός Στόχος 2.2	Στήριξη των νέων και ανάδειξη της πολιτιστικής δημιουργίας, της αθλητικής δραστηριότητας και της μόρφωσης.
<p>ΜΕΤΡΟ 2.2.1 Ενίσχυση πολιτιστικών δράσεων/υποδομών & δράσεις διεύρυνσης της συμμετοχής των πολιτών στα πολιτιστικά προγράμματα του δήμου και άλλων φορέων</p>	2.2.1.1 Ενίσχυση των δομών καλλιτεχνικής δημιουργίας και έκφρασης
	2.2.1.2 Διοργάνωση ειδικών / θεματικών εκδηλώσεων
	2.2.1.3 Υποστήριξη των πολιτιστικών συλλόγων του Δήμου και δραστηριοτήτων σύγχρονου πολιτισμού, από τοπικούς καλλιτέχνες. Συνδιοργάνωση εκδηλώσεων.
	2.2.1.4 Δράσεις υποστήριξης της υποψηφιότητας της πόλης για Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2021
	2.2.1.5 Επισκευές και συντηρήσεις κτιρίων και εγκαταστάσεων - προμήθειες
	2.2.1.6 Κατασκευή νέων πολιτιστικών υποδομών
	2.2.1.7 Ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων
<p>Μέτρο 2.2.2 Ενίσχυση δράσεων συμμετοχής στη γνώση και τη δημιουργία</p>	2.2.2.1 Λειτουργία Δημοτικής Επιτροπής Παιδείας και ενίσχυση των Σχολικών Επιτροπών
	2.2.2.2 Ειδικές ενημερωτικές εκδηλώσεις και ημερίδες
<p>Μέτρο 2.2.3 Αθλητικές υποδομές και</p>	2.2.3.1 Υλοποίηση προγραμμάτων Μαζικού Αθλητισμού
	2.2.3.2 Παραχώρηση εγκαταστάσεων σε χρήστες & συντήρηση αυτών

ενέργειες ενθάρρυνσης συμμετοχής των πολιτών στα αθλητικά προγράμματα	2.2.3.3	Φιλοξενία Συλλόγων σε Εγκαταστάσεις
	2.2.3.4	Διοργάνωση αθλητικών εκδηλώσεων και ημερίδων ενημέρωσης.
	2.2.3.5	Συντήρηση αθλητικών εγκαταστάσεων
	2.2.3.6	Κατασκευή αθλητικών εγκαταστάσεων
	2.2.4.1	Γιορτή νεολαίας με καλλιτεχνικά σχήματα νέων του Δήμου
	2.2.4.2	Ανάπτυξη συνεργασιών με το ΤΕΙ και το Πανεπιστήμιο για την ενεργή συμμετοχή των φοιτητών στη δράση της πόλης.
Μέτρο 2.2.4 Νεολαία & δημιουργικότητα - ενίσχυση της συμμετοχής των νέων στα δημοτικά δρώμενα	2.2.5.1	Αρχιτεκτονικές και στατικές παρεμβάσεις σε κτήρια σχολείων
	2.2.5.2	Υγιεινή και Ασφάλεια των Σχολείων του Δήμου
	2.2.5.3	Επισκευή και συντήρηση σχολικών κτιρίων
	2.2.5.4	Στατικός και αντισεισμικός έλεγχος των σχολείων
	2.2.5.5	Εργασίες καθαρισμού των σχολείων του Δήμου
	2.2.5.6	Ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων
Μέτρο 2.2.6 Βελτίωση και αξιοποίηση του σχολικού αποθέματος υποδομών	2.2.6.1	Μελέτη εξέλιξης μαθητικού πληθυσμού και ιεράρχηση προτεραιοτήτων για Νέες Υποδομές
	2.2.6.2	Πρόγραμμα αξιοποίησης κενών σχολικών μονάδων, με πολιτιστικές και αθλητικές δράσεις καθώς και με προγράμματα επιμόρφωσης
	2.2.6.3	Κατασκευή νέων – επέκταση υφιστάμενων σχολικών υποδομών
Μέτρο 2.2.7 Ενίσχυση της δια βίου μάθησης	2.2.7.1	Προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων σε Η/Υ, ξένες γλώσσες, ιστορία, πολιτισμό (χρήση σχολικών κτιρίων κατά τις απογευματινές ώρες)
	2.2.7.2	Ενημέρωση – Εκπαίδευση πολιτών σε ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας του Δήμου (ανακύκλωση, οικιακή κομποστοποίηση, εξοικονόμηση ενέργειας, δράσεις οικονομίας υδάτινων πόρων κλπ).
	2.2.7.3	Πρώθηση της εθελοντικής συμμετοχής των πολιτών σε προγράμματα δια βίου μάθησης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

	2.2.7.4	Προγράμματα εκπαίδευσης για ΑΜΕΑ και συγγενείς αυτών
--	---------	--

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΑΞΟΝΑΣ 3	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής	
Γενικός στόχος 3.1	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη	
METPO	ΔΡΑΣΗ	
METPO 3.1.1 Εναλλακτική διαχείριση απορριμμάτων	3.1.1.1	Πρόγραμμα ανανέωσης - εκσυγχρονισμού - παρακολούθησης υλικοτεχνικής υποδομής και μηχανολογικού εξοπλισμού της Διεύθυνσης Διαχείρισης Απορριμμάτων και Οχημάτων
	3.1.1.2	Χαρτογράφηση εστιών μόλυνσης (ακάλυπτοι χώροι, εγκαταλεημένα κτήρια, νησίδες κλπ.)
	3.1.1.3	Εφαρμογή ολοκληρωμένου σχεδίου απομάκρυνσης εγκαταλεημένων οχημάτων - Καθάρσεως παράνομων διαφημιστικών πινακίδων-καθαρσμού κοινοχρήστων χώρων
	3.1.1.4	Τήρηση στατιστικών στοιχείων σχετικά με την αποκομιδή απορριμμάτων (περιοχές, είδη απορριμμάτων, περιοδικότητα κλπ.)
	3.1.1.5	Βελτιστοποίηση προγράμματος αποκομιδής αστικών /οικιακών απορριμμάτων
	3.1.1.6	Ενεργή συμμετοχή των πολιτών στην καθαριότητα της πόλης μέσω δράσεων ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης
	3.1.1.7	Ενίσχυση όλων των ρευμάτων της ανακύκλωσης
	3.1.1.8	Εναλλακτική χρήση αποκατεστημένων ΧΑΔΑ
	3.1.1.9	Διαχείριση απορριμμάτων
	3.1.1.10	Συμμετοχή του Δήμου στην εξασφάλιση και λειτουργία ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης απορριμμάτων σε επίπεδο Νομού ή Περιφέρειας
Μέτρο 3.1.2 Πολεοδομικός σχεδιασμός και του χώρου	3.1.2.1	Ολοκλήρωση Πολεοδομικών Μελετών – Πολεοδομικού Σχεδιασμού
	3.1.2.2	Βελτίωση της λειτουργίας της διεύθυνσης Πολεοδομίας με την χρήση Γεωγραφικών Πληροφοριακών Συστημάτων
	3.1.2.3	Αναβάθμιση του ρόλου της Διεύθυνσης Πολεοδομίας στον πολεοδομικό σχεδιασμό
	3.1.2.4	Ένταξη σε Εθνικά και Διακρατικά Δίκτυα συνεργασίας για την ανταλλαγή καλών πρακτικών αστικού σχεδιασμού
	3.1.2.5	Απαλλοτριώσεις – Εφαρμογή Ρυμοτομικού Σχεδίου

ΑΞΟΝΑΣ 3	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής	
Γενικός στόχος 3.1	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη	
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ	
Μέτρο Έργα - αναπλάσεις	3.1.3.1	Εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων - αστικών αναπλάσεων
	3.1.3.2	Έργα ανάπλασης οδών – πλατειών - κοινοχρήστων χώρων του Δήμου
	3.1.3.3	Εξασφάλιση προσβάσιμης αλυσίδας χώρων στην πόλη για τα άτομα με αναπηρία
	3.1.3.4	Δημοτικός φωτισμός (επέκταση, βελτίωση, συντήρηση, προμήθειες κ.λ.π.)
	3.1.3.5	Κατασκευή υποδομών συνδέσεων ακινήτων, πλατειών, κοινοχρήστων χώρων
	3.1.3.6	Επέκταση αγωγών ακαθάρτων
	3.1.3.7	Κατασκευή αγωγών όμβριων ή ακαθάρτων
	3.1.3.8	Συντήρηση και επισκευή πεζοδρομίων
	3.1.3.9	Έργα – μελέτες αποχέτευσης λυμάτων
	3.1.3.10	Έργα – μελέτες ύδρευσης
	3.1.3.11	Τεχνική υποστήριξη για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ
	3.1.3.12	Αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών, προστασία επικίνδυνων κτιρίων και κατασκευών
	3.1.3.13	Επισκευή – συντήρηση κατασκευών στους κοινόχρηστους χώρους
	3.1.3.14	Προμήθεια υλικοτεχνικού εξοπλισμού για την εκτέλεση έργων – κατασκευών με ίδια μέσα
	3.1.3.15	Αγορά εκτάσεων για την δημιουργία – επέκταση κοινοχρήστων χώρων.
Μέτρο Ρυθμίσεις κυκλοφορία και τη	3.1.4	Ανακατασκευή ασφαλοτάτητα οδικού δικτύου στον οικιστικό ιστό του Δήμου
	3.1.4.2	Σήμανση στους ισόπεδους κόμβους του Δήμου και φωτεινοί σηματοδότες
	3.1.4.3	Συντήρηση και επισκευή οδοστρωμάτων

ΑΞΟΝΑΣ 3	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής		
Γενικός στόχος 3.1	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη		
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ		
στάθμευση ενίσχυση εναλλακτικών μορφών μετακίνησης (δημοτική συγκοινωνία, ποδήλατο, πεζοί)	3.1.4.4	Συντήρηση και επισκευή πινακίδων	
	3.1.4.5	Επικαιροποίηση-τροποποίηση κυκλοφοριακής μελέτης Δήμου	
	3.1.4.6	Κατασκευή ποδηλατοδρόμων	
	3.1.4.7	Δημιουργία-αναβάθμιση χώρων στάθμευσης	
	3.1.4.8	Σήμανση οδών-τοποθέτηση πινακίδων ΚΟΚ	
	3.1.4.9	Βελτίωση συνθηκών κυκλοφορίας	
	3.1.4.10	Εκδηλώσεις προώθησης της χρήσης του Ποδηλάτου στην καθημερινότητα.	
	3.1.4.11	Διανοίξεις οδών	
	3.1.4.12	Κατασκευή νέου ασφαλτοτάπητα	
	3.1.4.13	Θαλάσσια σήμανση	
	3.1.4.14	Συγκοινωνιακές υπηρεσίες	
	Μέτρο 3.1.5 Διαχείριση προστασία φυσικών πόρων και ενίσχυση περιβαλλοντικής συνείδησης	3.1.5.1	Αναπλάσεις – σημειακές παρεμβάσεις σε πλατείες και άλλους κοινόχρηστους χώρους
		3.1.5.2	Επικαιροποίηση διαχειριστικών σχεδίων ορεινού όγκου Ταυγέτου
		3.1.5.3	Πρόγραμμα διαμόρφωσης και συντήρησης σύλειων χώρων σχολείων και παιδικών σταθμών, με φυτεύσεις κλπ.
3.1.5.4		Διαχείριση υδάτινων πόρων	
3.1.5.5		Διοργάνωση ενημερωτικών/ εκπαιδευτικών εκδηλώσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης	
3.1.5.6		Ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής της Διεύθυνσης Γεωτεχνικών Υπηρεσιών	
Μέτρο 3.1.6 Ορθολογική χρήση ενέργειας - ΑΠΕ	3.1.5.7	Συντήρηση πρασίνου	
	3.1.5.8	Αντιδιαβρωτική προστασία ακτών	
	3.1.6.1	Μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας στα Δημοτικά κτίρια	
	3.1.6.2	Επιθεώρηση κτιρίων και εγκαταστάσεων του Δήμου, ενεργειακή πιστοποίησή τους και διατύπωση προτάσεων εξοικονόμησης ενέργειας	

ΑΞΟΝΑΣ 3	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής	
Γενικός στόχος 3.1	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη	
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ	
Μέτρο 3.1.6 Ορθολογική χρήση ενέργειας - ΑΠΕ	3.1.6.3 Κατασκευή πράσινων δωματίων – Βιοκλιματικές αναπλάσεις	
	3.1.6.4 Εκστρατεία ενημέρωσης για τα οφέλη από την εξοικονόμηση ενέργειας χαμηλού κόστους στον οικιακό Τομέα και τριτογενή τομέα	
	3.1.6.5 Εκστρατεία ενημέρωσης για τα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας	
	3.1.6.6 Σταδιακή αντικατάσταση λαμπτήρων με εξοικονόμησης ενέργειας	
	3.1.6.7 Εκπόνηση μελέτης φωτισμού για το σύνολο του Δήμου	
	3.1.6.8 Υιοθέτηση και εκπαίδευση πρακτικών όπως το Eco-Driving	
	3.1.6.9 Υλοποίηση δράσεων για την αύξηση χρήσης των δημοτικών συγκοινωνιών και εναλλακτικών μέσων μεταφοράς (έως το 2020)	
	3.1.6.10 Μελέτη εγκατάστασης συστημάτων ΑΠΕ σε δημοτικά κτίρια	
	Μέτρο 3.1.7 Διαχείριση υδάτινων πόρων, συστημάτων αποχέτευσης και βιολογικού καθαρισμού	3.1.7.1 Υποδομές και επεκτάσεις δικτύου ύδρευσης
		3.1.7.2 Συντήρηση δικτύων ύδρευσης
3.1.7.3 Εμπλουτισμός συστήματος υδροδότησης		
3.1.7.4 Αντικατάσταση δικτύων ύδρευσης από αμίαντο		
3.1.7.5 Βελτίωση και επέκταση δικτύων ακαθάρτων		
3.1.7.6 Βελτίωση δικτύου ομβρίων		
3.1.7.7 Συντήρηση και λειτουργία δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων και ομβρίων		

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΑΞΟΝΑΣ 3	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής
Γενικός στόχος 3.1	Προστασία του περιβάλλοντος και βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ
	3.1.7.8 Συντήρηση και λειτουργία της μονάδας επεξεργασίας λυμάτων Καλαμάτας
	3.1.7.9 Κατασκευή έργου επέκτασης και αναβάθμισης των εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων βιολογικού καθαρισμού Καλαμάτας
	3.1.7.10 Κατασκευή έργου επεξεργασίας λάσπης βιολογικού καθαρισμού

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΑΞΟΝΑΣ 4	Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου	
Γενικός Στόχος 4.1	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της δημιουργικότητας του Δήμου μέσα και από την βελτίωση της οικονομικής του θέσης.	
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ	
ΜΕΤΡΟ 4.1.1 Βελτίωση οικονομικής θέσης του Δήμου	4.1.1.1	Είσπραξη εσόδων.
	4.1.1.2	Σύστημα αξιολόγησης προμηθειών υλικών και εξοπλισμού.
	4.1.1.3	Πλήρης Εφαρμογή διπλογραφικού λογιστικού συστήματος, με τήρηση και αναλυτικής λογιστικής
	4.1.1.4	Οργάνωση συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοπρασιών
	4.1.1.5	Εκποίηση τεχνικού εξοπλισμού που δεν χρησιμοποιείται.
	4.1.1.6	Εκπόνηση μελέτης καταγραφής και αξιοποίησης της Δημοτικής Περιουσίας
Μέτρο 4.1.2 Διοικητικός εκσυγχρονισμός	4.1.2.1	Επικαιροποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας
	4.1.2.2	Εφαρμογή Συστημάτων Διαχείρισης ποιότητας (ISO, Διαχειριστική Επάρκεια κλπ)
	4.1.2.3	Εφαρμογή και παρακολούθηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος
	4.1.2.4	Ανάρτηση στο εσωτερικό δίκτυο του Δήμου (intranet) όλων των οριζόντιων διαδικασιών και των σχετικών εντύπων
	4.1.2.5	Έκδοση εντύπων πληροφόρησης των πολιτών για όσες υπηρεσίες έχουν αυξημένες συναλλαγές με τους πολίτες
Μέτρο 4.1.3 Δημιουργία ελκυστικού εργασιακού περιβάλλοντος και βελτίωση των υποδομών του Δήμου	4.1.3.1	Στελέχωση του Δήμου με τεχνικούς ασφαλείας και γιατρό εργασίας και εφαρμογή διαδικασιών βελτίωσης των συνθηκών εργασίας
	4.1.3.2	Σύνταξη μελέτης σχετικά με την Περιγραφή των Θέσεων Εργασίας στο Δήμο
	4.1.3.3	Συμμετοχή του προσωπικού του Δήμου σε γενικά προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης για βελτίωση των προσόντων του, εισαγωγική εκπαίδευση νέων υπαλλήλων (άρθρο 13 Ν. 2527/97) κλπ.
	4.1.3.4	Σχεδιασμός, οργάνωση και υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης των υπαλλήλων του Δήμου.
	4.1.3.5	Επισκευές, συντηρήσεις κτιρίων και εγκαταστάσεων, προμήθειες

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΑΞΟΝΑΣ 4	Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου
Γενικός Στόχος 4.1	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της δημιουργικότητας του Δήμου μέσα και από την βελτίωση της οικονομικής του θέσης.
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ
	4.1.3.6 Διεκδίκησις κτιρίων, ελεύθερων χώρων
	4.1.4.1 Μελέτη αποτύπωσης της υφιστάμενης κατάστασης όσον αφορά στις διαθέσιμες υποδομές Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)
	4.1.4.2 Αναβάθμιση των γραμμών ΣΥΖΕΥΞΙΣ του Δήμου
	4.1.4.3 Συντήρηση του εξοπλισμού πληροφορικής και των δικτυακών υποδομών
	4.1.4.4 Συντήρηση – υποστήριξη – διαχείριση εξοπλισμού και βασικών υποδομών ΤΠΕ
	4.1.4.5 Καλλιέργεια κουλτούρας Ελεύθερου Λογισμικού – Λογισμικού Ανοιχτού Κώδικα (ΕΛ/ΛΑΚ)
	4.1.4.6 Ψηφιοποίηση αρχείων Δήμου Καλαμάτας
	4.1.4.7 Γενική χρήση Γεωγραφικών Πληροφοριακών Συστημάτων (GIS)
	4.1.4.8 Πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες και εξωτερικές γνωσιακές βάσεις δεδομένων
	4.1.4.9 Ανάπτυξη διάδοση νέων εφαρμογών ΤΠΕ
	4.1.4.10 Εκπαίδευση – υποστήριξη υπαλλήλων σε τεχνολογίες ΤΠΕ
Μέτρο 4.1.5	Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο
Υπηρεσιακή λειτουργία Δήμου	4.1.5.2 Διεύθυνση Διοικητικών
	4.1.5.3 Διεύθυνση Οικονομικών
	4.1.5.4 Διεύθυνση Προγραμματισμού, Ανάπτυξης & Ευρωπαϊκών Θεμάτων
	4.1.5.5 Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών
	4.1.5.6 Διεύθυνση Πολεοδομίας
	4.1.5.7 Διεύθυνση Παιδείας
	4.1.5.8 Διεύθυνση Πρόνοιας
	4.1.5.9 Διεύθυνση Γεωτεχνικών Υπηρεσιών
	4.1.5.10 Διεύθυνση Διαχείρισης Απορριμμάτων και Οχημάτων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας 2015 – 2019
Α' φάση – Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΑΞΟΝΑΣ 4	Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου
Γενικός Στόχος 4.1	Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της δημιουργικότητας του Δήμου μέσα και από την βελτίωση της οικονομικής του θέσης.
ΜΕΤΡΟ	ΔΡΑΣΗ
	4.1.5.11 Διεύθυνση Κ.Ε.Π.
	4.1.5.12 Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας
Μέτρο 4.1.6 Διοικητικός εκσυγχρονισμός Νομικών Προσώπων και Δημοτικών Επιχειρήσεων	4.1.6.1 Λειτουργία συμμετοχή του προσωπικού σε προγράμματα συνεχιζόμενης κατάρτισης για την βελτίωση των προσόντων τους
	4.1.6.2 Συντήρηση – υποστήριξη – αγορά εξοπλισμού ΤΠΕ
	4.1.6.3 Επισκευές, συντηρήσεις κτιρίων και εγκαταστάσεων - προμήθειες
	4.1.6.4 Επικαιροποίηση Οργανισμών Εσωτερικών Υπηρεσιών

6. Βιβλιογραφία – Πηγές

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Καλαμάτας Α' Φάση 2012-14, ΑΔΣ 513/2012
- ΦΕΚ Α 265/23.12.2014, Ν. 4314/2014 «Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020»
- ΦΕΚ Β 1932/26.09.2007, Καθορισμός των οδών της Περιφέρειας Πελοποννήσου
- ΦΕΚ 77 ΑΑΠ/03.05.2011, Έγκριση ΓΠΣ Δήμου Καλαμάτας
- ΦΕΚ 285/Β/13.02.2012, Έγκριση Οργανισμού Εσωτερικών Υπηρεσιών του Δήμου Καλαμάτας
- Ν.3463/2006
- Ν.3852/2010
- ΦΕΚ 138/Α/2010, Ν.3870/2010
- ΦΕΚ 167/Α/2013, Ν.4172/2013
- ΦΕΚ 2970/Β/4-11-2014
- ΦΕΚ 669/Β/25-9-1970
- ΦΕΚ 16/Α/1960, Β.Δ. 76/11-11-1959
- ΦΕΚ 698/Β/20-3-2014
- ΦΕΚ 697/Β/20-3-2014
- ΦΕΚ 699/Β/20-3-2014
- ΦΕΚ 121/Δ/21-2-1980
- ΦΕΚ 77/3-5-2011 ΓΠΣ
- ΦΕΚ 1293/Δ/11-2-1992
- ΦΕΚ 128/Α/3-7-2008
- ΦΕΚ 1485/Β/10-10-2003
- ΦΕΚ 3155/Β/12-12-2013
- ΦΕΚ 102/20-6-1905
- ΦΕΚ 281/10-4-1986
- ΦΕΚ 531/Δ/13-6-1986
- ΦΕΚ 1019/Δ/27-4-1986
- ΦΕΚ 92/Δ/16-2-1990
- ΦΕΚ 248/Δ/27-4-1989
- ΦΕΚ 821/Δ/16-11-1988
- ΦΕΚ 1284/Δ/31-12-2004
- ΦΕΚ 288/Δ/20-5-1991
- ΦΕΚ 244/ΑΑΠ/24-6-2010
- ΦΕΚ 592/Β/16-6-1998
- ΦΕΚ 863/Β/6-7-2001
- ΦΕΚ 963/Β/23-12-1994
- ΦΕΚ 145/Β/5-4-1983
- ΦΕΚ 222/ΑΑΠ/15-6-2012
- ΦΕΚ 28/26-2-1922 (σελ.60)
- ΦΕΚ 467/Β/28-8-1987
- ΦΕΚ 805/Β/22-9-78
- ΦΕΚ 189/Β/14-3-1989
- ΦΕΚ 800/Β/14-4-1995

- ΦΕΚ 47/Α/1956
- ΦΕΚ 293/Β/1995
- ΦΕΚ 2434/Β/1-12-2008
- ΦΕΚ 1059/Β/30-5-2011
- ΦΕΚ 1887/Β/14-9-2007
- ΦΕΚ 3477/Β/31-12-2012
- ΦΕΚ 3382/Β/18-12-2012
- ΦΕΚ 1597/Β/11-8-2008
- ΦΕΚ 1841/Β/12-9-2008
- ΦΕΚ 1100/Β/11-6-2015
- ΦΕΚ 2008/Β/31-7-2014
- ΦΕΚ 1126/Β/10-4-2012
- ΦΕΚ 1707/Β/16-5-2012
- ΦΕΚ 215/Α/3-10-1989
- ΦΕΚ 1399/Β/7-7-2015
- ΦΕΚ 123/Α/20-6-2001
- ΦΕΚ 1901/Β/30-8-2011
- ΦΕΚ 285/Β/13-2-2012
- ΦΕΚ 14323/ΑΕ-ΕΠΕ/21-12-2010
- ΦΕΚ 265/Α/23-12-2014
- Οδηγία 92/43 της Ε.Ε.
- Οδηγία 79/409 Ε.Ο.Κ.
- Απόφαση 445/2014/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014
- Ελληνική Στατιστική Αρχή, στοιχεία απογραφής πληθυσμού 2011
- Α. Μηλίτση – Χρ. Θεοφιλοπούλου (2010), Καλαμάτα, Οδοιπορικό σε πλατείες και δρόμους της πόλης 1830 – 1940, Εκδόσεις : Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων – Γ.Α.Κ. – Αρχαία Νομού Μεσσηνίας, Καλαμάτα
- Α. Μηλίτση – Νίκα / Χρ. Θεοφιλοπούλου – Στεφανούρη, Προσφυγικός Συνοικισμός Καλαμάτας και Μεσσήνης, Γ.Α.Κ.- Αρχαία Ν. Μεσσηνίας, 2008
- ΣΧΟΟΑΠ τέως Δήμου Θουρίας, Οκτώβριος 2006
- Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα τέως Δήμου Αρφαρών, 2002
- Τουριστικός Οδηγός Δήμου Καλαμάτας
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΔΕΠΙΝ, Προγραμματική Περίοδος 2014 – 2020
- Ε.Ε.Τ.Α.Α., Οδηγός Εκπόνησης Επιχειρησιακού Προγράμματος, Σεπτέμβριος 2011
- Γεώργιος Σφήκας, Οι Βοτανικοί Παράδεισοι της Ελλάδας, Εκδόσεις Τούμπη 2001.
- Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας.
- Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Πρασσανατολισμού και Εγγυήσεων.
- Κεντρικό Λιμεναρχείο Καλαμάτας
- Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της ΠΕ Μεσσηνίας
- Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων, Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.
- Διαδικτυακή Πύλη Υπουργείου Οικονομικών www.minfin.gr
- Διαδικτυακή Πύλη Γενικής Γραμματείας Συγχρηματοδοτούμενων Δημοσίων Έργων www.ggsde.gr

- Διαδικτυακή Πύλη Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας www.hcaa.gr
- Διαδικτυακή Πύλη Πράσινου Ταμείου www.prasinotameio.gr
- Διαδικτυακή Πύλη ΕΣΠΑ 2007 - 2013 www.espa.gr
- Διαδικτυακή Πύλη για τη Νέα Προγραμματική Περίοδο για την Πολιτική της Συνοχής 2014 – 2020 www.espa.gr/el/Pages/staticNewProgrammaticPeriod.aspx
- Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Δελτίο Τύπου 13-6-2014
- Διαδικτυακή Πύλη Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.) <http://www.eetaa.gr>
- Κέντρο Επιχειρηματικής και Πολιτιστικής Ανάπτυξης (ΚΕΠΑ) <http://www.e-kepa.gr>
- Διαδικτυακή Πύλη Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_el.htm
- Διαδικτυακή Πύλη Πρωτοβουλίας JESSICA, <http://www.jessicafund.gr/>
- Παρουσίαση Προϊσταμένου ΕΔΑ Πελοποννήσου Τάσου Σκούρα στο Δήμο Καλαμάτας (4-3-2015), <http://www.kalamata.gr/images/arhra/2015/03/04-5854/espa-skouras-kalamata.pdf>
- Διαδικτυακή Πύλη Ιεράς Μητρόπολης Μεσσηνίας, www.mmess.gr
- Επίσημος ιστότοπος της Εκκλησίας της Ελλάδος, www.ecclesia.gr
- Διαδικτυακή Πύλη Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, www.uop.gr
- Διαδικτυακή Πύλη Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Πελοποννήσου, www.teikal.gr
- Διαδικτυακή Πύλη Δικτύου Ιατρείων Κοινωνικής Αλληλεγγύης Μεσσηνίας, <http://dikalkal.wordpress.com>
- Γενικό Νοσοκομείο Καλαμάτας, www.nosokomeiokalamatas.gr
- Διαδικτυακή Πύλη Κέντρου Ημέρας Παιδιών και Εφήβων με Αυτισμό Ν. Μεσσηνίας, <http://autismmessinias.gr>
- Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, www.ypakp.gr
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, www.ekke.gr
- Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, www.kedke.gr
- Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.), www.eoppep.gr
- Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, <http://kethea.gr>